Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Talmud gadol ...

[6,4] : Masekhet soah

Nunc secundum Editionem Basileensem denuo emissum, Francofurti Ad Oderam: Gottschalckius, [5]458 [1698]

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476

Band (Druck) Freier Zugang PUBLIC DOMAIN

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0001
DFG

Z 4 A A 1 250

V VI

101 5.6

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0002
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0003
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0004
DFG

מסכת סוטה

עם פירוש רשי ותוספות ופסקי תוספות ופירוש המשניות מהרמב"ם ז"ל

כפי אשר נדפס בבסיליאה לא לגרוע ולא להוסיף רק לתקן הטעיות שנפלו בדפוס ההוא ונדפסו עם יופי אותיות והדיו והנייר לא נפל דבר מכל טוב תיקונן בצורתן ובשיעור דף על דף ממש ועם כמה מעלות טובות: אשר נעשה ע"י אנשים לומדי תורה לתקן כל דף ודף קודם שיבא ליד בעלי אומני הדפוס כדי לסלק ולסקל מכל סיג ופסולת ויהיה מנוקה ומנופה כסלת נקייה בשלש עשרה נפה:

המעלה ראשונה מה שנדרינו לתקן מהטעיות המפורסמות גם תלופי הסגנסות נרסאות של מהרש"ל ומהרש"ל נדפסו תחת כל מסכת ומסכת:

המעלה השנית ניתוסף עוד מראה מקום מדיני התלמוד בפוסקים והם מיימוני וסמ"ג וארבע טורים על איזה מסכתות שחסר בדפוסי ש"ס הראשונים והם ברכות נדרים סוטה נזיר נדה בכורות נעשה על ידי המגיהים הנקובים בשמותם במסכתות אלו איש איש על מקומו:
ומסכת זו נעשה ע"י אחד מן המגיהי' התורני ר' פילטא טק"ק מעזריטש

המעלה שלישית ניתוסף עוד מראה מקום מדיני התלמוד בפוסקים המזכירים בכל סדר קדשים ועם ההגהות ע"י ספר ברכת הזבח: עוד ניתוסף מראה מקום תכונת הציורים של סדר זרעים כרמ"ם ופיורי גמר' רש"י ותוספות של מסכת עירובין ומוכה כל אחת לבדה בחותמת: עוד ניתוסף מראה מקום מסורת התלמוד במסכת הוריות ונדה וסדר טהרות שחסר בדפוסי הראשונים:

עוד ניתוסף תפסתא של פירקי אזיתן סדרי משנה ס"פ חלק כי"ת ותחנת סוף מסכת תענית:

ויש שכ"ר לפעמים הוה ביום הדקין והקנין פרכם ומהיגכרד ישששר בערמן סנ"ל מהלכרשטעט שהוזל מכיסו כל מכשירי הוצאת הדפוס:

נדפס בשנת צאינה וראינה בנות ציון לפ"ק

פה קק פרנקפורט ראדרה

תחת ממשלת מדוניגו הדוכס הגדול המיוחס מתוך המאגל והמדיר פרידריך שליסי קירפירצט זו ברגנדיבורג ירוס הודו וניתנשחמלכותו מעלה מעלה ימין:
פ"י התפעלות והזדעזלות הלזון יוכן קרוסטוף בקקטר לקקטר ופרופעסר בפרנקפורט לאדרה:
נדרוקט דורך דען הרן מיכל נחטעלק:

MASSECHET SOTAH

Opus in qvo agitur de MVLIERE QVAE IN SVSPICIONEM ADVLTERII VENERIT

Recognitum à MARCO MARINO Brix. Can. Regul. D. Servatoris,
Et ab omnibus iis, qvæ contra Religionem Christianam sunt,
Juxta mentem Concilii Tridentini Expurgatum,
Adeò utnon modò citra Impietatem, verum etiam cum fructu legi possit:
Ante hac BASILIÆ editum,
Nunc secundùm Editionem Basileensem denuò emissum
Cum Privilegio SACR. CÆSAR. MAJ. & Serenissimi ELECTORIS BRANDENBURGICI.

FRANCOFVRTI AD ODERAM
TYPIS MICHAELIS GOTTSCHALCKII:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0005
DFG

דף כ' ע"ג רש"י ומסתתרת ונסתרת ונאסרת עליו כו' מהרש"ל :

סס תו"כ"ה מיידי כולהו בפרק בניאי הגוי תנא כו' מהרש"ל :

דף ל' ע"ג תו"כ"ה כמה שיעור סתירה בירושלמי כל מילין שיעורין לאחר סתירת סיטר מהרש"ל :

סס ע"כ גמ' מהו יד ליד לא ינקה יד מצעי"ליה וכפירש"י ה"ג מהו יד ליד יד מצעי"ליה . מהרש"ל :

סס רש"י בד"ה בעמ כו' הסנייס מון לפרק כו' מהרש"ל :

דף ל' ע"ג רש"י כד"ה רוחה את הזפת לקרקע כו' מהרש"ל :

דף ו' ע"ב תו"כ"ה כי כו' שנדרש בנזיר והפרשם את בהמתם שיבר כו' ותב"ל לחולין סס"ד ותפ"ב מ"ה דכי קדוש כו' מהרש"ל :

דף יג ע"ב תו"כ"ה מחרים כו' ואמר נולד כשהוא מהול כו' מהרש"ל :

דף יד ע"ג תו"כ"ה כלי כו' כשביל כך תיכף דוקא כו' מהרש"ל :

דף טו ע"ג תו"כ"ה סכר גל קורס ל"ה כמין :

סס כ"ה סכר כו' נזירת מילתא לעבירה הוא כו' לפוס סתמא לגמרא מכתי תקטי דשמואל מדשמואל כו' מהרש"ל :

סס ע"ב תו"כ"ה מה כו' ר"ל אפי' אם קידש כאן שלא יצא מן הדלת שכו כו' מהרש"ל :

דף יו ע"ב תו"כ"ה מכיון כו' דר' יהודה סבי ליה כרבי שיעת כו' רבי שיעת מיס למצורע פירש היה מביא מיס שדס ניפור ניכר בהס וכמה רבי שיעת אתי כר' ישמעאל ואס תאמר כו' מהרש"ל :

דף יו ע"ג רש"י כד"ה כולהי רוכוי כו' התלות לרבות הקללות כו' מהרש"ל :

סס ברש"י כד"ה אל תגאוס הנקי כו' למשמע מנקי וכן כתו"כ"ה אל תגאוס הנקי תחת הנקי כו' מהרש"ל :

סס תו"כ"ה את כל הלכונה לרבות קורט אחר מהרש"ל :

סס ע"ב תו"כ"ה לא כו' דרשינן ליה וכתב לה כלל ספר כריתות פרט ונתן תורה וכלל אינו אלא שכתב לה כו' לא נריכא דלא הוחיל ונתנה למיתיקה מהרש"ל :

סס גמ' שכועה פסולה שנאמר והשביע כו' מהרש"ל :

סס תו"כ"ה כתיב אלה ואין אלה אלא לשון כו' מהרש"ל :

סס תו"כ"ה כתיב על כו' ולאו דווקא כשכתב מניעה לה כו' מהרש"ל :

דף יח ע"ג רש"י כד"ה מזכיניי כו' שכועה שיש עמו אלה כו' מהרש"ל :

דף יח ע"ב תו"כ"ה תור כו' אי נמי מיפכח ולא מחרינן דשמא אותו שהקריב כולה תטמא שמא עילה או מיפכח משום דאמר קריב כו' מהרש"ל :

סס ע"ב תו"כ"ה קבלנו כו' למוכרו כשני מדס שעל כתדס אחד נמכר ולפירש"י התס ניתס שפיר כיון שנמכר פעם אחת כו' מהרש"ל :

דף יט ע"ג תו"כ"ה הניס וחניס בירושלמי יליף הס מחרינן כבל המכתות שטעונס תנופה שתנופה קדמה להגשה והכתת נרבות כו' מהרש"ל :

סס ע"ב רש"י כד"ה ר"ג כו' לא ס"ד שתהי' יד אחר המחיקה שלא הס כו' מהרש"ל :

סס תו"כ"ה ורבי כו' מודו נמי הכא דאין כו' מיתתה הוא סוף דינו' מהרש"ל :

סס כ"ה כפרה כו' מערערין והשקה קמייתא לגופו ומ"ל שכבריתה כו' נעל הגמרא הוא שהשקה כתרא כו' מהרש"ל : קמייתא לגופו מה ת"ל לא שכבריתה כו' מהרש"ל ול"ל קודם ל"ה ורבי :

דף כ' ע"ג תו"כ"ה מה כו' ר"ל אפי' אם קידש כאן שלא יצא מן הדלת שכו כו' מהרש"ל :

סס ע"ב תו"כ"ה כן כו' ואיכא מתני' דתנא כו' ושרפו ד"ת ולא כו' מהרש"ל :

דף כא ע"ב כ"ה יתושים כו' שאינה נראכן טפי מציצה לחלמון כו' מהרש"ל :

דף כב ע"ב תו"כ"ה רבי כו' דאמרים לא קרבו שלא נקרע ולא סנס כו' מהרש"ל :

סס כ"ה כל כו' מוכרת כתולים שאכס נסכת סוס כיס ותיכוף סהוה כו' מהרש"ל :

דף כג ע"ג תו"כ"ה למסיק כו' ומקנתן לאכול ואותן כו' להקטיר שלא ד"מסיק לסס עניים כו' מהרש"ל :

סס כ"ה הקורבן כו' מסו סיעוב לסן כו' מהרש"ל :

סס ע"ב תו"כ"ה אס כו' סמיכות תנופות הבאות קמיכות לבין כהן לכהנות

וכל הכי כו' מהרש"ל :

דף כד ע"ב תו"כ"ה ור' יונתן כו' ר' יוכנן נמי מבי למדרש כו' מהרש"ל :

סס כ"ה ור' יונתן כו' מיומו סותה סס ב' ותמ"כ מ"ה ס"ל כר' יוסי מהרש"ל :

סס כ"ה כשאוב כו' סה דתנן מתן שלא בשעתו תרוסה וכשותה שאוב וכשאס כנון דכא כו' מהרש"ל :

סס כ"ה תאמר כו' לא שתתו ה"ג כו' וכשאס ומת ונפלה לפני סיכס וכשאס ונסתרה מבקש לותה על קינוין הס"ד מהרש"ל :

דף כה ע"ב תו"כ"ה מתיבי כו' לא נוטלת כתובה הרוסה שנשא עקרה או זקינה ויש לו בנים וכיים לו שותה ולא נוטלת כתובתה מעורבת עצמו לו מניקת עצמה לו שותה ולא נוטלת כתובתה כהנת ליוה כו' הרוסה שנשא עקרה וזקינה ואין לו בנים וכיים לו שותה ולא נוטלת כתובה משוכר מכירו ומניקת מכירו לא שותה ולא נוטלת כתובה רבי שיעור כו' ולהמוכרה לאחר ואחת מאלו לא תנא כו' כ"ל והד"מ מהרש"ל :

דף כו ע"ג תו"כ"ה מעוברת ג"ל שנשא עקרה וזקינה כו' ואחת מאלו לא תנא מיילונית כו' מהרש"ל :

דף כז ע"ב גמ' כקורקין את ההלל לכך נאמר כו' מהרש"ל :

סס רש"י כד"ה אתי פשיטים כו' ונטמאה ועוד כתיב והיתה סס נטמאה וכגמ' דרים לה ר' עקיבא מד לאתויה כו' מהרש"ל :

סס תו"כ"ה כשם כו' הוא נבדק כדקו אותו ולא אותן אני כו' מהרש"ל :

דף כח ע"ג תו"כ"ה סהוה כו' שלא להוציא לעז ולומר לה סס"ד ותמ"כ מ"ה ס"ם תרתי וכיון דנלי לן כו' מהרש"ל :

סס כ"ה היכו כו' דשומשת סתסום הלבה ואין דנין ק' ומהלכה וכ"ה לאין כו' ופריך היכי סוטה כרבי טמא כו' מהרש"ל :

סס ע"ב תו"כ"ה כרשות כו' וכבי הלי נוכח לא מצינו לא מצינו לסוטה ול"ל כו' ברש"י טהור ועוד מפרש סתס דין בקיעה כו' :

דף כט ע"ג רש"י כד"ה לך כו' וסייגינו תרומה ולא לטעוטי כהונה סמיך פסול זה כו' מהרש"ל :

דף ל ע"ג תו"כ"ה שליחי כו' מפחת שני דלתים טפי למעבד כו' מהרש"ל :

דף לא ע"ב תו"כ"ה הא כו' לכל מקום שהכתיב עדות סתס נאין סתס כו' את סתים ניתני עד אחד כו' מהרש"ל :

דף לב ע"ג רש"י כד"ה ולהלן הוא אומר בברכות כו' והתס נופים מגלן הס"ד ואח"כ מ"ה תיבו נמי לגמרה בג"ש כו' מהרש"ל :

דף לב ע"ב רש"י כד"ה בכלי מתום כו' ל"ל כמה היה שותה בכלי כו' מהרש"ל :

דף לד ע"ג תו"כ"ה נאמרי כו' להוות דתלי ליה מן מרעא לכתפיה ולא דמי סהוה דתלי ליה לסהוה דאוחזן טעין ליה מהרש"ל :

סס כ"ה טורטני כו' והתניא כוכלוס נתון בשכלים ושוב נתנו מוט מן הקל כו' :

סס ע"ב תו"כ"ה בוש כו' כנדצין יותר מבנים עשר מיל כו' מהרש"ל :

דף לה ע"ב כ"ה לרבות כו' כמו שפירש"י ומיבו מצינו כו' מהרש"ל :

דף לה ע"ג גמ' אין מתקייים בסופו ויסס כלב כו' מהרש"ל :

דף לו ע"ב תו"כ"ה ר' שמעון בן יהודה כו' ולא נפרטו מאי ניס כן אמר רבי יוחנן כו' קרא יתירא הוא ואמר ר' אחא כו' מהרש"ל :

סס כ"ה אמר כו' לתרי"ג מצות קע"ן ריבוחות ריבוחות וה' שפיס ריבוחות ות"ת ריבוחות ועוד שפיס ריבוחות וממשים שפיס וה' שפיס ומתיס נריחות כו' מהרש"ל :

דף לח ע"ב תו"כ"ה כל כו' ואחת מלקי ליה ר' אחא כו' ויתיב ואתני בני כניסתה דקיסרן והוה תמן מיתנא ואתא עונתה דבעילת בעילה ואמרין ליה כו' מהרש"ל :

דף מ ע"ג תו"כ"ה על כו' דברכות אותה נמי מהרש"ל :

סס ע"ב תו"כ"ה מנוה כו' וכן ר' נהוראי מלך כו' :

דף מא ע"ג גמ' ר' מברכין על התורה כו' מהרש"ל :

דף מב ע"ב גמ' לאו כת מהדר היה הכא מי ממלך עליה כת מהדר היה דתיר מעיקרא לפירי קיימא מידי דהוה כו' מהרש"ל :

סס רש"י כד"ה ומזי סנא כו' לעניין עדלה דכטלה הדבנה כו' מהרש"ל :

המקנא

תורס חור כר מצוס

לאשתו רבי אליעזר אומר מקנא לה על פי שנים ומשקה על פי עד אחד או על פי עצמו ר׳ יהושע אומר מקנא לה על פי שנים ומשקה על פי שני כיצד מקנא לה אומ׳ לה בפני שנים אל תדברי עם איש פלו׳ ודברה עמו עדיין היא מותרת לבירה ומותרת לאכול בתרומה נכנסה עמו לבי הסתר ושהה עמו כדי טומא׳ אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה ואם מת חולצת ולא מתייבמת: גמ׳ מכדי תנא מנזיר סליק מאי תנא דקתני סוטה כדר׳ דתניא רבי אומר למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה לומר לך שכל הרואה סוטה׳ בקילקולה יזיר עצמו מן היין וליתני סוט׳ והדר ליתני נזיר איידי דתנא כתובות ותנא המדיר תנא נדרים ואיידי דתנא נדרי׳ תנא נזיר דדמי לנדרים וקתני סוטה כדרבי: המקנא דיעבד אין לכתחילה לא קסב׳ תנא דידן אסו׳ לקנאו׳ אמר רבי שמואל בר רב יצחק כי הורי פתח ריש לקיש בסוטה אמר הכי אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו שנאמר כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים אמר רבה בר בר חנה אמר ר׳ יוחנן וקשין לזווגן כקריעת ים סוף שנאמר אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות איני והא אמר רב יהודה אמר רב ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלו׳ בית פלו׳ לפלו׳ שדה פלו׳ לפלו׳ לא קשיא הא בזוג ראשון הא בזוג שני: ר״א אומר מקנא לה על פי שנים וכו׳: עד כאן לא פליגי א״א בקינוי וסתירה אבל בטומאה עד אחד מהימן ותנן נמי עד אחד אמר אני ראיתי שניטמאת לא היתה שותה מדאורייתא מנלן דמהימן עד אחד דתנו רבנן ועד אין בה בשנים הכתוב מדבר או אינו מדבר אלא אפי׳ באח׳ תלמוד לומ׳ לא יקום עד אח׳ באיש

ממשמע

אייד׳ דתנא נדרים תנא כמי נזיר דדמיא לנדרים תימא והא כרים מסכ׳ נזיר אמר מר לא תנא ליה מלא תנא סוטה כדרבי ו״ל דלא קבעה בסדר כסיס מלא תנא סוטה ומסוס דדמיא לנדרים קבעה בתר כדרים מ״ר ותימא אמאי לא קבעה תנא נדרי דהא כ״ש דנדרי תנא מנזיר טובא דמייתי בנדרי כסיסו כפרת בעל ו״ל דעדיפא ליה למימר מסוס סוטה דפרסיות נמי נסמכו וכרים מסכת שבועות דייק נמי כהכ״ג:

המקנא דיעבד אין אח״כ ומי כל היכא דתניא ה׳ בתחילתן לאזן דיעבד הוא והא קתני בסוף אלו עוברין החולך לשתות את פסחו ובעבודת ש״ל הסוכר המניח בכרי בחנותו דמסיק בסמעתתא קמייתא דשחיטת חולין דמייתי לכתחילה וכ״ש דשחיט חולין הסותם את המסוכנת וכפרק קמא דנזיר הסותם את התרנגולת ומצא בה כיצים גמורו ו״ל לכל היכא דאיכא למיתלי ליתנא דייק הכי כגון הכא וכרים פרק ג׳ דשחיטת חולין והתם נמי כ״ש הסותם במגל יד וכ״ש לביצה הסותם תיה ובוף יתפור בקר וכפ׳ מניח הרוחץ במי מערה או במי טבריא ותימא היכי דייק מהכא דאסו׳ לקנאות תמתי לא מתברן המקנא שנא כדמתרן נפ״ק לביצה ועל כרחך היינו לדלמימר דהכא ממשנה יתירה דייק כדפי רש״י:

הא בזוג ראשון הא בזוג שני תימא כפ׳ ושו׳ מנלמין דאמר שמואל מותר לאדם בחולו של מועד שמא יקדמנו אחר קפריך ליה מהכא מרבעי׳ יום קודם יצירת הולד תמתי לא מוקי התם מלתיה דשמואל בזוג שני:

קודם יצירת הולד כרתם לרבי קודם יצירת הזכ׳ בין תם בין מום נולד הנקיבה עדיין בין תם לא נולדה:

אבל בטומאה עד אחד מהימן תימה מדרבה מיבא למימר מיפכח אכל בטומאה כעין כי תרי ומסוס דאסרתה חיסור עולם ומילתו ממתני דמייתי מהכא פסיקא ליה למימר הכי ו״ל דעדיפא ליה טומאה מקינוי וסתירה תם ע״ג דאסרה חיסור עולם מסוס דרבנים לרבה:

כל

המקנא

לאשתו ליבמה דקרא נקט וקינא את אשתו ולקמן בגמרא מפרש מאי לשון קינוי ובמתני׳ מפרש כיצד מקנא לה אומר לה אל תסתרי עם פלוני: מקנא לה על פי שנים אם בא להשקותה נזיר להביא שני עדים שאמר לה בפניהם אל תסתרי עמו ואם לא קינא לה בפני שנים אינה נאסרת עליו בסתירתה ואינו משקה: ומשקה על פי עד אחד או על פי עצמו ופליגי אין עדים שנסתרה אלא עד אחד או הוא עצמו אומר רבותינו אומר עצמו שנסתרה אחר שקינאתי לה נאסר׳ בסתירתה עד שתשתה ולקמן ילפינן מקראי מתני׳ ר׳ יהושע אומר נזיר שני עדים אף בסתירת׳: ובגרש עמו אלא נאסרה אותר׳ לבעלה ומותר׳ בתרומה אם מתה בעלה: ומשקה את סוטה שהשקה בתרומה ואין לו בנים והיא זקוקה ליבם: תולב ליבמת לשוק ולא מתייבמת ובגמ׳ מיתיב לה: גמ׳ מכדי תנא מנזיר סליק כן סדר המשנה סוטה אחר נזיר: מאי תנא דתנא סוטה מאי בקילקולה בניולה ובכשתה שמגולין לאותה כדקתני מתני׳ קוצר תבל למעלה מדריס: יזיר עצמו מן היין שהיין מביא לידי קלות ראש והוא גרם לה: וליתני סוטה והדר נזיר שכך היה סדורה בפרשתייהו: ותנא המדיר פרק הוא בכתובו׳ שמדיר את אשתו ואיידי דתנא נדרים אחר כתובות ואיידי דתנא נדרים תנא נזיר בתרם שהוא הנזירות באה על ידי נדר והדר תנא סוטה בתרם: לכתחילה לא מלמ׳ תני רבי שיעזר אומר מקנא אדם לאשתו על פי שנים: לאסור תלוים לאדם אשה אלא לפי מעשיו שנאמר כי לא לקנא שאני עצמו לידי נדר ואת אשתו לידי קנא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים אמר רבה כיוצא ולפי היא טהורה: כי פתח בשיש בת בר בר חנה אמר ר׳ יוחנן וקשין לזווגן כקריעת לבת כב ים סוף שנאמר אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות איני והא אמר רב יהודה אמר רב ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלו׳ בית פלו׳ לפלו׳ שדה פלו׳ לפלו׳ לא קשיא הא בזוג ראשון הא בזוג שני: ר״א אומר מקנא לה על פי שנים וכו׳: עד כאן לא פליגי א״א בקינוי וסתירה אבל בטומאה עד אחד מהימן ותנן נמי עד אחד אמר אני ראיתי שניטמאת לא היתה שותה מדאורייתא מנלן דמהימן עד אחד דתנו רבנן ועד אין בה בשנים הכתוב מדבר או אינו מדבר אלא אפי׳ באח׳ תלמוד לומ׳ לא יקום עד אח׳ באיש

ממשמע

כל מקום שנאמר על הרי כאן שנים ואחד לכתיב גבי ועד אחד לא יענה
נפקא מוקי לה בפרק אחד דיבמות ליבי מתניתא דרבי שמעון מן התלמוד ולא יומת
על פי עד אחד דרבי שמעון בפרק ראשון דמכות לעדות מיוחדת לפקוחי אחד
רואה מחלוקת זה ואחד רואה מחלוקת זה אחד דרבי שמעון אומר הכל קשיא
כתיב והנה עד ומחייבין לפילו אחד כדתנן
כפר אחד והודה אחד הכופר חייב ור' ל
דשבועות העדות לית ליה תורא אלא
בשבועה כדילפינן התם מקראי הילכך כל
היכ' דמפסידו ממון מיחייב דכפסד ממון
תליא מילתא:

מאי טעמא דר' יהושע בירושלמי מפיק
ליה מהאי קרא מאי טעמא דר' יהוש'
כי מצא בה ערות דבר ערו' זו הסתירה דבר
זו הקנוי וילפינן דבר דבר מה דבר האמור
להלן על פי שנים תקם כאן על פי שנים תני
רבי יוסי ב"ר יהודה וכו' משקה על פי שנים
כתיב כי מצא ואין מציאה בכל מקום אלא
על פי עדים מה מקיים רבי אלעזר דבר
דבר שהוא מרגיל לפה לידי עדות עוד
בירושלמי כתיב ועבר עליו רוח קנאה וגו'
אלא יקנא לה מתוך סתום ואל מתוך קלות
בעם ואל מתוך נאות שלא מתוך דבר של
היתה עבר וקנא לה תחת הדברים אלו
הם תחת שמרת לאשה או לעיכוב אם תחזר
למצוה קנוי קנוי אם תחזר לעיכוב אין
קנוי קנוי אמר רבי מנא מתיב כהדין פל
מקום שנאמר תורה תורה מעכב:

רבי

ממשמע שנאמר לא יקום עד באיש איני יודע שהוא אחד מה תלמוד לומר אחד זה בנה אב
כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים עד שיפרוט
לך הכתוב אחד ואם רחמנא תרי לית בה אלא
אחד והיא לא נתפשה אסורה אלא טעם דכתי'
לא יקום עד אחד באי' הא לאו הכי הוה אמינ'
עד דסוטה אחד הוא ואי אפילו אחד ליבא אלא
במאי מהסרא איצטריך סלקא דעתך אמינא
עד אין בה אין נאמן בה אין נאמן בה ואלא
מאי בעי עד דאיכא תרי לישתוק קרא מינה
דאתי דבר דבר ממון ואנא ידענ' מידי דהוה
אבל עריות שבתורה איצטריך סלקא דעתך
אמינא סוטה שאני דרגלים לדבר שהרי קינא
להונסתרה ליתהימן בה עד אחד ומי מצית
אמרת דאין נאמן בה ושריא והא מדכת' והיא
לא נתפשה מכלל דאסיר' איצטריך סד"א אין
נאמן בה עד דאיכא תרי ובתרי נמי היא דלא
נתפשה קמ"ל: רבי יהושע אומר מקנא לה
על פי שנים וכו': מאי טעמא דרבי יהושע אמר
קרא בה בה ולא בקינוי בה ולא בסתירה ור' אליעזר אומ' בה ולא בקינוי ואימא בה ולא
בסתירה סתירה איתקש לטומאה דכתיב ונסתרה והיא נטמאה קינוי נמי איתקש
לטומאה דכתיב וקנא את אשתו והיא נטמאה ר"א מיעט רחמנא בה ומה ראית
מסתברא סתירה עדיפא שכן אוסרתה בטומאה אדרבה קינוי עדיף שכן עיקר גרם לה
אי לאו סתירה קינוי מי איכא ואי לאו קינוי סתירה מאי אהני אפילו הכי סתירה
עדיפא דאתחלתא דטומאה היא מתני' דלא כי האי תנא דתניא ר' יוסי בר יהודה אומ'
משום ר' אליעזר המקנא לאשתו מקנא על פי עד אחד או על פי עצמו ומשקה לה על פי
שנים השיבו חכמים לדברי ר' יוסי בר יהודה אין לדבר סוף מאי טעמא דרבי יוסי בר
יהודה אמר קרא בה בה ולא בסתירה ואימא בה ולא בקינוי קינוי איתקש לטומאה
דכתיב וקנא את אשתו והיא נטמאה סתירה נמי איתקש לטומאה דכתיב ונסתרה
והיא נטמאה ההוא לכמה שיעור סתירה כדי טומאה הוא דאתא השיבו חכמי לדברי
ר' יוסי בר יהודה אין לדבר סוף מאי ניהו דזמנין דלא קני ואמר קנאי הא למשנתינו יש
לדבר סוף זמנין דלא איסתתר ואמר איסתתר אמר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן אף
לדברי ר' יוסי בר יהודה אין לדבר סוף אף לדברי ר' יוסי בר יהוד' לא מיבעי למשנתינו
אדרבה למשנתינו איכא עיקר התם ליכא עיקר לא אי איתמר הכי איתמר א"ר יצחק
בר יוסף א"ר יוחנן לדברי ר' יוסי בר יהודה אף למשנתינו אין לדבר סוף אמר ר' חנינא
מסורא לא ליכא אניש לאיתתיה בזמן הזה לא תיסתרי בהדי פלוני דילמא ק"ל כרבי
יוסי בר יהודה דאמר קינוי על פי עצמו ומיסתתרה וליכא האידנא מי סוטה לטיבדקה
וקאסר לה עילויה איסורא דלעולם אמר ריש לקיש מה לשון קינוי דבר המטיל קנאה
בינה לבין אחרים אלמא קסבר קינוי על פי עצמו וכולי עלמא לא ידעי דקני לה ואמרי
מאי דקמא דקא בדלא ואתו למיעבד קנאה בהדה ורב יימר בר רבי שלמיא משמיה
דאביי אמר דבר המטיל קנאה בינו לבינה אלמא קסבר קינוי על פי שנים עדים וכולי
עלמא ידעי דקני לה ואיהו הוא דאתי למיעבד קנאה בהדה אלמא

תורה אור
כך מנוק

סוטה דף לא ע"ב

ממשמע שנאמר עד ולא נאמר עדים הינו יכול אחד מקרי עד ת"ל עדות
לאיכתב אחד שמע מינה דעד שמע מינה דאינו עד לשון עדות ועד עדות
סנים: ואחר דאמרת תרי ליתי כיון לעדות מסקנת דמילתיה היכי
מילרים ועד מין נה: שלא טעמא כ' קושיתא היא כלומר טעמא דכתי' לא יקום
עד אחד להכות מוכח לך דאחד ועד מין נה
כתרי קאמר הא לאו הכי הוה ממיכא על סנהדרין לקל
דכתיב הכא בסוטה חד הוא וקאמרינן לפי סוטה דף לא
אחד מין נה: מיעטריך לית יקום עד אחד
לגלויי עליה דאחד ולאסוטי דאחד מהימן
דאי לאו הכי הוה ממיכא כל סתם עד אחד
הוא וכסוטה לא הוה ממיכא דמתסר ואפי'
בעד ג' וכל שכן בעד אחד והכי הוה דרשיב
ליה ועד מין נה דקא אתי רבותא הכי
קאמר ועד אחד מין נאמן נה אלא סנים
ופרכינן מין נאמן נה בתמיהה אלא מאי
נעי קרא עד דאיכא תרי בתמיהה אמאי
אתא קרא למיתי לסתוק קרא מינה כו': דבר
דבר מממון כתיב בנותפ' כי מצא בה ערות
דבר וכתב בדיני ממונות על פי סני עדים
יקום דבר: מיעטריך לית יקום לגלויי עליה
דאחד עד דכתי' לא יקום עד אחד בעלי
עליה דאחד מין נאמן נה קאתי לאתמועי דקאי לך לית
עליה הוא ממיכא על פי עד אחד ואחד
נאמן נה: ת"ש

שלא כסברי אסור לקנאות כיון דאמרי לצון חשלת קנאה הוא שלא אסור:
ולמאן דאמר מותר לקנאות מאי לצון קינוי: ויקנא ה׳ לארצו התרה כילף
והסיל ובזה שלח ישמיענו עור את ארצו לכשילות נוכחי משתעי פרשה
לעיל לארצו על ארצו כאן וישלח מכאי המקום לאשתו על אשתו התחם
תריבון לכאלו: אדם עובר עבירה בסתר והקדוש ברוך הוא עושה נסתר ונגלה עובר עבירה בסתר והקדוש ברוך הוא
מכריז בגלוי שנאמר כלב כשלה לקנאות לה
והדבר את פרעה בגלוי: ואין עבירה
גרסינן: לשון הכרוז הקדוש ברוך הוא
מתכוין להשביר קול: בגלוי לדבר יושב
שנאמר: והא כתיב קינוי בתר סתירה
ותומלה דלית תמן בה על אחד כתיב
ונסתר ראית נשמר ועד אין בה ובו וסמיך
ליה ועבר עליו ובומר שלא כלה קינוי נמי
עד אחר מיתין בתומלה: ועבר לכם כל חלוצי
מלון בנני גד וכנני ראובן כתיב שהיה
אדם מנוה לאחים לעבור עם יהושע את
הירדן: תשובו מופיע להלכ׳ הוא: נכנסה
בו רוח ממרום ולקחן מפרש רוח טהרה
הוא רוח טומלה על ידי שטן הבא להחטיאנו
להקניט את אשתו: דבקן דכי בא אדם
ממרי רוח טומלה: רוח טהרה שמונה את
הפריכות: מסתברא כמאן דאמר דרוח
דקאמר דכי ישמיענו טהרה היא: דתניא
דקאמר דכי ישמיענו רוחות פלוניות דרכי
ישמיענו ודכי עקיבא לקמן מפרש טעמייהו
שפיר מי רוחות הוא מוכח: ר׳ עקיבא אומר
אדם שסור לשתות עבדו: בכל התורה
בכל עשה שבתורה א״כ אין לך אדם עשה
לו ישמיענו מוכח: דתניא לא גרסינן שלא
הדר וקיים למילתייהו לפרושי כל אדם
נאמני כפי: כלפי כמו אחרי שאמרה תורה
שמור להכיח עצמו לידי שנאה ותגרה: יכול
לקנא לה וה כן שידאה את אשתו עוברת על דת
יהודית נסתרת עם שכיבה לא יקנא לה
כלפי לשון כעגב: תלמוד לומר וקנא את
הוא לקנא הרשות ניתן ומשום דאי לא
כתיב קרא הוה אמינא לשמור הוא דלא
ישמיענו הכא רשות אבל בכל אדם עשה
שבתורה לא תאמר הכי: קינוי אחריני כתיב
ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא
לא נטמאה אך עומד על תנאו: ורבי
ישמעאל אומר לך מאי דבעי למיכתב והיא
נטמאה והיא לא נטמאה מסתפק הוא בדיבור ויקרא כה
אחריני ולפי ע״ג דאמי למיכתב הכי ועבר
עליו רוח קנאה וקנא את אשתו וכי נטמאה
או לא נטמאה אפי הכי תורתיה דקרי לאזור
ולשנות את הכתוב מפני הכתוב המתחדש
בכפילתו: מיבעיא למיכתב לה ישמע
לאמר שמותיך למיכתב הללו: מכי
אם לשחרו נפקא לה מיבעי ליה לכתוב הללו ומכי
לכתוב את הקרוב אין לחתן ולאחין ומגלה
ולאחותו הבתולה ומפילה משעי דמיטמא
לאחין: לה ישמע אם אחד ואינו מיטמא אם יש
לאחיכים אם אחד משני אחין ואיכרין
אפילו אין מיטמא לכן דק׳ל בהעור והרי ושב
לכך אין מיטמא כאב מן הצד ומינטריך
לה למעוטי איכרים: אם

אלמא קסברי דאסור לקנאות ומאן דאמר
מותר לקנאות מהו לשון קינוי אמר רב נחמן
בר יצחק אין קינוי אלא לשון התראה וכן
הוא אומר ויקנא ה׳ לארצו ותניא היה ר׳ מאיר יושב
אומר אדם עובר עבירה בסתר והקדוש ברוך
הוא מכריז עליו בגלוי שנאמר ועבר עליו רוח
קנאה ואין עבירה אלא לשון הכרזה שנאמר
ויצו משה ויעבירו קול במחנה ריש לקיש אמר
אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח
תשוטה שנאמר איש איש כי תשטה אשתו
תשטה כתיב תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה
האמינה תורה עד אחד בסוטה שרגלים לדבר
שהרי קינא לה ונסתרה ועד אחד מעידה
שהיא טמאה אמר ליה רב פפא לאביי והא כי
כתיבה קינוי בתר סתירה ושומא הוא דכתיבה
אמר ליה ועבר וכבר עבר אלא מעתה ועבר
לכם כל חלוץ הכי נמי התם מדכתיב ונכבש
הארץ לפני ה׳ ואחר תשובו משמע דלהכא
אי הכא אי סלק דעתך כדכתיבי ועבר בתר
טומאה וסתירה קינוי למה לי ורמינא דבי רבי
ישמעאל אין אדם מקנא לאשתו אלא אם כן
נכנסה בו רוח שנאמר ועבר עליו רוח קנאה
וקנא את אשתו מאי רוח רבנן אמרי רוח
טומאה רב אשי אמר רוח טהרה וסתברא
כמאן דאמר רוח טהרה דתניא וקנא את אשתו
רשות דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר
חובה אי אמרת בשלמא רוח טהרה שפיר אלא
אי אמרת רוח טומאה רשות וחובה לעיולי
לאינש רוח טומאה בנפשיה נופא וקנא את
אשתו רשות דברי רבי ישמעאל ורבי עקיבא
אומר חובה להו ישמעאל רשות דברי ר׳ ישמעאל
ור׳ עקיבא אומר חובה לעולם בהם רשעבודו
רשות דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר
חובה אמר ליה רב פפא לאביי ואמרי לה רב
משרשיא לרבא לימא רבי ישמעאל ור׳ עקיבא
בכל התורה כולה הכי פליגי דמר אמר רשות
ומר אמר חובה אמר ליה הכא בקראי פליגי
וקנא את אשתו רשות דברי ר׳ ישמעאל
ר׳ עקיבא אומ חובה מאי טעמא דרבי ישמעאל
סבר לה כי האי תנא דתניא רבי אליעזר בן
יעקב אומר כלפי שאמרה תורה לא תשנא את אחיך בלבבך יכול כגון זו תלמוד
לומר ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו ור׳ עקיבא קינוי אחרינא כתיב ור׳ ישמעאל
אייד דבעי למיכתב והיא נטמאה והיא לא נטמאה כתב נמי וקנא את אשתו לכדתנא
דבי רבי ישמעאל דתנא דבי ר׳ ישמעאל כל פרשה שנאמר ונשנית לא נשנית אא בשביל
דבר שנתחדש בה להו ישמעאל רשות דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר חובה מאי ויקרא כ ו
טעמא דרבי ישמעאל אייד דכתיב אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא ישמא בעמיו איצטריכא למיכתב
להו ישמא ורבי עקיבא מכי אם לשארו נפקא לה ישמא למה לי לחובה ור׳ ישמעאל לה מיטמא ואין מיטמא לאיברים

רבי ישמעאל אומר רשות תימא לרבי וכי לית להו סך לאמר
נשלחי מסכת סוטה עד מלות ו״ב מכות נתחזרו למסה מסכת סך כה
וכי לרבי ישמעאל לאמר רשות נכנס להו מי לרבי עקיבא שפי להו ונרחה
דכאמר מכות דמפיק ר׳ ישמעאל מקרא עביד ליה ר׳ עקיבא מסמכתא ולריש
ליה לדרשה מתרייתי בירושלמי אמרינן דר׳
שמעון אמר מותר תוכה ואין להקשות הא אמרינן
לעיל המקנא דיעבד אין שלח מסכר לסוד
לקנאות דתניא דיין דוקא לאכי כי הן ליטול
סכירה ליה הכי והכי נמי אמרי כפ קמא דקיל מסך
וגלגל את מסכר מתוך ר׳ שלעזר אמר תוכה
וכפרק השולח נמי אמרינן לעולם נהסך דף לה
תעבדו תוכה ואין להקשות נמי מפרקקמא
דמכות דאמר ר׳ עקיבא ורבא גואל הלסך דף יב
רשות מי כתיב ורבא והכא אמרינן וקנא
תוכה דאחרי הכא אגוס דכתיב תרי
קינוין לגבי קנאה מיוחזקי דדבי יהושע
אמר הכא רשו ומפרש טעמא מתי דר׳ יהושע
כתיב היולד דבית היולד אמרי מפי הקדמונים
תבטילו לפוס כן הוא אמר רשות ורבא
לקנאי יקנא רבא לגרש יגרש ומ״ר עקיבא
מיקל הכא שפי מכיון היולד ואמר הכא
לפילו מבא לתורת נאה היושב מגרשה
ומפי הכי אמר תוכה והכא בירושלמי פליג
ר׳ עזר עליה דר׳ יהושע ואמר תוכה ואמר
לית לה ר׳ שלעזר בבית שמאי דכיון שמאי
אומר לא יגרש אדם את אשתו שלא מ״ב מבא
בה ערות דבר מבא בה בדברים בעוברים
לגרשה אינה יכול שלא מבא בה ערות
לקיימה אינו יכול שמבא בה בדברי בעוברים
לפוס כן הוא אמר תוכה והא תניא משום
בית שמאי אין לו אלא היוצאת משום ערות
אבל היוצאת משום דלשון פרוצה וגדליה
מפורסין ורבותיהם שלוחות ת״ל כי מבא בה
ערות דבר אמר ר׳ מבא קיימת כאן בעדים ויש פה אחר
וכאן שלא בעדים ותימא לפי הירושלמי מושפ טעה
כיון דתלית קינוי בגירושין הוה ליה למימני סופה כתב גיטין וכתב סופה נזיר בסדר
פרשיות וכתב נזיר בדיים וכתב נדרים
בתוכות:

לא נשבעת אלא בשביל דבר שבתורה
תימא לרבי היכא דאיבעי למדרש כי
הכא אמאי לית ליה דדרשינן לה כדאמר בבי קל
וחומר מילתא דלתיתי מקל וחומר טרח
וכתב לה קרא ומפילו הכי היכא דאיכא
למדרש דרשינן וכן בפרק כל שעה כל דף כה
היכא דאיכא למדרש לה מוקמינן ליה
בלאוי יתירה:

לה ישמע אמנה וכפקח מיבה לעוסק
במצוה כדלאמרינן בסוף מעשה דף מא
מלחמה ולטמאותו בעל כרחו אם לא ירצה
לטמאות כדלאמרי׳ בפרק טבול יום מעשה דף קי
כיוסף הכהן וכו׳ ורבי

המקנא פרק ראשון סוטה

ורבי עקיבא אם כן לכתוב לה תימא לרב חסדא דאמר בפרק שבעה לא יטעה כי הא דרבי מיבין לאכוי בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא לאיבריה לדידיה לא מיבעיא לה לאיבריה מאי הוא דרים בלה יטמא נים לומר הוא דרים לעובה כדר עקיבא ואיידי דכתב יטמא כתב לה :

למשרי לחד מכל המומות מהכא נפקא

לן בהמומות הלך אחר הזכר :

כתיב כאן ובאחיכם לכדתנא דבי ר' ישמעאל ואם תאמר הא מיבעיא

דדרשינן נפר' מיהו נסך מבין אם רציתו נהנא שלא כשורה אתה רשאי להסתעבד בו וכו' ול"ל מסתברא בעלמא הוא וקנס תכמי הוא כדי ליסרן :

מה עדות אחרונה שאוסרת איסור עולם תימא הוא מני למפרך מה לעדות אחרונה שכן רגלים לדבר שהרי קיבץ לה ונסתרה :

תלמוד לומר ועד מין הא כל שעים שהן תימא כיון דהוה קיבץ לה ונסתרה והשתא אתי עד אחד דטומאה מסתברא כעל שתיק ולא מכחיש ליה אם כן מאי צריך קרא דעד אחד נאמן לפי טומאה בעלמא שלא קנוי וסתירה שהי גרוכה הוא מהיכן כדאיתא בפרק' לומר אתה כאן וכו' תיבה כאן אחד לרבות לומר אתה כאן שנערות שלא נתבעו מהיכן אתי לומר לן ע"כ אתי לן למימר דלאכוי לא מיבעיא קרא אלא היכא דאכחיש מע"ג דקיבץ לה :

נאמר כאן דבר ונאמר להלן דבר תימא למה לי ע"כ אלא ע"כ מהיכא תיתא ליה דליתמון הא ע"כ מעדו מחרונה ליכא למילף דאכחיש פירכא :

כמה

ור' עקיבא א"כ ליכתוב רחמנא לה ולישתוק יטמא לטה לי ש"מ ורבי ישמעאל אידי דכתב לה כתב נמי יטמא לכדתנא דבי רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונישנית לא נישנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה° לעולם בה' תעבודו רשות דברי ר' ישמעאל רבי עקיבא אומ' חובה מאי טעמא דר' ישמעאל איידי דכתב° לא תחיה כל נשמה איצטרי' נמיכתב למיכתב לעולם בהם תעבודו למישרי אחד

ד מכל האומו' שבא על הכנענית והוליד ממנה בן האומות שבא על הכנענית והוליד ממנה בן שאתה רשאי לקנותו בעבד תלמוד לומר° ונם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו יכול אף הכנעני שבא על אחת מן האומות והוליד ממנה בן שאתה רשאי לקנותו בעבד תלמוד לומר° אשר הולידו בארצכם מן הנולדים בארצכם ולא מן הגרים בארצכם ורבי עקיבא ממהם תקנו נפקא לעולם בהם תעבודו למה לי לחובה ורבי ישמעאל בהם ולא באחיכם ורבי עקיבא באחיכם מסיפא דקרא נפקא° ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך ורבי ישמעאל איידי דכתב ובאחיכם כתב נמי בהם לכדתנא דבי רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונישנית לא נישנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה אמר רב חסדא זנותא בביתא כי קריא לשומשמא ואמר רב חסדא רתוקפא בביתא כי קריא לשומשמא אידי ואידי באיתתא אבל בנברא לית לן בה ואמר רב חסדא בתחילה קודם שחטאו ישראל היתה שבינה שורה עם כל אחד ואחד שנאמר° כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך כיון שחטאו נסתלקה שכינה מהם שנאמר ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך אמר ר' שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל העושה מצוה אחת בעולם הזה מקדמתו והולכת לפניו לעולם הבא שנאמר° והלך לפניך צדקך וכל העובר עבירה אחת בעולם הזה מלפפתו והולכת לפניו ליום הדין שנאמר° ילפתו ארחות דרכם יעלו בתוהו ויאבדו° אליעזר° אומר קשורה בו כבלב שנאמר° ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה לעולם הבא לשכב אצלה בעולם הזה להיות עמה לעולם הבא תנן התם שהיה בדין ומה עדות הראשונה שאין אוסרתה איסור עולם אינה מתקיימת בפחות משנים תלמוד לומר° ועד אין בה שאוסרתה איסור עולם אינו דין שלא תתקיי בפחות משנים תלמוד לומר° ועד אין בה כל שיש בה וקו' לעדות הראשונה מעתה זמה עדות האחרונה שאוסרתה איסור עולם מתקיימת בעד אחד עדות הראשונה שאין אוסרת איסור עולם אינו דין שתתקיי בעד אחד תלמוד לומר° כי מצא בה ערות דבר ולהלן הוא אומר° על פי שנים עדים או ע"פ שלשה עדים יקום דבר מה דבר האמור להלן ע"פ שנים עדי אף כאן ע"פ שני° האי מכי מצא בה ערות דבר נפקא מבה נפקא בה ולא בקינוי בה ולא בסתירה מבעי ליה דמכי נמי קאמרת ל' בה בה ולא בקינוי בה ולא בסתירה וטומאה בעלמא בלא קינוי ובלא סתירה דלא מהימן עד אחד מנלן נאמ' כאן כי מצא בה ערות דבר ונאמ' להלן על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר מה דבר האמור להלן עדים שנים אף כאן עדים שנים ת"ר אי זו היא עדות הראשונה זו ערות סתירה עדות אחרונה זו ערות טומאה

וכמה

אם כן ללמד לתוכה אתה לך דרשה לכתוב רחמנא לה ולישתוק דמשמע לן יטמא בעמיו כי אם לבעלו ועוד ולאחותו הבתולה לה כלומר לגיפה שלם ולא לאיבריה : ולא תהיה לו בשמא כשכיבה לומות כתיב החיתי והגרגשי והלמורי והכנעני והפריזי והחוי והיבוסי: למשרי אחד מן הלומות מעתה שכיבה לומות: שכתוב על הכנענית כל שכיבה לומות נקראת על שם כנען :

והוליד כן דהלך אחר האב ומותר להתיחסו לך לענד : דתניא להכי אתא קרא : נעבד נרסי' כדי"ת : ועם מכאי התוספים ונומר לעיל מיניה כתיב מלת הנוים תסר סכיכיתיכם מהם תקנו עבד ושפה תסר סכיכיתיכם מהם תקנו עבד ושפה תסר סכיכיתיכם ולא מכני תרנכם כל תוסר היינו שלא ממקום אחר ונתייסב כאן וקאמר קרא שתותר לקנו מכניה תסר יהיו לסם מכנו תרנך : מן הנולדי בתרנכם כנים הנעלדים בתרנכם וכן כני התוסבים דקיימו אחריס שנשתו בתרנכם נשים אתה רשאי לקנות : ולא מן הגרים בתרנכם ולא מן הכנים הנולדו לכני תרנכם במקום אחריס מכנות סתר לומות והניחום לכניהם לגור עם : ולא כתיכם עבודת עבד : ה"ג ורבי ישמעאל מיידי דכתב ובאחיכם כתיב נמי בהם כדתניא כו' : קרית תולעת של שומשמין החולטין כך הזכות מחרכת את הכנית : תוקפה כעם : מידי דאידי תוקפה מכותא דאמרי דמחרכת את הכנית כיתיתא כשהשה מוכה מן כעשנה כיתיתא כשהשה מתעסקת בזכוכים ואינה עושה מלאכתה ולא מחרכת ביתה ומפקרת את של בעלה לאנשים : קודם שחטאו ישראל כערוות : עם כל אחד ואחד בניתו : נסתלק מהם מלכה לביתם קדושתו יכול לרחות בעבירות שבניתו : מקדמתו לפני מיתתו מכרו לפניו מלפפתו כרכתו: תנן התם בפרק מי שקינה אמרי דקתני אמר עד אחד דאיתיה שנטמאה לא היתה סותה : מסיה כדין שלא להאמינו מי לאו דכתב קרא : הרמזונה סתירה : מין תוסרתה מיסור עולם שהם תשתה ותמצא טהורים מותרת לבעלה ולתרומה : ומין מתקיימת בפחות משנים כדבעי למימר ממתון : הרמזונה טומאה שהיא אמר הסתירה : כל שיש בה כל עדות שיש בראשונה ו בה נאמן כדדרשינן לעיל ועד אין בה תרי מלא אחד וקא אמר מסורה ומטומאה קאי דהא מינה סליק ויהיה נטמאה ועד אין בה : קל וחומר מתתקייס בעד אחד : מתלמוד לומר בהשה מקלקלת כיצד בעלה וכא עד אחד ואמר אני ראיתיה שנטמאה לא מהימן והכא הוא דמהימן משום דנגלים לדבר : כדי

כלי טומאה ומהו כלי ביאה ומהו כלי העראה דהיינו
כדי הקפת דקל ולקמן מפרש למה לי למתני כולהו : כדי מזיגת כוס
למזגו במים וסתם כוס רביעית ולקמן מסרי כל מאד ואח"ן החכמי הללו
נעמיו שיער כמה שהוא כשהוא בהערמתו :

ליטול קסם מבין סיניה : ואף על פי שאין תורה אור
רמיה גמורה לדבר דקרא למה הוסשת יד
למל כתב בית יש וכר ורמז מקבת דהוקסם
מסה זונה לכבר למס : כל הני למה לי
למתני כריסה ליתני שיעור סתירה כדי טומאה
כדי הקפת דקל לפי תנא כדי טומאה הוה
ממינא ככל שיעור הכרי לבא ליה כך דהיינו
טומאה ומרנותה שיפתה מותה וידבר על
לבס עד שתתרב : קמשמע לן דמאי טומאה
ביאה לחודה למיתר קודס הסתירה
נתרנת לומקמ"ל כדי העראה דקיימא לן
בפר' הבית על ידמתו העראה כגמר ביאה
לכל הערי : ואי תנא כדי העראה ולא תנא
כריסא כדי טומאה הוה ממינ' כדי העראה
ומרנותה ואפי' תנא כדי בי"ת כדי העראה
לא הוה ממינע מרנותה דתנא ממינא
העראה למעוטי גמר ביאה ומיהו מרנותה
בענן דהכי הוי משמע כמה שיעור סתירה
כדי ביאה ותנא ממינ' כל נרכי ביאה דהיינו
מרנותה וגמר ביאה והדר מפרש מה היא
ביאה העראה לכתי מרנותה דתנא ממינא
היכך תנא נריס' כדי טומאה דמשמע טומאה
מרנותה והדר פרים ומה היא טומאה כדי
ביאה ועל כרחיך ממעיט מרנותה דהא
ביאה כול גמר ביאה משמע ולא מיעט אלא
מרנותה והדר תנא ומה היא ביאה העראה
למעוטי דלא בעינן גמר ביאה ומילתא
דמעי מיכ כמי דלי לא תנא כדי ביא' לכתי
לא הוה ממעטא מרנותה דכדי טומאה
גמר ביאה ומרנותה משמע והערא דפרים
נתרנת לא ממעטא אלא גמר ביאה הילכך
מינטריכו כולהו : וכמה הוא שיעור העראה
לחודה כדי הקפת דקל והא ליכא לאקשויי
הוחיל וסוף סוף שיעורא כדי הקפת דקל
הוא ליתני כמה שיעור סתירה כדי הקפת
דקל דאיכא למ"ד לתנא לפרושי ליסור
סתירה משום הכי תנא כדי טומאה כדי ביאה
משום הכי תנא כדי טומאה כדי העראה ולא תנא
כדפרי' : כדי מזרת דקל כס"ד הסתם דהיינו
הקפה : נרוס שהרוס דוחפתו להענף והוא
חוזר למקומו : קלי נדוכתיה נח מניעותו :
ומאי כדי למזוג ולשתות והאי כדי לשתותו
דקאמר לעיל למזוג דקאמר רבי אליעזר
קא משמע לן ר' יהושע ואמר שתייה נמי בענן

כמה שיעור סתירה כירושלמי כל מילן שיעורין אמר שתרלת סתירה :

בן עזאי אומר הלי דמקדים בן עזאי לרבי עקיבא לף על גב דרבי
עקיבא הוא רבו כדאמר פרק °הרואה בן עזאי עד כאן העזת לף סה
פניך כרבך משום דנלוייה קודמת לבמיעה והלי למקדים ליה כחיין
כריתא משום דמפיק שיעורי לסייבי ככום
אחל תימא אמאי מקדים רבי ישמעאל
למילתיה לרבי אליעזר ורבי יהושע מיהו
ל' לסדר אכילה ושתייה סמיך :

אי הכי היינו רבי אליעזר ס"ד דהוה
אמי למימר לי הכי היינו בן עזאי
אלא כריתא קמייתא נקט לי נמי יתרן בכן
עזאי כדי למזוג ולשתותו :

אם כן היינו בן עזאי ס"ד דהוה אמי
למימר היינו רבי יהודה בן בתירא
אלא כריתא קמייתא נקט :

דמרחק או דמקרב בחזרת דקל לא
קמבעי ליה בגדול או בקטן
משו דידע שיעורי דהיינו כדי מזיגת הכוס
וכן בגליית ביצה במדורים גדולה או קטנה
משום דפירש בכר דהיינו כדי סתיית הכוס
אחל בהקף דקל תימא אמאי לא קמבעי לי :

מיי' פ"ג מהל' סוטה סמג עשין כו טור שו"ע אה"ע סי' קעח

נעקר מן העולם תימא לר' לפרש' דפי' דעוכר על דברי חכמים חייב מיתה מאי מהרי נטילת ידים תפילו כל דברי חכמים נמי ועוד

דף סב קשיא דאמר הכא דעוכר מיתה ובפרק כמה תשא יוכיח מהרינן דעוכר עניות כדאמר שלשה דברים מביאין את האדם לידי עניות המזלזל בנטילת

דף כא ידים וכפ' עושין פסין מעשה ברבי עקיבא סליק חכוש בבית האסורים וכו' עד מה מעשה שחבירי חייבו עליה מיתה וגרסה דזילזול שמזלזל הם תמיד עוכרו עקירה ע"י עניות דקשה ממיתה על ידי נחש ונעקר

דף כב מן העול' דל' בע"ח וסנהדרין כל המשתף עם שמים ולבר נחר נעקר מן העולם

דף כג וכפרק קונם יין כל המשמש בכתרה של תורה נעקר מן העולם לאו בחדא מיתה כיבוו דעני נמי מית חטוף או מעוכ': מ"ר:

היא תנורנו לדינה של גיהנם ואמר נמי בפ"ק דחגיגה כל הכח על מנת לים ואסר על בעלה נטרד מן העולם

דף כז וקק מפרק הזהב דאמ' הכח על מנת לים מיתתו בחנק וים לו חלק לעולם הבא ול"ל דהתם מיירי כשעשה תשובה והכי משמע

דף כב בפ"ג ליכאות היכא דלא הוליד ממור לבר תשובה הוא ותשוב עם יסורין דווקא דאמ' כפרק חלק אמר ליה קיכל עליך יסורי וחנק נמי כיסורין לכל המומתי מתודין והאי דאמר' נטרד מן העולם פי' מן העולם עם אותו עון לכך הוא אומר מנת לים המוסרה על בעלה כמו על אחותו פנויה והוליד ממנה ממזר: ריב"ח: אי נמי היכי דלא נחו עליו יסורים נטרד מן העולם: כל

תורה אור

ברחיטי או בדשערי ברביכא או באקושא רזיקו אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן כל אחד ואחד בעצמו שיער והאיכא בן עזאי דלא נסיב איבעי אימ נסיב ופיר הוה ואיבעית אימא מרבי שמיע ליה ואיבעית אימא סודה תהלים כה ליריאיו דרש רב עוירא זמנין אמר לה משמיה דר' אסי זמנין אמר לה משמיה דר' אסי כל האוכל לחם בלא נטילת ידים כאילו בא על אשה זונה שנ' כי בעד אשה זונה עד ככר לחם משלי אמר רבא האי בעד אשה זונה עד ככר לחם בעד ככר לחם עד אשה זונה מיבעי ליה אלא אמר רבא כל הבא על אשה זונה לסוף מבקש ככר לחם אמר ר' זריקא אמר ר' אלעזר כל המזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם אמ' רב חייא בר אשי אמ' רב מים ראשוני צרי שיעבי ידיו למעלה מים אחרונים צריך שישפיל ידיו למטה חניא נמי הפי הנוטל ידיו צריך שיגביה ידיו למעלה שמא יצאו מים חוץ לפר' ויחזרו ויטמאו את הידים אמר רבי אבהו כל האוכל פת בלא נינוב ידי כאילו אוכל לחם טמא שנ' ויאמר ה' ככה יאכלו בני ישראל את לחמם יחזקאל טמא וגו' ומאי ואשת איש נפש יקרה תצוד אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן כל אדם שיש בו גסות הרוח לבסוף נכשל באשת איש שנא ואשת איש נפש יקרה תצוד אמר משלי ג רבא האי נפש יקרה נפש גבוהה מיבעי ליה ועוד היא תצוד מיבעי ליה לא אמר רבא כל הבא על אשת איש אפילו למד תורה כדכתב בה יקרה היא מפנינים מכהן גדול שנכנס לפניי לפנים היא תצודנו לדינה של גיהנם אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד ע"א כתב הכא תועבת ה' כל גבה לב וכתב התם לא תביא תועבה אל ביתך ור' יוחנן דידיה אמר כאילו כפר בעיקר שנאמר ורם לבבך ושכחת את ה' אלהיך ורמא בר חנינא אמר כאילו בא על כל הערין דברי' ח כתב הכא תועבת ה' כל גבה לב וכתב התם כי את כל התועבות האלה עושה אמר יקרא יח כאילו בנה במה שנא' חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא ישעי' ב תיקרי במה לא במה מאי ליד לא ינקה אמר רב כל הבא על אשת איש אפי' הקנהו הקב"ה שמי ואר' כאברה אבינו דכת' ביה הרימותי ידי אל ה' עליון קונה שמי וארץ לא בראשית יד ינקה מדינה של גיהנם קשיא להו לרבי יוחנן האי ליד לא ינקה ידי מיבעי ליה לא אמרי דבי ר' שילא אפי' קיבל תורה כמשה רבינו דכתב ביה מימינו אש דת למו דברים לג לא ינקה מדינה של גיהנם קשיא ליה לרבי יוחנן האי ליד מיד מיבעי ליה לא א"ר יוחנן אפילו

כדחטי או בשערי של חיטין מלק ונשמט יותר מכל שעורים: רכיכה נשמט יותר מקוקוף: רכיכה שנילוסה העיסה רכה: כל אחד ואחד מן התנאים הללו: בענמו שיער כמה שיעור קוסם בביאתו: והאיכא בן עזאי דלא נסיב כדאמר בירושלמי אבל מי שעשה שנעשה בתורה מיפטר לעולם מיתקיים על ידי אחרים בפרק הנח על יבמות: כי בעד אשה זונה ונומר הנשת דרים ליה מסיפיה לריסיה בשביל בכר לחם אל תתחי בעונש של אשה זונה: בתילתיה דרבא נרסי נעד בכר לחם עד אשה זונה מבעי ליה דאשמע נשניל בכר לחם רב העונש עד כדי עונש אשה זונה והוא הדין נמי לי הוה כתב עד אשה זונה בעד בכר לחם לא הוה קשיא לרבא מידי דולמי מסיפי לריסיה מדרים קרא אלא עד יבעד קא קשי ליה דנבי בכר לחם הוה ליה למיכתב בעד ונבי אשה זונה הוה ליה למיכתב עד: המזלזל שאוכל תמיד בלא נטילת ידים: נעקר העוכר על דברי חכמים קייל מיתה דכתיב ופורק נדר ישכנו נחש: סיגניא ידיו רשעי המזון: סיגניא בתיבותיו סיפי פסוקים מפטירין לכך זרועותיו ולקמן מפר' טעמא: שמא יבאו מים מון לפרק ויחזרו ויטמאו את הידים כדתנן בפסחים ידים שנגעו במים על ידיו שני פעמים' מטהרין את הידים והשניי מטהרין את המים הטופחין על ידי שנטמאו בתחילה מחמת ידים ותנן התם הידים מטמאות ומטהרות עד הפר כלומר מן הפרק ולמטה נזדו עליהן להיות שניות ופוסלות את התרומה ומטהרות בנטילה עד הפרק שעד הערק נדיק נטילה נטל את הרחשונים ואת השנים עד הפרק וחזרו ליד טהורים שהרי טיהרו השניים את הרחשונים נטל את הרחשונים מון לפרק ואת השנים עד הפרק וחזרו ליד טמאה כלומר יבאו הרחשונים מון לפרק ועל השניי לא הקפיד ליטול עד שיגיעו הרחשונים אלא עד הפרק כשעשה וחזרו הרחשונים ליד טמאה שהרי נטמאו תחלה מחמת הידים והשניי לא טיהרו את היונצי' הילכך נדיק שיגיעו רחשי מנעניעותיו למעלה שאם יבאו מים הרחשונים ויחזרו ויטמאו את הידים: מחרונים של אחר הסעודה שחייבו חכמים מפני שאלא סחומית יש שאכל את העיניים נדיק להשפיל ידיו למטה כדי שתרד הזוהמא של אצבעותיו שהרי להעביר הזוהמא מן כל האוכל כלא ניגוב ידים דכר מלמד הוא ואסור כטומאה שנאמר ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא אלא אר' יוחנן ונומר סיפיה דקרא לעיל הוא כי בעד

אפילו

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0012
DFG

אפילו עשה צדקה בסתר דכתיב °מתן בסתר יכפה אף וגומר לא ינקה מדינה של גיהנם אזהרה לגסי הרוח מנין אמר רבא אמר זעירי °שמעו והאזינו אל תגבהו רב נחמן בר יצחק דכדי אמר מהכא ורם °לבבך ושכחת וכתיב °והשמ לך פן תשכח את ה׳ אלהיך וכדר׳ אבין אמר רבי אילעא דאמר רבי אבין אמר רבי אילעא כל מקום שנא׳ השמר °פן ואינו אלא בלא תעשה דרש רב עוירא זמנין אמר לה משמי׳ דרב אמי וזמנין אמר לה משמי׳ דרב אמי כל אדם שיש בו גסות הרוח לסוף מתמעט שנאמר °רומו מעט ושמא תאמר ישנו בעולם ר״ל ואיננו ואם חזר בו נאסף בזמנו כאברהם אבינו שנאמר °והומכו בכל יקפצון כאברהם יצחק ויעקב דכתיב בהו °בכל °מכל °כל ואם לאו °כראש שיבולת ימלו מאי °כראש שבולת רב הונא ורב חסדא חד אמר כי סאסא דשובלתא וחד אמר כשיבולת עצמה בשלמא למאן דאמר כי סאסא דשובלתא היינו דכתיב וכראש שיבולת אלא למאן דאמר כי שובלתא עצמה מאי וכראש שיבולת אמר רב אסי וכן תנא דבי ר׳ ישמעאל משל לאדם שנכנס לתוך שדהו גבוה גבוה °מלקט °את דכא ושפל רוח רב הונא ורב חסדא חד אמר אתי דכא וחד אמר אני את דכא ומסתברא כמ״ד אני את דכא שהרי הקב״ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני ולא גבה הר סיני למעלה אמר רב יוסף לעולם ילמד אדם מדעת קונו שהרי ר״ק הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני והניח כל אילנות טובות והשרה שכינתו בסנה ואמר רבי אלעזר כל אדם שיש בו גסות הרוח ראוי לגדעו כאשירה כתב הבא °רמי הקומה גדועים וכת התם °ואשיריהם תגדעון ואמר רבי אלעזר כל אדם שיש בו גסות הרוח אין עפרו נגנר שנאמר °הקיצו ורננו שכני עפר שכבי בעפר לא נאמר אלא שכני עפר מי שנעשה שכן לעפר בחייו ואמר רבי אלעזר כל אדם שיש בו גסות הרוח שכינה מיללת עליו שנאמר °וגבוה ממרחק יידע דרש רב עוירא ואיתימא רבי אלעזר בא וראה שלא כמידת הקב״ה מידת בשר ודם מידת בשר ודם גבורה רואה את הגבוה ואין גבוה רואה את השפל אבל מידת הקב״ה אינו כן הוא גבוה ורואה את השפל שנאמר °כי רם ה׳ ושפל יראה אמר רב חסדא ואיתימ׳ מר עוקבא כל אדם שיש בו גסות הרוח אמ׳ הקב״ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם שנא׳ °מלשני בסתר רעהו אותו אצמית גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל אל תיקרי אותו אלא אתו לא אוכל איכא דמתני לה אמספרי לשון הרע שנאמר מלשני בסתר רעהו אותו אצמית אמר רבי אלכסנדרי כל אדם שיש בו גסות הרוח אפילו רוח קימעה עוכרתו שנאמר °והרשעים כים נגרש ומה ים שיש בו כמה רביעיות רוח קימעא עוכרתו אדם שאין בו אלא רביעית אחת על אחת כמה וכמה אמר רב חייא בר אשי אמר רב תלמיד חכם צריך שיהא בו באחד משמנה בשמינית אמר רב הונא בריה דרב יהושע ומעטרא ליה כי סאסא לשובלתא אמ׳ רבא בשמתא דאי׳ביה ובשמתא דלית ביה אמ׳ רב נחמן בר יצחק לא מינה ולא מקצתה מי °זוטר דכתב ביה °תועבת ה׳ כל גבה לב אמר חזקיה אין תפלתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים לבו כבשר שנאמר °והיה מדי חדש בחדשו יבא כל בשר להשתחות וגומ׳ אמר רבי זירא בשר כתב ביה °ונרפא אדם לא כתב ביה ונרפא א״ר יוחנן אדם א״פ ד״ם מ״רה בשר ב׳ושה ס״רוחה ר״ימה איכא דאמרי שאול דכתב בשין אמר רב אשי כל אדם שיש בו גסות הרוח לסוף ניפחת שנ׳ ולשאת

כל אדם שיש בו גסות הרוח אין עפרו נגנר תימא תמתי לא תסיב מיניה אשה במשנת חלק והא דתנ׳ °דכתובות מתיס שכח ל׳ מ׳ חין ותו נרסי׳ התם עמי הארץ מ׳ חיים אלא מם כן יהנו תלמידים חכמים ומלוח רביות מניכו כתגדה שתין חיים לעולם הבא : תו׳ ר׳ :

אדם שתין זוזא רביעית דס פר״ת הוא דס הכלול שממנו מתבית הלב תין בו אלא משקל כ״ס שלעים שהיא רביעית הלוג :

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0013
DFG

הא נופל קשיא תימא לרבי תחתי לא נקט הכא ליתנח דרים מסכת
דף ב מכות כיצד העדים נעשים זוממין כיצד מקנא לה כיצד מקנא לה
מנעני ליה הכא נמי הוה ליה למימר הכי כיצד מקנא לה
מנעני ליה והא מתרץ שפיר לפי התירוץ הוה ליה למתני כיצד
מקנא לה ונראה דלהכי לא פריך הכי
משום דמצי למימר ש"מ תדבקני דריסת פירוזו
סתירה דהיינו קיבוי גמור ותו"ק ספי' ליתנח
דכיצד מקנא לה ולא קשיא מידי אלא דיסת
לסיפא ה"פ הכא מלמד פי' דמתני' דלעיל
סתירה הוא מדקתני כיצד מקנא ולשון נקי
דף טו הוא כדתנן בפ"ק דכתובות רחוק מדברת
ומפרש בגמרא מאי מדברת נסתרה אם כן
תיקשי סיפא דקתני דיכתוב עדיין מותרת
לביתה ואי פירוש דלעיל דמתני' סתירה
ממאי מותרת אלא דיכתוב ממש הוא ולפי
פירושלמי משמע דבעי לתרוצי דלעיל
דריסת סתירה אלא דנקט לשון נקי והכי
קתני אם סוף דבר שתדבר עמו
הא אם נסתרה עמו ולא דבר אין סתירה
כלומר כתחלת דבור אתה מיחזר לך אפילו
דבר עמו ולא נסתרה עדיין מותרת לביתה
לשון נקי הוא מתני' דיבור דריסת לשון
נקי מיהו דסיפא אית לן למימר על כרחך
דבור ממש:

לאחר ולא ליכנס אין להקשות מפרק
דף פה סתם כנגלו לה נכנסים בפניו
סוטה סמ"ג שומר יבם דפריך התם והא בעינן לכתחלה
עשה טוב לאחר תבלי מה שכתוב ליבי אמר רב אחי
יבם כמו אחר דמיא לגבייהו לשון תנאי
סי' קסח כ"ל שוייה כאחר לכל כאחר דקרא אין
הכא נכנלו והכי נמי משמע בפרק אין
דף כה מקדישין דקתני סם מכר את הבית לאיש
אחר לאחר ולא לבן או לאחר ולא לאח
כשהוא אמר איש הרי את אמר סם מה
הני מקיים לאחר ולא לבן דמשמע
טעמא דכתיב איש הא לאו הכי לא הוי את
נכנלו אחר וכ"ש בני יבם דבא מכח נשואי
אחין הלא אחר הוא והכא אמרינן נמי בפ'
דף נ קמא דקידושין אמר קרא בן יומת כמלחמה
ואיש אחר יקחנה מתקיף לה רב שישא
ברי' דרב אידי אימא מאן אחר יבם ומשני
ליבם לא מיקרי אחר אפילו בפרק
דף סו המוכר הנפקא לן מהכא בפרק המוכר
דלא תפסי קידושין בשתות משום אימא
דף פא"ב מקטרינן קרא דווקא ליבם משום דרמיא
עליה ליבמי כדאמרי בשמעתין ומכתי
אחות אשה מנלן ועוד תקשה דהכא אקרא
על גב דכתיב איש אחר ממעטינהו יבם
גם זה גם ומממעטינן בן מאחר ואם תאמר מאיש ממעטינהו בפ' המוכר וממאחר
יבם סוף סוף ואיש אחר יקחנו מאי דרשת ביה:

לאחר ולא ליכנס אי קשיא ואם אינו בסוטה ודאי אעל ידי עדים כתיב
דף ג דילפינן דבר דבר ממיומן בסוף מסכת ניטין וסוטה ודאי אחר
דף יא בפרק קמא ליבמו דפטורה בלא חליצה משום דכתיב ביה טומאה בערוות
תריץ דלאחר לא מיטהרך לכתחלה אלא ליוצאת משום סתירה כיון דנפקא לן
סוטה ודאית טומאה דכתיב בה:

אילו חייבי לאוין גמ' הקשה ר' יצחק ר' אבדימי בר מרדכי ז"ל והא סוטה ודאית ואיילונית היכא דהכיר בה ואחת סריס דבעו גמ' מבעל היכא
דחייבי לאוין ואיילונית מיכן אלא בלא תעשה ודאית ואיילונית היכא דהכיר בה ואחת סריס דבעו גמ' מבעל היכא
דפטורות מיבמה ה"ג ואיילונית מדין יבום דפ' המוכר הכי הוה בכל סוטה ספק לא תעשה ועשה
גבי איסורה דכתיב בעל ולקמן לן קרא כיון דכתיב מכח נשואי אחין הרי הוא כאלו חליצה בעיא:

דלא ליסתרי לכתחלה ואחת תתרת תתייבם נמי יבומי ר' תנחום הטעים דבריו ופירש ורבותינו אמרו לא יבנה לבנות ולא לסתור:

ולשאת ולספחת ואין שאת אלא לשון גבוה ויקר ירמ' קרבן אהרן: וכתי כל הזכרים בישע': הסס
שנ' על ההרים הרמ' ועל כל גבעות הנשאות שביבה אחרתיו מחסר הפסד מצוה כנגד סכרה:
ואין ספחת אלא טפילה שנא' ספחני נא אל אחת הכהונות לאכל פת לחם אמר ר' יהושע בן לוי בוא וראה כמה גדולים נמוסי הרוח לפני הקב"ה שבשעה שבי' המקדש קיים אדם מקריב עולה שכר עולה בידו מנחה שכר מנחה בידו אבל מי שדעתו שפלה מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כול' שנ' זבחי אלהים רוח נשברה ולא עוד אלא שאין תפילתו נמאסת שנ' לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה ואר' יהושע בן לוי כל השם אורחותיו בעולם הזה זוכה ורואה בישועתו של הקב"ה שנ' ושם דרך אראנו בישע אלהים תיקרי ושם לא ושם דרך: הא נופא קשיא אמרת כיצד מקנא לה וכו' אמר לה בפני שנים אל תדברי עם איש פלו' זה אמאי דיבור סתירה היא והדר תני דיבר' עמו עדיין מותרת לביתה ומותרת לאכל בתרומה אלא דבור לא כלום הוא אמר אביי הכי קאמר אל תדברי ודברה אל תדברי ונסתרה (ולא כלום) אל תסתרי ודברה עמו עדיין מותרת לביתה ומותרת לאכול בתרומה נכנסה עמו לבית הסתר ושהתה כדי טומאה אסור לביתה ואסור לאכל בתרומה: ואם מת חולצת אמאי תתייבם נמי יבומי אמר רב יוסף אמר קרא ויצא מביתו והלכה והית' לאיש אחר לאיש אחר ולא ליבמ"ל אביי אמ' מעתה חליצה נמי לא תיבעי א"ל אילו אתיה לבעל מי לא בעינן השתא נמי תיבעי חליצה ואית דאמרי אמר רב יוסף רחמנא אמ' ויצאה מבירתו והלכה והיתה לאיש אחר דלא ליסתריה לביתי' ואת אמרת תתייבם נמי יבומי א"ל אביי אלא מעתה לאחר לא תינשא דלא תיסתרי לביתיה אמר ליה כי

כל עניין שתצא מביתו אחר שנתנה לה ערות דבר: תילי תילים לבעל מי
משתריץ בלא גט הא כתיב וכתב לה ספר כריתות אפי' נתנה לה ערות דבר
כריתות בעי השתא נמי בעי חליצה ליבם במקום בעל קאי: מית רבמרי
דהכי אמר רב יוסף לעיל רחמנא אמר כי הוה לבעלה לגרשה מביתו כשנתנה
לה ערות דבר כי היכי דלא תיסתרי לביתיה כדאמר לעיל וצאת מביתו כשנתנה
כי קרינן לשומשמת:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0014
DFG

מי קא רמינן עליה למיכתב בעל כרחי' רחילו ליכתב מתריכן ליה מבו' ייבוס קודמת למצות חליצה אבל בהא אסור למימר ליה ומהילה מסמעינן קרא דאסור לייבמה דלמ' סייך בה ייבוס והויא כחצת מה שלה נמצוה : הכתוב קראו אחר למי שנוסחה ואת אמרת תתיב' ותרמי עליה בעל כרחי' : גופא

לאחר שנדרשה ראשון שמצא בה ערות דבר ונישת כו' לא תתיבם דהשתא נמי אחר הוא ואין בן זוגו של ראשון שם ישראל וקרמית לזה עליה כמצוכ' ייבום: גבי דהאי אחר אחיו של זה: בשם טוב קיימת ואיכא למימר הרי בה ואין קדוי אחר שלא הנוסחה מתוך שמנות לוג ירושלין על מי שקלקלה תחתיו : בגמ' אמר הלי דקתני מתניתין ולא מתייבמת קל וחומר לשם כאשרת בשתירה זו נמותר לה בעלה שהיה מותר לה וכתקלקלו עכשיו כשותין ליאסר עליו: כאשר לה דהיינו יבמה שהרי נאסר לה כיוי בעלה לא כ"ש שנתאסרו כשותין הראשון שלא להתייבם אבל אותן הכשותין: שקדם את השותה שהיא אשרת עליו: לא תתיב' קל וחומר מאי נאסר לה הלא יאסר היה מתחילתו : הלא הכי פריך לעשת כהן שנתנסה ונאסרה עליו דעשת כהן אסורה אפי' בנותם אבל לא עשת ישראל מותרת לכתיב והיה לא נתפשה הא נתפשה מותרת ומדכתי' והיה מיעטא הוא ומשמ' דיש אחר שאפי' נתפשה אסור : ויש לו אחיו מאביו והוא הלכך שנולד לאביו מן הגרושה ונתחלל מן הכהונה ואותר בנשים הפסולו לכהונה כדכתי' בכהנים הנולדי' הפסולו ולא יחללו זרעו שמא זרעו חלל : לא תתיבם מקל וחומ' זה שם נאסר בבעילה זו לבעלה שהי' אותר לה בימי האסו' אותו שעה לא כשאר שנאסרו עליו בשותי אחין שלא לייבמה אבל יבמה אסור ואפלו הוא היתר גמור ואין זה קל וחומ' : אבל בזיונה גרמן שהבעל והיבם שוין באיסור זה שם היתה תתיבם הוי ק"ו שהרי מחמת ניסואין הראשוני היא נזקקי ליבם ושם על הבעל נתקלקלה קל וחומ' ליבם : מתני' לאחר בתרומה שם הוא כהן : ובבעלה בח עליה כדרך שהוא בין המים בודקין אותה כלקמן ונק' המים מבטלין זמן שהיתה מנוקה שלא בא עליה מחמ' שנאסר עליו אף היא תשתה את עונ' בין המים מנוקה מעון סוטה דף כב ובין המי בודקין את נשתו : גמ' ואנהר לן עיינין הכי לנו הניה לדכרי מתניתין : סוטה שים לה עדים בתורת שלא נטמאת מזה : ועד אין בה ע"ג דדרשינן לעיל לעד אחד נאמן בסוטה ולסוטה ודאי שלא תשתה עוד אין מקרא יוצא מידי פשוטו ודרשינן ליה נמי הכי ועד אין בה הוא דלמר והכי הניה המים את נשתו וכל הערש שלה ים בה עד אין המי בודקין אותה : ואפרינהו לעיינין מפני שקרא לאו דהים הוא כל כך דהא דרשינן לסוטה ולשת שים בה עד אחד לפניו וללמד שלא תשמש

זוכה היא ופשיטא דאסורה בתרומה היא תבא ליה התומרת טהרה אחי : שלא לבעל דשתאי ומיצטריך למשמועינן דלא מחזקי להו כשקרי על אשה לא נזקקה המי שפיר ומפני הכי לא מחזקי להו כשקרי דמפני שהוו ידעי בה לא בדקי לה מיד : זכות תלוי לה דאמר לקמן זכות תולה במים המרים : ומקשינן רב עשת ורב יוסף : במתניתא דקתני לקמן בי מפני שתלה לה זכות : זכות תולה שלא יבא בטנה מיד אבל מיהא יולדת לעולם ואינה מסכנת : שלא מתנונא והולכת מכאבים והולכת : בתוך מיתה ביני בטנה ונפול ירך : רב עשת סבר לה פליגי רבנן עליה דר' שלא בפוף שהיה מיתה בתוך מיתה לתוך אבל במתניתא לא מיפלגי דכל מי שזכות תולה לה מונח היא וזו הוחיל לה מתניתא ולא תלה לה זכות שלא שהיה רחויה ליכרק כלל מפני שעיה : ורב יוסף סבר רחויה ליכרק היא שלא זכות תולה לה ואי מפני לה מתניתא היא דלמר לקמן זכות תולה לה דקסברי לה היא מתנונא כלל: מדחה את כח המים בפני הנשים שלא יהא ירלות מהם להודות שהיא טמאה ולא יטמא שם הקדוש על המים : ואי אית דים לה עדים לא מבדקה השתא נמי ע"י זו נמי אינה נעזר על הטהורות עשתו כו' : מדזכות לה תלוי מפי שהי טמאת דחיים הוא ללמד על הטהורות עדים נמי לא תלו : ממחותיהן נשרפות מנחות קנאות שלא עשידות להיפסל : האומרת

מי קא רמינן עליה בעל כרחי' הכא הוא מצי למיפרך כדפריך לקמן לעשת שלא מעתה נשתה למחר ומת בלא בנים לא תתייבם דלמא נסתרה לביתיה :

אשת כהן שנתנסה את אחי לא תהי לה בפרק יש מותרות עבדי מסורות דף פד לבעליהן ומותרות ליבמיהן יש אומר הא גר תושב תהי ליה חייבי לאוין וזו מחייבי לאוין

כדאמר בפ' הבא על יבמתו הכל הוו בכלל דף מו אחרי מות סוטמה ואומר והכי מתרגן התם דפריך מפנוע דכא מכל ים לתיוהי מע"ג דלא פריך הכא ישראל שנשא כשרה ונעשה פנוע הכא ויש לו עם כשר דמי למתניתין מאי הוי ליה לתרוני: האומרת טמאה אני לך אי קשיא בפלגי מסכת כתובות דף ג

עשת בסומרת טמאה אני לך דרב עשת אומר מוכלת בחדוש וכו' תרין דהכא מיירי אחר קינוי וסתירה דרגליה לדבר אפילו רב עשת מודי והכי מפרש לה בירושלמי : ושבאו לה עדי ואמרו שנטמאה מספקא לרבי אי דווקא נקט עדים שנים אכל עד אחד לא מהימן דמוקמינן ליה בגמרא דמיירי לאחר עשת דווקא קודם עשת סוטה תורה לעד אחד ורב עשת דאמר בגמרא סומא שים לה עדיה במדינת הים נמי אחד כעדות אחד דלמא כיון דהאמינו תורה לעד אחד הכא נמי לא תתלה בין אחד לשנים מיהו מסתברא דה"ה לעד אחד כדעולא דאמר בפ' מי שאמר כל מקו' דף לא סוטה תורה עד אחד הרי כאן שנים :

אם אתה אומר אמת המים אלמ' לרב עשת דאחר בין לרבי בין לרבנן מתנונא הוא כן אהיכא קתני רבי מעתה דאתה מדחה אתה והלא יתנונו לו עדים שנטמאת ויכולין להוכיח עם רע על העסורות עשתו כשלא יתנונו לו לומר הנשים העומדו משום ייסור ולא יהא ניכר למתר כשעומדת בעזרה נוכחה יוכיחו עם רע והכועל יבא לה' שקלקל עמה ולא ידעי שזו מתנונת מי נמי לא יתלו ניכוחה בשים המרים וכן היא לא תתלה בשים המרים שלא בפולי אחר : כי

מסורת הש"ס

כו

ף כד ב׳ בפרק ל׳ במסכת כ׳ נזיר המגלח והפריסה את בהמתה בנזיר והיפר לה בעלה אם שלו היתה בהמתו תגח ותרעה בעדר ואם שלה היתה בהמת חטאת תמות ואע״ג דכתב הקדש חוץ כת מקדש ק״ל דכתב מיגו ג״ש ומ״ה אמר כיון דאמלו היתה תגח ותרעה בעדר כתפק לחולי

ף כה ותנן נמי התם בפרק כ׳ בית שמאי מי שנדר בנזיר והלך להביא בהמתו אם עד שלא נגנב נהמ נדר הרי הוא נזיר ואם משנגנב בהמה נדר אינו נזיר והכי נמי הוו עלים בעובל׳ הקדש ולאו מלתא דהכי הקדים ועוד אמאי נשרפת כיון דקיימת לן בכל׳ הלל

ף כו דאמרי בפרק י״ם בחולין ובפרק כית שמאי

ף לא במסכת כ׳ נזיר דים שלה להקדש למה אינו כשל עליה ותנא לחולין דכי קדוש מעיקרא בטעות קדוש ואין להקדוש והא תנן תלוי ע״ג דכי קדוש מעיקרא בטעות קדוש אלא חזי לכפר מידי היכא דלא חטא ואפילו

ף כג הכי תנן בפ׳ בתרא דכריתות המכי׳ חטאת תלוי ונודע שלא חטא ירעה עד שיסתאב דהא מפרש התם טעמא משו׳ דלמא נוקמו נמר ומקדיש :

גזירה שמא יאמרו מוכיחין מכלי שרת לחולין מי תקש כל הני דתנן תנא ותרעה בעדר נגזור שמא יאמרו מוכיחין מקדוש הגוף לחולין תירץ התם לא מוכחת מילתא ליכא היכיר בין קדוש פה לקדושת הגוף ויאמר קדושת הפה היא מנל הכא ליכא היכירא בין קדושת הפה לקדושת

ף י כלי שרת ו״ע בפ׳ שתי מידו׳ ובפ׳ התודה :

קרב הקומץ ולא הספיק כו׳ נראה דהוא הדין אם קירב הקומץ ובאו עדים שנטמא דאמר נמי כיפר ספיקא דהכי אמ׳ בפ׳ בתרא דכריתות גבי חטאת הפוף הבא על הספק אם משמא דמוכח לן שילדה אסורה לפילו בהנאה שעל

ת״ק פר״ מ״ל משנה

ש **נמצאו** עדים וזממין נראה דלקדש בכלי קלי וקודם קמיצה דלאחר הקמיצה היכא דיסורא דרבנן ובשרפת לחוקמין נמי התם הא דתנן משנמלקה כורע לה הרי זו תיקבר בגוד׳ לה שלא ילדים ודין הוא דמותרת בהנאה ואפי׳ בעצמה תיקבר מדרבנן :

וטהורה ולא סתולה לה זכות מכאן משעת הכאה מותר בה לאחר ולא תמר ימתין עד שלא שנים שאין זכות תלתה לה דשם היה אסור בה היכי הוה מצינו למיקלי בה ונקט נמי ורע וכן הרואני ר׳ בירו׳ דלמי ונקט החים מעתה תוקם שמא תלה זכות ואתיא כמ״ד הזכו׳ תולה ואינ׳ ניכר :

יג

האומרה טמאה אני ושבאו לה עדים שהיא טמא׳ דאתו עדי איסת אילים׳ מקמי דתיקדוש תיפוק לחולין אלא לבתר דקדוש אי אמרת בשלמא מים בודקין אותה אלמא ברת מקדש ומקרב היא וכי קדוש מעיקרא שפיר קדוש ומשום הכי מנחתה נשרפת אלא אי אמרת אין המים בודקין אותה תינלי מילתא למפרע דכי קדוש מעיקרא בטעות קדוש ותיפוק לחולין אמ׳ רב יהודה מדיסקרה׳ בגון שזינתה בעזרה דכי קדוש מעיקרא שפיר קדוש מרתקיף לה רב משרשיא והלא פירחי כהונה טלין אותה שזינתה מפירחי כהונה עצמן רב אשי אמר בגון שנצרכה לנקביה דאטו פירחי כהונה בכיפה תלי לה רב פפא אמר לעולם כדאמרי מעיקרא ודקאמרת תיפוק לחולין מדרבנן גזירה שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול מיתיב רב מרי נטמאת מנחת עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותפר משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותשרף קדש הקומץ ולא הספיק להקריבו עד שמת הוא או עד שמת היא הרי היא ככל המנחו ותשרף קרב הקומץ ולא הספיק לאכל שירי עד שמת הוא או עד שמתה היא הרי היא ככל המנחות ותאכל שעל הספק בארת מתחילה כיפרה ספיקה והלכה לה באו לה עדי שהיא טמאה מנחתה נשרפת נמצאו עדיה זוממין מנחתה חולין עדי זוממין קאמ׳ עדי זוממין קלא אי להו תניא כוותיה דרב ששת ולאו מטעמיה טהור׳ ולא שיש לה עדים במרינת הים וטהורה ולא שתלתה לה זכות היא ולא שישאו וירתנו בדה מוזרות בלבנה ורבי שמעון נהי דוי׳ לא דריש

יש

והא איכא

מקדש את הדם ואתן כלי להקדיש הקומץ בכלי שרת שני בגגד קבלת דם הולכה בגגד הולכה והקטרת הקומץ בגגד זריקת הדם: שמת הוא ושוב מיטמא סותרת דאמרן בעינן למתניי׳ : הרי היא ככל המנחות שמיעטו הכתוב להקטר ותישרף למטה : ולא הספיק כהן להכות את השירי וכיפרה מנחה זו את הספיק כהי כפרה לאו כפרת עון הוא ולא הזכרת עון הוא אלא כפרה הרמוים לה קאמרינן שעשתה מנחה זו עשעת הקטרת קומצה כל שים עליה לעשות שהרי נהכשר קרבה ויצתה לחולין וכיון דהכשר קרבה ויצתה לחולין כל זמן שלא חזרה בגופן : בגו לה עדים שהיא טמאה מעיקרא קלי קודם הקטרה מלין לה קודם הקטרה ואינה מועלין בה לכטעות הוא שלא לחול ושוב מיטא כי קתני התם לה עדים שהיא טמאה מנחתה בשרפת מדלוקיית קאמר דבר שאם נאכל בזמנו פסול בגון שנשרף יום ראשון ונמצאו עדיו זוממין שהקדיש טעות : כגון שאמר הרי עלי מנחה שאם אכל ממנה יום ראשון פסול בגון שנשרף יום ראשון ונמצאו עדיו זוממין שהקדיש טעות : טהורה ואם לא נטמאה בפנה לה עדים : ולא מטעמי׳ דעבד אין בה להסיח סוטה מידים מקרא מלין בעל מנת שלא לשמש ומדרבנן הוא דאסרי׳ לה בעלה ואתיא כעל מנת שלא לשמש ומדרבנן הי

לא שכיחא ולא מסקי לינהי מדעתייהו למתנייהו לטהרות בהכי והא דתני
לעיל לר' שמעון מדזכו לא תלו עדי נמי לא תלו מסוס לחכתי לא היה קיימא
לן דרבה דהלי קדא : מתני' : שמע יבמ עליה בדרך שנדיך להשקותה
בירושלם נבית דין הגדול כהלקמן: נחמן עליה שלא יבמ : גמ' : לא שמא
לימנס בקידושין אבל אם מתייחדת עם שני
אנשים : שמא יטעה כו' הכא נמי הוחיל תורה לור
ושניה אסורין שמא יטעה
הבעל ולו שלים ב"ד לנקביו כו' : דליהוי
עליה ספרו אם יבמ עליה יעידו עליו לבי קדושין פ
דין הגדול ולא יפקוה : לא שנו דאסם
מתייחדת עם שני אנשים: והוציאוה עשרה
לא אמרי תון לעיר בימה בחזקת אתה
לקלקל עמה : דילמי לאתרויי ביה ולומר לו
אם פ מן התורה כשנים הרואים מבטלין שבח
פ"ד ב עליה מאבותיכם עליו הן הרואים בודקין
את אשתו : בעלה נחמן עליה ואין צריך
להעמיד עדים אבל: סוטה שני בלאו לא
יוכל בעלה הראשון וגומ' דאמרינן ביבמות
בפ"ק מה להני מקיים אחרי אשר הוטמאה
לרבות סוטה שנסתרה : והיא הנותנת
קדושין פ' ב המלה הזאת שהבעל רואים לבריך היא
פ"ד ב הנותנת את הדין שאנו אומרים שנדיך
עדים : כלה שהיא בבית חמור עליו ואינו
בא עליה : שכן יש לה היתר לבעלה
לפיכך אין יכולה תוקפו שמובטח הוא לאחר
זמן: שאין לה היתר אם תמנע ממנו לפיכך
לבו רודף אחריה : גנובים כלומר דבר
האסור לו יבא רודף אחריה : ופרכוס
כלומר שכן יש לה היתר : היינו תנא קמא
דברייתא : אבל אמרו לו יהודה ליה ליה :
מתני' : ומחייבין עליה שתסא מודה ב' על
עדי נפשו כדאמרינן בשבועות הוו ידעין
פ"ג ב שלא כדיני ממונו דיני נפשות כו' בפרק אחד
דיני ממונות : הרבה ילדות עושה וגורם
לנערה ילדה שנאנסה לידי קילקול ושמ אחת
הדבר אל תבוזי עצמך לידי מיתה ממולת
סוטה דף כו זו : שכיניס רעים יודעים לפתות ומצויין
לה תמיד: שאינ כדאי שתודה על קילקולה
לא יאמר לפניה דברי הודאות צדיקים
הרואים לקמן יהודה הודה ולא בוש: שוכרת
כתובתה כותבת שובר על כתובתה זניתי
והפסדתי כתובתי ונותנת ביד בעלה שלא
תתבעמו לאחר זמן ואינה נהנה שלא התרו
בה עדי בשעת מעשה: לשערי מזרח שער
האיזון שבו נכנסין לבה הבית : לשערי
נקנור ומה לשערי ניקנור הוא שער העליון
שבחומה שבין עזרת ישראל לעזרת נשים :
שמא מצטרע את הסוטו מפני שלא נתקדש
בקדושת עזר עובי חלל הוא השער מפני
המצורעין שמכניסין ידיהן לבהונות ליתן
מדם האשם על בהן ידו ומחוסר כיפורים
שנכנס לעזרה נבר לפיכך לא קדשו שיוכל
לעמוד בחלל השער אלא היה כהן מוכיח
את הסוטה תון לעזרה הרי הוא נפסל
ביוצא לפיכך צריך להכניס ידו לתוך חלל
העזרה וביולת מקנת שרת רחמנא: ניקנור
אדם גדול היה והניח דלתות נחושת
מלכסנדריא של מצרים לאותו שער ונעשו
נסי כדתנן בסדר יומא ונקרעו על שמו:
מה שהיה מסקין סוטות דבעזרה לפני ה' כדילקמן
לקמן: ומטהרין את היולדות לקמן מפ' מאי
היא: אותו בכלדים בבי הבנסת שלה: אם
נקרעו מיהו אותם : ואם נפרמו לאחר שנתקדשו בקדושת עזרה נדולה מקדישה שנתקדשו לקדושת הרבה דמיהו נלעז כמו שאי דעלים סילקו : עד שמגלה את לבה
ולקמן יליף לה מקרא : ומוחר את שערה מקליעתו ולקמן יליף לה : קטליאות

יש לה עדים במדינת הים לא שכיחא : יש לה עדים במדינת הים לא שכיחא :

מתני' : כיצד עושה לה מוליכה לבית דין כי
שבאותו מקום ומסרין לו שני תלמידי חכמים
שמא יבא עליה בדרך ר' יהודה אומר בעלה
נאמן עליה : גמ' : תרי ואיהו הא תלתא
ליכ מסייע ליה לרב דאמר רב יהודה אמר רב
לא שנו אלא בעיר אבל בדרך עד דאיכ שלשה
שמא נצרך אחד מהן לנקביו ונמצא אחד
מהן מתייחד עם הערוה לא הכא היינו טעמא כי
היכי דליהוו עליה סהדיה תלמידי חכמי אין
כולי עלמא לא ליכא מסייע ליה לאידך דרב
דאמר רב יהודה אמר רב לא שנו אלא כשרין
אבל פרוצין אפילו עשרה נמי לא מעשה הוה
והוציאוה עשרה במיטה לא הכא היינו טעמא
דידעי לאתרויי ביה : ר' יהודה אומר בעלה
וכו' : תניא רבי יהודה אומר בעלה נאמן מקל
וחומר ומה נידה שהיא בכר בעלה נאמן עלי
סוטה שהיא בלאו לא כל שכן ורבנן היא
הנותנת נידה דכרת חמירא לי ומהימן סוטה
דלאו לא חמירא ליה ולא מהימנו ר' יהודה
מקל וחומר מיתי לה והא"ר מקראי מיירתי
בעי מיתי לה דתניא והביא האיש את אשתו אל הכהן
מן התורה האיש מביא את אשתו אבל אמרו
חכמים מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא
יבא עליה בדרך ר' יוסי אומ' בעלה נאמן עלי
מקל וחומר ומה ניד שהיא בכרת בעלה נאמן
עליה סוטה שהיא בלאו לא כל שכן אמרו לו
לא אם אמרת בנדה שכן יש לה היתר תאמר
בסוטה שאין לה היתר ואומ' מים גנובי' ימתקו
וגו' ר' יהודה אומר מן התורה האיש מביא את
אשתו אל הכהן שנא' והביא האיש את אשתו
אמר להו קרא ר' יהודה היינו תנא קמא איכא
ביניהו אבל אמרו : מתני' : היו מעלין יא
אותה לבית הדין הגדול שבירושלם ומאיימין
עליה כדרך שמאיימין על עדי נפשות ואומר
לה בתי הרבה יין עושה הרבה שחוק עושה
הרבה ילדות עושה הרב שכנים הרעים עושין
עשי לשמו הגדול שנכתב בקדוש שלא ימחה
על המים ואומר לפניה דברים שאינם כדי
לשומען היא וכל משפחת בית אביה אם אמרה טמאה אני שוברת כתובתה ויוצאת
ואם אמרה טהורה אני מעלין אותה בשערי המזרח שעל פתח שערי נקנור ששם משקין יב
את הסוטות ומטהרות את היולדות ומטהרין את המצורעין וכהן אוחז בבגדיה אם מיי' פ"ב מהל' סוטה סמג עשין כו
נקרעו נקרעו אם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבה וסותר את שערה ר' יהודה
אומר אם היה לבה נאה לא היה מגלהו ואם היה שערה נאה לא היה סותרו היתה
מתכסה בלבנים מכסה בשחורים היה עליה כלי זהב וקטליאות

כי יגמר דבר קטלא הוא שמא בבי הפרשה פעינן תלמידי חכמים :

נידה שהיא בכרת נעלה נחמן עליה
תימא דשמע בפ' מן מעמידין דף לו
דייקוה דעריות לחוריית לא כן יחוד מיי' פ"ב מהל'
דנידה מכלן דשרי ויש לומר דוקא יחוד סוטה
דעריו לחין להן כיתר דומיא דבן עם אמו סמג עשין כו
לפרה תורה מכל נידה לא :

היא הנותנת הלי היא הנותנת לא דמי
כלל להאי דפרק קמא דעדיפין דף ה
אמר להו ק"ו ופרכוה ים לומר דוקא
בפרכא שבן ים כיתר לאיסורא
פרכוה מבל בהיא הנותנת לא פרכוה
ולכך הוצרכה לפרכה אחריתי דלאבחן
בדוכתי סניתין דאמירו להו לאנשי עבירה
קלה ומסתפו מינה אפי' מעבירה חמורה
כגון בפרק קמא דשבועות דאמירו להו דף ז
לכולות דלא הוי שלא מדרבנן מנידה שהיא
בכר ובפרק הנזקין בחתריה דרבי יהודה דף כד
אמרינן להו שביעית דליכא חלא לאו מסכת
שהוא בסקילה וברים פ"ק דכיתה אמר דף ו
הלי דקיל צריך הרחק טפי לאמר מ"ם גבי
שבת דסתם לן תנא כרבי שמעון וגבי יום
טוב כרבי יהודה שבת לחמיר סתם כר"ש
ר"ם דקיל סתם לן כרבי יהודה חלמא זמנין
בדילי מקילתיה טפי מחמירתא וזימנין
לוקבא ומסתא צריך לוסף הברייתא לפי
הירושל והתוספת דהכי מיתני בתוספתא
ר' יהודה אומ' נאמן עליה בעלה מקל וחומר
ומה נידה שחייבה על ביאתה כרת וכו' רבי
יוסי אומר הכתוב הקמינו שכ והביא הים
את אשתו וגומר ובירושלמי מיתני הכי רבי
יהודה אומר בעלה נאמן וכו' אמרו לו לא
אם אמרת בנידה שיש לה היתר וכו' אמר
להם רבי יהודה נזירת הכתוב הוא והביא
הים את אשתו וגומר אמרו לו ובלבד
בעדים והשתא ליח לן למימר דבפהיא
תוספתא פירכוה והדר אמר להו קרא
כהניה דירושלמי מבל מדרבי יוסי ליכא ס"ל לקיבא ד
לתמוה דמעיקרא אמר להו קרא והדר אמר לסיע ליפכא
להו קל וחומר :

ואומר מים גנובים נראה להאי ולומר מיי' פ"ב מהל'
פירוש הכי כלומ' מאי תלי בהכי סוטה
שאין היתר לאיסור אין מתון בדבר אם לא סמג עשין כו
עכשיו לימתי ואין יכולין תקפה מאחר
שאין היתר לאיסור אין מתון בדבר אם לא

וקטליאות נזמים וטבעות מעבירין ממנה כדי
יג לנוולה ואחר כך מביא חבל מצרי וקושרו
למעלה מדדיה וכל הרוצה לראות בא לראות
חוץ מעבדיה ושפחותיה מפני שלבה גם בהן
וכל הנשים מותרות לראותה שנא ונוסרו כל
הנשים ולא תעשינה כזמתכנה : גמ׳
מנהני מילי אמר רבי חייא בר גמדא אמר רבי
יוסי בר חנינא אתיא תורה כתיב הכא
ועשה לה הכהן את כל התור׳ וכתי׳ התם על כל
פי התורה אשר יורוך מה להלן בשבעים ואח׳
אף כאן בע״א : ומאיימין עליה וכו׳ : ורמינהי
כדר׳ שמאיימין עליה שלא תשת׳ כך מאיימין
עליה שתשתה אומרים לה בתי אם ברור לך
הדבר שטהורה את עמדי על בורייך ושתי לפי
שאין כתם המרים דומין לא לסם יבש שמונח
על בשר חי אם יש שם מכה מחלחל ויורד
אין שם מכה אינו מועיל כלום לא קשיא כאן
קודם שנטמחה מגילה כאן לאחר שנטמחה
יד מגילה : ואומר לפניה וכו׳ : תנו רבנן
אומר לפניה דברים של הגדה ומעשי׳ שאירעו
בכתובים הראשונים כגון אשר חכמים ינידון
ולא כחדו מאבות׳ יהודה והודה ולא בוש מר׳
היה סופו נחל חיי׳ העולם הבא ראובן הודה
ולא בוש מה היר׳ סופו נחל חיי העולם הבא
ומה שכרן מה שכרן כדקא אמרינן אלא מה
שכרם בעולם הזה להם לבדם נתנה ר׳ארץ
ולא עבר זר בתוכם בשלמא ביהודה אשכחן
דאודי דכתיב ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני
אלא ראובן מנלן דאודי דא״ר שמואל בר
נחמני אמר רבי יונתן מאי דכתיב יחי ראובן
ואל ימות וזאת ליהודה כל אותן שנים שהיו
ישראל בטרבר היו עצמותיו של יהוד׳ מגולגלין
בארון עד שעמד משה ובקש עליו רחמים אמר
לפניו רבונו של עולם מי גרם לראובן שהודה
יהודה וזאת ליהודה מיד שמע׳ קול יהודה
על איבריה לשפא ולא הוה קא מעיילין ליה למתיבתא דרקיעא וא עמו תביאנו ולא
הוה קא ידע משקל ומטרח בשמעתא בהדי רבנן ידיו רב לו לא הוה קא סלקא לירד
שמעתא איבא דהילכתא ועזר מצריו תהיה בשלמא יהוד׳ דאודי כי היכי דלא תישרף
תמר אלא ראובן למה לי דאודי והאמר רב ששת חציף עלי בר ישרא דמפריט חטאיה
כי היכי דלא ליחשדו אחוהי : אם אמרה טמאה אני : שמעת מינה כותבין שובר
אמר אביי תני טקרעת א״ל רבא והא שוברת קתני לא אמר רבא במקום שאין כורבין
כתובה עסיקנן : ואם אמרה טהורה אני מעלין אותה לשערי מזרח : מעלין אותה
התם

להלן בשבעים ואחד תימא לימא לן תני להו לסוטה וקטן ממרת
בפרק קמא דסנהדרין נהדי הכי להו בכית דין של ע״ג ויש לומר
מסוס דנמר של סוטה וקטן ממרת לא היה בכית דין של ע״ג :
להלן בכ״ג של ע״ג קשיא כיון דילפינן מוקטן ממרת אית לך למימר
נכי סוטה סמקום גורס כמו
נכי וקטן ממרת ולכך היו מעלין אותו ללשכ׳
הגזית ש״כ פסקו המ׳ סמרים מיום שגלתה
סנהדרין ויסבה לה בתוכת כדאמר בפ׳ היו
כולקין לפי שלא רצו לדון דיני נפשות לפי
סמקום גורס ובפרק כתרת דמכילתין
אמרינן דלכן יתכן כן זכאי פסקין וקולס
גלות סנהדרין תומר בפרק היו כולקין
דלכן יתכן כן זכאי תלמיד יוסב לפני רבו
היה ולא מקרי רבן ור׳ לתלמיד לא היה מעכב
ואם לא היה מתיימן כלל מ״מ כן היתה
סותה ה׳ לכן היתה נוהג לפי לשתר גלות :
לא עבר זר בתוכם פירש ר׳ נסים ר
שמואל היינו בחלוקת יהוקאל
שרחובן ויהודה שכנים :
שמעת מינה כותבין סובר תימא והא
הכא לא מפשר כלא סובר אם
היא אומרת תכתבי בתובתי בשלמא לזה אחזיר כתובת בשלמא לזה אחזיר כתובת
מיבעי ליה אלא לעולם אימא לך סובר ואיבעית אימא מסוס דנמר של סוטה
עד שתחזור לו בכתובה תכל תמיה לפוס
מחי למסיק במקום שהין כותבין כתובה
כותבין סובר לה לא לא כתב סובר יקרע
הבעל ויכתוב עליו גיטא דכן דקרעיניהו לא
מסוס דנמר פסולה הוא אלא לא תסדר
ותבעי היא זימנא מקמיתי כדאמרינן פרק
הכותב וכפ״ק דכתא מניעא ו״ל דהכא
מיירי מן הכתובה ואילך דאמר פרק הכותב
דגובה בעדי גירושין תפילו בלא בט :
אמר הכא במקום שהין כותבין כתובה
עם הקינוקסיון הא במקום שכותבי
מין כותבין סובר ובעל סוטה אמר ר״ל
מסתבר דכותבין סובר דמי מין כותבין מקום
יכול ואלי אמר ליה מכיי לא מאי כותבין
אלא סובר יכול הלה ואלי אמר ליה הכא
מין עבד ליה לחים מלוה שלא לקיבל אותה
סברא דכותבין ובראה דרבא סבירא ליה
כותבין אבל הכא דחיים בעלמא הוא ליכא
למשמע מהכא דכותבין סובר :

קטליאות תכשיט הוא כמין מטי עינבל פתוח וסוגרת בו את חלוקה ומקיף
את גרונה מן הסנדלין : חבל המצרי עשוי מצורי דקל מסיב הגדל בכית
הדקל וכרוך עליו : וקושר למעלה מדדיה כדי שלא ישמטו בגדיה למרן :
שלבה גם הן בשאלת רועה הוא כמין בגד עליון ולא תירגמינן ולא תודה
ולמו תבקשין אותה ולא ימחה שם הקדש
על המים : וכל הנשים מותרות לראותה
לקמן פריך והא תנא ריש כל הרוצ׳ לראות
בא ראה ותני תנא ונוסרו כל הנשים
בא ראה ותני תנא : גמ׳ : מנא הני
מילי דבעית כ״ד הגדול נהי דכירושלים
בענן להקטרת כדכת׳ והעיד הכהן את
הסוטה לפני ה׳ אבל בית דין הגדול דהיינו
סנהדרין ואחד מבלן דלא כתבינן בה בחד
מסכי כתי דינין שהיו שם של עשרים ושלשה
אחד יושב על פתח הר הבית ואחד יושב
על פתח העזרה כדאמר בסנהדרין : מם
להלן בזקן ממרא : בשבעים ואחד דכתיב
מן המקום ההוא מקום מיוחד היינו לשכת
הגזית שהיו מנחין מכאי פני והמרה עליהן
ילפי׳ מינים דתין המרחתו המרחה : עמדי
על בוריך היסמכי על נקיותיך : קושי
סנמחקה מגילה כדי שלא ישתו הסוס
מלויין שלא לשתו ולאחר שנמחקה אומר
לה דברי תכחושת שתהא נקיה מים
כדי להתירה לבעלה שלא תיגע מן המים
ותאמר טמאה אני והיא טהורה ותזכה
לעון על עצמ׳ ועל בניה : בכתובי הרשומי
בדברים הכתובים בתורה שנעשו בימים
הרשומים כגון הגדה זו דתמר מכרים
ידידו ויהודה על מטמא ולא כחדו עונם
במעשה בלהה
תמר וכן היה מסורת בידיהם ומדרש מגד׳
דרבי תנחומא כשאמר יהודה נדקה ממני
עמד רחובן ואמ׳ בלבלתי יצועי אבי ועכשיו
יאמרו ראובן שלנו קיימת כיצד הוא מי ושתי
ליהודה שהוא מתגלגל : למעלה למקום
שנתקנו מעט כמו דסך מד וכתי׳ : למתיבתא
ליפא ולימתן עם שאר החכמים : למקבל
ומטרח ליפא ולימתן : ידיו רב לו יהא לו
נכחון לריב ידבו ומאי דכתיב ידיו יריבו לעון
מלחמה הוא מלחמתה של תורה : תניא

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0018
DFG

התם קיימא לן כשמואל דאמר שיחיימו עליה כ"ד הגדול ולעצת הגוי בעזרה היתה מכויין כקודם וחכויה כחול כדאמרינן פרק שני מתניתין לה מכל מר הכית לאחר שחיימו עליה: כדי ליינעה ותדלח מן המים ותודה כשתרפא בגרתה: מסיעין היו את העדים שמעידי עדות נפש"ז וכשבודקין אותן היו מסיעין אותן מפיג לפיג ומלשכה ללשכה: לפני ה' והוא הפיגת שכו דרך כניסה ויציאה לכל נמי עזר: לקודשייהו שאקריבו את קרבן קינהם לשמה בגילת קדשים ומנוה על החדש שיעמיד ויסמוך על קרבנו ונפקא לן מספרי מתשמרו להקריב לי במועדו ואי אפשר ליכנס בעזרה נכנס ושוב שלא היו יכולין מפני שהיו מחוסרות כפרה עומדות בחלל שערי נקנור שלא נתקדש: וכן וזכות נמי כשמקריבין קרבניהם הוזיקר לדכתיב והעמיד הכהן המטהר וגו' לא יולדת מאי טעמא אילימא משום דאתיין וקיימין אקורבניהי דתניא אין קרבנו של אדם קרב אלא אם כן עומד על גביו אי הכי זבין וזבורת נמי אין הכי נמי ותנא חדא מינייהו נקיט ת"ר אין משקין שתי סיטו כאחד כדי שלא יהא לבה גס בחבירת ר' יהודה אומר לא מן השם הוזה לא אמקרא אות לבדה ות"ק הכתי אות ח"ק ר"ש היא דדריש טעם דקרא ומה טעם קאמה טעאות לבדה כדי שלא יהא לבה גס בחברת מאי בינייהו איכא בינייהו רותתת ורותתת מי משקין והא אין עושין מצות חבילו חבילות דתנן אין משקין שתי סיטו כאחד ואין מטהרין שני מצורעין כאחד ואין רוצעין שני עבדים כאחד ואין עורפין שתי עגלות כאחד לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות אמר אביי ואיתימא רב כהנא לא קשיא כאן בכהן אחד כאן בשני כהנים: והכהן אוחז בבגדיה: תנו רבנן ופרע את ראש האשה אין לי אלא ראשה גופה מנין ת"ל האשה אם כן מה ת"ל ופרע את ראשה מלמד שהכהן סותר את שערה: רב יהודה חייש להירהור ורבנן לא חיישו והא איפכא שמעי להו דתנן האיש מכסין אותו פרק אחד מלפניו והאשה שני פרקי אחד מלפניה ואחד מלאחריה מפני שכולה ערוה דתני רבי יהודה וחכ"א האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה אמ' רבה הכא טעמ' מאי שמא תצא מב"ז כאיתי ויתגרו בה פירחי כהונ' התם הא מסתלקו תים אתי לאינגויי באחרניית' האמ' רבא גמירי דאין יצר הרע שולט אלא במה שעיניו רואות אמ' רבא אד' יהודה אדר' יהודה קשיא דרבנן אדרבנן לא קשיא אלא אמר רבא דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא כדרשנין דרבנן

ליינעה דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר בית דין מסיעין את העדים ממקום למקום כדי שתטרף דעתן עליהן ויחזרו בהן: ששם משקין את הסוטות וכו': בשלמא סוטות דכתיב והעמיד הכהן את האש' לפני ה' מצורעין נמי דכתיב והעמיד הכהן המטהר וגו' לא יולדת מאי טעמא אילימא משום דאתיין וקיימין אקורבניהי דתניא אין קרבנו של אדם קרב אלא אם כן עומד על גביו אי הכי זבין וזבורת נמי אין הכי נמי ותנא חדא מינייהו נקיט ת"ר אין משקין שתי סיטו כאח' כדי שלא יהא לבה גס בחבירת' ר' יהודה אומר לא מן השם הוזה לא אמקרא אות לבדה ות"ק הכתי אות ח"ק ר"ש היא דדריש טעם דקר' ומה טעם קאמ' מה טע'אות לבדה כדי שלא יהא לבה גס בחברת' מאי בינייהו איכא בינייהו רותתת ורותתת מי משקין והא אין עושין מצות חבילו' חבילות דתנן אין משקין שתי סיטו' כאח' ואין מטהרין שני מצורעין כאחר' ואין רוצעין שני עבדים כאחר' ואין עורפין שתי עגלות' כאחר' לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות אמר אביי ואיתימא רב כהנא לא קשיא כאן בכהן אחד כאן בשני כהנים: והכהן אוחז בבגדיה: תנו רבנן ופרע את ראש האשה אין לי אלא ראשה גופה מנין ת"ל האשה אם כן מה ת"ל ופרע את ראשה מלמד שהכהן סותר את שערה: רב יהודה חייש להירהור ורבנן לא חיישו והא איפכ' שמעי' להו דתנן האיש מכסין אותו פרק אחד מלפניו והאשה שני פרקי' אחד מלפניה ואחד מלאחריה מפני שכולה ערוה דתני רבי יהודה וחכ"א האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה אמ' רבה הכא טעמ' מאי שמא תצא מב"ז כאיתי ויתגרו בה פירחי כהונ' התם הא מסתלקו תים אתי לאינגויי באחרניית' האמ' רבא גמירי דאין יצר הרע שול' אלא במה שעיניו רואות אמ' רבא אד' יהודה אדר' יהודה קשיא דרבנן אדרבנן לא קשיא אלא אמר רבא דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא כדרשנין דרבנן

לייענה דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר בית דין מסיעין את העדים ממקום למקום כדי שתטרף דעתן עליהן ויחזרו בהן: ששם משקין את הסוטות וכו': בשלמא סוטות דכתיב והעמיד הכהן את האש' לפני ה' מצורעין נמי דכתיב והעמיד הכהן המטהר וגו' לא יולדת מאי טעמא אילימא משום דאתיין וקיימין אקורבניהי דתניא אין קרבנו של אדם קרב אלא אם כן עומד על גביו אי הכי זבין וזבורת נמי אין הכי נמי ותנא חדא מינייהו נקיט ת"ר אין משקין שתי סיטו כאח' כדי שלא יהא לבה גס בחבירת' ר' יהודה אומר לא מן השם הוזה לא אמקרא אות לבדה ות"ק הכתי אות ח"ק ר"ש היא דדריש טעם דקר' ומה טעם קאמ' מה טע'אות לבדה כדי שלא יהא לבה גס בחברת' מאי בינייהו איכא בינייהו רותתת ורותתת מי משקין והא אין עושין מצות חבילו' חבילות דתנן אין משקין שתי סיטו' כאח' ואין מטהרין שני מצורעין כאחר' ואין רוצעין שני עבדים כאחר' ואין עורפין שתי עגלות' כאחר' לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות אמר אביי ואיתימא רב כהנא לא קשיא כאן בכהן אחד כאן בשני כהנים: והכהן אוחז בבגדיה: תנו רבנן ופרע את ראש האשה אין לי אלא ראשה גופה מנין ת"ל האשה אם כן מה ת"ל ופרע את ראשה מלמד שהכהן סותר את שערה: רב יהודה חייש להירהור ורבנן לא חיישו והא איפכ' שמעי' להו דתנן האיש מכסין אותו פרק אחד מלפניו והאשה שני פרקי' אחד מלפניה ואחד מלאחריה מפני שכולה ערוה דתני רבי יהודה וחכ"א האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה אמ' רבה הכא טעמ' מאי שמא תצא מב"ז כאיתי ויתגרו בה פירחי כהונ' התם הא מסתלקו תים אתי לאינגויי באחרניית' האמ' רבא גמירי דאין יצר הרע שול' אלא במה שעיניו רואות אמ' רבא אד' יהודה אדר' יהודה קשיא דרבנן אדרבנן לא קשיא אלא אמר רבא דרבי יהודה אדרבי יהודה לא קשיא כדרשנין דרבנן

ששם משקין את הסוטות בתוספתא שכ"ח יחטא לים לרשעו ונשמ' נגלה להחלתו ובא לה לפני מוכתך בבית הזה להרגיש רשע ונכנע נשבע להנקיך סליק ונקתה ונזרעה זרע היה עומד מכפניו וכהן עומד מכחון שנא' והעמיד הכהן את האשה לפני ה' וזין כהן לפני ה': אין משקין שתי סיטות כאחת נרמז לפר שיעמיד שתיהן ושוער בכת אחת להשקותו אף על פי שאין סוטות כאחד וכן רבינא ופתוספת' דפרה תנא נמי אין שתי פרו נעשו כאחת משנעשו לפר מבי אחרת ושורפו על גבם ותימא וכי היה חוסר כשה"ג לשחוט שני זכרים כאחד כגון שני עולות או שני חטאת שיעמיד שניהן בעזר עשוט אחד ואחר כך ישחוט השני והא דאמרי' בפ"ב דשחיטת חולין תזכחהו שלא יהא אחד זוטו שני וכתי' מיירי שיתנו שני כהנים כאחד דאיכא דאיכא איסור דאוריית' אבל בשה"ג לא מיירי התם וכפ' בערי מקורסה בגדרי בעי מהו שיפ' אחד לשתי נשים כאחד אותו רוקח או לאו רוקח ופשיט להו מכאן: איכא בינייהו רותתת נרמז להוסר מני למימר ליכא בינייהו אשה אחרת שאינה סוטה לר' שמעון מותר לרבי יהודה אסור להעמיד מנלה שוס אשה בשער נקבור דאמר בפרק טרף בקלפי דף מב דמי הכי רבי ורבי שמעון בקרא דוהניחו אות דכתיב נבי פרה ואמר ליכא בינייהו חמור לרבי דאמר אותה לבדה אסור להוציא עמה תמור: והא מין עושין מצות חבילות תימא מתי פריך והלא מין עושין מצות חבילות ליכא שלא ליסור מדרבנן מצוה דמחוו עלה כאשה ואיכא פליגי בקרא: כאן בשני כהנים דס"פ וכן גבי עבד כ"ד אחת ואחת אחד ותימה והא טהרת שני מצורעין דמי לשני עבדים של שני בני אדם: והכהן אוחז בבגדיו בפרק שלוחין הלוקין דף כב תניא נמי הכי חזן הכנסת אוחז בבגדיו כדי שלא יתבזה ומנו לשון תוספת' כהנים מטילי גורלו וכל מי שיעלה גורלו תפילו כ"ג יונח ועומד בבגד סוטה ואוחז בבגדיה: אם היה לבה גס ת"ל דנזיר אם הוא סב ולא תעשה לאו מיעקר הוא כדאיתא בפרק האשה רבה: האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה תימא מתי קשיא דרבנן מדרבנן והא מפרש טעמא בפרק נגמר דף מב הדין משום דכתיב אותו כלה בכות ואין אותה כלה בכות מ"ב למה לי לגמ' לכוולה מאי שנא דכתיב מאחר שהכתוב אומ' כלה לכוולה אם היינו מנוולין אות' מ"ב אנו עוקרין הכתוב כדי ל"ל בין לר' יהוד' בין לרבנן אותו לא בא אלא למעט על הכסות שלו הולכך לרבנן לא שמענו מן התור' מה דינה ופרשות בגד כ"ל לעזות כמ"ש רבינו ובגמ' מפרש במאי פליגי להכי קשיא דרבנן מדרבנן כיון דלא מייתי להדיוטים היה לנו לגמול משום יסור:

גם פירחי כהונה תימה כיון דלאו תוכה לאנשים לרחותה יתלו בדין בגד האנשים ויסתור שערה דאמר קרא ואי משום כבוד המזבח אותה יהפיך פניו לצד אחר והכי תניא בספרי בהדיא ופרע את ראש האשה סדין על גבי פורס כיצד לבין העם כבן פוגה לאחוריה ופרע כדי לקיים בה מצות פריעה ורבי יהודה אמי נעשה כך ו"ל לרבי יהודה אם היו פורסין סדין בגד האנשים לא היה ניוול לכך בפני הנשים כמו באנשים אמאי נוסחא מצינו חברותיה ולא יסרו:

מאי זכר הרע שולט לא כמה שעיניו רואות מקשינן מפרק לין דורשין דאמר עזרית כין כפניו בין שלא כפניו נראין אלא קשיא מילי להתם ס"ד דקיימ' מאחר שראה הערו פעם אחת מהרהר תאבי לעולם אפי' שלא בפני' לבבל מאחר שראה הנסקלת ערומה היכ' מהרהר אחר אחרת: ואחר

ואחר כך מביא מכל המצרי כיוצא בו מפרש מכל המצרי וכפיפה המצרית
כאן מעשרי הלשכה כחומת העיר ומגליה ולא ירעבו מי סודך
דף מג שנאמרו כו וסייף שנהרג בו דתמרין פרק נאמר הדין דכאן משל ביכול מי
פירושו נמי מעשרי הלשכה כי הכא :

תנינא ואחר כך מביא מכל המצרי אלא
ידעינן מלישנא דמתני דלא קתני דמכל
מצרי כעין מעם ועל כרחך לכתחילה
ס"ל דיכא למעוטי מכל דוקא לעכב דיכא
דלא כתב מכל המצרי אלא משום קפידא בתורה
ולמה ליה לעכב מיהו המדקדק כפי רש"י
לא קשיא מידי דעיקר הכתיבה קמבעית
פי' פן מכל ליה מי משום מרא במידה דוקא מכל אי
סוטה משום שמיטת כספים סותיל וגריך לקשור
גילגול בקשור מכל כדי ליפרע ממנו מיהו
היכא דליכא מכל המצרי ויכא גילגול לא
מהדרינן יותר מדאי כתר מכל :

מיום שחרב כ"ה וכו' וס"ד דכתוב הכתיב
נהגו דין ל' מיתות מי שנתחייב בהן
בלא עדים והתרתה שלא לעשות כסנהדרין
דף לו כדאמר בפרק מחל דיני ממונות מעשה
בר שמעון בן שטח שהיה כותבן הכי דאמר
אמר ר' שמעון בן שטח מרתה בנמחה אם
לא רציתי וכו' עד שהעידו בהם שנים ומקשינן
והתי בר נחם הוא והתני ר' חייא וכו' אלא
התי דנקט מיום שחרב בית המקדש מלתא
דספיקא נקט דכשלו מרבים מיתות לגמרי :

דף פג מי שנתחייב סקילה מפני שכותב
את הפועלים דר' שיעור בר שמעון
מי' פנחסי' הוה תפיס בנכסי יותם חד פנא בהיתא
סוטה כותם אמר להו תפסוהו ותקפוהו
פתח עפרון ותקפוהו ותקפו בכי אמר להו רבי אל ירע לך
שהוא וכחו בעלו בערה מחוסר ביום
פכיפורים וזה שנתלה בחנק ואמאי לא
פריך והתי בר הכי הוא סקילה הוא אלא
לפרש"י לא קשיא מידי דפירש התם משום
הכי נתלה משום דכל הנסקלין נתלין ויש
לומר דלאו דוקא נקט כופל מן הגג או
חיה דורסתו אלא מעין מיתה שנתחייב
כה יהרג ויש מפרשים דכחו בעלמא תחילה
דהויא לה בעולה דמיתתו הויא בחנק אבל
דף , קשיא לרבי מאיר דאמר בפרק שור הן בגולין
דרך רים נקיים והאשים אנא לידו זה שהרג
במזיד יוסף תפת הסולם וזה שהרג בשוגג
עולם ונופל והרגו והא לאו בר סקילה הוא
ותירץ מע"ג דלאו בר סקילה מי מיר כחיל
הוא דזורק על מכירו דרך ירידה הוא
כדכתיב ויפול עליו וימות ואלו מתים דרך
ירידה ואם הרגו בסייף הקדוש ב"ה בפרע
מכם בעניין לאחר : מניחין

סנהדרין דף פו כתובות דף ל יבמות פ"ק ט

דרבנן אדרבנן נמי לא קשיא הכא טעמי מאי
משום ונוסרו כל הנשים דרתם אין לך ייסור
גדול מזה וכי תימא לעביד ביה תרתי אמר רב
נחמן אמר רבה בר אבוה אמר קרא ואהבת
לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה לימא דרב
נחמן תנאי היא לא דבולי עלמא אית להו דרב
נחמן והכא בהא קמיפלגי מר סבר ביזיונייהו
עדיף ליה טפי מצעריה דגופי' ומר סבר צערא
דגופיה עדיף ליה טפי מביזיוניה : היתה
מכוסה לבנים וכו' : תנא אם היו שחורים
נאים לה מכסין אותה בגדים מכוערים :
היו עליה כלי זהב וכו' : פשיטא השתא
נוולי מנוויל לה הני מבעיא מהו דתימא בהני
אירע לה ביזיון טפי כדאמרי אינשי שליח
ערטיל וסיים מסאניה קמ"ל : ואחר כך
מביא חפל וכו' : בעא מיניה ר' אבא מרב
הונא חפל המצרי מהו שיעכב בסוטה משום
שלא ישמטו בגדיה מעליה הוא ובצילצול
קטן נמי סגי או דילמא משום דאמר מר היא
חגרה לו בצילצול לפיכך כהן מביא חפל
המצרי וקושר לה למעלה מדדיה מעכב אמר
יח לי' חניתוה ואח"כ מביא חפל המצרי וקושרו
לה למעלה מדדיה כדי שלא ישמטו בגדיה
מעליה : וכל הרוצה לראות בהיראה וכו' :
הא גופא קשיא אמרת כל הרוצה לראות בה
רואה אלמא לא שנא נברי ולא שנא נשי והדר
תני כל הנשים מותרות לראותה נשים אין
אנשים לא אמר אביי תרנמה אנשים אמר
ליה רבא והא כל הרוצה לראות בה רואה
קתני אלא אמר רבא כל הרוצה לראות
בה רואה לא שנא נברי ולא שנא נשי ונשים
חייבות לראותה שנא' ונוסרו כל הנשים ולא
תעשנה כזמתכנה : מתני' : במידה
שאדם מורד בה מודדין לו היא קשטה את
עצמה לעבירה המקום נוולה היא גלחה את
עצמה לעבירה המקום גלה עליה בירך
שהתחילה בעבירה תחילה ואחר כך הבטן
לפיכך תלקה הירך תחילה ואחר כך הבטן ושאר כל הגוף לא פלט : גמ' : אמר רב
יוסף אף על גב דמידה בטילה במידה לא בטיל דאמר רב יוסף וכן תני רב חייא מיום שחרב בית המקדש אף על פי שבטלה
סנהדרי ארבע מיתות לא בטלו והא בטלו אלא דין אמרינן ארבע מיתות לא בטלו מי שנתחייב סקילה או נופל מן הגג או חיה
דורסתו מי שנתחייב שריפה או נופל בדליקה או נחש מכישו מי שנתחייב הריגה או נסקר למלכות או ליסטין באין עליו
מי שנתחייב חניקה או טובע בנהר או מת בסרונכי תניא היה רבי אומר מניין שכמידה שאדם מודד בה מודדין לו שנאמר
בסאסאה משלחה תריבנה אין לי אלא סאה מניין לרבות תרקב וחצי תרקב קב וחצי קב רובע וחצי רובע תומן ועוכלא מניין
תלמוד לומר כי כל סאון סואן ברעש ומניין שכל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול תלמוד לומר אחת לאחת לטעמא
חשבון וכן מצינו בסוטה שבמידה שמדדה בה מדדו לה היא עבדה על פתח ביתה לראות לו לפיכך כהן מעמיד על שערי
ניקנר וטראה קלונה לכל היא פרסה לו סודרין נאין על ראשה לפיכך כהן נוטל כפה של ראשה וכתיב ותחת רגליה תהיא
קושטה לו פניה לפיכך

פניה

פניה מוריקות הכי תני לקמן היכי מספקת לה עד שפניה מוריקו ועיניה בולטות: הרחיק לו בתנועתו רמוז לו לכה מהכא: מאכל בהמתו שעורי: במקיל של חרס פחותה ומגוהצת שבכוסות: שם היה פניו פנימי ליפרע ממנה ושמתי אני את פני ואתת את פני כולן לשון פונה אלי מכל עסקי ועוסקני בהן: תכה שנאה במשקולך במשקולך מכם לכך נשנו למקולי במשקולך בחשך כמו שהוא מעשה מעשיו בחשך: כי כל שעון שבא למדנו שחק עבירה קטנה בפרעות הימנה: למה לי מחת לחת נפקא: לכמידה שבמידה שמודד מודדין לו בפרעון מעין החטא: שילוחה מיבול מן העולם: שלשה כוסות בחלומו של פרעה משקי: בימי פרעה נכוה נגר מלך בכל להכות את ארץ מצרים: עם חברותיה לימות המשיח שלמה לא נטרד במכה רשעים: וכי תימא הכי לודו הרשעים כלו כולן ושו מעומות לחברות היו שבתישבו בארץ מצרים: מצרי רשעון הוא עצמו כתגייה: תפיש לבני מצרי שנייה בת מצרית גיורת וגר מצרי שהלך היה שנייה לגיורת כדי שיהא בן בני שליש לבן ורחוי ליטא בת ישראל דכתיב בניס תשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה' שלא היתי מצית לבני מצרית הראשונה היה בן בני שני מצד האם לומר ביכורו ובקדום להם הלך אחר פסולן שלמה עדיין מצרים הם ולילו שאר אומות מותרין לבא בקהל מיד מניחין לית להו היא לומר בברכות שהעמונים והמצריים מותרין לבא בקהל שכבר עלה סנחריב וביבל את כל האומות והכי קאמר קרני בתר דהך מילתא בתוספתא דקדושין לומר לו' עקיבא מניין טעיתה שכבר עלה סנחריב וביבל כו': אלא מן המקרא הזה: חני כלים מכותיי כלות: נמלאת ספקו כל רצונו: יפר לו תביאנו נדר: שלא נוה תהילה על עסקי נוה כתיב ימות דף פו שכנו יהללוהו שלא שלטו שונאיהם במעשה ידיהם להיות נהני מהם: דוד דכתב טבעו בארץ שערים לעיל מיניה כתיב חשב ה' להשחית חומת בת ציון ועלה כתיב טבעו בארץ ומנוחת ציון היא עיר דוד וביתו דכתב בספר שמואל וכשבאו נדים בימי נדקיהו טבעו השערים לתוך השערים שהיו של נחשת או של זהב כדי שלא ישמוש חוניים ועניים לא כשאו אותם: מה שבקש לא נתן לה כשאול לנבול: ומה שביד נטלו הימנה מה שותה מים מתוך ומה קורתה נחשר לבעלה והפסידה כתובה: נחש

שניתי לא הכתי לאומה ושניתי להו ואתם בני יעקב לא כליתם דכתיב חיצי דכתיב אכלה בם חצי כלין והן אינן כלין אמר רב המנונא אין הקדוש ברוך הוא נפרע מן האדם עד שתתמלא סאתו שנאמר במלאות ספקו יצר לוו"ג דרש' חנאבר פפא מאי דכתב רננו צדיקים בה' לישרים נאוה תהילה אי תיקרי נאוה תהילה אי נוה תהילה זה משה ודוד שלא שלטו שונאיהם במעשיהם דוד דכתיב טבעו בארץ שערים משה דאמר מר משנבנה מקדש ראשון נגנז אהל מועד קרשיו קרסיו ובריחיו ועמודיו ואדניו היכא אמר רב חסדא אמר אבימי תחת מחילות של היכל ת"ר סוטה נתנה עיניה במי שאינו ראוי לה מה שביקש לא נתן לה ומה שבידה נטלוהו ממנ' שכל הנותן עיניו במה שאינו שלו במה שמבקש אין נותנין לו ומה שבידו נוטלין הימנו וכן

פניה מוריקות היא כחלה לו עיניה לפיכך עיניה בולטו היא קלעה לו את שערה לפיכך כהן סותר את שערה היא הראתה לו באצבע לפיכך ציפורניה נושרו היא חגרה לו בצילצול לפיכך כהן מביא חבל המצרי וקושר לה למעלה מדדיה היא פשטה לו את יריכ' לפיכך יריכה נופלת היא קיבלתו על כריסה לפיכך בטנה צבה היא האכלתו מעדני עולם לפיכך קרבנ' מאכל בהמה היא השקתהו יין משובח בכוסות משובחים לפיכך כהן משקה מים דמרים במקידה של חרש היא עשתה בסתר יושב בסת' עלין שם בה פנים שנא' ועין נואף שמרה נשף לאמר לא תשורני עין וגו' דב אחר היא עשתה בסתר המקום פירסמה בגלוי שנ' תכסה שנאה במשאון תגלה רעתו בקהל וגו' ומאחר דנפק לי' מאחת לאחת למצא חשבון כי כל סאון סואן ברעש למה לי לכתו' ומאח' דנפקא לי' מכי כל סאון סואן ברעש בסאסא בשלחה תריבנה למה לי לכתו' חנא בר פפא דא"ר חנא בר פפא אין הקב"ה נפרע מן האום עד שעת שילוח שנ' בסאסא בשלח וגו' איני והא רבא שלשה כוסו' האמורות בטצרים למה אחת ששתת בימי משה ואחת ששתת בימי פרעה נכה ואחת שעתידה לשתות עם חברותיה וכי תימא הנך אזדו והני אחריני נינהו והתניא אמר' יהודה מנימין גר המצרי היה לי חבר מתלמידי רבי עקיבא אמר מנימין גר המצרי אני מצרי ראשון ונשאתי מצרית ראשונה אשיא לבני מצרית שנייה כדי שיהא בן בני מותר לבוא בקהל אלא אי איתמר הכי איתמר א"ר חנא בר פפא אהא דאין הקב"ה נפרע מן המלך עד שעת שילוחו שנאמר בסאסאה בשלחה תריבנה וגו' אמימר מתני להא דר' חנא בר פפא אהא דאי ה' לא כי אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם

מנימין גר המצרי וכו' מקשה מפרק חפילת השחר דתנן בו ביום שמל דף כח יהודה גר עמוני לפניהם בפית המדרש ואמ' להם מה חפי לכם בקהל ה' והלא גר עמוני ומואבי אסור לו לישראל מותר לגר ג' דור והלא כתיב לא יבא עמוני ומואבי אסור לו לישראל מותר לגר ג' דור ומאחר שהוא במקום כן יושבין והלה כנגד עלה פנחריב מלך אשור ובלבל את כל העולם כולו ס"ל חפי תניתי' היה מוחר לבא בקהל ועוד מקשין מהיכן לתפילת השחר דתנן ר' יהושע בן לוי אומר מנין לנגיד דף יב עמון ומואב לישראל מלוכתייהו כתחלה תלמוד לומר אחרי כן אשיב את שבות בני עמון ומואב נבוכדנצר ואומר מניין לשבות מואב ועמון בימי משיח ת"ל ושבותי את שבות מואב באחרית הימים מיהו הכא בשמעתין לית קשיא מידי כמו שפרש"י דמנימין היה טועה וסבור שלא נתבלבלו כל קבילתי סיפא בתוספתא דפ' בתרא דקידושין לומר לו' עקיבא מנימין טעיתה הלכה כבר עלה סנחריב ובלבל את האומות לא מצרי במקום עלה עמוני ומואבי במקום שלא עמון נושא מצרית ומצרי נושא עמונית ואחר מן האומות מכל מקומות שלמה אחר שבלבל את כל העולם כולו מצרים לא נתבלבלו כדכתיב בפרעה נכה לא יסף עוד מלך מצרים לכלות מארצו כי לקח מלך בבל מנחל מצרי עד נהר פרת שלח סנחריב לא בלבל והכי תנן בסדר עולם מיום שעלה מלך בבל על ארץ מצרים עוד לא זקף ראשו מבבל עמון ומואב ביבלב דכל הגוים לא תזכון בהדיא שלא בלבלן כדכתיב מי בכל שקי הארצות וגו' ובמצרי משכחן בהדי שלא בלבלן שלא שכפן כדאמרי בסדר עולם כשהלך לתרקה מלך כוש ועל מואב שעשה אמר בתוספתא אמר לו ר' עקיבא מנימין טעיתה וכו' וגמרא שלנו לית ליה להוכי לפי שלא היה כיבוש גמור שלא כשבא פול שבא וסיעתו וגם מואב שמא כדאמר בן בסדר עולם שלש שני ונקלה כבוד מואב שסנחריב שטפן אבל כיבוש ובלבול לית ליה כוש ומואב משכחן בהדיא שלא בלבל כדכתיב שמן מואב מנעורין וכי תמר ירמיה להאי קרא כוש שמן מכלל שלא בלבל וכמגילה גרסינן זיל בבי מואב דייתיב מדוכתי' ול"נ עמון דעמון לית יתבי מדוכתייהו וכדרייתו וכי עמון ומואב במקומן הן יושבין ל"נ מואב וחורבן נבוכד נצר לית מצית בלבול דכי סיפ מחריב נבוכד נצר היה מעיר למדין במקומה אבל סנחריב היה מעביר לתרן ומבלבלן וכי תמרינן בפרק כתרא דף מג גבילו היה לו שלא בלבלה סנחריב ולא התריב נבוכד נצר אף מלאך המות מין לו רשות לעבור שם וכבל מקו' תולה בלבול בסנחריב וחורבן נבוכד נצר ולפום ריהטא נר' עמון בהדי מואב ולית כדעבדים ותו לא מילי ע"כ פירושו וקב"ל לפירושו מקשתוספת' דקתני לא מצרי במקומם הם יושבין ויש לנו לומר כמו כן לפירושו הא דקתני לא מואבי במקומם ואי ל"ג מואבי בתוספתא ועמון כמגילה לית קשיא מידי:

לא סביתי לאומה וסניתים ה"ה דלה"ה הוה מצי למיפרך הא דרב והא

עין משפט

כחש הקדמוני נתן עיניו בחוה וכח עליה והיינו דכתיב הנחש השיאני ואכלתי תרומת וכפיתין הוא: נטלו חימני קמיה וקפץ: יהא חלק שלכך עשאו ערום מכל: מני מחרתי יהלך בקומה וקופץ מקללתו אחת למד וכן כל שה אחת למד מקללתו: קין נתן עיניו בחמה יתירה שנולדה עם הבל שנתי תאומות נולדו עמו והיינו דכתיב לפתח חטאת רובץ: ואפילו אחת מהן אי אתה יכול לומר שנולדה עם חבירתה שהרי קין ואחותו שלף שנפלו מישראל בעגלת: דומה מכיר הרועי וגדול שבתלמידים היה ונתקנא כלוד שרצחו: נכון דבר ואין תוכר ומרחם פנים בהלכה כדבית הלל: כי כית הלחמי וגו' ואח"כ בחגדת דחלק לכל הפסוק הזה לומר לומר שלא: תורת כהנים

זכן מצינו בנחש שנתן עיניו במי שאינו ראוי לו מה שביקש לא נתנו לו ומה שבידו נטלוהו מכאן אמר הקב"ה אני אמרתי יהא מלך על כל בהמה וחיה ועכשיו ארור הוא מכל הבהמה ומכל חית השדה אני אמרתי יהלך בקומה זקופה עכשיו על גחונו ילך אני אמרתי יהא מאכלו מאכל אדם עכשיו עפר יאכל הוא אמר אהרוג את אדם ואשא את חוה עכשיו איבה אשית ביניך וביו האשה בין זרעך ובין זרעה וכן מצינו בקין וקרח ובלעם ודואג ואחיתופל וגחזי ואבשלום ואדוניה ועוזיהו והמן שנתנו עיניהם במי שאינו ראוי להם מה שביקשו לא ניתן להם ומה שבידם נטלוהו מהם: ירך התחילה בעבירה וכו': מנה"מ אילימא משום דכתב בחת ה' את יריכך נופלת ואת בטנך צבה והכתיב וצבתה בטנה ונפלה ירכה אמר אביי כי ליט ליט תחילה ירך והדר בטן ליט ומיא כי ברקי כי אורחייהו ברקי בטן כרישא והדר ירך בקללה נמי כתב לצבות בטן ולנפיל ירך ההוא דמודעלה כהן דבטן ברישא והדר ירך שלא להוציא לעז על מים המרים: מתני': שמשון הלך אחר עיניו לפיכך נקרו פלשתים את עיניו שנ' ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו אבשלום נתגאה בשערו לפיכך נתלה בשערו ולפי שבא על עשר פלגשי אביו לפיכך נרגנו בו עשר לונביות שנאמר ויבאו עשרה אנשים נושאי כלי יואב ולפי שגנב שלש גנבות לב אביו ולב בית דין ולב ישראל שנאמר ויגנוב אבשלום את לב אנשי ישראל ולפיכך נתקעו בו ג' שבטים שנאמר ויקח שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום וכן לעניין הטובה מרים המתינה למשה שעה אחת שנאמר ותתצב אחותו מרחוק לפיכך נתעכבו לה ישראל ז' ימים במדבר שנאמר והעם לא נסע עד האסף מרים יוסף זכה לקבור את אביו ואין באחיו גדול ממנו שנאמר ויעל יוסף לקבור את אביו ויעל עמו גם רכב וגם פרשים מי לנו גדול מיוסף שלא נתעסק בו אלא משה משה זכה בעצמות יוסף ואין בישראל גדול ממנו שנאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו מי גדול ממשה שלא נתעסק בו אלא המקום שנאמר ויקבור אותו בגיא לא על דבר אחד אמרו אלא על כל הצדיקים שנאמר והלך לפניך צדקך וכבוד ה' יאספך:

גמ': תנו רבנן שמשון בעיניו מרד שנאמר ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני לפיכך נקרו פלשתים את עיניו שנאמר ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו אני והכתב אביו ואמו לא ידעו כי מה' הוא כי אזל מיהא בתר ישרותיה אזל. תניא רבי אומר תחילת קילקולו בעזה לפיכך לקה בעזה תחילת קילקולו בעזה דכתב וילך שמשון עזתה וירא שם אשה זונה וגו' לפיכך לקה בעזה דכתב ויורידו אותו עזתה והכתיב וירד שמשון תמנתה תחילת קילקולו מיהא בעזה הוה ויהי אחרי כן ויאהב אשה בנחל שורק ושמה דלילה תניא רבי אומר אילמלא לא נקרא שמה דלילה ראויה היתה שתיקרא דלילה דילדלה את כחו דילדלה את לבו דילדלה את מעשיו דילדלה את בוחו דכתי' ויסר את כוחו מעליו דילדל את לבו דכתי' ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו דילדלה את מעשיו דאיתסלק שכינ' מיניה דכתי' והוא לא ידע כי ה' סר מעליו ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו מנא ידעה א"ר חנין א"ר ניכרין דברי אמת אבי אמר ידעה ביה באותו צדיק דלא מפיק שם שמים לבטלה כיון דאמ' נזיר אלהים אני אמ' השתא ודאי קושטא קא' ויהי כי הציקה לו בדבריה כל הימים ותאלצהו מאי ותאלצהו א"ר יצחק דבי רבי אמי בשערת גמר ביאה נשטטה מתחתיו: ועתה השמרי נא אל תשתי יין ושכר אל תאכלי כל טמא מאי כל טמא ותו עד השתא דברים טמאים קאכלה א"ר יצחק דבי ר' אמי דברי האסורים בנזיר: ויבקע אלהים את המכתש אשר בלחי א"ר יצחק דבי ר' אמי הוא איוה לדבר טמא לפיכך נתלו חייו בדבר טמא ותחל רוחה וגו' א"ר חמא בר חנינא חלה נבואתו של יעקב אבינו דכתי' יהי דן נחש עלי דרך לפעמו במחנה דן א"ר יצחק דבי ר' אמי מלמד שהיתה שכינ' מקשקשת לפניו כזוג כתב הכא לפעמו במחנה דן וכתב התם פעמון ורימון בין צערה ובין אשתאול אמר ר' אסי צערה ואשתאול שני הרים גדולים היו ועקרן שמשון וטחנן זה בזה והוא יחל להושיע את ישראל אמר ר' חמא בר חנינא

הוחל

עין משפט

תורת כהנים

נר מצוה

יש

מיי' פ"ג מהל' סוטה סמג עשין כו

כמדב"ר

סופטי' יג

סם

סופטי' יד

סם יג

סם יד

סם טו

סם יח

סמו"ק

כמדב"ר יב

כתפתי יב

סם יט

סופטי' יט

כתפתי יח

סופטי' כ

סם יח

סם יז

סם טז

סם יט

סם כ

סם כא

סם כב

סם כג

סם כד

סם כה

סם כו

סם כז

סם כח

סם כט

סם ל

סם לא

סם לב

סם לג

סם לד

סם לה

סם לו

סם לז

סם לח

סם לט

סם מ

סם מא

סם מב

סם מג

סם מד

סם מה

סם מו

סם מז

סם מח

סם מט

סם נ

סם נא

סם נב

סם נג

סם נד

סם נה

סם נו

סם נז

סם נח

סם נט

סם ס

סם סא

סם סב

סם סג

סם סד

סם סה

סם סו

סם סז

סם סח

סם סט

סם ע

סם עא

סם עב

סם עג

סם עד

סם עה

סם עו

סם עז

סם עח

סם עט

סם פ

סם פא

סם פב

סם פג

סם פד

סם פה

סם פו

סם פז

סם פח

סם פט

סם צ

סם צא

סם צב

סם צג

סם צד

סם צה

סם צו

סם צז

סם צח

סם צט

סם ק

סם קא

סם קב

סם קג

סם קד

סם קה

סם קו

סם קז

סם קח

סם קט

סם קי

סם קיא

סם קיב

סם קיג

סם קיד

סם קטו

סם קטז

סם קיז

סם קיח

סם קיט

סם קכ

סם קכא

סם קכב

סם קכג

סם קכד

סם קכה

סם קכו

סם קכז

סם קכח

סם קכט

סם קל

סם קלא

סם קלב

סם קלג

סם קלד

סם קלה

סם קלו

סם קלז

סם קלח

סם קלט

סם קמ

סם קמא

סם קמב

סם קמג

סם קמד

סם קמה

סם קמו

סם קמז

סם קמח

סם קמט

סם קנ

סם קנא

סם קנב

סם קנג

סם קנד

סם קנה

סם קנו

סם קנז

סם קנח

סם קנט

סם קס

סם קסא

סם קסב

סם קסג

סם קסד

סם קסה

סם קסו

סם קסז

סם קסח

סם קסט

סם קע

סם קעא

סם קעב

סם קעג

סם קעד

סם קעה

סם קעו

סם קעז

סם קעח

סם קעט

סם קפ

סם קפא

סם קפב

סם קפג

סם קפד

סם קפה

סם קפו

סם קפז

סם קפח

סם קפט

סם קצ

סם קצא

סם קצב

סם קצג

סם קצד

סם קצה

סם קצו

סם קצז

סם קצח

סם קצט

סם קצי

סם קצי א

סם קצי ב

סם קצי ג

סם קצי ד

סם קצי ה

סם קצי ו

סם קצי ז

סם קצי ח

סם קצי ט

סם קצי י

סם קצי יא

סם קצי יב

סם קצי יג

סם קצי יד

סם קצי טו

סם קצי טז

סם קצי יז

סם קצי יח

סם קצי יט

סם קצי כ

סם קצי כא

סם קצי כב

סם קצי כג

סם קצי כד

סם קצי כה

סם קצי כו

סם קצי כז

סם קצי כח

סם קצי כט

סם קצי ל

סם קצי לא

סם קצי לב

סם קצי לג

סם קצי לד

סם קצי לה

סם קצי לו

סם קצי לז

סם קצי לח

סם קצי לט

סם קצי מ

סם קצי מא

סם קצי מב

סם קצי מג

סם קצי מד

סם קצי מה

סם קצי מו

סם קצי מז

סם קצי מח

סם קצי מט

סם קצי נ

סם קצי נא

סם קצי נב

סם קצי נג

סם קצי נד

סם קצי נה

סם קצי נו

סם קצי נז

סם קצי נח

סם קצי נט

סם קצי ס

סם קצי סא

סם קצי סב

סם קצי סג

סם קצי סד

סם קצי סה

סם קצי סו

סם קצי סז

סם קצי סח

סם קצי סט

סם קצי ע

סם קצי עא

סם קצי עב

סם קצי עג

סם קצי עד

סם קצי עה

סם קצי עו

סם קצי עז

סם קצי עח

סם קצי עט

סם קצי פ

סם קצי פא

סם קצי פב

סם קצי פג

סם קצי פד

סם קצי פה

סם קצי פו

סם קצי פז

סם קצי פח

סם קצי פט

סם קצי צ

סם קצי צא

סם קצי צב

סם קצי צג

סם קצי צד

סם קצי צה

סם קצי צו

סם קצי צז

סם קצי צח

סם קצי צט

סם ר

סם רא

סם רב

סם רג

סם רד

סם רה

סם רו

סם רז

סם רח

סם רט

סם רי

סם ריא

סם ריב

סם ריג

סם ריד

סם רטו

סם רטז

סם ריז

סם ריח

סם ריט

סם רכ

סם רכא

סם רכב

סם רכג

סם רכד

סם רכה

סם רכו

סם רכז

סם רכח

סם רכט

סם רל

סם רלא

סם רלב

סם רלג

סם רלד

סם רלה

סם רלו

סם רלז

סם רלח

סם רלט

סם רמ

סם רמא

סם רמב

סם רמג

סם רמד

סם רמה

סם רמו

סם רמז

סם רמח

סם רמט

סם רנ

סם רנא

סם רנב

סם רנג

סם רנד

סם רנה

סם רנו

סם רנז

סם רנח

סם רנט

סם רס

סם רסא

סם רסב

סם רסג

סם רסד

סם רסה

סם רסו

סם רסז

סם רסח

סם רסט

סם רע

סם רעא

סם רעב

סם רעג

סם רעד

סם רעה

סם רעו

סם רעז

סם רעח

סם רעט

סם רפ

סם רפא

סם רפב

סם רפג

סם רפד

סם רפה

סם רפו

סם רפז

סם רפח

סם רפט

סם רצ

סם רצא

סם רצב

סם רצג

סם רצד

סם רצה

סם רצו

סם רצז

סם רצח

סם רצט

סם ש

סם שא

סם שב

סם שג

סם שד

סם שה

סם שו

סם שז

סם שח

סם שט

סם של

סם שלא

סם שלב

סם שלג

סם שלד

סם שלה

סם שלו

סם שלז

סם שלח

סם שלט

סם שמ

סם שמא

סם שמב

סם שמג

סם שמד

סם שמה

סם שמו

סם שמז

סם שמח

סם שמט

סם שנ

סם שנא

סם שנב

סם שנג

סם שנד

סם שנה

סם שנו

סם שנז

סם שנח

סם שנט

סם שס

סם שסא

סם שסב

סם שסג

סם שסד

סם שסה

סם שסו

סם שסז

סם שסח

סם שסט

סם שע

סם שעא

סם שעב

סם שעג

סם שעד

סם שעה

סם שעו

סם שעז

סם שעח

סם שעט

סם שפ

סם שפא

סם שפב

סם שפג

סם שפד

סם שפה

סם שפו

סם שפז

סם שפח

סם שפט

סם שצ

סם שצא

סם שצב

סם שצג

סם שצד

סם שצה

סם שצו

סם שצז

סם שצח

סם שצט

סם ת

סם תא

סם תב

סם תג

סם תד

סם תה

סם תו

סם תז

סם תח

סם תט

סם תי

סם תיא

סם תיב

סם תיג

סם תיד

סם תטו

סם תטז

סם תיז

סם תיח

סם תיט

סם תכ

סם תכא

סם תכב

סם תכג

סם תכד

סם תכה

סם תכו

סם תכז

סם תכח

סם תכט

סם תל

סם תלא

סם תלב

סם תלג

סם תלד

סם תלה

סם תלו

סם תלז

סם תלח

סם תלט

סם תמ

סם תמא

סם תמב

סם תמג

סם תמד

סם תמה

סם תמו

סם תמז

סם תמח

סם תמט

סם תנ

סם תנא

סם תנב

סם תנג

סם תנד

סם תנה

סם תנו

סם תנז

סם תנח

סם תנט

סם תס

סם תסא

סם תסב

סם תסג

סם תסד

סם תסה

סם תסו

סם תסז

סם תסח

סם תסט

סם תע

סם תעא

סם תעב

סם תעג

סם תעד

סם תעה

סם תעו

סם תעז

סם תעח

סם תעט

סם תפ

סם תפא

סם תפב

סם תפג

סם תפד

סם תפה

סם תפו

סם תפז

סם תפח

סם תפט

סם תצ

סם תצא

סם תצב

סם תצג

סם תצד

סם תצה

סם תצו

סם תצז

סם תצח

סם תצט

סם תק

סם תקא

סם תקב

סם תקג

סם תקד

סם תקה

סם תקו

סם תקז

סם תקח

סם תקט

סם תקי

סם תקיא

סם תקיב

סם תקיג

סם תקיד

סם תקטו

סם תקטז

סם תקיז

סם תקיח

סם תקיט

סם תקכ

סם תקכא

סם תקכב

סם תקכג

סם תקכד

סם תקכה

סם תקכו

סם תקכז

סם תקכח

סם תקכט

סם תקל

סם תקלא

סם תקלב

סם תקלג

סם תקלד

סם תקלה

סם תקלו

סם תקלז

סם תקלח

סם תקלט

סם תקמ

סם תקמא

סם תקמב

סם תקמג

סם תקמד

סם תקמה

סם תקמו

סם תקמז

סם תקמח

סם תקמט

סם תקנ

סם תקנא

סם תקנב

סם תקנג

סם תקנד

סם תקנה

סם תקנו

סם תקנז

סם תקנח

סם תקנט

סם תקס

סם תקסא

סם תקסב

סם תקסג

סם תקסד

סם תקסה

סם תקסו

סם תקסז

סם תקסח

סם תקסט

סם תקע

סם תקעא

סם תקעב

סם תקעג

סם תקעד

סם תקעה

סם תקעו

סם תקעז

סם תקעח

סם תקעט

סם תקפ

סם תקפא

סם תקפב

סם תקפג

סם תקפד

סם תקפה

סם תקפו

סם תקפז

סם תקפח

סם תקפט

סם תקצ

סם תקצא

סם תקצב

סם תקצג

סם תקצד

סם תקצה

סם תקצו

סם תקצז

סם תקצח

סם תקצט

סם תקק

סם תקקא

סם תקקב

סם תקקג

סם תקקד

סם תקקה

סם תקקו

סם תקקז

סם תקקח

סם תקקט

סם תקקי

סם תקקיא

סם תקקיב

סם תקקיג

סם תקקיד

סם תקקטו

סם תקקטז

סם תקקיז

סם תקקיח

סם תקקיט

סם תקקכ

סם תקקכא

סם תקקכב

סם תקקכג

סם תקקכד

סם תקקכה

סם תקקכו

סם תקקכז

סם תקקכח

סם תקקכט

סם תקקל

סם תקקלא

סם תקקלב

סם תקקלג

סם תקקלד

סם תקקלה

סם תקקלו

סם תקקלז

סם תקקלח

סם תקקלט

סם תקקמ

סם תקקמא

סם תקקמב

סם תקקמג

סם תקקמד

סם תקקמה

סם תקקמו

סם תקקמז

סם תקקמח

סם תקקמט

סם תקקנ

סם תקקנא

סם תקקנב

סם תקקנג

סם תקקנד

סם תקקנה

סם תקקנו

סם תקקנז

סם תקקנח

סם תקקנט

סם תקקס

סם תקקסא

סם תקקסב

סם תקקסג

סם תקקסד

סם תקקסה

סם תקקסו

סם תקקסז

סם תקקסח

סם תקקסט

סם תקקע

סם תקקעא

סם תקקעב

סם תקקעג

סם תקקעד

סם תקקעה

סם תקקעו

סם תקקעז

סם תקקעח

סם תקקעט

סם תקקפ

סם תקקפא

סם תקקפב

סם תקקפג

סם תקקפד

סם תקקפה

סם תקקפו

סם תקקפז

סם תקקפח

סם תקקפט

סם תקקצ

סם תקקצא

סם תקקצב

סם תקקצג

סם תקקצד

סם תקקצה

סם תקקצו

סם תקקצז

סם תקקצח

סם תקקצט

סם תקקק

סם תקקקא

סם תקקקב

סם תקקקג

סם תקקקד

סם תקקקה

סם תקקקו

סם תקקקז

סם תקקקח

סם תקקקט

סם תקקקי

סם תקקקיא

סם תקקקיב

סם תקקקיג

סם תקקקיד

סם תקקקטו

סם תקקקטז

סם תקקקיז

סם תקקקיח

סם תקקקיט

סם תקקקכ

סם תקקקכא

סם תקקקכב

סם תקקקכג

סם תקקקכד

סם תקקקכה

סם תקקקכו

סם תקקקכז

סם תקקקכח

סם תקקקכט

סם תקקקל

סם תקקקלא

סם תקקקלב

סם תקקקלג

סם תקקקלד

סם תקקקלה

סם תקקקלו

סם תקקקלז

סם תקקקלח

סם תקקקלט

סם תקקקמ

סם תקקקמא

סם תקקקמב

סם תקקקמג

סם תקקקמד

סם תקקקמה

סם תקקקמו

סם תקקקמז

סם תקקקמח

סם תקקקמט

סם תקקקנ

סם תקקקנא

סם תקקקנב

סם תקקקנג

סם תקקקנד

סם תקקקנה

סם תקקקנו

סם תקקקנז

סם תקקקנח

סם תקקקנט

סם תקקקס

סם תקקקסא

סם תקקקסב

סם תקקקסג

סם תקקקסד

סם תקקקסה

סם תקקקסו

סם תקקקסז

סם תקקקסח

סם תקקקסט

סם תקקקע

סם תקקקעא

סם תקקקעב

סם תקקקעג

סם תקקקעד

סם תקקקעה

סם תקקקעו

סם תקקקעז

סם תקקקעח

סם תקקקעט

סם תקקקפ

סם תקקקפא

סם תקקקפב

סם תקקקפג

סם תקקקפד

סם תקקקפה

סם תקקקפו

סם תקקקפז

סם תקקקפח

סם תקקקפט

סם תקקקצ

סם תקקקצא

סם תקקקצב

סם תקקקצג

סם תקקקצד

סם תקקקצה

סם תקקקצו

סם תקקקצז

סם תקקקצח

סם תקקקצט

סם תקקקק

סם תקקקקא

סם תקקקקב

סם תקקקקג

סם תקקקקד

סם תקקקקה

סם תקקקקו

סם תקקקקז

סם תקקקקח

סם תקקקקט

סם תקקקקי

סם תקקקקיא

סם תקקקקיב

סם תקקקקיג

סם תקקקקיד

סם תקקקקטו

סם תקקקקטז

סם תקקקקיז

סם תקקקקיח

סם תקקקקיט

סם תקקקקכ

סם תקקקקכא

סם תקקקקכב

סם תקקקקכג

סם תקקקקכד

סם תקקקקכה

סם תקקקקכו

סם תקקקקכז

סם תקקקקכח

סם תקקקקכט

סם תקקקקל

סם תקקקקלא

סם תקקקקלב

סם תקקקקלג

סם תקקקקלד

סם תקקקקלה

סם תקקקקלו

סם תקקקקלז

סם תקקקקלח

סם תקקקקלט

סם תקקקקמ

סם תקקקקמא

סם תקקקקמב

סם תקקקקמג

סם תקקקקמד

סם תקקקקמה

סם תקקקקמו

סם תקקקקמז

סם תקקקקמח

סם תקקקקמט

סם תקקקקנ

סם תקקקקנא

סם תקקקקנב

סם תקקקקנג

סם תקקקקנד

סם תקקקקנה

סם תקקקקנו

סם תקקקקנז

סם תקקקקנח

סם תקקקקנט

סם תקקקקס

סם תקקקקסא

סם תקקקקסב

סם תקקקקסג

סם תקקקקסד

סם תקקקקסה

סם תקקקקסו

סם תקקקקסז

סם תקקקקסח

סם תקקקקסט

סם תקקקקע

סם תקקקקעא

סם תקקקקעב

סם תקקקקעג

סם תקקקקעד

סם תקקקקעה

סם תקקקקעו

סם תקקקקעז

סם תקקקקעח

סם תקקקקעט

סם תקקקקפ

סם תקקקקפא

סם תקקקקפב

סם תקקקקפג

סם תקקקקפד

סם תקקקקפה

סם תקקקקפו

סם תקקקקפז

סם תקקקקפח

סם תקקקקפט

סם תקקקקצ

סם תקקקקצא

סם תקקקקצב

סם תקקקקצג

סם תקקקקצד

סם תקקקקצה

סם תקקקקצו

סם תקקקקצז

סם תקקקקצח

סם תקקקקצט

סם תקקקקק

סם תקקקקקא

סם תקקקקקב

סם תקקקקקג

סם תקקקקקד

סם תקקקקקה

סם תקקקקקו

סם תקקקקקז

סם תקקקקקח

סם תקקקקקט

סם תקקקקקי

סם תקקקקקיא

סם תקקקקקיב

סם תקקקקקיג

סם תקקקקקיד

סם תקקקקקטו

סם תקקקקקטז

סם תקקקקקיז

סם תקקקקקיח

סם תקקקקקיט

סם תקקקקקכ

סם תקקקקקכא

סם תקקקקקכב

סם תקקקקקכג

סם תקקקקקכד

סם תקקקקקכה

סם תקקקקקכו

סם תקקקקקכז

סם תקקקקקכח

סם תקקקקקכט

סם תקקקקקל

סם תקקקקקלא

סם תקקקקקלב

סם תקקקקקלג

סם תקקקקקלד

סם תקקקקקלה

סם תקקקקקלו

סם תקקקקקלז

סם תקקקקקלח

סם תקקקקקלט

סם תקקקקקמ

סם תקקקקקמא

סם תקקקקקמב

סם תקקקקקמג

סם תקקקקקמד

סם תקקקקקמה

סם תקקקקקמו

סם תקקקקקמז

סם תקקקקקמח

סם תקקקקקמט

סם תקקקקקנ

סם תקקקקקנא

סם תקקקקקנב

סם תקקקקקנג

סם תקקקקקנד

סם תקקקקקנה

סם תקקקקקנו

סם תקקקקקנז

סם תקקקקקנח

סם תקקקקקנט

סם תקקקקקס

סם תקקקקקסא

סם תקקקקקסב

סם תקקקקקסג

סם תקקקקקסד

סם תקקקקקסה

סם תקקקקקסו

סם תקקקקקסז

סם תקקקקקסח

סם תקקקקקסט

סם תקקקקקע

סם תקקקקקעא

סם תקקקקקעב

סם תקקקקקעג

סם תקקקקקעד

סם תקקקקקעה

סם תקקקקקעו

סם תקקקקקעז

סם תקקקקקעח

סם תקקקקקעט

סם תקקקקקפ

סם תקקקקקפא

סם תקקקקקפב

סם תקקקקקפג

סם תקקקקקפד

סם תקקקקקפה

סם תקקקקקפו

סם תקקקקקפז

סם תקקקקקפח

סם תקקקקקפט

סם תקקקקקצ

סם תקקקקקצא

סם תקקקקקצב

סם תקקקקקצג

סם תקקקקקצד

סם תקקקקקצה

סם תקקקקקצו

סם תקקקקקצז

סם תקקקקקצח

סם תקקקקקצט

סם תקקקקקק

סם תקקקקקקא

סם תקקקקקקב

סם תקקקקקקג

סם תקקקקקקד

סם תקקקקקקה

סם תקקקקקקו

סם תקקקקקקז

סם תקקקקקקח

סם תקקקקקקט

סם תקקקקקקי

סם תקקקקקקיא

סם תקקקקקקיב

סם תקקקקקקיג

סם תקקקקקקיד

סם תקקקקקקטו

סם תקקקקקקטז

סם תקקקקקקיז

סם תקקקקקקיח

סם תקקקקקקיט

סם תקקקקקקכ

סם תקקקקקקכא

סם תקקקקקקכב

סם תקקקקקקכג

סם תקקקקקקכד

סם תקקקקקקכה

סם תקקקקקקכו

סם תקקקקקקכז

סם תקקקקקקכח

סם תקקקקקקכט

סם תקקקקקקל

סם תקקקקקקלא

סם תקקקקקקלב

סם תקקקקקקלג

סם תקקקקקקלד

סם תקקקקקקלה

סם תקקקקקקלו

סם תקקקקקקלז

סם תקקקקקקלח

סם תקקקקקקלט

סם תקקקקקקמ

סם תקקקקקקמא

סם תקקקקקקמב

סם תקקקקקקמג

סם תקקקקקקמד

סם תקקקקקקמה

סם תקקקקקקמו

סם תקקקקקקמז

סם תקקקקקקמח

סם תקקקקקקמט

סם תקקקקקקנ

סם תקקקקקקנא

סם תקקקקקקנב

סם תקקקקקקנג

סם תקקקקקקנד

סם תקקקקקקנה

סם תקקקקקקנו

סם תקקקקקקנז

סם תקקקקקקנח

סם תקקקקקקנט

סם תקקקקקקס

סם תקקקקקקסא

סם תקקקקקקסב

סם תקקקקקקסג

סם תקקקקקקסד

סם תקקקקקקסה

סם תקקקקקקסו

סם תקקקקקקסז

סם תקקקקקקסח

סם תקקקקקקסט

סם תקקקקקקע

סם תקקקקקקעא

סם תקקקקקקעב

סם תקקקקקקעג

סם תקקקקקקעד

סם תקקקקקקעה

סם תקקקקקקעו

סם תקקקקקקעז

סם תקקקקקקעח

סם תקקקקקקעט

סם תקקקקקקפ

סם תקקקקקקפא

סם תקקקקקקפב

סם תקקקקקקפג

סם תקקקקקקפד

סם תקקקקקקפה

סם תקקקקקקפו

סם תקקקקקקפז

סם תקקקקקקפח

סם תקקקקקקפט

סם תקקקקקקצ

סם תקקקקקקצא

סם תקקקקקקצב

סם תקקקקקקצג

סם תקקקקקקצד

סם תקקקקקקצה

סם תקקקקקקצו

סם תקקקקקקצז

סם תקקקקקקצח

סם תקקקקקקצט

סם תקקקקקקק

סם תקקקקקקקא

סם תקקקקקקקב

סם תקקקקקקקג

סם תקקקקקקקד

סם תקקקקקקקה

סם תקקקקקקקו

סם תקקקקקקקז

סם תקקקקקקקח

סם תקקקקקקקט

סם תקקקקקקקי

סם תקקקקקקקיא

סם תקקקקקקקיב

סם תקקקקקקקיג

סם תקקקקקקקיד

סם תקקקקקקקטו

סם תקקקקקקקטז

סם תקקקקקקקיז

סם תקקקקקקקיח

סם תקקקקקקקיט

סם תקקקקקקקכ

סם תקקקקקקקכא

סם תקקקקקקקכב

סם תקקקקקקקכג

סם תקקקקקקקכד

סם תקקקקקקקכה

סם תקקקקקקקכו

סם תקקקקקקקכז

סם תקקקקקקקכח

סם תקקקקקקקכט

סם תקקקקקקקל

סם תקקקקקקקלא

סם תקקקקקקקלב

סם תקקקקקקקלג

סם תקקקקקקקלד

סם תקקקקקקקלה

סם תקקקקקקקלו

סם תקקקקקקקלז

סם תקקקקקקקלח

סם תקקקקקקקלט

סם תקקקקקקקמ

סם תקקקקקקקמא

סם תקקקקקקקמב

סם תקקקקקקקמג

סם תקקקקקקקמד

סם תקקקקקקקמה

סם תקקקקקקקמו

סם תקקקקקקקמז

סם תקקקקקקקמח

סם תקקקקקקקמט

סם תקקקקקקקנ

סם תקקקקקקקנא

סם תקקקקקקקנב

סם תקקקקקקקנג

סם תקקקקקקקנד

סם תקקקקקקקנה

סם תקקקקקקקנו

סם תקקקקקקקנז

סם תקקקקקקקנח

סם תקקקקקקקנט

סם תקקקקקקקס

סם תקקקקקקקסא

סם תקקקקקקקסב

סם תקקקקקקקסג

סם תקקקקקקקסד

סם תקקקקקקקסה

סם תקקקקקקקסו

סם תקקקקקקקסז

סם תקקקקקקקסח

סם תקקקקקקקסט

סם תקקקקקקקע

סם תקקקקקקקעא

סם תקקקקקקקעב

סם תקקקקקקקעג

סם תקקקקקקקעד

סם תקקקקקקקעה

סם תקקקקקקקעו

סם תקקקקקקקעז

סם תקקקקקקקעח

סם תקקקקקקקעט

סם תקקקקקקקפ

סם תקקקקקקקפא

סם תקקקקקקקפב

סם תקקקקקקקפג

סם תקקקקקקקפד

סם תקקקקקקקפה

סם תקקקקקקקפו

סם תקקקקקקקפז

סם תקקקקקקקפח

סם תקקקקקקקפט

סם תקקקקקקקצ

סם תקקקקקקקצא

סם תקקקקקקקצב

סם תקקקקקקקצג

סם תקקקקקקקצד

סם תקקקקקקקצה

סם תקקקקקקקצו

סם תקקקקקקקצז

סם תקקקקקקקצח

סם תקקקקקקקצט

סם תקקקקקקקק

סם תקקקקקקקקא

סם תקקקקקקקקב

סם תקקקקקקקקג

סם תקקקקקקקקד

סם תקקקקקקקקה

סם תקקקקקקקקו

סם תקקקקקקקקז

סם תקקקקקקקקח

סם תקקקקקקקקט

סם תקקקקקקקקי

סם תקקקקקקקקיא

סם תקקקקקקקקיב

סם תקקקקקקקקיג

סם תקקקקקקקקיד

סם תקקקקקקקקטו

סם תקקקקקקקקטז

סם תקקקקקקקקיז

סם תקקקקקקקקיח

סם תקקקקקקקקיט

סם תקקקקקקקקכ

סם תקקקקקקקקכא

סם תקקקקקקקקכב

סם תקקקקקקקקכג

סם תקקקקקקקקכד

סם תקקקקקקקקכה

סם תקקקקקקקקכו

סם תקקקקקקקקכז

סם תקקקקקקקקכח

סם תקקקקקקקקכט

סם תקקקקקקקקל

סם תקקקקקקקקלא

סם תקקקקקקקקלב

סם תקקקקקקקקלג

סם תקקקקקקקקלד

סם תקקקקקקקקלה

סם תקקקקקקקקלו

סם תקקקקקקקקלז

סם תקקקקקקקקלח

סם תקקקקקקקקלט

סם תקקקקקקקקמ

סם תקקקקקקקקמא

סם תקקקקקקקקמב

סם תקקקקקקקקמג

סם תקקקקקקקקמד

סם תקקקקקקקקמה

סם תקקקקקקקקמו

סם תקקקקקקקקמז

סם תקקקקקקקקמח

סם תקקקקקקקקמט

סם תקקקקקקקקנ

סם תקקקקקקקקנא

סם תקקקקקקקקנב

סם תקקקקקקקקנג

סם תקקקקקקקקנד

סם תקקקקקקקקנה

סם תקקקקקקקקנו

סם תקקקקקקקקנז

סם תקקקקקקקקנח

סם תקקקקקקקקנט

סם תקקקקקקקקס

סם תקקקקקקקקסא

סם תקקקקקקקקסב

סם תקקקקקקקקסג

סם תקקקקקקקקסד

סם תקקקקקקקקסה

סם תקקקקקקקקסו

סם תקקקקקקקקסז

סם תקקקקקקקקסח

סם תקקקקקקקקסט

סם תקקקקקקקקע

סם תקקקקקקקקעא

סם תקקקקקקקקעב

סם תקקקקקקקקעג

סם תקקקקקקקקעד

סם תקקקקקקקקעה

סם תקקקקקקקקעו

סם תקקקקקקקקעז

סם תקקקקקקקקעח

סם תקקקקקקקקעט

סם תקקקקקקקקפ

סם תקקקקקקקקפא

סם תקקקקקקקקפב

סם תקקקקקקקקפג

סם תקקקקקקקקפד

סם תקקקקקקקקפה

סם תקקקקקקקקפו

סם תקקקקקקקקפז

סם תקקקקקקקקפח

סם תקקקקקקקקפט

סם תקקקקקקקקצ

סם תקקקקקקקקצא

סם תקקקקקקקקצב

סם תקקקקקקקקצג

סם תקקקקקקקקצד

סם תקקקקקקקקצה

סם תקקקקקקקקצו

סם תקקקקקקקקצז

סם תקקקקקקקקצח

סם תקקקקקקקקצט

סם תקקקקקקקקק

סם תקקקקקקקקקא

סם תקקקקקקקקקב

סם תקקקקקקקקקג

סם תקקקקקקקקקד

סם תקקקקקקקקקה

סם תקקקקקקקקקו

סם תקקקקקקקקקז

סם תקקקקקקקקקח

סם תקקקקקקקקקט

סם תקקקקקקקקקי

סם תקקקקקקקקקיא

סם תקקקקקקקקקיב

סם תקקקקקקקקקיג

סם תקקקקקקקקקיד

סם תקקקקקקקקקטו

סם תקקקקקקקקקטז

סם תקקקקקקקקקיז

סם תקקקקקקקקקיח

סם תקקקקקקקקקיט

סם תקקקקקקקקקכ

סם תקקקקקקקקקכא

סם תקקקקקקקקקכב

סם תקקקקקקקקקכג

סם תקקקקקקקקקכד

סם תקקקקקקקקקכה

סם תקקקקקקקקקכו

סם תקקקקקקקקקכז

סם תקקקקקקקקקכח

סם תקקקקקקקקקכט

סם תקקקקקקקקקל

סם תקקקקקקקקקלא

סם תקקקקקקקקקלב

סם תקקקקקקקקקלג

סם תקקקקקקקקקלד

סם תקקקקקקקקקלה

סם תקקקקקקקקקלו

סם תקקקקקקקקקלז

סם תקקקקקקקקקלח

סם תקקקקקקקקקלט

סם תקקקקקקקקקמ

סם תקקקקקקקקקמא

סם תקקקקקקקקקמב

סם תקקקקקקקקקמג

סם תקקקקקקקקקמד

סם תקקקקקקקקקמה

סם תקקקקקקקקקמו

סם תקקקקקקקקקמז

סם תקקקקקקקקקמח

סם תקקקקקקקקקמט

סם תקקקקקקקקקנ

סם תקקקקקקקקקנא

סם תקקקקקקקקקנב

סם תקקקקקקקקקנג

סם תקקקקקקקקקנד

סם תקקקקקקקקקנה

סם תקקקקקקקקקנו

סם תקקקקקקקקקנז

סם תקקקקקקקקקנח

סם תקקקקקקקקקנט

סם תקקקקקקקקקס

סם תקקקקקקקקקסא

סם תקקקקקקקקקסב

סם תקקקקקקקקקסג

סם תקקקקקקקקקסד

סם תקקקקקקקקקסה

סם תקקקקקקקקקסו

סם תקקקקקקקקקסז

סם תקקקקקקקקקסח

סם תקקקקקקקקקסט

סם תקקקקקקקקקע

סם תקקקקקקקקקעא

סם תקקקקקקקקקעב

סם תקקקקקקקקקעג

סם תקקקקקקקקקעד

סם תקקקקקקקקקעה

סם תקקקקקקקקקעו

סם תקקקקקקקקקעז

סם תקקקקקקקקקעח

סם תקקקקקקקקקעט

סם תקקקקקקקקקפ

סם תקקקקקקקקקפא

סם תקקקקקקקקקפב

סם תקקקקקקקקקפג

סם תקקקקקקקקקפד

סם תקקקקקקקקקפה

סם תקקקקקקקקקפו

סם תקקקקקקקקקפז

סם תקקקקקקקקקפח

סם תקקקקקקקקקפט

סם תקקקקקקקקקצ

סם תקקקקקקקקקצ

הוחל שבועתו של אבימלך בטלה לשון לא יחל דברו לפי שהיה עברו על השבועה תחילה : כמה בירכו כל ברכה שבמקרא לשון ריבוי הוא לפי המרכה והמקנו כו
סובע פוויי"ן בלע"ז ומה ברכה נמצא בו לא אצינו עובר בשמעון : שברכו בחמתו להיות זרעו כנחל שוטף כתרגומו : נקם אחת משתי עיני שכר
אחד מעיני תן לי בנקמה ו ושכר האחרת לעולם הבא : שחור לאחוריו כשנדין אותו ליזו מחויך לכרוח שלא תוזר עקלקלות : שער העיר בעזה משתעי קרא:
על פתיפיו כשיעור פתיפיו: קמי דשתי חמרא לפני כל אדם מבזיין אה שהוא גדול בו לפני שותי יין מבזיין יין: קמי דפוקי גרידא דוכלי לפני עובד אדמ"
וחופר בגמות שרגיל לאכול ירק מבזיין אל מלא ירק דוכל מין ירק הוא : קטרי וכוונין מין אחד הוא אלא שאלו גדולים ואלו קטני כלומר כמה שהוא עוסק הוא עסוק :
כאחד כיחידו של עולם כמשפט צדק שאם לשון תורה כמו ושתיתי כדכוד אמתותיך :
על שמו של הקב"ה משמע שכינסו בשמו של הקב"ה אמת : מעין שמו שמין אמת שהוא של מגן ומציל : שפי מגלויי"ן כמו דשף מלוכתיה • שפיון שפייה כפולה :
מעין דוגמת כו' נשתנו מן התחתונים לתפארת : ויסר כאן לא מייתי רחיה אלא דכולן לקו : שחול בגוארו ויבגה מכל העם משכמו : ויפל עליה מקום שהורגין בחרב והייכו נוחר : כדקני כעיניו לא ידעינא מכלן דכתיב לשנא וכן אמת כרגליו אלא כן שמע מרכו : פודגרא סם חולי הוא שאוחז ברגליו וקורא לו פודגרא : נשנם אמת לחלות : מנגריא עבודת המלך : הסמיע את כל יהוד הזעיק ויטמון את מבני הרמה שהיה מלך ישראל בונה עליה כרך לבלתי תת יונח וכן לאמת : תתן שכתיב בו נקי יהיה לביתו וגומר : כתב וירד שמעון תמנתה אלמנת תמנת בירידה וכתב עולם תמנתה אלמנת עלייה היא ושמעון ויהודה תרוויהו בארץ ישראל הוו: שנתגנה שנשא מנגות על בתי האשורות לו: יהודה נתעלה שמשם נולדו פרץ וזרח שהעמידו מלכים ונביאי בישראל : דאתי מהאי גיסא שהיתה מיוחסת בחמצע שיפוע הכר הכא לה מרגלי הכר שהיה יורד הכא לים מרגלי הכר עולה : כגון ורדכי ובי בארי וכרם עיירות הן היוחסין בשיפוע ההרים : מנפיו לרחוקות שהיו רגלין להתקבל שם ולגין והיה חניך עליהם : שתנגה עינים לדברים דוגמת שופטים ופתח היתר נתנה לעגמה שאין עבירה נדבר : ניזורת מני ואיני עובדת מלילים ורחוי לך : פנויה מני ומותרת לכל אדם : יתומה מני והייתי קטנה והשיאוני אמי ואחיי ואין ניסואין לעבד ואונן כלום לאסר עליו משום כלתו ואין זכות לאם ולאחים להשיא קטנה אלא האב זכה בה כדכ' את בתי נתתי לאיש הזה ולהן סברה לאו נתו של אם היא שמכ' שמי ליעקב כלו שנותיו של אם ויעקב כבר היה יותר מבן מאה ועבר : טהורה אני מנידה : ונטע בו להשנות עוברים ושבים : פונדק לגון שם אורחי ולשון אם לא נוטריקון הוא מכיל אותי לויים שהיה מאכילן ומשקן ואחר כך מלוה אותי : ויטע אהלי אפדנו פסוק הוא בדניאל על אחד המלכים :

אלא מעתה לא ימות תימא לרבותי שנאמר מסלוס לחמר נפ"ק דשבת אמר דף ג
רב המנונא משמי דעולא אסור לאדם שיתן סלוס לחבירו בבית המרחץ משום דשם גופיה מיקרי סלוס כדכתיב ויקרא לו ה' סלוס ולא קא מזיק ליה במסכת סופרים בהדי שמות שאין נמחקין ונראה דתנא ושייר ועדיף מינון ורחו דתמ' בפ' שבועות דף לה
פעודות דנמחק הלא מצאנו שנקרא הקב"ה שמו כך מנון והכא פריך מהא דקתמר על שמו של הקב"ה נקרא משמע דשמו נקרא כך והייכו דקא דמי הלא מצינו שמו כמו חנון על שם שהוא חונן ומרח על בריותיו :

נוח

יבא מי שחוז לאחוריו ויפרע מפלשתי שחזרו בשבועתן אר' שמעון החסי בין כתיפין של שמשון ששים אמה היה שנ' וישכב שמשון עד חצי הלילה ויקם בחצי הלילה ויאחז בדלתות שערי העיר ובשתי מזוזות ויסע עם הבריח וישם על כתפיו ונמרינן דאין דלתו עזה פחותות מששים אמה ויהי טוחן בבית האסורים אר' יוחנן אין טחינה אלא לשון עבירה וכן הוא אומר טחנן לאחר אשתי מלמד שכל אחד ואחד הביא לו את אשתו לבית האסורים כדי שתתעבר הימנו אמ' רב פפא היינו דאמרי אינשי קמי דשתי חמרא חמרא קמא רפוק גרידא דופלא ואר' יוחנן כל המזנה אשתו מזנות עליו שנאמר אם נפתה לבי על אשה ועל פתח רעי ארבתי וכתיב תיטחן לאחר אשתי ועלירה יכרעון אחרי והיינו דאמרי אינשי איהו בי קארי ואיתתיה בי בוציני ואר' יוחנן שמשון דן את ישראל כאביהם שבשמים שנא' דן ידין עמו כאחד וגו' ואר' יוחנן שמשון על שמו של הקב"ה נקרא שנאמר כי שמש ומגן ה' אלהים וגו' אלא מעתה לא ימחה אלא מעין שמו של הקב"ה מה הקב"ה מגן על כל העולם כולו אף שמשון מגין ברורו על ישראל ואר' יוחנן בלעם חינר ברגלו אחת היה שנא' וילך שפי שמשון חיגר בשתי רגליו היה שנ' שפיפון על ארח: ת"ר חמשה נבראו מעין דוגמא של מעל וכולן לקו בהן שמשון בכחו שאול בצוארו אבשלום בשערו צדקיה בעיניו אסא ברגליו שמשון בכחו דכתיב ויסר כחו מעליו שאול בצוארו דכת' ויקח שאול את החרב ויפל עליה אבשלום בשערו כדבענן למימר קמן צדקיהו בעיניו דכתב ואת עיני צדקיהו עור אסא ברגליו דכתב רק לעת זקנתו חלה את רגליו ואמ' רב יהודה אמר רב שאחזתו פדגרא ל' מר זוטרא בריה דרב נחמן לרב נחמן היכי דמי פדגרא א"ל כמחט בבשר החי מנא ידע איכא דאמ' מיחש הוה חשביה ואיכא דאמרי מרבי שמעליה ואיכא דאמרי סוד ה' ליריאיו ובריתו להודיעם דרש רבא מפני מה נענש אסא מפני שעש' אנגריא בתלמידי חכמים שנא' והמלך אסא השמיע את כל יהודה אין נקי מאי אין נקי אמ' רב יהודה אמר רב אפי' חתן מחדרו וכלה מחופתה כתב וירד שמשון המנתה וכתב הנה חמיך עולה תמנתה אמר ר' אלעזר שמשון שנתגנה בה כתב ביה ירידה יהודה שנתעלה בה כתב ביה עלייה ר' שמואל בר נחמני אמר שתי תמנאות היו חדא בירידה וחדא בעלייה רב פפא אמר חדא תמנה הואי דאתי מהאי גיסא ירידה ודאתי מהאי גיסא עלייה כגון ורדוניא ובי בארי ושוקא דנרש ותשב בפתח עינים א"ר אלכסנדרי מלמד שהלכה וישבה לה בפתחו של אברהם אבינו מקום שכל עינים צופות לראותו ר' חנין א"ר מקום הוא ששמו עינים וכן הוא אומר ותפוח והעינים ר' שמואל בר נחמני אמר שנתנה עינים לדבריה כשתבעה אמר לה שמא נכרינו את אמרה ליה ניורת אני שמא אשת איש את אמרה ליה פנוייה אני שמא קיבל בך אביך קידושין אמרה ליה יתומה אני שמא טמאה את אמר ליה טהורה אני ויטע אשל בבאר שבע אמר ריש לקיש מלמד שעשה פרדס ונטע בו כל מיני מגדים ר' יהודה ור' נחמיה חד אמר פרדס וחד אמר פונדק בשלמא למאן דאמר פרדס היינו דכתב ויטע אלא למאן דאמר פונדקי מאי ויטע כדכתב ויטע אהלי אפדנו וגומ' ויקרא שם בשם ה' אל עולם אמר ריש לקיש אל תיקרי ויקרא

זף מח נוח לו לאדם שיפיל את עצמו לתוך כבשן האש כדאמר בפרק °הזהב
כל הירדין נכנסים שולין חוץ מבעלי גחוני המלכין פני חבירו ברבים ואומר כתי נוח לו לאדם שיפיל את עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים מכאן מדרש אגדה שאין לו לאדם להלבין פני חבירו ברבים אפילו כנגד עובדי כוכבים ומזלות כפני פקוח נפש ע"ז וג' עריות ושפיכות דמים מפני מה אמרו כן כדי שלא יהא אדם נזהר בעבירות הללו ופורש מהן ולא נקט שום עבירה מהפורשות :

יצאת בת קול ואמרה ממני יצאו כיוצאי °בלעי מכת מכות מסיק דהכי גמירי לה :

זף נג

זף נד דקרב ריבה לנביאי נופיה תימה רבי מאיר °דאמר כחלק מבעלוס אין לו חלק לעולם הבא מ"ל סבירא ליה דקרב ריבה לנביאי נופיה ולא סבירא ליה דאתו לעלמא דאתי מכל מקום מסקינן מז' מדורי לגיהנם ושם כן מאתי לא חזיב ליה בהדי הוא ומסקינן דאמר לא חיין ולא כלכלין ו"ל דלא חזיב שום מלכים :

זף נה דאתיא לעלמא דאתי מי קאתי אמר °בחלק ברת מוכי אבא אבא לא מוכי ברת כדכתיב אין מידי מכיל אין מכרסם מכיל את שמעאל ולא יכמך את עשו מכל הכין מכיל את הלב כנען יתסיהו אלא מכו את תמון ויש לומר משום דמבעלו נטל את שלו בעולם הזה שנהנה בימיה משום סוגיל לן תפילת מכיו דומיא דיהויקי דאמר התם שהיה כתוב על גולגלתו זאת ועוד מחרת ונפרע ממנו למחר מיתה לא מנו אותו ועוד מבעלו לא עבד עבודו טילים מי כתי מצי למימר הא דאמר אבא לא מוכי ברת היינו משום כבוד הלב אין מונעין מלמדות עם רשעי כלל תפילה מכל תפילה מועלת ודוד התפלל על מבעלוס לעולם

תמרה לוי

לאויקריא מלמ' שהקריא אברה' אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב כיצד לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו אמ' להם וכי משלי אכלתם משל אלהי עולם אכלתם הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם °ויראה כריתי' יהודה ויחשביה לזונה כי כסתה פניה משום דכסתה פניה חשבה לזונה אמר רבי אלעזר שכסרתה פניה בבית °חמיה דא"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל כלה שהיא צנועה בבית חמיה זוכה ויוצאין ממנה מלכים ונביאים מנלן מתמר נביאים דכתיב °חזון ישעיהו בן אמוץ מלכים מדוד ואמר רבי לוי דבר זה מסורת בידינו מאבותינו אמוץ ואמציה אחים הוו °היא מוצאת היא מתוצאו מיבעי ליה א"ר כרתי' לא אלעזר לאחר שנמצאו סימניה בא סמאל ורחקן בא גבריאל וקירבן והיינו דכת' °למנצח על יונת אלם רחוקים לדוד מכתם א"ר יוחנן בשעה שנתרחקו סימניה נעשית ביונת אילמה לדוד מכת' שיצא ממנה דוד שהי' מך והם לכל דבר דבר אחר מכתם שהיתה מכתורת מה שנולד כשהוא מהול דבר אח מכתם כשם שבקטנותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו ללמוד תור' כך בגדולתו °והיא שלחה אל חמיה לאמ' לאיש כרתי' לא אשר אלה לו אנכי הרה ותימה ליה מימר אמ' רב עוקבא בר טוביה אמר רב ואמרי לה אמר רב עוקבא בר חנא בר ביזנא אמר ר' שמעון חסידא ואמרי לה אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי נוח לו °לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים מנלן מתמר °הכר נא אמר ר' חמא בר חנינא בהכר בישר לאביו בר"כ בהכר בישרוהו בהכר בישר °הכר נא הכתנת בנך היא בהכר בישרוהו הכר נא למי נא אין נא אלא לשון בקש אמר ליה בבקשה ממך הכר פני בוראיך ואל תעלים עיניך ממני °ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני היינו דאמר רב חנין בר ביזנא א"ר שמעון חסידא יוסף שקדש ש"ש בסתר זכה והוסיפו לו אות אחת משמו של הקב"ה דכתיב °עדות ביהוסף שמו יהודה שקדש ש"ש בפרהסיא זכה ונקרא כולו על שמו של הקב"ה כיון שהודה ואמר צדקה ממני יצתה בת קול ואמרה אתה הצלת תמר ושני בניה מן האור חייך שאני מציל בזכותך ג' מבניך מן האור מאן נינהו חנניא מישאל ועזריה צדקה ממני מנא ידע יצתה בת קול ואמרה ממני יצאו כבושים ולא יסף עוד לדעתה אמר שמואל סבא חמוה דרב שמואל בר אמי משמיה דרב שמואל בר אמי כיון שידעה שוב לא פסק ממנה כתב הכא °ולא יסף עוד לדעתה וכתב התם °קול גדול ולא יסף : אבשלום נתגאה בשערו וכו' : ת"ר אבשלום בשערו מרד שנא' °ואבשלום לא היה איש יפה וגו' ובגלחו את ראשו וגו' והיה מקץ ימים לימים אשר יגלח כי כבד עליו וגלחו ושקל את שער ראשו מאתים שקלים באבן המלך תנא אבן שאנשי טבריא ואנשי ציפורי שוקלי' בה לפיכך נתלה בשערו שנ' °ויקרא אבשלום לפני עבדי דוד ואבשלום רוכב על הפרד ויבא הפרד תחת שובך האלה הגדולה ויאחז ראשו באלה ויתן בין השמים ובין הארץ והפרד אשר תחתיו עבר תנא דבי ר' ישמעאל באותה שעה נבקע שאול מתחתיו °וירגז המלך ויעל אל עליית השער ויבך וכה אמר בלכתו בני בני אבשלום בני בני מי יתן מותי אני תחתיך אבשלום בני בני והמלך לאט את פניו ויזעק המלך קול גדול בני אבשלום בני בני הני תמניא בני למה שבעה דאסקיה משבעה מדורי גיהנם ואידך איכא דאמרי דקריב רישיה לגבי נופיה ואיכא דאמרי דאייתיה לעלמא דאתי °ואבשלום לקח ויצב לו בחייו מאי לקח אמר ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו את מצב אשר בעמק המל' ונו' א"ר חנגא בר פפא בעצה עמוק של מלכו של עולם

דכתיב

כרתי' לא

כרתי' לא

כרתי' לא

הנני מקים וגומר הניח לאבשלום לותה ענה וקיימה: מצות דברי של הקב"ה כתכתיב לעולם ה' דרך נבו: ויקרא למנב על שמו גרם לאות' רעה שתקב' על שמו: ויקרא לה יד לאבשלום כך היו נקוד: וישלחהו מעמק חברון ויוסף מאתעי קרא כאבשלום יעקב לגל לחמו והיה תחילת סיבת ירידת ישראל למצרים: על אותו בדיק שקבור בחברון

תורה אור

דברים יג

דכתיב הנני מקים עליך רעה מביתך כיוצא בדבר אתה אומר וישלחהו מעמק חברון א"ר חנינא בר פפא בעצה עמוקה של אותו צדיק שקבור בחברון דכתיב ידוע תדע כי גר יהיה זרעך כי אם אין לי בן ולא הוו ליה בני והכתיב ויולדו לאבשלום שלשה בנים ובת אחת אם רב יצחק בר אבדימי שלא היה לו בן הגון למלכות רב חסדא אמר גמירי כל השורף תבואתו של חבירו אינו מניח בן ליורשו ואיהו קלייה לדיואב דכתיב ויאמר אל עבדיו ראו חלקת יואב אצל ידי ולו שם שעורים לכו והציתו באש ויציתו עבדי אבשלום את החלק באש: וכן לעניין הטובה מרים וכו': מידמי התם הרא שעתא הכא שבעה יומי אמר אביי אימא לעניין הטוב אינו כן אלא רבא הא וכן לעניין הטובה קתני אלא אמר רבא הכי קתני וכן לעניין הטובה דבאותה מידה

לעולם מידות טובות מרובה ממידת פורענות אלא מידת פורענות אחת היא מניכו מידת פורענות גדולה ממידה טובה דכתיב ירכה ירדוף אחר שלף ומניס יניסו רבנן נבי מידת פורענות ונבי מידה טובה כתיב ורדפו מכם חמשה מאה ו' לעדיין נבי מדת פורענות מיירי דדיפה ולא הריגה אבל הכא דכתיב ורדפו מכם חמשה סיפא דקרא ונפלו אויביכם לפניכם למדנו מספר הסיר:

מרים המתינה למשה שעה אחת למה שהוא שלים שעה אחת דתנו רבנן נקט שעה שלים שעה מלו רבינו דקתני בתוספתא מידה טובה מרובה ממידת פורענות על אחת כמה וכמה אבל קשיא לרבי והא כמרגלים נפרע מהם יום לשנה יום לשנה מה כן היתה מרובה מידת פורענות ממידה טובה אל מריסועד נפ"ק דתנינן דדרש רבי יוחנן לותי יום יום ידרושו אבל העוסק בתורה אפילו יום כאילו עוסק כל השנה כולה וכן במדת פורענות כתיב במספר ימי אשר תרתם את הארץ מ' יום ונו' אלמא דבי הדדי ניהו:

סוטה

ויולדו לאבשלום שלשה בנים ובת אחת אם רב יצחק בר אבדימי שלא היה לו בן הגון למלכות רב חסדא אמר גמירי כל השורף תבואתו של חבירו אינו מניח בן ליורשו ואיהו קלייה לדיואב דכתיב ויאמר אל עבדיו ראו חלקת יואב אצל ידי ולו שם שעורים לכו והציתו באש ויציתו עבדי אבשלום את החלק באש: וכן לעניין הטובה מרים וכו': מידמי התם הרא שעתא הכא שבעה יומי אמר אביי אימא לעניין הטוב אינו כן אלא רבא הא וכן לעניין הטובה קתני אלא אמר רבא הכי קתני וכן לעניין הטובה דבאותה מידה טובה מרובה לעולם מידה טובה מרובה ממידת פורענות אלא מידת פורענות אחת היא מניכו מידת פורענות גדולה ממידה טובה דכתיב ירכה ירדוף אחר שלף ומניס יניסו רבנן נבי מידת פורענות ונבי מידה טובה כתיב ורדפו מכם חמשה מאה ו' לעדיין נבי מדת פורענות מיירי דדיפה ולא הריגה אבל הכא דכתיב ורדפו מכם חמשה סיפא דקרא ונפלו אויביכם לפניכם למדנו מספר היסר:

מרים המתינה למשה שעה אחת למה שהוא שלים שעה אחת דתנו רבנן נקט שעה שלים שעה מלו רבינו דקתני בתוספתא מידה טובה מרובה ממידת פורענות על אחת כמה וכמה אבל קשיא לרבי והא כמרגלים נפרע מהם יום לשנה יום לשנה מה כן היתה מרובה מידת פורענות ממידה טובה אל מריסועד נפ"ק דתנינן דדרש רבי יוחנן לותי יום יום ידרושו אבל העוסק בתורה אפילו יום כאילו עוסק כל השנה כולה וכן במדת פורענות כתיב במספר ימי אשר תרתם את הארץ מ' יום ונו' אלמא דבי הדדי ניהו:

סוטה

סימאי שלש היו באותה עצה בלעם ואיוב ויתרו בלעם שיעץ נהרג איוב ששתק נידון בייסורין יתרו שברח זכו מבני בניו שישבו בלשכת הגזית שנ' ומשפחות סופרים ישבי יעבץ תרעתי שמעתים סוכתים המה הקנים הבאי מחמת אבי בי רכב וכתיב ובני קיני חתן משה ונו' ונלחם בנו ועלה מן הארץ ועלינו מיבעי ליה א"ר אבא בר כהנא באדם שמקלל את עצמו ותולדה קללתו בחבירו וישימו עליו שרי מסים עליהם מיבעי ליה תנא דבי ר' אלעזר ברבי שמעון שהביאו מלבן ותלו לו לפרעה בצוארו וכל אחד ואחד מישראל שאם להם איסטנים אני אמרו לו כלום איסטנים אתה יות' מפרעה שרי מסים דבר שמשים (לבנים) למען ענותו בסבלותם למען ענותו לפרע' בסבלות דישראל ויבן ערי מסכנות לפרעה רב ושמואל חד אמר שמסכנת את בעליהן וחד אמר שמסכנות את בעליהן דאמר מר כל העוסק בבניין מתמסכן את פיתם ואת רעמסס רב ושמואל חד אמ' פיתום שמה ולמ' נקר' שמה רעמסס שראשון ראשון מתרוסס וחד אמ' רעמסס שמה ולמ' נקר' שמ' פיהום שראשון ראשון פי תהום בולעו וכאש' יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ כן רבו וכן פרצו מיבעי ליה אמ' ריש לקיש רוח הקוד' מבשרתן כן ירבה וכן יפרוץ: ויקוצו מפני בני ישראל מלמד שהיו דומין בעיניה כקוצי ויעבידו מצרים את בני ישראל

בפרק נפקו מצכוים כהכרים ובצכר על שהרגילוס לעבודה: בפריכה בשכרון נוף ומתניס וחוקה: ס"ג בעבודה קשה אמר ר' שמוע בר נחמני אמר רבי יונתן
ס"ד מחליפין וכי מה היא קשה שלא היו רגילי בכך: ולתמן דא"ר בפרך קשה בפרך כתיב ולהלן פריכה היא דכתיב ויקצרו: ושופתות כאמוציכן
פסיר על גבי כירה קרי לה שפיתה: אחת של תמין לכמוך רגלי בעליהן כשהיה: כין שפתיים כין מצרי הפרות מקומו כמוציו מצד הפרה נכוה מכאן ומכאן
מכאן וחדין כאמצע: ויכה ישראל שם יונתן תמתי: עוברתיך לפי ממעי אמך: מכלתיך לשון מכלי יולדה: מנקר מנקה: מפ' כמו שעושין לתינוקו' לייפות את תינוקות

תורה אור

שהיתה פועה לולד פי רבים הנגחל
לוחצת לחיים ויונת הולד כמו
שעושים שו עכבו כאחני האשה: תמר

בפרך ר' לעזר אמר בפה רך ר' שמוע בר נחמני
אמר בפריכ° וימררו את חייהם בעבודה קשה
בחומ ובלבנים וגו' אמר רבא בתחילה בחומר
ובלבנים ולבסוף בכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך אמר רבי
שמוע בר נחמני אמר רבי יונתן שהיו מחליפין מלאכת אנשים לנשים ומלאכת נשים
לאנשים ולמאן דאמר נמי דתם בפרך הכא ודאי בפריכה דרש רב° עוירא
בשכר נשים צרקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים בשעה שהולכות
לשאוב מים הקב"ה מזמן להם דגים קטנים בכדיהן ושואבות מחצה מים ומחצה
דגים ובאות ושופתות שתי קדירות אחת של חמין ואחת של דגים ומוליכות אצל
בעליהן לשדה ומרחיצות אותן וסכות אותן ומאכילות אותן ומשקות אותן ונזקקות
להן בין שפתים שנא° אם תשכבון בין שפתים וגו' בשכר תשכבון בין שפתים זכו ישראל
לביזת מצרים שנא° כנפי יונה נחפה בכסף ואברותי בירקרק חרוץ וכיון שמתעברות
באות לברתיהם וכיון שמגיע זמן מולדיהן הולכות וילדות בשדה תחת התפוח שנא°
תחת התפוח עוררתיך ונומר והקב"ה שולח משמי מרום מי שמנקיר ומשפיר אותן
כחיה זו שמשפרת את הולד שנ° ומולדתיך ביום הולד לא כרת שורך וכמי לא רחצת
למשעי וגו' ומלקט להן שני עגולין אחד של שמן ואחד של דבש שנ° ויניקהו דבש מסלע ושמן
ושמן וגו' וכיון שמכירין בהן מצרים באין להורגן נעשה להן נס ונבלעין בקרקע ומביאין
שורים וחורשין על גבן שנא° על גבי חרשו חורשים וגו' לאחר שהולכין הוו מבצבצין
ויוצאין כעשב השדה שנ° רבבה כצמח השדה נתתיך וכיון שמתגדלין באין עדרים
עדרים לבתיהן שנ° ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים לא תקרי בעדי עדיים אלא בעדרי
עדרי וכשנגל הקב"ה על הים הם הכירוהו תחילה שנ° זה אלי ואנוהו ויאמ° מלך מצרי
למילדות העבריות וגו' רב ושמוע חד אמ° אשה ובתה וחד אמר כלה וחמותה מ"ד אשה
ובתה יוכבד ומרים ומאן דאמ° כלה וחמותה יוכבד ואישבע תניא כמ"ד אשה ובתה
דתניא שפרה זו יוכבד ולמה נקרא שמה שפרה שמשפרת את הולד ד"א שפרה שפרו
ורבו ישראל בימיה פועה זו מרים ולמה נקרא שמה פועה שהיתה פועה (כ"מוצי את הולד)
ד"א פועה שהיתה פועה ברוח הקודש ואומר עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל
ויאמר בילדכן את העבריות וגו' מאי אבנים א"ר חנין סימן גדול מסר להן אמר להן
בשעה שכורעת לילד יולדיכותיה מצטננות כאבני ואית דאמ° כדכתב° וארד בית היוצר
והנה הוא עושה מלאכה על האבנים מה יוצר יורך זה מכאן ויורך מכאן וסדן באמצע
אף אשה יורך מכאן ויורך מכאן והולד באמצע° אם בן הוא והמתן אותו א"ר חנינא סימן
גדול מסר להם בן פניו למטה בת פניה למעלה° ותיראן המילדות את האלהים ולא עשו
כאשר דבר אליהן וגו' להן מיבעי ליה א"ר יוסי בר חנינא מלמד שתבעין לדבר עבירה ולא
נתבעו° ותחיין את הילדים תנא לא דיין שלא המיתו אותן אלא שהיו מספקו להם מים
ומזון° ותאמרן המילדות אל פרעה כי לא כנשים וגו' מאי חיות אילימא חיות ממש אטו
חיה מי לא צריכא חיה אחריתי לאולודה אלא אמרו לו אומ° זו כחיה נמשלה יהוד° גור
אריה דן יהי דן נחש° נפתלי אילה שלוחה° יששכר חמור גרם יוסף בנכו שור בנימן זאב
יטרוף דכתב ביה בתב ביה ודלא כתב ביה מה אמך לביא בין אריו רבצה
וגו' ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם בתים רב ושמוע חד אמר בתי כהונה
ולויה וחד אמר בתי מלפות מאן דאמר בתי כהונה ולויה אהרן ומשה ומ"ד בתי מלכות
דוד נמי ממרים קאתי דכתב° ותפת עזובה אשת כלב ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו
את חור וכתב דור בן איש אפרתי וגו' וכלב בן חצרון הוליד את עזובה אשה ואת יריעות
ואלה בניה ישר ושובב וארדן בן חצרון בן יפנה הוא בן שפנה מעצה מרגלים ואכתי בן
קנז הוא דכתיב וילפדה עתניאל בן קנז אחי כלב אמר רבא חורגו דקנז דהוה
דיקא

תלמיד שהיה פועה לולד פי רבים הנגחל לוחצת לחיים ויונת הולד כמו שעושים שו עכבו כאחני האשה: תמר

תורה אור

ולתקנו שניתקן מצער הלידה: לא כורת שורך לא היה לך תיילדות לתתוך טיבור הולד: למיעבי לחליק כשר כמו חלקת
סוטה פוערין שיניהן: ענולין כעין ככר עגול: נעזה להן נס: רכבה כמות השלה נדולים
מן החרן כמות השדה: ותבעי לכית תנוך: הס הכירוהו שרצו שכיפתו ככר: וה חלי
שרחיתי כבר: תליסבע בת עמינדב אחות
של אהרן: שהיתה פועה לולד מצטערת
אותו כדרך שמצחקים לתינוקות בדברים
ערבים לשמעו: פועה נועקת כמו כיולד
תפעה: ס"ג ורחיתן על שהכניס אמר רבי
יוחנן סימן גדול מסר להן בשעה שכורעת
לילד ידיכותיה מצטננות כלבנים ד"א על
שהכניס כדפתיב ורחד אל בית היוצר
ואומר מה יוצר זה יוך מכאן כו: סימן
גדול שלא תצלנו שלא ותשכיחנו ותאמר
נפל היה זה לכם הסימן של לירח ואז
תצלנו ותהרגיהו ד"א להכי קרי להו
למשבר של שבה שהכניס כדפתיב נבי יוצר
סדן עץ עב שעליו יושב ומגלגל הכלים
לעשותן כדפוס הכלי לפי גדלו וקטנו
סימן גדול מסר להם ורחיתן על הכלים
שם כן הוה מתן יכולות לרחות מיד שם כן
הוה בלא שום הכלים: כן פניו למטה
כדרך תשמישו: את פניה למעלה כדרך
תשמישה וכני מערב שם נידה: אליהן
משמע על עסקי כיתה לשון ויבא אליה:
ותהיין הוה ליה למכתב ולא המיתו הילדים
ותקיין משמע שהיו מסיינין להחיותן שהיו
טומנות אותן בכתיפן ומגדלים אותם: מי
נימא קיימ ממש מיילדות: כתיב במשלח
שם ותקיים שלום מיבם בריבה לחייבות: לכתיב
בית כתיב כית מי שכתב בו שנקרא בשם
בהמה וחיה הרי כתיב בו ושמין כתיב בו
הרי כתיב בכל כנסייתן יחד שם ממך
לבית בין תרויהו לבעם ממך בנשת ישראל
כולן פקדתי לבית: מהרן ומשה שיבאו
מיוכבד: ותמת עזובה אשת כלב והיה
מרים ולקמן מפר למה נקראת שמה עזובה
והלא ותמת שנאמרה: ויקח לו כלב את
אפרת לאחר שנתרפאת חור ולקחה לו
למאי אפרת קרי מריש וכתיב כדור בן
לנשים אפרתי: וכלב בן חצרון פסוק הוא
יחוקק כדכתי ימים: בן שנפנה מעצת
מרגלים תירוצא הוא דקא מתרץ לעולם שם
בן חצרון הוא ולמה נקרא בן יפונה על שם
שעשיו: ס"ג ואכתי בן קנז הוה חורגו
דקנז בן אחותו של קנז היה כלב ונמצא
שתפש לאחיו מאחיו: דיקא

דיקא נמי דכתב קרא לחבירתה כי משתעי בכלב לית קרי ליה כדכתיב בעבדיו הקניזי מאבי ניתו ומגידולו של קנוי:עזובה שהכל עזובה שמתחילת חולדתו
היה כדקרי לה הכא ירושה ולקמן קרי לה כמי חללה ועזוב שעזובה כל בתורי ישראל מליעזב לותם:והא מיסב נסבה כדכתיב ותשב עזובה ויקח לו ובו שמא לותתי
לותה:לבם שמים כגון זו שהיתה חולה ולשלה לבם שמים שבדק בחתיכים לחרן ומשה ולשלה לותם נדיקים וריב בני דומין לחתי הפס בכ"ב כיס מחלין: לירושות
בלי תוגר חדמומית מחמת חולים היתה ירקרקת: כושים או שמות בעלה שבנשלה ועשלה מבונ כשלר נשי כניסומין וכני:ייסר ושוכב ולדרון שייסר את עבמו
מלטעות את טעות המרגלים: שמיכב את
עבמו מעבתן לשון הכת השוכבה ובתחילת תורה אור
ומורלת והכי נמי קרי ליה מרל בקרא
לתחילת על פס שמרל בעצת מרגלים:
שרשה ניצרו שמים מסיתו לטעות עמקן:
שהזשחרו פניו שקבל עליו תעניות הרבה
פ"נגל מעצת מרגלים: שבעשה לה כאב
להתעסק בה ברפואות ומזונות הצריכין
לחולה: שתקנא את לבו לתכוי שבשמי שלא
להיות בעצת מרגלים: חללה חולי ולבסוף
נערה שתרפאו מחליו ותזרה בתוחר פני
כנער: ובני חללה ובניהי חללה ס"שבניית
ונתרפאו מחוכמי היו להיו לרת ונה ותתנן:
צרה לחברותי מתקנאו ביופי: מוליך לתתן
לאשתו שהיה מתאוה לאשכב בשיב: לף על
עמו גזר דרש רבי תנחומא יום שנולד משה
לתרו היסטגניניו היו כולן מוסיפין על ישראל
ואין אנו יודעין אם מצרי הוא או יהודי ועמ'
וקיבץ כל עמו ובקש מהן ליתן לו הכולדים
בו ביו' וגזר לקטל עמו: כתתיל והמתן לותו
לא הוסיב שומרים שלא שמך על המיילדות:
תשליכוהו שהוסיב שומרין וקוזדרין לבבר:
ולבסוף על עמו כפרעה' וכיון שעבר היום
ועדיין רואין בהיסטגניניו שלא לקח העמי'
הגזיר'עד יום שהולך ליחור:גדול הדו'היה
והיו הכל בשמעין לבבריו: על הזכרים ועל
הניקיבו שלא יולידו לא זכר ולא נקיבה: שלא
בעולם הזה שהולדי ומתים וחוזרי ותיים הן
לע"ב מתה גזרת בעולם הזה ובעול' הבא
שכיון שהיפס הולדי חינו נתין לבעולם הבא:
בת מאה ושלשים כדמפרש וחזיל שהולדה
בירידתן למצרים ויצרש עמדו פס ל' שנה
ומהולד משה לא נתעברו אלא פ' שנים
כדכתיב ומשה בן שמני שנה וגו' בדכתר ש
ערב ותות שנה ינתו כמנה שעברו מירידת
עד שהולד משה ק"ל שנה ופשהחזיר עמרם
את יוכבד היתה מעוברת ממשה כדאמרינן
לקמן בשמעתין דאמר רבי חמא בים
נתלין: זו יוכבד בפרטן של יורדי מצרים
תתה מוכח שבעים חסר אחת ובכללן
תתה אומר הבאה מצריתה שבעים זו יוכבד
שהשלימו מניין בכניסתו למצר: שימני
נערות תזרה לימי עלומיה: בתורת כהנים
ובתוחר פנים ופשטו הקמטי: והא הות
מיעברא בי תלתא ירחי מיעיקרא מקמיה
דאהדריה בדלקמן: מקים לידתה וכו' לא
נתחוב הריון זה שלא לדרוש כך: בפיתקא של
חוט בגזר דין שלא ושטר גזירות קלתה
לעיבור והריון: הגון לבניאות רחתה
בדוח הקודם שעתיד לבבואה: ותצפינהו
ג' ירחים ולא יכלה להצפינו שלא הלכו
המצריים לפדות מחריס אלא לסוף תשעה
חדשים משהחזירו והיא הוא מיעברא בים
תלתא ירחי מיעיקרא ומהכא נפקא לן: אמאי תצפינוהו מהיכא ותיזיל מאחר שנצפן במסתרים היה כדכתיב ותצפינהו מה יש לה לדאג: ומעשי התם ומעשה הם וברך תינוק
לנעוץ כשומע קול תינוק תביבו: אמרו לנו שועלים בת קול אומר למי היה מחזו לנו שועלים הקטנים המחבלים את הכרמים בהיותם סמוך לנעול הפירי
קטן: שתביב עליהן מאזנו שדיתו מיעטין ואע"פ שהיה מצתמר גופו יותר בשל ענבים שקשים ומקשים: דבר דך כזה הוא מצתמר יפה מן הכל לפי שהדבר הקשה
כשהמים מוליכין אותו במוקה הוא נתקל בישוף ומשבר מכל דבר קל נתקל ומדקדק בתבן לאחוריו: ריח רע של זפת: אגם

חמר מבחון וזפת מנפנים פי' רש"י כר קלוטימום זה וזה בתוך התיבה והחומר היה מכסה את הזפת מבחוץ לא זיפתה שלא ירגישו כי הגומא דומה לקנה סיחור ולא יבחינו התיבה בתוך קנה סיחור: בשבילי

שיך לכאן דימר המתחיל לחדים בדף י"ג ע"ב

לגס של עני ערכה וקנים דקין והוא קנס ופוף דקדק קנה קנים סוף ערכה דקה : לרחוץ לטבול שם לשם נידות: וכן הוא אומר וכו' שהשב ותתקה מיבוני קלוי
רחון : לשון מיתה כדמפ' ואזיל שהיו מתחו כיתה בגלותו של נלדיק: דתמ' מר נבי שרגיט הוכה דתחזורוס במסכת תגילה : כשיבי דשעים דעוד מלך הכשן בית"
ברכות בתחילת פרק הרואה: שריבתיה לשון לחיים תרבוני: שרחת עמו שכיב והמי חת לשון עם כמה לא שלח יעקב חת תחיו: ובער גדול מסת': בעל מום וכו'
לו ונפשל בקול לעבודת השיב: ואין אתר נופל ליאור שמותו היום בעלו גזירתם: וכי יאמרו שיכם שמותם דרשו כמותינו ל' הלוכות המצפצפי' והמהגים שהיו
קרי להון לשון גבאי שם' מצפצפין כעגורי' ומהגים כיונים מוכיחין קול בגרונם ואין
יודעין מה אומרי' כך דרך מיסטגנוני אינן
רואין שלא סיימן אבל לא פירושו של כל דבר:
רואי מסטגנוני פרשה שמוסיפין של ישראל
כו' וכך מילתא לאו דבי אליעזר קאמר לה
דקרא לאו מאברים קאי שלא נאמר קאמר לה
וקאי אהא דאמרינן לעיל ואין אתר נופל
וכדר' אלעזר דאמר שאין יודעים מה הוגין
היכך רואו האברים ולא ידעו מה רואו כיון
דשדיוה למסה נמי' כל זמן שהיה ביאור אין
לקות גדולה מזו וכטלה סיימן של לקייה :
דגלי כשבילי כאו ויכרך ה' אותך לרגלי
: כשבילי נילתם שביטלו מצריים את
גזירותם: שירה של יס בכ"ף כגיסן נאמר
כדתני בס' עול מרעיסס לסוכו ומסוכות
לחית ואתית לפני פי החירו' הרי ג' כרכיני
ויונך למלך מגדי' כי ברת העם תמצי ושני
דדפו מגדי' אור שביעי ירדן לים שנאמ' ויאמר
תגילה דף טו ה' אל משה בסיני הלוך שוב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך ויהי שביעי
היה ויו"ט תחרון של פסח היה: דתאמר מר
בשבע' כתי' את מצה בפ"ק דקידוסי' לפיכך
לה מקרתי דבתיב ויבכו בני ישרא' את משה
בערבו' אותה שלשים יום וכתיב משה עבדי
מת עתה קום עבור וכתיב כי בעוד שלשת
ימי' אתם עוברי' את הירדן ונו' וכתי' והעם
עלו מן הירדן בעשו' לחוד הרחון נת מהן
ישעיה כ"ג למפרע תמצא שבשבע' בחדר מת משה
ומניין שבשבעה בחדר מולד שנאמר ויאמר
ה' אל משה ועברי שנה אנכי היו"ם מה
ת"ל היום היו' מלמד ימי ומנוחתיו' ירחי היו
יהן שלש חדשי שהנפיקתו: רובו של רחשון
לח חסר לח ו' ימים יחובו של ע' להיות ניסן
ותמנעי שלש חדר השני שלש: מאי שנח מן
העבריות דקאמר לה מכלל דמצריות לח
ניח לה: דבר טמא זו שחכילת דבר טמא
והתינוק טועם בחלבה כל מה שתאכל
כדתמרי' ביומ' גבי לשד משמן: את מי יורה
דיעה למי ליתר הקב"ה תורה למי שנמל
והפרים עמהן תחלב טמא ונעת' מן השדי
הטמאין כמו ויעתק מגשו: שהלכה בזרזות
כעלמה שכל כך עליה כמו חוק ותמקתקוף
ועלם : שהעלימה את הבריה שלח תחרים
שהיא לחותו ושהיא מכיחה את אמו :
אליכי את הילד הרי לין שלך : שהיתה
מתנבאה כשהיא לחות להרן עד שלח נולד
משה והיינו הנבואה לחות לאהרן :
מלמי

ישעיה כח

שחות טו
פן ילה דף יד

אנכי דכתי' °קנה וסוף קטלו ותרד בת פרעה לרחוץ על ד"יאר אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי מלמ' שירדה לרחוץ מגלולי אביה וכן הוא אומר °אם רחץ ה' את צואת בנות ציון וגו' ונערותיה ד"הולכות וגומר אמר רבי יוחנן אין הליכה זו אלא לשון מיתה וכן הוא אומר °הנה אנכי ד"הולך למות °ותרא את התיבה בתוך הסוף כיון דחזו דקא בעו לאצולי למשה אמרו לה גבירתנו מנהגו של עולם מלך בשר ודם נוזר גזירה אם כל העולם כולו אין מקיימין אותה בניו ובני ביתו מקיימין אותה ואת עוברת על גזירת אביך בא גבריאל וחבטן בקרקע ותשלח את אמתה ותקחה רבי יהודה ורבי נחמיה חד אמר ידה וחד אמר שפחתה מאן דאמר ידה דכתי' אמתה ומאן דאמר שפחתה מדלא כתב ידה ולמאן דאמר שפחתה הא אמרת בא גבריאל וחבטן בקרקע דשייר לה חדא דלאו אורחה דברתא למיקם לחודה ולמאן דאמר ידה ליכתוב ידה הא קטל דאישתרבב אישתרבובי דאמר מרובן אתה מוצא באמתה של בת פרעה וכן אתה מוצא בשיני רשעים דכתיב °שיני רשעים שיברת ואמר ריש לקיש °אל תיקרי שיברת אלא שריבבתה ותפרחה ותראהו את הילד והרא מיבעי ליה אמר רבי יוסי בר' חנינא שראתה שכינה עמו והנה נער בכה קרי ליה ילד וקרי ליה נער רבנא הוא ילד וקולו כנער דברי רבי יהודה אמר לו רבי נחמיה אם כן עשיתו למשה רבינו בעל מום אלא מלמ' שעשתה לו אמו חופת נערים בתבה אמרה שמא לא אזכה לחופה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה מנא ידעה אמר רבי יוסי ברבי חנינא שראתה אותו מהול זה אמר רבי יוחנן מלמד שנתנבאה שלא מדעתה זה נופל ואין אחר נופל והיינו דאמר רבי אלעזר מאי דכתי' °וכי יאמרו אליכם דרשו אל האובות ואל הידעונים המצפצפים והמהגים צופין ואינם יודעים מה צופין מהגין ואינן יודעין מה מהגין ראו שמושיען של ישראל במים הוא לוקה עמדו וגזרו כל הבן הילוד היאורה תשליכהו כיון דשדיוה למשה אמרו תא חזינן כי ההוא סימנא בטל לגזירתיהו והם אינן יודעין שעל מי מריבה הוא לוקה והיינו דאמר רבי חמא בר חנינא מאי דכת' °המה מי מריבה אשר רבו המה עמו איצטגנוניו פרעה ושעו והיינו דקאמ' משה °שש מאות אלף רגלי וגומר אמר להן משה לישראל בשבילי נצלתם כולכם רבי חנינא בר פפא אמר אותו היום עשרים ואחד בניסן היה אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם מי שעתיד לומר שירה על הים ביום זה ילקה ביום זה רבי אחא בר חנינא אמר אותו היום ששה בסיון היה אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם מי שעתיד לקבל תורה מהר סיני ביום זה ילקה ביום זה בשלמא למאן דאמ' ששה בסיון משכחת לה ג' ירחי דאמר מר בשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד משה ומשבעה באדר ועד ששה בסיון תלתא ירחי אלא למאן דאמר בעשרים ואחד בניסן ד"יכי משכחת לה אותה שנה מעוברת היתה רובו של ראשון ורובו של אחרון ואמצעי שלם ותאמר אחותו אל בת פרעה האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות ומאי שנא מעבריות מלמד שהחזירוהו למשה על כל המצריות כולן ולא ינק אמר פה שעתיד לדבר עם השכינה ינק דבר טמא והיינו דכתי' °את מי יורה דיעה וגומר למי יורה דעה ולמי יבין שמועה לגמולי מחלב ולעתיקי משדים ותאמר להבת פרעה לכי וגומר א"ר עזר מלמד שהלכה בזריזות כעלמה ר' שמואל בר נחמני אמר העלמה שהעלימה את דבריה ותאמר להבת פרעה הילכי את הילד הזה אמ' רבי חמא בר חנינא מתנבאה ואינה יודעת מה מתנבא הילכי הא שליכי ואני אתן את שכרך אמר רבי חמא בר חנינא לא דיין לצדיקים שמחזירין להן אבידתן אלא שנותנין להן שכר °ותקח מרים הנביאה אחות אהרן וגו' אחות אהרן ולא אחות משה אמר רב עמרם אמר רב ואמרי לה אמר רב מחמן אמר רב מלמד שהיתה מתנבאה כשהיא אחות אהרן ואומרת

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0028
DFG

מלמד שהקיפוהו כתרים מלמעלה ומלמטה ומלפניו ומלאחריו וכתיב הוא ואחיו והדר וכל העולים אתו לקבור וכתיב גורן: שמקיפין לו מטה גדר של קוצים: שלשים ושתי כתרים ל"ב כנגד ל"ב פעמים ויעמיסאל וכ"ג תלופים נמנו פעמים ואם תאמר כ"ם הן תיתן וקנו נמנו ס"ה פעמים ואם תאמר קרח נמנה כ' פעמים שניים קרח הן אחד מבני תליפז ואחד מבני אליפז ואם תאמר מ"מ הן וכתרו של יוסף הרי ל"ג: קל מעכב שלא יקברוהו עם: אמר קרית ארבע שמה שלשים מחזקת שלש ד' אונות הוי: מ"ד יתק לאן מילתא דעזו היא שלש גמרא קאמר ליה למימר טעמא דעיכובא דידהו כן הוה כדכתי עזו שלשים מחזקת שלש ד' קברים: תיהו יעקב קבר ללאה בדידיה כאלף המגיעו כדכתיב ושמה קברתי את לאה: וכתיב כשאכרת הכבור: כתי דזכיתי לכבורתי ולא לטול פי שנים שלא כמותו: פשיטותא מי זכיתי חלקי בחלק פשוט לא אכרתיה: אמר ליה תיקו פשיטותיך נמי זכית חלקך במערה זו לגמרי שכך אתר תכיתו בשעת מיתה אשר כריתי לי ואין כורה לא לעצמו ולא לאחרים אלא לעצמו בלבד: שנו מיגרתא הרמו שטר מכירה: יקירין לודיים כבדו לזניו משמע: אמר רבי לעזר מיכאל קוברין אותו: שקיל גולפיה מקל כמו גולפיה טובי כלע מאכימי בערכין: ואי לא מיעסק ביה יוסף מאי מי לא הוי מיעסקי ביה כלומר מיתך הניחוהו תתיו ליוסף ליטול לו את הסם לבדו של קטורת מכיסים וכי פרקו מעליהן העול ולא חשו לו ואם לא נתעסק בו הוא הסם לא היו עסוקין בו והכתיב ויעשו אותו בניו כאשר צוה אף הם היו עסוקין במצוה וקבורתו ומסקנא כתב לאחרי קברו את מניו תלה הכתוב כו שהוא היה עיקר הלכך: אמרו מתיו ביניהן הניחו לו להתעסק בו כנגד כולנו: כבודו של אביהו במלך יתר מבפדיוטו של יוסף מלך הוא: נתעסקו בניו של מצרים: כדי שיתברכו מימיו תמיד לפי שאין ארץ מצרים שותה ממי גשמים אלא מילום עולה וממלא היאורים שכולה עשויה יאורים ומשקין מהן השדות והיינו דכתיב והיה אם לא ישמעו אל מכל משפחות וגו' לא עליהם יהיה הגשם ואם משפחות מצרים לא תעלה ולא תבא ולא עליהם' ואין כתיב כאן הגשם אלא ולא עליהם יהיה אותו נהר שהן שותין ממנו ויוכתן בן עוזיאל תירגם ולא עליהם תיסק נילום: ויהי האחד מפיל הקורה וגומר בתלמידי אליעזר כתיב במלכים: והוא שאול השאילוהו לו: תלמידו של משה ולא שלמה מפיו אלא תורתו של משה למדו לתלמידיו: בקברניט של מלכי בקברו של מלכי ולשון יווני הוא:

קיים

ואומר עתיד אמי שתלד בן שמושיע את ישראל וכיון שנול משה נתמלא כל הבי כולו אור עמד אבי ונשקה על ראשה אמר לה בתי נתקיימה נבואתיך וכיון שהטילוהו ליאור עמד אבי' ושפחה על ראשה אמ' לה בתי היכן נבואתיך והיינו דכתב ותתצב אחותו מרחו לדעת מה יעשה לו לידעמה יהא בסוף נבואת: יוסף זכה וכו': מאי שנא מעיקרא דכתב ויעל יוסף לקבור את אביו ויעל אתו כל עבדי פרעה ונו' והדר וכל בית יוסף ואחיו ובי אביו ומאי שנא לבסוף דכת' וישב יוסף מצרים הוא ואחיו והדר וכל העולים אתו לקבור את אביו א"ר יוחנן בתחילה עד שלא ראו בכבודן של ישראל לא נהגו בהן כבוד ולבסוף שראו בכבודן נהגו בהן כבוד דכתיב ויבאו עד גורן האטד וכי גרן יש לו לאטד אמר רבי אבהו מלמד שהקיפוהו כתרים לארונו של יעקב כנורן זה שמקיפי לו אטד שבאו בני עשו בני ישמעאל ובני קטורה תנא כולם לטלחמה באו כיון שראו כתרו של יוסף נטלו בארונו של יעקב נטלו כולן כתריהן ותלאום בארונו של יעקב תנא שלשים וששה כתרים נתלו בארונו של יעקב ויספדו שם מספד גדול כבד מאד תנא אפי' סוסים ואפי' חמורים (מאילו מאילו) כיון שהגיעו למערת המכפלה אתא עשו קא מעכב אמר להן ממרא קרית הארבע היא חברון ואמר רבי יצחק קרית ארבע ארבעה זוגות היו אדם וחוה אברהם ושרה יצחק ורבקה יעקב ולאה איהו קברה ללאה ברידי והאי דפיש דידי הוא אמרו ליה זבינתה אמר להו נהי דזבינני בכירותיה פשיטותא מי זבינני אמר ליה אין דכתב בקברי אשר כריתי לי ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק אין כירה אלא לשון מכירה שכן בכרכי הים קורין למכירה כירה אמ' להו הבו לי איגרתא אמרו ליה איגרתא בארעא דמצרי היא ומאן ניזיל ניזיל נפתלי דקליל כייאילת דכת' נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר אמר רבי אבהו אל תיקרי אמרי שפר אלא אמרי ספר הושיב ברירה דרך תמן הוה ויקירן ליה אודניה אמר להו מאי האי ואמרי ליה קא מעכב האי עד דאתי נפתלי מארעא דמצרים אמרו להו ועד דאתי נפתלי מארעא דמצרים יהא אבי אבא מוטל בביזיון שקל קולפא מחייה ארישי' נתרן עיניה ונפלו אכרעא דיעקב פרחינהו יעקב לעיניה ואחיך והיינו דכתיב ישמח צדיק כי חזה נקם וגו' באותה שעה נתקיימה נבואת של רבקה דכתב למה אשכל גם שניכם יום אחד ואף על גב דמיתתן לא ביום אחד הוא קבורתן מיהא ביום אחד הוא ואי לא עסק ביה יוסף אחיה לא הוה מיעסקי ביה והכת' וישאו אתו בניו ארצה כנען אמרו הניחו לו שעבודו במלכי יותר מבהדיוטו: מי לנו גדול מיוסף כו': תנו רבנן בא וראה כמה חביבות מצות על משה רבינו שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה והוא נתעסק במצות שנאמר חכם לב יקח מצות וגומר ומניין היה יודע משה רבינו היכן יוסף קבור אמרו סרח בת אש' נשתיירה מאותו הדור הלך משה אצלה אמר לה כלום את יודעת היכן יוסף קבור אמרה לו ארון של מתכת עשו לו מצריים וקבעוהו בנילום הנהר כדי שיתברכו מימיו הלך משה ועמד על שפת נילום אמר לו יוסף יוסף הגיע העת שנשבע הקדוש ברוך הוא שאני גואל אתכם והגיעה השבועה שהשבעת את ישראל אם אתה מראה עצמך מוטב אם לאו הרי אנו מנוקין משבועתך טיד צף ארונו של יוסף ואל תתמה היאך ברזל צף שהרי כת' ויהי האחד מפיל הקורה ואת הברזל נפל אל המים וגומר אהה"ר אדוני והוא שאול וגומר ויאמר איש האלהים אנה נפל וירא'ו את המקום ויקצב עץ וישלך שמה ויצף הברזל והלא דברים קל וחומר ומה אלישע תלמידו של אליהו ואליהו תלמידו של משה רבינו על אחת כמה וכמה ר' נתן אומר בקברניט של מלכים היו קבור הלך משה ועמד על קברניט של מלכים אמר יוסף הגיע עת שנשבע הקב"ה שאני גואל אתכם והגיעה שבועה שהשבעת את ישרא אם אתה מראה עצמך מוטב ואם לאו חרי אנו מנוקין משבועתך באותה שעה נזדעזע ארונו של יוסף נטלו משה והביאו אצלו וכל אותן שני שהיו ישרא במדבר היו שני ארונות הללו אחד של מת ואחד של שכינ' מהלכין זה עם זה והיו עוברים ושבים אומרי' מה טיבן של ב' ארונו' הללו אמרו אח' של מת ואח' של שכינ' וכי מה דרכו של מת להלך עם שכינה אמרו

קיים

סרח בת אשר שנשתיירה מאותו הדור תימא והלא מכיר ויחיר בן מכיר נולדו בימי יעקב והיו מבני מנשה שלא מצינו מיתה לשבט מנשה והא היו מכני בניו של יוסף ל' שנה הגיעה השנה פסקה כרחיתא בפרקי דרבי אליעזר וכן שבט מנשה הלכו וקני ישראל תחלה לפי שעבור נכשלו על ידי בני אפרים שיצאו שלשים אלף שנה לפני הקץ ונמלכו עתה בה ואמרה להם מה נשנן אמר להם המושיע הזה אמרו לה פקוד פקדתי אתכם אף כן הוא הוה לכך הלך גם משה מתנלה מתוספת רבי אחריס

עורב לוך

אחרים אומרים מלך כשהוא מסול ומקשי מלקחמר ר' מאיר טוב שמע מכלל דאחרי לא הייתי דבי מאיר וכבלשי מאי דאמר לקמן קוריות כנגד בחרית ותפליני ר' מאיר ואחרים ואמר ר' שרשה נקונטרים נרפת שמועות שקיבל מהלישע בן אבויה קבעוה בשם אחרים מפני שסיח שמו אחר אחל שלר שמועות קבעוה בשמו ולא מסתברא דהא לרבי נתן לקמן יש אומרים ואית לך כל שמועותיו קבעוה כך ולרבי מאיר נמי עשו כיוצא בו שלא נראה לאחר לקמן אחרים אומרים חזר בו ואמר נולד בן בשעות אחל וכן בפ"ק דנדרות : לעיל : סמליון אומר פי' ר"ת אית דאמרי מלך (אית דאמרי שם אבא מפני

נס ז"ק שם

קיים זה כל מה שכתוב בזה ואי לא עסק ביה משה ישראל לא הוו מיעסק ביה והכתיב ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם ותו אי לא איעסקו ביה ישראל בניה לא הוו מיעסקי בי והכתי ויהי לבני יוסף לנחל אמרו הניחו לו כבודו בטרובין יותר מבמועטין ותו אמרו הניחו לו כבודו בגדולי יוה מבקטני קברו בשכם מאי שנא בשכם אמר ר' חמא בר' חנינא משכם נגבוהה ולשכם נחזור אבידתו קשו קראי אהדדי כתיב ויקח משה את עצמות יוסף עמו וכתיב ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל וגומר אמר רבי חמא ברבי חנינא כל העושה דבר ולא גמרו ובא אחר וגמרו מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו רבי אלעזר אוס אף מורידין אותו מגדולתו דכתיב ויהי בעת ההיא וירד יהודה ר' שמואל בר נחמני אמר אף קובר אשתו ובניו דכתב ותמת בת שוע אשת יהודה וגומר וכתב וימת ער ואונן אמר רב יהודה אמר רב מפני מה נקרא יוסף עצמות בחייו מפני שלא מיחה בכבוד אביו דקאמרי ליה עבדך אבינו ולא אמר להו ולא מידי ואמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי חמא ברבי חנינא מפני מה מת יוסף קודם לאחיו מפני שהנהיג עצמו ברבנות ויוסף הורד מצרימה אמר ר' אלעזר אי תיקרי הורד לא הוריד שהוריד איצטגניני פרעה מגדולתן ויקנהו פוטיפר סריס פרעה אמר רב שקנאו לעצמו (בא גבריאל וסירסו) בא גבריאל ופירעו מעיקרא כתב פוטיפר ולבסוף פוטיפרע : מי לנו גדול ממשה וכו' ויאמר ה' אירב לך אמר ר' לוי ברב בישר ברב בישרוהו ברב בישר רב לכם ברב בישרוהו רב לך דבר אחר רב לך הרב יש לך ומנו יהושע דבר אחר רב לך שלא יאמרו הרב כמה קשה ותלמיד כמה סרבן וכל כך למה תנא דבי ר' ישמעאל לפום גמלא שיחנא ויאמר איהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום שאין תלמוד לומר היום מלאו ימיי ושנותיי ללמדך שהקבה משלים שנותיה של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש דכתב את מספר ימיך אמלא לא אוכל עוד לצאת ולבא מאי לצאת ולבא אילימא לצאת ולבוא ממש והכתב ומשה בן מאה ועשרי שנה במותו ולא נס ליחה וכתב ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו ותניא שתי עשרה מעלות היו שם ופסען משה בפסיעה אחת אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן לצאת ולבוא בדברי תורה כלם שנסתתמו ממנו שערי חכמה ויילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד תנא אותה שבת של דיו זוני היתה ניטלה רשות מזה וניתנה לזה ותניא אמר ר' יהודה אילמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו היכן משה מת בחלקו של ראובן דכתב ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו ונבו בחלקו של ראובן קיימא דכתב ובני ראובן בנו וגומ ואת נבו וגומר (נבו ששם מתו נביאים משה אהרן ומרים) והיכן משה קבור בחלקו של גד דכתב ויראו ראשית לו וגומר ומחלקו של ראובן עד חלקו של גד כמה דהוי ארבעה מילין אותן ארבעה מילין מי הוליכו מלמד שהיה משה מוטל בכנפי שכינה ומלאכי השרת אומרי צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל והקדוש ברוך הוא אומר מי יקום לי עם מריעים ומי יתיצב לי עם פועלי און ושמוא אמר מי כהחכם ומי יודע פשר דבר ורבי יוחנן אמר החכמה מאין תמצא ורב נחמן אמר וימת שם משה ונומר סמליון אמר וימת שם משה ספרא רבה דישראל הניא רבי אליעזר הגדול אומר שנים עשר מיל על שנים עשר מיל כנגד מחנה ישראל בת קול משמיע ואומר וימת שם משה ספרא רבה דישראל ויש אומרין לא מת משה כתיב הכא וימת שם וכתיב התם וירדו שם עם ה' מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש ויקבר אותו בגיא בארץ מואב מול בית פעור אמר ר' ברכיה סימן בתוך סימן ואפילו הכי ולא ידע איש את קבורתו וכבר שלחה מלכות יון אצל

גמטרא

תורס תור

יהושע כד

שם

שם

שם לה

שם לה

שם לה

ניסטרל מושל כמה שאמר קומוס דוכוס וסלטון ומגירו ריסטון קירטון
ניסטרל : ויברך מלכיס את יצחק ניחמו על מכיו וברכו ברכת מלכיס :
דבר הבא מן העור של כמר הוא : היעור נהגה ממנו של פעתן שחלם לובש
סמוך לעורו : תחילתו גמילת חסדים הלכים עדומים : ולפושעים
יפגיע בסבכל פושעים הפגיע : הערה
הריק :

הדרן עלך המקנא

היה מביא את מנחתה הפעל כלכתי והבי את קרבנ עליה
וגומר: כפיפה מצרית של של מצרים לקל וחלי שבזילין סניף סלקל: כלי
ליגעה בנאורת מפרש טעמא : תחילתן וסופן הסתם משמע כשמלילה מביאו
מביאה בכלי שרת בעזרה : וסופה בכלי שרת קידש קמיצה : כל המנחות טעונות
שמן ולבונה כלכתיב ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה ולקמיה פריך והלילא מנחות
מוסיפין חינה טעונה לכתיב בהלה יצוק עליה שמן וגומר: בחות מן המיוחין לכתיב
סולת חיטים תעשנה אותם: מנחת העומר כתה מן שעורים במסכת מנחות ילפינן
לה מקרא : בחה נרש דכתיב נרש כרמל כרחשי תקריב את מנחת ביכורין ובמסכת מנחו
מחרימין במנחת העומר סלתות מדבר : נרש בשעורי מבחר שבו מנופה ניג נפה
לשון סולת חיטים : קמח הכל מעורב כמו שנטען : נמ : וכל כך למה מנו
טורחין ליגעה : על עובדי רצונו שאם ונתה עבדים על רצונו של מקום ורוצה
שתהא שלא תיכלק: קסבר הלי תנא למאי
משום דאמר סוף : משקה

הדרן עלך המקנא

מביא את מנחתו לון סדר
שמנה וסדר הפרשה
מכוונין שלרי כך סדר
הפרשה קינח לה ונסתרה מעלה המשה
ומביא את מנחתה הכהן מביא פיילי של
חרס ונותן לתוכו חני לוג-מים מן הכיור
ונותן בו עפר מעמיד המשה בשער נקטור
ולומו בכלליה וסותר את שערה ונותן את
המנחה על ידיה וכיד הכהן מיס החרים
ומגביה ומתנה עמה וכותב את המגילה
ומוחק ומשקה וכיטל מנחתה מתוך כפיפה
מצרית ונותן לתוך כלי שרת מנין ומגיש
קומן ומקטיר ולא ידענא למה סיפה התנא
הסדר ואם סדר התנא דווקא או סדר
הפרשה :

כדי ליגעה שהרי היתה נתונה על
ידה עד גמר כל הסדר כדי
שתחזור ותודה ולא סיים למימר דרים
טעמא דקרא שלא סיכי דנפקא לן מיכ מידי
דמרכי מיכי וקרא שתמא כתיב וכולל הכל
ואנו דורשין טעמו ואומרים זהו הטעם של
פסוק הוחיל וטעמו כשכיל כך ליגע
דווקא כגון לה תחכול כנד שאנס משמע
בין ענייה וע זיבה וקאמר ר שמעון טעמא
דקרא שאם אתה מאכילה אותה מביא לה
שם רע בשכינותיה מתוך שאתה מביא לה
העבוט ונאמר ענייה דווקא ליגה מאכילין
אותה : מי

מפני שהקנאה מול בית פעור כדי לכפר על מעשה פעור ומדרש אחר
בכל שנה ושנה בעת שחטא ישראל בבנות מואב נאותה פרק בית
פעור עולה למעלה כדי לקטרג ולהזכיר עון וכשהוא רואה קטרוג של משה
חוזר ומוקע משה רבינו שקבע בקבקע עד שהוא שעולה חוזר
ונשקע למקום שנשקעו משה רבינו מתוך :

פר מסוס

תוספות לוי

נשטר׳ של בית פעור הראינו היאך משה קבור
עמדו למעלה נדמה להם למטה למשה נדמה
להם למעלה נחלקו לשרתי כיתות אותן
שעומדי למעלה נדמה להן למטה למט׳ נדמה
להן למעלה לקיים מה שנאמר ולא ידע איש
את קבורתו׳ חמא בר׳ חנינא אמר אף משה
רבי אינו יודע היכן קבו׳ כת׳ הכא ולא ידע איש דכריס
את קבורתו וכתב התם ואת הברכה אשר לך
ברך משה איש האלהים ואמר רבי חמא בר׳
חנינא מפני מה נקבר משה אצל בית פעור
כדי לכפר על מעשה פעור ואמר רבי חמא
בר חנינא מאי דכתיב אחרי ה׳ אלהיכם תלכו סם ע
וכי אפשר לו לאדם להלך אחר שכינה והלא
כבר נאמ׳ כי ה׳ אלהי אש אכלה הוא אלא להלך
אחר מדותיו של הקב״ה מה הו׳ מלביש ערומי
דכתב ויעש ה׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנות
עור וילבישם אף אתה הלבש ערומים הקב״ה
ביק׳ חולי דכת׳ וירא אליו ה׳ באלוני ממרא אף סם יח
אתה בקר חולי הקב״ה ניחם אבלי דכת׳ ויהי סם כה
אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו
אף אתה נחם אבלים הקב״ה קבר מתים דכת׳ לכדי לנס
ויקבר אתו בגיא אף אתה קבור מתים כתנות
עור רב ושמואל חד אמר דבר הבא מן העור
וחד אמר דבר שהעור נהנה ממנו דרש
רבי שמלאי תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים תחילתה גמילות
חסדים דכתב ויעש ה׳ אלהים לאדם ולאשתו כתנו׳ עור וילבישם וסופה גמילות חסדים
דכתב ויקבר אותו בגיא דרש רבי שמלאי מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לארץ
ישראל וכי לאכל מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך אלא כך אמר משה
הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל איכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי אמר לו הקב״ה
כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר מעלה אני עליך כאילו עשיתם שנאמר לכן אחלק לו שלל ברבים ואת עצומים יחלק שלל סם ל
תחת אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא ולפושעים יפגיע לכן אחלק לו ברבים יכול
כאחרונים ולא כראשונים ת״ל ואת עצומים יחלק שלל כאברהם יצחק ויעקב שרץ עצומים ברורה ובמצורת תחת
אשר הערה למות נפשו שמסר עצמו למיתה שנ׳ ואם אין מחיני נא וגומר ואת פושעים נמנה שנמנה עם מיתי מדבר סם לא
הוא חטא רבים נשא שכיפר על מעשה העגל ולפושעים יפגיע שביקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה ואין לתיק ז
פגיעה אלא תפילה שנ׳ ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי :

הדרן עלך המקנא לאשתו

היה מביא את מנחתה בתוך כפיפה מצרית ונותנה על ידה כדי ליגעה כל המנחות תחילתן וסופן בכלי שרת ב
וזו תחילתה בכפיפה מצרית וסופה בכלי שרת כל המנחות טעונות שמן ולבונה וזו אינה טעונה לא מי׳ פ תסס
שמן ולא לבונה כל המנחות באות מן החיטין וזו באה מן השעורין מנחת העומר אף על פי שבאה מן סוטה
השעורין היא היתה באה גרש וזו באה קמח רבן גמליאל אומר כשם שמעשה בהמה כך קרבנה מאכל בהמה : סוף עמין כן

גמ׳ : תניא אבא חנין אומר משום רבי אליעזר כדי ליגעה כדי שתחזור ברה אם ככה חסה תורה על עוברי רצונו
קל וחומר על עושי רצונו וממאי משום דחסה הוא דילמא כי היכי דלא תימחק מגילה קסבר משקה

משקה ואח"כ תקרב את מנחתה דאי משום מגילה הא אימחיקא לה : כל המנחות כו' : ורמינהי סדר מנחות כיצד אדם מביא מנחה מהוך ביתו בקלתות של כסף ושל זהב ונותנה לתוך כלי שרת ומקדשה בכלי שרת ונותן עליה שמן ולבונה ומוליכה אצל כהן ובהן מוליכה אצל מזבח ומגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו ומסלק את הלבונה לצד אחד וקומץ ממקום שנתרבה שמן ונותנו לתוך כלי שרת ומקדשו בכלי שרת ומלקט את לבונתה ונותנה על גביו (ומעלה אותו לגבי מזבח) ומעלהו ומקטירו בכלי שרת ומלחונותנו על גבי האישים קרב הקומץ שיריה נאכלין ורשאין הכהנים ליתן להוכה יין ושמן ודבש ואין אסורין אלא מלחמץ קתני מיהא בקלתות של כסף ובקלתות של זהב אמר רב פפא אימא בכלים הראויין לכלי שרת מכלל דכפיפה מצרית לא חזיא כמאן דלא כרבי יוסי ברבי יהודה דתניא כלי שרת שעשאן של עץ פוסל ורבי יוסי ברבי יהודה מכשיר אפי' תימא רבי יוסי ברבי יהודה איכא דאמר דא"ר יוסי ברבי יהודה בחשובין בפחיתין מי אמר ליה לר' יוסי ברבי יהודה הקריבהו נא לפחתך ונתנה לכלי שרת ומקדשה בכלי שרת שמעת מינה כלי שרת אין מקדשין אלא מדעה אימא נותנה בכלי שרת לקדשה בכלי : ונותן עליה שמנה ולבונה שנאמר ויצק עליה שמן ונתן עלי לבונה ומוליכה אצל כהן דכתי' והביאה אל בני אהרן ונומר : וכהן מוליכה אצל מזבח דכתי' והגישה אל המזבח מגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו מנלן דכתי' ואת חורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח ותניא לפני ה' יכול במערבית"ל אל פני המזבח אי אל פני המזבח יכול בדרום תלמוד לומר לפני ה' הא כיצד מגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו רבי אלעזר אומר יכול יגישנה במערבה של קרן או לדרומה של קרן אמרת כל מקום שאתה מוצא מקראות אחר מקיים עצמו ומקיים דברי חבירו ואחד מקיים עצמו ומבטל דברי חבירו מניחין את שמקיי' עצמו ומבטל חבירו ותופסין את שמקיים עצמו ומקיים חבירו כשאתה אומר לפני ה' במערב ביטלתה אל פני המזבח בדרום וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימתה לפני ה' במערב הא כיצד מגישה לדרומה של קרן והיכן קיימתה אמר רב אשי קסבר האי תנא כולי מזבח בצפון קאי מאי ודיו אמר רב אשי איצטריך ס"ד אמינא תיבעי הגשת מנחה נופה קמ"ל ואימא הכי נמי אמר קרא והקריבה אל הכהן וגו' והגישה אל המזבח מה הקרבה אצל כהן בכלי אף הגשה אצל מזבח בכלי ומסלק את לבונתה לצד אחד כי היכי דלא תקמוץ בהדי מנחה כדתנן קמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח או קורט לבונ' פסול וקומץ ממקום שנתרבה שמנה מנלן דכתי' פסלתה ומשמנה מגרשה ומשמנה ונותנים לתוך כלי שרת ומקדשו בכלי שרת למה לי הא קדשה חדא זימנא מידי דהוה אדם דם אף על נב דקדישתיה סכין בצואר בהמה הדר מקדיש ליה בכלי שרת הכי נמי לא שנא ומלקט את לבונתה ונותנה על גביו דכתי' ואת כל הלבונה אשר על המנחה ומעלה הו ומקטירו

אי משוס מגילה הא מימחיק היה קשה לרבי וסלמיה לעול דלמחר מגלתה מלויימין עליה סמסתיב וגרחיק דעל כרחך לית לן למימר דרבי אליעזר לית ליה חיוס סמסתיב חפי' לחר מחיקת מגילה ומדלא פריך נבי דמסקה ולחר הקריבה תימא דלמחר מחיקה למלתר היה נוטל המנחה מעל ידיה ס"ת דפסיעת ליה דעד שעת הקרבה היה מניחה על ידיה כי מסוה תורה אור
סם כן למאן דלימר מלויין עליה סמסתיב לית לן למימר דסביר ליה מקרב מנחתה ולחר כך שותה לכבר נקרבה :
טעונה

כא מתני' פג מכלל סוטה סמיך עמין כו ס"ת לימנו

ונותן עליה שמנה ולבונה ומוליכה אצל בהן ובהן מוליכה אצל מזבח ומגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו ומסלק את הלבונה לצד אחד וקומץ ממקום שנתרבה שמנו ונותנו לתוך כלי שרת ומקדשו בכלי שרת ומלקט את לבונתה ונותנה על גביו (ומעלה אותו לגבי מזבח) ומעלהו ומקטירו בכלי שרת ומלחונותנו על גבי האישים קרב הקומץ שיריה נאכלין ורשאין הכהנים ליתן להוכה יין ושמן ודבש ואין אסורין אלא מלחמץ קתני מיהא בקלתות של כסף ובקלתות של זהב אמר רב פפא אימא בכלים הראויין לכלי שרת מכלל דכפיפה מצרית לא חזיא כמאן דלא כרבי יוסי ברבי יהודה דתניא כלי שרת שעשאן של עץ פוסל ורבי יוסי ברבי יהודה מכשיר אפי' תימא רבי יוסי ברבי יהודה איכא דאמר דא"ר יוסי ברבי יהודה בחשובין בפחיתין מי אמר ליה לר' יוסי ברבי יהודה הקריבהו נא לפחתך ונתנה לכלי שרת ומקדשה בכלי שרת שמעת מינה כלי שרת אין מקדשין אלא מדעה אימא נותנה בכלי שרת לקדשה בכלי : ונותן עליה שמנה ולבונה שנאמר ויצק עליה שמן ונתן עלי לבונה ומוליכה אצל כהן דכתי' והביאה אל בני אהרן ונומר : וכהן מוליכה אצל מזבח דכתי' והגישה אל המזבח מגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו מנלן דכתי' ואת חורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח ותניא לפני ה' יכול במערבית"ל אל פני המזבח אי אל פני המזבח יכול בדרום תלמוד לומר לפני ה' הא כיצד מגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו רבי אלעזר אומר יכול יגישנה במערבה של קרן או לדרומה של קרן אמרת כל מקום שאתה מוצא מקראות אחר מקיים עצמו ומקיים דברי חבירו ואחד מקיים עצמו ומבטל דברי חבירו מניחין את שמקיי' עצמו ומבטל חבירו ותופסין את שמקיים עצמו ומקיים חבירו כשאתה אומר לפני ה' במערב ביטלתה אל פני המזבח בדרום וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימתה לפני ה' במערב הא כיצד מגישה לדרומה של קרן והיכן קיימתה אמר רב אשי קסבר האי תנא כולי מזבח בצפון קאי מאי ודיו אמר רב אשי איצטריך ס"ד אמינא תיבעי הגשת מנחה נופה קמ"ל ואימא הכי נמי אמר קרא והקריבה אל הכהן וגו' והגישה אל המזבח מה הקרבה אצל כהן בכלי אף הגשה אצל מזבח בכלי ומסלק את לבונתה לצד אחד כי היכי דלא תקמוץ בהדי מנחה כדתנן קמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח או קורט לבונ' פסול וקומץ ממקום שנתרבה שמנה מנלן דכתי' פסלתה ומשמנה מגרשה ומשמנה ונותנים לתוך כלי שרת ומקדשו בכלי שרת למה לי הא קדשה חדא זימנא מידי דהוה אדם דם אף על נב דקדישתיה סכין בצואר בהמה הדר מקדיש ליה בכלי שרת הכי נמי לא שנא ומלקט את לבונתה ונותנה על גביו דכתי' ואת כל הלבונה אשר על המנחה ומעלה הו ומקטירו

תניא כל מקום שאתה מוצא פו' רבינו דאפשר לקיים את שניהם תו לית לן תקומי רבה זה עושה רבה זה עושה שלא תפוס המקיים את שניהם: קיימתה לפני ה' בתערב הא כיצד מגישה לדרומה של קרן ה"ג לה כת"כ לדרומה של קרן ולא נעי כנגד חודה : והיכן קיימת הלה תון לכנגד זויות ההיכל הוא : קסבר התי תבא רבי שעזר כולה מזבח בצפון ואין לה דמזבח מכוון כנגד ההיכל וכתלי נמצא דרומי של מזבח כנגד מאבעי פתח ההיכל הלכך יגישנה ל פני המזבח בדרום ובלבד שיהא סמוך למערב נמצא מקיים את שניהם וה"ק נמי הא מזבח מעט מכוון זויות דרומית ההיכל ולפנים מיהא דרומי של מזבח כנגד ההיכל הוא מצי לקיים את שניהם דכנגד הקרן היא לפני ה' ובלבד שיגיש סמוך לקרן דהיינו מכל מערב והא דנקט למשתע מינה כולי מזבח בצפון לאי משום דר' מתלוקת הן כדכר זה כ' יהודה אית ליה כולה מזבח בצפון וכתלי אית ליה פולה מזבח נדרום לאי לימר כצפונה שהוא מן הצד מכל מקום הואיל ורוב מזבח בצפון הוא ע"כ לימר דמשמע זויות דרומית של מזבח לעכים מכנגד ההיכל קרינן ביה לפני ה' ובלבד לר"ת להכא דמשמע' ליה ע"כ לימר מקומין ליה כמתלוקת דרבי יעקב : אלא ודיו ולאי מאי תיסק מדעתיה דבכעי מפי : מזבח נופה ולא סכלי שיהא הכלי נוגע סולת למזבח : פסול משום דהוה קומץ חסר : סכין הוי כלי שרת לתנן כל הכלים שעשה משה משיתין מקדשתן מכאן ואילך עבודת ן מצוכתן : הדר מקדש ליה בכלי שמקבלו בכלי שרת כדכתיב ושם ביחנות : ואת כל הלבונה נבי הקטרה כתיב דמקטר קומץ ולבונה כי הדדי :

משקה המים ואח"כ מקריב מנחתה ופליגא דת"ק היה נפרק היה נוטל ומיהו כל זמן שלא קרבה מנחתה ליכה נגדקת דכתיב מוכרת עון ואמ"ש מנחת מנחתה מניחין מותה כידה כדי לייגעה ותוהה והשתא ודאי משום מסיון הוא דאי משום מגילה הא מימחיק : קלתות כעין סלים קטן מביא מנחתו לעזרה מתוך ביתו בקלתות וכו' : ונותנה בעזרה בכלי שרת קס"ל שנדין לתתה ס"ת כן שיהא דעתו מיקדשנו הכלי : ומגישה מניעה את הכלי לקרן מערבית דרומית ולקמן ילוף לה מקרבי : ודיו לקמן מפרש מאי היא ומאי תיסק מדעתי' דנכעי טפי : ומסלק לבונה לצד אחד בתוך הכלי עצמו ולקמן מפרש טעמ' דכול מתנית' : שנתרבה שמנה מקום שהיא נכללת יפה בסמן : ונותנו לכלי שרת שני ולקמן מפרש טעמא : על גבי האישים על האש : ליתן לתוכה ליתן לתוך הזריזים: כלים שרתויין לכלי שרת אם היה מקדישן : ר' יוסל בערכין ובמסכת סוכה ילוף טעמא כפ' החליל : נתסוכין נכלי עץ הסוכין : הקריבהו נא לפחתך סיפי' דקרא הוינן מו היסת פניך: אין מקדשין אלא מדעת הנותנו כהן שנדין שיתננו לכך ואם תאמר הרי מנחה קדושה ועומדת שהקדישה כפה קדושת פה היכה אלא קדושת דמים ואינה קדוש הגוף ואינ' נפסלת בטבול יום ובלינה ואם נטמאת נפדית קדשה ככלי קידשה קדושת הגוף ונפסלת בטבול יום ובלינה ואין לה פדיון : נותנה לקדשה התורה הקריבתו ליתנו בכלי שרת כדי שיקדשנה כלי ומפילו אימו מתכוין לכך : ונותן עליה קוד שמן ולבונה ואין נדין כהן לכך דכתיב ויצק עליה שמן ונו' והד' והביאה אל בני אהרן ונו' : זאת תורת המנחה כל המנחו במשמע הקרב אותו בני אהרן ונומר יכול במערב יגישנה לדופן מערבי של מזבח דהיינו לפני ה' שהשיכל במערב והמזבח בחצר ל"ל תחת רבותו מיבעי ליה כולה מזבח בדרום ולא תימא ר"ש בן יעקב היא דאמר כולה מזבח בדרום ודיו דלמ

ומקטירו כ"ד ולא נר' לחו בכלי שרת מקט' לי' והכי קא קשיל"ה מקטירו
כ"ד והרי עדיין לא מלחה וסיפא קתני ומלחו ונותנו על גבי המיסים מלמע
משמע הוא דמקטר ליה : אלא אימא מעליהו להקטירו בכלי שרת כלומר
מעליהו בכלי שרת להקטירו לאחר שימלחנו : קרב הקומץ למר כדאית ליה

ומקטירו בכלי שרת בפלי שרת מקטיר ליה
אלא אימא מעלהו בכלי שר' להקטירו ומולחו
ונתנו על גבי האישים דכתיב °וכל קרבן
מנחתך במלח תמלח וגומ קרב הקומץ שיריה
נאכלין מנלן דכתיב °והקטיר הכהן את סס
אזכרתה וגומר וכתיב °והנותרת מן המנחה סס
לאהרן ולבניו קרב הקומץ למר כדאית ליה
ולמר כדאית ליה דאיתמר הקומץ מאימתי
מתיר שיריים באכילה רבי חנינא אומר
משתשלוט בו האור יוחנן אמ משתיצת האור
ברובו ורשאין הכהנים ליתן לתוכו יין ושמן
ודבש מאי טעמא אמר קרא למשחה לגדולה
כדרך שהמלכים אוכלין ואין אסורין אלא
מלחמן דכתיב °לא תאפה חמץ חלקם א"ר סס ו
שמעון בן °לקיש אפילו חלקם לא תאפה חמץ
: כל המנחות כו' : וכל המנחות טעונות
שמן ולבונה והאיכא מנחת חוטא דרחמנא
אמר °לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה במדב"ק
הכי קאמר כל המנחות טעונות שמן ולבונה
ובאות מן החיטין ובאות סלת מנחת חוטא
אע"פ שאינה טעונה שמן ולבונה באה מן
החיטין ובאה סלת מנחת העומר אע"פ שהיא
באה מן השעורין טעונה שמן ולבונה ובאה
גרש וזו אינה טעונה לא שמן ולא לבונה ובאה
מן השעורין ובאה קמח תניא אמר רבי שמעון
בדין הוא °שתהא מנחה חוטא טעונה שמן
ולבונה שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה אינה
טעונה שלא יהא קרבנו מהודר ובדין הוא
שתהא חטאת חלב טעונה נסכים שלא יהא
חוטא נשכר ומפני מה אינה טעונה שלא יהא
קרבנו מהודר אבל חטאתו של מצורע
ואשמות טעונין נסכים לפי שאין באין על חטא
איני והאמר' שמואל בר נחמני אמר' יונתן
על °שבעה דברים נגעים באין וכו' התם מנגיעה הוא דאיכפר ליה כי מייתי קרבן
לאישתרויי בקדשים הוא דקא מייתי אלא מעתה חטאת נזיר תהא טעונה נסכים לפי
שאינה באה על חטא סבר לה כר' אלעזר הקפר דאמר נזיר נמי חוטא הוא : ר"ג אומר
כשם כן : תניא אמר להן רבן גמליאל לחכמים סופרים הניחו לי ואדרשנה כמין חומר

דשמעיה

טעונה
סבר

נסכים מ"ל דלית ליה טעונה נסכים מצוה לחיובי בכלל וכלפף ה"ל
ס"ד כדין הוא מלחר שהוא חוטא שהי' צריך לעונשו להכי קרבן
גדול מבל בכור ומעשר חיובו בדין :

לה כרבי אלעזר הקפר הכא משמע לרבי שמעון ורבי אלעזר
הקפר סבירא להו דלפילו נזיר טהור חוטא
עורף לור הוא דהא נזיר טמא היא מביא חטאת
העוף ושיפות לינה טעונים נסכי כדלית
בפרק °שתי מידות והכי אית' בהדיא נמי דף ב
בנזיר טמא כתיב דלנן לפילו נזיר טהור
קתמרינן דקסבר רבי אלעזר הקפר חוטא דף ו
הוא והייט טעמא דכתיב קרב כנזיר טמא
הואיל ואנה בחטא וקסבר משמעתא
קמייתא °לנזיר דתנן התם נזיר הרי נזיר דף ב
ולמא אתנהו לפניו בחטאת קתמר אמר
שמוע מסתים בשערו ואמר אתנהו נזירא
עביד מלתא דעניה ואמר' ליה נהי לין
לפיר' אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא הוא
טהור לחו חוטא וסתמא דגמרא דהכא
ודפ"ג °לנזיר לחו כשמואל וסתמא דמתני' דף יט
דקתני ליה נהי אליבא דרבנן דאמר לחו
חוטא לפוס סתמא דגמרא אם כן תיקשה
דשמואל מדשמואל דאמר פ"ק °לתעלית כל דף יח
היוצא בתעלית נקרא חוטא סבר לה כרבי
אלעזר הקפר ותעלית כנזיר טהור הוא
דאמר' בפ"ק °לנדרים רבי אלעזר הקפר דף י
אומר וכולי מבלן היוצא בתעלית נקרא
חוטא ואתם מיירי בנזיר טהו כדפי' ומדאמי
ליה יוצא בתעלית ומשמע לית לן למימר
דסתמא דגמרא לנדרים נמי דאמרי יוצא
בתעלית לנזיר טהור דלא כשמואל דאיכא
הוא מדאמי ליה דווק לנזיר טמא לפי שמצא
את ענמו מבל לבר שהרי יוצא בתעלית
ומתחרט בנזיר טמא שנתחבט משום בער
דבעי מיסתר מנזירותיה מבל נזיר טהור
חיכו בער מיהו תיקשה דשמואל מדשמואל
דאמר בפ"ק °היוצא בתעלית נקרא חוטא דף יח
ופרק °המוכל פריך ואין מלא רשאי לאכול דף כח
בעזרה והתניא יכול נשבע להרע לעצמו
וכו' מה הטעם רשות לף הרעה רשות
ומוקי לה שמואל ביוצא בתעלית דהיא
רשות ועוד קשיא מפרק בתרא °לכריתות דף פו
דאמר הנו שאין מכירין בו אלא המקום
יוסי הכפוריס מכפר וקא פריך ספק נזיר
שעבר עליו יוסי הכיפוריס לא נייתי דהא
כפר עליה יוסי הכפורי ומשני לכל חטאתם
ולא כל טומאתם ולרבי אלעזר הקפר מאי
חיכא למימ' נזיר כי מייתי קרבן לחו לכפר'
מייתי אלא לאחולי עליה נזירות טהרה מ"ל

מעלה דף סה
ומלחו דף ו
יומא דף ט
מנחות דף ו
פרקין דף יג
שבועו' דף ח
כמין
סבר

מעלה דף סה ולרבי מנינא מצטלוט בו ופפילו מעט :
יומא דף סו למשחה גבי מתנות כהונה כתיב לך נתתי
למשחה : לא תאפה חמץ חלקם וגומר
אפילו חלקם שיריי לא תאפה חמץ דדרשינן
ליה התי חלקם דקרבן נמי לפניו מולא
תאפה : מנח' חוטא הבא על חטא דמטמא
מקדש ובשוע' העדות ובשוע' ביטוי דכתיב
בהם ואם לא תשיג ידו לשתי תוריס וגו' :
ס"ק וכו' כלומר לא קתני מילתא בפנפיס
בפניה אלא כרוך ותני הכי כל המנחות
טעונות שמן ולבונה וכולות חיטין וכולות
שעלת כלומר חדא מהני מעליותא לית בהו
כיצד מנחת חוטא ע"ש שאינה טעונה
וכו' אלא יהא חוטא נשכר להקל במנחתו
יותר מצאר מנחות : חטאת חלב כל חטאת
בהם קדי חטאת חלב דכתר חלב כתיב יבמות דף יג
וכל חלב וכל דם לא תאכלו וכתיב בתריה שבועו' דף ט
פרשת חטאת : נסכי סולת למנחה עשרון
לבבש יין ושמן רביעית ההין כמו
שמקריבין לעולה ושלמים ומפני מה אינה
טעונות דכתיב בפרשת נסכים לפלא נדר
או בנדבה הבא בנדר ונדבה טעון נסכים
ואין חטאת ואשם טעונים נסכים: חטאת
ואשמות של מצורע לית בהו בהדיא לנסכים
במסכת מנחות בפ' שתי מידות : על ז'
דברים נגעים באין ומפרש להו בערכין
בפרק ג בערכין : מנגעים לוכפר ליה
יסורים ובשת שלבגע בפרו לו על חוטא
חטא : וכי קא מייתי קרבן לאיסתרויי מנחות דף ו
בקדשי הוא דמייתי אים שמיות שהנריכן
בכתוב כפרה לטהרתן זב וזבה ויולדת
ומצורע ונזיר שנטמא: חטאת נזיר שמביא
בשלשת ימי נזרו חטאת ועולה ושלמים :
נזיר חוטא הוא שגיזר עצמו מן היין :
חומר בחוטא"ן בלע"ז והוא של זהב וחותמים
בו שני נוחרי חלוק לנוי : דשמעיה

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0033
DFG

איכא למפרך מה למצורע הא סונית הוא כרב הונא דאמר דמצורע
דף כב ע"ב בפרק המפלת לרבי ישמעאל כל ג' סימנים מופנה כל עיקר
למירין ומטיבין ולפי המסקנא דלקמן ליכא מנכלי לא תיקו נמי לרב יהודה דאמר
מין למירין כל עיקר:

פה מים שלח נעשית בהם מלאכה מ"ת
כיון דמי כיו הן מי לא עסקינן
שקדשה ממנו כבר ים לומר חפילו מים
קידש בהן ביאק מן הדרין שבו לא היתה
דף קכד מלאכה נגיי נטילה לתנן בפ"ק דיומי עשה
בהן מלאכה או שרצ בהו פחו פסולין
מיי' פ"ג מה' וחפילו הכי קתני סתתום מטבל בהן את
סוטה הנלוסקין פסולים וכשהוא מליח בהן ידיו
סמ"ג עשין נו כשירין לשמש מלאכה הרחת ידים
חלא הרחת כלי ומי סתתום כדקתני התם:

ומה מים שלא נשתנו תימא דמחבר
דמי כיור הן ומי כיור כשירין
כמי מקוה ומי מקוה שנשתנו מרחיצין כשר
דף קלא כדתנן במסכת מקוואות פ"ו דמי נבע מן
פוסלין המקוה בשינוי תרחה ושוב תימה
לרבי מאי שנא דקתא חתר מה מים שלא
נשתנו וכפ"ב דע"ז לא מסיק הכא נבי
דף לו ניסולי נכרים ונרחה דהכא נמי מסתברא
בעלמא הוא וליכא חלא פסולא דרבנן:

נתאכמו והחזירו לתוך כשהן הרם מהו
תימא מ"ם דקתני מבעי ליה הכא
דף לב כגרחה וחוזר ונרחה והא כפ' לולב ועירבה
קח מבעיא לן ולא חפשיט ועוד מאי שנא
דף יח מהא דאמר כותים פ"ב כגדי כהונה היו
מקורזין או מטבטבין ועבד עבודתן
פסולה וחפילו הכי אם כיבס טבל וניעול
דף מח שלהן חוזרו לקדירין כדמייתי בריית' פרק
המוכה מקלב כגדי כהונה אין עושין
אותו מעב' מחט שלא מעשה אורג נתעלו
אין מכבסין אותו לא בנתר ולא בחול
ופרכינן הא במים מכבסין אמר מבוי ה"ק
הוגעו למים מכבסין אותו בנתר אלמא
דמכבסין אותן ולא אמר דנדחו מ"ר:

והא קתני סדרי ומפשטי פרש"י מלא
דף ע"ב קתני מלאכה פ"ק דמיכה לא קפיד תימה לרבי
מתוספתא דנגעים פרק אין מנורע ר' ליעזר
אומר עץ ארז ואזוב ושני תולעת שנאמר
בתורה שלא נעשית בהן מלאכה אלמא
פסול בהן לרבי אליעזר נופים:

לרבות

וכו': מאי טעמא דאמר כל פונו שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין: מקום היה שם
אמה כו': תנו רבנן ומן העפר אשר יהיה יכול יתקן מבחוץ ויכנים ת"ל בקרקע המשכן
אי בקרקע המשכן יכול יחפור בקרדומות תלמוד לומר יהיה הא כיצד יש שם הבא
אין שם תן שם תניא אידך ומן העפר אש' יהיה וגומר מלמד שהיה מתקן מבחוץ ומכניס
בקרקע המשכן איסי בן יהודה אומר להביא קרקע שילה

ויכנים בהיכל ולייו בכנימתו: ת"ל בקרקע בקרקעיתו: מי בקרקע קא דרשינן ולא כתיב אשר יהיה יכול לא מצא שם עפר תיקוח נוח ליטול יחפור שם
בקרדומים ת"ל אשר יהיה ומלא כתיב ומקרקע המשכן יקח ס"מ לא הקפיד שלא יהיה מונח בקרקעי המשכן שמא אחת היא כיוצא בו שם עפר תיקוח: הנח מצא
לן שם תן שם על הקרקעית וחזר וטטלו ונותנו לתוך המים: תניא לידך פליגא בהך קמייתא ותניא היא דקתני בה פלוגתא דתנאי והך דלעיל מיתוקמא
כאיסי בן מנחם: מן העפר אשר יהיה כמשכן מלמד שהיה מקריב שלא ס"כ להיכל מלמד שמתקן מבחוץ ומכנים מבפנים להיכל
ונותן אל המים ואין צריך להכניסו בקרקע ההיכל בקרקע המשכן: איסי בן יהודה וכו' בקרקע המשכן למאי חתא כיון דילפינן מאשר יהיה דאין צריך ליטלו
מעל גבי קרקעית: איסי בן יהודה אומר להכניס קרקע בית עולמים הכי גרסינן לה בסיפרי ולא גרס לרבות שילה ונוב וגבעון ובית עולמים דשילה משכן
הוא ולא צריך לרבויי דהוה עיקר הכתוב ונוב וגבעון מין מקדש הוו אלא נמצא הכתוב מרבה שהיו שם מזבח הנחושת לבדו ולא קרבה בהן מנחת
שושה ולא שום חוכת יחיד שאין לה זמן קבוע כדאמר בשחיט קדשים וכמגילה מכל בית עולמים הוצרך לרבות שלא תאמר משכן נאמר ולא מקדש בית המקדש
שבירושלם קמי לה בית עולמים לפי שאין אחר קדושתו היתר במקום אחר ושוב לא שרתה שכינה במקום אחר:

תורה אור

דשמעית לרבי מאיר דקאמר היא האכילתו
מעדני עולם לפיכך קרבנה מאכל בהמה א"ל
התינח עשירה ענייה מאי איכא למימר אלא
כשם שמעשיה מע' בהמה כך קרבנה מאכל
כב בהמה: מתני': היה מביא פילי של חרס
ונותן לתוכה חצי לוג מים מן הכיור ר' יהודה
אומר רביעית כשם שמעט בכתב כך ממעט
במים נכנס להיכל ופנה לימינו ומקו היה שם
אמה על אמה וטבלא של שיש וטבערת היתה
קבועה בה כשהו מגביה ונוטל עפר מתחתיה
ונותן כדי שירא' על המים שנ' ומן העפר אשר יהיה
יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המי':
גמ': תנא פילי של חרס חדשה דברי רבי
ישמעאל מאי טעמא דרבי ישמעאל גמר כלי
כלי ממצורע מה להלן חרס חדשה אף כאן
חרס חדשה והרתם מנלן דכתיב ושחט אותו אל
הציפור האחת אל כלי חרש על מים חיים מה
מים חיים שלא נעשתה בהן מלאכה אף כלי
שלא נעשתה בו מלאכ' אי מה להלן מים חיים
אף כאן מים חיים לר' ישמעאל ה"נ דאמ' ר' יוחנן
מ"כ ר' ישמעאל אומר מיעין הן וחכמים
אומרים משאר מימות הן איכא למיפרך מה
למצורע שכן טעון עץ ארז ואזוב ושני תולעת
אמר רבא אמר קרא בכלי חרס כלי שאטרתי
לך כבר אמ' רבא לא שנו אלא שלא נתאכמו
פניו אבל נתאכמו פניו פסולין מאי טעמ' דומי'
דמי' מה מים שלא נשתנו אף כלי שלא נשתנה
בעי רבא נתאכמו והחזירן לתוך כבשן האש
ונתלבנו מהו מי אמרינן כיון דאידחו אדחו או
דילמא כיון דהדור הדורת"ש ר' אלעזר אומ' עץ
ארז ואזוב ושני תולעת שהפשיל בהן קופרסו
לאחוריו פסולין והא התם הדרי ומפשטי הת'
דאיקלוף איקלופי: נכנס להיכל ופנה לימינו

שילה

דשמעי' ליה לרבי מתיר דתמר כ"כ ק"ק נבי במידה שאדם מודד: עבייה לא
איכילתו מעדנים למה מביאה מאכל בהמה: שלא היה עשתה מעשה בהמה
שהפקיר עצמ' לשמים למי שאינו בן זוגה: מתני': היה מביא כלי כוס
של מים: מן הכיור דפתיב מים קדושי' מים שנתקדשה בכלי הכי
תניא נסיפרי: כשם שמעטע רבי יהודה
בכתב המגילה לקמן כתיבי כך ממעט
כאן במים: מקום היה שם כיכר מתוך שאר
רבנן היכל: טבעת קבועה בה לחזוק
בטבעתה ולהגביה מבין הרבים שהיו
כולם כאחד שיהא: כדי שיראה נריק ליתן
שיעור שיראה נראה וניכר על פני המים:
ונותן אל המים מדלא כתיב ונתן במים שלא
אל המים משמע שלא יהא נבלע בתוכן:
גמ': מאי טעמא דר' ישמעאל דכשר מדשה
גמור ממצורע ושחט את הנפור החוך אל
כלי חרס וגומר: שלא נעשה בהן מלאכה
דהא חייס כתיב: לרבי ישמעאל דפרכת
הא מלייהי הכא נמי דבינין חייס חייס
כתיב: דלמא הכא נמי דבינין חייס חייס
קפיד ומפשטי וקתני פסולין מלמד כיון
דלישנא מילתא: דתיקלוף שעל ידי המשוי
נתקלפה מקליפתן דשניים ללא הדר הוה:
דתמר מר בסדר יומא וכשחיטת קדשים
ולילף לה מפני פונים דשני עשר כיור היה
שעם שלמה: ומן העפר אשר יהיה בקרקע
המשכן מי לא הוה כתי' בקרקע ק"ל בעינן
מקרקע המשכן ממש מכל המקום דכתיב
בקרקע משמע לחיסה מקפיד שלא שיכנים
העפר להיכל: יכול יתקן יומין עפר מבחוץ

מינו צריך לרבות בית העולמין : ומה טומאה קלה ליכנס בטומאת הגוף למקדש שאינה נמיתת כ"ד חלק כרת לא חלק הכתוב בין מקדש למשכן שבטומאת נפרשת פרה תלמוד לומר כי את מקדש ה' טימא כי את משכן ה' טמא : לא כל שכן שמוסיף מקדש ומשכן לבודקן ולבערן מתוכן : מה כן מה ת"ל בקרקע שלא יביא מתוך קופתו לתוך כלי ויכנים להיכל אלא מקרקעיתו יטול ומה תורה אור

מין שם יביא ויניח שם ואח"כ יטלנו ונתקיים בקרקע כדרכיהן לעיל ובסיפרי לא מצינו הכי להך ברייתא ונאמר אלי מדרש שכן הוא בספרים אחרים : עלונתא דכ"ם וכ"ה בשחיטת חולין גבי כיסוי הדם אליבא דכ"ה דאמרי אפר קרוי עפר לכתיב ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת וכ"ם אומרי עפר שריפ' נקרא עפר סתמא לא נקרי : הכא בקרקע המשכן כתיב ובקרקע יתירה הוה דהא מתרצי מאפר יהיה מחין כרי למיפרו מנה הלכך למטוטי אפר אתא ולמדך רבעינן דומיא דקרקע המשכן : עוקבת מקפיד את עקבו מעמדו ועוקרו : כג' מקומות הלכה למשה מסיני בלה ועוקרת את הספסוק : התורה אומרה בעפ"י לענין כסוי הדם ולא הכתי דבר אחר והלכ' בכל דבר המגדל בחיים כגון הגיר והזרנין והסיר וחרסית ולבינה שכתה : התורה אמרה ספר לענין גט כריתות והלכה בכל דבר שכתבו עליו על עלה שלו זית על הנייר ועל הלוח : התורה אמרה תער לא יעבור על ראשו בנזיר והלכה בכל דבר דתגן מיר שגילח בין בזוג בין בתער או שנפסק כל שהו חייב וא"ת מין זה עקירה הלא תוספת איברא היא שמלקין אותו על כך ואסור להכות את ישראל בחנם שהרי אמרה תורה לא יוסיף

עי' דף כח ע"ב כאן יוסיף ולקמן על גב דכולהו קראי דרשינן בשחיטת חולין וכגישין וכנזיר לר' ישמעאל לא משמע ליה קראי דוכתיב להו דמרבינן מינה לרבות כל דבר דרוש ליה בכתיבה מתגרש ואינה מתגרש בכסף כדרשינן ליה התם וכן כולן חלא מהלכה למשה מפיהי סמכינן וקראי אסמכתא בעלמא הוא הלכך שאר מילתיה דיהויין דכל התורה כולי לא מצית להוי ר' ישמעאל כהלכ' עוקבת מקרא חלא הני תלת ובמסכת קידושין ירושלמי מפיהי משנה זו דרבי ישמעאל ואין תער מן הסלסה חלא מרבע וכבי תנאי התם התורה אמרה ספר והלכה בכל דבר בתלוש התורה אמרה תער והלכה בכל דבר המגדל בחיי התורה אמרה מרבע והלכ' אמרה אפי' סילוסיר והיינו כר' בעי' מ"ד דהך דתער מוספת היתה: ואם תימא דתער כמי דכתב נמי דהכא הלכה עוקבת מקרא דהתורה אמרה תער והלכה אמרה אף תער ומשמעותיה לא משמע לן דהא לרבי ישמעאל תער לאו משמעותי' ממש כפקא ליה לעניין כיסוי הדם : תנא ושייר לא משבינהו לכולהו מקומות : שייר מבורע בתגלחת שנייה שהוא צריך שבי תגלחת דכתיב וכבס המטהר את בגדיו ונאמר והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו ונאמר כתגלחת ראשונה לא כתב כלל ופרט חלא את כל שערו סתם דמשמע כל גופו זרועתיו וזקוקין אנית השחי שיהא כל גופו חלק כדלעת וכתגלחת שנייה כתיב כלל ופרט דמשמע מקום כיעור שיהא שם קיבוץ שיער הרבה למעוטי זרועתיו וזקוקין שאינה מכוסה ונראה למעוטי בית השחי : שיער הרגלים לאותו מקום ולעלייתא נקט : והלכה מגלח כולו כדלעת חוץ מבתגלחת שנייה קתני דמגלח כל גופו: כדתנן בשם נגעים : להקיף לגלחו כולו לשון לא תקיפו פאת ראשכם: מעביר תער על כל בשרו וכתגלחת ראשונה קתני : כ"ג וקתני סיפא וביום השביעי מגלחו תגלחת שנייה כתגלחת ראשונה ולא גרסי' יגלחנו שתהא תגלחת וכו' דלמא מקרא קתני ולא לשון המצנה ומגלחו תגלחת שנייה כתגלחת ראשונה תנן נמי לעיל שנייה נמי כדלעת דהא תנא ליה בתגלחת ראשונה מעביר תער על כל בשרו : אמר רב נחמן בר יצחק אמר לן ספרא הוה דיתיב מקרא כגון ספר תער תער דכתיב בהדיא והלכה עוקבו מוספת על המקרא : רב אחי אומר הא מתניתא דקתני מקום כיעור ונראה לדרדם כל התורה כולה בכלל ופרט וכו' אמרי' בשבועות בפ"ג ר' ישמעאל אומר את ר' נחוניא בן הקנה שהיה דורש את כל התורה בכלל ופרט וכו' עקיבא אומר אף נסים הוה דריש כל התורה בריבוי ומיעוט כלל ופרט וריבוי ומיעוט ותילוקן במסכת סוכה בפ' החליל : כדלעת

לרבות כוב ונבעון שילה ובית העולמין ר"ש אומר להכיא קרקע בית העולמין ושיבם הגירסא שילה כוב ונבעון משום דכוב ונבעון מין מקרקע בהן סוטות משום דהוה מנחת יחיד שמין קבוע לה זמן ותימא שהיכשה משום קושיא זו דילמא קסבר מיסי בן יהודה כרבי יהודה דאמר

כפר' בתרא דשחיטה קדשים כל שהבזבוך דף קיי והיחיל מקריבין בהלל מועד שבמדבר מקריבין בהלל מועד שבגלגל ואין חילוק ביניהן אלא במתן שבראש נגו והסתם הוא כרבי

לרבות כוב ונבעון משום דבמה הוו :

ובית העולמים מקשה לאחי לבטריך לרבות בית העולמים והאמר

כפ"ב דשבועות למשכן לקרי מקדש ומקדש דף יו לקרי משכן ואי לא הוה כתב שלח כי את משכן ה' טמא הוה אמינא נמי מקדש בכלל הכא נמי נימא הכי וכרים מסכ' עירובין הנפק דף ב לן שלשים שבחבן קודש שיפתחו ללתות ההיכל פסולי המקדש משום דמקדש לקרי משכן ואע"ג דושחטו פתח אהל מועד במשכן כתיב לפי גירס' הספר הזה אתי שפיר דהוו אחי למיימר עיקר ריבויי לא הוה צריך שלח משום כוב ונבעון ובית העולמים נקט לגב דיסתפי אכלל ופרט אחי לאחויי הכא לרבות בית העולמים משום דכתיב קרקע משמע היכא דליכא קרקע לאפוקי בית העולמים דאחוי ריבה ולא מיסתברא משום דמריבויי קרקע מרבינן בית העולמים דאי לא הוה כתיב קרקע לא הוה סוה בית העולמים בכלל ולפירושו לא הוה צריך למיכתב קרקע כלל ועוד קשי' מפרק טרף בקלפי דמייתי ברייתא וכל מקדש לא יהיה בהלל מועד אין לי שלא אהלל מועד שבמדבר שילה ובית העולמים מניין תלמוד לומר שילה לא הוה בכלל אהל מועד וכן בית העולמים וכפ"ק דעירובין אמר רבי העולמי הוה בכלל אהל מועד ושחטו פתח אהל מועד הוא ל ומקדש לקרי משכן וכן בפרק הזורק לו רב ששת אמר אין לי אלא אהל מועד שבמדבר שילה ובית עולמים מניין ת"ל וכסה :

ואם תימא ליתא לכסב נמי הא תימא היכי מצי למימר אלי מדר' ישמעאל והא סניא ליה כב"ם דאמר לא יקרי עפר ואיכא דבית שמאי אלא תיבעי לך דאמרי לא מצינו אפר שקרוי עפר כי ר' תיבעי לך אליבא דבית הילל דאמרי מצינו אפר שקרוי עפר מאי אף על גב דאיקרי עפר הכא בקרקע המשכן כתב אודילמא האי בקרקע המשכן לכדאיסי בן יהודה ולכדאיסי בן מנחם הוא דאתי ת"ש דאר' יוחנן משום ר' ישמעאל בשלשה מקומות הלכה ייקר יעוקבת מקר' התורה אמר' בעפר והלכה בכל במדב' דבר התורה אמרה בתער והלכה בכל דבר דכריס התור' אמרה ספר והלכ' בכל דבר ואם איתא ליחשוב נמי האי תנא ושייר ומאי שייר דהאי ישייר שייר מצורע דתניא והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו כלל את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו פרט ואת כל שערו יגלח חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה פרט מפורש מקו' כינום שער ונרא' אף כל מקום כינום שער ונראה מאי רבי רבי שער דרגלים מאי מיעט טיעט דבית השחי ודכוליה גופיה והלכ' מגלח כדלעת דתנן בא לו להקי' את המצורע מעבי' תער על כל בשרו וקתני סיפ' ובי' השביעי מגלחו שתהא תגלחת שנייה כתגלחת ראשונ' אמ' רב נחמן בר יצחק כי קא חשיב הלכה עוקבת מקרא הא עוקבת מדרבנן היא רב פפא אמר כי קא חשיב הלכה עוקבת ועוקרת הא עוקבת ומוספת היא רב אשי אמר הא מתניתא מני רבי ישמעאל היא דדריש כללי ופרטי כדלעת

תנא ושייר מי קתני היכי מצי למימר תנא ושייר והא סלסה קתניא ואמר כפ"ק דקידושין גבי הקונה כל הפירות אלא תנא ושייר והא מרבעה קתני ואמר להתם דווקא כיון דנתת למניינ' דווקא הוא משום דקתני בסיפא ואי אתה יכול לומר מרבעה בכלל ופרט וכו' עקיבא אומר אף מיתה למיתת התורה אמרה מני מונחה היה יכול לומר מרבעה בכלל

מאי היה עלה תימא מתני׳ קתני כיון דלמה אזהרה הוה ליה למיתני היה מביא ולמה לי למיתני היה מכריז לכתחלה אי מכריז היה מביא ולאחר שתגנה נפת לשורפה:

מביא מים שדם נפסל בהן ביבר בהם וכמה לכתחלה ובדבן היה מביא קסיא לרבי הבא חמר דרבנן פליגי עלה

פ״ק דף ב׳ ע״ב מיתיבי קח תשיב לו נהדית עבד לכתחלה ומחשב מחורבת וקח פליך התם ותו ליכא היכא דמייתי מתניתין דהפה היה מביא פרה של מרם וכו׳ ומצטי נפלותה לא קא מייתי והא לחזור נמי פלותה היא וקא מצטיב ליה ורמה לה פלותה להכא לא דמי לפלותה דמייתי התם כגון טיטלין לילים לאחר ומפילו לשנים ודבי יום דפליג

דף מ״ד ע״ב התם בפ״ק דמסכת ידים ומתניתין דלעיל לשנים כרבי לאחרון נמי רבי וכן בתוספתין היה מביא פרה של מרם כת ק׳ דלא יהולה לה כרבי וכן גבי ביטול מי רגלים דקתני תנה קמח כל שהוא לכתחלה הבא רבן מודו בפחות מרבית לא מיפלגי ומי נמי פני רבית מיהו לכתחלה מביא תנני לה בריש פרק

דף נ״ו ע״ב ל׳ למסכת נגעים כיצד מטהרין את המנורע היה מביא פרה של מרם ונותן לתוכה תני לה מיים מייים והא תנן

דף פ״ק ע״ב פרק שתי מדות

רבית מה היתה משמשת רבית מים למנורע ר׳ ישמעאל היא: מביא מים שדם ניכר בהם וכמה לכתחלה ולמה לי למיתני ניכר

דף קל״ח כיתר מרבית והא תנן בפ״ק דמסכת מקואות ומייתי לה בגמרא בכמה דוכתי

דף כ״ו ע״ב ג בשלהי פ״ק דשחיטת חולין וכפ״ק דמכות ג׳ לוגין מים שכבל לתוכו קולטוב יין ומרזיהן כמדתה יין שמת דמסי יין ניכר ג׳ לוגין וכ״ש דם דסימק טפי ל״ל ניכר דקאמר משום של דם ולמו בשיכוי מדמה לעלמא: מ״ר והשתא לא תיקשי ס״ד תימה

דף כ״ה ד״ה מי מים דקאמרי כהקומץ רבה ופ״ג גיד הנשה לר׳ יהודה לילוף למין במינו דמיגו נטל ממקי לכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר הלבר יהודה שלחו של פר מרוב משל שעיר שמת דמין במינו לא נפיל ורבנן מאי חולין מין מבטלין זה את זה והא הכא להוה מין שלא במינו והלכך ילוש שהמי מדוכין

מו״פ דף ב׳ ע״ב על הלחם ואפילו הכי כתיב בהם ולכהן לממשותן ניכר הכי הוא בשאר:

קטנה וכלמית מפני מים תימה מלינהו למאן קא מכשיר ליה מי לר׳ ישמעאל פשיטא דפסיל להא כעין שיהא דם נפוך ניכר מי לרבנן מה לא קפדי מהיכיר מים וגרמה להו נעימא לא לשתן ספיקא מלא שהיה תמיד על רבי רבי ישמעאל לחמר רבית לשלם דם נפוך ניכר נהון והא פעמים שמינו ניכר שהמים מדחין אותו כגון קטנה ופעמים שאין המים ניכרין כגון גדולה והיכי קים לרבנן לשעוריה נפוך שיהא דמה ניכר לעולם

דף נ״ג ברבית׳ לוחות דפ״ק דל״ה לחמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא מי קים להו לרבנן בין שלים לפחות לשלים אמר ליה לאו אמינא לך לא תפיק נפשיה לגבי מהלכתא וכו׳:

שינה הכתוב במשמעו תימה לרבי וכי שינוי הוא שנקרא שפר עפר והכתיב וישרוף אותה בעיני קדרון וידק לעפר וכן ולקח מדם הפר ומלא העפר ול׳ לאותן שלא נעשית שפר ע״י שריפה לא נריכין כתיבה נקראין עפר לכל פרה עיקר מצות שריפת לשפר ע״פ שאם היו שם אותן היו אותן כלאיתה בספרי וכלתנן בפ״ג דפרה נשרפה מוצאין אותה במקלות משום אותן שלא נעשו שפר מיהו עיקר מצות שריפתה לשפר הוא:

דף נ״ו ע״ב שינה הכתוב במשמעו תימה וכי מפני כך שינה הכתוב ויקח הכהן ל׳ ללמד שאפר נקראין עפר ויש לומר תרתי משמע מינה:

ברלעת מני ר׳ עקיב׳ הוא דדריש ריבוי ומיעוטי דתניא והיה ביום השביעי ינלח את כל שערו את קלי ריבה את ראשו ואת זקנו ואת גבו׳ עיניו מיעט ואת כל שערו יגלח חזר וריב׳ ריב׳ מיעט וריב׳ ריבה הכל מאי ריבה ריבה דכוליה גופי ומאי מיעט מיעט שיער שבתו החוטם מאי הוי עלה ת״ש דאמר רב הונא בר אשי אמר רב אין שם עפר מביא רקבובית ירק ומקדיש ולא היא רקבובית ירק הוא דהואי עפר אפר לא הואי עפר: כדי שיראה על המים: תנו רבנן שלשה צריכין שיראו עפר סוטה ואפר פרה ורוק יבמה משום ר׳ ישמעאל אמרו אף דם ציפור מאי טעמא דרבי ישמעאל דכת׳ ומבל אותם בדם הציפור וגו׳ ותניא בדם יכול בדם ולא במים תלמוד לומר במים אי מי יכול במי ולא בדם ה״ל בדם הא כיצד מביא מים שדם ציפור ניכר בהן ובמרה רביעית ורבנן ההוא לנופו דהכי קא רחמנא אטבול בדם ובמים ורבי ישמעאל אם כן ליכת רחמנא ושבל בהם בדם ובמי למה לי לניכר ורבנן אי כתב רחמ׳ ושבל בהם הוה אמינא האי לחודיה והאי לחודיה כתב רחמנא בדם ובמי ליערבן ורבי ישמעאל לערבן קרא אחרינא כתב ושחט את הצפור האחד וגומר ורבנן אי מההוא הוה אמינא לישחטיה סמוך למנא ונינקוטינהו לווירין וליקבלי לדם בסנא אחרינא קמ״ל בעא מיניה ר׳ ירמיה מר׳ זירא גדולה ומדחדה את המים קטנה ונדחדת מפני המים מהו א״ל לאו אמינא לך לא תפיק נפשך לבר מהלכתא בצפור דרור שיערו רבנן אין לך קטנה שנדחדת מפני המים ואין לך קטנה שנדחית מפני המים תנו רבנן הקדים עפר למים פסולו׳ שמעון מכשיר מאי טעמא דרבי שמעון דכת׳ ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת ותניא אמ׳ רבי שמעון וכי עפר הוא והלא אפר הוא שינה הכתוב במשמעו לדון הימנו גזירה שוה נאמר כאן עפר ונאמר להלן עפר מה להלן עפר על גבי מים אף כאן עפר על גבי מים ומה כאן הקדים עפר למים כשר אף להלן הקדים עפר למים כשר והתם מנלן תרי קראי כתיבי כתב עליו אלמא אפר ברישא וכתב מים חיים אל כלי אלמא מים ברישא הא כיצד רצה זה נותן רצה זה נותן ורבנן כלי דוקא עליו לערבן ואימא עליו דוקא כלי שתהא חיותן בכלי מה מצינו בכל מקום מכשיר למעלה אף כאן מכשיר למעלה: מתני׳

כדלעת מני היא דקתני מנלמו תנלחת שניי כרישה ר׳ עקיבא היא: מתני׳ הוה עלה תימא מתני׳ קתני כיון דלמה אזהרה הוה ליה למיתני היה מביא ולמה לי למיתני היה מכריז לכתחלה אי מכריז היה מביא ולאחר שתגנה נפת לשורפה:

מביא מים שדם נפסל בהן ביבר בהם וכמה לכתחלה ובדבן היה מביא קסיא לרבי הבא חמר דרבנן פליגי עלה

תוס׳ פ״ק דף ב׳ ע״ב כל מקום

פ״ק דף ב׳ ע״ב ג מיתיבי קח תשיב לו נהדית עבד לכתחלה ומחשב מחורבת וקח פליך התם ותו ליכא היכא דמייתי מתניתין דהפה היה מביא פרה של מרם וכו׳ ומצטי נפלותה לא קא מייתי והא לחזור נמי פלותה היא וקא מצטיב ליה ורמה לה פלותה להכא לא דמי לפלותה דמייתי התם כגון טיטלין לילים לאחר ומפילו לשנים ודבי יום דפליג

דף מ״ד ע״ב התם בפ״ק דמסכת ידים ומתניתין דלעיל לשנים כרבי לאחרון נמי רבי וכן בתוספתין היה מביא פרה של מרם כת ק׳ דלא יהולה לה כרבי וכן גבי ביטול מי רגלים דקתני תנה קמח כל שהוא לכתחלה הבא רבן מודו בפחות מרבית לא מיפלגי ומי נמי פני רבית מיהו לכתחלה מביא תנני לה בריש פרק

דף נ״ו ע״ב ל׳ למסכת נגעים כיצד מטהרין את המנורע היה מביא פרה של מרם ונותן לתוכה תני לה מיים מייים והא תנן בפ״ק דמסכת מקואות ומייתי לה בגמרא בכמה דוכתי

דף כ״ו ע״ב ג בשלהי פ״ק דשחיטת חולין וכפ״ק דמכות ג׳ לוגין מים שכבל לתוכו קולטוב יין ומרזיהן כמדתה יין שמת דמסי יין ניכר ג׳ לוגין וכ״ש דם דסימק טפי ל״ל ניכר דקאמר משום של דם ולמו בשיכוי מדמה לעלמא: מ״ר והשתא לא תיקשי ס״ד תימה

דף כ״ה ד״ה מי מים דקאמרי כהקומץ רבה ופ״ג גיד הנשה לר׳ יהודה לילוף למין במינו דמיגו נטל ממקי לכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר הלבר יהודה שלחו של פר מרוב משל שעיר שמת דמין במינו לא נפיל ורבנן מאי חולין מין מבטלין זה את זה והא הכא להוה מין שלא במינו והלכך ילוש שהמי מדוכין

מו״פ דף ב׳ ע״ב על הלחם ואפילו הכי כתיב בהם ולכהן לממשותן ניכר הכי הוא בשאר:

קטנה וכלמית מפני מים תימה מלינהו למאן קא מכשיר ליה מי לר׳ ישמעאל פשיטא דפסיל להא כעין שיהא דם נפוך ניכר מי לרבנן מה לא קפדי מהיכיר מים וגרמה להו נעימא לא לשתן ספיקא מלא שהיה תמיד על רבי רבי ישמעאל לחמר רבית לשלם דם נפוך ניכר נהון והא פעמים שמינו ניכר שהמים מדחין אותו כגון קטנה ופעמים שאין המים ניכרין כגון גדולה והיכי קים לרבנן לשעוריה נפוך שיהא דמה ניכר לעולם

דף נ״ג ברבית׳ לוחות דפ״ק דל״ה לחמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא מי קים להו לרבנן בין שלים לפחות לשלים אמר ליה לאו אמינא לך לא תפיק נפשיה לגבי מהלכתא וכו׳:

שינה הכתוב במשמעו תימה לרבי וכי שינוי הוא שנקרא שפר עפר והכתיב וישרוף אותה בעיני קדרון וידק לעפר וכן ולקח מדם הפר ומלא העפר ול׳ לאותן שלא נעשית שפר ע״י שריפה לא נריכין כתיבה נקראין עפר לכל פרה עיקר מצות שריפת לשפר ע״פ שאם היו שם אותן היו אותן כלאיתה בספרי וכלתנן בפ״ג דפרה נשרפה מוצאין אותה במקלות משום אותן שלא נעשו שפר מיהו עיקר מצות שריפתה לשפר הוא:

דף נ״ו ע״ב שינה הכתוב במשמעו תימה וכי מפני כך שינה הכתוב ויקח הכהן ל׳ ללמד שאפר נקראין עפר ויש לומר תרתי משמע מינה:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0036
DFG

מוסף לה שכיב ליס לותך ואס לה שטית טומאה ונומר שמן קללות הבאות
מחמת ברכות למשמע הא אס שטית לה היבקי ואת כי שטית טומאה תחת
אישך ואומר יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך ונומר ובאו
המים המאררים ונומר וכך הן סדורין בפרשה אלא שמשניע הכהן את
האשה בשבועת האלה ואחר הכהן לאשה
מפסיק ברחם יתן ה' אותך ואיבה כותבו תורה לור
ליבינו אלא כוותה שמלות הכהן להשניע ונס
בסוף ובאו המים המאררים כמיניין לעבו' במדב'
בטן ונפיל ירך אינו כותב סוף הפרשה
ואחרה האשה להיינו קבלה שהאשה תקבל
עליה שבועה ואין זו מן האלות: לא היה
מפסיק משהתחיל אם לא שכב איש אותך
עד אחן אחן שהיה כותב בוולת להשניע
הכהן את האשה וקבלת דומרה האשה
אחן אחן: כל עצמו ליפנה בעלמה הוא יוכל
בעצמו אלא יהא כותב אלא אלות לבדו ואפילו
אם לא שכב איש אותך והנקי לא היה כותב
וכל שכן והשניע הכהן ואינו כותב ואחרה
האשה אחן אחן סוף הפרשה הזה: נחות דף יז

גמ': אלות אחם יתן ה' אותך ובאו המים
המאררים האלה במעיך וגו': קללות הבאות מם
ובו' הנקי ממי המרים: שם מיעוט הוא
שמשמע תורה לפי שכתוב קרא וכתב את
האלות בספר הזה מלמד שאלות שבמשנה תורה
יכלה ה' בשתפת האלה חיקרו דכתיב והיה
בשמעו את דברי האלה הזאת וגומר בתוכך
והשניע הכהן את האשה לאת ניתנה
ילדע היכלך היטהרין למעטינהו: קבלת
אחן ולקמיה פריך מ"ש האי ה' דאתרבה היא
ומ"ש האי ה' דאתמעט היא: כולהי היבויא
דקאמרת אלות אלות ממש האלות והקללות
הבאות מחמת ברכה שם למעוטי שבמשנה
תורה ושבתורת כהנים אבל ה' להשם לא
תדרוש למעוטי אלות וקבלת לאתויי את
ודבינהו ה' להאלה אורחיה הוא: ורבי
יהודה כולהי היין דקר' מיעוטי דרים להו: שבועה דף לו
ללגבי היבוי דהאי דקאי אוכתב: ללגביה קדושין דף פב
מיעוט האלה דמיעוטא הוא שם ולא לאחרות:
והא ליה ליה לרבי מאיר מכלל לאו אתה
שומע אין דאמרינן ליה לרבי תנחי כפול
דתנן ר' מאיר אומר כל תנאים שבתורה כתנאי
בניהם ובני רחובן חוזה תנאי דכתיב ביה
אם יעברו ואם לא יעברו הא לא כפליה
מכלל לאו לא תשמע אין: מ"ר תנחום הנקי בהאשה
כתיב בלא ו"ו דמשמע הנקי אם לא שכב איש
ותדרוש הכי טומאה תחת אישך הנקי:
זכו ללכת בדרך ישרה שלא יהא הוא נוקף
ולא היא נוקפתו: שבניהם ביניהם שהרי חלק
את שמו ובניהם ביניהן ו"ו בתים וה' דברים
בתשב: לא זכו אם לאוכלתן שהקב"ה מחלק כח
שמו מביניהן ונמצאו אם ואם: ולהשם
עדיפא מדלים אם של אשה קדשה וממהרת
לאכול ולשתות משל איש: מאי טעמא הקי
מיבעיא אם של אשה נוחה להדליק מהר
שמן אות של איש אתפסיק אלא מסובר הוא
ונקרקע אם אכל של איש אין אותיות של אשה
מבטרפות יחד שהי"ד של שכיבה מפסקת: הנאה ליכא ואין זה קיבול שכר אבל כאן יש הנאה בסוטה לאחת שלוש ושלא ירבה ממזרים בישראל אם זוכה היא ואם
נקתה ומזרעה זרע ומבטלת לעז על בניה: ואפר פרה לעשרן ולזכות את ישראל ממעשה העגל: בשכר אם אחות ועד ארוך נעל שהבטיח עבדו מן הנזל: חוש
של תכלת כנגד אחות ורצועה של תפילין כנגד דהיינו רצועה: בשלמא רצועה של תפילין קיבול שכר הוא דליכא הנאה כדכתיב וכו' אבל חוט של תכלת
של ציצית מאי הנאה ליכא: מאי בשתנה תכלת שהוקישו הכתוב לציצית שתכלת דומה לים כו' ללמדינו שכל המקיים מצות ציצית כאילו הקביל פני שכינה
ובני תניא לה בספרי דאיטהדיכו כל הני מצוה דלא מצטרן קראי אלא ברקיע שדומה לכסא הכבוד הילכך תכלת דומה לים ים דומה לרקיע דתכלת לא למי
לרקיע כ"ש אלא דומה לדומה כמו תכלת לדומה לים ואתן קמיטין דים דומה למראה הרקיע: ורקיע דומה לכסא הכבוד קראי קדרי דכתיב ברקיע כמעשה
לבנת הספיר וכתיב בכסא הכבוד כמראה אבן ספיר דמו כסא: מתני': לוח שלאחן: נייר של עשבי שכותתין ומדבקין אותן בדבק שקורין גלו"ד ועושין כמו עור:

דיפתרא

כר מנוס

מתני': באלו לכתוב את המגילה מאיזה
מקום הוא כותב מואם לא שכב איש וגו' ואת כל
כי שטית תחת אישך ואינו כותב והשביע
הכהן את האשה וכותב יתן ה' אותך לאלה
ולשבועה ובאו המים המאררים האלה במעיך
לצבות בטן ולנפיל ירך ואינו כותב ואמרה
האשה אמן אמן ר' יוסי אומר לא היה מפסיק
ר' יהודה אומר כל עצמו אינו כותב אלא יתן
ה' אותך לאלה ולשבועה וגומר ובאו המים
המאררים האלה במעיך וגומר ואינו כותב
ואמרה האשה אמן אמן: גמ': במאי קא
מיפלגי בהאי קרא קמיפלגי וכתב את האלות
האלה הכהן בספר ר"מ סבר אלות אלות ממש
האלות לרבות קללות הבאות מחמת ברכות
אלה למעוטי קללות שבמשנה תורה האלה
למעוטי קללות שבתורת כהנים ור' יהודה סבר
אלות אלות ממש האלות למעוטי קללות הבאות מחמת ברכות אלה
למעוטי קללות שבמשנה תורה האלה למעוטי
צוואות וקבלות ורבי מאיר מאי שנא האי ה' דמרבי ביה ומאי שנא האי ה' דמעיט ביה ה'
דגבי דריבוייא ריבוייא היא ה' דגבי דמיעוט
מיעוטא והא לית ליה לרבי מאיר מכלל לאו
אתה שומע הן אמר רבי תנחום הנקי כתיב
דרש ר' עקיבא איש ואשה זכו שכינה ביניהם
לא זכו אש אוכלתן אמר רבא ואשה עדיפא
מדאיש האי מצרף והא לא מצרף אמר רבא
מפני מה אמרה תורה הביא עפר לסוטה זכת
יוצא ממנה בן כאברהם אבינו דכתיב ביה
עפר ואפר לא זכתה תחזור לעפרא דרש רבא בשכר שאמר אברהם אבינו אנכי עפר
ואפר זכו בניו לב' מצות אפר פרה ועפר סוטה והאיכ' נמי עפר כיסוי הדם התם הכשר
מצוה איכא הנא ליכא דרש רבא בשכר שאמ' אברה' אבינו אם מהוט עד שרו' נעל זכו
בניו לב' מצות חוט של תכלת ורצועה של תפילין בשלמא רצועה של תפילין דכתיב
וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ותניא ר' אהגדול אומר אלו תפילין שבראש
אלא חוט של תכלת מאי היא דהניא היה ר' מאומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבועין
מפני שהתכלת דומה לים ים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד שנ' ויראו את
אבן ספיר דמות כסא: מתני': אינו כותב לא על הלוח ולא על הנייר ולא על
הדיפתרא

האלות לרבות קללות הבאות מחמת ברכות תימה ר' להכא דריש ר'
ה' להאלות וכפ"ק להסוריות תמה ור' מקבל הקבל לא דריש ותנן דף יח
מיכא למיתמי דר' יהודה דריש הכא ה' לריבויא למעט והתם דריש הקבל
הקבל לרבויא ותנן קמיה דר' יהודה דר' יהודה להכא משמע ליה דריש ת"
האלות וכפ"ק למנחות ס"ל ר' יהודה סבר ת"
לרבות קודם אחר:

אמר ר' תנחום הנקי כתיב הכא פרט' דף לו
דתדרוש הכי טומאה תחת אישך מיי' פ"ג מהל'
הנקי אבל בסוף פר' סנועות עדות פרט סוטה
הנקי בלא ו"ו למו הנקי וקתי לקר' לדתרי' פ"ה
ואת כי שטית למשמע הכי הנקי ממיס
המרים האלה ואת כי שטית והתם מאחר כי
לית ליה לר' מאיר מכלל לאו אתה שומע הן
כמונח בחיסורא לית ליה וסוטה חיסורא
לית ליה כמונח הוא וכשל הכי והא כפ"ק דף יח
כדריס תמר בנמר' מאי לחולין לא תולין
ליהוי שם לקרבן מני מתני' ר' מ"ם האלית
ליה מכלל לאו והכי דייק נמי בסוף הפרק
וברים פ' סני ע"ג לחיסורא גרילתא הוא
והניח ר' להתם נמי חיסורא לית ליה
ממונח הוא שאסר ממונו על חבירו:

מפני שהתכלת דומה לים ויהוצלמי
דפ"ק דברכות מניד שהתכלת
דומה ליס וליס דומה לעשבים ועשבים
לרקיע ורקיע לכסא וכסא לספיר וכתיב
ואחרה והנה על הרקיע וגומר:

אינו כותב על הנייר שלא על המגילה דף מו
תימה בפרק המוכיח דתנן קלף
כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין
שמע ממאי לא קתני פרשת סוטה דמיעור
ונוטע טפי ותו"י דפרשת סוטה לא שכיח
כפרשת תפילין ותמרינן התם כל מילתא
דשכיח ולא שכיח תוך רבען דתר שכיח
לקולא:

לא על הלוח ולא על הנייר אלא על
המגילה תימה ממאי לא מרבינן
כל מילי מוכתב כדתמרינן פר' סני דניטין דף קפב
ספר אין לי אלא ספר מנין לרבות כל דבר
ת"ל וכתב מ"מ אם כן מה תלמוד לומ' ספר
מה ספר שלין בו דופי ורבען אי כתיב
בספר כדמסר אלמא כל היכא דכתיב
בספר

בספר כ"ע מורו דרבנין כל מילי בר מדכר שם בו רוח חיים מיהו לפר"ת
לית קציעה מידי דפי' התם בכלל ופרט וכלל דרשינן ליה רחמנא וכתב ונתן לה
ספר כריתות אבל הכא כלל ופרט הוא ואין בכלל אלא מה שבפרט ג"ז התם
קרע יתירה הוא דקא דריש מסוס דכתיב תרי זימנא וכתב לה ספר כריתות
וכירושלמי מקשה ליה נמי הכא כתיב ספר
והכא כתיב ספר הכא אתא לאתויי כל דבר
שהוא כתלוש והכא את"ל אמאי הכי צריך היא
הכא דכתיב בספר אבל בגמ' דילן לית לה אמר
התם הכי כי כתיב בספר כדקא אמר רחמנא
מדרשין כל מילי דתלוש כר מדכר שם בו
רוח חיים וירושלמי תניא ר"ש בן שמוע אומר
אין כותבין על עורות בהמה טמאה אמר
ר"ם מכיון דאתמר למחיק ניתנה למה הוא
כותב תני ר' חילע' אומר רוח אחי את דברי
ר"ש כ"ר שמוע מדברי אחת שהיה תמה אימי
סותה ואחת שהיה מלמד על עור בהמה
טמאה ותו התם ר' לוי בר סיסי בעי קמיה
ר' מנחמ סוטה מהו שתיטמא את הידים
אל דברי זו שאלה ר"ר יוסי אימא שאלה כלום גזרו על הספרים שיטמאו את הידים לא משום קדושתן וזו למחיקה נתנו לא גזרינן כותבין ונותנין למחיקה:
שנ' ומקח כתב שיכול למחוק בירושלמי אי מקח יכול למקח ומחק ואינו אומר כן קבלתו והא תני אם מחק
מתוך הספר כשר תיפתר כהדין תניא דתני אמאי שהיינו למדין מכל ר' ישמעאל לא היינו נותנין קבלתו לתוך הדיו:

מה מספט סוטה כיוס כל מעשה סוטה ילפינן מהכא בפ"ב דמגילה להשקאה כיוס רב"י פירש מה מספט כיוס שהיה נסנהדרין נפקא לן מיוהי
כיוס הנחילו את בניו ולא מסתבר להו על פי התורה כתיב בניו ובני בניו וקרי קרא לכיוס הנחילו מסתבר כריבי מתונות אלא
מוקמינן לה בגמ' השתא נפקא לן התם לכיוס ומגילה לי הכל לית סוטה כין גמר דין לתחילה פסול בלילה דומיא דריבי נפטות ולא כריבי מתונות דתחילת
דין כיוס מכל גמר דין לתחילה בלילה:

דכתיב וכתב את האות האלה כדכתיב תימא לר' לקמן כפר"ש ולא כמחרין ואיתא נמי נרים פ"ב דמסכת נרכות ובמסכת מגילה קרית שמע שלא יקרא
לפחות לרבנן מותרו ולר' מדברים הדברים ורבנן דכריס הדברים לא משמע להו הילכך לריבי והיו שלא יקראנה למפרע ואחתי לא נפקא להו
מהאי כי הכא הדברים האלה כדכתיבנן ול"ל כיון דקיבלו ונמירי מרבותינו דשמע מינה לן למדרש ככל לשון שאתה שומע מייתר לך והיו שלא יקראנה למפרע
והאי דרשי להו לדרשא אחריתי:

קודם שתקבל עליה שבוע פסול ירושלמי ר' יוחנן ורים לקים חד אמר משביע ואח"כ כותב וחד אמר משביע ואח"כ כותב ואח"ל משביע ומפרש
טעמא כדי לסמוך שבועה להשקאה ואתם משמע דבהכי פליגי מתן דאמר משביע ואח"כ כותב מית ליה מתוקה ותיקה מעכב ומתן דאמר
כתב ואחר כך משביע מית ליה מע"ג דמעכב מינו על הסדר ותימה ה"ג כמתן סבירא ליה לא כר' יהודה ולא כר' נחמיה כפ"ב הוציאו לו משביע דכ"ע סבירא
להו היכא דכתיב חוקה מעכב נמי על הסדר ותימה ר' בפרק ר' מיתות אמר רב אסורה אמר רב הונא כל מקום שאמרו מכשיפים דרך מנין מוקדם
ומאוחר תון משמעה שמעינן רב פפא סבא משמיה דרבא אמ"ל לא קשיא דמיירי רב פפא הוא"ל סדר יומיך ודיבך כהוא לתומי' בעלמא
דמשמע הא לאו הכי הוה משמיע ליה ואמאי לא תשמיע ליה אמר הכא כתיבא קודם שתקבל עליה שבועה פסולה ומשמע ירושלמי דבעי כל
הפרשה על הסדר ונראה דלא תשמיע שלא היכא דשנוין על הסדר אבל סדר סוטה אינו שנוין על הסדר שהרי אין סדר המשנה וסדר הפרשה מכוונין כמו שפירשנו
בראש הערך וסדר הפרשה עיקר אבל סדר המשנה אפי' למאן דאמר בעלמא לא ולהכי לא אמר נמי התם דאמ' ואהו סדר תמיד לאפוקי ממאי דאמ' אבל לאפוקי מסדר
סוטה ליכא למימר דאפילו כדיעבד נמי לא:

כתבה מיגרת פסולה רב"י פירש מגרת בלא שירטוט נספר אמר רחמנא והלכה למשה סיני שהספרים נריכין שירטוט ואי קשיא מאי מיריא משום דנקרעת
ספר תיפוק לי דבלאו הכי אסור לכתוב סוס פסוק בלא שירטוט דאמרינן בפ"ק דגיטין אמר רב יוסף מאן דאמר לימח לן דר' מאיר דאסיר הוה ועוד הא
איכא דשלח ליה לרב יהודה בני מחוז העולים משם לכאן הן קיימו בעצמם ויתמו הילך בזונה והילדה מכרו ביין ויש"ו וכתב ליה בלא שירטוט ואמ' יצחק סתם
כותבין אלא מן כותבין ומחזירין בסוף פרק מצות חליצה אמר אביי הלכך נט דחליצתה לכתוב הכי מקרינהו לידיה מוקין יבמי עד יבמי ופירש משום
דלא מצי למכתב אלמה תיבות דנופין בלא שירטוט כדמשמיק מר זוטרא שירטט וכתב ליה לכולה פרשתא מתקיף לה מר בר רב חידי והא ליכא
והילכתא כמר זוטרא מע"ג דלא ניחא לכותב תדיר מי לאו משום דנקרעת ספר ה"ג הא מני לכתוב המגילה עצמה חיפה פסולה קמ"ל דפסולה
ונראה שלא היו המיס בודקין על ידה מיהו לא ידענא אם שרטט אותה בין אשה לאחר כתיבה מע"ג דבשעת כתיבה כתב בחיסורא מי המגילה כשירה
בהכי אי לאו והא דאמרינן בהקומץ רבה ובמגילה הילכתא מזוזה נריכא שירטוט אבל לא תפילין נראה דהכי הילכתא גמירא לה דאין לו לשרטט תפילין אלא
לא תימא הכי שאף הא דפסיק אבל לא תפילין דלא מיפסלי אי כתבן בלא שרטוט אסור לכתוב בלא שירטוט ג"כ הא דמקשה התם מהא
דתפילין שכלו אין עושין מהן מזוזה אחרת אין מורידין אותו מקדושה חמורה לקדושה קלה טעמא דאין מורידין אבל משום שירטוט לא ואיבעי תנאי היא אי היה מצי
לשרטט להו הוה אמי למימר כמשורטטין שלא ס"ת דהכי גמירי לה דלא אצי לשרטט להו אבל ר"ת פירש הא דאמרינן שלא אין כותבין היינו אם לא שרטט כלל אבל
אם שירטט כל פיזות הגליונים אע"פ דלא שרטט בין שיטה לשיטה מזוזה אפי' לעניין ס"ת שלא משום זה לי ואהוהו צריך לשרטט בין כל שיטין ושיטין וכן
מוכיח בפ"ק דמגילה דכתי שלוש ואחת מלמד שנריכה שירטוט כחתימה של תור' ופירש"י דלא היינו ס"ת שלא מזוזה ולישנא דאמיתה משמע כיחידה של תור'
דהיינו מזוזה דיש בה עול מלכות שמים וכן עיקר דאי ס"ת ממש מאחר דחתמ"ת מ"ב הא דגרסינן בפ"ב דמגילה מגיל"ת נקרעת ספר ונקרעת מגרת
נקרעת ספר שהם תפרה בפשתן פסולה מאי מיריא משום ספר תיפוק ליה משום ואחת ונימא נריכא שירטוט ותפירה כחתימה של תורה שלא ע"מ לשרטט
דמזוזה מינטריך דהתם תפירה ליכא ולעניין תפירה נקרעת ספר והשתא לא תקשי הא דפסקינן בהקומץ רבה ובמגיל"ת הילכתא מזוזה נריכא שירטוט תפילין
מין נריכין שירטוט ומקשה מהא דתפילין שכלו אין עושין מהן מזוזה לפי שאין מורידין הא מזוזה שירטוט לא ומאי תנאי היא מדלא מצי משני תנאי היא דאפי'
מנהג ליכא הואיל וכן אין נריך לשרטן דגרסינן בירושלמי נפר"ק כל הפטור כתב"ר ועושהו נקרע הדיוט השתא י"ל הא דאין נריכה שרטוט היינו בין
פשיטין אבל כל פיזות נריכין שרטוט דלא נריעי משלם אין כותבין מיהא לפירושו לא תיתרין מאי מיניטריך למימר נכי מגילת סוטה דפסולה בלא שירטוט כיון
דאפי' ס"ת הוה סבי ליה בשירטוט לתרבא פיזות מצאתי בתוספות רבינו יב"ח במסכת גיטין שמעתי מרבי שהיה הגרפתי שהיה אומר מה שאנו כותבין בכתבי
בלא שרטוט ליכא למיחש דלא כתבינן לשום פסוק עד שלמדה בעלמא לפרוש בו שלום בלשון עברי או לברך בו שלום בלשון לא אבל כשכותב שמביא אומר לשום
פסוק כי הוי גוונא אסור למכתב בלא שירטוט ולא ידענא מנלן לכתוב בפירושים פסוקים בלא שירטוט שמביא לשום פסוק:

כתבה על שני דפין פסולין מקשה לפירוש רש"י בדפין של ספר תורה מפרק כתרא דגיטין דתנן סייר מקצת הגט וכתבו בגף השני והעדים מלמטה כשר
ולא חשיב ליה שני ספרים כיון דמעורה כדאמרי' בפרק שני דגיטין דהא הרי זה גיטך והנייר שלי היה מעורבת וכו' בשי רב פפא בין שטה לשטה
כין תיבה לתיבה מהו וקשיין ותיפוק ליה משום ספר אחד אמר רחמנא ולא שנים לא כריכה דמעורה והקומץ רבה נבי מזוזה אמר כמי אמר רב יהודה אמר
שמואל כתבה על שני דפין פסולה

כתב לה אחת ומחקה על המים וחזר וכתב לה אחרים ומחקה עד שמלאים לה כולה פסול דכתיב לה כל התורה כולה כאחד: לשמה נפסל לעצמו דכתיב ועשה לה לשמה: מחיק נמי בכוס לשמה לעצמו שיהא ניכר שמחיקה שיהא לשמו: הסק כסיב שהוא חלל כדרך שמתיבוקות שותין:

שיש עמה לה דכתיב כאחל מיכיהו בשבועת הלה ולקמיה מפרש היכי דמי: משביעני תורה אור עליך בפה ומוכיר שם שלה בטמאת שתת לומר לאת שלה בטמאת סייגו שבועה שתין עמה שלה שם בטמאת יבואו ביך היתים לנבות בטן כו' והייגו שלה: אמר רבא שלה לחודיה קיימא כו' שבועה ושלה יש כאן ושניהן על השם וקרא כתיב בשבועת השלה שהשבועה של שלה: משביעני עליך שם בטמאת יבואו ביך דאיכא השתא שבועה שהשביע את השלה שתחול: שבועה ליכא על השם וקרא כתי והשביע את השם: משביעני עליך שלה בטמאת ואם בטמאת יבואו ביך המים לקיימא שבועה ואחלה שתחול: אמן על השלה וכו' לכך הוכרכה לכפול: לרוסה ובשוקה על ידי גילגול שבועה הוא מגלגל עליה זמות של לירושין אף ע"פ שלא היה בו קיומי ומכאן לגילגול שבועה מן התורה: שומרת

כתיב על שני דפין פסולה ספר אחד אמר רחמנא ולא שנים ושלש ספר כתב אות אחת כז ומחק אות אחת וכתב אות אחת ומחק את אחת פסולה דכתיב ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת בעי רבא כתב שני מגילות לשני סוטות ומחקן לרתוך כוס אחד מהו כתיבה כח לשמה בעינן והאיכא או דילמא בעינן נמי מחיק לשמה ואם תמצא לומ' בעינן נמי מחיק לשמ' מחקן לב' כוסו' וחזר ועירבן מהו מחיקה לשמה בעינן והאיכא או דילמ' הא לאו דידה קא שתיא והא לאו דידה קא שתיא ואם תמצא לומר הא לאו דידה קא שתיא והא לאו דידה קא שתיא חזר וחלקן מהו יש ברירה או אין ברירה תיקו בעי רבא השקה בסיב מהו כט בשפופרת מהו דרך שתייה בכך או אין דרך שתייה בכך תיקו בעי רב אשי נשפכו מהן ונשתיירו מהן מהו תיקו אמר רבי זירא אמר רב שתי שבועות האמורות בסוטה למה אחת קודם שנמחקה מגילה ואחת לאחר שנמחקה מתקיף רבא תרוייהו קודם שנמחקה מגילה כתיבא אלא אמר רבא אחת שבועה שיש עמה אלה ואחת שבועה שאין עמה אלה היכי דמי שבועה שיש עמה אלה אמר רב עמרם אמר רב משביעני עליך שלא נטמאת שאם נטמאת יבואו ביך אמר רבא אלה לחודה קיימא ושבועה לחודה קיימא אלא אמר רבא משביעני עליך שאם נטמאת יבואו ביך אמר רב אשי אלה איכא שבועה ליכא אלא אמר רב אשי משביעני עליך שלא נטמאת ואם נטמאת יבואו ביך: מתני': על מה היא אומרת אמן אמן על האלה אמן על השבועה אמן מאיש זה אמן מאיש אחר אמן שלא שטיתי ארוס ונשואה ל

קדושין דף כו ע"ש דף כח

ושומרת

לא אמר זה מתכפרת כמה שנקט מדמי מבירתה אי נמי מיפכח דאמר ברירה ואף על גב דאמר ברירה לית ליה התם כשהתנו מיהו חוזין דקא מייתי לה לאסור בירושת לא אמר ברירה אלמא ליכא למיפלוגי בין ברירה שהוכרה מתחילה לאסור ברירות וכן בפרק הניזקין לו דף כה דאמייתי מתניתין ר' יהודה אומר לא היה מביאין סופרות לקיני חוכה מפני התערובת ומסיק משום תערובת דמי חטאת שמתה בעליה וקא פריך ונכרור מרכב זוזי וכמדי כמיא והכא לאסורי רבי יהודה לית ליה ברירה מכלן ומייתי הסיא להלוקח יין מבין הכותים ומסיק מדתני לוי מלמא דמדמי ברירה לחם בא מכס למזרח אף על גב דליכא היכרא מערבא לברירה מערבא זוזי דהוכרו מעיקרא אם כן רבא מאי קא מבעיא ליה דלא פשיט מהכי ומיהא נמי דתנן בפרק בתרא דמסכת מעילה פרוסה של הקדש שנפלה לתוך הכיס או שאמר פרוסה בכיס זה הקדש כיון שהוציא הרשותה מעל דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים דף כח עד שיוציא את כל הכיס אלמא לרבי עקיבא אית ליה ברירה כי האי גוונא דאמר בפרוסה דרשותה סופרי דכתיב בה פרוסה דשעלתה בידו היתה של הקדש שנפלה מיהא לא איתברור לי התם כמאי פליגי ומהא נמי ליכא למפשט דמייתי בכתובות פרק הלוקח בסמא סאה תרומה טמאה שנפלה לק' חולין דף כב ר' שמעון אומר תירוש ותירקב שהכי קאמר היא סאה שעלתה היא סאה שנפלה הכא נמי נימא שהמקח של לוה יניע ללוה דהתם מקילינן כדרבנן דמדאורייתא חד בתרי בטל וריב"ג הקשה בפרק הניזקין לו דף כה ובנכרור מרכב זוזי דתניא בתוספתא דמעילה גזיר הספרים מעות ואמר הלוו לחטאתי והלו לעולתי והלן דף כה לעצמי ונתערבו הרי לוקח בהן שלם בסמוך בין ממקום אחד בין משלשה מקומות מכלל דמי חטאת וכו' ודוקא בכי הני גוונא הרי לוקח שלים הסעות וליקח בהן בהמה לחטאת ונימא הוכרה הדבר דהלוו הוו דמי חטאת לא אמר מיהו מכל הני הוה מצי רבא למיפשט ועוד תימה מי מית לן למימר ברירה כי היכי גוונא התם כל תערובות שבעולם יחוור ויחלקו משום ברירה ועוד אמאי לא פשיט ליה מפרק קמא דדרשם הנזקין דקיימא לן דים כילה לסמן ויין נמצא דף יג דאין ברירה בדבר לח וכפרק התערובות מייתי ליה פלוגתא דר' אליעזר ורבנן גבי חטאת שנפל לתוך מים וכו' ונראה להכא דקא מבעיא ליה מי אמרינן דף עא לא קפיד קרא אלא למחיקה שתהא נכרת לתוך המים אלא אפילו לתוך כוס אחד מיכא למימר כל אחד ואחד מים לאו דידה לאו מחיקה נכרת היא חזר וחלקן הרי מים שכל אחת ניכרין מי אמרינן ברירה וכו' הרי הוכרו מיהא או דילמא אין ברירה כלומר ברירת מים בשעת מחיקה בעינן אבל לא על תערובת דיו שכל כתב המגילה לא קפדינן שהרי בשעת מחיקה בטל הכתב ולא תלי מילתא אלא במחיקה לתוך מים המנודרין לנזרה וקא מבעיא ליה מי מיא לא בדקה לה משום דלאו נמחקו כהלכתה או משום דטהורים היא:

בעי רבא השקה בסיב מהו ליכא למיפשט מהא דאמר רבא בפרק ערבי פסחים כרכן בסיב אף על פי שאין תלמוד לומר דרך תכילה בכך דפסח דף קטו מפסיק השיב בין המצה ובין בית הבליעה אבל הכא דלא מפסיק קא מיבעי ליה:

על מה היא אומרת אמן תנן בפרק שלישי דמסכת שבועות כל השבועה אמן כיוצא בה שבועה מפיו ובפרק שבועת העדות אמן יש בו קבלה ים בו דף לו שבועה ויש בו השמטת הכריס:

אמן אלא השמטת ירושלמי לא פסיק רבי אלעזר אומר המים בודקין אותה משבזין אלא המים פקודין בה לבשתטמא המים בודקין אותה למפרע:

שומרת יכם שזינתה אסור לייבמה פי' לפי' לרבנן דאמרי קידושין תופסי בחייבי לאוין ופליגי אדר"מ בכתוב"ם רב לכתיב בה לא תהיה אשת איש זר לא תהא בה הוייה לזר אמת דקרית ביה כעורו דלא תפסי בה קידושי משו' דאינה בת קידושי כיהוידע כתרוסתו שזינת:

דף נב

אמרי במערבא לית הילכתא כרב המנונא כסו' פ"ק דסנהדרין מפ' דאמרי במערבא הייכו ר' ירמיה וכרבא אע"ג דפסיק דלי הילכתא כרב המנונא הילכתא כוותיה דאת"ל בהא רב דרב סבירא ליה דאין קידושין תופסין ביבמה ומשו' מספק ליה ואת"ל בעניותינו נריך נט ופסיק אמיתי כשמואל ורב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב כיס ואין יום בה בזמן כדרב המנונא וכן ר' יוחנן ור' יצחק סבירא להו התם דאין קידושין תופסין ביבמה ופסיט לי לר' יוחנן ממתני' דלהלן ויהלוך לך ימין ושמאל רבי יצחק מי לימא ליה דלמא לך תספת מי מסכחת מרגניתא תותיה ומ"ל לר' מי לימא ליה דקלסך נברת רבה ה"מ מתני' ר"ע היא ומיהו ר"ל לית פליג אדר' יוחנן דהא מוקי התם כוותיה הפרק הא דקתני ומה נתקוש מכח על האיסור קל נאסר האוסר בשומר יבם וכדרב המנונא ונסוף הייט גמ' וכשילמי המולן אמרי כמי מצני מספקא ליה מי כרב מי כשמואל וכפ' כזורק בניטין פליגי ליכל דגמרת מי מתני' הוה תיובתא לרב המנונא מי הוי סייעתיה ואת"ל מצי למימר סייעתיה כי הכא למוקימי מתני' כר"ע אלא דלמי מפרש ליפלוג דמתניתין נופיה נירושלמי מפרש ליפלוג ר' יצחק לר' יוחנן שקרא עליו הולים והכ מכים בני ש"ל יליון מעיניך תכם בני ישמח לבי תן לחכם ויחכם עוד ישמע חכם ויוסיף לקח ר"ל לר' כתר כל טו פסוקי קידושין יכול הוא פתר ליה כר"ע ותו דהי ליה התם ויתיבניה מה תכפת לו ממזר בני קינוי דתורה אמר וקנה את אשתו ולפום מסקנא דהתם משמע דלית הילכתא כרב המנונא והכי גר' התם שומרת יבם שזינת ר"ש חוט מותרת לבייתה ותני כן ר' יהושע בן לוי תומר לסוטה לבייתה מ"ר יצחק שומרת יבם שזינת מותרת לבייתה ותני כן ר' יעקב בן זבדי בשם ר' אבהו מעשה היה וכתבת היתה והותר לבייתה מ"ר יוסי בר בון מה לא עכות הין בה לפי הירושלמי משמע דפליג ר' יצחק אר' יוחנן דהא דאמר התם ר"ע אומר יבמי הין קידושין תופסין כי

הדרן עלך היה מביא

היה נוטל את מנחתה כשהיא לתוך
כמרירין תחלה מנחת כהנים
במנחות שלא מקמיצה ושלא
בהגשה כמו שמתחלת קמיצה היא שהרי
קרב למזבח לשם קידוש כלי משלה
בפרשת מנחות שכבר נזכר: ומחזיק שתי ידיה
להגיף: וכהן מניח ידו תחתיה ומגישה
ליסוף דתנופה צריכי יד נשלים ויד כהן
ונעשים כמנחת סוטה היא סוטה: והגיש
לכהן מערבית לדרומית כדתניא בפרק
שני לסדר מנחות וכולהו סדר כתיבו
במנחת סוטה תנופה והקרבה קמיצה
והקטרה: והשאר כולם שכל המקמצות
שירים מלכלין דכתיב תורת במנחה
ותורת המנחה כו׳ עד ובנותיהן ממנה
תורה: ואחר כך מקריב בן מגמדא פריך הא
דתנא ליה והקטיר ומה יקריב עוד לאחר
הקטרה: פלוגתא דרבנן ורבי שמעון
בגמרא ילפינן לה מקראי: גמ׳: לרבי
יהושע דסבירא ליה מוקדו הוא ובחדו על
רבי אלעזר בן פדת ועוד היה רבי יהושע
סבירא ליה דאין הקטר נכוליה
בעינן והיינו דקאמר לרבי יהושע דסבירא
ליה תיתי לרבי אלעזר דאין הקטר נכוליה
מרבינן ליה מכבי שנדחל ונקט ממנו
היה: בנעלים מנלן סתם הקטר
מנחה עם הכהן דהא קרא בכהן לחודיה
כתיב ולקח הכהן מיד האשה וגו׳ ומר
יהושע מתנופת חזה ושוק ואימורין
דכולהו: ידיו תחתיה בנעלים כתיב
וגבי תנופה כתיב: מה כהן נסמוך
כתיב כהן בתנופת מנחתה: הא לקרבה
קודם השקאה דקתני קמץ והקטיר והדר
תיתיב מנחה: הכי קאמר כל סתם דתני רישא הניף וכני קמץ והקטיר לאו
הקטר הקרבה נקט ולא תיירי בהשקאה כלל שלא תיירי בסדר הקרבת
מנחת סוטה שכן הוא בתנופה והגשה קמיצה והקטרה ומכי קתני כולהו כשהן
להקריבה שיש בעולה שתוכן כפיפה כו׳ והדר תיירי מי קודם לו קודם כל אלה או קודם כל אלה קודמין להשקאה ופליגי בה רבי שמעון ורבנן:

דכתיב זאת תורת אנשים ושני בועלין דכולי עלמא לא פליגי דהאשה שותה ושונה דכתיב תורת כי יפלגי באיש אחד ושני בועלין בשני אנשים ובועל אחד רבנן קטנא סבר תורת לרבות כולהו אלא למעוטי איש אחד ובועל אחד ורבנן כתראי סברי אלא למעוטי כולהו תורת לרבות שני אנשים ושני בועלין ורבי יהודה אלא למעוטי תרתי תורת לרבות תרתי אלא למעוטי תרתי איש אחד ובועל אחד איש אחד ושני בועלין תורת לרבות תרתי שני אנשים ובועל אחד שני אנשים ושני בועלין:

הדרן עלך היה מביא

היה נוטל את מנחתה כשהיא לתוך כפיפה לתוך
מצריתה ונותנה לתוך כלי שרת
ונותנה על ידה וכהן מניח ידו מתחתיה
ומניפה והגיש וקטיר והקטיר והשאר
נאכל לכהנים היה משקה ואחר כך מקריב
את מנחתה רבי שמעון אומר מקריב את
מנחתה ואחר כך היה משקה שנאמר ואחר
ישקה את האשה את המים אם השקה ואחר
בך הקריב את מנחתה כשירה: גמ׳:
אמר ליה רבי אלעזר לרבי ישיית דדריה לא
תיתב אכרעך עד דמפרשת לה להא מילתא
מנין למנחת סוטה שטעונה תנופה מנאלן
והניף כתיב הכא ולקח הכהן מיד האשה
משלמי כתיב התם ידיו על חזה האשים
וכתיב התם ידיו רבי אומר מה כאן כהן אף
להלן כהן ומה להלן בעלים אף כאן בעלים
הא כיצד מניח ידו תחת ידי הבעלים ומניף:
הניף והגיש קמץ וכו׳: היה משקה ואחר כך
כו׳: מקריב את מנחתה הא אקרבה דרבי
קאמר סדר מנחות כיצד הניף והגיש קמץ
והקטיר והשאר נאכל לכהנים ובהשקאה
נופה פליגי רבי שמעון ורבנן דרבנן סברי
משקה ואחר כך מקריב את מנחתה ורבי
שמעון סבר מקריב את מנחתה ואחר כך
משקה שנאמר ואחר ישקה: ואם השקה
ואחר כך מקריב את מנחתה כשירה וכו׳

תנו

ולקח הכהן מיד האשה ונתנה בכלי חרס מים שלא מכלי חול ומותנה בכלי שרת היינו מטמאי מת כדתניא בפרק כלי חרס ומניח למזרח המזבח כדי שיהא נראה לכהן ומניח ידו תחתיה ומגישה ליסוף דתנופה צריכי יד נשלים ויד כהן ונעשים כמנחת סוטה היא סוטה: והגיש לכהן מערבית לדרומית כדתניא בפרק שני לסדר מנחות וכולהו סדר כתיבו במנחת סוטה תנופה והקרבה קמיצה והקטרה: והשאר כולם שכל המקמצות שירים מלכלין דכתיב תורת במנחה ותורת המנחה כו׳ עד ובנותיהן ממנה תורה: ואחר כך מקריב בן מגמדא פריך הא דתנא ליה והקטיר ומה יקריב עוד לאחר הקטרה: פלוגתא דרבנן ורבי שמעון בגמרא ילפינן לה מקראי: גמ׳: לרבי יהושע דסבירא ליה מוקדו הוא ובחדו על רבי אלעזר בן פדת ועוד היה רבי יהושע סבירא ליה דאין הקטר נכוליה בעינן והיינו דקאמר לרבי יהושע דסבירא ליה תיתי לרבי אלעזר דאין הקטר נכוליה מרבינן ליה מכבי שנדחל ונקט ממנו היה: בנעלים מנלן סתם הקטר מנחה עם הכהן דהא קרא בכהן לחודיה כתיב ולקח הכהן מיד האשה וגו׳ ומר יהושע מתנופת חזה ושוק ואימורין דכולהו: ידיו תחתיה בנעלים כתיב וגבי תנופה כתיב: מה כהן נסמוך כתיב כהן בתנופת מנחתה: הא לקרבה קודם השקאה דקתני קמץ והקטיר והדר תיתיב מנחה: הכי קאמר כל סתם דתני רישא הניף וכני קמץ והקטיר לאו הקטר הקרבה נקט ולא תיירי בהשקאה כלל שלא תיירי בסדר הקרבת מנחת סוטה שכן הוא בתנופה והגשה קמיצה והקטרה ומכי קתני כולהו כשהן להקריבה שיש בעולה שתוכן כפיפה כו׳ והדר תיירי מי קודם לו קודם כל אלה או קודם כל אלה קודמין להשקאה ופליגי בה רבי שמעון ורבנן:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0041
DFG

ורבי יהודה אומר כולבוס של ברזל מטילין לה לתוך פיה בפ״ל מיתות
פליגו ר׳ יהודה ורבנן במצו׳ הנשרפין דתנן נותנין סודר קשה לתוך
הרכ׳ וכורך על צוארו זה מושך אילך וזה מושך אילך עד שפותח את פיו ווורק
את הפתילה לתוך פיו ר׳ יהודה אומר אם מת בידך לא היו מקיימין בו מצות
שריפה אלא פותח פיו בצבת וכו׳ ותימה
לר״י מאי שנא הכא דלרבי יהודה בכולבוס
והתם בצבת ופי׳ ר״י דהכא נמי היו פותחין
פיה בצבת אלא לאחר שפתחו פיה בצבת
היו מטילין לתוכ׳ כולבוס שלא תוכל לחזור
ולקפוץ פיה ורבנן׳ מודו נמי דאין פותחין
פיה על ידי סודרין דהתם טעם דרבנן
תשום דשריפה חמורה מחנק והיו מקרבין
מיתת ע״י חנק ונמר מיתתו בשריפ׳ משום
ואהבת לריעך כמוך אבל הכא אין לקרב
מיתתה בפר״ח פי׳ לפי גר׳ הספרי׳ וכן פיר׳
והשקה בתרא מערערין והשקה קמייתא
לגופו מה ת״ל שבברייתא נשנית בתרא
וקמא אלא פיר׳ של בעל הגמרא הוא אלא
והשקה בתרא בא ללמד שמערערין והשקה
קמא לגופו ורבי עקיבא סבר ליה כרבנן
שמשקה ואח״כ מקריב מנחתה ומקשה
היכי אמר ר׳ עקיבא מערערין והא בדוקה
ועומדת סבירא ליה ותו מקשה ר׳ עקיבא
בהא מתניתין דפליג עליה רבי שמעון תני
מחיקה מעכבה אלמא סבירא ליה שמחיקה
והשקאה קודם הקרבת המנחה כרבנן
וכל זמן שלא נמחקה המגילה מצי הדרי
והכא דפליג בהדי דרבי יהודה תני קומץ
מעכבא דאלמא הקרבה קודם השקאה
כר׳ שמעון ושנינן תרי תנאי ואליבא דרבי
עקיבא ירושלמי ולית ליה רבי עקיבא
מערערין אית ליה בשהתחילה לשתות
וצריך לפרש דאם נמחקה מגילה קודם
שקירב הקומץ דשלא כדין עבוד כהנים
כיון שהתחילה לשתות מערערין אותה :
מגילתה

ת״ר והשקה מה ת״ל והלא כבר נאמר והשקה
שאם נמחקה מגילה ואמר׳ איני שות׳ מערערין
אותה ומשקין אות׳ בעל כרחה דברי ר׳ עקיבא
רבי שמעון אומר ואחר ישקה מה ת״ל והלא
כבר נאמר והשקה אלא לאחר כל המעשי׳ כול׳
האמורים למעלה מגיד ג׳ דברים מעכבין בה
עד שלא קרב הקומץ ועד שלא נמחק׳ מגילה
ועד שלא תקבל עליה שבועה עד שלא קרב
הקומץ ר״ש לטעמיה דאמ׳ מקרב את מנחתה
ואח״כ משקה עד שלא נמחקה מגיל׳ אלא מאי
לד משקה לה אמ׳ רב אשי לא נצרכה לשרישומו
ניכר עד שלא תקבל עליה שבוע׳ מישתא הוא
דלא שתיא הא מיכתב כתבי לה והאמר רבא
מגילת סוטה שכתבה קודם שתקבל עליה
שבועה לא עשה ולא כלום כדי נסבא במאי
קמיפלגי תלתא קראי כתיבי והשקה קמא
ואחר ישקה והשקה בתרא רבנן סברי והשקה
קמא לגופו שמשקה ואח״כ מקריב את מנחת׳
ואחר ישקה מיבעי ליה לשרישומו ניכ׳ והשקה
בתרא שאם נמחקה מגילה ואמר׳ איני שותה
מערערין אותה ומשקה אותה בעל כרחה ור״ש
סבר ואחר ישקה לגופו שמקריב את מנחתה
ואח״כ משקה והשק׳ קמא שאם השקה ואח״כ
הקריב את מנחתה כשר׳ והשקה בתרא שאם
נמחקה מגילה ואמרה איני שותה מערערין
אותה ומשקין אותה בעל כרח׳ ורבנן בדיעבד
לא פתח קרא וסבר ר״ע משקין אותה בעל כרחה והתניא ר׳ יהודה אומר כלבוס של
ברזל מטילין לתוך פיה שאם נמחק׳ מגילה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין
אותה בע״כ אמר ר׳ עקיבא כלום אנו צריכין אלא לבודקה והלא בדוקה ועומדת אלא
עד שלא קרב הקומץ יכולה לחזור בה משקרב הקומץ אינה יכולה לחזור בה
וליטעמיך תיקשי לך היא גופה משקרב הקומץ אינה יכולה לחזור בה והלא בדוקה
ועומדת לא קשיא הא דקהדרא בה מחמת רתיתא והא דקהדרא בה מחמת בריותא
והכי קאמר כל מחמת בריותא כלל כלל לא שתיא מחמת רתיתא עד שלא קרב
הקומץ דאכתי לא אמחוק מגילה אינמי אימחוק מגילה דשלא כדין עביד כהנים
דמחקא מצי הדרא בה משקרב הקומץ דבדין עבוד כהנים דמחקי לא מצי הדרא בה
קשיא

ה״ג תנו רבנן והשקה מה ת״ל והלא כבר נאמר והשקה שאם נמחקה כו׳
ולא גרסינן בתרא ברישא וקמא בסיפא ופירש משובש הוא ושעה בו הלא
כבר נאמר דמשמע שזה נאמר מתחילה והכי פיר׳ סדר המקראות כך הוא
וכתב ומחה והשקה והניף המנחה והקריב דהיינו הגשה וקמץ והקטיר
ואחר ישקה את האשה את המים והדר תו
כתיב השקאה שלישית והשקה את המים
והיתה אם נטמאת וגומר וקא״ר עקיבא
והשקה את האשה דכתיב קודם הקטרת
המנחה מה ת״ל והלא כבר נאמר אחר
הקטרת המנחה והשקה את המים וההוא
דווקא הוא ואין הראשון דוקא דמדכתיב
ואחר ישקה את האשה ש״מ השקאה אחר
הקטרה היא ומה תלמוד לומר והשקה
את האשה אחר המחיקה ללמדך שאם
נמחקה המגילה ואמרה איני שותה ולא
הודת לומר טמאה אני מערערין אותה
כלומר פותחין פיה שלא בטובתה ושופכין
את המים לתוך גרונה ואפילו נמחקה
מגילה קודם הקטרה דשלא כדין עשו
הכהנים דכיון דאינה שותה עד לאחר
הקטרה לא היה להם למחוק דכל מה שיש
שהות לאחר את המחיקה מאחרין שמא
תתודה אפי׳ הכי הואיל ונמחקה ואפי׳ שלא
כדין אין שומעין לה לאמר איני שותה אלא
או תשתה או תודה ולכך נאמר והשקה אחר
המחיקה ולא תשתה מיד עד לאח׳ הקטרה
אלא הא קמ״ל שהמחיקה גורמת לה לשתות:
ר״ש אומר ואחר ישקה מה ת״ל והלא כבר
נאמר והשקה לא פליג אדר׳ עקיבא אלא מר
דריש האי קרא ומר דריש האי קרא והכי
אמר לקמן בשמעתתי דתרוייהו ס״ל מקרי׳
מנחתה ואח״כ משקה : והלא כבר נאמר
פסוק שלישי והשקה את המי׳ לאחר הקטרה
מה ת״ל ואחר ישקה אחר כל המעשים כולן
האמורי׳ למעלה ומה אמור למעלה השבעה
וקבלה וכתיבה ומחיקה והקטרת המנחה
מגיד ששלשה דברי׳ הללו מעכבין ההקטר׳
והשבועה ומחיקה ולקמיה פריך פשיטא
קודם המחיקה מה תשתה : לשרישומו
ניכר שאם היה רישומו ניכר צריך לחזור
ולמחוק עד שלא יהא רישומו ניכר : הא
מיכתב כתבינן לה כהן למגילה קודם
קבלת שבועה בתמיהה : לא עשה כלום
דכי כתיב וכתב את האלות אחר קבלת
שבועה כתיב : כדי נסבא שלא לבורך
דהא אפילו מיכתב לא כתבינן : במאי
קמיפלגי אמתני׳ קאי ובריתא נקט בדישא
לא שמועינן מהיכא יליף ר״ש טעמיה וקבעי
רבנן השת היכי דרשי להו לקראי ור״ש היכי
דריש להו לכולהו: רבנן סברי והשקה קמא
דקודם הקטרה דוקא הוא ואע״ג דכתיב ואחר ישקה דמשמע דווקא על כרחך מקרא האמור ראשון אינו נדרש אלא לגופו ומקראות יתירות האמורים אחריו
ניתנו לדרוש הלכך קמא דוקא לומר שמשקה ואח״כ מקריב את מנחתה וע״כ ואחר ישקה אע״פ שנכתב אחר הקטרה אקודם הקטרה קאי ואחר דקאמ׳ אמחיקה
קאי הכתובה למעלה וקאמרי רבנן דאם לא נמחקה יפה לא ישקנה והשקה בתרא נמי אם דם הקטרה קאי ולדרשה אתא עד כאן: ור״ש סבר ואחר ישקה משמע
דדוקא הוא ודוקא כתביה לאחר הקטרה לומר שכולן מעכבין בה הקטרת המנחה ורושם הניכר וכולהי מהכא נפקי דקודמין להשקאה והשקה קמא לאכשורי
דאי עביד איפכא: והשקה בתרא שאם נמחק׳ מגילה: ודווקא אחר הקטרה דבדין אימחיק משקין אותה בעל כרחה והיינו דאיכא בין לר״ע בין לר״ש דר״ע לית ליה
אם השקה ואח״כ הקריב מנחתה כשרה הלכך והשקה קמא דריש לבעל כרחה ואע״ג דשלא כדין אמחיק קודם הקטרה ואחר ישקה לרישומו ניכר והשקה בתרא
לגופיה לומר שמקריב מנחתה ואח״כ משקה: בדיעבד לא פתח קרא אין דרך הכתוב לומ׳ בתחיל דבריו שלא כדרך מצותן אלא בתחילה סודר משפט דבריו ולבסוף
מרבה מקראות לדרוש : כולבוס שני שינים יש לו ונותן לתוך פיה זקוף : אלא לבודקה אם טהורה אם טמאה והלא בדוקה ועומדת דכיון דאמרה איני שותה
מודה שהיא טמאה : יכולה לחזור בה ולומר איני שותה ואין אונסין אותה דהא מודה דטמאה היא: משקרב הקומץ וכו׳ ולקמיה פריך היא גופא קשיא אמאי אינה
יכולה לחזור והלא בדוקה ועומדת היא : דקא הדרא מחמת בריותא הא דקתני בדוקה ועומדת דקא הדרא בה מחמת בריותא הוא שאינה רותתת וקאמרה
איני שותה ודאי טמאה היא ולכך אינה רותתת דסמכא מעיקרא ואמרה כי משיכא למשתי לא שתינא ולא שנא קרב קומץ ולא שנא לא קרב לא שתיא כדמפרש
ואזיל כל מחמת בריותא כלל כלל לא שתיא ואפילו קירב הקומץ והא דמפליג בין קרב ללא קרב דקא הדרא בה מחמת רתיתא שאנו רואין אותה רותתת
דאיכא למימר דאינה ממאנת שלא יבדקוה המים ואפילו היא טהורה ורוצה היתה לסמוך על טהרתה ולשתות ולפיכך היא רותתת וכשמגעת לשתות חוזרת בה
הילכך עד שלא קרב כו׳ ובריתא קמייתא דלעיל דקתני מערערין אותה במחמת רתיתותא קאמר :
קשיא

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn779453476/phys_0042
DFG

קשיא דרבי עקיבא אדרבי עקיבא התם אמר מחיקה מעכבא והכא אמר קומץ מעכב תרי תנאי ואיבא דרבי עקיבא איבעיא להו אמרה אני שותה מחמת בריותא וחזר ואמרה שותה אני מהו כיון דאמרה איני שותה טמאה אני קאמר וכיון דאחזיק נפשה בטומאה לא מציא הדרא בה או דילמא כיון דאמרה שותה אני גליא דעתה דמחמת ביעתותא הוא דאמרה תיקו אמר אבוה דשמואל צריך שיתן מר להוך המים מ"ט דאמר קרא מים קדושים שמרי כבר:

מתני': עד שלא נמחקה המגילה אמרה איני שותה מגילתה ננענת ומנחתה מתפזרת על הדשן ואין מגילתה כשרה להשקות בה סוטה אחרת נמחקה המגילה ואמרה טמאה אני המים נשפכין ומנחתה מתפזרת על בית הדשן נמחקה המגילה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה אינו מספקת לשתות עד שפניה מוריקות ועיניה בולטות והיא מתמלאת גידין והם אומרים הוציאוה שלא תטמא העזרה אם יש לה זכות היתה תולה לה יש זכות תולה שנה אחת יש זכות תולה שתי שנים יש זכות תולה ג' שנים מכאן אומר בן עזאי חייב אדם ללמוד את בתו תורה שאם תשתה תדע שהזכות תולה לה ר"א אומר כל המלמד בתו תורה כאלו לומדה תיפלות ר' יהושע אומ' רוצה אשה בקב ותפלו' מתשעה קבין ופרישות הוא היה אומר חסיד שוטה ורשע ערום ואשה פרושה ומכות פרושין הרי אלו מבלי עולם: גמ': א"ר יהודה אמר שמואל משו' ר"מ כשהייתי למד תורה אצל ר"ע הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לי דבר כשבאתי אצל ר' ישמעאל א"ל בני מה מלאכתך אמרתי לו לבלר אני אמר לי בני הוי זהיר שמלאכתך מלאכת שמים היא שמא תחסיר אות אחת או תתיר אות אחת נמצאת אתה מחריב את כל העול כולו אמרתי לו דבר אחד יש לי אני מטיל לתוך הדיו וקנקנתום שמו אמר לי וכי מטילין קנקנתום לתוך הדיו התורה אמר ומחה כתב שיוכל למחות מאי קא"ל ומאי קא מהדר ליה הכי קא"ל לא מיבעיא בחסירות ויתירות דבקיאנא אלא אפילו למיחש לזבוב דדילמא אתי ויתיב אתגיה דרלי"ת ומחיק ליה רי"ש דבר אחד יש לי שאני מטיל לתוך הדיו וקנקנתום שמו אינו והא תניא אמר ר"מ כשהייתי למד תורה אצל רבי ישמעאל הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לי דבר כשבאתי אצל ר"ע אמר עלי קשיא שימש אשימש קשיא אסרה אאסרה בשלמא שימש אשימש לא קשיא מעיקרא אתא לקמיה דר"ע כיון דלא מציקם ליביה אתא לקמיה דר' ישמעאל גמר גמרא הדר אתא לקמיה דר"ע סבר סברא אלא אסרה אאסרה קשיא תניא רבי יהודה אומר אומר היה רבי מאיר לכל מטילין קנקנתום לתוך הדיו

מגילתה ננענת ירושלמי תני כנענת תחת נירו של היכל למה שכשפיל לשחקה לול קטן היה שם ושם המים נשפכים תני מין בהן משום קדושה מהו לגבל בהן את השיט מה כבר המים נשפכי תניים בהם משום קדושה נמחקה מגילה ואמרה איני שותה למה שנרמ' לפה שמחק כמה ימחק תניא ר' מנין בית שמאי כר' עקיבא אומרי' אחת וכ"ש אומרי' שתים מ"ד אילעאי

טעמא דכ"ש כדי לכתוב י"ה:

אמר ר' ירמיה למחוק לה מן התורה מיכן ביניהו תימה לרבי והא בימי ר"מ כפסקו כבר המים המרים כדאמרי' בפרק ^כתרא דרבי יוחנן בן זכאי הפסיקה ועוד רמי רבא מגילת סוטה שכתבה קודם שתקבל עליה שכועה לא עשה ולא כלום מ"ש מ"ד דמ"ד מוחקין לה מן התורה ומיכא למימר מ"ד מוחקין לה מן התורה לית ליה דרב מ"כ אמתי אמר לר"ם לעיל כדי נסבת ליממ לית ליה דרבא שלח הכי משמע דקתני דרבא כ"ע מודה ומיכא למימר מ"ד מוחקין לה מן התורה כגון שכתבה אותה בפרשה בתורה למחר שקבלה עליה שכועה מע"פ שהסופר לא כתכוון לשם סוט' שלח לשם ס"ת ומה שמין מטילין קנקנתום לתוך הדיו לפרשת סוטה אפי' בזמן הזה משום דכתיב בה ומחה דבעינן כתב שיכול למחות דכתיב דס"ל מוחקין לה מן התורה ס"מ דקסבר לעולם אותה פרשה אפי' כתובה בת"ס קפיד קרא דבעינן שיכול למחוק:

אבל תורס דסתמא כתיב הכא נמי דמוחקין לפום מאי דיחוי הוה מצי למיפרך וכי לית ליה לת"ק הא דתניא כל נט שנכתבה שלא לשם פסול כיצד היה עובר בשוק ושמע קול סופרים מקריס וכו' והוה מצי לתרוצי דלמא עד כאן לא אמ' רבי נט לסתמא פסול משו' דאמה לאו לגירושין עומדת מכל שוטה אחר שקיבל לה ונסתר סתמא להסקות עומדת כדאמרינן בריש ^נסבת זכתיס ס"ג עד כאן לא פליגי רבי נט שלח משום דהתם וכתב לה אחר דחמכא וכו' מיהו י"ל דאיכא לפרושי לשם אחר לא הדרא מתקני ע"י מחיקה לשם שלה ולר' אחי נר יהיה נמי מע"ג דעשייה דידה מחיקה היא מיהו מהני קנת דכתב נסתמא ועשה לה ולא כתב ומחה לה דרשינן ליה נמי מכתיבה דבעינן דלכתוב לשם אלות בעלמא מיהו מהני נמי היכי דלא כתב

ליבור וה ודיכ'ת ו'כ'ל בהישו'הסמו' דף מו

מיי' פ"ב מהל' סוטה סמג עשין כג

מיי' פ"ב מהל' סוטה סמג עשין כה

ר"מ

עין משפט נר מצוה

כתב וכתב לה ת"ל דבכתובה לשום חסד תחר דכשר לפוס דיחוי דרב נחמן
בר יצחק ק"ל היכי דקאמר הכא כתב וכתב לה תמר רחמנא אחל הכא לא
דף כד כתיב ולא וכתב ולא כתיב גבי עשיית והיא נפרק כל הגט מפרש מ"ט
פסלינן לכל הני ניסין לי כתיב ונתן ספר כריתות ק"ל למעוטי היכי דקאמר
שכתב שלא לשום חסד כתב רחמנא וכתב ולא
לא כתיב שלא וכתב ק"ל למעוטי היכי דלא
היכו כתב לה אחל ים לוכ' גיטין דהיכו דקא
כתב לה כשר כתב רחמנא וכתב לה
דממעטינן היכו סתי גיטין וכו' אלמא
דממעטי סתם מוכתב גרידא היכ' דכתב
לשם חסד אחרת ור"ל דסתמי סתם הוה
פריך למכתב אלא ונתן לה ספר כריתות
היינו דכתב וכתב קרא יתיר למעוטי נכתב
לשם חסד אחרת אבל הכא לאו יתירא
הוה היכי וכתב היינו למעוטי מיניה
שלא היכא דלא מכתיב לשם חלות בעולם
כדכתיב וכתב את השלות:

הא מני רבי עקיבא היא ובזכות
סבר לה כרבנן פי' ר"י דלעכתן
הכי נספרי וכירושלמי כהלישא דסבר רבי
עקיבא זכות תולה דגר' בירושלמי תני ר'
טרפון תומר כל זכרונות שנתמרו בתורה
לטובה חוץ מזו שהיא של פורענות אחר לו
ר"ע היינו נמי מוכח עון ושתק הייתי תומר
כדברין הם היינו תומר מנחת זכרון אלא
לטובה אבל מי לית הוי אמר רבי עקיבא
בהדיא זכות תולה הוה מוקי לה כרבי
דמתני' וסבר לה כרבי שמעון ורמיה אלא
הוה מני לתוקמה כר' דמדסיפא ר' ישמעאל
לאו ר' ועוד מיבא למאן דאמר כפרק קמא
דכתובות פליגי רבי ורבנן:

לא טמא מת אלא אפילו מת עצמו
קשיא לר' דסבא מסתיע לרבנן
מת מצוה מטמא מת הכנסת וכפרק בתרא
דעירובין בסופו אמר רב טובי בר קיסנא
אמר שמואל הכהנים שמא ארץ במקדש
חייב ארץ עצמו פטור שנאמר מזכר ועד
נקבה תשלחו מי שים לו טהרה במקום
ומת כמי אין לו טהרה במקום ושם לתרץ
דסת' מיירי בכהנים ארץ אלא נגע בו וארץ
לא מטמא במשא ולכבי נקט כמי ארץ ולא
נבילה דאם נטמא הכהנים תיפוק לי' מטוס
גופו שהי' נכנס טמא ארץ במקדש והכא ר"ש
אלא טמא מת בלבד אמרו לאחר שפירש מן
הטומאה שלא אפי' מת עצמו להיות טומאה
בחיבורין בכהניסו דחמירו טפי מטומאה
שלא בחיבורין כדלקמיה פרק שני דעל"ג:

ביעהותא מרפיא תימא לר' ורמי כפר'
כתרא לנדה בגמרא ס"ד
אומרים כל הנשים מתות נידות מ"ט דס"ד
ביעתותא דמיתה חזיא וכ"ש פליגי עליה
וקא מקשה התם שלא דתניא בית שמאי
אומרים כל הנשים מתות נידות מ"ט דס"ד
מכשרו ולא מתמה לוכמו שלא טעמא דכ"ש
וכו' אלמא דלא אמר ביעתותא מרפיא ור"ל
ביעתותא דמלאך לא מרפיא דלא חזי אלא
בשעת הוצאת הנפש:

יש זכות תולה שנה לאחת ירושלמי
יש זכות תולה שנה אחת מנגלכל
נמי לקמן תרין עשר יום זכות תולה
שתי שני מאמכון ויסי לשנתי' ימים יש זכות
תולה שלש שנים מאחת ויש שנים
אין מלאתם אמר רבי יוסי כל אותן שלש שנים היה עוסק בתורה מנחת זכרון כלל מוכרת עין פרש במדומה הכי פירוש
ליתא דמנחת זכרון ליכא למילף זכרון זכות שלא אם אמר אתה כן לא נמצאת מידת הדין מקופח אם אתה מידת הפורענות
מעושה הרי מזכרת מידות טובה מרוכה על אחת כמה וכמה שלא מנחת זכרון יש לה זכות מזכרת שאין לה זכות:

חוץ מפרש סוט' בלבד ר' יעקב אומ' משמו חוץ
מפרשת סוטה של מקדש מאי ביניהו אמר ר'
ירמיה למחוקה לה מן התור' איכא ביניהו והני
תנאי כי הני תנאי דתניא אין מגילתה כשירה
להשקות בה סוטה אחרת רבי אחי בר יאשיה
אומר מגילתה כשירה להשקו' בה סוטה אחרת
אמ' רב פפא דילמא לא היא עד כאן לא קאמ'
תנא קמא התם אלא כיון דאינתיק לשום רחל
לא הדרא מינתקא לשום לאה אבל תור'
דסתם כתיבה הכי נמי דמחקינן אמ' רב נחמן
בר יצחק דילמא לא היא עד כאן לא קאמר'
אחי בר יאשיה התם אלא במגיל' דאיכתו לשום
צות בעולם אבל תורה דלהתלמד כתיב הכי
נמי דלא מחקינן ור' אחי בר יאשיה ליתי ליה
כתב לגרש את אשתו ונמלך מצאו בן עירו
ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך
פסול לגר' בו אמרי התם וכתב לה אמ' רחמנ'
בעינן כתיבה לשמה הכא נמי ועשה לה מאי
עשייה מחיקה : אינה מספקת לשתות עד
שפניה: מני ר"ש היא דאמ' מקריב את מנחתה
ואח"כ משקה דכמה דלא קרבה מנחתה לא
בדקי לה מיא דכתיב מנחת זכרון מזכרת עון
אימא סיפא יש לה זכות הית' תולה לה אתאן
לרבנן דאי ר"ש דאמר אין זכות תולה בטים
המרים אמר רב חסדא הא מני ר"ע היא דאמ'
מקריב את מנחתה ואח"כ משקה ובזכות סבר
לה כרבנן : והם אומרים הוציאוה וכו' : מ"ט
דדילמא מתה למיטר דמת אסור במחנ' לוייה
והתניא טמא מת מותר לכנס למחנה לוי' ר'
ולא טמא מת בלבד אמרו אלא אפי' מת עצמו
שנאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו עמו
במחיצתו אמ' אביי שמא הפרוס נידה למיטר
דביעתות' מרפי' אין דכתי' ותתחלחל המלכה
מאד ואמ' רב שפירס ניד' והא אנן תנן חרדה
מסלקת דמים פחדא צמית ביעתא מרפיא :
יש לה זכות היתה וכו' : מני מתניתין לא אבא
יוסי בן חנן ולא ר"א בן יצחק איש כפר דרום
ולא' ישמעאל דתניא אם יש לה זכות תולה
לה שלשה חדשים כדי הכרת העובר דברי
אבא יוסי בן חנן' אליעזר בן יצחק איש כפר
דרום אומר תשעה חדשים שנאמר ונקה הא כיצד
ונזרעה זרע ולהלן הוא אומ' זרע יעבדנו יסופר
זרע הראוי לספר ר' ישמעאל אומר שנים עשר
חדש ואף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר
דכתיב להן מלכא מלכי ישפר עלך וחטיך
בצדקה פרוק ועווייתך בטיחן ענין בכן

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0044
DFG

בבן תהוי ארכא לשלותיך וכתיב כולא מטא
על נבוכד נצר מלכא וכתיב °ולקצת ירחי תרי
עשר לעולם רבי ישמעאל ואשכח קרא דאמר
ותני דכתיב °כה אמ׳ ה׳ על שלשה פשעי אדום
ומאי אע״פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר דילמ׳
שאני נכרי דלא מפקיד דינא עלייהו: ויש זכות
תולה ג׳ שנים כו׳: זכות דמאי אילימא זכות
דתורה האי אינה מצוה ועושה היא אלא זכות
דמצוה זכות דמצו׳ מי מגנא כולי האי והתניא
ואת זו דרש ר׳ מנחם בר יוסי °כינר מצוה ותור׳
אור תלה הכתוב את המצוה בנר ואת התורה
באור את המצוה בנר לומר לך מה נר אינה
מגינה אלא לפי שעה אף מצוה אינה מגינה
אלא לפי שעה ואת התורה באור לומר לך מה אור מגין לעולם אף תורה מגינה
לעולם ואומר בהתהלכך תנחה אותך וגומר בהתהלכך תנחה אותך זה העולם
הזה בשכבך תשמר עליך זו מיתה והקיצות היא תשיחך לעתיד לבא משל לאר׳ שהי׳
מהלך באישון לילה ואפילה ומתיירא מן הקוצין ומן הפחתים ומן הברקנים ומחיר׳
רעה ומן הליסטין ואינו יודע באיזה דרך מהלך נזדמנה לו אבוקה של אור ניצול מן
הקוצין ומן הפחתים ומן הברקנים ועדיין מתיירא מחיה רעה ומן הליסטין ואינו יודע
באיזה דרך מהלך כיון שעלה עמוד השחר ניצל מחיה רעה ומן הליסטין ועדיין אינו
יודע באיזה דרך מהלך הגיע לפרשת דרכים ניצל מכולם דבר אחר עבירה מכפר׳
מצוה ואין עבירה מכבה תורה שנא׳ °מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה אמר ר׳
יוסף מצוה בעידנא דעסיק בה מגנא ומצלא בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא אצולי
לא מצלא תור׳ בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה מגנא ומצלא מתקיף
לה רבה אלא מעתה דואג ואחיתופל מי לא עסיק בתורה אמאי לא תגין עליהו אלא
אמר רבא תורה בעידנא דעסיק בה מגנא ומצלא בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא
אצולי לא מצלא מצוה בין בעידנא דעסיק בה בין בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא
אצולי לא מצלא רבינ׳ אמר לעולם זכות תורה ודקאמרת אינ׳ מצוה ועוש׳ נהי דפקודי
לא מיפקדא באגרא דמקרי׳ ומתניא בניהו ונטרא להו לגברייהו ער ראתי מבי מדרש
מי לא פלגא בהדיהו מאי פרשת דרכי׳ אמר רב חסדא זה תלמיד חכם ויום טיתר׳ רב
נחמן בר יצחק אמר זה תלמיד חכם וירא׳ חטא מר זוטרא אמ׳ זה תלמיד חכם דסלקא
לי שמעתא אליבא דהילכתא דבר אחר עבירה מכפה מצוה ואין עבירה מכבה תורה
אמר רב יוסף דרשיר׳ רבי מנחם בר יוסי להאי קרא כי סיני ואילמלא דרשוה דואג
ואחיתופל הכי לא הדרוף בתר דוד דכתיב °לאמר אקים עוגבונו מאי דרוש °ולא יראה
בך ערות דבר וגו׳ והן אינן יודעין שעבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה מאי
°בוז יבוזו לו אמר עולא לא כשמעון אחי עזריה ולא כרבי יוחנן דבי נשיאה אלא כר׳ הלל
ושבנא דכי אתא רב דימי אמ׳ הלל ושבנא אחי הוו הלל עסק בתור׳ שבנא עבד עיסקא
לסוף א״ל תא נערוב וליפלוג יצתה בת קול ואמרה °אם יתן איש את כל הון ביתו וגו׳:

אמר

מצוה בין בעידנא דעסיק בה בין בעידנא דלא עסיק בה מגנא אגוני מגנא
אצולי לא מצלא ותימא מאי האי דקתני בברייתא הלך אחת המצוה
גדר מה גר מגינה מגינה שלא לפי שעה אף מצוה מגינה שלא לפי שעה אף
מיגר הרע מגינה מגינה כלל אי מן הפורענות מגינה לעולם ותו למה
תלתה הכתוב בתור מסוס דמגינה לעולם
אי מן הפורענות מגנ׳ נמי מגנה לעולם ותו
מיגר הרע דמצלה לא מצלה שלא לפי שעה:

זה תלמיד חכם דסלקא לי שמעתתא
ליכא דהילכתא תימא והיכן ניטול
מכולן והלה לא ניטול מיגר הרע בעידנא
דלא עסיק בתורה וי״ל סתם תלמיד חכם
תורתו אומנתו ועוסק בה ומהרה כל שעה
ושינו סולך ד׳ לחמות כלה תורה:

והן הינן יודעין שעבירה מכבה מצוה
תימא והא אמר לעיל בין לרב יוסף
בין לרבה מצוה מגינה מגנה מן הפורענות
לפי׳ בעידנא דלא עסיק בה ועבירה מכבה
מצוה לאו מלתא הן מן הסיסורין קאמר מלא
מליטול שכר לעתיד לבא כמו שפיר׳ רש״י:

בין

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0045
DFG

בן עזאי אומר חייב אדם וכו' ירושלמי דבן עזאי דלא כר"ע בן עזריה דדרים הקהל את העם האנשים והנשים והטף האנשים כתו ללמוד נשים למען ישמעו ובגמלה דפי' למכוה לשמוע האנשים כדי שידעו לקיים מצוה ולא משום שידעו שזכות תולה מטרונא שגלה את ל' אלעזר משפי מה חטא לחת במעשה העגל והן מתין כה שלש מיתות

תורה אור

כל מצוה

אמר לה מין אשה חכמה אלא כפלך אמר לו הורקנוס כמו כשכיל אלא להשיבה דבר את' מן התורה לבלה ממנו ג' מאו' כור מעשר בכל שנה מ"ל יפרפו ולא יפסרו דברי תורה לנשים:

מיי' פ"ט מה' תלמוד תורה ת"ת פ"ג עשין יב עו"ל סי' רמו

רוצה משה בקב ותפלת פר"ח רוצה משה שיהא נעלם אמר ויהא מצוי לפלה בכל שנת לתת לה עונתה ולא יהיה לה שלא קב חיטים בלבד ולא יהא גמל שהולך בדרך רחוקה ויהיה נותן לה עונה אלא אחת לשלשים יום ותע"פ שאינה לה לשכרו ט' קנין חניכה עליה העונה בכל שנת וקב אחד מתשעה קבין ופרישות ג' יום ורבי פירש בשם רב הני המשרה מעות על ילדי שלים לא יפחות לה מקנין חיטין מן שנת לשנת כלומר כגמ' פ"ע ועונת מצוי לה ולגו התורך על מעותו מוסיפין על כתובתה ג' דינרים בשבת ושער ביניהו הוא ל' סלעים בשלש ל' דינרים נמצאת שלש בדינר ונ' סלעים שהן נ' דינרים שהן ל' קנין הרי שחכמים עמדו על סוף דעתה שהיא רוצה בתפלות עמו שהי קנייס מ"ח קנייס שיפרוש ממנה דקנייס אחד מד' כ"ח קנין:

מיי' פי"ט מה' אישות סמ"ג עשין מצוה עו"ת סי' קיב

היכי דמי חסיד שוטה ירושלמי רשה תיוק מבעבע בכה לא לבשחלון תפלין מנילנו עד כשהוא חולץ תפלין והוא לא נפשו:

זה הנותן דינר לעני להשלים לו מתתיים זוז הוא דרבי מנחם ורבי יוחנן ומברית מזונות מן המלמה קני ירושלמי מכות פרושים ותו נר' שהם אר תלמיד מלר' כון אין לו מתתיים זוז חסר דינר והוא רבי יליף לזכי עמיה אר לתלת שנים מעבר מכני אר זמן עבדי ביה תלמידיו עין בית' ומלון ליה לתת בעי מזכי עמיה היך דהוה יליף אמר ליה ר' לית ליה סיעורא אמר זה מכת פרושים

דף יא

מעשה בית רמז לתלמידיו ואעלוניה לקפילין ואסרוניה אר חל קרט וזכה עמיה היך דהוה יליף סניגו בפר' [illegible] למסכת פיאה מי שים לו מתתיים זוז והוא נותן ונותן בהן הרי זה לא יטול וכן מדת הדין אמר מחצין דעבדין טכין מן מתן דלא עבדין:

יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטין נראה דווקא לענין מזון הבנות אמרינן מה שמכרו מכרו לענין מזון האשה כיון דמשועבד לה כעל למזונות אבל לא לכסות ומ"ש מדברי חסי אמר רבי יוחנן יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטים וכו' התם לית ליה משתעבדי לה מתיים לי נמי בית זה עצמו דרך בו בחיי הבעל אבל מזונות בכל יום נריכה למזונות ולא דמי מזונות לשאר לחודיה והוא הדין אם מכרו בנכסים מרובין מה שמכרו מכרו דמטלטלי לית משתעבדי למזונות ואמרינן בפרק מציעת' האשה בין מכרו בין מכרו אין מוציאין למזונות והתי דנקט נכסים מועטין אורחא דמילתא נקט דלא מזדן אינשי נכסים מזוה הפסד מזונות היכא דזבין נכסים מרובים רבי פרים בתוספתיו דרבי יוחנן פליג אהאי דמסקינן בפרק שני דייני גזירות אמר רבי יצחק בן אלעזר משמיה דחזקיה כל מקום שאמר ר"ג רואה אני לכרי מזמון הלכה כמותו ובני נכסים מועטין תנייא התם ובפרק מי שמת אמר מזמון וכי כשבינו שהי זכר הפקדתי ואמר דבן נ' אלימל רואה אני את דברי מזמון ולא ידענא מאי דוחקיה לפרש כך אלא דמזמון טפי מציא לרבנן:

אבל זה האשה עצה למכור בנכסים כדשב"ג דת"ש פי' נותנין מזה לבנה על דברי הנותן ועדים דאמרו מעשיו והרי הוא חוטא ולא לו ומיהו המוכר עצמו דמיכו דאסון לית ליה מיקרי רשע ואף על גב דלכתחילה אסור לעשות כך דלא תמיר ליסוריה שהרי הפלישו הנותן בגוף ופירות לעשות כרצונו וקשיא לפירושו נפוק פרק מי שהיה נשוי בפרק מי שהיה נשוי ואין לאחריו לפלוני ועמדה ונישת בעל לוקח ואין לאחריך במקום בעל כלום ואמר מכני הכי והאמר מכני חיוב רשע זה האשה כו' מי קאמר תיכסי שמת מוכר עצמו למזונות ומיהו ים לפרש כיון דאשה מקרא רשע מכל דלמוכר אסור לעשות לכתחילה מ"ע דלא נקרא רשע כדקתני התם אין לו לרשעו לא תאכילת פירות ולא קבלת מקחת מכני זה האשה עיקר וכו' גמרא כדשב"ג מכלל דאכני סניד ליה כדשב"ג והכי אמר מכני נמי בבלדין ואין לאחריו במקום לוקח כלום וכיון נוחלין מפרש טעמא דלא קאמר משום דקסבר קנין פירות בקנין הגוף דמי ונפלה אמר בפרק מי שהיה נקיטינן נעל נכסי אשתו נרש הרשאה לוקח על נב לפירות דידיה הוי הגוף נרש הרשאה דאשתו דסבירא ליה דלאו בקנין הגוף דמי ולתקי ים לתני דקנין הגוף דמי לאו בקנין הגוף דמי מתרצינן שהיה אחריך משעבד גוף ופירות נתן לרשעו דהא בהדיה פירא אחריך ירם פלוני ולקוח הוא פסק סם כרבן שמעון בן גמליאל דאמר זה לא יטול וכן עיקר דלא תיקשה הלכה דפסקינן כרבנן והכא אחריך שהי וכן עיקר דלא תיקשה הלכה דפסקינן כרבנן דאמרי כרים לקים פרק קמא דבבא קמא ולא כרבי שמעון בן גמליאל דפסקינן הלכה לקמיה ולא פליג רים לקים ומדלקי' למשמע דהכי קיימא לן כדאמר מכני הוא דשב"ג ולקמן נמי הוה מתני דהוה לה דיקלא בחצר דרב ביבי כו' מזל מיהו מקניין לבנו קטן כרשב"ג על פי' רשב"ג לא קאמר אחריך שמעי' דהלכה כרשב"ג הילכך בעינן לפרושי דרשב"ג סבירא ליה כרים לקים דמי והכא היינו טעמא דאחריך שהי ולא תקשה הלכתא תהילכתא תיתא לר' חמתי לא קשיא נמי דפשיטא דלוקח בקנין הגוף דמי וכשבאתי אמרו לי כדאר' רבי שמואל

דף יב

דף יג

דף יד

דף טו

דף טז

דף יז

דף יח

דף יט

דף כ

דף כא

דף כב

דף כג

דף כד

דף כה

דף כו

דף כז

דף כח

דף כט

דף ל

דף לא

דף לב

דף לג

דף לד

דף לה

דף לו

דף לז

דף לח

דף לט

דף מ

דף מא

דף מב

דף מג

דף מד

דף מה

דף מו

דף מז

דף מח

דף מט

דף נ

דף נא

דף נב

דף נג

דף נד

דף נה

דף נו

דף נז

דף נח

דף נט

דף ס

דף סא

דף סב

דף סג

דף סד

דף סה

דף סו

דף סז

דף סח

דף סט

דף ע

דף עא

דף עב

דף עג

דף עד

דף עה

דף עו

דף עז

דף עח

דף עט

דף פ

דף פא

דף פב

דף פג

דף פד

דף פה

דף פו

דף פז

דף פח

דף פט

דף צ

דף צא

דף צב

דף צג

דף צד

דף צה

דף צו

דף צז

דף צח

דף צט

דף ק

דף קא

דף קב

דף קג

דף קד

דף קה

דף קו

דף קז

דף קח

דף קט

דף קי

דף קיא

דף קיב

דף קיג

דף קיד

דף קטו

דף קטז

דף קיז

דף קיח

דף קיט

דף קכ

דף קכא

דף קכב

דף קכג

דף קכד

דף קכה

דף קכו

דף קכז

דף קכח

דף קכט

דף קל

דף קלא

דף קלב

דף קלג

דף קלד

דף קלה

דף קלו

דף קלז

דף קלח

דף קלט

דף קמ

דף קמא

דף קמב

דף קמג

דף קמד

דף קמה

דף קמו

דף קמז

דף קמח

דף קמט

דף קנ

דף קנא

דף קנב

דף קנג

דף קנד

דף קנה

דף קנו

דף קנז

דף קנח

דף קנט

דף קס

דף קסא

דף קסב

דף קסג

דף קסד

דף קסה

דף קסו

דף קסז

דף קסח

דף קסט

דף קע

דף קעא

דף קעב

דף קעג

דף קעד

דף קעה

דף קעו

דף קעז

דף קעח

דף קעט

דף קפ

דף קפא

דף קפב

דף קפג

דף קפד

דף קפה

דף קפו

דף קפז

דף קפח

דף קפט

דף קצ

דף קצא

דף קצב

דף קצג

דף קצד

דף קצה

דף קצו

דף קצז

דף קצח

דף קצט

דף ר

דף רא

דף רב

דף רג

דף רד

דף רה

דף רו

דף רז

דף רח

דף רט

דף ש

דף שא

דף שב

דף שג

דף שד

דף שה

דף שו

דף שז

דף שח

דף שט

דף ת

דף תא

דף תב

דף תג

דף תד

דף תה

דף תו

דף תז

דף תח

דף תט

דף תי

דף תיא

דף תיב

דף תיג

דף תיד

דף תטו

דף תטז

דף תיז

דף תיח

דף תיט

דף כ

דף כא

דף כב

דף כג

דף כד

דף כה

דף כו

דף כז

דף כח

דף כט

דף ל

דף לא

דף לב

דף לג

דף לד

דף לה

דף לו

דף לז

דף לח

דף לט

דף מ

דף מא

דף מב

דף מג

דף מד

דף מה

דף מו

דף מז

דף מח

דף מט

דף נ

דף נא

דף נב

דף נג

דף נד

דף נה

דף נו

דף נז

דף נח

דף נט

דף ס

דף סא

דף סב

דף סג

דף סד

דף סה

דף סו

דף סז

דף סח

דף סט

דף ע

דף עא

דף עב

דף עג

דף עד

דף עה

דף עו

דף עז

דף עח

דף עט

דף פ

דף פא

דף פב

דף פג

דף פד

דף פה

דף פו

דף פז

דף פח

דף פט

דף צ

דף צא

דף צב

דף צג

דף צד

דף צה

דף צו

דף צז

דף צח

דף צט

דף ק

דף קא

דף קב

דף קג

דף קד

דף קה

דף קו

דף קז

דף קח

דף קט

דף קי

דף קיא

דף קיב

דף קיג

דף קיד

דף קטו

דף קטז

דף קיז

דף קיח

דף קיט

דף קכ

דף קכא

דף קכב

דף קכג

דף קכד

דף קכה

דף קכו

דף קכז

דף קכח

דף קכט

דף קל

דף קלא

דף קלב

דף קלג

דף קלד

דף קלה

דף קלו

דף קלז

דף קלח

דף קלט

דף קמ

דף קמא

דף קמב

דף קמג

דף קמד

דף קמה

דף קמו

דף קמז

דף קמח

דף קמט

דף קנ

דף קנא

דף קנב

דף קנג

דף קנד

דף קנה

דף קנו

דף קנז

דף קנח

דף קנט

דף קס

דף קסא

דף קסב

דף קסג

דף קסד

דף קסה

דף קסו

דף קסז

דף קסח

דף קסט

דף קע

דף קעא

דף קעב

דף קעג

דף קעד

דף קעה

דף קעו

דף קעז

דף קעח

דף קעט

דף קפ

דף קפא

דף קפב

דף קפג

דף קפד

דף קפה

דף קפו

דף קפז

דף קפח

דף קפט

דף קצ

דף קצא

דף קצב

דף קצג

דף קצד

דף קצה

דף קצו

דף קצז

דף קצח

דף קצט

דף ר

דף רא

דף רב

דף רג

דף רד

דף רה

דף רו

דף רז

דף רח

דף רט

דף ש

דף שא

דף שב

דף שג

דף שד

דף שה

דף שו

דף שז

דף שח

דף שט

דף ת

דף תא

דף תב

דף תג

דף תד

דף תה

דף תו

דף תז

דף תח

דף תט

דף תי

דף תיא

דף תיב

דף תיג

דף תיד

דף תטו

דף תטז

דף תיז

דף תיח

דף תיט

שקרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמי׳ אחמר קרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמי׳ ר׳ אלעזר אומר זה עם הארץ רבי שמואל בר נחמני אמר הרי זה בור ר׳ ינאי אומר הרי זה כותי רב אחא בר יעקב אומר הרי זה מגוש אמר רב נחמן בר יצחק מיסתברא כרב אחא בר יעקב דאמ׳ אינשי רטין מגושא ולא ידע מאי אמר תני תנא ולא ידע מאי אמר ר״ אזהו עם הארץ כל שאינו קורא קריאת שמע שחרית וערבית בברכות דברי רבי מאיר וחכמים אומרים כל שאינו מניח תפילין בן עזאי אומר כל שאין לו ציצית בבגדו רבי יונתן בן יוסף אומר כל שיש לובנים ואינו מגדלן ללמוד תורה ׳אחרים אומרים אפי׳ קורא ושונה ולא שימש תלמידי חכמים זהו עם הארץ קרא ולא שנה הרי זה בור לא קרא ולא שנה עליו הכתוב אומר ׳וזרעתי את בית ישראל ואת בית יהודה זרע אדם וזרע בהמה ׳ירא את הבני ומלך ועם שונים אל תתערב אמר רבי יצחק אלו ששונין הלכות פשיטא מהו דתימא שונין בחטא וכדרב הונא דאמר רב הונא כיון ׳שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו קא משמע לן תנא התנאים מבלי עולם מבלי עולם סלקא דעתך אמר רבינא שמורין הלכה מתוך משנתן תניא נמי הכי אמר רבי יהושע וכי מבלי עולם הן והלא מיישבי עולם הן שנאמר ׳הליכות עולם לו אלא שמורין הלכה מתוך משנתן : אשה פרושה וכו׳ : תנו רבנן בתולה צליינית ואלמנה שובבית וקטן שלא כלו לו חדשיו דברי אלו מבלי עולם איני והאמר רבי יוחנן למדנו יראת חטא מבתולה וקיבול שכר מאלמנה יראת חטא מבתולה דרבי יוחנן שמעה להההוא בתולה דנפלה אאפה וקאמרה רבונו של עולם בראת גן עדן ובראת גיהנם בראת צדיקים ובראת רשעים יהי רצון מלפניך שלא יכשלו בני אדם קיבול שכר מאלמנה דההיא אלמנה דהוואי בי כנישתא בשיבבותיה כל יומא הוה אתיא ומצלה ביה מדרשיה דרבי יוחנן אמר לה בתי לא בית הכנסת בשיבבותיך אמרה ליה רבי ולא שכר פסיעות יש לי כי קאמר כגון יוחני ברת רטיבי מאי קטן שלא כלו לו חדשיו תרגימו זה ת״ח המבעט ברבותיו רבי אבא אמר זה תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה דא״ר אבהו אמ׳ רב הונא אמר רב מאי דכתיב ׳כי רבים חללים הפילה ׳ועצומים כל הרוגיה כי רבים חללים הפילה זה ת״ח שלא הגיע להוראה ומורה ועצומים כל הרוגיה זה ת״ח שהגיע להוראה ואינו מורה ועד

רבי שמעון בר נחמיני אמר הרי זה בור תימה כמאן סבירא ליה לא כרבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר בור מלא לבנה ואפי׳ קדרו זרבי יהודה אפי׳ עם הארץ לא אמרו אלא בכוס פרק שני׳ מצי מיתרץ לך דלרבי יהודה נ״ר מילתיה דשמעוני דכר ה׳ לחרפיהם ל דכתיב ונאמר החרי לים חל לדברו חלו תלמידי חכמים אחיכם חלו בעלי מקרא שאחיכם הן בעלי משנה מנין אחיכם חלו עם הארץ שמא דבעלי משנה הן בעלי מקרא לאו בכלל עם הארץ הוא :

כל שאינו קורא קריאת שמע שחרית

ועדיין לרבי ר״מ תימה לר׳ דאמר בפרק ׳הניזקין ובפרק ׳שחכלו דף קמח ע״ב ליזקו עם הארץ כל שאינו אוכל חולין בטהרה דברי רבי מאיר ופירש להרכב עניינין עם הארץ הן ושם שאינו מקבלין ממנו עדות כדתניין בפרק ׳הלו עובדין דף מט ע״ב שפה דברים נאמרו בעם הארץ הן מקבלין מהן עדות וכו׳ ובפרק תומר ׳בקודש כמאן דף כב מקבלין סהדותא מעם הארץ כר׳ יוסי ושם כשר לענין עדות ונחשד על הטהרות ועל המעשרות לו לענין זיקון לו לענין שביעית לי נמי לענין דברים שאינן נקחין אלא מן המומחה כדאיתא בפרק שני דעבודת כוכבים ובירושלמי פשה פרוסה זו היא שיוצאת ומלעגת דברי תורה ותאמר לי תנא ושכב עמה בלילה הוא לומר רבי אבהו כביכול היה ב׳ שמשב הוא בבבל ויודע שלא עלתה על דעתה אלא כשביל להעמיד שבטים הוספיו עליהן בתולתא נימפית ותלמיד חכם חכמה סוכבות ותינוק שהוא עולה לחדשיו בתוך נימפית מניימה מוכנת בתוליה ותינוק שהוא עולה לחדשיו רבי אלעזר בשם ר׳ סימון זה שהוא גדול בתורה אלא בפרקה ומבזה את הגדולים ממנו לומר רבי יוסי וסו סבן תשב ואיברייו נראה כבן ל״ב והוא בא על אחת מכל הערויות האמורות בתורה והן מיתות על ידו והוא פטור ר׳ פירש מניימת מוכנת בתוליה מחמת בושת בתוליה נוסרת מכל מורי לומי הרב ר׳ מאיר פירש עוסה מסירה ומתפללת כדגרסינן בגמרא דילן גליינית וכחילו נמי ועוסה תעניות שתהא נענית בתפילתה ואינה עוסה אלא לגנב את העין אלא יבקשו רחמים ומזונה ותוכדת בתוליה

ועד

ועד כמה עד ארבעים שנין איני והא רבה אורי בשוין: ומכות פרושין וכו': תנו רבנן שבעה פרושין הן פרוש שיכמי פרוש נקפי פרוש קיזאי פרוש מדוכיא פרוש מה חובתי ואעשנה פרוש מאהבה פרוש מיראה פרוש שכמי זה העושה מעשה שכם פרוש נקפי זה המנקיף את רגליו פרוש קיזאי אמר רב נחמן בר יצחק זה המקיז דם לבתלים פרוש מדוכיא אמר רבה בר שילא דמשפע כי מדוכיא פרוש מה חובתי ואעשנה הא מעליותא היא אלא דאמר מר חובתי תו ואעשנה פרוש מאהבה פרוש מיראה אמרו ליה אביי ורבא לתנא לא תיתני פרוש מאהבה פרוש מיראה דאמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה אמר רב נחמן בר יצחק דמטמרא מטמרא ודמגליא מגליא בידינא רבה ליתפרע מהני דחפו גונדי אמר ליה ינאי מלכא לדביתיה אל תיראי מן הפרושין ולא ממי שאינן פרושין אלא מן הצבועין שדומין לפרושין שמעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס: מתני' ר' שמעון אומר אין זכות תולה במים המרים ואם אתה אומר הזכות תולה במים המאררי מדחה אתה את המים בפני כל הנשים השותות ומוציא אתה שם רע על הטהורות ששתו שאומרים טמאות הן אלא שתלתה להן זכות רבי אומר הזכות תולה במים המאררים ואינה יולדת ואינה משבחרת אלא מתנוונה והולכת לסוף היא לח מתה באותה מיתה ניטמאת מנחתה עד שלא נקדש בכלי הרי היא ככל המנחות ואם משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותשרף ואו' שמנחותיהן נשרפות האומרת

ועד כמה עד ארבעין שנין ואיבעית אימא עד שבעים שנה: ואיבעית אימא עד מאה עשרים שנה: ואיבעית אימא עד כמה עד מ' שנה שהוא לגמול עד ארבעים שנה: ולא מצינו שנה שנתחיל לגמול עד ארבעים שנה עד היום הזה מ"מ לא קתני הכא אלא עד ארבעין שנין והיכי דמי מתחלת תורה עד מ' שנה שהוא להתחיל לגמול:

בשוין כ"י פירש"י שהוא לגדל העיר בחכמה מותר להורות קסבר לר"י כר מאיר

מפני הרוח לחמר שהיו בתחלת בנין העיר תמן לא תיהוי גברא פסיטא לא נריכא דשוין שמא היכי דשוין תין לן לקפוץ להורות להכי מסתברא הכא לפרש והא רבה לחורי והוא לא הגיע להוראה שכל ימיו לא היה אלא מ' שנה שכח בשוין הא לחמר שהין לו להורות עד ארבעין שנין היינו כשהוא לגדול העיר כחכמת גדול העיר הגיע להוראה היכי כיון שיש שם חכם כמותו הגיע להוראה כשנים והוא לא הגיע לשני הוראה אין לו להורות לפניו לכל אם הוא גדול העיר הוא בחכמה אע"ג שלא הגיע לכלל שני מור ורבה גדול העיר בחכמה היה לכל ר"י פירש הטיח דפי הרוח לחמירי בחדש שנכנס לעיר שיש שם חכם תורה תמן לא תהוי גברא אפילו בשוין ולפי' לא מיירי בהוראה:

פרוש מחבה פרוש מירחה כירושלמי פ' הרואה עשה מחבה ועשה מירחה עשה מחבה שהם בחת לשנוא דע שחתה אוהב ואין אוהב שונא עשה מירחה שהם בחת לעשות דע שחת' ירא ואין ירא מבעט: שבעה פרושי' הן פרוש שכמי וכו' פרוש מן הכעיים פרוש שכמי טעון מכות על כתפיה פרוש נקפי נקיף לי ואני עבד מצוה פרוש קיזאי עבד חלש חוב וחרג מצוה ומקיז חלש בחרג פרוש מן הכעיי ומה דחי לי אנא מנכה ואנא עבד מצוה פרים מה כי לא חופתי חלש חובת עבדת דנעביד מצות דכותה פרוש ירחה בחיוב הוראה כחברים דכתי' ורע חברים תוכיח תין לך חביב מכולם שלא פרוש מהכא כחברים:

לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אף על פי שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה אמר רב נחמן בר יצחק זה המקיז דם לבתלים פרוש מדוכיא אמר רבה בר שילא דמשפע כי מדוכיא פרוש מה חובתי ואעשנה הא מעליותא היא אלא דאמר מר חובתי תו ואעשנה פרוש מאהבה פרוש מיראה אמרו ליה אביי ורבא לתנא לא תיתני פרוש מאהבה פרוש מיראה דאמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה אמר רב נחמן בר יצחק דמטמרא מטמרא ודמגליא מגליא בידינא רבה ליתפרע מהני דחפו גונדי אמר ליה ינאי מלכא לדביתיה אל תיראי מן הפרושין ולא ממי שאינן פרושין אלא מן הצבועין שדומין לפרושין שמעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס: מתני' ר' שמעון אומר אין זכות תולה במים המרים ואם אתה אומר הזכות תולה במים המאררי מדחה אתה את המים בפני כל הנשים השותות ומוציא אתה שם רע על הטהורות ששתו שאומרים טמאות הן אלא שתלתה להן זכות רבי אומר הזכות תולה במים המאררים ואינה יולדת ואינה משבחרת אלא מתנוונה והולכת לסוף היא לח מתה באותה מיתה ניטמאת מנחתה עד שלא נקדש בכלי הרי היא ככל המנחות ואם משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותשרף ואו' שמנחותיהן נשרפות האומרת

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0048
DFG

וכל הנשואות לכהנים מנחותיהן נשרפות ואפי׳ קרב הקומץ כשלכתו ולא נטמאות כשרפין שיריים לפנים הדבן כדמפרש בגמ׳: כהנת בת כהן מנחת נאכלת כל יומא ולא תאכל כתי׳ לא תאכל דכהנ׳ הכשרה לישרל נאכל וכן כהנת לממה וגרושה שבניהם מנחת נאכלת: כהנ׳ מתחללת מן התורה

ומן הכתוב אם נבעלה לפסול: כהן מין מתחלל אם נשא גרושה זונה וחללה וטעם דכולה מתני׳ אפ׳ בגמ׳: קדשי קדשים חטאת ואשם ומנח׳ בכולה כתי׳ כל זכר בכהנים: אם בן אם לאשם כישרל נמי קתניר: אם פורע ופורם כשהוא מונע עור ראשו ופורם בגדיו: האיש מדיר את בנו קטן בנזיר וחלה נזירות עליו אפילו לכשיגדל: מגלח על נזירו אבל אם נדר אביו בנזירו והפרים קרבנותיו ואת והיה בנו נזיר הבן מגלח בין מלאת ואפי קרבנות שהפרים אביו: מקדש את בתו מקבל קידושי בתו קטנה שלא מדעתה: מוכר את בתו לאמה כשהי קטנה: גמ׳: מנחותיהן נשרפות אחת מנחת סוטה ואחת מנחת נדבה: מפני שים לו חלק בה

מנחת נדבה ותימא מנחת נדבה מה חלק יש לו בה ה״ק מנחת נדבה שהיתה באה מחמת נדבה ולא מחמת חובה: האומרת טמאה אני לך ושבאולה ערי שהיא לט טמאה והאומרת איני שותה ושבעלה אינו רוצה להשקות ושבעלה בא עליה בדרך וכל הנשואו לכהנים מנחותיהן נשרפות בת ישרא׳ שנשאת לכהן מנחתה נשרפת וכהנת שנשא׳ לישרא׳ מנחתה נאכלת מה בין כהן לכהנת מנחת כהנת נאכלת ומנחת כהן אינה נאכלת כהנת מתחללת וכהן אין מתחלל כהנת מטמאה למתים ואין כהן מטמא למתים כהן אוכל בקדשי קדשי ואין כהנת אוכלת בקדשי קדשים מה בין איש לאשה האיש פורע ופורם ואין האשה פורעת ופורמת האיש מדיר את בנו בנזיר ואין האשה מדרת בנה בנזיר האיש מגלח על נזירות אביו ואין האשה מגלחת על נזירות אביה האיש מקדש את בתו ואין האש׳ מקדשת את בתה האיש מוכר את בתו ואין האשה מוכר׳ את בתה האיש נסקל ערוה ואין האשה נסקלת ערוה האיש נתלה ואין האש׳ נתלית האיש נמכר בגניבתו ואין האשה נמכרת בגניבתה: גמ׳: ת״ר כל הנשואות לכהונה מנחותיהן נשרפות כיצד כהנת לוייה וישראלית שנשאת לכהן אין מנחתה נאכלת מפני שיש לו חלק בה ואינה עולה כליל מפני שיש לה חלק בה אלא דהקומץ קרב בעצמו והשירים קריבין בעצמן איקרי כאן כל שהוא ממנו לאישים הרי הוא בכל תקטירו אם יהוד׳ בריה דר׳ שמעון בן פזי דמסיק לשום עצים כר״א דתניא ר״א אומר לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשום עצים דניחא לר״א דאית ליה האי סברא מאי איכא למימר דעבדי להו האי סברא מאי איכא למימר דעבדי להו כר״א בר שמעון דתניא ר״א בר שמעון אומר הקומץ קרב בעצמו והשירים מתפזרים על בית הדשן ואפילו

דמסיק להו לשום עצים דפ״ד דניחא הכי אם רוצין להקטיר הלא היתה רוצה לקמוץ וכו׳ ותימא מה תלמי סייך לה ודלמי כחילו מעורבין שיריים והוי כאיברי עולה ואיברי חטאת שנתערבו דפליגי בה ר״מ ורבנן דלא סייך בה תלמי לריכא דאם כפפ לא ודלמי מקמצין רוצין להקטיר ומקמצין לאכול ולהקטיר וחוזרין מה שנתוכן מן רוצין להקטיר לשם עבודה שהוא ולא סייך תלמי וכמאן דר״י נקט ליה אגב שטפיה דהיינו דפרק כוזחין על המנוסה לתנן כהנת שנתערב ולדם בולד שפתה נותנין עליה חומרי ישרא׳ וחומרי כהנים ומפרש בגמ׳ למנחתיה נקמצת כמנחת ישרא׳ ואינה נאכלת כהנים וכולה סוגיא כי הכא דתם ולמי סייך תלמי כשהחמץ מקריב מנחה אינו יודע אם כהן הוא או ישרא׳ וצריך ליתנות

כמו שפי׳ רש״י כהן והא דתנן בפרק קומץ רבה שנתערב קומצה בשיריה אם הקטיר אין לו למימר לסתמא כרבנן דפליגי תדכי אליעזר הקומץ קרב בעצמו והשיריים בעצמן בעבי שיבוא דר״מ חילק שיריים משום קומץ או משום שיריים לר״מ תימר משום קומץ אינו נותנו כלילה ואינו נותנו לאחר מיתה ואינו מחשב להן ואי תימר משום שיריים נותנו כלילה ונותנו לאחר מיתה מכן שיחשב להן ופשיט לה מדר״ש בר שמעון דאמר לעיל שנתערבו על גבי המזבח כדמפרש בפ׳ ושוחט כהן מנחות הלא אמרו נותנו כלילה ונותנו לאחר מיתה ומחשב להן אמר רבי יוסי בר כהן מיכן

מחשב להו אלא הוכשרו לא להכשיר תדשא ולא להכשיל תוכח:

כהן

כל הנשואות לכהני מנחותיהן נשרפות

פרש״י אחד מנחת סוטה ואחד מנחת נדבה ותימא מנחת נדבה מה חלק יש לו בה והא אפי׳ ר׳ יהודה אומר בפ׳ כין המודר מזבח מכניס על מזבח כל קרבנו שהי חייבת לובה שהיא חייבת כדמפרש בספרי כגון שם קפצה נזירו כראשה וחילה את הבשר דומיא דמנח׳ סוט שהי חוב׳ דיליף לה מוהביא את קרבנו עליה כל קרבן שעליה אבל מנח׳ נדבה מולה ר׳ יהודה שאינו מביא ור״ל משום הכי יש לו חלק משו דק״ל מה שקנתה מזבח קנתה בעלה כדתנן בפ״ד דמזיר שם שלה היתה בהמה החטאת תמות ואין דייק בגמ׳ מנח׳ לה מה שקנתה מזבח קנתה בעלה שלכ׳ים לו חלק כה אפי׳ לרבנן דפליגי תדכי יהודה ואפי׳ דוקא קרבן שמכשיר לו מביא עליה דמה שקנתה קנתה בעלה מיהו בירושלמי דפר׳ היה מביא משאר דמנחת סוטה תיירי והכי גרסי׳ התם מנח׳ מלמד שהיה קדש לשמה כשם שהיה קדש לשמה כך היה קדש לשמו ואפי׳ רבי חייא ופליג ליקרב כלל אינה יכולה מפני שותפתו של אשה לאכול אינה יכולה מפני שותפתו של אים אמר ליה הקומץ לעצמו והשיר׳ קריבין לעצמן ואת אומ׳ מנחתה שלא מה דקיימתי קרא קיימתי אפי׳ אתם אומ׳ כן ואתם קרבן בעלה מפני שותפתו של מזבח שמכין שים לו שותפו באנחה מפרים עליה חוץ מדעתה ח״ת מאחר שים לו חלק בה ה״ק הויא לה מנחת שותפות ואומ׳ בפ״ק דזבחים הניח מנחה לשני בניו ומת קריבה ואין בה משום שותפות אלא הם בו משום שותפות אינה קריבה משום דכתי׳ בה נפש והכי קתני בספרי בחיי ול״ל דעיק בפרה משום דילפה נפש קריבה בה דשם הניח מנחת לשני בניו דמסיק התם דקניא להו שתא משום דמכפרי קריבה בין נפש:

הקומץ קרב בעצמו ת״ת מאחר שים לו שיריו לכולה מנח׳ כתב בידה ויהו שיריו נאכלין כדאמר בפ״ק דזבחים ופפ״ק דתמורה מתכפ׳ עוב׳ תמורה והכא היינו מתכפ׳ במנחה זו ל״ל ת״ל מיקני למתכפ׳ כולי זבח ואפי׳ לא למקדים חלק בו מבעל הבית לא לבעל חלק במנחה:

האומרת טמאה אני וירושלמי האומר טמאה אני לא נחלקו שמת בעליה היה ואפי׳ שמת בעליה יבמו המעוברים כמלא דמיה לאשם תלוי אם לאשם תלוי אפי׳ משקדם בכלי ר״ל מתני׳ דמי׳ לאשם תלוי שנשחט דתניא תמן אם משנשחט נודע לו הדם יספך והכשר יבא לבית הפרוכת

כל הנשואות לכהני מנחותיהן נשרפות פרש״י אחד מנחת סוטה ואחד מנחת נדבה ותימא מנחת נדבה מה חלק יש לו בה והא אפי׳ ר׳ יהודה אומר בפ׳ כין המודר מזבח מכניס על מזבח כל קרבנו שהי חייבת לובה שהיא חייבת כדמפרש בספרי כגון שם קפצה נזירו כראשה וחילה את הבשר דומיא דמנח׳ סוט שהי חוב׳ דיליף לה מוהביא את קרבנו עליה כל קרבן שעליה אבל מנח׳ נדבה מולה ר׳ יהודה שאינו מביא ור״ל משום הכי יש לו חלק משו דק״ל מה שקנתה מזבח קנתה בעלה כדתנן בפ״ד דמזיר שם שלה היתה בהמה החטאת תמות ואין דייק בגמ׳ מנח׳ לה מה שקנתה מזבח קנתה בעלה כלכ׳ים לו חלק כה אפי׳ לרבנן דפליגי תדכי יהודה ואפי׳ דוקא קרבן שמכשיר לו מביא עליה דמה שקנתה קנתה בעלה מיהו בירושלמי דפר׳ היה מביא משאר דמנחת סוטה תיירי והכי גרסי׳ התם מנח׳ מלמד שהיה קדש לשמה כשם שהיה קדש לשמה כך היה קדש לשמו ואפי׳ רבי חייא ופליג ליקרב כלל אינה יכולה מפני שותפתו של אשה לאכול אינה יכולה מפני שותפתו של אים אמר ליה הקומץ לעצמו והשיר׳ קריבין לעצמן ואת אומ׳ מנחתה שלא מה דקיימתי קרא קיימתי אפי׳ אתם אומ׳ כן ואתם קרבן בעלה מפני שותפתו של מזבח שמכין שים לו שותפו באנחה מפרים עליה חוץ מדעתה ח״ת מאחר שים לו חלק בה ה״ק הויא לה מנחת שותפות ואומ׳ בפ״ק דזבחים הניח מנחה לשני בניו ומת קריבה ואין בה משום שותפות אלא הם בו משום שותפות אינה קריבה משום דכתי׳ בה נפש והכי קתני בספרי בחיי ול״ל דעיק בפרה משום דילפה נפש קריבה בה דשם הניח מנחת לשני בניו דמסיק התם דקניא להו שתא משום דמכפרי קריבה בין נפש:

הקומץ קרב בעצמו ת״ת מאחר שים לו שיריו לכולה מנח׳ כתב בידה ויהו שיריו נאכלין כדאמר בפ״ק דזבחים ופפ״ק דתמורה מתכפ׳ עוב׳ תמורה והכא היינו מתכפ׳ במנחה זו ל״ל ת״ל מיקני למתכפ׳ כולי זבח ואפי׳ לא למקדים חלק בו מבעל הבית לא לבעל חלק במנחה:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0049
DFG

כהן ולא כהנת ירושלמי רבי לעזר בעי קמיה ר"ל והכתיב וכהן כי יקנה קנין כספו מעת כהן ולא כה"ג והכהן המשיח תחתיו מכניו את שכנו עומד תחתיו יצתה זו שתין בכה עומד תחתיו ה"ג דכפרק °הזרוע הוה מני לעכויי נמי הכי ונתן לכהן הזרוע ולא לזר ולא לכהנת

דף קלב

שלא תפיל לכהנת דהכא טעמא מסו דכתיב והכהן המשיח תחתיו מכניו תכל התם דמי לי' מסום דלהרן וכניו כתיב כפרשת מנחה מינמי מסו דלהתם הוי מיעוט לאחר מיעוט:

מה בין חיים לשם כתוספתא דף מסיב עובר על מנות עשה שהזמין רשע מה שתין כן בשם היתה עובר על כל תקיף ועל כל תעשית ועל כל תעשה למתים מה שתין כן בשם היתה נידון כבן סורר ומורה ונעשה ומסיר ואין היתה נעשה ומסיתת היתה נמכר ונשנה ואין היתה נמכר ונשני היתה נרצע ונמכר לעבד עברי וקונה לעבד עברי ואין היתה נרצעת ונמכרת וקונה ולא קתני התם כל הני דמתני' שלא דוכתי כתיב מסום דמפרש התם בכסף ובשטר וכניסת ותימא לחי לא תיבי נמי סמיכות תנופו ובין כהן לכהנת הנשות וקמיצות וכל הני

דף לו דתנן בפ"ק °דקידושין ולא קתני כמי שהעבדי יונה בשנים וכיוצא וכמ"ל התדון מה שתין כן בעבריה הזב מעמת נרציעת ולא סזכה מצורע לסור בתשמיש המטה

דף מ ולא מצורעת כדמפרש בריש °פרק מחוסרי כפרה מחוק לאהלו ולא מחוק לאהלה:

דף ל האיש מגלח על נזירות בפ"ד °לנזיר

דף נו וכפ"ב °לכריתות מפ' לדוקא על מעות סתומין ולא על מעות מפורשין:

שנאמר את בתי מריעים לקרא ילף לי' ואמר מכי הבערה אל הזקנים מצמ למעט מה דתינה וכתה בכתי לתת:

דף מו ותליה אותו ולא אותה בפר °נגמר דין נפק לן מכי יהים בחים ולא בחם:

בגניבתו ולא בגניבתה תימה כיון דאי בגניבתה מכרת בגניבתה מ"ל אין ב"ד של מעלה מוכרין דב"ד של מטה מוכרין שלא בגניבתו וכפ"ק °דקידושין מאביו דכתן מערב חוזו חוזו שלו ולא חון של מוכ' עצמו דלוקח מכרחו ב"ד נרצע ושם הולך ואין ב"ד מוכרין אות' אלא ידענא לה"נ נרציעת ואמאי מיצטריך לרבנן למילף מבעבד ולא אמם העבריים דתינה נרציעת ול"ל כיון דתינה נמכרת שלא ע"י אנים ס"ד אמינא תיבוי מכירה ליכא במקום מכירת בית דין ותיבעי לכבי מיצטריך קרא:

מיי' פכ' מהל' סוטה טוש"ע א"ה קעא

הדרן עלך היה נוטל

ושומרת יבם לא שותו ולא נוטלו כתובת ירושל' יולעת היא שתין חרוס שותה ולמה הכניסם עצמה למספק הזה המרובה בשביל לפוטלה מכתובתה פר"ח חרוסה אע"פ שתין לה כתובה"ם לה מנה ומאתי' ועל מנה ומאתי' קתני הכא לא נטלת כתובתה ר"י פי' דליכא למיפשט ממתני' הא לאמר רב המנונא שומרת יבם שזכתה לסורה ליבמה דאפי' אי לית לן דרב המנונא מיהו אי לא בעי יבם לסיפסך זכה זונה אינו נוטלת כתובתה מיהו תימה אי לית לן דרב המנונא קרא מאי מיצטריך למעוטי וזה תנן בפ"° היה מביא כל שתיבעל ולא תהא חסורה לו לא היה מתנה דמה קינוי שייך היכא דלא מתסרא בסתירותיה של מדמיצטריך למעוטי ס"מ דמיתסרא מיהו ליכא למיפשט מהכא מסו דמוקי לה בגמ' בגמן סבא עליה יבם בבית אחיו דקנאה לפוטרה בגט בלא חליצה אפי' לרבי שייכא נמי אחתו ליאסר עליו בזנות כדברי הכל:

אלמנה לכ"ג וכו' אפי' לא מסו הכי פלגינהו מסו דחלוקין בטעמא מיהו תימה מאחי לא תנא מצורעת בתר בכא דאלמנה לכ"ג דאפי' בטעמא ה"ל לאיתנויי בתחילת הפ"ש שלא לא שותו וכתר ליתנב ולילול כולהי כל הני דלמיין להדדי כל אחד ואחד מהני קנית לא שותו והדר תני שוב

ורבי

ואפילו רבנן לא פליגי עליה דרבי אלעזר בר שמעון אלא במנחת חוטא של כהנים דברת הקרבה היא אבל בהא אפילו רבנן מודו:

בת ישראל הנשואה וכו': מאי טעמא דאמר קרא °וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל ויקרי כהן ולא כהנת: כהנת מתחללת כהן אין מתחלל: מנלן דאמר קרא °ולא יחלל זרעו בעמיו זרעו מתחלל והוא אינו מתחלל: כהנת מיטמא כו': מאי טעמא אמר קרא °אמור אל הכהני בני אהרן בני אהרן ולא בנו אהרן: כהן אוכל בקדשים: דכתיב °כל זכר בבני אהרן: ומה בין איש כו': הנו רבנן איש אין לי אלא איש אשה מנין כשהוא אומר °והצרוע אשר בו הרי כאן שנים אם כן מה ת"ל איש לענין של מטה איש פורס וכו': האיש מדיר את בנו בנזיר ואין האשה מדר בנה בנזיר: אמר רבי יוחנן הלכה היא בנזיר: האיש מגלח על נזירות אביו ואין האשה מגלחת על נזירות אביה אמר ר' יוחנן הלכה היא בנזיר: האיש מקדש את בתו ואין האשה מקדש את בתה דכתיב °את בתי נתתי לאיש הזה: האיש מוכר את בתו ואין האשה מוכרת את בתה דכתיב °כי ימכור איש את בתו: האיש °נסקל ערום כו': מאי טעמא °ורגמו את אותו מה אותו אתה אילימא אותו ולא אותה והכתיב °והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההיא לא אותו בלא כסותו ולא אותה בלא כסותה: האיש נתלה ואין: מ"ט אמר קרא °ותלית אותו על עץ אותו ולא אותה: האיש נמכר בגניבתו ואין האשה נמכרת בגניבתה: מ"ט אמר קרא °ונמכר בגניבתו בגניבתו ולא בגניבתה:

תורס תור מנוס

הדרן עלך היה נוטל

מט **ארוסה** °ושומרת יבם לא שותו ולא נוטלו כתובה שנ' °אשר תשטה אשה תחת אישה פרט לארוסה ושומרת יבם אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה

כמדבר ס יבמות דף מז קדושין דף מו

הדרן עלך היה נוטל

סנהדרין דף עח

ארוסה מקנא לה מרוס: ושומרת יבם מקנא לה יבם: לא שותו דמעטינהו קרא: ולא נוטלו כתובה שהיא נאמנת לאסור עצמה עליו שנסתרה אחר קידושי דמקידושי ואילך אסור לא תיעבד כדאמר' בגמ' ואפי' לית לן דרב המנונא דאמר' יבם שזיכתה מותרת ליבמה כדי דמותרת מיהו לא בעי למיכסב אשה זונה ומחללת דכתיב כי פריעה ופריעה ומ"ל לך חדיון דכתיב כי פריעה ופריעה ומ"ל לך חרס פורס ופורס וכו' מה ת"ל חרס פורס ופורס לא אשה: הלכה בנזיר הלכ' למשה מסיני הוא כהלכות מיהו נתתי לחם כתיב ונתתי: ורבנן אותו ואת בנו ולא אותה והכתיב נתתי נגיעה במתוורסה והוצאתם את שניהם וסקלתם אותו ולא את בהמה ממעט מה לעניין ערוה דכפיק מיהו קרא מעטי דאותה מסתם ולא כם תו לכבי נקט ליה לאפוקי מדאמרינן הא אותה בעמוד ראשון זכר נגבי חים למיתנא הא אותה בנגיחתו מסתם לן מה לו מה לנסם:

נמכר בגניבתו מסתם לן מה לו מה לנסם:

ארוסה מקנא לה חרוס: ושומרת יבם מקנא לה יבם: לא שותו דמעטינהו קרא: ולא נוטלו כתובה שהיא נאמנת לאסור עצמה עליו שנסתרה אחר קידושי דמקידושי ואילך אסור לא תיעבד כדאמר' בגמ' ואפי' לית לן דרב המנונא דאמר' יבם שזיכתה מותרת ליבמה כדי דמותרת מיהו לא בעי למיכסב אשה זונה ומחללת דכתיב כי פריעה ופריעה ומ"ל לך חדיון דכתיב כי פריעה ופריעה ומ"ל לך חרס פורס ופורס וכו' מה ת"ל חרס פורס ופורס לא אשה: הלכה בנזיר הלכ' למשה מסיני הוא כהלכות מיהו נתתי לחם כתיב ונתתי: ורבנן אותו ואת בנו ולא אותה והכתיב נתתי נגיעה במתוורסה והוצאתם את שניהם וסקלתם אותו ולא את בהמה ממעט מה לעניין ערוה דכפיק מיהו קרא מעטי דאותה מסתם ולא כם תו לכבי נקט ליה לאפוקי מדאמרינן הא אותה בעמוד ראשון זכר נגבי חים למיתנא הא אותה בנגיחתו מסתם לן מה לו מה לנסם:

נמכר בגניבתו מסתם לן מה לו מה לנסם:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0050
DFG

כתיבה מן הכתובים ומסורין לנו כיצד כדלמרי כיבמות רוב גזר עליהן:
סותה דלא נלמדה פרשה שלא נרחיב לקיימה והכי תניי בספרי כי תשטה תשתו
נרחיב לחייב הכתוב מדבר פרט לשמנה לכ"ג וכו': ולא נוטל כתובת וכו"ע
דשאר שמנה לכ"ג לא קנסוה רבנן כתובה כדלמרי בכתובות בפ"ק שמ' נזונית
וז"ן לה לסתירתה נדמה לה ליפסר עליו
ואפי' היא רחויה לו הילכך לאו בת כתובה תויב תוי
היא דלא עדיפא מכשירה: תומ' בעלה חיני
משקה ובעלה בא עליה בדרך שהוא נרס
לה שלא תשתה נוטל כתובת: מתני בעליהן
של כל סוטות הנסתרו ואחיות לסתות ולא
הספיקו להשקותן כו': ולא סותות דבעיגן
והניח הלים את מסתו וגו': וכ"ש תומרי לו
סותות דף לה
סותו דף פא
שלא סותות לה נוטלות כתובה וכגון מפר
פלוגתייהו: מעוברת מניקו שמת והניקה
מעוברת ומניקה לו שניהם והיא מעוברת
לו מניקה ואסורה מכאן לינשא עד שיהא
סולר בן כ' שנים שכך זמן ניקתו והלך זה
ונשאה וקינח לה לא סותה שהרי חיבה רחוי
לו לקיימה: יכול הוא להפרישו עד כ"ד חדש
ולהחזירה הילכך רחוי לחיות קרינא ביה:
חיילונית דוכרניתא דלא ילד שמעינן מהא
נברא כן ואין לה סימני מהא לא דדים ולא
שערות וקולה עבה: ושאינה רחויה לולד
שאינה רחויה לילד רבי' פי' שאין כוס עיקרין לקיימה למי
הכי דמייתי התם ברייתא ותני בה שהיתה היא עקרה וקינחה
ומיילנית ושאינה רחויה לילד שמא דשאינו רחויה לילד לאו עקרה ולפרש"י
שאין כוס עיקרין היינו עקרה וזה לשון ר"ח התם חיכא למיטש היינו מיילנית
היינו עקרה היינו שאינו רחויה לילד ותשוב
שמא מרנו בפ"ק יום נוחלין ניסת לכ' יולדת עד דף קעו
מ' כיסת לא' שב חינה יולד וה"ה שנוכל לפ'
שאינו רחויה לילד שהתה אחר בעלה עשר
שנים ולא היה דעתה לינשא דלמר בספ"ל
לתיס שמ"ד נחתן אמר שמואל כל שהתה דף לד
אחר בעלה י' שנים שוב אינה מתעברת כי ייי' בפ' מכל
מתה בנין א' ר"י ל"ש אלא שהין דעתה לינשא סוטה
ואע"ג דאמר בגמ' בעקרה ובקינח ולפר"ח שמא עפין כך
לא חזי עקרה במשנה י"ל דלא דק בלישנא עשה פי' קשת
מינו תימ' אמאי לא תנא במתני עקר:
ושאר כל הנשים לו סותו תימה הא משנה
יתירה אלא קמ"ל הא שמעינן ליה
מדינא והתומרת איני סותה אינה נוטלת
כתובתה ואמר ר' דווקא מעובר אינה סותה
משום דאינה סוברת נפשות כדלמר בפרק דף לו
האומן הכל נשים בתוך ג' חדשי אלא הוה ותו לא קנסינן ליה להוציא וקרינן בה
משתו הרעות לו וכאן אפי' לרבנן אינה סותה
דמסקינן בפ' האומן אפי' לרבנן יוציא בגט: גם זה
ורבי יוכתן אלא אינם אלא שמיעני ליה ומאי מיעני ליה פי' פא ופע
מיבעי ליה וכ"ת ומה אינה סותה מכל סוטה
בפ' שו' הנתקנין נבי אינם אלא שמיעני ליה דלמר דף פא
אבין ואת אמו קאמר ל"ת בלשון בני אדם
ולא דרים ליה לדרשה מחרייתי וכ"ת היכא
דאינה למדרש אפי' אמין דאי ליה ל"ת מודה
שוה דדרשינן ל"ב מאי פריך בריש פ' השוה דף נד
להא דקתני נעבי אבל אינה למדרש דלמר שמואל דלמר בסוף
מתני' ל' נגעב יגעב מ"מ הניחא למ"ד לא ל"ת מיי פב מהל'
ל"ת שלא נמ"ד אמרינן מה"ל והא התם אינה סוטה ומ"ש
למדרש ולא דרשינן שלא אמר בכל התורה והעלה סוטה
אמאי דרים ליה ואמר בפ' השוחט והמעלה דף קח
נמי ור' יוסי מדהתוא אינם אינם בכלל אמאי אינם
אינם נמי בכלל שלא השוחט להדיוט דאייב
מנא ליה ולא אמרת כיון דמצי למדרש מוד
הוא דלא אמר בכלל ופרט ליישב שמועות
דבכלל תור דקתני ר"מ אבל ר"מ אבל יהודה
אבל יהודה בל' יוסי אבל ר"ש אבל ר"מ דף סו
ר"מ דאמר בפ' ל' מיתות לרבנן נבי אינם
אינם בכלל נבי ברכת השם ל"ת ור"ת דרים
ליה לרבות כינויים ובפ' כ' דע"ז נמי פליג דף כז
ר' יהודה ור' יוסי דמ"ר יהודה כותי לא ימול
ישראל מפני שהוא מל לשם הר גריזים אמר לו ר' יוסי וכי היכן מצינו מילל בתורה
לשמה ומפ' טעמא דר' יהודה משום דכתיב לה' המול ור' יוסי המול ימול כתיב
ולידך נמי הכתיב המול ימול ל"ת בלשון בני אדם והתם נהסיא שמעתתא
גופיה פליגא ר"מ ור' יהודה ואמרי' ימול כותי ולא ימול אמרמי דברי ר"מ
והיינו דר' יוסי דאמר כיתי ספיר דמי דלא אמר ל"ת ובפ' ל' מחוסר כפרה דף יח
אמרי לחתרים כשלמת והפלה לא נפלתה דקסבר ל"ת ואתרים היינו ל"ת
כדלתיה בסוף מיתי כריתי העבטיטנו וה שמין לו ומיהו רוצה להתפרש דף סו
נותנין לו לשם מתנה וכו' דברי ר' יהודה וחכ"א ים לו ומיהו רוצה להתפרש
אין נזקקין לו ולא מה לי מקיי העבטיטנו ל"ת אבל ר' יהודה דרים ליה וכן בפ'
בנו כותי ובפ' יונה דופן אים אים מה ת"ל אים אים להכו' תינוק בן יום ג' דף לב דף קיד
שמטמא זיבה דברי ר' יהודה ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אמר מ"ג הרי

הוא אמר וכתב את זובו וגו' כ"ש מה ת"ל אים אים ל"ת דר' יוסי מסייע לי' דלמ"ד לא ל"ת והכא דף קח
לא ופליג אדר' יהודה דאמר ל"ת דר"ש הסוגה אים אים דקתני ר' יוסי בפ' השוחט דלמ"ד ל"ת והעלה סתיין וכפ' גם זה
או מביאת אמר ים לו ואינה רוצה להתפרש אין נזקקין לו מ"ט מה ל"ת העבטיטנו ל"ת ונר' דאמת דם ל' דאמ' ל"ת אים כל הכא דאינה למדרש דרשינן ליה וכל דף לא
הני מתני' סבירי להו ל"ת ומיהו הכא קבלתם לו סנהדרי דרשינן ליה ובכה פליגי ממן דלית ליה דאמר דכרם וממן דלית ליה דכרה
ממן דלית להו דכרה אין לו כח להוציא יותר הלשון מת שיעות ואם אינו ענין לגמרא אלא כיון דמצינו למימר ל"ת אמר ל"ת ולא נוציאנו ממשמעותן בלא קרינא ל"ת אינו
יתירה הוא להכי פריך בפ' השוחט הניחא למ"ד לא ל"ת מ"ט יגעב דף נד

יבמות דף סה

יבמות דף סו

דף קה

דף נ

מיי' פ"ג מהל' סוטה טהי"ב

פ"ו קעיף

דף נא

דף נב

דף נג

דף נד

דף נה

דף נו

דף נז

דף נח

דף נט

דף סא

דף סב

דף סג

דף סד

דף סה

דף סו

דף סז

דף סח

דף סט

דף ע

דף עא

דף עב

דף עג

דף עד

דף עה

דף עו

דף עז

דף עח

דף עט

דף פ

דף פא

דף פב

דף פג

דף פד

דף פה

דף פו

דף פז

דף פח

דף פט

דף צ

דף צא

דף צב

דף צג

דף צד

דף צה

דף צו

דף צז

דף צח

דף צט

דף ק

דף קא

דף קב

דף קג

דף קד

דף קה

דף קו

דף קז

דף קח

דף קט

דף קי

דף קיא

דף קיב

דף קיג

דף קיד

דף קטו

דף קטז

דף קיז

דף קיח

דף קיט

דף קכ

דף קכא

דף קכב

דף קכג

דף קכד

דף קכה

דף קכו

דף קכז

דף קכח

דף קכט

דף קל

דף קלא

דף קלב

דף קלג

דף קלד

דף קלה

דף קלו

דף קלז

דף קלח

דף קלט

דף קמ

דף קמא

דף קמב

דף קמג

דף קמד

דף קמה

דף קמו

דף קמז

דף קמח

דף קמט

דף קנ

דף קנא

דף קנב

דף קנג

דף קנד

דף קנה

דף קנו

דף קנז

דף קנח

דף קנט

דף קס

דף קסא

דף קסב

דף קסג

דף קסד

דף קסה

דף קסו

דף קסז

דף קסח

דף קסט

דף קע

דף קעא

דף קעב

דף קעג

דף קעד

דף קעה

דף קעו

דף קעז

דף קעח

דף קעט

דף קפ

דף קפא

דף קפב

דף קפג

דף קפד

דף קפה

דף קפו

דף קפז

דף קפח

דף קפט

דף קצ

דף קצא

דף קצב

דף קצג

דף קצד

דף קצה

דף קצו

דף קצז

דף קצח

דף קצ

ושמואל דאמר מכת דאמרי אפילו לרבי יאשיה מדאיצטריך קרא לרבוייה מכלל דלאו אשתו היא כלל איבעיא להו עוברת על דת צריכה התראה להפסידה כתובתה או אינה צריכה מי אמרינן כיון דעוברת על דת היא לא בעיא התראה או דילמא תיבעי התראה דאי הדרה בה תיהדר בה ת"ש ארוס ושומרת יבם לא שותו ולא נוטלות כתובה מישתא היא דלא שתיא הא קינוי מקני לה למאי לאו להפסיד כתובת אמר אביי לא לאוסרה עליו רב פפא אמר להשקותה כשהיא נשואה כדתניא אין מקנין לארוסה להשקות כשהיא ארוס אבל מקנין לארוסה להשקותה כשהיא נשואה אמר רבא ת"ש אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט מטר ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין לא שותות ולא נוטלות כתובה מישתא הוא דלא שתיא הא קנויי מקני להו ולמאי אי לאוסרן עליו הא אסירן וקיימן אלא לאו להפסידן כתובתן אמר רב יהודה מדיסקרתא לא לאוסרה לבועל כבעל דתנן כשם שאסור לבעל כך אסורה לבועל א"ר חנינא מסורא ת"ש ואלו שבית דין מקנין להן מי שנתחרש בעלה או נשתטה או שהיה חבוש בבית האסורין ולא לה שקותה אמרו אלא לפוסלה מכתובתה ש"מ בעי התראה ש"מ ובולה מאי טעמא לא אמרי מהא דילמא שאני התם דלית לה אימת דבעל כלל איבעי להו עוברת על דת ורצה בעל לקיימה מקיימה או אינו מקיימה מי אמרי בקפידה דבעל תלא רחמנא והא לא קפיד או דילמא כיון דקפיד קפיד ת"ש ואלו שבית דין מקנין להן מי שנתחרש בעל או נשתטה או שהיה חבוש בבית האסורין ואי אמרת רצה בעל לקיימה מקיימה עבדינן ב"ד מידי דדילמא לא ניחא לבעל סתמא דמילתא כיון דעוברת על דת היא מינח ניחא ליה איבעיא להו בעל שמחל על קינויו קינויו מחול או אינו מחול מי אמרי בקינוי דבעל תלא רחמנא בעל הא מחיל ליה לקינויו או דילמא כיון דקני ליה מעיקרא לא מצי מחיל להת"ש ואילו שב"ד מקנין להן מי שנתחרש בעלה או נשתטה או שהיו חבוש בבית האסורין ואי אמרת בעל שמחל על קינויו קינויו מחול עבדינן מידי דאתי בעל מחיל ליה סתם דמלתא אדם מסכי על דעת ב"ד ת"ש ומוסרין לו שני ת"ח שמא יבא עליה בדרך ואי אמרת בעל שמחל על קינויו קינויו מחל לחליה לקינויה וליבעול מ"ש תלמידי חכמי דגמירי דאי בעי למיבעל אמרי לי אחלי לקינוייך ובעלה ת"ש דאמר רבי יאשיה שלש דברי סח לי זעירא מאנשי ירושלים בעל שמחל על קינויו קינויו מחול וזקן ממרא שרצו בית דין למחול לו מוחלין לו ובן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו מוחלין לו ובשבאתי אצל חביבי שבדרו על שנים הודו לי ועל זקן ממרא לא הודו לי שלא ירבו מחלוקת בישראל מ"ש מבעל שמחל על קינויו קינויו מחול ש"מ פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר קודם סתירה מחול לאחר סתירה אינו מחול וחד אמר לאחר סתירה נמי מחול ומסתברא כמאן דאמר אינו מחול ממאי מדקא מהדרי רבנן לרבי יוסי דתניא ר' יוסי אומ' בעלה נאמן עליה מקל וחומר ומה נידה שהי' בכרת בעלה נאמן עלי סוטה שהיא בלאו לא כל שכן אמרו לו לא אם אמרת בנידה שכן יש לה היתר תאמר בסוטה שאין לה היתר ואי אמרת לאחר סתירה מחול לה משכחת לה דיש לה היתר דאי בעי מחיל ליה לקינויה ובעיל לא ש"מ לאחר סתירה אינו מחול שמעינה: מתו בעליהן עד שלא שתו ב"ש כו': במאי קמיפלגי בית שמאי סברי שטר העומד לגבות כגבוי דמי

מיי' פ"ד מה' סוטה סמ"ג עשין כו טושו"ע אה"ע סי' קעח

מיי' פ"ד מה' סוטה סמ"ג עשין כו טושו"ע אה"ע סי' קעח

מיי' פ"ד מה' סוטה סמ"ג עשין כו טושו"ע אה"ע סי' קעח

שמע מינה נבעל שמחל על קינוי קינויו מחול ותפסוט כמי עוכר על דת אם רצה בעלה לקיימה מקיימה תפילו התרה בה:

בית שמאי אומרי כותבת כתובתה אם תלמ"ם דאמרי כ"ס כותב כתובת ובפ' מי שמת נבי נפל כי' עליו ועל אשתו נפל הכי' עליו ועל אביו והיתה עליו כתוב אשה וכו' דאמרי כ"ס יחלוקו הואיל ופ"ה מי מת דאמרין וכן בפ' המוכר והכותב' בפ' מי שמת מה יעשה בנכסי הנכנסין והיוצאין עמה כ"ש מומ' יחלוקו ומפר בנמ"כ המוכר מעות

נד מיי' פ"ד מה' סוטה סמ"ג עשין כו טושו"ע אה"ע סי' קעח

ארוסה פרק רביעי סוטה כה

נה מיי' פ"ד מה' סוטה סמ"ג עשין כו טושו"ע אה"ע סי' קעח

נו מיי' פ"ד מה' סוטה טושו"ע סי' קעח

ובית

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0053
DFG

תורה אור

ובית הילל סברי ששטר העומד ליגבות לאו כנכסי
דמי: מעוברת חבירו כו': אמר רב נחמן אמר
רבה בר אבוה מחלוקת בעקרה וקטינה אבל
איילונית דברי הכל לא שותה ולא נוטלת
כתובתה שנא' ונקתה ונזרעה זרע מי שדרכה
להזריע יצאת זו שאין דרכה להזריע מיתיבי
המקנא לארוסתו ולשומרת יבם שלו עד שלא
כנסה נסתרה לא שותה ולא נוטלת כתובתה
מעוברת

דף לח

משום דזוקת נשואה עושה ספק נשואה שמא דמספיקא לחומרי כ"ם יחלוקו ולא מוקמי לכולהי נכסי בחזקת יורשי האשה מטעם שטר העומד לגבות כנכסי דמי
כ"ל גבי נפל הבית עליו ועל חביו ולא היו לבן נכסיו שלו שהיו חומרת האב ויורש הבן ויש לעבדו לכתובתה שהם ודאי נכסי האב
בכח האשה ומ"ם כיון דאמר כנכסי דמי הרי הוא ספק אם האב את ראשון ויש הבן את ראשון ואין לה בחותה נכסים כלום ובחזקת
יורשין הן הלכך ספק הוא אם עמד שטר שלה לגבות מחותן נכסים כלל הלכך חולקין וכן נפל סכנית עליו ועל אשתו ספק אם היא מתה ראשון ויורשה הבעל
שלה ניתנה לגבות ממיים אי נמי חפכה
ויורשיה כאין מכחה וכן גבי שומרת יבם
שמתה תחר הומיל והללו כאין לירש והללו
כאין לירש יחלוקו אבל הכא שהיא נחיים
והכתובה ניתן לגבות לאחר מיתת הבעל
דכיון דדמיא כנכוייה על היורשין להכי

דף לח

לית לה זוזיה וכ"ג אומר בפרק החולץ
ירבם דאיתא לדידה הוא לה אידי ולאי
ואיכא ספק ואין ספק מוציא מידי ודאי סיפא
מיתה הללו כאין לירש והללו כאין לירש:

בית הילל אומר אין שותות ואין נוטלות

גם זה

כתובתן בפר' החולץ מפרש מתוך
שאין שותות לא נוטלין כתובתן ולא ידעינן
כנכסי מאן נפל אי מאי קא סבר כ"ה דכפר מי

דף מא

שמת נפל הבית עליו ועל אשתו דאמרי

כ"ה הנכסים בחזקתן עומדת ופי' נכסי מאן נפל ופליגי אומרי בחזקת מי בחזקת יורשי הבעל או בחזקת יורשי האשה ונר קפרא תני הללו כאין לירש
והללו כאין לירש יחלוקו אבל הכא שהיא בחיים עומדים הן על הבעל היו בחזקתה ומ"ם ושייכא בפלוגתא דשם והנכסי

דף מא

מלוג לית פליג כ"ה דאפילו נכסי מלוג בחזקת יורשי האשה וכ"ם הכא דאפילו ודאי זוכה לה הפסידתה כדאמר

דף יד

בפרק אלמנה ניוונית היינתת משום
שם רע נוטלת מה שנפנים ויונתה ופי' נכסי מלוג שם תאמר חאי שנא מתניתין מפלוגתא דרב פוזא ורב יהודה ורב נחמן ור' יוחנן דפליגי בפ"ק דכתובות מכח
לי כיצד והלה אמר חיני יודע רב הונא ורב יהודה אמרו קיים רב נחמן ורבי יוחנן אמרו פטור ס"ל היא טוענת ברי ואתי
תיובתא דרב הונא ר"ל מאחר שהתורה שבשה ספק על שתשתה חינה יכול לטעון טענת ברי ופליגא דאמרי' התם הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים לא
שייכא להכא דהתם אפילו כ"ם מודו דשמא לותו עמד לגבות שהרי רגלים שקיבל הבעל טוען מקח טעות והכא לא שייך למימר אליבא דהכי הלכה
העיד אשה על חותה ואימור לא זינתה שהרי רגלים שקיבל הוכיחו והכתיב הוציאה מאותה חזקה ושמה ספק:

דף מ

בית הילל סברי שטר העומד לגבות נאו כנכסי דמי לקבל יתומים אמרו אנו השבחנו וכ"ם אומר אביכם השביח על מי להביא
ראייה שכר רב הונא למימר מרעה בחזקת יתמי קיימא ועל כ"ם להביא ראייה אמר ליה הכא הכי אמר רבי יוחנן על היתומים להביא ראייה
מאי טעמא מרעה כיון דגבייה קיימא כמאן דגבי דמי ויתמי נייתי ראיה ומשקל וכי ר' יוחנן שכח בית הילל ועביד כבית שמאי ויש לתרץ הכא דהשיעבוד עצמו
ס"ל כתובה עומד כספק לא קיימא מרעה לגובייה אמרי כ"ם דלאו כנכסי דמי אלא כתובה היתומים מודו לב"ש שכנגדן שהיה מסתבר לו ואינם מעכבין
לפניו הקרקע הלכך אפילו כ"ם מודו דכתובה כנכסי דמי ולא קיימא מרעה בחזקת יתמי וכיון דלא קיימא בחזקת יתמי על היתומים להביא ראייה מן השבח
דומיא דשיר ואילן דמייתי עלה ספק זה קודם קוצן וזה ספק זה קודם קוצן ונותן דמים שמא כיון דלמיקץ קצי לכיון שם קדם השיר קוצן אלא שם
קודם האילן קוצן ונותן דמים אמר ליה זיל קץ ודמי מייתי ראייה ומשקל נכי הא מרעה אמי אמר ליתמי הכי ליה מרעה לב"ש דהא לגוביינהו קיימא ומשם
ראייה ומשקלו: מפי מורי"ם:

דף ק

לאו כנכסי דמי לקבל כל הני פלוגתא דרבי מאיר ורבנן דפליגי בפרק השואל לכל העומד לבצור כבצור דמי ופלוגתא דרבי שמעון בן גמליאל

דף טו דף לט

ורבי פרק קמא דסנהדרין ובפרק השולח בכל העומד לגזוז ופלוגתא דרבי שמעון ורבנן בפרק המניחות והנסכים כל העומד לזרוק כזורק דמי וכן

דף קכ

לפרות ולשרוף ללאו בכלל מחיתה כתב לה דהכא ב"ש מודו דאמרי לאו כנכסי דמי והעומד ממון בחזק בעליו שהרי נדיון ולאו כידו הוא כדאמר גבי גר מי

דף מג

שיתר דמזדקקין ליה כי היכי ושעמא דרבי מאיר כבצורות דמיין משום דכידו דמי ואין נדיונין לגופן הלכך לא חשיב להו בקרקע והכי אמר בפרק בהמה המקשה

דף סו

גבי ידות הכלים דאין מטבילין אלא עד מקום שדה משום דעומדין לקצץ וגבי שערו העומד לגזוז אמר בפרק קמא דסנהדרין דמודי רבי מאיר דלאו כגזוז דמי
משום דקשבותי מחשבת כל מה דקאי ואמרי רבן שמעון בן גמליאל פליג ואמר כגזוז דמי דלא עביד לישנא דשבוק ליה והכי דרבי שמעון טעמא מחדיא לית נהו
ולא אמר שא במקום מצוה כגון זריקת דם ופדיית פרה כשמצאה אחרת מינה ושריפתה אבל בהני דרבי מאיר ורש"בג לא שייך האי טעמא ואע"ג דאמר גבי

דף כח דף קא

שופר של ע"ז בפר' ראוהו בית דין וגבי לולב של תשירה ומנעל בפר' מצות חליצה כתבתי מיבעי רבנן מוקי משום דחיסור הנאה הוא ולא הוי שא
כעפרא דארעא כעלמא וליכא שיעורא ופרה חיבת הקדש מהני ונדיך עיון כלאי הכרם אמאי טומאתן טומאת מוכלי ולא אמר כתבתי מיבעי שיעוריה הלכך

דף כח

ליכא למיוי להדדי והא דאמר בפרק' נערה כל העומד לקצור כקצור דמי התם טעמא דלא תקנו לכ"ח לגבות שלא דבר הנדיך לקרקע קצת וכן פירש רש"י סבא
המגיע להתפייס שעומד כקרוב לקנות ונדיך עליון קנית לקרקע:

מתיבי המקנה לארוסתו כך בריית' זו שנויה בתוספתא המקנה לארוסתו ולשומרת יבם אם מזכנסה נסתרה או שותה ולא נוטלת כתובתה הרוכה
שכשע עקרה או זקינה וים לו תשה ובנים או שותה ולא נוטלת כתובתה כסבת לויים וישראלית שנשאו לכהן ללוי וישראל ממזרת לממזר נתינה לנתין
וגיורת גר לגר ועבד משוחרר והאיילונית או שותה ולא נוטלת כתובתה רבי שמעון בר אלעזר אמר איילונית לא שותה ולא נוטלת כתובתה שנאמר ונקתה
עוברה ורע שרלוי ליורש פרט לאיילונית שאינה רשויה להזריע ולשומרת יבמתו שלו עד שלא כנסה נסתרה לא שותות ולא נוטלות
כתובתה פרוכה כו' כבי אלעזר אומר יכול הוא לפטרינה ולהחזירה לאחר זמן:

מעוברת

לא שותה לכתוב תחת ליסה: ולא יחזיר עולמית קנסא קנסיה רבנן: לכשיניע
זמנו לאחר כ"ד חדש לגירת הולד: והרוכב נחור כמו ילד רביה: מעוברת
עצמו שהיתה אסתו מעוברת וקיבל לה: או שותה ולא תמרינן לה ליקטליה
לולד: אסת מיזר לממזר כלומר אסה הרלויה לממזר וניסת לממזר וקיבל
לה ונסתרה: או שותה כו' ולקיין פריך
עכיטא: תנא דלמרי כי האי תנא דאמי ליה תורה אור כל ענוה
עקרה וקיבל שותו מלה נקט שלא מיילונית
ונסיב גחרת מוכתה וזנרעה זרע ולא
יצמח סביר ליה דיכול ליסא אחרת ולפרו ורבות ואפילו הכי מיילונית לא: וזו כל
אסה צנועה עקרה אסור מלה נסתרה
הפסידה: לא ליפיש פסולין לא נעשה שלום
ביניהם הלוחי לא יפרה ולא ירבה קוהיל
וכל דורותיו ממזרין: והיא לא נתפשה כו'
כלומר מהו דתימא פרשת סוטה על כורחך
בעסת יסרל קיימא מלכתב והיא מיעוטא
אסמא ז"א היא לכי לא נתפשה אסורה הא
נתפשה אסורה אלא מעתה אפילו הא
בכלל הספקה קמ"ל: במתנונה לאחר
שסתתה מיבעיא לאסמועינן דאחרת
לבעלה לעולם אסורה היא ולא בדקיה אמי
אמים: מתנונה הא ולא בדקיה אמי וזונה
היא אלא שתלה לה זכות ואמי אוחרת
לבעלה: במתנונה דרך ביבריס שהיה
מתנונה באיעי וביבריס שלא לאסה ואחר
ביבריס כבולים עליה מהו דתימא הא לאו
זכות תלה לה לאסה כן הוה לה להתנונה
דרך בדיקת אמים שלא נאונם ניכתה לפיכך
אתנונה שלא כדרכה ולכאן מיבא תיתסר:
מבלעדי לפיכך אסמא דאסה בר הכי הוא:
קא משמע לן למיקדם שכבת בעל לבעל
הוא דאתא וסרים בר שכיבה הוא ואף על
גב דלאו בר זריעה הוא וכאחי אמה קאמר
דאוחר לקיימה ולא בסרי אסה אחסור
לקיימה אפילו הכי יכא פנוע דכא: מהו

מעוברת חבירו ומינקת חבירו לא שותות ולא
נוטלת כתובה דברי ר' מאיר שהיה רבי מאיר
אומר לא [ס] ישא אדם מעוברת חבירו ומינקת
חבירו ואם נשא יוציא ולא יחזיר עולמית
וחכמי אומרי יוציא וכשיניע זמנו לכנוס יכנוס
והרובא שנשא עקרה וזקינה ואין לו אשה
ובנים מעיקרא לא שותה ולא נוטלת כתובה
ר' אלעזר אומר יכול הוא לישא אחרת ולפרות
ולרבות ר' ימנה אבל המקנא לארוסתו
ולשומרת יבם שלו ומשנכנסה נסתרה או
שותה או לא נוטלת כתובה [ס] מעוברת ומינקת נז
עצמו או שותה או לא נוטלת כתובתה והרובא
שנשא עקרה וזקינה ויש לו אשה ובנים או
שותה או לא נוטלת כתוב' אשת כמזר למזר
ואשה נתין לנתין וא"ג ועבד משוחרר
ואילונית או שותה או לא נוטלת כתובה קתני
מיהא איילונית תיובתיה דרב נחמן אמר לך
רב נחמן ר"נאי היא ואנא דאמרי כי האי תנא
דתניא ר' שמעון בן אלעזר אומר איילונית לא
שותה ולא נוטלת כתובה [ס] שנאמר ונקתה
ונזרעה זרע מי שדרכה להזריע יצאתה זו שאין
דרכה להזריע ורבנן האי ונקתה ונזרעה זרע
מאי עבדי ליה מיבעי להו לכדתניא [ס] ונקתה
ונזרעה שאם היתה עקרה נפקדת דברי רבי
עקיבא אמר לו רבי ישמעאל אם כן יסתרו כל
העקרו ויפקדו וזו הואיל ולא נסתרה הפסידה
אם כן מה תלמוד לו' ונקתה ונזרעה זרע שאם
היתה יולדת [ס] בצער יולדת בריוח נקיבו יולדת נח
זכרים קצרים יולדת ארוכים שחורים יולדות לבנים: אשת ממזר לממזר:

מעוברת חבירו ומינקת חבירו לא שותות ולא נוטלות כתובתה כתוב' [ס] מעוברת ומינקת חבירו לא שותות ולא נוטלות כתובתה וזימה לא תעשה לא תנא לה לא תעשה ופקיה: יש מהם מעוברת חבירו בידוע שלמי עליו בכתוב לומר לא תשיג גבול עולם וכשהיא יתומים של תבא ומוכים מכמיס לרבי שעור מם היו לו בנים ואם ומתו בין קיבוי לסתירה כבר נהנית לשתות:

מעוברת עצמו או שותה וכו' [ס] ולא תמר ללא לקטליה לולד ותימא לממי לית לן למקטליה מה לי כפך לן כמתני עד שתלה תנן בפ' [ס] בערכין האשה היוצ' לי' ליהרג אין ממתינין לה עד שתלד ואתם גזירת הכתוב הוא ומתו גם שניהם לרגות לת הולד ואתם משום טעמא דרבי קרא הא לא רבי קרא לא קטליניה ליה משום דמוכח דנעל הוא כדכתיב כאשר יסית עליו נעל האשה והכא הכי פי' מעוברת עצמו אף על גב דקיימא לה שהיא מעוברת שותה לאחר שתלד ולא תמרינן כמו גבי מעוברת חבירו דלא קנא לה כשהי' מעוברי וילדה ומת הולד או הפילה אפי' הכי אינה שותה דלמו בת קיבוי היתה דמעטה לה בספרי מכי תשט' לשתו וכדאמרי בירושל' לא היו אם' וכני וכו' כבר נהנית שלא לשתות: אמר לו רבי ישמעאל אם כן יסתרו כל עקרות ויפקדו תימא ור' ישמעאל לימא ליה לגופיה יסתרו כל יולדות בעבר וילדו בהוח וזו הואיל ולא נסתרה הפסיד: ואמרת ריבוי הוא תימא והא מפקתים לעיל לרבות מרוסה ושומר יבם לקיבוי: וזו הואיל ונתפשה אסורה אימ' לא תעמי שתלה לה כלל קמ"ל ותימ' הכי נמי כדפרין לעיל ונר' כל היכא דקר' דמסיק מדעתיה מתוכו למדרש הכי מדרש לדרשה מחדתי לה פרי' ותימ' הכי נמי דקמ"ל דכך ניתן למדרש למשה בסיני ולא בעינן מחר כגון והיא נתפשה לאסור אשת כהן מבלעדי מיכן ואילך אסורה לכל ישראל מכאן בעל מכל לעיל בני ישראל משמע בהדיא למעוטי גרים וכן בפרק שני דיבמות [ס] דיבמו בנמ' דמי שים לו אח מכל מקו' זוקק לת אשת אחיו ליבום דקא פריך פשיט לחיו הוא מהו דתימ' לילף אחוה אחו' מבני יעקב קמ"ל התם פריך ותימ' הכי נמי משום דחין גזר' סוה למתנה וצריך טעמ' להוציא מאות' סברת מו קרא וכן בעניין ליורסו ולימא לן פשיט' לחיו הוא סל"ח לא יט' בעל בעמיו ים בעל שמטמא ויש שחיב' מטמא הא כ"ד מטמא לאשתו כסידה ואינו מטמא לאשתו פסולה הכי נמי קמ"ל ותימ' הכי נמי דהא קרא ממעט פסולין והאי פסול הו' ובן נפ"ק דערכין גבי האש' שיוצ' ליהרג אין ממתינין לה עד שתלד פשיטא גופ' היא תהו לתימ

מיי' פכ מהל' סוטה

מיי' פנ מה' סוטה ממע עשין כג דף כב

כי כאשר יסית עליו בעל האשה כתיב והאי ממונה דבעל הוא קמ"ל ותימ' ה"נ דמאי נפקא לן מהתם דממונה דבעל הוא אבל הכא כיון דאשמועינן דעיקר קרא לדרשה אחריתי תו לא סלקי דעתי למעוטי מיניה מידי וכן פר"י:

אשת סרים דמ"י פירש נסרים אמה ולא נסרים אחם שאסור לקיימה ולא ידעינן מכלן דסרים אחם כגון שנשתה כוס עיקרין דאסור לקיים אי משו' אמי ברייתי דמייתי בפרק שני [ס] דיבמות ובפרק הערל פנוע הכא וכרות שפכה סרים אחם והזקן וכו' עד אסור לקיים הא קתני נמי זקן וכי זקן אסור לקיים שלא על דף כ כרחיך אפנוע הכא וכרות שפכה קאי כדקתני טעמא משו' שאינה יפת פנוע הכא וכרות שפכה אבל סרים דקתני בברייתי' לא ידעינן מכלהי דקתני נמי עלה:

אבל הא הואיל והסירה וקיימא לן קל משמע לן תימא הא
סמיכין לה מחלמה לכהן גדול דהסירה וקיימא לכעל ולפי' הכי
מינטרין קרא דכי תשטה אשתו למעוטי הא להו הכי הוה זוטה וכן על פיה
שחמר חיים חמר רחמנא ולא קטן נרמה דזקוק משתיים ממעט לה קרא מכל
נתסרה ע"י בן תשע שנים ויום אחד קף על
פי שאינו חיים שהרי כיולתו פוסלת בתרומה
כל שיולתו כפר' ממר ונפסלת הערוה על ידו
כל שיולתו כפר' ממר ומקומו בפרק יוצא
דופן דחמרת בכל ערוות מקנה על ידו דלא
לינטרין לאשמועינן אלא דשוחות אבל
לנתסרו פשיט וכי מסר דערי' ניהו נרייני:

שחוף פירש רבינו חננאל שאינו בועל
כדרכו ואינו מוריע דתניא
ליזהר מרות אשה זה הקליפי שנכנס רוח
בה ואמרי דנקיבת ר' ישמעאל אומר זה
האשה תימא תמחי נקט שחוף ולא
נקט סריס ושמא שחוף הוי דנותה טפי:

אבל הא הואיל והסירה וקיימ' תימ' מאי
קמ"ל דא הוכח והא מתני' היא ע"י
כל ערי' מקנין ול"ל דהכי פירוש מי שנתסר
בכל מת ישרחל על ידי בעילת זמת תפילו
מינה קרובתו יפת נכרי דכלמו הכי כל מת
ישרחל מתסרת וקיימת לגביה:

יצא כופי סתין לו מלמנות וגירושין
נישרחל פרש' דנפקא לן מדכתי'
תחר יכתוב לחת רעהו פרש לחת מחרים
תימא והא נפקא לן בקידושין בפ' החומר
מלה תתקתן בם וכמלומה מלה למיתי קרא
פרש לחת מחרים מלה למעוטי ישרחל
הבא על הנכרית לחת כופי וקא תמהת לך
מע"ג דבעילת בפל יש להן ישרחל ככופי
פטור:

למעוטי בהמה תימא דכתב תשמש
דכזכות תלית מילתא מם כף
דף כה דבמ לחמר בפר' הבא על יבמתו דיש זכות
לבהמ' מתי למעוטי מאי וכי חית לך למימר
דלית ליה לבעולה לו דרך הוכח:

מבא הא מילתא דחמרי דכתן לין
זכות לבהמה פ"ג בפרק בא
דף ג' הסומדין מנא הא מילתא לחין זכות לבהמה
חמר ליה לא ניחמיט קרא ונכתוב מתנן
זוכה והבלב מי אמי הכי מתנן כלב וכו':

אלא למתן דחמר הערמה זו נסיקה
מאי מיכא למימר ומיינו שמועה
בפרק הבא על יבמתו והכא מיבעי ליה דשמוה
כמי מסיקין ותימ' לדבר' מיפכא מסתברא
למתן דחמר הערמה זו נסיקה ומשיכה
ביאה גבי שחר ערוות היינו למיעטיך
קרא הכא למעוטי חלא למ"ד הערמה זו
הכנס עטרה ולא חסובה נסיקה גבי שחר
ערוות הכא מאי מיעטיך למעוטה:

דומה

מהו דתימא נטמאה שני פעמים אחד בעל ואחד
לבעל ואחד לבועל היכא דקא מיתסרא בהא
זנות אבל הא הואיל ואסורה וקיימא אימא לא
קא משמעלן: חוץ מן הקטן: איש אמר
רחמנא ולא קטן ושאינו איש למעוטי מאי
אילימא למעוטי שחוף והאמר שמואל שחוף
מקנין על ידו ופוסל בתרומה מקנין על ידו
פשיטא מהו דתימא ושכב איש אותה שכבת סם
זרע אמר רחמנא והא לאו בר הכי הוא קמ"ל
ופוסל בתרומ' פשיטא מהו דתימא לא יחלל ייקדש כת
זרעו אמר רחמנא דאית ליה זרע ליחלל דלית
ליה זרע לא ליחלל קא משמע לן ואלא למעוטי
נכרי והאמר רב המנונא נכרי מקנין על ידו ופוסל
בתרומה מקנין על ידו פשיטא מהו דתימא
נטמאה נטמאה שני פעמים אחד לבעל ואחד
לבועל היכא דקא מיתסרא בהא זנות אבל הא
הואיל ואסורה וקיימא אימא לא קמשמע לן
ופוסל בתרומה פשיטא מהו דתימא ובת כהן סם כב
כי תהיה לאיש זר אמר רחמנא דבר הויה אין
דלא בר הויה לא קמשמ"ל דתניא רבי יוחנן
ראמר יוחנן משום ר' ישמעאל מנין לכושי ועבד
שבאו על הכהנת ועל הלוייה ועל בת ישראל
שפסלוה שנאמר ובת כהן כי תהיה אלמנה סם
וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין בה יצאו
כושי ועבד שאין לו אלמנות וגירושין בה ולא
למעוטי מאי אמר רב פפא למעוטי בהמ' דאין
זנות בבהמה אמר ליה רבא מפרזקיא לרב
אשי מנא הא מילתא דאמור רבנן אין זנות
בבהמה דכתיב לא תביא אתנן זונה ומחיר דברים
כלב וגו' ותניא אתנן כלב ומחיר זונה מותרין כג
שנאמר גם שניהם שנים ולא ארבעה ואלא
שכבת זרע למ"ד לי מיבעי ליה לכדתניא
שכבת זרע פרט לדבר אחר מאי דבר אחר
אמר רב ששת פרט לשקינא לה שלא כדרכה
אמר ליה רבא שלא כדרכה משכבי אשה ייקדש
כתיב אלא אמר רבא פרט לשקינא לר' ם
דרך איברים אם ליה אביי פריצותא בעלמא
היא ופריצותא מי אסר רחמנא אלא אמר
אביי פרט לשקינא לה בנשיקה הניחא למאן
דאמר העראה זו הכנסת עטרה ולא כלום היא דיינו דאורי' קרא
למעוטי נשיקה אלא למאן דאמר העראה זו נשיקה מאי איכא למימר לעולם לשקינא
לה דרך איברים ומה דתים בקפידא דבעל תליא רחמנא ובעל הא קא קפיד קמשמע
לן אמר שמואל ישא אדם

דומה

מהו דתימא נטמאה שני פעמים ממורים בפרשה ודרשינן ליה לקמן
אחד לבעל ואחד לבועל היכא דמיתסרא תבועל כהא סתירה מתתי קרא
דנוטב כה דין סוטה מכל מה דתסירה כו' קמשמע לן דכי מתת קרא לגופיה
מתת דכיכ' דמינו קרוב לה נאסר עליה על ידי קיבוי זה ולחו למעוטי קרובי
מתת: חוץ מאחי רחמנא וכבב חים מותה:

תורה אור

נר מצוה

דומה נסתענת ונדברת נפי כל על כיולופים דומ' לשון קלסה ודיבור כדתמרי׳ בגילה דומת עירך עלתה ביך והיזה לאו תמיד הוא אלא לדיבור יתר שהיו כדברים הם על תכיפותה של בעלה ואף קלסה לשון דיבור יתר הוא לפיכך הוא כתיב ללשון זכר ולשון נקבי כדתמ׳ שמקלסין אותו: וזו בלא מכיולם פסולה שמא מכוסי לו ממזר: הכת עומדת בחזקת כשרו ומותר לבעלו ולטיפה פסולה לא תייסי דרוב בעילו אחר הבעל ומבעלה נתעברה וזו אינה עומדת בחזקת כשרות שמונה תמתין ובאסר עליו והוא אינו רואה ואינה מרגשת וכל עליה בחיסור: ותסברא נוסח לכתחילה הא ולאי מקלקלה ליה אלא על כרחך משבשתא היא וכעית לתרוצה ולמתני לא נשא אדם דומה מותר וכיון דבעית לתרוצה אלמא תכא לאו דוקא ולא מותבינן מינה לרבינא למ׳ בא נאי טעם ותני נאי בת דומה ולקן נאי כי אמרינן יש אדם זו ולא יש זו לאו לכתחילה אם ימצא אחרת אבל אי אחרי מהו אלא אחיש אלו יש זו ולא יש זו: דתני רב תחליפא כו׳ הילכך בת דומה כיון דכשרה היא טוב לו שישנה אתה אתתיו בחזקת כשרות ולא יש זו שמקלקלתו לעשו עמה משפחה ל: היתה פרוצה ביותר דאיכא למיחש דלמא בעילותי אבל אחרי מהו שיהו כניה כשרי: אין אשה מתעברת אלא סמוך לוסתה אלא אי בעי מתעברת אלא סמוך לוסתה אבל אי בעי מתעברת שלשה ימים קודם לוסתה ואי בעי מתעברת שלשה ימים לאחר לוסתה: תיבעי לך דלא ידעה ולא מנטרה לה כי תבעי לך איבא דמאן דאמר אין אשה מתעברת אלא סמוך לטבילתה מאי כיון דידע בה נטורי מנטרה לה או דילמא כיון דפרוצה ביותר לא תיקו: ואלו שבית דין כו׳: תנו רבנן איש מה ת׳ל איש לרבות אשת חרש ואשת שוטה ואשת שעמום ושהלך בעלה למדינת הים ושהיה חבוש בבית האסורין שבית דין מקנין להן לפוסלן מכתובת יבול אף להשקותה ל׳ והבי׳ האיש את אשתו ׳ יוסי אומר אף להשקותה ולכשיצא בעלה מבית האסורין ישקנה במאי קא מיפלגי רבנן סברי בעינן זקין והביאו ר׳ יוסי סבר לא בעינן זקינא והביאת ר׳ ׳ אשר תשטה אשה תחת אישה להקיש איש לאשה ואשת לאיש למאי הילכתא אמ׳ רב ששת ׳ כשם שאם הוא סומא לא היה משקה דכתי׳ ׳ ונעלם מעיני אישה כך היא אם היתה סומא לא היתה שותה רב אשי אמר כשם שחיגרת וגידמת לא היתה שותה דכתיב והעמיד

תורה אור

דומה פירש ר״ח שמלעיזין עליה בני אדם שהיא מזנה כדגרסינן לקמן מתה יומ׳ ופלגא והוא עד שיסתו ויתנו בה סימנו בלבנה פי׳ מוזרו בשיש שטוות פשתן משזר כך מפרש בגמרת תרן יעזרחל מה שהיא רבינו תנחום דומי מתה יומא ופלגא לא הביא שלא לרחייה לשון דומה לוות שפתייס הוא ומיקו הכא לא מיירי כדומ׳ כה״נ דמה כן לפי׳ כגון שיודעים שהיא פסקינן ׳ הת״כ כל דף פה דיכמות כר׳ נקלא דלא פסיק היכי דלמי מתה יומא ופלגא דקתמר הוחיל ומכוער הדב׳ תבא ולפי׳ ר׳ יוחנן מודי הכא שם כגם דלא מניה:

רוב בעילות אחר הבעל לא חיירי שלא נקלא דפסק דפסקינן כרב דלא תבא דרוב בעילת אחר הבעל ואע״ג דרב דתמר בסוף פרק ׳ שמנה ביכמות הבא על דף כט תרוסתו נבית חמיו הולך ממזר ומוקי בגמ׳ בדליימא מינה ומעלמא ולא סליקן לה בתר דיניה דוקא תרוסתו שאין מצוי אבל אחר בעל שכנסה מודי ולשמוש ל״ם דלעולם הולך אחריו ובגונדליתא לחומה גופא קמן לליישוליה אבל אחרת קמן ותמרה לכשר בבעלתי נחמת דתמרין בפרק ׳ עשרה דף עח יומין נבי תרוסתו שעברה תע״ב דמוקמינן לה ׳ בפר׳ שמנה לכ״ב כגון דליימא מעלמא דף פט מתי אחרי אחרי שמואל בדוקי שבודקין לת תמו ומודית לכשר בבעלתי דתמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל דתמר היה נחמת דתפילו ברוב פסולין אבל אחרת כשרה והוא הדין אחרי דתמר הכא אל יצא בת דומה כגון דליתא לדומ׳ קמן דניס וליה מכל מיכא למתמה לישנא בתרא דתמ׳ כפ׳ ׳ שמנה כבא עלי דכ״ע לא פליגי דבת דיחיד שדינן והא הכא דבעלה קטן אבל כל שעה לא ידעי ליה שמוע בתריה דבעל בתר תרום לא כל שכן ואפילו אם תמצא לומר דשאני התם דידעינן בברור דבא עליה תרום מכל הכא גבי בעל לא ידעינן כיון ודאית דבא עליה מכל מקום לרבא תקשה לתמר לפי׳ בתרוסתו שעברה תע״ב מסתברא דלא דיימא מינה בהא קאמ׳ רב הולך ממזר ושמואל אמר הולך אחרי מכל דיימא מינה בתר דיניה שדינן ליה ואפילו לרב וכל שכן לשמואל והא הכא תע״ג דאי ליה בעל קטן והוא לן למימר רוב בעילות אחר בעל ולא שדי ליה בדיניה כל שכן התם:

אליבא דמ״ד אין אשה מתעברת שלא סמוך לוסתה וכו׳ ל כגון שלא קנעה ווסת וה״ה דה״מ וכגון דלא קבע ווסת לא תבעי לך כי תבעי לך היכא דקבע ווסת שלא מילתא דפסיקא נקט תימא לך והא מתרי׳ התם בפר׳ ׳ שמלת הסוטה שעירה דתתא לקמיה דתמר שמואל אמר אחרי כר מ״ל יומא הוא ותשיב דף כה יום דלולא לטבילה עד הסוטה יומא לית ליה מ׳ יומא אמר אחרי כניותיה בעל וכפתיה וחודי ומקשה למ״ד סמוך לווסתה ורבי דמ״ד סמוך לווסתה רוב עבורין קתמר מיהו מודי דיומיין מיקרי דמעברה נאי סמוך לטבילתה לווסתה וכן לאחר דתמר סמוך לטבילתה:

איש לרבות אשת חרש וכו׳ כדתניא דעיקר קרא לא מיכטריך אלא לאוסרה לבעל ולבועל על ידי קינוי זה אבל מעשה לפוסלה מכתובתה לא צריך קרא דהא מעי׳ דכן שמעון בן גמליאל דתמר בפרק בתרא ׳ לכתובות כתובת אשה דאורייתא לאו אית ליה סמך דאורייתא כדתמרי׳ התם בפרק דף קי קמא מכאן סמכו חכמים לכתובת אשה דנקט כתובה מילתא לגבי מוהר דעיקר קרא משמע לן דעובר על ת צריכה התראה להפסיד כתובתה: דף י

רב אאי מתמר כסם שחיגרת וגידמת פיסח לכתיב והעמיד הכהן את האשה וכו׳ ולפי׳ תיבעי ליה לר׳ יוחנן מודי הכא דלא בעי הכהן את האשה מהעמיד חבר ובני עריכין לכתיב והעמיד והעריך לא משמע שלא נוסם בפרק ׳ קמא דערכין וכן העמידה לכתיב בקדשים בעלי מומין דתמרינן בפר׳ הערוב ׳ והרוטב שחטה ועדן מפרכסת דבת דף קי דקמא העמידה והעריכה היא ובני יכפ כתיב ועיד ואמר ואפילו הכי חלין נחתכו רבנן למעלה מן המזבח ומיהו מחלוקת לא תקשה להתם מפרש טעמא משום דכתיב בה מעל רבנן ועיקר קרא דזעמד ואמר כדדרים ליה בפ׳ פרי מגדים שלשה דברים שלא בעמידה ותימה מדרבי רחמנא בן חדש לערכין שמע מינה דהעמדה ממש לא קפיד רחמנא וכן בהמה בעלת מום עיקרה לפדיון עומדת ולא תילף בה הכתוב בין בעלת מום לפי׳ בשברו או נחתכה רגליה דלא עדיפא מהדם ולאו קפיד קרא מעמידתו:

דכתיב והעמיד הכהן את האשה וכתן על כתיפי אי קשיא להכא משמע דרב אחי בעי קרא כדכתיב ׳ וכפרק נגמר הדין אמרינן אמר ליה מר קשיא כריש דף לא דרב מתניא לרב אחי ואי לא בעינן קרא כדכתיב והתנן היה אחד מהם גדול או חגר וכו׳ אלמא לאו משום דבעינן קרא כדכתיב לא אמר רבי קרא יתירא הוא דאמרת לי לא דהוי יתירא דלא בעינן קרא כדכתיב כגלגל דרב אחי דממעט שומא מעיני הכהן דמיותר קרא יתירא להוה מכאן ליתיר ונעלם מהאשה וכן והעמיד לימר רב אחי הכהן קרא יתירא הוא דהא דכתיב והעמיד

לפני ה' וכן הא דאמר מר בר רב אשי דאילמלא מינה שותה מכוס דכתיב
ואמרה אשליו למתן דאמר לא בעינן קרא כדכתיב מודה דאילמלא מינה
שותה מכוס דלא מצי לקבולי שבועה ואפילו נבי תלינה דקרי' לא מעכבא
אלא דאילמלא שהלכו מנינתן פסולה מכוס דרבי ישרה כל הרואי לכילה אלא
ונתן על כפיה תפ"ג דלא קרא יתירא הוא
בעי קרא כדכתיב והכי משמע כפר שלשם
מיניה כמו ד' דאמרן דבעי קרא כדכתי' דנזר
מגזרה אין לו כפיים אין לו תקנה מכוס
דכתיב ונתן על כפי הכוהן ואין לכהן
יד מכוס דכתיב על כהן ידו תרין דרב אשי
סבר למר קשיא לפום סברתו דבעי
למידק ממתני' דבעינן קרא כדכתיב ואמר
ליה רב אשי מהכ' ליכא למידק מילי דהתם
קרא יתירא הוא ורב אשי סבירא ליה דבעינן
קרא כדכתיב:

הדרן עלך ארוסה

סג **כשם** שהמים בודקין אותה כך המים
בודקין אותו שנאמר ובאו ובאו שם
כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל שנא'
נטמאה ונטמא דברי ר' עקיבא א"ר יהושע כך
היה דורש זכריה בן הקצב ר' אומר שני פעמים
האמורים בפרשה נטמאה ונטמאה אחד
לבעל ואחד לבועל: בו ביום דרש רבי עקיבא
וכלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא אינו אומ' טמא יטמא אחרי לימד על הכר שני שמטמא את השלישי
א"ר יהושע מי יגלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי שהיית אומ' עתיד דור אחר לטהר הכר
שלישי שאין לו מקרא מן התורה שהוא טמא
והלא רבי עקיבא תלמידך מביא לו מקרא מן
התורה שהוא טמא שנ' כל אשר בתוכו יטמא:
בו ביום דרש רבי עקיבא ומדתם מחוץ לעיר כיוצא בו
את פאת קדמה אלפים באמה וגו' ומקרא אחד
אמר מקיר ה' העיר וחוצה אלף אמה סביב אי שם
אפשר לומר אלף אמה שכבר נאמר אלפים
אמה ואי אפשר לומר אלפים אמה שכבר
נאמר אלף אמה הא כיצד אלף אמה מגרש
ואלפים אמה תחום השבת רבי אליעזר בנו של
רבי יוסי הגלילי אומר אלף אמה מגרש ואלפים
אמה שדות וכרמים: בו ביום דרש רבי עקיבא
אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת שירה
לה' ויאמרו לאמ' שאין ת"ל לאמ' ומה ת"ל לאמ'
מלמד שהיו ישראל עונין שירה אחריו של משה
על כל דבר ודבר וכורין את הלל אשיר לה'
כי גאה גאה לכך נאמר לאמר ר' נחמיה אומר
כורין את שמע ולא כורין את הלל: בו ביום
דרש ר' יהושע בן הורקנוס לא עבד איוב את
הקב"ה אלא מאהבה שנ' הן יקטלני לו אייחל איוב יג
ועדין הדבר שקול לו אני מצפה או איני מצפה
ת"ל עד אגוע לא אסיר תומתי ממני מלמד
שמאהבה עשה אמר ר' יהושע מי יגלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי שהיית דורש
כל ימיך שלא עבד איוב את המקום אלא מיראה שנאמר איש תם וישר ירא אלקים וסר שם ט
מרע והלא יהושע תלמיד תלמיד למד שמאהבה עשה: גמ' אותו לטאן אילימא

הדרן עלך ארוסה

מיי' פכ' מה' סוטה סמג עשין כו פתחבי קצת

כשם שהמים בודקין אותה כך בודקין אותו ילמדנו
המתורגמן מ"ל תנחומא מנין המתורגמן
נגד רמ"ח איברי' שיש בה ונגד רמ"ח איברי'
שיש בו כשם שהמים בודקין אותה על כל
איזה ואיזה שהיא מקבלת מבעל לאחר
הבועל כך הן בודקין אותו וכשם שהיא
אסורה לאחרי בעל כך היה אסור לאחרי
בעל בועל היא ע"י שדרכה ליאסר הן הן
לאחר היא נבדק מכל הוא לכשתשתה הוא
נבדק בדקו אותו ולא אותה הי אותה זכות
תולה ניחא כמאן דאמר הזכות תולה
ואינו ניכרת כרם כמאן דאמר הזכות תולה
וניכרת הרי לך הוכרח שלא תהי אומר מיס
מגולים שתת ונגעה הכין לא הוון בעוי
מבדקומיה שלא כדין שלא תהי אומ' עם אחרים
נסתרה ולא כן סברין מימר לכשתשתה
הוא נבדק תיפתר שהיה הוא מוזל והיה
מוגנת ובדקו אותו ולא בדקו אותה בדקו
אותה ולא בדקו אותו אי אומר הזכו' תולה
ליה ניחא כמ"ד הזכות תולה וניכרת
כרם כמ"ד הזכות תולה ונכרת הרי הוא לך
הוכר שלא תהי אומר מיס מגולי שתת ונגעה
הכין לא הוה בעוי מבדקוניה שלא כדין שלא
תהי אומר עם אחרים נסתרה אעתה נרם
יקח מות כה תיפתר שהיה הוא מוגנ והיה
מוזל ובדקו אותה ולא אותו הוא
והיא מוזלה פשיטא שהיא מותרת
לבעלה בית מהו דתימא הכן הוא מפשר
לומר מוזל הוא ואת אומרת הכן הוא מוגנ
והיא מוזלה פשיטא שהיא מותרת לבעלה
בית מהו דתימא הכן הוא מפשר לומ' יגלה
תתת ירו והאמר הכן ומכין שהדבר תלוי
בה שמעון כ"ר אבא בשם ר' יוחנן אמר ואל
תשת עמיתך לא תתן שכתוב לזרע לעמת
בה כה הדבר תלוי אם היתה מזידה אסורה
מוגנת מותרת: הדרן

והעמיד ולא תגרת: ונתן על כפיה ולא ניחמת קטורת ידים:

הדרן עלך ארוסה

כך בודקין אותו כנ"מ מפרש לה: סכ' וכתו וכתו כנ"מ מפרש לה ו' יתירת
דרים לו וכתו וכתו יתירת דכתיבי בעניי':
תורה אור
כמדבר ה' וטמאה וטמאה ו' יתירת דרים אמר
ר' זכריה דורש ו' יתירת: שתי פעמי ונסתר
והיא טמאה לא תטמא דתוקימנא הוא דתוקימנא
לטומאה ודלית בעד אחד נפ"מ תלת וקנא
את אשתו והיא טמאה והיתה אם נטמאה
ועוד כתיב אחר תטמא אחר תיסב תיסב תחת תיסב
וטמאה וכנ' דרים לה ר' עקיבא לתרומה
ור' ישמעאל ולחולין דקתני התם תרי מיבייהו
ותו לא מטמא דשמעינן לה' דרים בעל
ובועל מריבויא דו' יתירת וקל"ל כ' בעל
ובועל מנטמאה ונטמאה נפקי ולא דרשי
ו' יתירת כיוס דרם בתוספתא נרכות תמרי לכל
שנתנו רשות ליכנס לכל שהיה רגן בתוליו
יכנס לבית המדרש ודיבתה תורה כו ביום
ולא היתה הלכה תלוייה בבית המדרש שלא פסחים דף לג
ידעו רבים והא דקתני לה הכא נדתה בעיני ע"י
לקך דרשה הכתוב ונטמאה ולטעול נמי
כו ביום הוה: כלי חרס הוא לפיכך מה שבתוכו
מן הכרס והתוכל שבתוכו שני ונטמאו
בכלי: תימה הומר טמא כל אשר בתוכו טמא
שלא יטמא למדרס נמי יטמא שמטמא לחרים:
לימר על הכר שני להכי נקט הכר לפי שהו
מצוי בתוכו שהוא כלי חרס: שמטמא את
האליסי בתרומה ואפילו בחולין דקרא
שתת כתיב: עתיד דור אחר מן העתי דין
הוא שיטהר את האליסי לף כתרומה שמין לו
מקרא מן התורה ואתן הוא דמטהרין ליה
בתרומה מקל וחומר כדמפר' בגמרא ודור
אחר פריך ליה לקל וחומר כדלקמן בגמרא:
והרי עקיבא תלמידך מביא מקר' שהו שמא
לף בחולין: מגרש רחב פנוי מוציא ומכתי'
ומתילנות לנוי העיר להיו לה לאויר ושפיס
לה הוכרו לתתן ללוים ולא נאמרו אלא
ליציאת תחום שבת: שדות וכרמים ושפיס
סביב נתנו ללוי מהן הניחו שף סביב העיר
למגרש והשאר שדות וכרמיהם: שמין תלמוד
לומר לאמר שהיו דיבור לשאר לאמר
שבתורה שהשביעה מדברת הכתוב למשה
לחזור הוא ולאמרו לישראל מכל מקום אין
לומר כן: כקורין את הלל בגמ' מפרש:
כקורין את שמע בגמרא מפרש: מהכא
שמוכח את המקום: שקול מקלנו שוה
מכריע לשון ולכאן: לו אני מייחל או איני
מייחל והכי קאמר מן יקטלני אלא הוא
כמו לו בלע"ז וי"ו כדמוכח בגמ': מירחם
שם כו מדלגת הפורענות אלא תבא עליו:
שקיס ולא מוכח אלקים: תלמיד תלמידך
תלמידו של רבי עקיבא היה: גמ':

ולי אית ביה עון שפץ עליה למחר שנסתרה : בזמן שהאיש מנוקה מעון ההוא
שלא בא עליה משנאסרה עליו השפה הפיה תשפה עונה שיבדקוה המים :
שלא לבועל ליתני כך בודקין את הבועל כהדיא כדתני סיפא כהדיא כך
אסורה לבועל ולא תנא כך אסורה לו: גמ' וכתו קאמר מריבוי דו"ו מו וכתו
וכתו הכתובי כפר"ד יבמ' נטמאה ונטמאה
ס"מ ר"עקיבא וי"ו דרים : ועדיין בהא גופא
מכשיה לי נטמאה ונטמאה דרים מדיבויין :
דו"ו מו מר נטמאה ומר ונטמאה קדרים :
שיתא קראי שלשה וכתו כתובים שם וכתו
המים המאדרים הללו כמעיך לבטן כטן
להודיע דבטן והסר יבך שלא להוציא לעז
כדתמרינן כפ"ק וחר והשקה את האשה את
מי המים המאדרים וכתו שם המים ונומ'
לנוקה שהקבה"ה נומ סיבוהו שם המ' למרים
וחר לעשייה והשקה את המים והיתה שם
נטמאה ונו' לעשיי כמן הודיע הכתוב את
ישרל המכטיח להן שיבדקוה המים ובכולם
כתיב ו"ו יתירה הרי שית : לדידה דכתיב
לידה דשפה יהיע ונזוקה ועשייה כלפרי :
ורבי לית ליה ו"ו תלתא קראי הוא דכתיבי
וכולהו לדידה יהיעה ועשייה ונזוקה : שלא
להוציא לעז מעוה דהוה אמר לה בקללה
דרים את יריכך נופלת ונו' וסוף המ' לבדוק
כדרך כניסתן לכתיב וכתבה כטנה והדר
ונפלה יריכה לכך הוצרך להודיע תחילה
שהמ' כדרך כניסתן יבדקוה: ואימא כולה
להכי הוא דאתא לבועל ולא לאסורה לבעל להודיע לבטן לקה
כריסה מקלן : בטן וירך שתפ הכא והכא
דרים ליה : שלשה פעמים וקינא את אשתו
והיא נטמאה והיתה אם נטמאה תחת איש
ונשתמה : ואחד לתרומה שאפילו היא בת
כהן ובעלה כהן נפסלה מן התרומה : קל
וחומר הוא ומה ראו אלו להכניס מן המקדש לפוסלה
מן הכהונה מלינצל לכהן לאכול ואומ' אתי
מה נרושה את כהן שנתגרשה מישרצל
וחרא אין לה שאותרת בתרומה כדכתיב
תלתא אחי' תאכל פסולה לכהונה: וז שפסל
מתרומ' מריבויא דנטמאה כדקאמרת הוא
דין שפסולה לכהונה ולקמן פריך והא לא
מצינו רבי עקיבא בפסול כהונה כלל ולא
מצינו קרא ומה קאמר ליה ר"ישמעא :
מה ת"ל והיא נטמאה וכו' כגירושין ולא גרושה
כן למילתא בתמי' נפשה היא ולא נטמאה
יתירה קמיבעיא ליה להא דרשינן ולאו רבי
ישמעא לחודיה קאמר לה אלא סתמא היא
וקרוי דעניינא קדרים ואזיל: מה ת"ל ולקח
את אשתו והיא נטמאה למ' אומ' לולתי נטמאה
ומה ת"ל או עבר עליו וגו' והיא לא נטמאה
אי פשיטא ליה דנטמאה למ' אומ' ולתי
פשיטא ליה דלא נטמאה למ' אומ' : מגיד לך
הכתוב שעל הספק אסור והכי קאמר קרא
אשה זו שמא נטמאה ושמא לא נטמאה
וקאמרת לך דיקנה לכדר הספיקא ואי לא
מצקה לה אסורה : ומכאן אתה למד ק"ו
לארץ שפק נגע בשערות שפק לא נגע
דמתוקמין לה בשומאה מספק : סוטה לא
עשה בה כו' לכתיב והיא לא נתפשה אסור
הא נתפשה מותרת והוא הדין לשונג אשתו
ואנס עמו ככי ונתכוון לשתותו וכולמנה
לן זו ואף היא שנגה כשהורה שהיא בעלה :

תמקום

דאי אית ביה עון בדקי ליה מיא כי אי ביה עון
בדידיה מי בדקי לה מיא לדיד והא תני ונקה
האיש מעון והאש ההיא תשא את עונה בזמן
שהאיש מנוקה מעון המים בודקין את אשתו
אין האיש מנוקה מעון אין המים בודקין את
אשתו ואלא לבועל ליתני כדקתני סיפא כשם
שאסורה לבעל כך אסורה לבועל לעולם
לבועל ורישא איידי דתנא אותה תני אורתו
סיפא איידי דתנא בעל תנא בועל שנאמר באו
באו איבעיא להו באו ובאו קאמ' או ובאו ובאו
קאמר ת"ש כשם שאסורה לבעל כך אסורה
לבועל שנאמר נטמאה ונטמאה ועדין ת"יבעי
נטמא נטמא קאמ' או נטמא ונטמאה קאמר
תא שמע מדקתני סיפא רבי אומר שני פעמים
האמורין בפרשה ונטמאה ונטמא אחד לבעל
ואחד לבועל מכלל דרבי עקיבא וי קדריש
הילכך לרבי עקיבא שיתא קראי כתיבי חד
לצוארה דידה וחד לצואה דידיה חד לעשייה
דידה וחד לעשיי דידיה חד לידיע דידה וחד
לידיעה דידיה ורבי תלתא קראי כת"ר חד
לצוארה וחד לעשייה וחד לידיעה ורבי כשם
שהמים בודקין אות' כך בודקין אותו מנא ליה
נפקא ליה מדתניא לצבות בטן ולנפיל ירך
בטנו ויריכו של בועל אחה אומר בטנו ויריכו
של בועל או אינו אלא בטנה ויריכה של נבעלת
כשהוא אומר וצבתה בטנה ונפלה יריכה הרי
בטנה ויריכה של נבעלת אמו ומה אני מקיים
לצבות בטן ולנפיל ירך בטנו ויריכו של בועל
ואידך ההו דמודע לה כהן דבטן בריש והדר סד
ירך שלא להוציא לעז על הטים המרים ואידך
א"כ לכתוב קרא בטנה ויריכה מאי בטן וירך
ש"מ לבועל ואימא כולי להכי הוא דאתא
אם כן לכתוב בטנו ויריכו מאי בטן וירך שמע
מינה תרתי : אמר רבי יהושע כך היה דורש
זכריה כו': ת"ר שלש פעמים האמורין בפרשה
אם נטמאה נטמאה ונטמא למה אחד לבעל
ואחד לבועל ואחד לתרומה דברי רבי עקיבא
אמר רבי ישמעאל קל וחומר ומה גרושה
שמותרת לתרום אסורה לכהונה זו שאסורה
בתרומה אינו דין שאסורה לכהונה מה ת"ל
והיא נטמאה והיא לא נטמאה אם נטמאה
למה שותה אם לא נטמאה למה משקה מגיד
לך הכתו שהספק אסור מכאן אתה דן לשרץ
ומה סוטה שלא עשה בה שונג כמזיד ואונס
ברצון עשה בה ספק כודאי שרץ שעש' בו שונג
כמזיד ואונס ברצון אינו דין שיעשה בו ספק
כודאי,

דמודע לה כהן פירש מכהן נדריך להודיע שלא להוציא לעז נרש מפרש"ל
וכיון דנלי לן קרא דהוה נבדק כמותה וכתיב בה נומ' ילדעש
ועשייה לה נדריך למיכתב תו בה :

זו סוטה מתרומה מיכה דין שאסורה לכהונה ליכא למימר בת
ישרצל יוכיח שאסורה בתרומה ומותרת
כר מצוה לכהונה כר"פ ומה גרושה שמותר לתרומה

תורה אור

אסורה לכהונ' ע"י מעשה שנעשה בה דהיינו
גירושין זו וכו' תימה דין שאסורה לכהונה
ע"י זנות שנעשה בה מכל בת ישרצל מה
שפסולה בתרומה תימה ועוד מה
תבעה בת ישרצל לכהן תהא מותר לתרומה
מה שאין כן בחלו שאין להם היתר מעולם
בספרי מתני הכי ומה גרושה קלה שמותר
לחזור למגרשה בישרצל פסולה מן הכהונה:
פוטה תמורה דין הוא שפסולה מן הכהונה:

מה ת"ל היא נטמאה וכו' כגירושין וכן
סיומא ללמוד שלעולם אין מפקיעין
על הספק ות"ל וכי מינטריך קרא למיסר
ספיקא ל"ל הכתוב מוסרה קול שתיי כתילו
היא ולתי ומע"ג דליכא מלקות כדמוכח
כפ"ק דיבמות מיהו לאו הכא מכלל עשה דף ב
ליכא ואפ"ה אם היה טהורה נעשה בנית דין
שלמעלה אם בא עליה כאן על תייבי עשה
ולא כשאר ספיקו כגון ספק חלב ספק שומן
ואכלו וכו' שהוא שומן מע"ג דנרוך כפרה
ושליחה מיהו לאו תמיר כחייבי עשה :

אינו דין שעשה בו ספק כולתי ליכא
למיפרך מזיד ועשה שפה יוכיח
דעש' בהן לוקים כרגון דנפקא לן מכי ימות
מת עלין נפתע פתחום כשאר וכפרק כ
דכריתו ואפ"ה לא עשה בהן ספק טומ' דף ד
התהו כולתי לפי שטומ' התחום הלב הוא
ולא סתרינן ק"ו מהלכה וה"ה דמין להוכיח
משם דהכי תמר בהוכחה אף אני אביא זה
והלא אין ללמו' היתנו מכל הא מיבי למתמה
אתאי לא פרכינן מה לסוט שכן רגלי לדבר
שהרי קיבל לה ונסתר כדפרכי לעיל בריש
פ"ק ואין לומר מעו' דלעיל מיירי בטומאה דף ג
דבתר קינוי וסתירה דמסיימן עד מת התם
ולתי מיבא דגלים מכל הכא ילפי' מסתירה מיי' פג מהל'
דבתר קינוי גרידא לליבא למיפרך שכן סוטה
קינא לה דקינויי לא תשיב רגלים כלא
סתיר דהא כרים מפכ' נידה דמייתי התם דף ב
מקוה שנמדד ונמצ' חסר כל העבור שנעשו
על גבין כין כרעות הרגים כין כר"י טמא
ר"ם תומ' ברה"ר טהור כר"י תולין ונכיסה
לא למדוה אלא מסוטה דכתן סכרי בסוטה
מה סוט' ספק הוא ועשאוה כודאי אף וכול'
ופריך מי מסוטה לי מה סוטה כר"י טמא
ולתי הכא נמי טמא ולתי הכי השתא התם
יש רגלים לדבר שהרי קינא לה ונסתרה
הכא מאי רגלים לדבר מיבא מלמעלה מע"ג
דמסתירה דבתר קינוי ילפי כי הכא פריך
והכא מאי לא פריך הכי ניש לומר דסתיר
על ידי קינוי בסוטה הוי כספק מגע ערב
שהרי בלא קינוי לא הי סוס ספק נסתרה
גרידא דלא כתבו על העבירות הילכך
הקינוי גורם הספק והא"פ בפסכת נידה
התם נבי סוטה וספק ערב הרי ריעותא
דסיימו הצרע והכועל קדין אכל מעשרות
ומשמ' אכל נבי מקוה קודם טבילה לא
דלימא סוס ריעותא דליכא למיפרך על ידה
ולעיל בפרק קמא קודם העלמת עדיים לא
הוה סוס ריעותא : מכאן

כודאי וממקום שבאת מה סוטה רשות היחיד
אף שרץ רשות היחיד ומה סוטה דבר שיש בו
דעת לישאל אף שרץ דבר שיש בו דעת לישאל
ומבאן אמרו דבר שיש בו דעת לישאל ברשות
היחיד ספיקו טמא ברשות הרבים ספיקו טהור
ושאין בו דעת לישאל בין ברשות היחיד בין
ברשות הרבים ספיקו טהור ורבי ישמעאל
אומר רבי עקיבא תרומה ומהדר לירא איהו
כהונה ותו לרבי עקיבא כהונה מנא ליה וכי
תימא כהונה לא צריכה קרא שהרי

מבאן אמרו וכו׳ ברשות הרבים ספיקו טהור בפ״ק דמסכת חולין וכפר׳ יהושע בן לוי מעמידין דמר דסבר טומאה ברה״ר הילכתא גמירי לה מסוטה דמשמע דדוקא במקום סתירה טימא לבל שלא במקום סתירה גמירי דטהור ודלמא הוה ותימא למאי מיבעיא ליה הילכתא ניתי מעמך טהור על חזקתו ומאי

דף כ לא נטמא והכי אמר כהדיא נמי בריש מסכ׳ נידה דרבי שמעון גמר לה מספק טומאה ברה״ר ואמר ורבנן הכי סבירא להו גזרה בחזקת טהרה קמי מספיקא לא מחתינן ליה טומאה ול׳ מי לאו הילכתא דגמרי דברה״ר טהור הוה ומימא סתירה דנקט קרא לא דבר הכתוב אלא בהווה וה״ה לכל ספק טומאה בכל מקום שנולדה ממכרת מין לטהר זו יותר מזו וסל״ד דגזירת מלך כך היא בכל ספק טומאה הילכך מיבעי ליה להעתיד ספק טומאה ברה״ר מחזקתה אלא מתניתין לר׳ טומאה מספק ירוש׳ למי דפירקין קמ״מ ים רגלי לדבר לפלטי כלילי זורקה ביום למכונות לילות ביום שלנו את כן זומא אבני מה ספק רה״י טמא את מ״ן סוטה מה היא להעלות ולאו לו ספק תמרו לו ספק

ברשות דף כו הכלים ספיקו טהור מקו׳ מפרק שני מירין דתנן שני גזירין שאחר להן אחד רחיתי מ״מכם שנטמא ואינו יודע היאך מכם הוא שניהן מביאין קרבן טומאה וקריין בגמרא ומאי כל ספק טומאה מיבעי ליה מסוטה נועל ונכעלת אף כל ספק טומאה ברה״י פנון דאיכא בי תרי מכל דף כז שני גזירין ואחי דקדיש גביהון חד אמינא הוי ליה ספק טומאה ברה״ר ואזיל תלת אמיל ליה ברה״ר חד מהם כפר׳ ואחד שוה נרכיה אלא נשים שהיו ישנות במטה אחת ונמצא דם תחת אחת מהן כולן טמאות דאמרי אינשי דלמא דמי מידי דלמא לדבר דאתי מספק לא נגע וטהור מכל שאר הלכות שבתורה ולא דמיא לשני שבילין מבל אחד מהרך קמא דנידה מקשינן לתנן כיצד היו שנים במטה ועסוקה בטהרות ועירסה ורחתה היא טמאה וכולן טהורות ולייך בגמרא טעמא דרוב שנתה היא מעת לעת משמע מכלי דבר שהיו בו דעת לישאל ספיקו טהור תירגמת כשחברותים נוטלות אותה כמו שהיא חברותים סוף סוף חברותים ויהיו אלא ספק טומאה ברה״ר ואמאי מטמיא לה. ונראה דלא מצינן טומאה ברה״ר שלא היתה יכולה להיות נלויה לכל כגון הנהו דמזוד מתעבד לפרדעים ושרץ אחד ניניסם אבל היתה דנידה ממנע ולאי הוה שכיחא ספק שלא נתחתה אז לאו ומקום המקור מקום סתר הוא ולא שייך למימר ניחה רשות הרבים אפילו אם נולד ספק רפייתה ברשות הרבים אבל בהא לאיכא למתחה מאי משנינן מטה כספק טומאה ברשות היחיד וכל שלא לסוטה דסוטה ודלמי שרץ וספק מגע כגון כועל אבל היא ודלמי מגע וספק מעת לעת הוא שרץ דשאל לה רחתה ונתן לה ילמדנו מסוטה שלא דמי לסוטה דהא דבר שיש בו דעת לישאל ממעטינהו הואיל ולא דמי לסוטה ועוד תניא כהדיא בתוספתא דטהרות פרק ה׳ שהות שנים עשר כלים ויהיו יודע אם מי אם לאחר עומד ונמצא את רבי מאיר מטהר שספק רשות הרבים טהור שמא דמסוטה גמירי לה ל״ג דהוו ודלמי מגע וספק שרץ ותימא מאי שנא דמטהרינן דבר שיש בו דעת לישאל הואיל ולא דמי לסוטה וכבי הלל גזרה לה מטהרין ויש לומר דהכי הילכתא גמירי לה ל״ג עיקר הדבר שיש בו דעת לישאל נפקא לן מוכשר שאר יצא בכל טמא לא יאכל כדלקמן בסמעתתין וכיון דגלי לן קרא דאיכא לפלוגי בין דבר שיש בו דעת לישאל לשאין בו דעת ספיקו טמא ולא פירש טומאתו סיכן בלמוד מסתום מן המפורש מסוטה דמפרש בו דוקא מקום סתירה ואף על גב דמסיק אי מסוטה הוה מימא דעת כותי ומגיע לגב סיוסיה נקט ליה אי נמי הכי פירושו ואי הוה גלי לן קרא בסוטה דבעינן דבר שיש בו דעת לישאל הוה מימא דעת כותי ומגיע סיוס הכריית כנגע בחד בלילה וחכמים מטמאין בכל הטומאות כדעת מניחתן ומודים חכמים לרבי מאיר שאם רחצו אף על פי שלא שהו כדי טבילה ועלו וטבלו את עצמן שחרית ומצאו את טהור דף קי מפני מה ספק רשות הרבים בלמא רבין לרבנן בין לרבי מאיר מפילו בלילה מצינן למימר דתנן במסכת טהרות פרק שלישי המקבל ביום טהור ביום ומצא בלילה ביום ומצא ביום של מחרתו ספיקו טמא זה מכלל כל שעה עליו הלילה או מקנתו ספיקו טמא שמא בלילה חזיב לעולם כרשות היחיד ולעיל ליתיינן נמי מירושלמי מ״מ דגלי לבדר לפלטיה בלילה לחודיה ביום שמא דפלטיה בלילה חזיב רה״י בתוספתא דטהרות פרק ג׳ דבדי כרשות הרבים ועשרה ברה״י קיבצה ברה״י גבוה עשרה טפחים והטומאה בתוכו ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור הכהים ידו לתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא היא כפושה על כתפיו וכבר תרומה בידו בכייר ונתן בתוכו ספק נגע ספק לא נגע טהור הכהים ידו לתוכה ספק נגע ספק לא נגע ספק טומאה תחתונה ברה״ר גבוה י׳ טפחים וטומאה בתוכו ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור עלה ברה״ר גבוה י׳ טפחים וטומאה עליו ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא הוא היה זה רוכב על חמורו ואחר טמא ואחר טהור ספק נגעו זה כזה ספק לא נגעו ר׳ נחוניא ור׳ יוסי מטהרין כאן אחד טהור ואחד טמא ספק נגעו זה כזה ספק לא נגעו ר׳ יעקב מטמא ור׳ יוסי מטהר היתה מחילה על כתיפיו והדוק מעורב מכותל למעלה י׳ טפחים ספק לא נגע ר׳ יעקב מטמא ור׳ יוסי מטהר סתם ר׳ יעקב חומר כל שהוא למעלה מעשרה טפחים ברה״ר הרי הוא כרה״י ור׳ יוסי אומר כל שדרך הילוכו ברה״ר פטור ועוד מצרף התם בקעה בימות החמה וכימות הגשמים שוקין בימות החמה ובימות הגשמים משתעקר תבוקה ושוקין בימות הגשמים משתרר רביעית שניה ובפר׳ דף קכג שתי מצרף הא לחתרינן בימות החמה ר״ל לטומאה לא שנו אלא שלא עברו עליו ימות הגשמים מכל שכן עברו עליו ימות הגשמים דהוי ודאי לכאן ולכאן:

ותן לר׳ עקיבא כהונה מנא ליה רב״י פירש דמקל וחומר לא ילף הכי קאמר ר׳ ישמעאל ותימה מי ליה קל וחומר דרבי ישמעאל מ״ם כיון שכשלה לפסול דף פח לה בשלה ולידת מנא ליה לפסולה לכהונה והא ביבמות בפרק שתי נשים ילפינן ליה מקל וחומר ועוד הא ליכא למיפרך עליה מידי ים לומר הכא ליה קל וחומר מסוס דמי לא הוו כתיבי אלא לידת בעל ובת לבועל ובת לכהונה דחמיכא דאי כפריך להכי ישמעאל מבל גבי בעלת

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0060
DFG

מי הכי לתרומה נמי לא תבעי קרא ונילף מסתירת טעמא נופים סהרי עשה
הכתוב כסוטה ספק זונה כודאי זונה ובתרומה הא ילעי דווכ לסיפא דכתיב
כי תהיה לאיש זר כי תבעל לזר אבלה היא בתרומת הקדשים לא תאכל ואין
לך פסול גדול מזה כסהיא אשת איש ובכעלת לחכ ולרבי עקיבא מהאי קרא
נפקי לן ביבמו כל הפסולי לפסלי והכא נמי
דלא תפסי בהו קידושין דכיון דלכ עקיבא תורת חור
אין קידושין תופסין בזה פסול לא משמע
ליה כי תהיה לאיש אלא כי תבעל :
שה לרבי עקיבא מרבע קראי כתיבי יתרי
כ נטמא ואד ונטמאה ורבי עקיבא דריש
ו"ו יתרי מרבע : וכהונה מקל וחומר ולא
דריש ו"י ורבינקלר ישמעאל כיון דלא דריש
ו"י ממאי דקרא לתרומה מדריש וכהונה
מתיא בקל וחומר ואתו כולהו דיליפי קרא
לכהונה אתא דכיון דלא כתיב תרומה
בהדיא מנא לימא תרומה לא מתרבאי
ליסורין שה כהונ הוא דאתרבאי דחמירא
מיניה ותרומ שריא: אמ לך מסתברא דקרא
תרומ רבי לומיא דתרין נטמאה דרבי בהן
בעל ובועל דאתייס דבעל קמיתסרא להו
כגון אס יבעלנה אסורה לבועל הילכך
מקר אליבא נמי למילי דמתסר ביה מתייס
לבעל אתי וסיינו תרומה ולמעוטי כהונה
שאין פסול זה בא לאוסרם שה לאחר מיתה
דאתייס הא מגרש וקיימא דהא מגרש נמי ויקרי
והויא לה גרושה ואסורה לכהונה : וכבי
עקיבא דמצריך קרא לכהונה דומיא דבעל ס
ובועל ליתי ליה ואי שה כתיב קרא יתיר לה
הוה מרבינא שה בהונה דחמירא דכל חד
וחד קרא כתבי נפשיה הוא ולא אמרי הא
לא מרבי שה דומיא דהכך ואימי מיתי ליה
ומיתוקם קרא לתרומה אפי הכי אתא ו"ן
יתירא לכהונה ואע"ג דאיכא למילפה מקל
וחומר טרח וכתב לה קרא : שה לאו שמע
מינה הכאר אחר יבא דאחר שאין בו דעת
לפנ הוא דכתי הוי בועל הילכך שפקו טהור
וכל שהור יאכל בשר לחייבי פטומ הנוף
דיש בו דעת ליפול בהוא קאמר לך שפיקו
טמא: דעת בועל ומגיע בטמאה ונטמא כי
סוטה דיש בה דעת ויש דעת בבועל
המטמא קמשמע לן דרב גידל דשפקו מכל
שהור הא שפק לא יאכל כיון דיש בו דעת
בוה שנטמא מכל במטמא לא בעינן דעת:
ומאחר דאין לו מקרא מן התורה למה הוא
טמא בתרומה לרבי יוחנן דקאמר עתיד
לור אחר לטהרו מכל הוא היה מטמאו :
ומה טבול יום שלא העריב שמשו : שאחר
בחולין כדאמרי ביבמו בפרק תלתה קראי כתיבי טבל ועלה לחולין ולמעש
הערב שמשו תוכל בתרומה הבית בפרקין נטומאה שניה כתי קרבן אותר
בקדשים : ככר שני שפסול בחולין דכתיב כל אשר יגע בהם יקדש
ותרומה וקדשים במשמע הין הוא שיעשה שליחי בתרומה ודין ליכא למימר
הא כן כשל ליה קל וחומר דהא שני בתרומה מקרא משתמע כי חולין
וקיימא לן דהיכא דמיפרך קל וחומר לא מתרצינן דין : שכן אב הטומאה בגון טמא מת או אב מלאכה שהרי עשה בה ספק זונה כזונה תרומה נמי לא
תיבעי קרא שהרי עשה בה ספק זונה כזונ לא
לרבי עקיבא ארבעה קראי כתיבי חד לבעל
וחד לבועל וחד לכהונה וחד לתרומה ורבי
ישמעאל תלתא קראי כתיבי חד לבעל וחד
לבועל וחד לתרומה וכהונ אתיא בקל וחומר
ורבי ישמעא מבאי דאיצטריך קרא לזרומה
וכהונה אתיא בקל וחומ דילמא כי איצטריך
לכהונה ותרומה שריא אמר לך מסתברא
דומיא דבעל ובועל מה בעל ובועל מחיים אף
תרומה נמי מחיים לאפוקי כהונה דלאח"ת
ורבי עקיבא דומיא דבעל ובועל לית ליה ואי
נמי אית ליה מילתא דאתיא מקל וחומר טרח
וכתיב לה קרא אמר רב גידל אמר רב דבר
שיש בו דעת לישא ואין בו דעת לישא מהאי
קרא נפקא והבשר אשר יגע בכל טמא לא
יאכל ודאי טמא הוא דלא יאכל הא ספק
טמא וספק טהור יאכל אימ סיפא והבשר כל
טהור יאכל בשר ודאי טהור הוא דיאכל בשר
הא ספק טמא וספק טהור לא יאכל אלא
לאו שמע מינה באין שיש בו דעת לישא ואין בו דעת לישא אמר
רב ואיצטריך למיגמר מסוט דאי מדרב הוה
אמינא בין ברשות היחיד ובין ברשות הרבים
איצטריך למיגמ מסוט ואי מסוט הוה אמינא
עד דאיכא דעת נוגע ומגיע צריכא : בובים
דרש רבי עקיבא וכל כלי חרש כו : ומאחר
דאין לו למה טמא אמר רב יהודה אמר רב מן
התור אין לו מדין קל וחומ ישלו ומה טבול יום
שמותר בחולין פוסל בתרומ ככר שני שפסול
בחולין ד הוא שיעשה שלישי בתרומה איבא
למיפרך מה לטבול יום שכן אב הטומא תיתי
מטבול

שבן עשה בה ספק זונה כזונה תימא מאי לא תמר כיון דטמא הכא
מספק מיכא תיתי דמותרת בתרומה ולכהונה ויש לומר הי לא
קרחי מיכא למימר דלא מומאה אלא לענין בעלה דחיכא ספק חייבי מיתות
כית דין על ידו אבל לענין תרומה וכהונה הוה חמיכא מוקי מיתתא אחזקה
אבל שרוב שלמי דפרק קמא מתניתין קושיא ד"ז
דרים חד מהני תלת קראי ליכא והכי איתא
פיתם תני ר' חייא תמר אלם טמאו לתמורת
כפרתם אחד לבעל ואחד לבועל ואחד
לתרומה מכאן אמרו אלם סתירה לכיתה
ומותר לאכול בתרומה למה לא חילוק בין כהן
שנישמת ליגרש ונתעסק סמת חינה מותרת
לכיתה ואסורה לאכול בתרומה לא מכיון
שהיה אסור לכיתה ומותרת לאכול
בתרומה אמר רבי אבין מכן היה אמר
אחת לבעל ואחת לבועל ואחת ליכס לעזר
רבי יוסי מתניתא אמר כן והם מת מולצת
ולא מתייבמת :

חד לתרומה וחד לכהונה אין להקשות
וכי ספק תמור מן ודאי לתילו ודאי
ניכתה מותר בתרומה ולכהונה דסה בפרק
תלמה ביבמות מרבינן מוכח כהן כי ף כה
תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה
שוב אבלה פסולה ומרבינ גר עמוני ומואבי
וכו וקא פריך התם תימא חייבי כריתות
נמי פיכח אינהו נמי הוו בכלל נבעלה
לפסול לה ומאי שנא דלא תני להו לעיל
ומשני כי תהיה כתיב דוקא נמי הויה
למיפוקי חייבי כריתות דלא נמי הויה ניהוו
תלמ דחייבי כריתות לא מפסלי בביאתן
ואשת איש לישנא אחרינא לא נמי מחייבי כריתות ומ
כן מספקא תמאי מפסלה ורב"י סיבא סס
אותה הגירסא וזה לשונו תימא נבעלה
לפסול לה חייבי כריתות מבל חייבי לאוין
כיון דתפסי להו בה קידושין לא פסלי לה
וכותי ונתין ומזר דפסלי מבלן הבא דאית
בהו הויה מדמקשה להך בישה בלשון
הויה שמע מינה בהבא דתפסי בה קידושין
מצתני קרח ואפ"ה פסלי ולמפוקי חייבי
כריתות לא נרסינן לי הכי לשני ועבד וכו
והוה הדין דהוה מצי למימר חייבי כריתות
לא מפסלי אלא מסוס דחייבי להו לעיל
דקתני כותי והויינו כושי ובמתניתין תנן
העבד פוסל משו ביאה ומשני פסלי מלרבי
יוחנן כו ואית דאפרש ותימא נבעל לפסול
לה חייבי כריתות נמי וכו וקשיא לי בגוש
טובא חדא דתנן בפרק מרבעה לחין אס ף לה
כי כהנת נפסלו מן התרומ כבעילת אסת
ים ועוד קל וחומר חייבי כריתות לא פסלי ועוד הא מתר
בשגגה יחסין בהן הבא על אחותו זונה משוי לה וכיון דזונה משוי לה ף שי
נעילתה פוסלתה דחייבו לויה מן שנבעלה נעילת זנות נותנין לה
מעשר ואוכלת לויה מן אבל תרומה לכהנת לא : שליחי

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0061
DFG

מטבול יום דשרץ מה לטבול יום דשרץ שכן
במינו אב הטומאה כלי חרש יוכיח מה לכלי
חרש שכן מטמא מאוירו טבול יום יוכיח וחוז
הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה
הצד השוה שבהן שמותרין בחולין ופסולין
בתרומה כל שכן ככר שני שפוסל בחולין
דפוסל בתרומה ודור אחר פריך מה להצד
השוה שבהן שכן יש בהן צד חמור ורבן יוחנן
בן זכאי צד חמור לא פריך תניא אמר רבי יוסי
מנין לרביעי בקודש שפסול ודין הוא מה
מחוסר כיפורי שמותר בתרומה פסול בקודש
שלישי שפסול בתרומה אינו דין הוא שיעשה
רביעי בקודש ולמדנו שלישי לקודש מן התור
ורביעי מקל וחומר שלישי לקודש מן התורה
מנלן דכתיב והבשר אשר יגע בכל טמא לא
יאכל מי לא עסיקינן דנגע בשני ואמר רחמנא
לא יאכל רביעי מקל וחומר כדאמרן אמר ר
יוחנן טעם בריבי אינו יודע מה הוא שהרי
תשובתו בצידו אוכל הבא מחמת טבול יום
יוכיח שפסול בתרומה ואינו עוש רביעי בקודש
דתניא אבא שאול אומר טבול יום תחילה
לקודש לטמא שנים ולפסול אחד רבי מאיר
אומ מטמא אחד ופוסל אחד וחכמים אומרי
כשם שפוסל אוכלי תרומה ומשקי תרומה כך
פוסל אוכלי קודש ומשקי קודש מתקיף לה
רב פפא ממאי דרבי יוסי כרבנן סבירא ליה
דילמ כאבא שאול סבירא ליה דאמר לטמא
שני ולפסול אחד אי סלק דעתך כאבא שאול
ס"ל לייתי לרביעי בקודש מאוכל שבא מחמת
טבול יום ומה אוכל הבא מחמת טבול יום
דטבול יום גופיה מותר בחולין אמרת עושה
רביעי בקודש אוכל שלישי

מטבול יום דשרץ אלא שנגע בשכן ראשון לטומאה היה ולא אב הטומאה
וכי טבל הותר לחולין ואסור לתרומה ואפי לנגיעה דכתיב נמי הערב שמש
בכלים במים יובא וטמא עד הערב וטהר והא לנגיעה הוא להשתמש בו
תרומה ואשמעינן דכלי טבול יום פסל ליה: שכן יש במינו אב הטומאה אם
היה נוגע כלי זה או אדם זה במת נעשה
אב הטומאה לטמא אדם וכלים תאמר
באוכל שאינו נעשה אב הטומאה אפי על
ידי מת דכתיב וכל אשר יגע בו הטמא
יטמא מהכא נפקא לן טמא מת דמטמא
אדם וכלים ועל כרחיך בטמא מת שיש לו
טהרה במקוה כתיב דהא כתיב לעיל
מיניה והזה הטהור על הטמא ורחץ במים
דבר שיש לו טהרה נעשה אב הטומאה
במגע טמא מת על ידי מגע המת יצאו
אוכלים ומשקין וכלי חרש שאין לו טהרה:
כלי חרש יוכיח שאין במינו אב הטומאה
ומטמא את התרומה כשהוא ראשון וכל
שכן שפוסלה אף אתה אל תתמה על ככר
שני שאע"פ שאין במינו אב הטומאה יפסול
דטעמא לאו באב הטומאה תלי: מה כלי
חרש כו': טבול יום יוכיח שאין כלי שטף
הראוי לטבילה מטמא מאוירו ופסיל תרומה:
לא ראי טבול יום כראי כלי חרש לומר
שטעם פסול התרומה תלוי משום שמטמא
מאוירו דהא טבול יום אינו מטמא מאוירו
ופסול ולא ראי כלי חרש להיות אב הטומא
במינו כראי טבול יום דליכא למימר טעמא
דטבול יום דפסול בתרומה משום דמין אב
הטומאה הוא דהא ליתא להא חומרא בכלי
חרש ופסול הצד השוה שבהן צריך אתה
למצוא חומר שוה בשניהם לתלות בו טעם
פסול תרומה ומהו צד השוה שבהן שטמאין
טבול יום איקרי טמא דכתיב ובא השמש
וטהר מכלל דעד השתא טמא וכלי חרש
כתיב תנור וכירי יותן טמאים הם ופוסלין
בתרומה וכ"ש ככר שני דפסיל טפי מטבול
יום שהוא טמא ואסור בחולין שיפסול
בתרומה: ובכל הספרים כתיב הצד השוה
שבהן שמותר בחולין ופוסל בתרומה
ולהך לישנא אין אדם יכול לפרש איזהו
כלי חרש שמותר בחולין ופסולין בתרומה
ובדוחק גדול יש לפר כלי חרש המוקף נמיד
פתיל שמציל על חולין שבתוכו ואין מציל
על התרומה שבתוכו והרבה גמגומין
ותשובות וביטול שיטת הגמרא יש בדבר
חדא דלא אשכחן דאינו מציל בתרומה
דבחגיגה אמר אין חטאת ניצלת בצמיד פתיל אבל תרומה לא תנן בה ועוד
אין זה פוסל בתרומה דהא לא פסיל מידי אלא אינו מגין ומאיליה היא נטמאת
מאהל המת ועוד כל הצד השוה שבגמרא שבא ללמוד חומר צריך שיהא
חמור וזה קל דקאמר הצד השוה שבהן שמותרין בחולין ואין זו שיטה בכל
הגמ' וללשון שפירשתי אל תשיבני מה שאומ' כלי חרש יוכיח שהיה להבי' הוכח'
בדבר הדומה לטבול יום שאע"פ שטהור לחולין פסול לתרומה שאין זו תשוב'
אין צריך הוכחה אלא לסתור תשובתו שתולה טעם החומרא דפסול תרומה
מפני שהוא אב הטומאה וקא מהדר ליה כלי חרש יוכיח שאין בו חומר זו
ופוסל וכן שיטת רוב הדינין כי ההוא דכל הבשר מנין לבשר בחלב שאסור
בהנא ק"ו ומה ערלה שלא נעבד בה עבירה אסור בהנא בשר בחלב שנעבד
בו עבירה בבישולו אינו דין שאסור בהנאה מה לערלה שכן לא הית' לה שעת
הכושר חמץ בפסח יוכיח מה לחמץ שבו כרת כלאי הכר' יוכיח והא כלאי הכר'
נעבדה בו עבירה בזריעת' וחמץ בפסח נמי עבר בכל יראה ולא דמו לערלה
בקולא דידה וקא הויא הוכחה: צד חמור טבול יום יש במינו אב הטומאה
כלי חרש מטמא מאוירו: ורבן יוחנן צד חומר לא פריך לא חשיב ליה פירכא

הואיל ואין חומ' שבשניהם שוה: מנין לרביעי בקוד' שהוא פסול ולא אמרינן
טהור הוא כבתרומה: מחוסר כיפורים בטמאו' הצריכות קרבן כגון זב וזב'
ויולד ומצורע: שמותר בתרומ' ופסול בקודש ביבמו' ילפינן לה בפרק הערל:
שלישי שפסול בתרומ' כדילפינן לעיל מטבול יום: דין הוא שיעש' רביעי בקדש
ולא תימ' דיו לבא מן הדין להיו' כגדון ונימא
תורה אור הכי שלישי שפסול בתרומה דיו הוא שיהא
פסול לקודש דאם כן בטיל ליה האי קל
וחומר דשלישי בקודש לא איצטריך דלא
מיבעיא דכי היכי דבתרומה איית יניה בקל
וחומר מטבול יום הכי נמי אתי קדש בההוא
קל וחומר אלא אפילו מן התורה למדנוהו
והיינו דקאמר למדנו שלישי לקדש מן התור'
הילכך אי אמרינן דיו איפריך ליה ק"ו כו':
מי לא עסיקינן מי לא מצינן למשמע מינה
דאפי' נגע בשני כתי קאמר לא יאכל דהא
בכל טמא כתיב ושני איקרי טמא דכתי' כל
אשר בתוכו יטמא והאי בבשר שלמים כתי'
פסחים דקיט דקדש ניהו: טעם בריבי טעמו של ר' יוסי
חגיגה דקכד שהוא חכם וגדול הדור אינו יודע מהו
שלמד רביעי בקודש מקל וחומר זה שהרי
תשובתו בצדו: אוכל הבא מחמת טבול יום
שנגע בטבול יום והוא של קדש או של תרומ'
יוכיח שפסול בתרומה מן התור' כדפרישית
לעיל דבכלים נמי כתיב הערב שמש לגבי
תרומה ואינו אלא לנגיע' ואינו עושה רביעי
בקודש לרבנן דפליגי עליה דאבא שאול
ואמרי טבול יום פוסל בקודש ואינו מטמאו
לפסול את מי שיחזור ויגע בו וקא סלקא
דעתא דר' יוסי כרבנן סבירא ליה הילכך
תשובתו בצידו דא"ב הכי נמי נדרש להאי
ק"ו שיפסול אוכל הבא מחמת טבול יום
את הקודש ומה מחוסר כיפורים שמותר
בתרומה פסול בקודש אוכל הנוגע בטבול
יום שפסול בתרומה דין הוא שיעש' רביעי
בקודש: טבול יום תחילה לקודש מעלה עשו
בקודש להיו' טבול יום אצלו כראשון לטומא'
ויטמא שנים בקדש זה מזה שאוכל שנוגע
בטבול יום נעש' שני ועוש' את חבירו שלישי
ושניהם קרוין טמאין שמקלקלין את אחרים
והשלישי פיסל את הרביעי להיו' הוא עצמו
פסול אבל לא יפסול את אחרים במגעו:
רבי מאיר אומר מטמא אחד ופוסל א' הרי
הוא כשאר שני שפוסל את התרומ' והנוגע
בו פוסל את הקדש כך טבול יום הפוסל
את התרומה הנוגע בו טמא לקודש ולפסול
עוד אחד: כך פוסל כו' ואין הנוגע בטבול
יום פוסל את הקודש אלא הוא עצמו פסול: ממאי דר' יוסי כרבנן סבירא ליה
דתהוי תשובה בצדו דילמא כאבא שאול סבירא ליה והוא הדין דהוה מצי רב
פפא למימר דילמא כרבי מאיר סבירא ליה ואין כאן עוד תשובה דהא עביד
רביעי אלא רבותא נקט כלומר מאן לימא לן דלא מחמיר כאבא שאול דילמא
כוותיה ס"ל דאוכל הבא מחמת טבול יום אם של קדש הוא מטמא אחד ופוסל
אחד דההוא דנגע ביה פסיל ליה דאורייתא ואפי' הוי קמא תרומה פסיל
לקדש מקל וחומר ממחוסר כפורים כדדריש רבי יוסי לעיל ודריש ליה נמי
הבא ומה מחוסר כיפורים שמותר בתרומה פסול לקודש אוכל תרומה הבא
מחמת טבול יום שפסול בתרומה אינו דין הוא שיעשה רביעי בקדש והיכא
דהוה ליה דקדש עבוד רבנן מעלה שיטמא אחד ויפסול אחד: דאי סלקא
דעתך כאבא שאול סבירא ליה מקל וחומר דמחוסר כיפורים פסיל לקמא
וממעלה דרבנן מטמא ליה כיון דמדאורייתא פסיל ליה להוא דנגע ביה
לייתיה לרביעי בקודש מאוכל הבא מחמת טבול יום: ומה אוכל הבא מחמת
טבול יום דטבול יום שבא מכחו שרי בחולין עוש' רביעי בקודש כלומר פוסל
את הקודש מקל וחומר ממחוסר כיפורים: שלישי

יסופת הט"ס

שלישי הבא מחמת שני כו' לשמעינן מינה תרתי ס"מ תוכל הבא מחמת טבול יום לסבירא ליה כאחת שהול וס"מ שליסי הבא מחמת שני כהי לחמשי נקדם לא תמ' לכייתי מינה כלקמיה טבול יום דהתם מעלה דרבנן הוא וקודם מקודם מיהו ור' יוסי מלחוריית קמ"ל לכל רביעי מיהת מייתי מינה: וכ"ת כו' הת לייתינה ר' יוסי מק"ו ממחוסר כיפורים דלימא למיפרך נמי מה למחוסר כיפורים שכן אב הטומאה ולא פריך הכא דטבול לה מזלה לה ר' יוסי פריכא דהשתא דטבול לה מזלה לה הויא טומאה: כל הטעון כיאת מים מדברי סופרים כל שהוא טהור מן התורה וחכמים הזקיקוהו לבא במי ולימהר כגון הבא לאכול ורוצה במיסחוכין והאוכל חני פרס אוכלין טמאין והילים שהגריכוס טפילה כולם בתורת סניס הטעינוהו: מטמאין את הקדש להיות שליסי ויעשה רביעי ופוסלין את התרומה: וחכמים אוסרין במעשר בהכילה אבל נביעה שרי וחולין תף לאכול והכי אמר בתוספתא הוא הדין נמי לדרבנן מין שני עוסק בחולין והאי דלא תניא לפי שלא שליסי בחולין והאי דלא תניא לה לפי שלא נתפרסמו שמותן ור"מ ומחלוקתו קתמ': לחם מיתה לשליסי בחולין מן התורה לייתיה רביעי בתרומה מק"ו ומטבול יום כדלייתי לשליסי לעיל מסני בחולין: וחמשי בקודש מרביעי בתרומה מק"ו ממחוסר כיפורים כדלייתי לרביעי לעיל משליסי בתרומה: האוכל אוכל לחשון חני פרס מאוכל לחשון לעשה גופו לחשון לטומ' מדרבנן והאוכל אוכל שני נעשה גופו שני וכשחיטת חולין מפרס טעמ' שעוסק את האוכל חומ' כמאכל בהמותיו: ר' יהושע חומ' האוכל אוכל לחשון או אוכל אוכל לחשון לא עבי ליה לחשון אלא שני שאין האוכל חומ' כמאכל אבל מאכל שני עושה אותו שני והת' מפרס טעמא מכיון שהשני עוסק שני ע"י מקדין: שליסי שני לקודש האוכל אוכל שליסי נעשה גופו שני לקודש אפי יגע בקדש יטמאנו לפסול עוד אחד והתם מפרס טעמא וכל הך טומאות מדרבנן נינהו: בחולין שנעשו על טהר' תרומה בחולין אמרו שהאוכל שליסי שלהן נעשה שני לקדש בחולין שנעשו על טהרת תרומה וקיבל עליו לאכול חולין שלו בטהרת תרומה כדי שיהא רגיל לתרומותיו בטהרה הזקיקה להן הילכך מטבחת בהו שליסי דבחולין אחרים לא מטבחת שליסי: ס"ג על טהרת תרומה אין חולין גרידי לא ומאן דגרים על טהרת הקדש לא הכי מפרש לה על טהר' הקדש לא להוי להו חולין גרידי שהמתפיס חולין לטהרת הקדש בטלה דעתו ואין כדברי כלום: שלשתן סוין הכך דמפרש להו לחשון של חולין ולחשון של תרומה ולחשון של קודש: תמצא שנים ופוסל אחד בקדש דהייני מטמא אחד ופוסל אחד בתרומ' דהוה ליה שליסי: ופוסל אחד בחולין דהוה ליה שני ותנא דפליג עליה סבר לחשון של חולין לא חזיל בקדש עד רביעי אפילו בקדש נח לידי רביעי שלא פס כן היה לחשון של קודש ומיהו אמאי מיטמא לחין שליסי בחולין: ר"ת תומ' חלה ניטלת מן הטהורה על הטמאה ריפח דמתני' במסכת חלה הכי פיתוד חלה אחד מכ"ל ניטמאה עיסתה חוגלת או תנוסה אחד מאי' נטמאת נחוד אחד מכ"ל אלא יפח תוטא נזכר ר"ת חומר היכא דנטמאת מוידה תלום תחלת בטהרה ותיטול מן הטהורה על הטמאה מפ' דמנה לתרום מן המוקף כיצד תעשה שיהא מן המוקף וטהורה נוטלת כדי חלת הטמאה מעיסה הטהורה עד שלא תורמה חלתה דהי תורמה תלתה לטהורה תו לא מצי לאפרושי מן הטמוך על המיוד ולא חייל עליה תו אם חלה ונותנת פחות מכביצה בחמצע כדי לתרום מן המוקף מוקף לטון מחובר ומקורב כמו מין מקיפין שתי חביו' אפי כביצה ומקל נפקע לן והרמות' תמצו מן המוקף לו בספרי הלכך נריכה להקיף

שלישי הבא מחמת שני דשני גופיה אסור בחולין אינו דין שעוש' רביעי בקודש ופי תימא משום דאיכא למיפרך מה לטבול יום שכן אב הטומאה הא אייתינה ממחוסר כיפורים ולא פריכא אמר רב אשי אמר רב ואמרי לה אמר רבה בן אסי אמר רב ר"מ ור' יוסי ור' יהושע ור' אלעזר ור"א כולהו סבירא להו דאין שני עושה שלישי בחולין ר"מ דתנן כל השעון ביאת מים מדברי סופרים מטמא את הקודש ופוסל את התרומה ומותר בחולין ובמעשר דברי ר' מאיר וחכמי אוסרין במעשר ר' יוסי הא דאמרן דאם איתיה לתייה לרביעי בתרום וחמישי בקודש ר' יהושע דתנן ר"א אומר האוכל אוכל ראשון ר' יהושע אומר האוכל אוכל ראשון ואוכל שני שני שלישי שני בקודש ואין שני בתרומה בחולין שנעשו על טהרת תרומה על טהרת התרומה אין על טהרת הקודש לא אלמא קסבר אין שני עושה שלישי בחולין ר"א דתניא ר"א אומר שלשתן שוין הראשון שבקודש ושבחולין ושבתרומה מטמא שנים ופוסל אחד בקודש מטמא אחד ופוסל אחד בתרומה ופוסל אחד בחולין ר"א דתנן ר"א אומר חלה ניטלת מן הטהורה על הטמאה כיצד שתי עיסות אחת טהורה ואחת טמאה נוטל כדי חלה מעיסה שלא הורם חלת ונותן פחות מכביצה באמצע כדי ליטול מן המוקף

וחכמים

שלישי הבא מחמת שני כו' פירש ר"י לשמעינן מינה תרתי שמעינן מינה לוכל הבא מחמת טבול יום לסבירא ליה לוכל הבא מחמת טבול ונשמעינן מינה דשליסי הבא מחמת שני וכו' ותימה כיון דלית ליה לר"י לשליסי ממחוסר כיפורים לאו ממילא שמעינן מינה דלית ליה כאחת שהול דהשתא קמ"ל דאפי' לר"י גופיה דמחוסר כיפורים פקעה לן מוכל הבא מחמת טבול יום דעביד רביעי אם כן ממי הוי ליה למיתניה לרביעי בקודש מוכל הבא מחמת טבול וכי לא מייתי ליה ספיק טפי ממחוסר כיפורי' גופי' מדהוי מייתי ליה מוכל הבא מחמת טבול יום גופה לא לוכל הבא מחמת טבול יום שמעינן להו שלא מק"ו דמחוסר כיפורים ונר' דלפי' הכי הוי ניחא ליה טפי לאשמועי שליסי מק"ו דאגון כגון שליסי הבא מחמת שני דלאו טפי למיעבד רביעי ממאי דמייתי ליה ממחוסר כיפורי וצריך למייתי שליסי גופיה למייתי מק"ו דטבול יום דעסול בתרומה מע"ג דכין כך הוי כק"ו ובין כך הוי מיהו לעולמי כת שליסי עדיף ליה טפי:

הא מייתי ממחוסר כיפורי ולא פריכין דס"ד פי' מעו דכיון דטבול מזלה ליה ההיא טומאה ולא ידענא למאי פי' הכי הא ע"כ מיית לן למימר דר' יוסי סבירא ליה כרבן יוחנן בן זכאי דמייתי שליסי בתרומה כמה הגך דאי לא תיתא הכי שליסי מנא ליה וכלותו מה הגך גופיה מייתי ר' יוסי רביעי ממחוסר כיפורי ומכלי חרס ומסוס הכי לא פריך: ספר היסר מסיק נפ"ק דשבת זיממין דף יד דלכל מוכלין טמאין וכו' הקשה ריב"ח הלוי זכ"ל שמא לחוכלין טמאין פוסלין את הגויים בכניסה לחפי' כניסה מטמאין לחשקים לתרומה דשלי לפומיה והתנן בפרק כיצד דף פב מצתתפין תכיה לבית המנוגע וחני תכייה לפסול את הגויה להיינו שני בניס ותירץ מורי מן דרך בני אדם לשתות אלא לאחר אכילת שני בניס וקודם לכן מילתא דלא שכיח היא ואין נר' לר"י תירוצה אלא שאפי' בלשון לא דקדק שבכאן הוא אומר לפסול את הגויה ולעם הוא אומר או פוסלין בתרומה

משמע אפי' כמגע ובכאן לא גזרו שמא טומאה פניס אטו טומאת חון ועוד היאך אנו אומרים בירושלמי פרק אחרון אומר רב פפא הבא לטומאת גויה דלאו דלמא דאורייתא ומותיב מי אמר רב פפא הכי והכתיב לא תטמאו בהם ואמר רב פפא מכאן לטומאת גויה דאורייתא ומתרץ מדרבנן וקרא מסמכתא בעלמא ואם היה מגזרת ר"ח דבר וכי בזה היה טועה כעל הגמרא שהם דאורייתא והלא פשט משנתנו בכל העולם שלא נדע לתרי גזירות הוי אלא גזירת טומאת פניס אטו טומאת חון דהיינו פסול גויה להרוחה ספר דמוקף להגיע טומאה למסקין להא זה בשאכל תרומה ואח"כ מסקין טמאים מגעין בכניסה אפי' בחון להא נמי לא נחום אפי' בחון להכי גזרו וזוקק בני בניס אכל בכניסה לא שהרי האוכל בכניסה מתעכל בתוך מעיו ונשאר כשיעור לטמא וזוקק בחוכלין מצריך יותר מכשיעור משום דמתעכל אכל מסקין דפסלי גויה בכדי רביעי דאין דרך מסקה להתעכל בתוך מעיו וא"ת היה להן להוסיף יותר מעט מ"מ כיון דנתית לשיערים העמיד חותה על שני בניס שהוא שיעור ילוע וגזרה אחרת חותה אל שבת שגזרו בכניסה אף על מגע וחותה אל שחיטת חולין דאע"ג דאוכל המוכל אוכל שליסי אל חולין שנעשה על טהרת תרומה נפסל גופו מלאכול בתרומה היכי יודע לפרש שם היה מחותה גזירה דשמא מ"מ למה גזרו אי משום טומאת חון הלא אפילו שם היה מגע בשליסי שבתרומה לא היה נפסל שאין שליסי עונ' רביעי בתרומה כדמוכח התם דתניא חולין שנעשו על טהרת הקדש הרי הוא כחולין שיעשו שליסי בתרומה ומקשין ומה שליסי עדיף ליה טפי:

הא מייתי ממחוסר כיפורי ולא פריכין דס"ד פי' מעו דכיון דטבול מזלה ליה ההיא טומאה ולא ידענא למאי פי' הכי הא ע"כ מיית לן למימר דר' יוסי סבירא ליה כרבן יוחנן בן זכאי דמייתי שליסי בתרומה כמה הגך דאי לא תיתא הכי שליסי מנא ליה וכלותו מה הגך גופיה מייתי ר' יוסי רביעי ממחוסר כיפורי ומכלי חרס ומסוס הכי לא פריך: ספר היסר מסיק נפ"ק דשבת זיממין דף יד דלכל מוכלין טמאין וכו' הקשה ריב"ח הלוי זכ"ל שמא לחוכלין טמאין פוסלין את הגויים בכניסה לחפי' כניסה מטמאין לחשקים לתרומה דשלי לפומיה והתנן בפרק כיצד דף פב מצתתפין תכיה לבית המנוגע וחני תכייה לפסול את הגויה להיינו שני בניס ותירץ מורי מן דרך בני אדם לשתות אלא לאחר אכילת שני בניס וקודם לכן מילתא דלא שכיח היא ואין נר' לר"י תירוצה אלא שאפי' בלשון לא דקדק שבכאן הוא אומר לפסול את הגויה ולעם הוא אומר או פוסלין בתרומה

משמע אפי' כמגע ובכאן לא גזרו שמא טומאת פניס אטו טומאת חון ועוד היאך אנו אומרים בירושלמי פרק אחרון אומר רב פפא הבא לטומאת גויה דלאו דלמא דאורייתא ומותיב מי אמר רב פפא הכי והכתיב לא תטמאו בהם ואמר רב פפא מכאן לטומאת גויה דאורייתא ומתרץ מדרבנן וקרא מסמכתא בעלמא ואם היה מגזרת ר"ח דבר וכי בזה היה טועה כעל הגמרא שהם דאורייתא והלא פשט משנתנו בכל העולם שלא נדע לתרי גזירות הוי אלא גזירת טומאת פניס אטו טומאת חון דהיינו פסול גויה להרוחה ספר דמוקף להגיע טומאה למסקין להא זה בשאכל תרומה ואח"כ מסקין טמאים מגעין בכניסה אפי' בחון להא נמי לא נחום אפי' בחון להכי גזרו וזוקק בני בניס אכל בכניסה לא שהרי האוכל בכניסה מתעכל בתוך מעיו ונשאר כשיעור לטמא וזוקק בחוכלין מצריך יותר מכשיעור משום דמתעכל אכל מסקין דפסלי גויה בכדי רביעי דאין דרך מסקה להתעכל בתוך מעיו וא"ת היה להן להוסיף יותר מעט מ"מ כיון דנתית לשיערים העמיד חותה על שני בניס שהוא שיעור ילוע וגזרה אחרת חותה אל שבת שגזרו בכניסה אף על מגע וחותה אל שחיטת חולין דאע"ג דאוכל המוכל אוכל שליסי אל חולין שנעשה על טהרת תרומה נפסל גופו מלאכול בתרומה היכי יודע לפרש שם היה מחותה גזירה דשמא מ"מ למה גזרו אי משום טומאת חון הלא אפילו שם היה מגע בשליסי שבתרומה לא היה נפסל שאין שליסי עונ' רביעי בתרומה כדמוכח התם דתניא חולין שנעשו על טהרת הקדש הרי הוא כחולין שיעשו שליסי בתרומה ומקשין ומה שליסי עדיף ליה טפי:

ס"ד נמוך דאמר הרי הן כטומאה לטמא תרומה אבל לא פסול לחלל עם כן היו רביעי וח"ת מגזרה שניה ומשום מסקין דאכל מוכלין טמאין ומתני מסקין דתרומה לא קתני אלא עם כן נאמר דבו בגזרת גזירה לגזרה אלמא פי' דתרומה עם כן לאו נפסל גופו יהיה טמא אפילו במגע וח"ת מ"מ הטעם לא נודע שלא עם כן נאמר דבו בגזרת גזירה לגזרה אלמא פקוגדום שפירש בשתיטת חולין דיהיה נרחה וחיכו מיושב יפה שמפרש הלוכל מוכל רחמנן זהו חני פרס שהרי חנו חומרים מה מעתה דילמא אכל מוכלין טמאין ומסקין דתרומה וזהו אפי' בכניסה: ע"כ נסון סבר היסר:

מתני׳ סדר תרומין לתוריית ומר סבר תרומין דרבנן תימה דהכא משמע
דלאו כוס משתעי קרא דלפים ממש בלוים סבר לתרומין דרבנן
גמ׳ מקום ממקום ומקום מנסה וכו׳ אפי׳ הוי משתעי בסלות וכרמים
הוי מצי למילף בהו ג״ש דמקום דכתיב נבי
סבת קיינו מלפייס להו עריך כתס וגילף
מקיר העיר וחוקם לף על גב דהתוא קרא
משתעי לכהני הכל כלוי וכספ״ק דעירובי
משמע מתן דסבר תתרומין לתוריית נפקא
לן מהל יבא לים מתקומו:

רבי נחמיה אומר כספר הפורס על
משמע בבית הכנסת בתוספתא ר׳
נחמיה אומר כבני אדם שקורין את שמע
סבר ויאמרו לאמר מלמד שהיה משה פותח
תחילה וישרא עונין אחריו וגומרין משה
אמר לו יהיר משה וישרא אומרין אשיר לה׳
משה אמר עוז וזמרת יה וישרא אומרים זש
שי וחנוהו משה אמר ה׳ איש מלחמה וישרא
אומרים ה׳ שמו:

רבי אליעזר אומר מנין שהפילו עוברין
שנאמר אתן אין לומר דרבי יוסי
הגלילי ורבי אליעזר פליגי דרבי יוסי אית ליה
דוקא עולם ויונקי ולא עוברים שלא מקרת
דמפי עוללים ויונקים נפקא ליה דתינוק
שמט דר מפיו משמע יונקים בשעה שהוא
יונק ולכך לישנא דקרא דמפי עוללים לאו
לאו הכי כיון דנפקא לן מקרא ממקור
ישרא בקהלות ברכו שקים אפי׳ עוברי לא
הוה צריך למימר תו עוללים ויונקי דבפ״ג
מהלכות תניגן בעשרה אומרים נברך אלהינו
וכו׳ רבי יוסי הגלילי אומר לפי רוב הקהל
מברכין שכן בקהלות ברכו שקים אמר ר׳
עקיבא מה מצינו בבית הכנסת אחד מרובין
ואחד מוענין את ברכו את ה׳ וקדייק עליה
בגמרא ור׳ עקיבא הא קרא דר׳ הגלילי
מאי עביד ליה מבעי ליה לכדר׳ אליר וכו׳:

ואיך

להקיף את כל העיסה קודם שתקרום לפי שהיא מקיפה לה ונותנ בעריבה
לגד אחד ומותנת מן העיסה הטהורה פחות מכביצה בין החלה הטהורה בין
העיסה הטמאה והחמצנית נוגעת בשתיהן וקודם שם על
החלה ומפלקת עם קדירת הפשה ופחות מכביצה הוו מטמא את החלה ואף
על פי שהוא עצמו תקבל טומאה בתחילה

תורם חור

וחכמים אוסרין ותניא כביצה סברוה אידי
ואידי בעיסה ראשונה וחולין הטבולין לחלה
לא כחלה דמו מאי לאו בהא קמיפלגי דמר
סבר אין שני עושר שלישי בחולין ומר סבר
שני עושר שלישי בחולין אמר רב מרי ברירה
דרב כהנא דכולי עלמא אין שני עושה שלישי
בחולין והכא בחולין הטבולין לחלה קמיפלגי
מר סבר כחלה דמו ומר סבר לא כחלה דמו
ואי בעי אימ׳ דכולי עלמ׳ חולין הטבולין לחלה
לא כחלה דמו ואין שני עושר שלישי בחולין
והכא במורר לגרום טומאה לחולין שבארץ
ישרא קמיפלגי מר סבר מותר לגרום טומאה
לחולין שבארץ ישרא ומר סבר אסור לגרום
טומאה לחולין שבארץ ישרא: בויום דרש
רביעקיבא וכו׳: במאי קא מיפלגי מר סבר
תחומין דאורייתא ומר סבר דרבנן: תנ״ר בו
ביום דרש רבי עקיבא בשעה שעלו ישראל מן
הים נתנו עיניהם בשלוט שירה וכיצד אמרו שיר
כגדול המקרא את הלל והן עונין אחריו ראשי
פרקי׳ משה אז׳ אשירה לה׳ והן אומרי׳ אשירה
לה׳ משה אמר כי גאה גאה והן אומרי׳ אשירה
לה׳ רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר
בקטן המקרא את הלל והן עונין אחריו כל מה
שהוא אומ׳ משה אמר׳ אשירה לה׳ והן אומרי׳ סוטה ל״ו
אשירה לה׳ משה אמר כי גאה גאה והן אומרי׳
כי גאה גאה רבי נחמיה אומר בסופר הפורס
על שמע בבית הכנסת שהוא פותח תחילה והן עונין אחריו במאי קא מפלגי׳ עקיבא
סבר לאמר אמילתא קמייתא ור׳ אליעזר בנו של ר׳ הגלילי סבר לאמר אכל מילתא
ומלתא ורבי נחמיה סבר ויאמרו דאמור כולהו בהדי הדדי לאמר דפתח משה בשירה
תנו רבנן דרש רבי יוסי הגלילי בשעה שעלו ישראל מן הים נתנו עיניהם לומר שירה
וכיצד אמרו שירה עולל מושל על בירכי אמו ותינוק יונק משדי אמו כיון שראו את
השכינה עולל הגביה צוארו ותינוק שמט דד מפיו ואמרו זה אלי ואנוהו שנ׳ מפי עוללים תהלים ח
ויונקים יסדת עוז היה ר׳ מאיר אומר מנין שאפי׳ עוברים שבמעי אימן אמרו שירה שנא׳
במקהלות

סעמא דרבנן דחסרי מצנעת היא דמטמא מחמת העיסה שהיא רחשונה וקסברי חסור לגרום טומאה לחולין מפני תקנת תרומה ור׳ אליעזר סבר מותר
לגרום טומאה לחמצנית כדי לתקן חלה בטהרה תנא דברייתא אליבא דר׳ אליעזר נמי כהא פליגי דתנא דמתניתין סבר אע״ג דמותר לגרום
לה טומאה מיהו כל כמה דאפשר למעוטי לא בעינן לגרום להן טומאה בתחלה ובכי הלכך כביצה לא דחשיב ותנא דברייתא סבר כיון דמותר
לגרום לא שנא מיעורב רבא ולא שנא מיעורב ווטע דאפילו בכדי כיצה כי נמי תנא דמתניתין סבר דילמא בגע חלה בחמצנית תחר קריית
שמע ותנא ברא לא חיים: כמאי קמיפלגי רבי עקיבא ורבי אליעזר בנו של ר׳ יוסי הגלילי: כגדול המקרא את שהלל מקרהו לגיבור להודיעך ידי תוכחתן: והן
עונין אחריו רבוי פרקים אלמלא שמוע רחם הפרשה על כל לבך שמוע אחרי אלמלא לתנן במסכת סוכה מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין
אותו והוא עונה אחריהן אם שמה אומרים ואם היה גדול מקרא אותו ועונה אחריו אלמלא: כשופר מלמד תנוקות והוא תדיר בבית הכנסת ופורס על שמע
לעשרה סנועלים פורס לשון פרוס החג לפני שמע מתחיל בברכות שלפני קריית שמע והן עונין אחריו וקורין כולן יחד וכך שרתה רוח הקודש על כולם וכוונו
יחד את השירה ככתבה: לעולם תמיד תלתא קלי שעונין תמיד אחריו: ורבינו נחמיה סבר ויאמרו אחר משה וכני ישרא קלי ומשמע דאמר כולהו בהדי
הדדי לאמר דפתח משה בשירה הכי קאמר ויאמרו כולם אחר שכרזו לאמר להיכן אחר שפתח משה: עולל גדול מינק כדכתיב מעולל ועד יונק ודרך המקרא
לומר כן בלשון כלה הכל מן התחום על הגרוע כמו מעזר ועד שה: במקהלות

במקהלות כשנקהלו על הים: ממקור אף לותם שנמקור: וליחזי האי לא כו׳ ואמאי לימר הלכך עדין שקול: ה"ג דלא הוה וכי קאמר קרא מיבו חושש לנפשה ולא לגברא: כלומר כי ירית מלקים אתם: תלוי זכותו לדורותיו להגין עליהם עד אלפים דור: למלפים לחוכיו שמך חוכיו לשפים ויחיך קרית שמך למלך דור על שומרי מצוותיו דהייגו מירחה וחין זו דומי לפרוס מחכת שכר ומירחת פורענות הקללות והעונשין והכא מחכת ממוס ומירחתו שמורחו גדול ומוטל על סנריות: ויסחמו כל חוסי בך וגו׳ סיפים דקרית ויעלצו בך חוכיו שמך:

הדרן עלך כשם שהמים

מי שקינא לה ונסחרה אם למחר שקינא לה ונסחרה: אפי׳ שמע מעוף הפורח שנסחרה יוציא ויתן כחובה ורבי אליעזר לטעמיה דאמר בפרק קמא סחירה לא בעיא עדות ואפילו עבד ואפי׳ שפחה נאמנין דהייגו נמי כעוף הפורח דאיתקש לטומחה דכולהו מהימני גה הילכך נאסרה עליו ואם אינה רוצה להשקותה יוציא ויתן כחובה: רבי יהושע אומר עד אחד אפילו ויתנו בה מוזרות בלבנה כלומר משום סחירה אמין בה שני עדים אינה נאסרת עליו ור׳ יהושע לטעמיה דאמר משקה על פי שנים מיהו כשיצאו ויתנו מוזרות בלבנה בפריעותה מכלער הלבנה ותבעה להשקותה אפי׳ מיד תן לה כדתני לה בפרק קמא וטהורה היא ולא פיצאו ויתנו בה מוזרות בלבנה: אני ראיתי שנטמאת בפחות מעוף סחירה שהיא על פי שני עדים לר׳ יהושע ולר׳ שיעור ע"פ עוף הפורח: ולא היתה שות דעד אחד נאמן בה לקלקפיל כחובתה תלי לה ברגלים ואקריון לדבר ומקרחי יליפינן לה לקמן במתניתין: ברי שו נאמנים לקף לפוסלה מכחובתה שלא תשתה ולא תיטול כחובתה: חמות ובת חמות וצרתה ויבמתה מפת אחי בעלה קף היא בצרתה ושומחתה שדוחת בימנה שסופה להיות צרתה אם ימות בעלה שלא בפיו תתייבם לבעלי ובת בעלה מפת אחרת אלו אחים נשים שונאות אותה וביבמות מפרש טעמא מאחי שבו לה ואינן נאמנות לה לפסול עדות שהוא לרעתה: ברי אלו נאמנות לה לעדות זו שהתורה האמינה כל עדי סיס בה ומיהו לא לפוסלה מכחובתה הוחיל ושונאות אותה אלא אלא תשתה: שהיה בדין שלא יהא נאמן בה עד אחד אם לא מגזירת הכתוב: ברחשונה סחירה שאין לוסרת עליה עולם אלא עד שתשתה: הויה מתקיימת בפחות משנים כדבעינן למימר מגזלה שור ורבי יהושע היא: עדות האמרונ׳ טומאה: כל עדות שיש בה נאמן בה וכגמרת יליפינן לה דכתי קאמר תרי ניתי בף אלא אחד וקאמר והיא לא תשמא לשוסרתה אלא אלא תשתה שוסרתה

ויתיך דהייגו רבי יוסי הגלילי מחקור ישראל נפקא אלמא דדבי יוסי הגלילי כמי עובדים לומרי סירה ונפ"ק דכתובות דרים לה דברכת חתני בעשרה דף מדהוו מני למיכתב מכאן ישראל וכתיב ממקור על שפסקי מקור כתוספתא מסיים הכי ואותן מלאכים שאמרו מה לנום כי תזכרנו אמר להן הקב"ה כאלו ורמו את הסירה כיון שרמו את ישראל פתחו לף הן ואמרו סירה שנאמר מלונינו מה מדיר שמך בכל הארץ וגו׳ אמרו כן אלעזר אומר לא נאמרה פרשה זו אלא לשבח עקידה:

גדול השעבד מהכבד דירושלמי לעקיבי הוא מתדין קמיה טורנוסרופוס הרס אתת עונת דקדי שמע שרי קרי ובאך אמר ליה שבח שבח לו הרס אתה לו מבעט בייסורין את אמר ליה תיפח רוחיה דהמון רשיעא לא הרס אתה ולא מבעט בייסורין אתה אלא כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה והשבת את ה׳ אלקיך ובכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך ואומר אימתי יבא לי ואקיימנו ובכל נפשי ואומר אימתי יבא לי ואקבלנו עכשיו שבא לי לא אמות אלא אמות ואתית עונתיה דקריית שמע ולא חיפלית עליה כשיקבל אתה קדי נפחיך:

הדרן עלך כשם שהמים

מי שקינא לה פרק זה היה הנון שיהא שני ומעורב בפרק ראשון לאחר לאסורו לאכול בתרומה ואע"פ שיה לו לשנוי כיצד עושה לה וכל הסדר אבל תימה דלאחר שנתה שנדקק המים הוא תוך לקיבוי: ה"ג כסדר המשנה משקינא לה אפי׳ שמע מעוף הפורח והכי משתבר ונר׳ דה"פ מאחר שקינא לה אפי׳ קודם סחירה שמע פריעותה שהרי עכשיו קנת רגלים לדבר מבועבר הדבר ומוציאה בכתובתה מאחר שלא נסחרה ולא נאסרה עליו וכענין זה מצינו לגבי סחירה דאפילו לר"ש דאם שקינא לה ונכ"ג ואם רשות מיהו מצוה ליכא אלא נכ"ג ואם מקיימא דומ׳ לאם שנפל זבוב לתוך תמחוי שמונגו ואכלו ולבית שמאי חוכה הוחיל ושקינא לה רגלים לדבר מיהו כתובתה בוכה הוחיל ולא נסחרה והשתא אתי שפיר לדבי יהושע אבל לפירוש רבינו שלמה דפירש משקינא לה אפי׳ שמע מעוף הפורח שנסחר דעוף פורח היינו עבד ושפחה שנאמנין בעידי סחירה ואם אינו רוצה להשקותו יוציא ויתן כחובתה וכי היה רבי יהושע מחייב כחובה לאחר שיטמאו ויתנו בה מוזרות בלבנה והלא אין המים בודקין אותה כדאמרינן בפרק קמא ומאחר שהיו נרשה שתיסתר עליו ואין יכולה לשתות היאך כתובתה ומזרת יכס שלא שותו ולא נושלו כתובתה מיהו מצי למימר קים לן דאמרינן אין המים בודקין אותה לאחר קיבוי ועידי סחירה לרבי יהושע מכל מקום אין עידי סחירה אלא שמוזרות בלבנה נושלות כאן בפריעותה:

מיי׳ פיא מה׳ סוטה סמג עשין כו טוש סימן קנח

דף ו

במקהלות ברכו אלקים ה׳ ממקור ישראל והא לא חזו אמר רבי תנחום כרם נעשה להן כאיספקלריא המאירה וראו בוביום דרש רבי יהושע בן קרחה משל לאדם שלא עבד איוב כו׳ וליחזי האי לא אי בלמ"ד אלף כתיב לא הוא אי בלמ"ד ו"ו כתי׳ לו הוא וכל היכא דכת׳ בלמ"ד אלף לא הוא אלא מעתה בכל צרתם לו צר דכתב בלמ"ד אלף הכי נמי דלא הוא וכ"ת ה"נ והכתיב ומלאך פניו הושיעם לא לאו משמע הכי ומשמע הכי תניא רבי מאיר אומר נאמר ירא אלקים באיוב ונאמר ירא אלקים באברהם מה ירא אלקים האמור באברהם מאהבה אף ירא אלקים האמור באיוב מאהבה ואברהם גופיה מנלן דכתיב זרע אברהם אוהבי מאי איכא בין עושה מאהבה לעושה מיראה איכא הא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה שזה תלוי לאלף דור וזה תלוי לאלפים דור הכא כתיב לאלפים לאהבי ולשומרי מצותי והתם כתיב ולשמרי מצותיו לאלף דור והתם נמי כתיב לאהביו ולשומרי מצותיו לאלף דור האי לדסמיך ליה והאי לדסמיך ליה הנהו תרי תלמידי דהוו יתבי קמיה דרבא חד אמר ליה אקריון בחילמאי טרב טיבך אשר צפנת ליראיך וחד אמר ליה אקריון בחלמאי וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו ויעלצו בך אוהבי שמך אמר לדו תרויכו רבנן צדיקי גמורי אתון מר מאהבה ומר מיראה:

דברי ר׳ ס

הדרן עלך כשם שהמים

מי שקינא לאשתו ונסתרה אפילו שמע סה מעוף הפורח יוציא ויתן כתובה דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר יעד שישאו ויתנו בה מוזרות בלבנה אמר עד אחד אני ראיתיה שניטמאת לא היתה שותה ולא עוד אלא אפילו עבד אפילו שפחה הרי אלו נאמנין אף לפוסלה מכתובתה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה הרי אלו נאמנות ולא לפוסלה מכתובתה אלא שלא תשתה ושהי׳ בדין ומה אם עדות ראשונ׳ שאין אוסרת איסור עולם אינו מתקיים בפחות משנים עדות אחרונ׳ שאוסרתה איסור עולם אינו דין שלא יתקיים בפחות משנים תלמוד לומר אם עדות

סס ק׳ ועד אין בה כל עדות שיש בה׳ קל וחומר לעדות הראשונה מעתה ומה

כאן נכנת אמת כאן בזה אחר זה קשיא דהכי משמע כיון שנתקבל עדותו
על רחמנא פ' שלח עשו על ידי עדותו סוס מעכ"ו ולא סוסרא"ך
שלח העיד הכני בתוך כדי דבורו על רחמנן הוי דבריו של שני במקום רחמנן
דברי כדבריו של אחד במקום שני הכי משמע לפי רש"י והא כפר° המשה שהלכה
תכן עד תומר תת וכיסת וכא אחר ואח"כ לא
מת לא תנא וקא דייק בגמ' טעמא לניסת
הא לכתחילה לא תנשא והאמר עולא וכו'
ומשני הכי קאמר עד תומר מת והתירוה
לינשא וכא אחר ואמר לא מת לא תנא
מהיתירא דרחמנן והא התם דנזה אחר זה
מיירי דהא ניסת בנתייסופילו הכי ככה"נ
כזה אחר זה אם ניסת לא תינסי אח"כ
היתירוה לינשא דאמר לא תנא מהיתירא
דרחמנן ופי' כמי רש"י התם דדוק שהתירוה
קודם שיכא עד השני המכחישו אבל אם
קודם שהתירוה מיתה עולא לא סמכה
אקמא דאכתי לא אחסנוניה כתרי לכי
כרא לפרש הכא כזה אחר זה שקיבלו עדות
דרחמנן וחזרו על פי עדותו ומיהו תימ' עול'
גופיה דאמר הכי תליוה תני לא היה
שותה מה לוחקיה למימ' הכי והא מתניתין
לא משמע שפשה שני אחר דרחמנן על
שהרו ואסרוהו עליו ואמרו אין שותה וכ"ל
דמתניתין נפשה קתני אי נמי רבי יצחק
ועולא הוא שהיה רגיל לפשה זוטא
כדמתרצי מליכא דלכי יוחנן כפרק שני
דכתובו' משום לוות שפתים והיה דהשה
רבה שלא
תדע

עדות אחרונה שאוסרת איסור עולם הרי היא
מתקיימת בעד אחד עדות הראשונה שאין
אוסרתה איסור עולם אינו דין שתתקיים בעד
אחד תלמוד לומ° כימצא בה ערות דבר ולהלן
הוא אומר° על פי שנים עדים יקום דבר מה
סו להלן על פי שנים אף כאן פי שנים° עד אומר
נטמאת ועד אומר לא נטמאת אשה אומרת
נטמאת ואשה אומר' לא נטמאת היתה שותה
אחד אומר נטמאת ושני אומרים לא נטמאת
היתה שותה שנים אומרי' נטמאת ואחד אומר
לא נטמאת לא היתה שותה: גמ':
האי תלמוד לומר° כי מצא בה ערות דבר ת"ל
בה בה ולא בקינוי בה ולא בסתיר' מיבעי ליה
הכי נמי קאמר תלמוד לומ' בה בה ולא בקינוי
בה ולא בסתירה ושומאה בעלמא בלא קנוי
ובלא סתירה דלא מהימן עד אחד מנלן נאמר
כאן דבר ונאמ' להלן דבר מה להלן בשני עדי'
אף כאן בשני עדים: עד אומר נטמאת:
טעמיה דקא טכחיש ליה הא לא קא מכחיש
ליה עד אח' מהימן מנהני מילי דתנו° רבנן ועד
אין בה בשנים הכתו' מדבר אחר אומר בשני
או אינו אלא באחד תלמוד לומר° לא יקום עד
אחד באיש ונומר ממשמע שנאמר לא יקום
עד איני יודע שהוא אחד מה תלמוד לומ' אחד
זה בנה אב° כל מקום שנא' עד הרי כאן שנים
עד שיפרוט לך הכתוב אחד ואמר רחמנ' תרי
ליתבה אלא חד והיא לא נתפשה אסורה וכיון
דמדאורייתא עד אחד מהימן אידך היכי מצי
מכחיש ליה והא אמ° עולא כל מקו' שהאמינה
תורה עד אחד הרי כאן שנים ואין דבריו של
אחד במקום שנים אלא אמר עולא תני לא
היתר' שותה וכן אמר רבי יצחק לא היתה
שותה ורבי חייא אמר היתה שותה לרבי חייא
קשיא דעולא לא קשי' כאן בבת אחת כאן בזה
אחר זה תנן עד אומר נטמאת ושנים אומרים
לא נטמאת היתה שותה הא חד וחד לא הית'
שותר' ותיובתא דרבי חייא אמר לך רבי חייא
וליטעמיך אימא סיפא שנים אומרים נטמאת
ואח' אומ' לא נטמא לא הית' שות' הא חד וחד
היתה שותה תיובתא דעולא בפסולי עדו' ורנחמיה
היא דתניא ר' נחמיה אומר כל מקו' שהאמינה
תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו שתי
נשים באיש אחד כשני אנשים באיש אח' ואיכ'
דאמרי כל היכ' דאתא עד אחד כשר מעיקרא
אפי' מאה נשים נמי בעי אחר דמיין הכא

תוס' לעיל

דברים כד

סם יש כשאר כל עדיות שבתורה: ושומא בעלמא
עד ת"ל על פי שנים קיים לה בעלה
ואמר נטמאת אינן לא מהימן ולא מהימנן
לטומאת מקדש היכא דאמרה לה בעלה
לאחר קינוי ולא בעלה קינוי תלמוד לומ'
כו' וכי היכא דאמרה לאחר קינוי טומאה שלא'
לה עדים שהיו עמה בחדר ובאו ואמרו
לה נטמאת כבר ואין בעלה יודע בדבר
ובפרק קמא פרכינן והא כי כתיב
קינוי בתר הכי כתיב ומשנינן ועבר כתיב
שכבר עבר: הא לא מכחיש ליה כו' קשה
הדין והו ליה למינקט רישא דקתני כהדיא
אמר מאחר דהיתה שנטמאת לה היתה
שותה אלמא מהימן לה משום דאמרי' ליה
עליה כי מכחי' לה מאי הוי הא היימ' דאמר
להאי דאחר נטמאת בבי תרי והוו ליה תרי
דמכחיש ליה חד ואין דבריו של אחד במקום
שנים: הרי כאן שני הרי הוא כשנים: קשיא
דעולא דכיון דהאיש תורה הרי העמידתו
במקו שנים: כאן בזנת אחת דקתני ואפי'
שנים מעידין לה שנטמאת ונסתרו יחד נפשטו מנטמאת ושמא ולא ידעינן
אמר נטמאת ועד אחד אומר לא נטמאת קולי חד בהאי חד בהאי היא כספיקא
ושותה: ושנים אומרי' לא נטמאת כלומר לא נטמאת ודאית ומנחת
סנסתרו יחד נפשטו מנטמאת הרי נסתלק העד הזה
וכטלו דבריו מפני הש"י והרי היא כספיקא
סם נטמאת קודם שכתבו לו ומנחתם יהיה
שותה וכנמרא מפרש למאי מיבעי ליה כל
הכי כגי: גמ': כה ולא בקינוי כל למאי
מיבעי ליה סוטה כתיב נבי סוטה
ועד אין בה ומיעוט סוף כתב תחת נתן
ולא בעדות תחת והיה לה עדות סתירה
סם יש
עד ת"ל על פי שנים קיים לה בעלה
ואמר נטמאת אינן לא מהימן ולא מהימנן
לטומאת מקדש היכא דאמרה לה בעלה
לאחר קינוי ולא בעלה קינוי תלמוד לומ'
כו' וכי היכא דאמרה לאחר קינוי טומאה שלא'
לה עדים שהיו עמה בחדר ובאו ואמרו
לה נטמאת כבר ואין בעלה יודע בדבר
ובפרק קמא פרכינן והא כי כתיב
קינוי בתר הכי כתיב ומשנינן ועבר כתיב
שכבר עבר: הא לא מכחיש ליה כו' קשה
הדין והו ליה למינקט רישא דקתני כהדיא
אמר מאחר דהיתה שנטמאת לה היתה
שותה אלמא מהימן לה משום דאמרי' ליה
עליה כי מכחי' לה מאי הוי הא היימ' דאמר
להאי דאחר נטמאת בבי תרי והוו ליה תרי
דמכחיש ליה חד ואין דבריו של אחד במקום
שנים: הרי כאן שני הרי הוא כשנים: קשיא
דעולא דכיון דהאיש תורה הרי העמידתו
במקו שנים: כאן בזנת אחת דקתני ואפי'
שנים מעידין לה שנטמאת ונסתרו יחד נפשטו מנטמאת ושמא ולא ידעינן
אמר נטמאת ועד אחד אומר לא נטמאת קולי חד בהאי חד בהאי היא כספיקא
ושותה: ושנים אומרי' לא נטמאת כלומר לא נטמאת ודאית ומנחת
סנסתרו יחד נפשטו מנטמאת הרי נסתלק העד הזה
וכטלו דבריו מפני הש"י והרי היא כספיקא
סם נטמאת קודם שכתבו לו ומנחתם יהיה
שותה וכנמרא מפרש למאי מיבעי ליה כל
הכי כגי: גמ': כה ולא בקינוי כל למאי
מיבעי ליה סוטה כתיב נבי סוטה
ועד אין בה ומיעוט סוף כתב תחת נתן
ולא בעדות תחת והיה לה עדות סתירה
סם יש
כשאר כל עדיות שבתורה: ושומא בעלמא

והכא במאי עסיקינן בנון דאתאי אשה מעיקרא ותרצה לדרבי נחמיה הכי׳ נחמיה אומר כל מקום שהאמינה תור׳ עד אחד הלך אחר רוב דיעות ועשו שתי נשים באשרה אחת כשני אנשים באיש אחד אבל שתי נשים באיש אחד כי פלגא ופלגא דמי ותרתי בפסולי עדות למה לי מהו דתימא כי אזלינן בתר רוב דיעו׳ לחומרא אבל לקולא לא אזלינן קמ"ל:

הדרן עלך מי שקינא

אלו ° נאמרין בכל לשון פרשת סוטה ווידוי מעשר קרית שמע ותפלה וברכת המזון ושבועת העדות ושבוע׳ הפיקדון ואלו נאמרין בלשון הקודש מקרא ביפורים וחליצה ברכות וקללות ברכת כהני׳ וברכת כהן גדול ופרשת המלך ופרשת עגלה עריפה ומשוח מלחמה בשעה שמדבר אל העם ומקרא ביכורים ביצד ° וענית ואמרת לפני ה׳ אלקיך ולהלן הוא אומר ° וענו הלוים ואמרו מה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש חליצה כיצד ° וענתה ואמרה ולהלן הוא אומר וענו הלוים ואמרו מה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש ר׳ יהודה אומר וענתה ואמרה ככה עד שתאמר בלשון הזה ברכות וקללות כיצד כיון שעברו ישראל את הירדן ובאו אל הר גריזים ואל הר עיבל שבשמרון שבצד שכם שבאצל אלוני מורה שנאמר ° הלא המה בעבר הירדן כו׳ ולהלן הוא אומר ° ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה מה אלון מורה האמור להלן שכם אף אלון מורה האמור כאן שכם ששה שבטים עלו לראש הר גריזים וששה שבטים עלו לראש הר עיבל והכהנים והלוים והארון עומדים למטה באמצע הכהנים מקיפין את הארון והלוים את הכהנים וכל ישראל מכאן ומכאן שנאמר ° וכל ישראל וזקניו ושוטריו ושופטיו עומדים מזה ומזה לארון כו׳ הפכו פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה ברוך האיש אשר לא יעשׂ פסל ומסכה ואלו ואלו עונין אמן הפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו בקללה ° ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה ואלו ואלו עונין אמן עד שנומרין ברכות וקללות ואחר כך הביאו את האבנים ובנו את המזבח וסדוהו בסיד וכתבו עליו את כל דברי תורה בשבעים לשון שנאמר ° באר היטב ונטלו את האבנים ובאו ולנו

הדרן עלך מי שקינא

אלו נאמרין בכל לשון גרסי׳ פרשת סוט׳ מה שכהן אומר לה ולא אמרי׳ גרי לאומר בלשון הקדש כדר׳ שבכת׳ וספרי אמרי דאי לא כתיב קרא להתיר בכל לשון כדלקמן ה״מ גבי מיכמר בקל ואומר ומה יכמר קלה לא עשה כה כל הלשונות כלשון הקודש סוטה תאורה לא כל שכן : ווידוי מעשר בשנה הסליקת בערתי הקדש מן הבית שהוא מוציא כל מעשרותיו ומבערן מביתו ואין יכול עוד להשהותם ונותן מעש׳ לשון יהושפ׳ ללוי ומעשר עני לעניי׳ ומעשר שני על פתי פניס שיעברו מעליהו לירושלם עכשיו שם דברים כו׳ לא העלהו ומתוודה בערתי הקדש זה מעשר שני וגם נתתיו ללוי זה מעש׳ לשון גר ליתום ולאלמנה זה מעשר עני ואומרי בכל לשון כדיליף לקמן ולא אמרינן בלשון הקדש שם : זה הזקיקו הכתוב לאומר בלשון הקדש

ושבועת העדו׳ ושבועת הפיקדון בכל לשון שמכיון שהוא דומה לחייב קרבן עולה ויורד החמור בשבועת העדות וחמס גזלות בשבועת הפיקדון: ושו נאמרין בלשון הקדש ולא אמרינן ניגמד מהכי לעיל שבכתב ומסדר עליהן כל מצות דיבורם ומין צריך לאומרן בלשון הקודש כדכתיב בשולחו אשר יכתוב עליו קורץ מאדמי לומר לאחי עד סוף כל הפרשה: וחליצת יבמה היא דאומרת מאן יבמי ובו׳ והוא אומר לה חפצתי לקחתך והיא אומרת ככה יעשה לאיש ובו׳: וברכות וקללות שאמרן יהושע ויעמד בהר גריזים והר עיבל: ברכת כהנים נשיאו כפיים: ברכת כהן גדול ביום הכיפורים אמר עבודת היום שלפניו ולפניו היה קורא בתורה את הפרשה ומברך שמנה ברכות כדמפרש במתניתין : ופרשת המלך מפרש בסוף פירקין והיא פרשת הקהל : ופרשת עגלה ערופה ידיכו לא שפכו ובו׳ כפר לעמך ישרא ובו׳ : פרשת משוח מלחמה והיה כקרבכם היום ובו׳ שמע ישרא אתם קרבים היום ובו׳ כי ה׳ אלקיכם ובו׳ : כיצד כיהו מנין : ולהלן הוא אומר בברכות וקללות על הר גריזים ולקמן מפרש והתם גופיה מנא לן שאינו צריך ללמדה בגזירה שוה שמעמא היא למילה : ואתה ואמרת ככה דמשמע כלשון זה תאמר: שבשמרון מצאנו בין שני ההרים : מכאן ואילך על ההרים : הפכו הלוים פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה כל האורים היו אומרים תחילה בלשון ברוך : שו ושו שבהר גריזים ושבהר עיבל והם לכתיב ושם יעמדו לברך לא שהיו השבטים מברכין ומקללין שלא הלוים העומדים בין שני ההרים הופכין פניהם להר גריזים בברכה ולהר עיבל בקללה : הניחו את הארונים בברכתיב ובנית שם מזבח ובו׳ וכתבת עליהן את כל דברי התורה

הוסיף בהר סיטב : ונטלו את הארונים סתרו את המזבח לאחר שהעלו העולות והשלמים בברכתיב והעלית עליו עולות : ולנו

אלו נאמרין בלשונם ופירוש כל לשון כלשונו שהוא שומע לחפוקי למ"ד שיכינו לומר כלשון פרשי׳ אם היו שומעו לגבל ככל לשון משמע בין שומע בין היו שומע וכן מדרש לא משמע הכי :

קריית שמע ותפלה תימה למאי צייר הכא וקדוש על סב׳ וברכ׳ הפירו׳ וברכות המזו׳ ליכא למימ׳ דלא נקט לה דאורייתא דהא נפרק מי ° שמתו משמ׳ דתפלה וקריית שמע דרבנן ועוד דקתני משמע דקידוש דאורייתא והכי משמע נמי בריש מסכת ° נזיר בגלמא יקדיח מגילה ליכא למימר להכי צייר דתנ׳ כפ״ג ° דמגילה הלוואי ששמע פסוקה יצא אלא הכי קאמר למאי צייר דתנ׳ בפ״ג דמגילה ליכא למימר דוקא בפלוגתא דתנאים דמתניתין להכי תני בכי כלאחד וחד

כרתי׳ דקתני שכוחו דקלט

דף כח סוטה סמ״ע עמין כו דף ג דף יו

כרתי׳ יב

דכריס כו

סס כח

סס יח

כרתי׳ יב

סס

סס

דכריס כו

כמו׳ דתימא כי אזלינן בתר רוב דיעות למאמרת אבל לקולא לא קמ״ל לחס תנא דמתני׳ בפר ° בתרא דשבועות דף קיו דקתו שמעינן לה ° ל דהכא לאיכשרין דמפיל לקולא לף על גב דרבנים ועוב לא תנא פסולי העדות בהדיא כמתניתין להכי תני בכי כלאחד וחד :

ולנו במקומן: גמ' פרשת סוטה מנלן
סה דכתיב° ואמר הכהן לאשה בכל לשון שהוא
אומר רבנן משמיען אותה בכל לשון
שהיא שומעת על מה היא שותה ובמה היא
שותה על מה נטמאת ובמה היא נטמאת על
מה היא שותה על עסקי קינוי וסתירה ובמה
היא שותה במקידה של חרש על מה נטמאת
על עיסקי שחוק וילדות ובמה היא נטמאת
בשוגג או במזיד באונס וברצון וכל כך למה
שלא להוציא לעז על מים המרים וידוי כעשר
מנלן דכתב° ואמרת לפני ה' אלהיך ביערתי
הקודש מן הבית ויליף אמירה מסוטה בכל
לשון שהוא אומר א"ל רב זביד לאביי וליל"ף
אמירה מלוים מה להלן בלשון הקודש אף
כאן בלשון הקודש דנין אמירה גרידתא מענייה
גרידתא ואין דנין אמירה גרידתא מענייה
ואמירה תניא ר' שמעון בן יוחי אומ' אדם אומר
שבחו בקול נמוך וגנותו בקול רם שבחו בקול
נמוך מן וידוי המעשר גנותו בקול רם ממקרא
ביכורים וגנותו בקול רם והאמר רבי יוחנן
משום ר' שמעון בן יוחי מפני מה תקנו תפילה
בלחש כדי שלא לבייש את עוברי עבירה
שהרי לא חלק הכתוב מקו' בין חטאת לעולה
לא תימא גנותו אלא אימא צערו דכתיב° וטמא
טמא יקרא צריך להודיע צערו לרבים ורבים
מבקשים עליו רחמים וכל מי שאירע בו דבר
צריך להודיע לרבים ורבים מבקשים עליו
רחמים נופא א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי
מפני מה תקנו תפילה בלחש שלא לבייש
את עוברי עבירה שהרי לא חלק הכתוב מקום
בין חטאת לעולה ולא והא איכא דמים דם
חטאת למעלה ודם עולה למטה התם כהן הוא
דידע והאיכא חטאת נקבה עולה זכר התם
מיכסיא בציה תינח כבשה שעירה מאי איכא
למימר התם איהו דקא מיכסיף נפשי' דאיבעי
ליה לאיתויי כבשה וקא מייתי שעירה חטאת
דע"א דלא סגיא דלאו שעיר מאי איכא למימר
התם ניכסיף וניזיל כי היכי דנכפר ליה: קרית
שמע מנלן דכתב° שמע ישראל בכל לשון שאת דברי
שומע תנו רבנן קרית° שמע בכתבה דברי רבי וחכמים אומרים בכל לשון מאי טעמא
דר' אמר קרא° והיו בהוויתן יהו ורבנן אמר קרא שמע בכל לשון שאתה שומע ורבנן
נמי הא כתב והיו ההוא שלא יקראנו למפרע ורבי שלא יקראנה למפרע מנליה נפקא
ליה מדברים הדברים ורבנן דברים הדברים לא משמע להו ור' נמי הכתב שמע ההוא
מיבעי ליה להשמיע לאזניך מה שאתה מוצא בפיך ורבנן סברי להו כמאן דאמ' הקורא
את שמע ולא השמיע לאזנו יצא לימא קסבר רבי

כל

תורה אור

ולנו במקומן: גמ' כ"ג
ואמר ש' הכתוב לאשה שתהא שומעת ומהני קרא יליף לה בספרי ול"ג ואת
הכהן לאשה מכל מקום שיהא שומעת דברים המכוונים כלפיה: נרס
על מה היא שותה וכמה היא שותה שאומר לה פריעת גרס
ליך שתשתה: ככלי מתוס במקידה של חרש:
ועל מה נטמאת מי הכניסה לידי טומאה
שחוק וקלות דעת כדי ליסר את הנשי' שלא
במדבר ויקלו דעתן עם הבעלים שעל ידי כך בעלה
לידי ונבעלה נטמאה: ובמה היא נטמאת
משמיען אותו הילכות המים המאררים על
מיזו טומאה הן בודקין אותה שלא נטמאת
היא מודיה בדבון בדקוה ואם שונגת בגון
אמרו לה מת בעליך או מאוסה לא יבדקוה:
וכל כך למה לנו להודיע הילכות המים
בשלמא הך קמייתא מסוס ונוסרו כל הנשים
שלא תהא: שלא להוציא לעז על שלא
נטמאת בתוכם או שונגת ולא נבדקת שלא
תהא סכורה תילו נטמאתי מוד' לף הן לא
היו בודקים אותי: ר"ג ורבי מעשר מנלן
דכתיב ואמרת ונאמר ויליף אמירה אמירה
מסוטה: מ"ל דבי זכי לאביי וליל"ף אמירה
אמי' מלוי' מ"ל הנך אמיר' גרידתא מאמירה
גרידתא ואין הנך אמירה גרידתא מענייה
ואמירה: שכחו לו עברתי ממנותיך ולא
שכחתי היינו שכח עצמו: בקול נמוך מלא
כתב ביה עטייה: וגנותו כגון תרמי חומר
הכי היינו גנותו שמתודין שחכיחין לבן
התרמי היינו רשע: מפני מה תקנו שיהא
אדם אומ' תפילתו בלחש כדאמרינן בתרא
וקולא לא ישמע: שלא לביים את עוברי
עבירה המתודים בתפילתם על עבירות
שבידם: שעברו עליו והיינו צרות
שעברו על ישראל בגין שהרמי בגין
מצרים: שמא שמא יקרא כלום סורו מעלי

מנחת דף סו ע"ב דף סו ויולין דף עח ובילה דף סו

ניקף שמא הוא: שהרי לא חלק הכתוב מקו' בין
חטאת לעולה לא קבע לשחיטת חטאת מקו'
בפני עצמו שלא יביאו שחיטת חטאת ומתכוין:
והאיכא כו' כלומר והרי יש סימנים לחטים
להכיר: למעלה מחוט הסיקרא דכתיב על
קרנות ובעולה לא כתיב קרנות והוא נותן
דמים למטה מחוט הסיקרא וכן שאר כל
הדמים: התם כהן לחוליה הוא דידע ולא
שאר כל העולם ומיהו נשים נמי: מכסיא
הנקבו של נקב: בציה צונה ולא נכסה הנקבו:
מאי מיכ' למימר שיהן לה וכה וכיסה הנקבו:
דאי בעי ליה לאתויי כבשה מי היה לו בשעת
שהרי כל החטאות של יחיד נקה כבשה רגה
שעירה חון מחטאת ע"ח שכתב בה שו בשת
שכתב בפרשה שלח לך מנחה: התם נייתי
וניכסוף הטיל על הכתוב שיתכפר שהרי
לו כפרה מעונש גדול כזה: ככתבה בלשון

הקורא:

נדרים דף יז ע"ב מנילה דף יז

זף נ אידהו הוא דקא מכסיף נפשיה תימה והא דתנן בשמיני' קמייתא למכתו
דבין וכריס לפקיבו לאו מעתייהו דתנן בשי' תחת דווק' למרי
לתן מעד' מוכיחים מפני שסומכין על הכורו שסוטה שותה מטמת
לפס עולה אכל בסתמא כי הכא ודתי מרגישים בלבר:

ליכסיף ונ"ל כי היכי דליכפ' ליה וה"ג
מיי' פכ' מה' סוטה יתלוק כמו כן בקכיעות מקום שהיתה כי היכי דליהוי ליה כפרה נמורה
ל"ל כיון שחלק הכתו' כלבר אחל פיס היכר
כדבר מה נדרך יותר: מ"ל
ורבי שלא יקרחנה למפרע מנליה תימה
דהכא משמע דבין ר' ובין רבנן חיית
להו לקרויי שמע לתורי' וכן תנאי דפליגי
התם בקורת שמע ולא השמיע לאזנו
זף יח וכן ר"ש ור"ה התם° בפ"ק דברכו' לתנן ר"ש
אומ' כל אדם נעבר יוצ' ויקרא ובפ' יעמו'
שם בשכבך ובקומך ור"ש אומ' בשעה שבני
אדם עוסקין בצרכי תורתן שכינה להו
דקל' משתעי בק"ש ושתמ"ל נמי התם
ברין תנא היכא קאי דקתני מתחלת תנא
מקרא קאי דכתיב בשכבך ובקומך ותנ
זף יג בפ"ב בפלונתא למר זוטרא ור' יצחק דתניא
והיו שלא יקראם למפרע הדברי' על לבבך
ר' זוטר' מ"ט על כתן מנו כוונה מכאן ואיל'
מצות קריאה ר' יצחק אומר על כתן מצות
קריאה מכאן ואילך מצות כוונה אמר מר
ר' זוטרא וכו"ם מכאן ואילך מצות קריאה
דכתיב לדבר בם ה"ל כתיב ולבבת בם
וכו' אמר מר ר' יצחק וכו"ם מכאן ואילך
מצות כוונה דכתיב על לבבכם ה"ל כפיל על
לבבך שלא על כתן מצות כוונה וקריאה מכאן
ואילך כוונה בלא קריאה מ"ם על כתן מצות
כוונה וקריאה לכתיב ולבבת בם ה"ל
כתיב לדבר בם הסוף כדברי תורה כתיב
מדקאמר סתום כדברי תור' מכלל ודברת
בם רובקא בק"ש ותו התם פועלים שעבו
מלאכה עם בעל הבית קורין ק"ש ומברכין
לפניה ולאחריה ואוכלים ומברכין לאחריה
אתיא כיוצ' בדבר רבי יונה כתיקנה שנייה
כולה כוונה ירושלם בברכת הארץ ולא מבבל
הטוב והמטיב משום דאתברכן דביבנה
תקנום מכלל דק"ם לחייבה לקרו' לתורי'
זף כה ומי° שמתו כגון כעל קרי פריך סתמא
לגמר קריאת שמע דרבנן אהא דתניא ק"ם
וברכ' המזון דאוריית' ותו התם מאי שנא
ספק קרא ק"ם ספק לא קרא חוזר וקורא
ספק אמר אתמ' ויניח ספק לא אמר חוזר
ואומר מאי טעמא ק"ם מדרבנן ורוחק לומר
דכל הני למשמע מינייהו למלתוריית' הוי
מסתברא כעלמא דתנן סיטת הגמר לייק
כל כך על אסמכת' ר' ורבנן ועוד דתמ' לית
קסבר כל התורה בכלל לשון נאמרה ואי הוי
מסתברא כעלמא לא הוה צריך למידק מיבי:
ורבנן סברי לה כר' הקורא את שמע
ולא השמיע לאזנו יצא תימה מאי
זף נ דומקיה למימר הכי הוה מצי למימר ורבנן
תרתי שמע' מינה כדאמר כפ' היה° קורא
לתנן הקור' את שמע ולא השמיע לאזנו יצא
מיי' פכ' מה' ק"ש סמג עשין יח טור ש"ע או"ח סי' סג סעי' ג
לרבי יוסי אמר לא יצא ותפרש בגמרא מאי
טעמא דרבי יוסי תפוס לכתי' שמע השמיע
לאזניך ות"ק שמע בכל לשון שאתה שומע
ולילך תרתי שמע מינה:

כל

פקודת את שמע בניך שיזכו למזוזה פלוגתא היא במסכת ברכות: לימא
קסבר ר' מדאמטריך קרא אתפא קריאת שמע בכתבה כל התורה כולה לומר
לקרות בניה בכניסת: אמטו דכתיב שמע מיצטריך והיו הלא תדרשיה
לקריאת שמע בכל לשון שלא ישמעו למזוזה: תפילה לקמני מתני' בכל לשון
לא צריך קרא דהא רחמי ניכהו והתנן
ליעבד לישנא לכון לבו לילי: יחיד צריך תורה אור
שיעורו מלאכי השרת ניכור לא צריכי
להו דכתיב הן אל כביר לא ימאס מיהו
מיהא בתפילתן של רבים: נעמוד טליא דאזלו
לאנחא קרנא באנטוכיא שהלכו פרחי
כהונ' בני בית תשמונאי להלחם עם יוונים
בימי יוסף הכיפורים ונלחמו ביום הכיפורי
ונצחו יתבון בה קול בשרי עובד עובד יום
הכיפורי: ביבידתא חיל לשון העבי את חילו
עבוד גבולה: בסקלגס שם מלך יון: שמני
את קול אותם תידה המעונה על כך יוצעת
בשבעי לשונות מפני שעשו לה שמיע והיא
משתלחת לכל הלשונות פעמי' זה ופעמי'
זה: דלמר מר לקמן בפרקא ולמדו ליומף
שבעים לשונות: ס"ג ברכת המזון דכתיב
וברכת ולא נרשין מכלן דלא כתיב קרא
דמיכ תיתי דכתיבין לשם קודש: בכל לשון
שהוא מברך לא קבע לו הכתוב לשון: שנוע
שעשו מכלן דזה לא כתב קרא מיכא למימר
דכתיבן דומיא דשבוע הר גריזים והר עיבל
שהוא בלשון הקודש: ושמעה מדלא כתיב
ושמיעה בחלה: ישענו בקול נתתן תורה
ובלשון הקודש כתיב: כל דבר שהוא מעשה
מעכב כגון חלה ורקיקי: ככה משמע
עיכובא דאסור לשנות ושמעו ליעשה לומר
שהמעשה מעכב: ורבי

כל התורה כולה בלשון נאמר דאי סלקא דעתך
בלשון הקודש נאמר והיו דכתב רחמנא למה
לי איצטריך משום דכתיב שמע ליטא קסברי
רבנן כל התורה כולה בלשון קודש נאמרה
דאי סלקא דעתך בכל לשון שמעדכתב רחמנ'
למה לי איצטריך משום דכתב והיו תפילה
רחמי היא כל היכא דבעי מצלי ותפילה בכל
לשון והאמר רב יהודה לעולם °לא ישאל אדם
צרכיו בלשון ארמית דאמר ר' יוחנן כל השואל
צרכיו בלשון ארמי אין מלאכי השרת מקבלין
לולפי שאין מלאכי השר' מבירין בלשון ארמי
לא קשיא הא ביחיד הא בציבור ואין מלאכי
השרת מבירין בלשון ארמי והתניא יוחנן כהן
גדול שמע מבית קדשי הקדשים שהוא אומר
נצחו טליא דאזלא לאנחו קרבא לאנטוכיא
ושוב מעשרה בשמעון הצדיק ששמע קול
מבית קדשי הקדשים שהוא אומר בטילת
עיבידתא דאמר שנאה לאיתנאה על היכלא
ונהרג גסקלגס ובטלו נזירותיו וכתבו אותה
שעה וכיוונו ובלשון ארמי היו אומר אי בעית
אימא ברת קול שאני דלאשמועי עבידא ואי
בעית אימא גבריא הוה דאמר מר בא נבריא

ולימדו שבעים לשון ברכת המזון דכתיב °ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך
בכל °לשון שאתה מברך שבועת הערות דכתיב נפש כי תחטא ושמעה קול אלה בכל
לשון שהיא שומעת שבועת הפקדון אתיא תחטא תחטא משבועת הערות: ואלו
נאמרין בלשון הקודש מקרא ביכורים וחליצה כו' עד מקרא ביכורים כיצד °וענית
ואמרת לפני ה' אלקיך ולהלן הוא אומר °וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל מה
ענייה דאמורה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש ולוים נופיירו מנלן
אתיא קול קול ממשה כתיב הכא קול רם וכתיב התם °משה ידבר והאלקים יעננו
בקול מה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש: חליצה כיצד וכו': ורבנן
האי ככה מאי עבדי ליה מיבעי להו לדבר שמעשה מעכב ורבי יהודה מכה ככה
ורבנן ככה לא משמע להו ורבי

התורה כולה בכל לשון נאמרה פרשה פרשה דבשעת מ"ת ניתנו
למשה בלשון הקודש ומשה דקאמר הכא מי ניתנה להעתיקה
בלשון אחר או לא ומפירוש דלמ"ד לא ניתנה להעתיקה בלשון אחר לא
ניתנה לקרות כאן בלשון אחר דמי שהיה קורא אותה בלשון פרסי והיה
כותב לשון עברי כאילו היה קורא בעל פה

גר מצוה כדלמר בפ' שני °למגיל קראה תרגמו לא יעשה דף יז

היכי דמי ליה דכתיב מקרא וקא קרי תרגום
על פה הוא לא נריכא דכתיב תרגום וקא
קרי תרגום ולא יעבד לפירושו היכי סלקא
דעתך למימר שיבא דר' דבכל לשון ניתנה
לכתב אם כן הא דאמר רבי ק"ם בכתבה
היינו בכל לשון שהרי בכל לשון ניתן לכתב
אם כן היינו דבנן ותו תפשוט מהא דתנ
לעיבה דרבי בלשון הקודש נאמרה ותו
מאי קמבעית ליה והא פלוגתא היא בפ"ק
°למגיל תנן מין בין ספרי למזוזות ותפילין דף ט
אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ותפילין
ומזוזות אינן נכתבין אלא אשורית בלבד
רבנ"ג אומר אף ספרים לא תהיו מיכתבי
אלא יונית בלבד ול"ל מהא דמ"ר קריית שמע
בכתבה ליכא למילף מינה דאינה למימר
בכתבה המיוחד לה בשנכתבה יהיו כגון
במזוזות ותפילין דכ"ע מודו דבלשון הקודש
והאי דקאמר לימא קסבר ר' כל התורה בכל
לשון נאמרה ס"ת ולילית דרבנ"ג דמ"ד דווקא
יונית ולרבנן דאמרי בלשון הקודש לית להו
לרבנן דאמרי ספרים נכתבי בכל לשון כך
נדרים לפרש לפי פרוש:

ברכת המזון דכתיב ואכלת ושבעת וברכת וכו'
סיכם הגיר דלא גר מנל ופי' מסו
דלא כתי קרא דאיכא תיתי לגבעי בלשון
הקודש ומיהו נראה עיקר כגירסת הספרי
דגרסי בהו מנלן ר"ל גילף ברכה
מברכות הר גריזים לכתיב נהו שם יעמדו
לברך את להלן בלשון קודש לפ כאן דהא
נהא ג"ם יליפינן בפיקין ברכות כהנים
בלשון הקודש לכתי כתיב וברכת את ה'
כלומר מאחר שהברכה והשבח כלפי
השכינה תוכל לברך בכל לשון שתרצה
ומסתמא בלשון שאתה מכיר שתתן שבח
להקב"ה בלבב שלם להכעית הכי נמי מיתת
כירושלמי בפרק כיצד °מברכין וברכת כדי
שתהא יודע למי מברך אפי' אמרה בלשון
חול אלא כתיקנה וכן דומי דמיניתן רשיית
כרך ליפתח כתר דכתך תמר כרך רחמנא

מיל"פ מכל ברכות תמיד עשיקנו טוב מיתן קפס

סט

דף מב

מרי לסתי פיתח ואמרי רבנן ליכא ידי ברכה במזונה ואמרת לפני ה' לקיך דכתיב גבי וידוי נמי לסתי דהכא כתיב את ה' מכל התם לפני ה' ללהכי כתיב
לפני ה' למשמע דבעזרה היה מתודה להכי ליעטריך גזירה שוה דלמירה למירה:
שבועת אתיא ועניית ואתיא ורבי
סומא שהיה בלשון חול ועוד כילף אלא מסוטה דכתיב כה בשבועת אלה להכי כתיב את לך למימר מי לאו מקרא הוה ילפינן מי הוה ידענא מי הוה אלא מסברא
קול מן אלה אלה:
תשבעו תשבעו נראה להא גזירה שוה לאו דווקא בקט לה הכא להא מהיכי תיתי לגבעי בלשון קודש אלא גזירה שוה דתשבעו מלה תשבעו הוה משמע
טפי לכתוב בלשון הזה יליפינן מעלה מסוטה שלא תגע בידיה בשבועת בהא גזירה שוה דכתיב מלכר בקט לה נמי הכא:
ועניית ואמרת ולהלן הוא אומר ועתה אלה תאמר לפני ה' אלקיך מודעי מעשר דהא מדמי ליה יליפינן ומה
תאמר הכא ענייה עניה גמיר הא ליעל פלוגתא וכילף לעיל מעניה ומעניה ומעניה ומעניה ומין לכין עניה גרידתא
מעניה גרידתא: סו"ל
אתיא קול קול מין לומר אלא כילף קול קול מבשועת הפקדון לעניה וקול מעניה וקול גמיר ומין לכין עניה וקול מקול גרידא:
ורבי יסודה מכה ככה לא ידענא מי דריש ר' יסודה מכה ככה לכל האמור בפרשה לפי קריית מעשה מעכב לכן לבשות מכל האמור להכי מהני כה ככה וממילא
הוי לשון קודם נמי עיכובא דפרשה נאמרה בלשון קודם ותימא לומר כן דא"כ כמאן מרבותין סבירא ליה לא ר' שמעון ולא ר' עקיבא דתרוייהו מוקי
דקריאה לא מעכבא ולא פליגי אלא ברקיקי לר' שמעון מעכבא כיון דהוי מעשה ולר' עקיבא מעשה בעלמא הוא ואית לך למימר דר' יהודה סבר
דווקא בלשון קודם מעכב לכל מה לא קרינן בלשון חול מעכב ומה קרינן בלשון חול מעכב ומסתברא
טפי למימר דסבירא ליה דקריאה מעכב ופליג אתנא דמתניתין בפרק °מצות חליצה דקתני ר' יהודה לא נתלקו ר' עקיבא ור' שמעון בדבר זה הכי נמי בשלמא דף קז
כגון בפרק ר' אליעזר דמילה גבי פלוגתא

דנית שמחי וגית הלל תמיה ר׳ כיון דסטיל הכתוב ככה אין קריאה למעשה
לומר הלעכו תרוייהו ותו מיבעי ליה למימר אתמה אדרבה הוה לן למימר שיבה דרבי
יהודה אפילו אי אית ליה הוה כתיב אלא כה דקריאה מעכבת ולא מעשה דהא
משמעין לה כ״ש דר״ה דמקרא נדרש לפניו ולא לאחריו דאמר יוכל מע״פ אלא
משמע לף ע״פ אלא תקנו יכול מע״פ אלא
שילתו ת״ל היה דברי ר׳ יהודה ומפרש טעמא
מקרא נדרש לפניו ולא לאחריו ולא לפני פניו
כלומר עיכוב היה נדרש דוקא תוקרתם
דרך אלפניו ולא תאבתם אים ג׳ תחוזתו אל
תאחריו ולא תתקיעם אלפני פניו ו״ל דה פ
ורבי יהודה היה למעשה מעכב מכה ככה
דאי לאו דהוי כתיב אלא כה ה״א דדרשינן
ליה דוקא תקריאה אלפניו להכי כתיב ככה
יתירא למדרשי בה מעשה אלתקריו :

מול הגלגל סמוך לגלגל משמע מקום
הרואה את הגלגל כלומר ממול
פרפו מול הרואה את העורף ולכי תימר ר׳
שעזר מול הגלגל והלא לית ליה את הגלגל
ירושלמי מס מקייס ר׳ שעזר הר גריזים והר
עיבל שתי נבשושית היו עמדו וקרלו זף הר
גריזים זה הר עיבל על דע״י דר׳ יהוד מתה
ועמדו מיל הלכו בתותו היו על דע״ר שעזר
לית זזו ממקומה ותו בירושלמי דר׳ ישמעאל
אומ׳ כל כיולי שנאמר בתורה לאחר י״ב שני
נאמרו ב׳ שנים שכיבשו ושנים שחילקו
והכותיב לית כאן ברכו וקללות שם לאחר י״ב
שני סיתיב ר׳ מניי קמי ר׳ מנא והכתיב והיה
בעברכם את הירדן תקימו את האבנים
הללו אמר ליה מבנים הקימו אותה מיד
ברכות וקללות לאחר י״ב שנים נאמרות :
וכשהחזירוהו למקומו וגו׳ והא כדברי
הימי כתיב ויעמו הלוים
את הארון תריץ דהוי לאחר מ״ד מקומות
שנקרלו הכהני לויס דהא כתיב והיה ויעלו
את הארון ואהל מועד ונומר וכתיב והעלו
אות הכהנים והלוים ופיר׳ הכהנים הארון
והלוי אהל מועד וכליו וכתי׳ ויביאו הכהנים
את ארון ברית ה׳ למקומו וכתיב במלכים
ויס הכהנים את הארון וכתיב ויעלו את
ארון ה׳ ואת אהל מועד ונומר וכתיב ויעלו
אותם הכהנים והלוים מי נמי הכהנים
נטלוהו ממקומו אחר נשא לו דוד ומסרוהו
ללוים והלוים נשאו עד סיכל והכניסוהו
הכהנים לדביר הבי כל המקראות מקוייתי
ועל זה אמר ר׳ יוסי כשהחזירוהו למקומו :

גמירי

ורבי יהודה האי ועתה ואמר מאי עביד ליה דברי כה
מיבעי ליה לאגמורי ללוים דבלשון הקודש
ולילף קול ממשה ענייה עניי גמיר קול קול לא
גמיר תניא נמי הכי ר׳ יהודה אומר כל מקום
שנאמר כה ככה ענייה ואמיר אינו אלא לשון
הקודש כה כה תברכו ככה דחליצה ענייה דברים כה
ואמירה דלוים : ברכות וקללות כיצד כיון
שעברו ישראל את הירדן כו׳ : הנו רבנן
הלא המה בעבר הירדן מעבר לירדן ואילך סם יה
דברי ר׳ יהודה אחרי דרך מבוא השמש מקום סם
שחמה זורחת בארץ הכנעני היושב בערבה סם
או הר גריזים והר עיבל שיושבין בהם כותיים
מול הגלגל סמוך לגלגל אצל אלוני מורה שכם סם סם
ולהלן הוא אומ׳ ויעבר אברם בארץ עד מקום כותיי יב
שכם עד אלון מורה מה אלון מורה האמור
להלן שכם אף כאן שכם תניא אמר ר׳ אלעזר
בר יוסי ברבי זה זייפתי ספרי כותיים אמרתי
להם זייפת תורתכ׳ ולא העליתם בידכם כלום
שאתם אומרי׳ אלוני מורה שכם אף אנו מודי׳
שאלוני מורה שכם אנו למדנו הא בגזרה שוה
אתם במה למדתם ר׳ אלעזר אמר הלא המח
בעבר הירדן סמוך לירדן דאי מעבר הירדן
ואילך מי כתי׳ והיה בעברכם את הירדן דרך סם כו
מבוא השמש מקום שהחמה שוקעת בארץ
הכנעני ארץ חוי היא הישב בערבה והלא בין
הרים וגבעות הן יושבין מול הגלגל והלא לא
ראו את הגלגל ר׳ אליעזר ב׳ אומ׳ לא בא הכתוב
אלא להראות להן דרך בשנייה כדרך שהראה
להן בראשונה דרך ברורך לכו ולא בשדות
וכרמים היושב בישוב לכו ולא במדבריות
בערבה בערבה לכו ולא בהרים וגבעות רבנן
רבנן כיצד עברו ישראל את הירדן בכל יום
ארון נוסע אחר שני דגלים והיום נסע התחילה
שנא׳ הנה ארון הברית אדון כל הארץ ונומר יהושע גליסר
בכל יום ויום לוים נושאין את הארון והיום נשאוהו כהנים שנאמר ודויה כנוה בפות סם
רגלי הכהנים נושאו ארון ה׳ ונומר התניא רבי יוסי אומר בשלשה מקומות נשאו
כהנים את הארון כשעברו את הירדן וכשהסיבו את יריחו וכשהחזירוהו למקומו
וכיון

תורת כוה

ר׳ יהודה היה גזירה שוה דעניים ואמיר מאי עביד ליה : עניים עניים גמר
גזירה שוה דעניים עניים למד מדכתי׳ דקול קול לא שמע ואין הכתם דן
גזירה שוה ש״מ קבלה: כל מקום שנא׳ כה ככה עניים ואמיר כדבר התלוי
בדיבור אינו אלא לשון קודם : ה״ג פה כה תברכו כלומר לעניין נשיאות כפים
מיתמר דילפי לה רבנן לקמן בגזירה שוה
ואתא רבי יהודה למימר נמי הכי וכתב : ה״ג
ככה דחליצה עניי ואמירה דלוי ולא נדרשין
מלוים כלום לעניין לויס אמ׳ דילפי לה רבנן
בקול קול ואתא מיבה למימר דמעניי עניים
ילפה מיבמה דכתיב בה ככה : הלא דמה
בעבר הירדן כשסיו ישראל במדבר כאמר
להם סימני הר גריזי׳ ועיבל ומקומם סמוך
בעבר השני של ירדן ישראל הוו למזרח
הירדן כדכתיב בני גד וכני ראובן לקמן
נתלהן מעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה
ונתחזר להם שהרים הלה במערב הירדן
ואילך הרבה להלן מן הירדן לגר מערב
ולא סמוך לירדן : לאחרי דרך מבוא השמש
ומהו מבוא השמש זהו מזרח שקיעים כלה
משכלומר רחוק ממזרחו של ירדן ומניינו
בכרחתית רבה כל מקום שנאמר אחרי
מופלג : משמעים הם כותיים עכשיו הן
יושבין הן שהושיבן הכסנחריב בשמרון לה
עשרת השבטים דכתיב ויבא מלך אשור
מבבל ומכותה ומעוה ונומר וישב
בערי שומרון והן ערי שומרון ניתנו כדחני
בתוספתא שכשומרון : תניא לא גר לכולה חר
מתני׳ היא נסיפרי : בספרי כותיי׳ שים להם
תורה שבכתב ואינן מאמינין בתורה שבעל
פה : בעברכם משמע בו ביום תקימו את
האבנים הללו עליכם לאחרי דרך מופלג הן
מעבר לאחרי לגלגל והלי מקום
שמה מעבר הוא לגלגל כי הא דשמה מקום
שמה שוקעת מופלג משקיעתה והיינו
לגר מזרח שמוך לירדן מיד : ארץ הכנעני
ארץ חוי היא בניקותא אינה ארץ הכנעני
אלא ארץ חוי היא דכתיב
ויבא יעקב שלם ונומ׳ וכתיב שכם בן חמור
חוי נשיא הארץ : היושב בערבה אינו אלא סם
הרים : מול הגלגל לחוקים הן הגלגל הם
והסימנים הללו לא עליהם נאמרו ולמה
נאמרו רבי אליעזר בן יעקב אומר לא כך
הכתוב כו׳ ור׳ אליעזר נמי מודה לרבי אליעזר בן
יעקב סמוך וכותיב מעבר לקרן : כדרך
שהראה להם ברחשונה בנחתם ממדבריס
בעמוד ענן לנחותם הדרך כך עכשיו
יהושע גלייסר דרכיהם ולבירותם הדרך לפי שהלוי
לפניו שעתיד הענן לפסוק במיתת משה ולא
ילך עם יהושע הורה להם לאחד מעברו
את הירדן לכבוש את הארץ ילכו דרך
כבושה ודרך ייבוש ודרך ארץ הכנעני שהיא סם משור
ערבה ואל יקיפו סמוך לעפת הירדן דרך
ארץ האמורי שהיא הרים וגבעות אלא יכנסו

לתוכה מכל מערב דמוך מן הירדן ויקיפו ויכנסו : לאחר שני דגלים כדכתיב בפרשת נשא בני מסעות דגלים : לפניכם משמע לפני כולכם : בכל יום היו
הלוים נושאים בני קהת כדכתיב ומשמרתם הארון ומסולמן ונומר : ואחר כשסיבבו את יריחו כדכתיב ויקרע יהושע בן נון ש הכהנים ויאמר אליהם שאו את
ארון ברית ה׳ ונומר : וכשהחזירוהו למקומו כימי שלמה לבית קדשי הקדשים דכתיב ויביאו כל זקני ישראל ויטלו הכהנים את הארון ויהיו החזירוהו למקומו
שכשהגלה בימי עלי מתוך בית קדשי הקדשים של משכן שעשה משה נוטל שהמשכן נקבע בשילה וכשהחזירוהו פלשתים לא היה להן מקום קבוע שהרי
מרב משכן שילה ובשתחת בבית עובד אדום ומשם הניחו דוד לסוף עשרים שנה לבית עובד אדום ומשם לעיר דוד על שכנה שלמה את בית הקדשים וכנה לו הדביר
לפנים מן ההיכל ואמה טרקלין מוכנת במקום הערוכת והוא קרוי מקומו המיוחד כדכתיב ויביאו הכהנים את ארון ברית ה׳ אל מקומו אל דביר הבית ונומר :

וכיון

וכיון שניטבלו כו׳ כשפת מזרחית בכניסתו לתוכו חזרו המים לאחוריהם שלא היו יורדין מן הכהנים ולמטן שלא כס עומדים והמים הבאים תמיד נבדסים ועולין למעלה כלכתיב קמו נד אחד והלכנים עמדו כס עד שעברו כולם: כמה גובהן של מים גר׳ שנים עשר מיל כנגד מחנ׳ ישרא שהיו שני עשר מיל על שנים עשר מיל והם עברו כמנייתם רומב מחניהם עבר יחד כמות שהוו רובב שנים עשר מיל נמצאו שלש מאות וששים מיל כנגד מחנה לויה שהיו ארבעים ושתים מיל ומחצה ומחניהם יהושע על סוף המחנה וכנגדן גובהן של מים: סוי אומר מים קלים לרוץ מן המלח וכ״ש שהמים לא גבהו שלש שנים עשר מיל וחזרו למקומן כמנה שעלין לא הספיקו לעבור וכיון שהיו מים ושוטפין אותן: כיפין גולמות תרוק וגולה: ואף רבי אחר לשלושי יהושע קושט שעברו את הירדן שעל קריעת ים סוף היו מתפחדין עליו: ועודן בירדן אמר להן יהושע כו׳ כלכתיב והכהנים נושאי הארון עומדים בתוך הירדן עד תם כל הדברים אשר צוה ה׳ את יהושע לדבר אל העם וזהו הדב׳ דהכי כתיב במשה כי אתם עוברים את הירדן אל ארץ כנען והורשתם ונומר כלומר כשיעברו את הירדן התנם עמסם על מנת להוריסם: ושוטפין אותיכ׳ גרסינן בברייתא: הרימו לכם ונומר הם התנים שהקימו תחת מנב רגלי הכהנים לזכרון להיות סימן לבני שעברו תכות את הירדן: שלו מזה מתוך הירדן ממנב וכו׳ הם שהקימו בהר עיבל וכנו המזבח וקפלוס וקנעום בגלגל: דאמרי אינים לכתפיה שהחלם ענמו מן ביניהו על כתיפו ואין לאחר מסייעו: תילתא דטעוניה הוה לישנא כמדבר לג מלים משלו שנושא כשמטעינו אחר נמצא שהיה כל אחד מהן נושא משא ק״ך סלעין: ומכלן אתה מחשב כמה היה נשכול שנשאוהו שנים עשר נשיאים ומה היו מסייעין זה את זה כשמרימין אותן על כתיפן: ממשמע שנ׳ ויעבור אותו לנוכ שבשבי: למר רבי יהוסף ס״ת בשוט יצחק טורטני וטורטני לטורטני משלוי ומשלוי תחת משלו שהתחתונים מסייעין את העליונים וכשכל אחד היו שני מוטו׳ כיצד שני מוטות הולכין זה אצל זה ואחרעה נושאין אותן ושני מוטות לאחריס ואחרעה שני אלם נושאין אותם והם בשכסון מתחת שנים העליונים מוט אחד לראש האחד ומוט אחד לראש השני והולכין בשכסון ור׳ יצחק לאו מקרא שמיע ליה אלא דפסיטא ליה לרימון ותאינה שני בשנים ויהושע וכלב לא נשאו כלום פשולהו תמיהא לשכשל. ואם לאו מדרש הרי אין המלמדנו דלאו מוט במדבר אחר קאמר קרא לא הייתי יודעים לכוין שנה בני אדם למשאו אחת שמעתין מיניה דשני מוטות היו ואתא ר׳ יצחק לאשמועינן דשני משאות היו אם וכל אחד שני מוטות: אלא היו באותה עצה להניח אשכול משוה כזה שהמרגלים לרעה כתבוהו לומר כאשר שפירותיה משונים כך יושבי משונים ונבזרים ונבזרים: לדברי רבי יהודה שאמר לא גבהו המים שלש שנים עשר מילין כאורך מחניהם דרך תחיתם עברו כירדן כל רחב מחניהם עבר יחד הילכך לא היה אורך העברה אלא שנים עשר מילין:

יותר משלש מאות מיל תימא לר׳ והא ליכא מעיכא לגרעא שלש תלתא פרסי ול״ל שהיו נבדלין והולכין למעלה מן העגנים ירושלמי רבי לוי אומר עד לכו אל רקיע תמן אמרין עד כאן כתוב כאן הרחק ונאמר להלן מארץ רחוקה מכבל:

עודם בירדן אמר להן יהושע אמר רים לקיים בירדן קיבלו עליהן את הגסתרות אמר להן יהושע אם אין אתם מקבלין את הגסתרות המים באין ושוטפין אתכם אמר ר׳ סימון כ״ר זביד ויאות תדע לך שהוא כן שהרי עכן חטא וכולם על סנהדרין נפלה בעי אמר ר׳ לוי בינו׳ הוא הרגועה יכתוב בת קול ואמרה אין לכם עסק בגסתרות:

גמירי כל טובה ירושלמי לא דמי הוה לטעין מן מרע ל מרכבותיה ומן מרכבותיה לכתיפיה להוה דתלי ליה ולא דמי הוה דתלי ליה להוה לטעין בתרי:

טורטני וטורטני לטורטני פירש ר״ת לטורטני בלשון יון קנה של מלונים וכיוצא בשעותיו הכיולו שני עמודים וסירנוס בתבלים וכתנוהו הסשכל על גבי תבלים ונתנו מוטות בתבלים בקנה העמודים המסורגים והסשכל נתן מוט אחד מן הקנה מזה הראש וכיוצא בו בראש מקנה האחד נמצאו שתי מוטות בראש העמודי המסורגים בתבלי והסשכול נתון בתבלים ועל כל מוט מלאו המוטות שתי מוטות פתוחין מהן מוט בראש זה ומוט בראש זה נמצאו ארבע מוטו׳ בראשי שני מוטות הכתונים בראשי העמודים וכל מוט ומוט מלאו ארבע מוטות היו טוענים אותן שני אנשים נמצאו שמנה סוכלין את הסשכול וזה פי׳ טורטני וכו׳ כלומר מוטות ומוטות על מוטות ירושלמי כתיב לים את׳ לים אחד לשכט על דעתיה דרבי יסמעאל דו אומר לשונו ריבוי הן שני עשר היו שמנה בסשכול מרכבה בתלי׳ ורימונים וכוסתי כלי על דעתיה דר׳ עקיבא דו אומר לשונו כפולים עשרי ומרכבה היו י״ו בסשכול שמ׳ בתלים ורימונים וכוסתי כלים על דעתיה דרבי ישמעאל טורטרין על דעתיה דרבי עקיבא טורטרין וטורטרי טורטרין:

כחנייתן

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

כחנייתן עברו ר' הרשב"י לעולם כשהיו מגיעין לשפת עבר הזה לגד מערב היו הולכין למט כירדן ועוזין מקו מעמד לבתי מחנייתם שהרי רוחב מקום ישראל היה שתים עשר מיל ורוחב הירדן לא היה כי אם ששים אמה ומיל הוא שפי אמה ו' ל' דוק בתורך ורוחב מחנייתן כנגדן כירדן מכל לאחר שנכנסו כירדן כמשכו זה אצל זה ובמצעו עומדין שתים לא תתמה כן לא עמדו כדרך מחנייתן עמדו כירדן שם כן לא עמדו כלם כירדן בשעת שהחזיר יהושע עמהן שהרי אתה מוצא ברוחב שני עשר מיל ת"ם דכתוב ויחנו ויחכות תמשים אמה ברוחב הירדן ותורך כל רגוע"ד מיל על רוחב ל' אמ' ואם תיסה לך להקיף אות ת"ם רגוע"ד מיל מרכן זו אצל זו היה מחזרן קרוב לשש ות' ומ' פרסאות כתורך הירדן והירדן לא ניכר כי אם עד יס העכרה ויונף הוא מעשרת פתי שהות בחלק זן כדאיתא בפרק מעשר בהמה ותורך כל ארץ ישראל לא היה כי אם ת' פרסאות ועוד היתה יכולין לשמוע התנאי מפי יהושע שלא ע"כ כירדן לא היו עומדים כדרך מחנייתן אלא מצומצמין ותימה לר' נתי דדרך מחנייתן עברו מ"מ הלא עמדו כירדן על שנאמר יהושע התנחלו ונטלו מהכניס ולא חזר לאחיתו עד שעברו כולן וע"כ אותם שעמדו על ירדן וסהן שעברו היו שנים עשר אלפים ושלשת אלפים וחמש מאות וי"ל מותן נודם שהיו מיותר על ר' מיל לא הגיע לכלל נ' וכך מיל לפי שהיו תשיב ליה

בזה אחר זה עברו תים ס"ל דאמתי תלי ליה ר' שמעון בכתיבה עברתן וי"ל דאתרתי פליגי על מה שאתה קורא החדש לקלות המים וזה היתה שאפי' אם היו עוברין דרך מחנייתן היו המים נבקעין יותר מי' מיל והוא לא אחר שש ועדיין אחר זכות אחר זה עברו ואל זה תמיה ר' אם כזה אחר זה עברו מה קנה שייך דקאמר שלא מלפני תאבון גודם המים היו עוברין ברוחב מני מיל שהוא תורך ג' מלוי חסר י"ב כיון שעתה י"ב רגועין מי' י"ב מיל על י"ב מיל וכל רגועות ברוחב מיל ותורך י"ב מיל וכשתגרפם זו אצל זו תורך יהיה תור' ק' ל' מיל על רוחב מיל תחלוק ברוחב הרגועה ותגרפם לתורך יהיה תור' ר"פ מיל על רוח' מני מיל ואת אמת ליה שכך עברו וכ"ל לר' שמעון לא עברו כלל דרך מחנייתן שהרי נשע מחנייתן היו מפוזרים מפני שהיו נוטי' מהליכה זה בחוק מזה כדי מחנית שיירא אצל כשעברו נמשכין כולן זה אצל זה ושמא לא היה כל ישראל כי אם ברוחב מני מיל וכשעברו זה אחר זה כדרך בני אדם העוברין דרך שביל אחד בעשרה בני אדם זה אצל זה יכול להיות כשיעור ס' ריבוי שמוזכרין כעברתן כלכך:

מר אבל אדם קל נרש דה"פ אע"פ שהלכ' ילוע שמים קלים היינו דוקא כשאין יורדין כדי דרך מרוכתן אבל כאן שהיו נבדלין ועולין שיעור קלות מים ושיעור קלות אדם שוה:

אבותי נקבעו רחמי ות"ת ותפ' כפ' מי שמתו דמיתי לא ידעין מידי ומשמע כמסקנת תפי' לפות העול' ל' דע"י

תפילה שזה מתפלל מודיעין להן שכך כתפלל והכי אמר בפ"ב דתענית למה יוצאין לבית הקברות כדי שיקבלו עליהם מתים רחמים וכן בפרקי דמהידים כשובלא דרבי מני דמשתטח אמערתא דלבוה:

ואמר דב מוף ואתיתיע דבה כר כר מנין שהלך להביא כבשים מחברון תע"ג דמסיק נפר' שני דתמורה דלקרובי חול מיהו שמעינן מיתת דשמן קנינא מדקתני לעתך למיתר שהלך להביא כבשים: **מלמד** שמתו מיתה משונה נרחה דרעה במגפה דרים:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0072
DFG

ס"א ג וילכו ויבאו לא גרס ° וכתי' וילכו ויתירה הוא כיון דכתב ויבואו לא הוה ליה למימר אלא ויבאו אל משה וגו': מקיש הליכתן שהלכו לתור לכיוצא בה: אף הליכתן בעצה רעה שמתחילה להוציא דבה נתכוונו: מיכו מתקיי' שמחזיקין לותן הזמינו בנדחין לפיכך תומר לבר לאמת תחילה כדי שיאמינו אף מרגלים לכך פתחו בארץ תחילה:

תורה אור

וילכו ויבאו א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי מקיש הליכה לביאה מה ביאה בעצה רעה אף הליכה בעצה רעה ויספרו לו ויאמרו באנו וגומר וכתיב ° אפס כי עז העם אמר רבי יוחנן סימן אמ"ת לבד"ו לוי"ה משום ר"מ כל לשון הרע שאין בו דבר אמת בתחילתו אין מתקיים בסופו שנאמר ° ויהס בלב את העם אל משה אמר רבה שהסיתן בדברים פתח יהושע קא משתעי אמרי לירח ראש קטיעה ימלל אמר אי משתעינא אמרי בי מילתא וחסמי לי אמר להן וכי זו בלבד עשה לנו בן עמרם סברי בגנותיה קא משתעי אישתיקו אמר להו הוציאנו ממצרים וקרע לנו את הים והאכילנו את המן אם יאמר עשו סולמות ועלו לרקיע לא נשמע לו ° עלה נעלה וירשנו אותה וגומר והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל וגומר אמר רבי חנינא בר פפא דבר גדול דברו מרגלים באותה שעה כי חוק הוא ממנו אל תקרי ממנו אלא ממנו כביכול אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כלין משם ארץ אוכלת יושביה היא דרש רבא אמר הקב"ה אני חשבתיה לטובה והם חשבו לרעה אני חשבתיה לטוב דכל היכא דמטו מת חשיבא דידהו כי היכי דניטרדו ולא לשאו אבתרייהו ואיבא דאמרי איוב נח נפשיה ואטרידו כולי עלמא בהספידי הם חשבו לרעה ° ארץ אוכלת יושביה היא ונהי בעינינו כחגבי וכן היינו וגומר אמר רב משרשיא מרגלים שקרי הוו בשלמא ונהי בעינינו כחגבים לחיי אלא וכן היינו בעיניהם מנא הוו ידעי ולא היא כי הוו מברי אבילי תותי ארזי הוי מברי וכי חזינהו סלקו יתבי באילני שמעי' דקאמרי קהזינן אינשי דדמו לקמצי באילני ° ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו אמר רבה אמר רבי יוחנן אותו היום תשעה באב היה אמר הקדוש ברוך הוא הן בכו בכיה של חינם ואני אקבע להם בכייה לדורות ויאמרו כל העדה לרגום אותם באבנים וכתיב ° וכבוד ה' נראה באהל מועד אמר רבי חייא בר אבא מלמד שנטלו אבנים וזרקום כלפי מעלה ° וימותו האנשים מוציאי דיבת הארץ רעה במגפ' אמר רבי שמעון בן לקיש שמתו מיתה משונה אמר רבי חנינא בר פפא דרש רבי שילא איש כפר תמרתה מלמד שנשתרבב לשונם ונפל על טיבורם והיו תולעים יוצאות מלשונם ונכנסות בטיבורם ומטיבורם נכנסות בלשונם רב נחמן בר יצחק אמר באסכרה מתו וכיון שעלה האחרון שבישראל מן הירדן הזרו מים למקומן שנאמר ויהי ° בעלות הכהנים נושאי ארון ברית ה' מתוך הירדן נתקו כפות רגלי הכהנים אל החרבה וישובו מי הירדן למקומן וילכו כתמול שלשום על כל גדותיו ונמצא ארון ונושאיו וכהנים מצד אחד וישראל מצד אחד נשא ארון את נושאיו ועבר שנאמר ° ויהי כאשר תם העם לעבר ויעבור ארון ה' והכהנים לפני העם ועל דבר זה נענש עוזא שנאמר ° ויבאו עד גורן כידון וישלח עוזא את ידו אל ארון האלקים אמר לו הקדוש ברוך הוא עוזא נושאיו נשא עצמו לא כל שכן ° ויחר אף ה' בעוזא ויכהו שם על מה שעשה ונומר רבי יוחנן ורבי אליעזר חד אמר על עסקי שלו וחד אמר שעשה צרכיו בפניו וימת שם עם ארון האלקים אמר ר' יוחנן עוזא בא לעולם הבא שנא' עם ארון האלקים מה ארון לעולם קיים אף עוזא בא לעולם הבא ויחר לדוד על אשר פרץ ה' פרץ בעוזא א"ר אלעזר שנשתנו פניו כחררה אלא מעתה כל היכא דכתיב ויחר הכי נמי התם כתיב אף הבא לא כתיב אף דרש רבא מפני מה נענש דוד מפני שקרא לדברי תורה זמירות שנ' ° זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי אמר לו הקדוש ברוך הוא דברי תורה שכתב בה ° התעיף עיניך בו ואיננו אתה קורא אותן זמירות הריני מכשילך בדבר שאפי' תינוקו' של בית רבן יודעין אותו דכתי' ° ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש וגו' ואיהו אתייה בעגלתא ויך ° באנשי בית שמש כי ראו בארון משום דראו ויך אלקים ר' אבהו ור' אלעזר חד אמר קוצרין ומשתחוים היו וחד אמר מילי נמי אמור

ס"א ג וילכו ויבאו לא גרס ° וכתי' וילכו ויתירה הוא כיון דכתב ויבואו לא הוה ליה למימר אלא ויבאו אל משה וגו': מקיש הליכתן שהלכו לתור לכיוצא בה: אף הליכתן בעצה רעה שמתחילה להוציא דבה נתכוונו: מיכו מתקיי' שמחזיקין לותן הזמינו בנדחין לפיכך תומר לבר לאמת תחילה כדי שיאמינו אף מרגלים לכך פתחו בארץ תחילה:

ויהס בלבם: ג' משה דכרים שהתפיל לדבר במשה והיו סבורים שבגנותו רוצה לספר שהסיתם בדברים כדאמר ואזיל: דמזייף כלב ליהושע שרצה לדבר ופיתקו בגופיה ואמרו לו רחם הקטוע ילבר מי שרגלו קטוע אין לו בנים ליטול חלק בארץ הוא יג ידבר בפניהם: ומסתין לי מתקין לותי: עלה נעלה אף לשמים אם יגוש עליהם: ממנו תן הקב"ה: אל תקרי לא גרס אלא הפרש קרייה בין ממנו הנאמר על יחיד שנדברים עליו לשמו של רבים שאומרי' על עצמן: מיכו יכול להוציא כלין אם הפקידם אם: בעל הבית מלון העולם: מני מצנתי לטובה שהרחיתים לסם כאומלת יוצנים שתיים בם תליר: שכיב מיוב שלא תנין זכותו עליהם והייכו דקאמר כלב סב כלם מעליהם: הכי גרסינן ולא היא כי הוו מברי אבילי תותי מרזי הוו מברי ולא היו שקרנים נזקת ולא היו נרתים בהן שקרנים דמיכהו שמיכהו לשמוריים שקורין לותן מגביס: דכי הוו שמוריי מברין את מבילין כשחורין מן הקבר כדאמר לעיל דכל היכא למטו שכיב תזיפא מנייהו ומברין לאחל שעורה לנחתו תותי מרזי הוו מברי להו: וכדחזונהו והם ירחים לעמוד לפניהם שלקי ויתבי באילני: ורקו כלפי מעלה שרצו לרגום אותם נמי מכבוד ה': בתגפם מלא קרינן במגפה משמע במיוחדת ורחוים לשם בחיבה כגנב מיבה: בשכרה מתו שהיו כאים על לשון הרע כדאמרינן בשמים מליקין: וכיון שעלה כו' סיפא דכרייתא לעיל היא אלא מייתי דתנא בם ומכאן אתה מחשב לשאכול נקט לה לפרשת מרגלים הכא: שנו שמים

לתקומם שהכהנים עמדו במקומן ער שעברו כל העם וכשעברו נתקו כפות רגלי הכהנים אל החרבה ומשכו למחוריהם פסיעה אחת ממקום כהנים מכאן זה כו' ואף על גב דסמוך קרע דוסיה כשחר תם כל העם לעבור קדים דמשמע דאחי נתקו רגלי הכהנים בעבר השני כתיב לא הוי הכי אלא מין מוקדם ומאוחר דאי כשדרן כתיב הא נפקי להו מן הירדן דכתיב ויעבר ארון ה' והכהנים לפני העם והעם עלו וכיון דאחרון והכהנים עלו ועברו מחריסם עד שבאו לפניהם הרי יצאו מן הירדן ומאי תו דקאמר ויעו יהושע את הכהנים לאמר עלו מן הירדן אלא מין מוקדם ומאוחר והאי עלו מן הירדן דקאמר להו הכי קאמר להו סלקו רגליכם לאחוריכם כשעודם בעבר המזרחית וכתיב בתריה נתקו כפות רגלי הכהנים אל החרבה ויצאו מי הירדן אל מקומם: בשם מרון את נוסעין ועבר והייכו קרא קמא דכתיב ויהי כאשר תם כל העם לעבור ויעל ארון ה' ונומר: על עסקי שלו סגנה שגגה לאחוז בו: שעשה צרכיו ואל לבון כי יסל זיתך וכשלייתם דבר המוטל מלמעלה למטה: האחרון קיים לעולם שהרי בנגזז כתיב ביומא שבנזוז ימיהם: תרדה עונם שתופין על פני הנחלים: נשבע דוד שמת עוזא על ידו: זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי שהייתי בורח מפני לויבי ואבור מפניהם הייתי משתעשע בחוקיך והיו לי לזמירות לשעשעני: התעיף לבון וכפלת מתרגמין ותיעוף שתם תכפיל עיניך לסתום עין כשתם הרע מהשתכל בהן מיד ומיינו: לא נתן עגלות משה לבני קהת לפי שיש עליהם לשאת בכתף כי לא היו ממונים אלא על דבר קדושת האהל וכשנסעו: ויך בתגבי בית שמש לא נתכוין הכתוב לדוד פתיב לא כשהניחוהו הפרות מפלפלותיהם ואיידי דאייתי בארון נקט לה: משום דרגו ונשתכלו בו ויך בתוכם: קוצרין ומשתחוים היו לא בטלו ממלאכתן לכבדו והאי רגו לבון ביזין כמו ל תרגומי שלחי שהרחותיך: מין

שלשה מיני תכנים היו בירושלמי ג׳ מיני תכנים הן תכני המלון ותכנים
שבניקוס יהושע תחת כפות רגלי הכהנים ותסטליות שנתן להם
משה אמר ר׳ יצחק פשוט לך מרכבה מיני תכנים הוה אמר ר׳ תכינא גבר זכיל
ויאות לין תימר תכני המלון לשעה היו ונגנזו לין תימר תכנים שבקיס יהושע
תחת כפות רגלי הכהנים מסוקעות הן
אמי לין תימר מיסטליו שנתן להן משה כבר
נכנסו עמהן לארץ שלא כ״ב אמה הוו קיימין
בתכנים שבקיס יהושע להן על גב הירדן:

ביצד כתבו ישרא׳ את התורה בתוספתא
רבי יהודה אומר על גבי המזבח
בתבוה מכל בירושלמי תני על תכני המלון
בכתבו דברי ר׳ יהודה רבי יוסי אומר על
תכני מזבח בכתבו מלמד שהיו על תכני
המלון בכל יום ויום אומות העולם היו
מצלחין בוטרין ומסיידין את התורה שהיתה
כתובה בשבעים לשון מ״ל על תכני המזבח
לא לשעה היו ונגנזו מלמד שהיו על תכני
המזבח וסדת נסיד בין כל מכן ומכן:

על לכאר זה נתחת גזר דינ׳ לכאר אמת
ואם תאמר תיפוק לי דכשעת מתן
תורה המזיר הקב״ה על כל אומ׳ ולשון ולא
קבלו וי״ל דלעובד זה גדול הוא שלמ׳ שהית׳
בתוכה בידם ולא רצו ללמוד ומיהו תימא
ואמאי נפ״ק לעי״ן דעדים פה שלמדו כלו כפיתה עליהו הר כגיגית
כישראל וכל זמן שיש להן פתחון פה אין
נתחתם גזר דינם:

לרבות כשבאים שבתוכה לארץ תימא
היאך קבלוה לרבות שהרי היה
היתה מכשפים שבתוכה כדאית׳ בספרי
בפרשת בהעלותך ומה אם מי שהית׳ מעם
שמאמ׳ בו לא תחיה כל נשמה כו׳ ואלחב קאי
ואמרי׳ נמי במסב׳ מגילה שנתגייר ונשבה
יהושע והכא משמע דכשבאי׳ שבתוכ׳ דברי
הכל שוין מקבלין אותו ושמח על פי הדיבו׳
היה וא״ל קול׳ שהתחילו המלחמ׳ היו מקבלין
שהרי כתיבת התורה על גבי התכנים היה
קודם שהתחילו במלחמה ואפי׳ הכי לא היו
מקבלין שלא היו שוטרים תוך לגבול ישרא׳ כמו
שפרש״י ואי הוה מכינו למימ׳ קודם היו חוזרין
מן כתשובה כשעה שכתבו את התור׳ לפי
כשבאים שבתוכה היו מקבלין ומפילו לרבי
יהודה ולמען תשמר לא ילמדו תתכם לעשות
קאי כמי שעשה ואומ׳ והכי משמע נמי לשון
הם פרש״י שופטי ושוטרים למען תשמר
לא ילמדו אתכם לעשות שלא עושין מין
פרנגין מין מקבלין אותן לא קתני אלא מין
פרנגין משמע אות שניות הקב״ה לא תחיה
כל נשמה מין פרנגין ולא נאמר לא תחיה
שהרי יהושע שלא שלם פרוטרמית הרומי
להשלים ישלים להשלם ילמד אלמד אותן ו״ל
שהיו רוצין להשלים קודם שהתחיל
במלחמה כתשובה ואף רחב קיבלה עליה
קודם שהתחילו במלחמה ולא נחלקו רבי
יהודה ור׳ שמעון לא בזאת כשבאים שהיו
לגבולים שם מקבלים אותם לאחר מכאן
דר׳ שמעון לא מיבעיא לאמר הא למדת
שלא חוזרים כת שובה מקבלין אותן אלא מכשבאים שבתוכה לארץ ולאחר
שהתחילו במלחמה אדרבה מהן לעולם: כמאן

מאן אמריך להא דאימריית ומאן אתא עלך
דאיפייסת ויך בעם שבעים איש וחמשים אלף
איש רבי אבהו ורבי אלעזר חד אמר שבעים
איש הוו וכל אחד ואחד שקול כחמשים אלף
וחד אמר חמשים אלף היו וכל אחד ואחד
שקול כשבעים סנהדרין ויהי כי צעדו נושאי
ארון ששה צעדים ויזבח שור ומריא וכרזיב
שבעה פרים ושבעה אילים אמר רב פפא ברדיה ח טו
שמואל על כל פסיעה ופסיעה שור ומריא
על כל ששששש פסיעות שבעה פרים ושבעה
אילים אמר ליה רב חסדא אם כן מילאת את
כל ארץ ישראל בטוטאא אמר רב חסדא על
כל ששושש פסיעות שור ומריא על כל ששר׳
סדרים של ששששש פסיעות שבעה פרים ושבעה
אילים כתיב כידון וכתיב נבון אמר רבי יוחנן סם יג
בר׳ תחילה כידון ולבסוף נבון נמצאת אתה
אומר שלשה מיני אבני היו אחד שהקיסמשה
בארץ מואב שנאמ׳ בעבר הירדן בארץ מואב ידברי ח
הואיל משה באר וגו׳ ולהלן הוא אומ׳ וכתבת סם כו
על האבני את כל דברי התור׳ הזאת וגו׳ ואתיא
באר באר ואחד שהקים יהושע בתוך הירדן
שנאמר ושתים עשרה אבנים הקים יהושע סם כו
בתוך הירדן ואחד שהקי בגלגל שנאמר ואת סם
שתים עשרה האבנים האלה אשר לקחו וגומר
תנו רבנן כיצד כתבו ישראל את התור׳ רבי
יהודה׳ אומר על גבי אבנים כתבוה שנאמר
וכתבת על האבני את כל דברי התור׳ הזאת דברים כז ח
וגומר ואח״כ סדו אותן בסיד אמר לו׳ שמעון
לרבריך היאך למדו אומות של אותו הזמן
תור׳ אמ׳ לו בינה יתיר׳ נתן בהם הקב״ה ושיגרו
נוטרין שלהן וקילפו את הסיד והשיאוה על
דבר זה נתחת גזר דינם לבור שחת שהיה להן
ללמד ולא למדו׳ שמעון אומר על גבי סיד
כתבו וכתבו להן למטה למען אשר לא ילמדו סם כו
אתכם לעשות ככל וגומר הא למדת שאם היו
חוזרין בתשובה׳ היו מקבלין אותן אמר רבא
בר שילא מאי טעמא דרבי שמעון דכתיב
ורזיו עמים משרפות סיד על עיסקי סיד ורבי ישעי׳ לג יב
יהודה בי סיד מה סיד אין לו תקנה לא שריפ׳
אף אותם האומות אין להן תקנה לא שריפה
בטאן אזלא האדתניא ושבית שביו לרבות
כנענים שבחוצה לארץ שאם חוזרין בתשובה
מקבלין אותן כמאן

תורה אור

מאן אמריך להא דאימריית ומאן אתא עלך
דאיפייסת ויך בעם שבעים איש וחמשים אלף
איש רבי אבהו ורבי אלעזר חד אמר שבעים
איש הוו וכל אחד ואחד שקול כחמשים אלף
וחד אמר חמשים אלף היו וכל אחד ואחד
שקול כשבעים סנהדרין ויהי כי צעדו נושאי סם כו
ארון ששה צעדים ויזבח שור ומריא וכרזיב
שבעה פרים ושבעה אילים אמר רב פפא ברדיה ח טו
שמואל על כל פסיעה ופסיעה שור ומריא
על כל ששששש פסיעות שבעה פרים ושבעה
אילים אמר ליה רב חסדא אם כן מילאת את
כל ארץ ישראל בטוטאא אמר רב חסדא על
כל ששושש פסיעות שור ומריא על כל ששר׳
סדרים של ששששש פסיעות שבעה פרים ושבעה
אילים כתיב כידון וכתיב נבון אמר רבי יוחנן סם יג
בר׳ תחילה כידון ולבסוף נבון נמצאת אתה
אומר שלשה מיני אבני היו אחד שהקיסמשה
בארץ מואב שנאמ׳ בעבר הירדן בארץ מואב ידברי ח
הואיל משה באר וגו׳ ולהלן הוא אומ׳ וכתבת סם כו
על האבני את כל דברי התור׳ הזאת וגו׳ ואתיא
באר באר ואחד שהקים יהושע בתוך הירדן
שנאמר ושתים עשרה אבנים הקים יהושע סם כו
בתוך הירדן ואחד שהקי בגלגל שנאמר ואת סם
שתים עשרה האבנים האלה אשר לקחו וגומר
תנו רבנן כיצד כתבו ישראל את התור׳ רבי
יהודה׳ אומר על גבי אבנים כתבוה שנאמר
וכתבת על האבני את כל דברי התור׳ הזאת דברים כז ח
וגומר ואח״כ סדו אותן בסיד אמר לו׳ שמעון
לרבריך היאך למדו אומות של אותו הזמן
תור׳ אמ׳ לו בינה יתיר׳ נתן בהם הקב״ה ושיגרו
נוטרין שלהן וקילפו את הסיד והשיאוה על
דבר זה נתחת גזר דינם לבור שחת שהיה להן
ללמד ולא למדו׳ שמעון אומר על גבי סיד
כתבו וכתבו להן למטה למען אשר לא ילמדו סם כו
אתכם לעשות ככל וגומר הא למדת שאם היו
חוזרין בתשובה׳ היו מקבלין אותן אמר רבא
בר שילא מאי טעמא דרבי שמעון דכתיב
ורזיו עמים משרפות סיד על עיסקי סיד ורבי ישעי׳ לג יב
יהודה בי סיד מה סיד אין לו תקנה לא שריפ׳
אף אותם האומות אין להן תקנה לא שריפה
בטאן אזלא האדתניא ושבית שביו לרבות
כנענים שבחוצה לארץ שאם חוזרין בתשובה
מקבלין אותן כמאן

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0074
DFG

כמאן כרבי שמעון דאמר שבתך להס שיחזרו בתשובה ויקבלוס אלמא לית להו דבר תורה שלא בכוונה ויקבלוס אלמא לרבי יהודה כולן היו שנותיהן חוץ לגבולן בכלל לא תחיה כל נשמה אבל לרבי יהודה כולן בכלל לא תחיה: נתרו מתקלקל מרעי: והמותי לשון מהומה ועירבוב הגוף ומה שבתוכו: ביתה רשעה ביתי יהוסף: ביתה שניה ביתי עזרא: ליעשות להס כס לעלות בורוש ולא יהו משתעבדי למלכות שלא שגרס חטאס של ישראל ביתי בית רשעון ושגוד עליהס שלא יעלו אלא ברשות כדכתיב מי בכס מכל עמו: פריו ממעל עיניו: וזרעיו מתחת סירוס: שעלו עולות ושלמים שכך נצטוו בתורת כהנים שלמות תבנה ונו' וזבחת שלמי ונו': מלי והתניו ביהושע הכי כתיב בהאי קרא למתני' וכל ישראל ועמר חציו אל מול הר גריזים וחציו אל מול הר עיבל למה לי למיכתב וחציו אל מול הר עיבל לומר לך מקום ברכות ס"ק ולו חציו הכותב במקום אחר: כדרך שחלוקין דף ד' הסבטים בהר גריזים והר עיבל כדכתיב ואלה יעמדו לברך את העס ונומר ואלה יעמדו על הקללה כך חלוקים בתכני תפוד שלמור בהן שבט משמותם ונומר הנך שבט דהר גריזים כתובים על התחת ושבט דהר עיבל כתובין על העליונה והייט דכתיב והתניו אותו חצי התקוק בתחת התכנים: כתולדותם כסדר לידתן שבט התאחרונים כסדרן גד ואשר ישבט וזבולון יוסף ובנימין והם סדר לידתן ושבט הראשונים נכתבו בס יהודה ראובן שמעון ולוי ן ונפתלי כסדר לידתן חוץ מיהודה: ועשריס ושבעה על מנת זו לקיים פריך שבט התרנגים עשריס ותרנגא הוא דהוו: לא

כמאן כרבי שמעון בא וראה כמה ניסים נעשו באותו היום עברו ישראל את הירדן ובאו להר גריזים ולהר עיבל יתר ששים מיל ואין כל ביריה יכולה לעמוד בפניהם וכל העומד בפניהם מיד נתרז שנאמר° ואת אימתי אשלח לפניך והמתי את כל העם אשר תבא בהם ונומר ואומר° תפול עליהם אימתה ופחד עד יעבר עמך ה' זו° ביאה ראשונה עד יעבור עם זו קנית זו ביאה שניה אטור מעתה ראויין היו ישראל לעשות להם נס בביאה שניה כביאה ראשונה אלא שגרם החטא ואחר כך הביאו את האבנים ובנו את המזבח וסדוהו בסיד וכתבו עליהם את כל דברי התורה בשבעים לשון שנאמ° באר היטב והעלו עולות ושלמים ואכלו ושתו ושמחו וברכו וקללו וקיפלו את האבנים ובאו ולנו בגלגל שנאמר° והעברתם אתם עמכם והנחתם אותם במלון יכול בכל מלון ומלון תלמוד לומר אשר תלינו בו הלילה וכתיב° ואת שתים עשרה האבנים האלה אשר לקחו ונומר תנא צרעה לא עברה עמהם ולא והכתיב° ושלחתי את הצרעה לפניך אס' רבי שמעון בן לקיש על שפת ירדן עמדה וזרקה בהן מרה וסימתה עיניהן שנאמר° ואנכי השמדתי את האמורי מפניהם אשר כגובה ארזים גבהו וחסון הוא כאלונים ואשמיד פריו ממעל ושרשיו מתחת ונומר רב פפא אמר שתי צרעורת הוי חדא דמשה וחדא דיהושע דמשה לא עבר דיהושע עבר: ששה שבטים עלו לראש הר גריזים כו': מאי° והחציו אמר רב כהנא כדרך שחלוקין כאן כך חלוקין באבני אפוד מיתיבי שתי אבנים טובות היו לו לכ"ג על כתיפיו אחת מכאן ואחת מכאן ושמות שנים עשר שבטים כתוב עליהם ששה על אבן זו וששה על אבן זו שנאמר° ששה משמותם על האבן האחת ונומר שניה כתולדותם ולא ראשונה כתולדותם מפני שיהודה מוקדם וחמשים אותיות היו עשרים וחמש על אבן זו ועשרים וחמש על אבן זו רבי חנינא בן גמליאל אומר

דברים כז

יהושע ד

שמו' כג

עמוס ב

מאי והחציו חציו אל מול הר גריזי' רוכח מחציו אל הר עיבל לטון תירוסלמי יהושפתמיוצב יותר דנרסינן התס מה תלמוד לומ' והחציו תלמוד לומ' שמשופין בהר גריזי ומרוכין בהר עיבל למה שאין שבטו של לוי כולה שס שס היו שנים ר' שמואל בר נחמני בשס רבי יונתן תמר שו היה כל שבטו של לוי שס לא היו שנים למה שכבר נפלו משבטו של שמעון עשריס ותרנעה שלש בשטים מ"ר יוסי כ"ר כהן מילו היה שסכל

שבטו של לוי היה שנים למה שלא כת משבט ראובן וגד שלש מ"ש תלוני נבח וסתת אחי שפיר והחציו אל מול הר עיבל חציו המכורך שהוא הרוב להוי חציו בשבטי ורובא בנברא ומיהו כשתדקדק במנין אחרון שבא בו ולשה תחלק האחרון לאחר שמתו מרגלים כדכתיב ובשה לא היה חיים וגו' והיה בשנת התרנעי לאחר פטירת אהרן דכתיב ביה ויעל אהרן הכהן ונומר וימת שס בשנת התרנעים לצאת בני ישרל מארץ מצרים בחדש העשירי והכי מוכח בסדר עולם תמנה במנין שבטים שעמדו על הר גריזים עודף על אותן שעמדו בהר עיבל תשע שלש חסר ק"ל ואפי' שס עמדו לויס שמנה שלש עדיין היו מרובין על הר גריזים קרוב לשלש שהרי אותה כפרטן של אותן שבטים שעמדו על הר עיבל שלש מאות ושבע שפיס ותת"ק וכפרטן של הר גריזים שלש מאות ושבע עשר שלש ותת' וי"ל היה דאמרי ירושלמי שס היה שס כל שבט לוי היו שנים לאו דוקא שנים היה שלא כלום היו על הר גריזים פחותין וכפירוש הירושלמי עמדו לויס למטה תשע שלש אלו יותר אבל היה דאמר ר' שמואל בר נחמני בשס ר' יונתן אלו היה שס שבכר נפלה משבטו של שמעון עשריס ותרנעה שלש קשיא שהרי המנין היה מחרי כן כדכתיב ויהי מחרי המגפה ונומר ומה שחלק עליו ר' יוסי בר בון לפי שלא כת משבט ראובן וגד אלא מ"ח חלוני נבח ג"כ לא נשארו משבט ראובן שלא נ' שלש ותש"ל שהרי כל פקודי שבט שו לא היו כי אם מ"ג שלש ותש"ל והיינך היו אותן נ' שלש ותש"ל של ראובן שנשארו מעבר לירדן ממלאין לכ"ל שלש שנפלו משמעון שהיה בשנת התרנעים מיהו הא לא קשיא דאיכ' למימר דשכי קאמר מחמת חסרון שבט משמעון שנפלה במגפה אפי' היו שס שבטו של לוי לא היו שוין דמחמ"ש כך היו של הר גריזים מועטין ולא שיסרו עשריס ותרנעה שלש משמעון ועלה קאי רבי יוסי בר בון אפי' לדבריך בשלמה משסר כנגדו ג' שלש ותש"ל משבט ראובן שנשארו מעבר לירדן והיו שוין שמחמת חסרון שבט שמעון לין חסר יותר מג' שלש ותש"ל מכל ההיא דרבי שמואל בר נחמני תיקני כדפריסית שהמגפה היתה קודם למנין:

עשרים ותמש על אבן זו ועשרים וחמש על אבן זו ירושלמי והלא חיסו כ"ג מכאן וכ"ו מכאן פ' לתנא דתני התס כשס שחלוקים כאן כך חלוקין בתכני חיפוד מקו"ח על אותה אבן שהיו עליה של הר גריזים היו כ"ג ועל השנייה כ"ו וחבולון מלא ומשבי מ"ר יוחנן בנימין היה חצי מכן וכ"ל לעל השניה שכתובין עליה אותו של הר עיבל היה כתב כ"ג ועל הרשומין מ"ן ר' וכילה ויאות מי כתיב בשס שמותס לא כתב שלא בשס שמותס משמות ולא כל שמותס:

לעשות ברכה מעשה להוציא בלשון בקשה ובקשה קל לבוא
ממי לעשות ברכה בכתב :

באותה שעה בקשה ליקרא על שפת הנחל ואין שם
מלכתי הכי לית שם מכלל דאית שם אלא מלמד הכי כלומר
מלוק ומופלג מתורת מלכי הכית היה שם
ומהו למות ליקרא על מכון ותימא קנת מכלן
דכתיב לו בחלון ושמח מלכתיב בכית
דשמע בכית לא :

איתשיל כמי מלידך ומע"ג דלא ניחא ליה
ותימא הלא לא היה יכול ליעשל
על נהרו כי אם מדעתו של פרעה כאומה
מעשה דנדקיסו ובכוכבגר דייתי קמס
מיסו מלכא מעמא דהוה בעיא ליאמר
בפרק רבי אליעזר בנדרים התודר הנאה
מחברו אין מתירין לו אלא בפניו כפניו
ואפילו בעבד כרחו ומיהו תימא לימר
דהכולר על דעת מכירי מתירין לו אלא
מדע מכרו ואמאי מוקמינן בחלתה דגיחוס
בעלמא שמא כך מיהו לא היה יכול ליעשל
אלא מי לא עסקי ליה לברעה : והיו

תורה אור

לא כדרך שחלוקין בחומש הפיקודים חלוקין
באבני אפוד אלא כדרך שחלוקין בחומש שני
כיצד בני לאה כסידרן בני רחל אחד מכאן
ואחד מכאן ובני שפחות באמצע ואלא מאי
אני מקיים כתולדותם כשמותן שקרא להן
אביהן ולא כשמותן שקרא להן משה ראובן
ולא ראובני שמעון ולא שמעוני דן ולא דני
גד ולא הגדי תיובתא דרב כהנא תיובתא ואלא
מאי והחציו תנא חציו של מול הר גריזים
מרובה מחציו של הר עיבל מפני שלוי למטה
אדרבה מפני שלוי למטה בצדי להו רבי
קאמר אף על פי שלוי למטה בני יוסף עמהם
שנאמר וידברו בני יוסף את יהושע לאמר יהושע יז
מדוע נתת לנו נחלת גורל אחד וחבל אחד ואני עם רב לאמר להם יהושע אם עם רב
אתה עלה לך היערה אמר להן לכו והחבו עצמיכם ביערי שלא תשלוט בכם עין הרע
אמרו ליה זרעיה דיוסף לא שלטא ביה עינא בישא דכתיב בן פורת יוסף בן פורת עלי
עין ואמר ר' אבהו אל תהי קורא עלי עין אלא עולי עין רבי יוסי בר חנינא אמר מהכא וידגו
לרב בקרב הארץ מה דגים שבים מים מבסין עליה ואין העין שולטת בהן אף זרעו של
יוסף אין העין שולטת בהם הני חמשי אותיו חמשי נכי חדא הוין א"ר יצחק יוסף הוסיפו
לו אות אחת שנ' עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים מתקיף לה רב נחמן בר יצחק תהלים פא
בתולדותם בעינן אלא כל התורה כולה בנימין כתיב והכתיב בנימין שלם כדכתיב ואביו קרא
לו בנימין אמר רב הונא בריה דר' שמעון חסידא יוסף שקידש שם שמים בסתר הוסיפו עליו
אות אחת משמו של הקב"ה יהודה שקידש שם שמים בפרהסיא נקרא כולו על שמו של כתיב
הקב"ה יוסף מאי היא דכתיב ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו אמר לט
יוחנן מלמד ששניהם לדבר עבירה נתכוונו ויבא הביתה לעשות מלאכתו רב ושמואל
חד אמר לעשות מלאכתו ממש וחד אמר לעשות צרכיו נכנס ואין איש מאנשי הבית
וגומר אפשר בית גדול כביתו של אותו רשע לא היה בו איש תנא דבי ר' ישמעאל אותו
היום יום חגם היה והלכו כולן לבית ע"א שלהן והיא אמרה להן חולה היא אמרה אין לי יום
שניזקק לי יוסף כיום הזה ותתפשחו בבגדו לאמר וגומר באותה שעה באתה דיוקנו סוס
של אביו ונראתה לו בחלון אמר לו יוסף עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה
ביניהם רצונך שימחה שמך מביניהם ותיקר רועה זונות דכתיב ורועה זונות יאבד הון משלי כט
בית ותשב באיתן קשתו אמר ר' יוחנן משום ר' מאיר ששבה קשתו לאיתנו ויפוזו זרועי כתיב
ידיו נעץ ידיו בקרקע ויוצא תאותו מבין ציפורני ידיו מידי אבי יעקב מי גרם לו שיחקוק
על אבני אפוד אלא אביר יעקב משם רועה אבן ישראל משם זכה ונעשה רועה שנ' רועה תהלים פ
ישראל האזינה ונהג כצאן יוסף הניא היה ראוי יוסף לצאת ממנו בשבטים כדרך
שיצאו מיעקב אביו שנא' אלה תולדות יעקב יוסף אלא שיצא תאותו מבין ציפורני ידיו כתיב
ואע"פ שיצאו מבנימין אחיו וכולן נקראו על שמו שנא' ובני בנימין בלע ובכר ואשבל וגו' סוס מו
בלע שנבלע בין האומות ובכר בכור אמו היה ואשבל ששבאו אל גרא שגר באכסניות
ונעמן שנעי ביותר אחי וראש אחי הוא וראשי הוא טופים וחופים הוא לארה בחופתי
ואני לא ראיתי בחופתו וארד שירד לבין אומות העולם א"ד וארד שפניו דומין לוורד א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן בשעה סוס קמ
שאמר לו פרעה ליוסף ובלעדיך לא ירים איש את ידו וגו' אמר איצטגניני פרעה עבד שלקחו רבו בעשרים כסף תמשילהו עלינו
אמר להן גנוני מלכו אני רואה בו אמר ליה א"ב יהא יודע בשבעים לשון באגריא ולימדו שבעים לשון לא הוה קנמר הוסיף
לו אות אחד משמו של הקב"ה ולמד שנא' עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע למחר כל לישנא תהלים פא
דאישתעי פרעה בהדי אהדר ליה אישתעי איהו בלשון הקדש לא הוה קידע מאי הוה אמר א"ל אגמריה אנמריה ולא נמר אמר
ליה אישתבע לי דלא מגלית אישתבע לו כי א"ל אבי השביעני לאמר אמר ליה זיל איתשיל אשבועתך אמר ליה ואיתשיל כתיב
גמי אדידך ואע"ג דלא ניחא ליה א"ל עלה וקבר את אביך כאשר השביעך יהוד מאי היא דתני היה ר' מאיר אומ' בשעמדו ישראל
על הים היו שבטים מנצחים זה עם זה זה אומר אני יורד תחילה לים וזה אומר אני יורד תחילה לים קפץ שבטו

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0076
DFG

שבטו של בנימין וירד לים תחילה שנאמר שם בנימין צעיר רודם אל תקרי רודם אלא רדים והיו שרי יהודה רוגמם אותם שנאמר שרי יהודה רגמתם לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזכן לגבורה שנאמר ובין כתיפיו שכן אמר לו יהודה לא כך היה מעשה אלא זרח אומר אין אני יורד תחילה לים וזה אומר אין אני יורד תחילה לים קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה שנ׳ סבפוני בכחש אפרים ובמרמה בית ישראל ויהודה עוד רד עם אל ועליו מפרש בקבלה הושיעני אלקים כי באו מים עד נפש טבעתי ביון מצולה ואין מעמד וגומר אל תשטפני שיבולת מים ואל תבלעני מצולה וגומר באותה שעה היה משה מאריך בתפילה אמר לו הקב״ה ידידיי טובעים בים ואתה מאריך בתפילה לפני אמר לפניו רבונו של עולם ומה בידי לעשות אמר לו דבר אל בני ישראל ויסעו ואתה הרם את מטך ונטה את ידך וגו׳ לפיכך זכה יהודה לעשות ממשלה בישראל שנאמר היתה יהודה לקדשו ממשלותיו מרז טעם הירח יהודה לקדשו וישראל ממשלותיו משום דהים ראה וינוס תניא רבי אליעזר בן יעקב אומר אי אפשר לומר לוי למטה שכבר נאמר למעלה ואי אפשר לומר למעלה שכבר נאמר למטה הא כיצד זקני כהונה ולויה למטה והשאר למעל רבי יאשיה אמר כל הראוי לשרת למטה והשאר למעלה רבי אומר אלו ואלו למטה הן עומדין הפכו פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה כלפי הר עיבל ופתחו בקללה מאי על בסמוך כדתניא ונתת על המערכת לבונה זכה רבי אומר על בסמוך אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על ממש כשהוא אומר וסכותה על הארון הוי אומר על בסמוך הפכו פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה כו׳ תנו רבנן ברוך בכלל ברוך בפרט ארור בכלל ארור בפרט ללמוד ולילמד לשמור ולעשות הרי ארבע

תוספ׳ יח

תלמ׳ פסחים סח

תלמ׳ סוטה לג

תלמ׳ סוטה לה

תלמ׳ סוטה לה

ברכות דף כא

סוטה יח

והיו שרי יהודה רגמתם רוגמין אותו כך שמוסיף בריעתא כמכילתין מאי למה הדבר דומה למלך בשר ודם שהיו לו שני בנים מתר גדול ואחד קטן אמר לקטן העמידני עם הגדול העמידני בג׳ שעות כך הקטן להעמידו עם הגדול ולא הניחו גדול אמר לו לא אמר לי אלא על ג׳ שעות והקטן אמר לא אמר לי אלא על תורת כהן החמר מתוך שהיו עוסקים בתורה נתכוין מנע אביהן אמר להן בניי מכל מקום שכינה לא כיוונתם אלא לכבודי אף אני לא אקפח את שכרכם מה שכר נטלו שבטו של בנימין שיהיה תחילה ליסע שכינה בתוכן וכן ומה שכר נטלו שבטו של יהודה שכל למלכות שבית דוד רגמת אין רגמתם אלא מלכות שבית דוד בתירין לי בלשכה והלכיתו לרחיל מרגוזא:

אי מפשר לומר לוי למשה וכו׳ ירושלמי ר״ש חומר שמעון ולוי מה שמעון כולל למעלה אף לוי כולו למעלה מה אני מקיים הדין תנייה נגד הכהני והלוים כדאמר ר׳ יהושע בן לוי בעזרה ואחרא מקומות הכהנים נקראו הלוים וזה אחר מהן והכהני הלוים בני נדוק:

מאי על על כסמוך כדתניא ר׳ אומר וכו׳ הני דלא מייתי מתניתין כפר׳ אתי דף כא הלחם תנא שאול אומר שם היו נותני כזכי לבונה של לחם הפנים לשטפיים ליום השבת ונתנין קמי שהיו נותנין כזכי לבונה של לחם הפנים לאחרו לו והלא כבר נאמר ונתת על המערכת לבונה זכה אמר להם והלא כבר נאמר ועליו מטה מנשה ים לומר מכוס דבריית׳ מפרש בהדי על כסמוך וגר׳ אפי רבי מאיר ורבי יהודה דפליגי התם אתנא שאול ואמרי על ממש והכי משמע נמי דף כא כהקומץ רבה כל היכא דליכא למימר על ממש דכתיב על כל הלבונה אשר על המנחה ואמרי׳ בזבחים פרק בתרא מנחת כהנים כולה כליל היתה ולא מידי אחרינא הוה ליה למימר אלא ודאי על כל הלבונה אשר על המנחה ולא על ממש ולא כסמוך ולא כלום אלא ודאי על כסמוך ולא על ממש ולא כלום ואמרי׳ התם מנחת כהנים כולה כליל היתה ולא מידי אחרינא הוה ליה למימר

רבי שמעון מונה הר גריזים מסיים לה בירושלמי וכן היה ר"ש אומר
אין לך כל דבר ודבר מן התורה שאין כתוב עליו תקיעה בריתות
שתים עשרה כנגדך ולא יתענה לחלי ר"ב ושמונה בריות כנגד כל שנה ושנה
ור"ב בתלוי ר"ב בכלל ור"ב בפרט הרי מ"ח בריתו ללמוד וללמד לשמור ולעשות
הרי קי"ב בריתו: וכן בהר סיני וכן בערבות
מואב הרי תקיעה בריתות:

ונשתלשו בערבות מואב ולמה תלמר
מהו לומר לך תיטרין למימר עליהן
בערבות מואב ולמה לי למימר רבי ישמעאל
בערבות מואב כלל הוא למה משום סיפא נקט
לה דבעי למימר אין לך כל דבר מצוה ומצוה:

רבי שמעון בן יהודה אומר ירושלמי על
פ"ה כאן בדברים שבכללו ונפרטו דברים
שבכללו ולא נפרטו מ"ב לא כן תלמר ויחכן
משום רבי ישמעאל דבר שהיה בכלל ויצא
מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא הלא
ללמד על הכלל כולו יצא תלמר לומר לא בדבר אחד
ללמד בשני דברים כתתים וכה בשני דברי
תנוקיימין תלמר ר' תנחומא מכיון לכתיב
בסוף תלן כמי שכולו דבר אחד כתיב הכא
לא יקום את דברי התורה וכתיב התם לא תוסף
ר' שמעון בן יהודה אומר זה הכלל עומד
ר' שמעון בן אלעזר אומר זה הכלל עומד
דלמר הכי הוינן בה יהודה בשם שמואל על
הדבר הזה קרע ריש"י ואמר עלי להקיש
ר' אחא בשם ר' תנחום ר' חייא למד ולימד
שחר ועשה ושיתה ספיקו כילו להחזיק ולא
להחזיק הרי זה בכלל תורה ר' ירמיה בשם
ר' חייא ר' אבא לא למד ולא לימד לא שמר
ולא עשה ולא היתה ספיקו כילו להחזיק
והחזיק הרי זה בכלל ברוך דלמר רבי אבא
מ"ר ירמיה עתיד הקב"ה לעשות על לבעלי
מצות בגילון של בעלי תורה שנאמר כי בכל
החכמה בכל הכסף ואמר עץ חיים היא
למחזיקים בה:

אמר לך משרשיה ערבה וערך לערך
כמדומה דהכי הוא למימר למה"ג
בן יהודה קבל עליו כל אחד מישראל לתרי"ג
מצות קב"ה ריבוה ריבתו"ה שפים ריבואות
ות"ג ריבואות וסבא שפים ומאתי בריתות
בסם מאות שלף וסלסת שפים וחמשים וחמש
מאות כסכול ערבותן הם יעברו עליהן
ולרבי שיבא דר' שמעון בסי' ריבוה פעמים
וסלסת מלפים ות"ק פעמים משמן זה
בריתות קיבלו עליהן:

ברכה אחת קודמת לקללות ירושלמי
יכול משהיו אומר ברכות הין
אומרים קללות תלמוד לומר הברכה והקללה
קללה באחת וברכה באחת:
ונאמר

ארבע ארבע וארבע הרי שמ"ז שמונה ושמונה
שש עשרה וכן בסיני וכן בערבות מואב שנאמ'
°אלה דברי הברית אשר צוה ה' את משה ונומר דברים כח
וכתיב ושמרתם את דברי הברית הזאת ונומר
נמצא ט"ח בריתו' על כל מצו' ומצוה ר"ש מוציא
הר גריזי' והר עיבל ומכני אהל מועד שבמדבר
ובפלונתא דהני תנאי דתניא ר' ישמעאל אומר
כללות °נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד ר'
עקיבא אומ' כללו' ופרטות נאמרו בסיני ונשנו
בארבע מועד ונשתלשו בערבות מואב ואין
לך כל דבר מצוה ומצוה שכתוב' בתורה שלא
נברתו עליה ארבעים ושמנה בריתות רבי
שמעון בן יהודה איש כפר עכו אומר משום
ר' שמעון אין לך מצוה ומצוה שכתובה בתורה
שלא נברתו עליה ארבעים ושמנה בריתות
של ששי מאות אלף ושלשת אלפים וחמש
מאות וחמשים אמר' לדברי רבי שמעון בן
יהודה איש כפר עכו שאמר משום רבי שמעון
אין לך כל מצוה ומצוה שבתורה שלא נברתו
עליה ארבעים ושמנה בריחות של ששי מאות
אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים
נמצא לכל אחד ואחד מישראל ששי מאות
אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים
מאי ביניהו אמר רב משרשיא ערבא וערבא
דערבא איכא ביניהו ודרש ר' יהודה בן נחמני
מתורגמניה דר' שמעון בן לקיש כל הפרשה
כולה לא נאמרה אלא בנואף ונואפת °ארור דברים כז
האיש אשר יעשה פסל ומסכה וגו' בארור סני
ליה אלא זה הבא על הערוה והוליד בן ועבד
לילי' ארורין אביו ואמו של זה כך גרמו לו תנו
רבנן °ונתת את הברכה על הר גריזים ואת
הקללה וגומ' מה ת"ל אם ללמד שתהא ברכה
על ר' הר גריזים וקללה על הר עיבל ר' כבר
נאמר הלא יעמדו לברך את העם על הר גריזים
וכתי' °ואלה יעמדו על הקללה בהר עיבל אלא
להקדים ברכה לקללה יכול יהו כל הברכות
קודמו לקללות ת"ל ברכה וקללה ברכה אחת
קודמת לקללה ואין כל הברכות קודמות לקללות ולהקיש ברכה לקללה לומר לך מה
קללה בלוים אף ברכה בלוים ומה קללה בקול רם אף ברכה בקול רם ומה קללה ע
בלשון הקודש אף ברכה בלשון הקודש ומה קללה בכלל ופרט אף ברכה בכלל ופרט מיי"ס יד מה'
ומה קללה אלו ואלו עונין ואומרים אמן אף ברכה אלו ואלו עונין ואומרים אמן: מתני' תפלה סמג
°ברכת כהנים כיצד במדינה אומר אותה שלש ברכות ובמקדש ברכה אחת במקדש עשין כ טוש
אומר את השם ככתבו פיין קכה

תורה אור

מרכעים ושמנה בריתות לכל אחד מישראל הם עשרה תלתא זימני מ"ח הוי:
מונית הר גריזים לפי שלא אמר יהושע עליהן כל התורה שלח מצות שנכפרם
ומכנים אוהל מועד שלאחר שהוקם המשכן נדבר הקב"ה עם משה ביסוד
ולמדו כל התורה כולה כדכתיב וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר: כללות נאמר
בסיני בסתם נאמר תורה בסיני ולא
כתיב תורה אור כתיב כאן בסיני נאמר וזכחת עליו
את עולתיך ואת שלמיך ולא כתיב אתן
דמים כיצד הקטרת חלבים והפסט ונתוח
וכליל של עולה וכספר ויקח בהלך מועד
פירש: ומשתלשו בערבות מואב מפי משה
לישראל: חנא קמא סבירא ליה כרבי ישמעאל
דילפך הר סיני ואהל מועד מדלא כתיב ורבי
שמעון סבירא ליה כרבי עקיבא דילפך
תרי גיטין: רבי שמעון בן רבי יהודה אומר
מרכעים ושמנה בריתות לכל אחד מל עם
מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות ושש עשרה
ערב על כל אחד ואחד מישראל ומכנים
ערב על ערבותו של חבירו לא ר' שמעון
בן יהודה אומר אין לך אדם מישראל שאין
עליו ערב על מ"ח בריתו' של כל אחת ואחת
מהן שנאמר את אלתיך ואת שלמיך ולא כתיב אתן
דמים כיצד הקטרת חלבים והפסט ונתוח
וכליל של עולה וכספר ויקח בהלך מועד
פירש: ומשתלשו בערבות מואב מפי משה
לישראל: חנא קמא סבירא ליה כרבי ישמעאל
דילפך הר סיני ואהל מועד מדלא כתיב ורבי
שמעון סבירא ליה כרבי עקיבא דילפך
תרי גיטין: רבי שמעון בן רבי יהודה אומר
משום רבי יהודה הנשיא כופר בעיקר הוא
ואני ליה בחורה: שלח זה הבא על הערוה
אחת היום והוליד ממזר ואחר כותה ואחר כך
לבא בקהל ואינו ממזר אשר הוא הולך לעבוד
לילים: תנורי אלה שעשאוהו לעבוד פסל
ובן דורם את כולן כל אחת לפי
פשטה לותו של ערוות כגון סוכה עם
מותנתו ואחת מכין ועם לחותו כולם
כאחת היום ולמיקס בתרי תרורי סוכה עם
כל כהיה אחת היום שעשתה מעשה בהיה
שמנחפ"ק מכין ואחו סבא על אחת היום
מוגזל בהכין וכאחו שנילנו נילולין רעים
כביתם מצ' עיר מפתה אחת היום שהוא
סוף כלבר ואינ' יולעת עובדו פמוהו מאת
גבול רעהו כת על אחתו הרי הוא הסיג
גבול אינה רשאי כאת ג"ר לו בלאם שתרין
שתמות כבדיקת מים המרים לוקה שומר
להכות נפש לוקה שומר להיות עקוב אחר המכלף ולפתות לו אחת היום וגורם לו מיתה מטה מצפע נר יתום חיני יודע לגורמו: יכול כל הברכות כולן קודמות
לקללות תיגמרו כל הברכות תחילה עד ברוך אשר יקים וגומר ואח"כ פתחו בקללה: כלשון הקודש כדילפינן קול קול ממשה: מתני': הכי גרסינן
במתניתין ברכת כהנים כיצד כו' במדינה אומר אותה שלש ברכות שמפסיקין הכהנים בין פסוק לפסוק ועונין הציבור אמן: במקדש ברכה אחת לפי שאין
עונין אמן במקדש ואין צריך לומר סוס הפסק וכאי מפרש בגמרא:
ככתבו

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0078
DFG

בכתבו ובמדינה בכינויו במדינה ברהנים
נושאים את ידיהן כנגד כתפיהן ובמקדש על
גבי ראשיהן חוץ מכהן גדול שאינו מגביה את
ידיו למעלה מן הציץ רבי יהודה אומ׳ אף כהן
גדול מגביה ידו למעלה מן הציץ שנאמ׳ וישא
אהרן את ידיו אל העם ויברכם: גמ׳
תנו רבנן כה תברכו בלשון הקודש אתה או׳ עא
בלשון הקודש או אינו אלא בכל לשון נאמר
כאן כה תברכו ונאמר להלן אה יעמדו לברך
את העם מה להלן בלשון הקודש אף כאן
בלשון הקודש רבי יהודה אומר אינו צריך הרי
הוא אומר כה עד שיאמרו בלשון הזה רבי אליעזר
אידך כה תברכו בעמידה אתה אומ׳ בעמידה
או אינו אלא אפי׳ בישיבה נאמ׳ כאן כה תברכו
ונאמ׳ להלן אה יעמדו לברכה להלן בעמידה
אף כאן בעמידה ר׳ נתן אומר אינו צריך הרי
הוא אומר לשרתו ולברך בשמו מה משרת
בעמידה אף מברך בעמידה ומשרת גופו מגולן
דכתיב לעמוד לשרת תניא אידך כה תברכו
בנשיאות כפים אתה אומר בנשיאות כפים או
אינו אלא שלא בנשיאות כפים נאמר כאן כה
תברכו ונאמר להלן וישא אהרן את ידיו אל
העם ויברכם מה להלן בנשיאות כפים אף כאן
בנשיאות כפים קשיא ליה לרבי יונתן אי מה
להלן כהן גדול וראש חודש ועבודת ציבור
אף כאן כהן גדול וראש חודש ועבודת ציבור
ר׳ נתן אומ׳ אינו צריך הרי הוא אומ׳ הוא ובניו
כל הימים מקיש בניו לו מה הוא בנשיאות
כפים אף בניו בנשיאות כפים וכתיב כל הימי׳
ואיתקש ברכה לשירו ותניא אידך כה תברכו
את בני ישראל בשם מפורש אתה אומר בשם מפורש או אינו אלא בכינוי ת״ל ושמו את
שמי שמי המיוחד לי יכול אף בגבולין כן נאמר כאן ושמו את שמי ונאמר להלן לשום
את שמי שם מה להלן בית הבחירה אף כאן בבית הבחירה ר׳ יאשיה אומר אינו צריך
הרי הוא אומ׳ בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך ובירכתיך שם אזכיר את שמי והיכן
אבוא אליך ובירכתיך בבית הבחירה שם אזכיר את שמי בבי׳ הבחירה תניא אידך כה
תברכו את בני ישראל אין לי אלא בני ישראל גרים נשים ועבדים משוחררים מנין ת״ל
אמור להם לכולהו תניא אידך כה תברכו פנים כנגד פנים אתה אומ׳ פנים כנגד פנים
או אינו אלא פנים כנגד עורף ת״ל אמור להם כאדם האומר לחבירו תניא אידך כה
תברכו בקול רם או אינו אלא בלחש ת״ל אמור להם כאדם שאומר לחבירו אמר אביי
נקיטינן לשנים קורא כהנים ולאחד אינו קורא כהן שנא׳ אמור להם לשנים ואמר רב עב
חסדא נקיטינן כהן קורא כהנים ואין ישראל קורא כהנים שנאמר אמור להם אמירה
משלהם

ומנינו למימר דלא מיבעיא דלא יליף ליה מג״ם שלא מכבה: לשנים קורא כהנים בירושלמי פרק אין עומדין אמר רב חסדא צריך שיהא החזן ישמיע לב כתמן בר יצחק אומר לא היה כהן אחד אומר כהנים אומר כל

כר מנוח תורה אור

ונאמר להלן מלה יעמדו לברך תימא מלרבה תימא ונאמר להלן ומכלל
ושנעת וברכ׳ מה להלן בכל לשון כדאמר לעיל ור׳ ל למסקנא כר ליה
טפי למילף ברכת כהנים מברכת הר גריזים דמפורשת ליתורא
דסנהדרין עצמן נמי מפורשות שהיה הופך הקללות המפורשות תורה תמים
לברכה אבל לשון כרכ׳ ממון מינן מפורשת
בתורה:

ורבי יהודה אומר הרי הוא אומר כה
תברכו לבנן למשמעלהו עיכובא
כה לא ככה:

קשיא ליה לר׳ יונתן מיכן לשון הברייתא
אלא לשון פי הגמרא וקג לה
כספרי רבי יונתן אומר מי מה להלן וכו׳:

וכתיב כל הימים תימא מכאן ואילך יחיד מייפיד מפלג
מכיכן לן דלית רבי לחיכ׳ כשיעות סמב
כפי׳ והוא נכל הימי׳ חיכ׳ כמי עבודת ציבו׳ תפלה
כגון תמיד ונראה דולחי לרבי הכל עמיב טלת
תימעיט עבודת יחיד משיעות כפים ורבי סי׳ קסת
יונתן נמי מגב סיסמיה נקט ליה ולא הוה
כשיעות כפים נכל יום שלח בעבודת תמיד דף לב
כדתנן נפ״ק דסדר תמיד לחחר שנתנו
ליכהים על גבי כבש ומלחו ירדו ובלו לפס
לעשות הגזות אמ׳ להן הממונ׳ ברכו ברכו
אחת פס ברכו קדמו עשרת הדברים שמע
והיה אם שמוע ויאמ׳ וברכו את העם שלש
ברכות אמת ויציב ועבודה וברכת כהנים
והלדין כמוספין ובתמיד של בין הערבי׳:

ואיתקש ברכה לשירו לעיל מקי דקאמר
מקיש בניו לו מה להלן לעיל מן
דוקא ליתקום לבבי קאמר כיון דליתקום
לשירות הוא הדין לברכה דפס ליתקום
ברכה לשירות:

או מינו שלא בכינוי רבינו הלל פי׳ בפ׳ שני
בכינוי כגון ז שקי בבאו ולא מסתבר
דהיכי תיפוק מדעתיה לשבועי קרא למימר
יברכך שקיס במקום פס בן מרגע חותיות
שלא בכינוי יש לומר בקריאתו בש״ס ל״ת:

הרי הוא אומר בכל המקום אשר אזכיר
לך ובירכתיך הכי תניא בספרי בכל
מקום אשר אני נגלה פס תהא מזכי׳ את שמי
והיינו דקאמינא הכא בכל מקום ס״ד וכי
בכל מקום אשר אני מניח שמי להזכי׳ דהיינו
לפי׳ בגבולין תברכו לבכל מקום אשר אזכי׳
שלך מסמע מני בעצמי סיפ׳ פס גילוי שכינ׳
שלא מקרית מסורס הוא בכל מקום אשר אזכי׳
שלך פאני נגלה פס פס אני מצוך להזכי׳
שמי המיוחד לי והיינו דוקא בבית הבחירה
והיינו דקתני בספרי בכל מקום אשר אני
נגלה פס תהא מזכי׳ את שמי ונרא׳ דמזה
הטעם נמנעו כהנים לברך בפס המיוחד
מחשש שמעון הנדיק כדאמרי׳ בפר׳ טרף דף לב
בקלפי לפי שהיו זכו שוב לגילוי שכינה וגר׳
לר׳ כהן שבירך ברכת כהנים בישיבה לא
עשה ולא כלום הוחיל ולחיתקום ברכ׳ לשירו
וגבי שירות חמר בפ״ב לוכחי לישוב מחלל דף כג
עבודה הלכך לף כהן ברוך לחזור ולברך
מיומו:

מיי׳ פיא מה׳ תפלה הלכה עטין ב עשין ל סי׳ קנת

או מינו שלא בלחש תימא לר׳ חמחי לא
נפקי לן תיניה מב״ם דברכ׳ ברכ׳ מהר
גריזים מה להלן בקול דף לף כהן בקול דס

כל סתינו עולה לדוכן עובר בשלשה עשה ירושלמי במסכת מיר פרק כהן גדול מהו שיטעמ מרם לנזיקת כפיס תחוי דרבי תנא בר כהן לחמר קתיס רבי יוסי בשם ר׳ תחת משמת כהן לנזיקת כפיס שמע רבי לוי ואמר לנא לא לחמרי ליה כלום חזר ואמר אף לא שמע מינים שלא כיון לחמר רבי יהודה בר פזי בשם רבי מלינזר כל כהן שעתיד בניית הפגסת ומינו נוטל את כפיו עובר בינשה וסבר למימר סמנות עשה דוחה למנות לא תעשה אמר לנא לא מתרית ליה חייתי ואנא מלקי ליה אמר להון עוכתא דמיכלית ושתון ליה אמר להון על כשיורכפיים לא שתילתקלו ועל מיכלת מתון מלון כדשמעון כן הוה כל חד וחד מבהון משמע גרמיה ועבד:

הא דסלקא לפרקים הוה הדין לי לא סלים לה למחוק בפשיט ע״י מתנו׳ כהנים כמו שאמר בפרק הורוע אמ׳ אביי תריש הוה מטיפנא מתנתא וכו׳ עד מסקל נמי לא מקילנא לגבר ממעלי יומא דכיפורי לתחווקי בפני בכהני ולפרום ידיה מנסי ליה עילניה:

הא דתניסי הא דלא תניסי נסוף מסכת רמב״ם הסנה תמרין דדוקא הני סכנדות תניסי מכל הני דקיימי בתתא לא תניסי:

מחיצה מאי יש לומ׳ דדוקא כדלא תניסי קמכנעית ליה מכל כדתניסי פשיט׳ דמי גרע מתחיסם סכנדות ומ״ת מי לא תניסי תמני עדיף מעסכתחורי הכהני כלא הפסק מחיצה ל״ל עם שתחורי הכהני מרחין בעצמן כאילו אין הברכה תשוכה בעיניהם דכתיב תמיר מליהם פנים כנגד פנים והן עומדי׳ תחורי עורף תכל בהפסק מחיצה כיון דלא קיימי תחורי עורף לא מילתא דלא תזיק דקפיד קרא בהכי מסכי דסוף מסכ׳ רמב״ם הסנה משמע דהוה הדין לתפילה והכי משמע נמי בפרק כיצ׳ גולין דתנן תכר שנה מקנתו לחוץ מן התנף ולפני כלפנים מן התנף ולחוץ כלחוץ תמר רב וכן לתפילה ופליגא דרבי יהושע בן לוי דאמר׳ יהושע בן לוי תפילה מחיצה וכו׳ ומקשה פשיט סתמא דגמר׳ מתילת דריב״ל

סמע מינה דק׳ימת

ושתה יאמר לך וגומר רב נחמן בר יצחק אמר עובר בשני לאוין לא תלחם ולא תתאוה״ר יהושע בן לוי אין עגלה ערופה באה אלא בשביל צרי העין שנאמ׳ וענו ואמרו ידינו לא שפכו את הדם הזה וכי׳ על לבינו עלתה שזקני בית דין שופכי דמים הם אלא לא באה לידינו ופטרנוהו ולא ראינוהו והנחנוהו בלא לוייה אמר אדא א״ר שמלאי בית הכנסת שכולו כהנים כולן עולין לדוכן למי מברכין אמ׳ רבי זירא לאחיהם שבשדות איני והתני אבא בריה דרב מנימין בר חייא עם שאחורי כהנים אינן בכלל ברכה לא קשיא הא דאנסי הא דלא אנסי והתני רב שימי מבירתא דשיחורי בית הכנסת שכולה כהנים מקצתן עולין ומקצתן עונין אמן לא קשיא הא דאשתייר בי עשרה הא דלא אשתייר בי עשרה גופא תנא אבא בריה דרב מנימין בר חייא עם שאחורי כהנים אינן בכלל ברכה פשיטא אריבי באפי גוצי לא מפסקי תיבה לא מפסקא מחיצה מאי תא שמע דאמר רבי יהושע בן לוי אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים איבעיא להו צדדין מהו אמר אבא מר בר רב אשי תא שמע דתנן נרתבון לדחזורת לפניו

והזה

משלהם תתא לזהרה זו הכהנים שיהיו: ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם אמר רבי יהושע בן לוי כל כהן שמברך מתברך ושאינו מברך אין מתברך שנא׳ ואברכה מברכיך ואם רבי יהושע בן לוי כל כהן שאינו עולה לדוכן עובר עג בשלשה עשה כה תברכו אמו להם ושמו את שמי רב אמר חששין שמא בן גרושה או בן חלוצה הוא ולא פליגי הא דסליק לפרקי׳ הא דלא סליק לפרקים ואמר ר׳ יהושע בן לוי כל כהן שאינו עולה בעבודה שוב אינו עולה שנא׳ וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד עשות החטאת והעולה והשלמים מה להלן בעבוד׳ אף כאן בעבוד׳ איני והא׳ אמיו׳ אסי סלקי׳ אמיו׳ אסי מעיקר׳ הוו עקרי כרעייהו ממטא לא הוה מטו התם וכדתניי׳ אושעיא לא שנו אלא שלא עקר את רגליו אבל עקר את רגליו עולה ותנן נמי אם הבטחתו שנושא את כפיו וחוזר לתפילתו רשאי והוינן בה הא לא עקר לא דנד פורתא הכי נמי דעק׳ פורתא ואם׳ ריב״ל אין נותנין כוס של ברכה לברך אלא לטוב עין שנ׳ טוב עין הוא יבור כי ינתן מלחמו לדל אל תיקרי יבורך אלא יברך ואמר ר׳ יהושע בן לוי מנין שאפילו עופות מכירין בצרי העין שנאמר כי חינם מזורה הרשת בעיני כל בעל כנף ואמר ר׳ יהושע בן לוי כל הנהנה מצרי העין עובר בלאו שנא׳ אל תלחם את לחם רע עין וגומר כי כמו שער בנפשו כן הוא אכול

עד מיי׳ פט״ו מה׳ תפלה סיג טור ש״ת סי׳ קכח דף כח לא

עגלה ערופה דף מח

דכריס כח

סס ע

סס כג

ל״ה דף לא

פ״ה דף קז

והזה לאחוריו וקף אס׳ היו כלים הצריכין הזאה: הזאתו פסולה דכתיב כאן והזה לשהרה כדכתיב והזה השני על השלישי ואין הנדרין בכלל נדרים שם אמנו ולכן ולא נדרים שיבמו ממנו ולא אור וכהי כמי העיירין נדרים של כהן שיאמרו ולהלן בכלל ברכה הן דכלפניו דמי מאחר שיאמרו מעכ״פ שתין מאחריהן מתא כלאחריו דמי: וכפתאו וכשהתיל וכעזרת כתיב: עתדו שתקו: שלא כטל ידיו לפני עלותו לדוכן: כמה שהרכת ימים חיה זכו כיהך שהרכ ימים: קפנדריא לקנר דרכו דרך ר״ה ליכנס בשתא זה ולכאת בשנה ולשון קפנדריא מפרש בברכו מלמקיפנא מדרי לישנא בהא על שהני מקיף סביב העורות כלומר מכנס בזה ומקנר דרכי ודרי עורות בתי: ולא פסקי על רחצי עם קדום שהיו יושבים התלמידין בבית המדרש על גבי קרקע והמהלן ביניהם כשהן יושבין ונכנס ליכב במקומו מרחיב פסיעותיו כעל כרחו והו לשון מפסע ונרח כמפסע על השיחים מנחלה דף כו לפיכך צריך להקדים מו יכב לו מבחוץ: ולא נשאתי כפי לברך שכהן היה: כלא ברכה ברכה דמפרש ואזיל מאי מברך: וכי עקר כרעיה בעבודה למיטק והוה מזער פניו כלפי תיבה מאי אמ׳: וכי מדלך לפיה מניכורא כשנומר ברכותיו מחזיר פניו לבד התיבה עד שינמור שלא ניבור המברך את עמו ישראל בשלום: מה

תורה אור

והזה לאחוריו לאחריו והזה לפניו ר״ה לפניו הזאתו פסולה לפניו והזה על צדדין שבפניו הזאתו בשירה אמר רבא בר רב הונא כיון שנפתח עה ספר תורה אסור לספר אפילו בדבר הלכה שנאמר ובפתחו עמדו כל העם ואין עמידה אלא שתיקה שנאמר והוחלתי כי לא ידברו עמדו ולא ענו עוד רבי זירא אמר רב חסדא מהכא ואזני כל העם אל ספר התורה ואמ׳ רבי יהושע בן לוי כל כהן שלא נטל ידיו לא ישא את כפיו שנאמר שאו ידיכם קדש וברכו את ה׳ שאלו תלמידיו את רבי אלעזר בן שמוע במה הארכת ימים אמר להן מימי לא עשיתי בית הכנסת קפנדריא ולא פסעתי על ראשי עם קודש ולא נשאתי כפי בלא ברכה מאי מברך אר״ז אמר רב חסדא אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וציונו לברך את עמו ישראל באהבה כי עקר כרעיה מאי אמר יהי רצון מלפניך ה׳ אלקינו שרתהא ברכה זו שציויתנו לברך את עמך ישראל לא יהא בה מכשול ועון וכי מהד אפי׳ מציבור מאי אמ׳ אדבריה רב חסד לרב עוקבא ודרש רבונו של עולם עשינו מה שגזרת עלינו עשה עמנו

מה

כי מעט תעשה בגדולה ואחד בקטנה מצטרפין תעשה בקטנה ואחד בגדולה אין מצטרפין תעשה בקטנה ואחד בגדולה לא יהא אלא כגדולה דליכ למימ׳ ליורי גדולה בגדולה שמא לעניין תפילה לא תאמר תפילו מיי׳ פיב מה׳ מחיצה של כרמל אין מפסקת וכרי׳ ולא דמי תפלה תמיד דהיכ דאיכ׳ עשר בגדול ושליח ציבור עמהן ואחד בגדולה יוצא בו גם זה שכתבתי כ״ג תמרי׳ בגדולה יוצא גם זה שכתבתי כה״ג תמרי׳ דוקא תפילו מחיצה וכו׳ שהרי מוציא תפילו תחיו שבשדות כדתניא כמסכת ר״ה מכל היכא דצריך לצרופיהו ואפי׳ לא מצטרפי והסיפ דפר׳ אין עומדין דר״ל שיעזר חיוב שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישר׳ לאביהן שבשמים לא שייכא להכא דהתוס אמר לגבי הא שאין תפילתו מקובלת כמו בזמן שבית המקדש קיים מיהו לעניין זה אין מפסקת אם יתברכו הציבור ע״י ברכת כהנים שעמהן בבית הכנסת או יוציאו ס״ת ידי חובתן גם זה יתברך ויבא ידי חובתן עמהן דכלפי חביבו שבשמים לא תלי בהפסק מחיצה:

והזה על הכלדין שבפניו הזאתו כשורה כירושלמי בפרק אין עומדין תמרי׳ הלא תמרה העומדין אין הכלדין בכלל ברכה:

כיון שנפתח ספר תורה אסור לספר אפילו בדברי הלכה מקשה מפרק דף ס

קמ״ל דברכות לחמר רב חסדא הוה מהלי לפיה ובריש לילה מיכנו בדילהו ואנו בדילן ומצינו למימר דמהדר לפיה שאני מיכנו דהוה מלוה להוה עיניה והיה פטור מקריאה מאוה דהוה דבריה שבכתב אי אתה רשאי לאומרו על פה וכיון דפטיר מקריאה לפי׳ בשעת שמיעה היה יכול לעסוק בדבר הלכה והיינו דקאמר אנן בדילן כגון דברי הלכה כגון דבריה על פה ואיכא בדילהו דבריה שבכתב מיהו אסתכרא כפירוש ר״ח דפירש התם דוקא רב חסדא וכיוצא בו דתורתו אומנתו אבל החיבה ברכה סביבית לן לחמר רבה כיון שנפתח ספר תורה וכו׳ ואפי׳ לרבי יהודה דאמר לפיה אין מהדר לפיה שאני מיכנו דהוה מלוה לעניין תפילה לא תאמר תפילו מיי׳ פיב מה׳ תפלה תמיד כגדולה שמא לעניין תפילה לא תאמר תפילו מחיצה של כרמל אין מפסקת וכרי׳ דלא דמי תפלה תמיד דהיכ דאיכ׳ עשר בגדול ושליח ציבור עמהן ואחד בגדולה יוצא בו גם זה שכתבתי כה״ג תמרי׳ בגדולה יוצא גם זה שכתבתי כה״ג תמרי׳ דוקא תפילו מחיצה וכו׳ שהרי מוציא תפילו תחיו שבשדות כדתניא כמסכת ר״ה מכל היכא דצריך לצרופיהו ואפי׳ לא מצטרפי והסיפ דפר׳ אין עומדין דר״ל שיעזר חיוב שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישר׳ לאביהן שבשמים לא שייכא להכא דהתוס אמר לגבי הא שאין תפילתו מקובלת כמו בזמן שבית המקדש קיים מיהו לעניין זה אין מפסקת אם יתברכו הציבור ע״י ברכת כהנים שעמהן בבית הכנסת או יוציאו ס״ת ידי חובתן גם זה יתברך ויבא ידי חובתן עמהן דכלפי חביבו שבשמים לא תלי בהפסק מחיצה:

והזה על הכלדין שבפניו הזאתו כשורה כירושלמי בפרק אין עומדין תמרי׳ הלא תמרה העומדין אין הכלדין בכלל ברכה:

כיון שנפתח ספר תורה אסור לספר אפילו בדברי הלכה מקשה מפרק דף ס

קמ״ל דברכות לחמר רב חסדא הוה מהלי לפיה ובריש לילה מיכנו בדילהו ואנו בדילן ומצינו למימר דמהדר לפיה שאני מיכנו דהוה מלוה להוה עיניה והיה פטור מקריאה מאוה דהוה דבריה שבכתב אי אתה רשאי לאומרו על פה וכיון דפטיר מקריאה לפי׳ בשעת שמיעה היה יכול לעסוק בדבר הלכה והיינו דקאמר אנן בדילן כגון דברי הלכה כגון דבריה על פה ואיכא בדילהו דבריה שבכתב מיהו אסתכרא כפירוש ר״ח דפירש התם דוקא רב חסדא וכיוצא בו דתורתו אומנתו אבל החיבה ברכה סביבית לן לחמר רבה כיון שנפתח ספר תורה וכו׳ ואפי׳ לרבי יהודה דאמר לפיה אין מהדר לפיה שאני מיכנו דהוה מלוה

סיכלה ממן מפי הציבור פירש"י לקמן על נב דלתחילין בפרק שלשה שחכלו אין הכוהנים רשאין לברוח עד סיכלה ממן מפי הציבור ואמר רב חסדא מפי רוב העונין ממן יותר מדאי סיכלה אלא טועה הוא לעניין ברכת כהנים כיון דמשום לעשות הוא לא משתמע כל זמן שהעונין יהיו לפחות קולו של תורגמן קולו של חזן הכנסת כהנים המברכים ולא משתמעי ואי תיקשי לרבי הרב אם כן לא יהיו כהנים כפיהם עומדין דהא ממרינן בפ"ק דמגילה כתורה אחד קורא ואחד מתרגם וקתני סיפא דאפילו כהנים בנביא אין קורין וטעמא מפרש בירושלמי דפרק אין עומדין משום שאין שני קולות נכנסין בחזון אחד ואין אומרים לעגל לכהנים קורא כהנים אלא מפי מית לך למימר ברכות מיידי דאכיפת לפו יכנו דעתייהו ומיסתעו תרי קלי כדאמר בפ' מגילה קרעו כהנים יפה בני אמן אמי יהבי דעתייהו ולישתמע תרי קלי תרין אלא דמו תרי קלי וקורין דכר אחד לתרי קלין שקורין שני דברי כגון אמן והני ברכי כדיתן בפרק ראוהו כית דיקים פר על ר"ה על יעל עשוי ופיו מגופו והכ ושתי תנוגרות משתי כדדין שמנות היוס בשופר ופריך בגמרא ותני קלי מי משתמעי והתניא זכור ושמור בדיבור אחד אמרו מה שאין הפה יכולה לדבר ושאין האזן יכולה לשמוע ע"כ היינו דקאמר כגון אמן קול אחד זכור והשני שמור אין האזן יכולה לשמוע כלל וקול סופר וקול תנוגרות ים לומר לפי מסוגין להכי מסיק התם דמשתמעי מיידי דאכיפת לפיכך אני לשמעי כמי הברכה הני דמתריכין באמן על פי שטוענין וכל שעה שהן בעמין עונין אין שומעין קול חבריהם ותפוס לשון מחזיק להם מסיק התם תרי קלי מאחד גברא לא משתמע כגון זכור ושמור מפי הגבורה מתרי גברי משתמעי משמע אפילו לדעתיה דזכור ושמור מיידי דאכיפת וקול סופר וקול תנוגרות תרי קלין מסוגין הם מזה לזה דומיא דזכור ושמור ומשתמעי מיידי דאכיפת :

במנחתא דתעניתא מאי חף על גב דפסקינן כפרק כשלשה פרקים כרבי יוסי דאמר לילה נשיולי כפיס במנחתא דתעניתא משום דשכיח שכרות ואתי לאחלופי בשאר יומי ל"ל הכא חליבא סתמא דמתני' להתם בעי דקתני ד' פעמים ביום מינאי אפילו לרבי יוסי כדאמר התם מאחר דקיימא לן כרבי יוסי האידנא מאי טעמא פרסי כהני ידייהו במנחתא דתעניתא כיון דסמוך לנעילת החמ' קפרסי בתפילה כתפילת נעילה דמי :

אם עוניהו עניו כהן תלמ' הני פסוקי דמנחתא מאי הפסרת פנים ליכא בהו ל"ל משום דהיו מתענין על הברה שלא תבא על הציבור ואמר בפ"ק דתעניות ובפרק כתרא דמגילה דכריבא' נתר דיומא בעי רחמי דהייגו ממנח ואילך כדכתי' ואני יוסף ומשתוין עד מנח הערב וכמנח הער' קמתי מתעניתא ובקריבי בגדי מעילי ואכרעה על כרכי ואפרש כפי ג' שקי' הלכך התידו למבעי רחמי בעילנא דפרסי ידייהו דעת רבון הוא וענו ציבורא אמן כדמשמע בפרק הרואה אמי מתן דחזי תילמא ולא ידע מאי הזי ליקום קמי כהני בעילנא דפרסי ידייהו ולימא רבון העולמים חלום חלמתי וכו' :

בגעילה

מיי' פיד מה' תפלה סמג עשין קכח

דף כא ע"א

כד מכוס

תורה אור

מה שהבטחתנו ר' השקיפה ממעון קדשך מן השמים וגו' אמ' רב חסדא אין הכהנים רשאי' לכוף קישרי אצבעותיהן עד שיחזרו פניהם מן הציבור א"ר זירא אמר רב חסדא אין הקורא רשאי לקרות כהנים עד שיכלה אמן מפי הציבור ואין הכהני' רשאין להתחיל בברכ' עד שיכלה דיבור מפי הקורא ואין הציבור רשאין לענות אמן עד שתכלה ברכה מפי הכהנים ואין הכהנים רשאין להתחיל בברכה אחרת עד שיכלה אמן מפי הציבור ואמ' ר' זירא אמר רב חסדא אין הכהנים רשאין להחזיר פניהם מן הציבור עד שיתחיל שליח ציבו' בשים שלו' ואינן רשאין לעקור רגליהם ולילך עד שיגמור שליח ציבור שים שלום ואר' זירא אמר רב חסדא אין הציבור רשאין לענות אמן עד שתכלה ברכה מפי הקורא ואין הקורא רשאי לקרות בתורה עד שיכלה אמן מפי הציבור ואין התרגם רשאי להתחיל בתרגום עד שיכלה פסוק מפי הקורא ואין הקורא רשאי להתחיל בפסו' אחר עד שיכלה תרגו' מפי המתרגם אמר ר' תנחום א"ר יהושע בן לוי המפטיר בנביא צריך שיקרא בתורה תחילה ואמר רבי תנחום אמר רבי יהושע בן לוי אין המפטיר רשאי להפטיר בנביא עד שיגלל ס"ת ואמר רבי תנחום אמר רבי יהושע בן לוי אין שליח ציבור רשאי להפשיט את התיבה בציבור מפני כבוד ציבור ואמר רבי תנחום אמר רבי יהושע בן לוי אין הציבור רשאין לצאת עד שיגמל ספר תור' ויניח במקומו ושמואל אמר עד שיצא ולא פליגי הא דאיכא פיתחא אחרינא הא דליכא פיתחא אחרינא אמ' רבא בר אהינא אסבר לי אחרי האקיב דברי' תלכו בזמן שהכהנים כברכים את העם מה הן אומרי' אמר רבי זירא אמ' רב חסדא ברכו את ה' המלאכיו גיבורי כח וגומר ברכו' ה' כל צבאיו משרתיו עושי רצונו ברכו' ה' כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי את ה' במוספי דשבת מה הן אומרי' אמ' ר' אסי שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' הוגומר שאו ידיכם קודש וברכו את ה' ברוך ה' מציון שוכן ירושלם הללויה ולים נמי יברכך ה' מציון דכת' בההוא ענינא אמר יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי מתוך שהתחיל בברכותיו של הקב"ה מסיים בברכותיו של הקב"ה במנחתא דתעני' מאי אמרי' אמר רב אחא בר יעקב אם עונינו ענו בנו ה' עשה למען שמך מקוה ישראל ומושיעו בעת צרה למה תהיה כגר בארץ וגו' למה תהיה כאיש נרדם כגיבור לא יכול להושיע וגו'

ירמיה יד ס"ם

בנעילה

מה שהבטחתנו שתסכים על ידינו כדכתיב ואני מברכם : לכוף קשרי אצבעותיהם שפושטין אצבעותיהם כשמברכין ולא' שנאמרו סתרים לה' אלהינו שלהם כשלא כהני כדי שלא יהא קשרי אצבעות הם כחליות שכופפין ופושטין כהם: לא יהיו כהנים : לעקור רגליהם מן הדוכן אלא עומדין כפופין לפני התיבה ים ללמוד מכאן סדר נעילות כפיס כך הוא עוקר רגליו בעגולה מתקומו ובא לפני התיבה ומתפלל יהי רצון שתהא ברכה כו' כדלעיל ומתריך בה עד שתכלה אמן של הודאה מפי ציבור ואלים ציבור קו' כהנים אם שני הם ואם יחיד הוא אינו קורא והוא מזדר פניו מאילנו כדתכי' דאמ' לעיל לא' מן קורא כהנים וכשכלה ציבור מפי קורא מנרך אחר קדושה כו' ואחר כך מתחילין כברכה וכשכלה אמן אחרון מפי ציבור הן מחזירין פניהם וכופפין קשריהם אם רוצים ואלים ציבור מתחיל שים שלום והכהנים מתפללין רגונו של עולם עשינו מה שנגזרת עלינו כו' ומתריכין בה עד שתכלה ברכה מפי שלים ציבור ועוקרין רגליהם זה הולכין להם : עד שיכלה אמן של ברכת התורה וכל הני מצוה דתרי קלי לית מתעתי : עד שתגלל ספר תור' כמטפחתיו כדי שלא יהו הגוללי' טרודים מלשמוע הפטרה מפי המפטיר :

להפשיט את התיבה בציבור כל זמן שהציבור בבית הכנסת שהיה דרכם להכניס ספר תורה מבית אחר שמתפלל בו לבית הכנסת ופורסין בגדים נאים סביב התיבה ומניחין תוכה ובזיונין אותם בגמרא בפרק הקורא עד היכן מותר לעבור לפני התיבה בשעת הקריאה בציבור לעבור אם ספר תורה אין לך בזיון גדול מזה אלא לפי שאין הציבור יכולין לעכב אם עבר ולא יפסיקו הכנסת מן התיבה בפני הציבור שתהא ספר תורה להוליכו לבית המדרש וגומלין ספר תורה להוליכו לבית המדרש כדי שלא יפסיקו הכנסת ומניחין אותה בתוכה וכזיונין אלו הן שלא יעמוד אדם בתוכה ולא יעבור אחורי התיבה ולא יעבור בין ב' ספרי תורה ולא יעבור בין ב' כהנים ולא יעבור בין ב' בני אדם ולא יעבור בין ב' ציבורות ולא יעבור בין ב' תלמידי חכמים ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד גדול מחבירו ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מגולה ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם ערום ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מלוכלך ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מנוול ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכתם ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה שחין ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה שפחת ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה יבלת ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה חרס ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה חזזית ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה אלפס ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה ספחת ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה נתק ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה שבלת ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה פצעים ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה פצעי מכות ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה פצעי חבורות ולא יעבור בין ב' בני אדם שאחד מהם מוכה פצעי נג

בנעילה דיומא דכיפורי מאי אמ׳ אמ׳ מר זוטר ואמרי לה במתניתי׳ הנה כי כן יברך גבר ירא ה׳ יברכך ה׳ מציון וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך וראה בנים לבניך שלום על ישראל רבים אומרן רב יוסף אמ׳ בין כל ברכה וברכה ורב ששת אמר בהזכרת השם פליגי בה׳ רב מרי ורב זביד חד אמר פסוקא לקבל פסוקא וחד אמר אכל פסוקא אטר להו לכולהי אמר רבי חייא בר אבא כל האומרן בגבולין אינו אלא טועה אמר ר׳ חיננא כרפא חדע דבמקדש נמי לא מיבעי למימרינהי כלום יש לך עבד שמברכין אותו ואינו מאזין אמר רבי אחא בר חנינא רתדע דבגבולין נמי מיבעי למימרינהי כלום יש עבד שמברכין אותו ואין מסבי פנים א׳ ר׳ אבהו מריש הוה אמינא להו כיון דחזינא ליה לר׳ אבא דמן עכו דלא אמר להו אנא נמי לא אמינא להו ואמ׳ ר׳ אבהו מריש הוה אמינ׳ עינותנא אנא כיון דחזינא ליה לרבי אבא דמן עכו דאמר איהו חד טעמא ואמר אמוריה חד טעמא ולא קפיד אמינא לאו עינותנא אנא ומאי עינוותנותיה דר׳ אבהו דאמ׳ להדביתהו דאמורי דר׳ אבהו לדביתי׳ דר׳ אבהו הא דידן לא צריך ליה לדידך והאידנחין וזקיף עליה יקר בעלמ׳ הודעיד לי׳ אזלא דביתהו ואמרה ליה לר׳ אבהו אמ׳ לה ומאי נפק׳ ליך מינה מיני ומיניה יתקלם עילאה ותור׳ אבהו אימנו רבנן עלי׳ למנייה ברישא כיון דחזיה לר׳ אבא דמן עכו דנפישי ליה בעלי חובות אמר להו איכא רבה ר׳ אבהו ור׳ חייא בר אבא איקלעו להההוא אתרא רבי אבהו דרש באגדתא רבי חייא בר אבא דרש בשמעתא שבקוה כולי עלמא לר׳ חייא בר אבא ואזול לגביה ר׳ אבהו חלש דעתיה אמר ליה אטשל לך משל למה הדבר דומה לשני בני אדם אחד מוכר אבנים טובות ואחד מוכר מיני סידקית על מי קופצין לא על זה שמוכר מיני סידקית כל יומא הוה מלוה ליה רבי חייא בר אבא לרבי אבהו עד אושפיזיה משום יקרא דרבי קיסר ההוא יומא אלויה ר׳ אבהו לרבי חייא בר אבא עד אושפיזיה ואפילו הכי לא איתוחב דעתיה מיניה בזמן ששליח ציבור אומר מודים העם מה הם אומרים אמר רב מודים אנחנו לך ה׳ אלקינו על שאנו מודים לך ושמואל אמר אלהי כל בשר על שאנו מודים לך ר׳ סימאי אומר יוצרינו יוצר בראשית על שאנו מודים לך נהרדעי אמרי משמיה דרבי סימאי ברכות והודאות לשמך הגדול על שהחייתנו וקיימתנו על שאנו מודים לך רב אחא בר יעקב מסיי׳בה הכי כן תחיינו ותחננו ותקבצינו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חוקיך ולעשות רצונך בלבב שלם על שאנו מודים לך אמר רב פפא הילכך נימרינהי לכולהו אמר רבי רבי יצחק לעולם תהא אימת ציבור עליך שהרי כהנים פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי שכינה רב נחמן אמר מהכא ויקם המלך דוד על רגליו ויאמר שמעוני אחי ועמי אם אחי למה עמי ואם עמי למה אחי אמר רבי אלעזר אמר להם דוד לישראל אם אתם שומעין לי אחי אהם ואם לאו עמי אתם ואני רודה אתכם בטקל רבנן אמרי מהכ׳ דאין הכהני׳ רשאין לעלות בסנדליהן לדוכן וזו אחת מתשע תקנות שהתקין רבן יוחנן בן זכאי מאי טעמא לאו משום כבוד ציבור אמר רב אשי לא הרהם שמא ניפסקה לורצועה בסנדלו והדר אזיל למיקטריה ואמרי בן גרושה או בן חלוצה הוא : ברכת כהן אחת כו׳ : וכל

תהלים קיח

בנעילה דיומא דכיפורי מאי אמ׳ אמ׳ מר זוטר ואמרי לה במתניתי׳ הנה כי כן יברך גבר ירא ה׳ יברכך ה׳ מציון וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך וראה בנים לבניך שלום על ישראל רבים אומרן רב יוסף אמ׳ בין כל ברכה וברכה ורב ששת אמר בהזכרת השם פליגי בה׳ רב מרי ורב זביד חד אמר פסוקא לקבל פסוקא וחד אמר אכל פסוקא אטר להו לכולהי אמר רבי חייא בר אבא כל האומרן בגבולין אינו אלא טועה אמר ר׳ חיננא כרפא חדע דבמקדש נמי לא מיבעי למימרינהי כלום יש לך עבד שמברכין אותו ואינו מאזין אמר רבי אחא בר חנינא רתדע דבגבולין נמי מיבעי למימרינהי כלום יש עבד שמברכין אותו ואין מסבי פנים א׳ ר׳ אבהו מריש הוה אמינא להו כיון דחזינא ליה לר׳ אבא דמן עכו דלא אמר להו אנא נמי לא אמינא להו ואמ׳ ר׳ אבהו מריש הוה אמינ׳ עינותנא אנא כיון דחזינא ליה לרבי אבא דמן עכו דאמר איהו חד טעמא ואמר אמוריה חד טעמא ולא קפיד אמינא לאו עינותנא אנא ומאי עינוותנותיה דר׳ אבהו דאמ׳ להדביתהו דאמורי דר׳ אבהו לדביתי׳ דר׳ אבהו הא דידן לא צריך ליה לדידך והאידנחין וזקיף עליה יקר בעלמ׳ הודעיד לי׳ אזלא דביתהו ואמרה ליה לר׳ אבהו אמ׳ לה ומאי נפק׳ ליך מינה מיני ומיניה יתקלם עילאה ותור׳ אבהו אימנו רבנן עלי׳ למנייה ברישא כיון דחזיה לר׳ אבא דמן עכו דנפישי ליה בעלי חובות אמר להו איכא רבה ר׳ אבהו ור׳ חייא בר אבא איקלעו להההוא אתרא רבי אבהו דרש באגדתא רבי חייא בר אבא דרש בשמעתא שבקוה כולי עלמא לר׳ חייא בר אבא ואזול לגביה ר׳ אבהו חלש דעתיה אמר ליה אטשל לך משל למה הדבר דומה לשני בני אדם אחד מוכר אבנים טובות ואחד מוכר מיני סידקית על מי קופצין לא על זה שמוכר מיני סידקית כל יומא הוה מלוה ליה רבי חייא בר אבא לרבי אבהו עד אושפיזיה משום יקרא דרבי קיסר ההוא יומא אלויה ר׳ אבהו לרבי חייא בר אבא עד אושפיזיה ואפילו הכי לא איתוחב דעתיה מיניה בזמן ששליח ציבור אומר מודים העם מה הם אומרים אמר רב מודים אנחנו לך ה׳ אלקינו על שאנו מודים לך ושמואל אמר אלהי כל בשר על שאנו מודים לך ר׳ סימאי אומר יוצרינו יוצר בראשית על שאנו מודים לך נהרדעי אמרי משמיה דרבי סימאי ברכות והודאות לשמך הגדול על שהחייתנו וקיימתנו על שאנו מודים לך רב אחא בר יעקב מסיי׳בה הכי כן תחיינו ותחננו ותקבצינו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חוקיך ולעשות רצונך בלבב שלם על שאנו מודים לך אמר רב פפא הילכך נימרינהי לכולהו אמר רבי רבי יצחק לעולם תהא אימת ציבור עליך שהרי כהנים פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי שכינה רב נחמן אמר מהכא ויקם המלך דוד על רגליו ויאמר שמעוני אחי ועמי אם אחי למה עמי ואם עמי למה אחי אמר רבי אלעזר אמר להם דוד לישראל אם אתם שומעין לי אחי אהם ואם לאו עמי אתם ואני רודה אתכם בטקל רבנן אמרי מהכ׳ דאין הכהני׳ רשאין לעלות בסנדליהן לדוכן וזו אחת מתשע תקנות שהתקין רבן יוחנן בן זכאי מאי טעמא לאו משום כבוד ציבור אמר רב אשי לא הרהם שמא ניפסקה לורצועה בסנדלו והדר אזיל למיקטריה ואמרי בן גרושה או בן חלוצה הוא : ברכת כהן אחת כו׳ : וכל

מ״ק ז׳ ב

דף כה

ל״ה דף לח

דף כה

בנעילה דיומי לכיפורי מאי לא תימר בנעילה דתעניתא פי׳ היכא דלא נמנכתא דהא מצטער כפר כנעלה פרק כיצד דתעניתא הוה כמי נעילה מכל מוסף לא הוה ליה : כל המומרס בגבולין אינו אלא טועה פירש״י מע״ג דאמרי בפרק דף כו הרואה הני מתן דמזי מלמא וכו׳ דהתם מצוה שכנס התירו שמא חלוש מפיכן הוא שנדיך רפואה דהא לפילו בשבת התירו להתענות תענית חלום : פירש״י הכי כולהו רבי חייא בר אבא והרבי מינה כ״ל פפא והרבי אבהו הילכתא כיניהו : על שאנחנו מודים לך בערוך בערך הודאה פירש רב מצה דאם יזיבה בן מרנע יעקב דקא מודו ציבור על שליח ציבור היכי סומכין ומאי על שאנו מודי׳ לך על הסודאה דקאמר שליח ציבור וקא עבו מיכן ואילך כיון דמיבעי לי׳ למימר ה׳ כמו כן מפרק שלישי דמגילה האומר מיני עובר לפני התיבה בסנדל אף יחף לא יעבור אלמא דאפילו לפני התיבה מותר לעבור בסנדל והכי מסיק בהדיא בפרק הרואה אמר רבא מה ניתו מקפנדריא קפיד מינים ארקיקה ומנעל לא קפיד מינים אף בית הכנסת קפנדריא מסיר ארקיקה ומנעל שרי : וכל

שמא תפסוק רצועה בסנדלו פירש ר״ח שתצא מינה דמותר ליכנס בבית הכנסת בסנדל ומנעל דלא מסרו אלא שלא לעלות בדוכן בסנדל ורבי הביא כמו כן מפרק שלישי דמגילה האומר מיני

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0083
DFG

וכל כך למה לפי שאין עונין אמן במקדש תנו רבנן מנין שאין עונין אמן במקדש שנא׳ קומו וברכו את ה׳ אלקיכם מן העולם ועד העולם ומנין שעל כל ברכה וברכה תהילה שנאמר ורומם על כל ברכה ותהילה ברכה תן לו תהילה: מתני׳ ברכות כהן גדול כיצד חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנה לראש הכנסת וראש הכנסת נותנה לסגן והסגן נותנה לכהן גדול וכ״ג עומד ומקבל וקורא אחרי מות ואך בעשור וגולל את התורה ועומד ומניחה בחיקו ואומר יתר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפיקודים קורא על פה ומברך עליה שמנה ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודייה ועל מחילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ועל ירושלם והשאר תפילה: גמ׳ שמעת מינה חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב אמר אביי כולה כשום כבודו דכהן גדול הוא: וכהן גדול עומד ומקבל וקורא ובו׳: עומד מכלל דיושב הוא והאמר מר אין ישיב בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד שנאמ׳ ויבא המלך דוד וישב לפני ה׳ ויאמר מי אנכי וגו׳ כדאמ׳ רב חסדא בעזרת נשים הכא נמי בעזרת נשים מיתיבי היכן קורין בו בעזרה ר׳ אליעזר בן יעקב אומר בהר הבית שנאמר ויקרא

וכל כך למה לפי שאין עונין אמן במקדש תמיה והלא היו שונין כרוך כ״מ כשהיו שומעין שם הקדוש בפרק תמר° לפי התמונה וכפ׳ טרף° בקלפי וזה היה לפסק גדול מעניית אמן ועוד שהיו נופלין על פניהם שהרי כשהיו שומעין את השם מפי כהן גדול בשעת הגרלה היו נופלין על פניהם כדתניא בתוספתא כיוצא בו הקרובים היו נופלין על פניהם והרחוקים היו אומרים בש״מ ולא שנו אלא היה זן מעם על שהיה תחילה מהן וכרחמה דהתם ס״ל הקרובים היו נופלים וכל שכן שהיו אומרים בש״מ ולא הרחוקים לא היו נופלים שלא בלה נפילה היו אומרי׳ והיה שם הקדו׳ מתעלם ומשכח מן השומעים קודם שהיו זוכין משם מכל מקום קל חומר שהיו מפסיקין בעניית ש״מ ולו היו שונין בש״מ לו לשתר כשהיו שומעין שם הנכבד והנורא ולא היו מפסיקין עד סוף הפסוק ולפי שלא היו מפסיקין בין פסוק לפסוק תשוב להו כמו ברכה אחת:

ומנין סעל כל ברכה תהילה שנאמר ורומם על כל ברכה ותהילה° ותנא תהילה יחפרש בפ״ג דמסכ׳ תענית סהיא כש״כ:

שמעת מינה חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב פירש רבי יצחק בר מרדכי בפר° כח לו מרחם דלסגן קאי שמקבל ס״ת מראש הכנסת ומניחו מקבלה מחזן את הכנסת נחתא שזה חלק לו לסגן כבוד שהרי הכנסת כרוך לקבל מיד חזן הכנסת וליתן לסגן ומשני אביי כולן משום כבודו דכהן גדול הוא ס״ד לומר שלא יקבל הסגן אלא על פי הכהן גדול ומכיון שהסגן מקבל מיד הכנסת ונותן לכהן גדול הוא מקבלה ממנו:

שמעינן מינה תלמיד חכם אינו רשאי לישב בפני רבו ומשמע דפליג ליה כ״ג אקרא לסגן וסגן לראש הכנסת כדפסיק התם ס״ש מהלן והילכתא חולקין כבוד לתלמיד אין חולקין כבוד להילכתא להילכתא לית לקרא ולית ליה לכ״ג קרא אלא פליג ליה לכ״ג ומסתברא כוותיה דפליג לפסוק כדפירש״י בפלוגתייהו דהלכתא לפסוק כמ״ד חולקין ומי׳ דלא פליג לפסוק כמ״ד אין חולקין:

והאמר מר אין ישיב בעזרה לא ידעתי מקומו ומייתי לה בפ״ק דיומא ובפרק שבועת יותמין ובפ״ב דזבחים לכחלק° בגמרא לג מלכים מקומו ומורי הרב ר׳ מאיר בר קלונימוס הרמני מקומו בתוספתא דסנהדרין בפרק כהן גדול וגרסה בתוספתא דרבי חייא מקומה דמקו כירושלמי לא כן תני ר׳ חייא לא היתה ישיבה בעזרה אלא לבתי בית דוד ואמר רבי יהודה בשם ר״ל לא לבתי בית דוד לא היתה ישיבה בעזרה תיפתר שמשיך לו כסא והכתיב ויבא המלך דוד וישב לפני ה׳ אמר רבי חייא ר׳ נגרי שם עצמו בתפלה תמן תנינן יצחק היה רגיל להתפלל בשדה ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב כתיב הכא ויבא המלך דוד וישב לפני ה׳ וכתיב התם ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב מה שיחה האמורה כאן תפלה אף שיחה האמורה התם תפלה רבי יהודה בר פזי בשם רבי יוחנן אמר אף על פי שנאמר כאן וישב ונאמר להלן וישב מה ישיבה האמורה להלן תפלה אף ישיבה האמורה כאן תפלה ומה ישיבה האמורה להלן בבתי בתי דוד אף ישיבה האמורה כאן בבתי בתי דוד ומה ישיבה האמורה להלן בעזרה אף ישיבה האמורה כאן בעזרה ומה ישיבה האמורה להלן לפני ה׳ אף ישיבה האמורה כאן לפני ה׳ ומה ישיבה האמורה להלן לשם תפלה אף ישיבה האמורה כאן לשם תפלה ומה ישיבה האמורה להלן לשם מלכות בית דוד בלבד מסתבר מקומו מקום היתה ישיבה לכל אדם ומינה דייק דכסאו היה כתון מן לעזרה מכלל דלפי לעצמו מן ישיבה בעזרה ותו הוה ליה למימר ויבא המלך דוד וישב לפני ה׳ ולא כן מ״ר הוה ליה למימר ויבא המלך דוד וישב לפני ה׳ ולא כן מ״ר שפיר ורבותיהם דבר יבדה וכתיב ברפים עומדים ממעל לו וכתיב וכל בנין השמים עומדים מימינו ומשמאלו למעלה מיתיבי מחי׳ דוד ויושב ומחי׳ ר׳ חמי לך כתבי בית דוד מיון להן ישיבה בעזרה מהו וישב לפני ה׳ שנאמר ועלי הכהן יושב על הכסא עם מזוזה ישיב עצמו בתפלה ואם לרי״ש ס״ד היתה ישיבה ל״ל שנאמר יושב ומ

ויקרא כו׳ נספר עזרא כתיב קתני מיהא לרבנן בעזרא הוקרא: מתני׳: נכדי אלא יפסוק התורגמן הוא ספרסת שור או כשב קרוב לפרסת לחברי מות ולא נמר התורגמן לתרגם עד שזה רומז לו כך בעשור ומתחיל כשמפסי זה: ועד כמה מלגלגין בנביא: כגון בעניין אחד מלגלגין בתורה כגון מתניתין דתרוייהו בעניינא ד״א כיצד הילוך מלגלגין נכדי אלא יפסוק וכדייתא דקתני דאפילו נכדי אלא יפסוק תורגמן תורה אור נחמיה ח׳ ויקרא בו לפני הרחוב אשר לפני שער המים אמר רב חסדא בעזרת נשי: וקורא אחרי מות ואך בעשור: ורמינהו מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה אמר אביי לא קשיא כאן בכדי שיפסוק התורגמן כאן בכדי שלא יפסוק התורגמן והא עלה קתני מדלגין בנבי׳ ואין מדלגין בתור׳ ועד כמה מדלגין עד כדי שלא יפסו התורגמן מכלל דבתור׳ כלל כלל לא אלא אמ׳ אביי לא קשיא כאן בענין אחד כאן בשני עניינין והתניא מדלגין בתורה בענין אחד ובנביא בשני עניינין וכאן וכאן בכדי שלא יפסוק התורגמן ואין מדלגין מנביא לנביא ובנביא של שנים עשר מדלגין ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחילתו: ויגלל את התורה ומניחה בחיקו כו׳: וכל כך למה שלא להוציא לעז על ספר תורה: ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה: וליכרכיה לספר וליקרי אמר רב הונא בר יהודה אמר רב ששת לפי שאין גוללין ספר תורה בציבור וליתי ספר תורה אחרינא וליקרי רב הונא בר יהודה אמר משום פגמו של ראשון ר״ש בן לקיש אמ׳ לפי שאין מברכין ברכה שאינה צריכה ומי חיישי׳ לפגמא והאמר רבי יצחק נפחא ראש חדש טבת שחל להיות בשבת מביא שלש תורות וקורא אחת מעניינו של יום ואחת של ראש חדש ואח׳ בשל חנוכ׳ תלתא גברי בתלתא סיפרי ליכא פגמא חד גברא בתרי סיפרי איכא פגמא: ומברך עליה שמנה ברכות כו׳: תר״ על התורה כדרך שמברכין בבית הכנסת ועל העבודה ועל ההודאה ועל מחילת עון כתיקנן על ר״סקדש בפני עצמן ועל ר״כהנים בפני עצמן על ישראל בפני עצמן ועל ירושלם בפני עצמן: והשאר תפילה: תנו רבנן השאר תפילה תחינה רינה ובקשה שעמך ישראל צריכין ליושע וחותם בשומע תפילה מכאן ואילך כל אחד ואחד מביא ספר תורה״ מתוך ביתו וקורא בו וכל כך למה כדי להראות חזיתו לרבים:

מתני׳: פרשת המלך כיצד מוצאי י״ט הראשון של חג בשמיני במוצאי שביעית עושין לו ביתמה של עץ בעזרה והוא יושב עליה שנאמר מקץ שבע שנים במועד וגומ׳ חזן הכנסת נוטל ס״ת ונותנה לראש הכנסת וראש הכנסת נותנה לסגן והסגן נותנה לכהן גדול וכ״ג נותנה למל״ך והמלך עומ׳ ומקבל וקורא יושב אגריפס המלך עמד וקבל וקרא עומד ושבחוהו חכמי׳ וכשהגיע ללא תוכל לתת עליך איש נכרי זלגו עיניו דמעות אמרו לו אל תתירא אגריפס אחינו אתה אחינו אתה וקורא מתחילת לא תוכל עד שמע ושמע והיה אם שמוע עשר תעשר כי תכלה לעשר ופרשת המלך וברכות וקללות עד שנומר כל הפרשה ברכות שכהן גדול מברך אותן המלך מברך אותן אלא שנותן של רגלים תחת מחילת העון: גמ׳: בשמיני סלקא דעתך אימא בשמיני׳ וכל הני למה לי צריכי דאי כתב רחמנא מקץ הוה אמינ׳ נימנו מהשתא ואע״ג דלא מתרמי בשמיטה כתב רחמנא שמיטה ואי כתב רחמנא שמיט׳ ה״א בסוף שמיטה כתב רחמנ׳ במועד ואי כתב במועד ה״א מריש שתא כתב רחמנא בחג הסוכו׳ ואי כתב רחמנא בחג הסוכות הוה אמינא אפי׳ט אחרון כתב רחמנא בבוא כל ישרא מאתחלתא

כתב רחמנא בחג הסוכות תימה הקתה לכתב בחג הסוכות במועד למה לי ועוד לא ליכתוב אלא מקץ שבע שנים שנת השמיטה בשמיטה כל ישראל לראות ואלא יבואו ילמדו שנאמר למען ילמדו וי״ל מסתברא מיהו במועד לא הוה צריך ומילתא למכתב מיבעי ליה לכתוב משום דבכל יום ישראל ליראות משמע מתחלת המועד ביום ראשון קמ״ל במועד דמשמע כתוך המועד ואלא כבר כל ישראל דמשמע מתחלת למועד לא ביום כ׳ אלא ביום ג׳ אלא במועדי יום טוב הראשון אבל לפי ר״י תימה לפי למה לי טעמא ביום טוב ראשון לא תיקון ביום תיקון דומה ל״ט כיון דגזירת הכתוב לקראת מתחלת המועד יקראנו בלא ביום מבלי להכי מסתבר כלפי ונראה דהיו בונין הבימ׳ מערב י״ט בגין של פרקים וכשולו של מועד לא היו עושין סוס בגין שלא מקיימין אותה ומחזירין הפרקים יחד ואם לא בנו אותה מערב יום טוב נראה דבניינה לא היה דומה לפי׳ שולו של מועד: מנוס

מיי׳ פ״ב מה׳ תפלה טור ת״ח סי׳ קמ״ד

נר מצוה

יומא דף כט ע״ב מגילה דף כב

מסכת סופרים פ״ג ה״ד

מגילה דף כב ע״ב

יומא דף ע ע״ב

יומא דף ע״א ע״ב

מסכת סופרים פ״ג ה״ד

מסכת סופרים פ״ג ה״ד

מסכת סופרים פ״ג ה״ד

מצוה שמני והכי פרכינן נמי בפרק כ"ג בסנהדרין גבי מלך התנן לא
דף יט חולץ ולא חולצין להתורה יכולה אומר אם רצה לחלוץ וליבם
וכתב לטוב ליבי והתמר רב חסי וכו' ומשני מצוה שמני וקשיא לר"י לימני לא
דף יז משני הכי פרק שני דכתובות מעבירין את המת לפני כלה וזה וזה לפני
מלך ישראל אומרו עליו על מנת שיפס המלך
שעבר לפני הכלה ושמחו חכמים וקם
פריך מכלל דשפיר עבד והתמר רב חסי
וכו' ומשני פרש"י דרכים הוה והתמי לא משני
מצוה שמני ותן ליכא למיתמה והא הייט
גופיה דרב חסי תייבי במקום מצוה
דמעיקרא תמרינן מפילו למאן דאמר הרב
שמחל על כבודו כפודו מחול כשיש שימחול
על כבודו אין כבודו מחול ומותיב ליה
מעשה ברבי שמעון ורבי יהושע ורבי נהוראי שמוע
שהיו מסובין בבית המשתה בנו של ר"ג כו
ברבי וקיי"ל עומד ומקשה עליהן וכו'
אלא אי אתמר הכי לית תמר רב חסי
מפילו למ"ד כשיש שימחל על כבודו לסייעו
רבי יהושע שקבל הכוס מרבו וכן רבי
שמעון בר נהוראי מלך שמחל על כבודו אין
כבודו מחול משמ' אפי' במקום מצוה דומיא
דכשיש כהנים מעשה דרבן גמליאל שהיה
עומד מצוה ומחל על כבודו כשכל לתרץ
דוקא הכא שייך למימר מצוה שמני דמחל
על כבודו משום מצוה לתורה שמוע כבוד
דף יט והשתא וכן הייט דפרק כ"ג דחולץ אם
מיבם מוחל על כבודו כדי לקיים מצות
מלך עולמים ומיהא כעצמו שמיחת שכינה
דף יז דף לב עליו מכל הייט דכתובות ופ"ק דקידושין
שמוחל על כבודו כדי לחלוק כבוד לבשר
ודם כגון לכלה ת"ח מוה גזיר הכתוב הוא
שהיו מוחל מפילו במקום מצוה שהרי
מצות כיבוד עצמו שהן נוהגין לעשות בו
למלך בשר גדולה ממצות כיבוד שחייב
המלך לנהוג בהו שהרי גם עליהן תמרה
תורה שום תשים עליך מלך שתהא אימתו
עליך ולא אימתך עליו נמצא דמה שהמלך
מפבדו ליכא מצוה:

אומנו היום נתחייבו ישראל בלייה
ירושלמי תני ר' חינגא כ"ג אומר
הרבה חללים נפלו בחותו יום שהחניפו לו
ודבר תמוה לומר שם היה רחוי מפני התורה
כיון דאמו היתה מישראל אלא משום דזילת
מילתא כמו שפירש"י שיתחייבו על החניפה
מועטת כזאת עונש גדול ופיר' ר"י מע"ג ירמי"ה
דף קנ דאמר בפרק מצות חליצה וכפ' החולץ נבי
דף פה רב מרי דמניחים רב אפורסי דכבל ונבי

מוספיזכניה דרב אלא נר אהבת אם היתה אמו מישראל ושררות בעלמא דלינהגי שררות בתתא ודרשינן סוס
תשים עליך אלך מקרב אחיך מלמד שאין ממנין עליך מלך עד שיהא מקרב אחיך כדאין ממנין כשאל
עליך מלך דקפיד קרא גבי מלך עד שיהא אחיך ואמו מישראל ואי היתה החניפה במלך בזרוע אלא כדין תורה והולו לו והחזיקו בכך נהי אלא
יוכל למחות היכא דאין ליסתוק ולא להחזיק והוא עונש החנופה בלבד עבירה שבתוכו אחתת ירושלמי מפגיו ואינו חוטא על ירושת הקב"ה ונעשה עין
שלמעלה כאילו היתה שומעת בירושלמי לעזרה יותר בגמרא אין כודקין אין המוכח כתיב שום תשים עליך מלך אין לי אלא מלך מנין לרבות שוטרי הרגים
ונגפי נדקה וסופרי דיינין מכין בלשונות ת"ל מקרב אחיך תשים עליך מלך כל שתשימוהו עליך לא יהו אלא מן הכשרין שבאחיך:

סמחניף לחבירו ים לפרש אלא במקום שכנה אבל ים במקום מרבעה כלומר שולח חול לחרשת דישראל לוו נהלי תרי
בני חוורי קם חד אחתי לחברים אמ' ליה לעולם אין לפרש לו בית הבחירה כי חתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה למאי חם ואלו
מחזקין ידי עוברי עבירה מ"ל דרבי יוחנן נפשך הגלתה:

הדרן עלך אלו נאמרין

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0086
DFG

מסורת המ"ס

נתולה גדולה כמו וגמל: מסך ידו הקב"ה מפיות את לוצצים: ולא יגורך רע לא יגוד עמך רע וגבי מספרי לשון הרע כתיב דכתיב בהסוג פרשתא כי יתן בפיהו ככוסם ונומר:

הדרן עלך אלו נאמרין

משוח מלחמה כהן סגן הדיוט לכך סגמיך וגגש הכהן וגומר וכגמרא פרק מאי קמיר: ויקומו האנשים כתיב גבי פקח בן רמליהו סגלחם עם חמז כדכרי רימי שסגו מבני יהודה הרב ושם היה נביא עודד שמו והוכיחם לבני יסרל ואמר להם בחמת ה' על בני יהודה אתם בידכם והפיתם בהם לתין מרפא ועתה אתם אומרים לכבוש אותם לעבדים סמעוני והסיבו את האסירים וגו': לכל כוסל כל הכוסלים שבהם שתין יכולין לילך כרגליהם: נהלת סוסים גגף סוסים קרוי נהלה בלשון המקרא: קלגסין פיילות: הגפת תריסין מגיפין וסוגרין ומלכלין התריסין זה סמוך לזה כדי שיכקעו זה על זה והקול נשמע כקול המון לחיים על שכגדם: סוכך שר צבא הדרעזר: גמ': מאי קאמר היכי לילף לשון הקודש מהכא: דומיא דסוטר תרומת הוא הסופט ממונה על הסוטר שהסוטר עשוי לנגוס את מי סיגוה הסופט לכוף: ואימא סגן מדבר דברים הללו דהא ממונה הוא ויש ממונה על גביו: למה סגן ממונה לחיוב דבר הוא ממונה ומוכן שאם אירע כו' לאחד בעוד שלא אירע פסול לכהן גדול הוא לסגן גדולה של כלום: מאי שנא שמע ישראל למה מתחיל בלשון זה: פעמים מדבר עמהם אחת בספר ואחת במלחמה בספר מה הוא אומר

שמעו

ויהי הוא בשער בנימן ושם בעל פקידות ושמו יראיה בן שלמיה בן חנניה ויתפש את ירמיה הנביא לאמר אל הכשדים אתה נופל ויאמר לו ירמיה שקר אינני נופל אל הכשדים ולומר וכתיב ויתפש ירמיהו ויביאהו אל השרים ואל אלעזר כל עדה שיש בו חנופה מאוסה כנידה שנאמר כי עדת חנף גלמוד שכן בכרכי הים קורין לנידה גלמודה מאי גלמודה גמולה מבעלה ואמר רבי אלעזר כל עדה שיש בה חנופה לסוף גולה כתיב הכא כי עדת חנף גלמוד וכתיב התם ואמרת בלבבך מי ילד לי את אלה ואני שכולה וגלמודה גולה וסורה וגומר אמר רבי ירמיה בר אבא ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה כת ליצים וכת חניפי וכת שקרים וכת מספרי לשון הרע כת ליצים דכתיב משך ידו את לוצצים כת חניפי דכתיב כי לא לפניו חנף יבא כת שקרים דכתיב שקרים לא יכון לנגד עיני כת מספרי לשון הרע דכתיב כי אל אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע צריק אתה ה' לא יגור במגורך רע:

הדרן עלך אלו נאמרין

משוח מלחמה בשעה שמדבר אל העם בלשון הקודש היה מדבר שנא' והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן וזה כהן משוח מלחמה ודבר אל העם בלשון הקודש ואמר אליהם שמע ישראל וגומר על אויביכם ולא על אחיכם לא יהודה על שמעון ולא שמעון על בנימן שאם תפלו בידם ירחמו עליכם כמה שנאמר ויקומו האנשים אשר נקבו בשמות ויחזיקו בשביה וכל מערומיהם הלבישום מן השלל ולבישום וינעילום ויאכילום וישקום ויסכום וינהלום בחמורים וגומל לכל כושל וביאום יריחו עיר התמרים אצל אחיהם וישובו שומרון וגומר על אויביכם אתם הולכים שאם תפלו בידם אין מרחמין עליכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו וגומר אל ירך לבבכם מפני צהלת סוסים וציחצוח חרבות אל תיראו מפני הגפת תריסין ושפעת הקלגסין אל תחפזו מקול קרנות אל תערצו מפני קול צווחות כי ה' אלקיכם ההולך עמכם הן באין בניצחונו של בשר ודם ואתם באים בניצחונו של מקום פלשתים באו בניצחונו של גלית מה היה סופו לסוף נפל בחרב ונפלו עמו בני עמון באו בנצחונו של שובך מה היה סופו לסוף נפל בחרב ונפלו עמו ואתם אי אתם כן כי ה' אלקיכם ההולך עמכם להלחם לכם וגומר זה מחנה הארון: גמ': מאי קאמר הכי קאמר שנאמר ודבר ולהלן אומר משה ידבר והאלקים יעננו בקול מה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש ונגש הכהן ודבר אל העם יכול כל כהן שירצה ת"ל ודברו השוטרים מה שוטרים בממונה אף כהן בממונה ואימא כהן גדול דומיא דשוטר מה שוטר שיש ממונה על גביו אף כהן שיש ממונה על גביו ת"ש כהן גדול בעבודתו קאמר ואימא סגן סגן לאו ממונה הוא דתניא אמר רבי חנינא סגן הכהנים למה סגן ממונה שאם אירע בו פסול בכהן גדול נכנס ומשמש תחתיו: ואמר אליהם שמע ישראל: מאי שנא שמע ישראל אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל אפילו לא קיימתם אלא קריית שמע שחרית וערבית אי אתם נמסרין בידם: אל ירך לבבכם אל תיראו וכו': תנו רבנן פעמים מדבר עמם אחת בספר ואחת במלחמה בספר מה הוא אומר

שמעו

שמעו דברי מערכי המלחמה וחזרו במלחמה
מה הוא אומר אל ירך לבבכם אל תיראו ואל
תחפזו ואל תערצו כנגד ארבעה דברי׳ שאומות
העולם עושין מגיפין ומריעין צווחין ורומסין:
פלשתים באו בניצחונו של גליות כו׳: גליות
אמר רבי יוחנן שעמד בגילוי פני׳ לפני הקב״ה
שנאמר °ברו לכם איש וירד אלי ואין איש אלא
הקב״ה שנאמר ה׳ איש מלחמה אמר הקב״ה ר״ה
הריני מפילו על יד בן איש שנא׳ °ודוד בן איש
אפרתי הוא אמר רבי יוחנן משום רבי מאיר
בשלשה מקומות נכתוב לכרו פיו לאותו רשע אחד
ברו לכם איש וירד אלי ואידך אם יוכל להלחם
אתי והכני וגו׳ ואידך דקאמר לי׳ לדוד °הכלב
אנכי כי אתה בא אלי במקלו׳ דוד נמי אמ׳ ליה
°ואתה בא אלי בחרב בחנית ובכידון הדר אמ׳
ליה ואני בא אליך בשם ה׳ צבאות אלקי ישרא
מערכות ישראל אשר חרפת ויגש הפלשתי
השכם והערב אמר ר׳ יוחנן כדי לבטלן מק״ש
שחרית וערבית ויתייצב ארבעים יום אמר רבי
יוחנן כנגד ארבעים יום שנתנה בהן תורה
°ויצא איש הבינים ממחנות פלשתים וגו׳ מאי
בינים אמר רב שבאונה מכל מום ושמואל
אמר בינוני שבאחיו דבי רבי שילא אמ׳ שהוא
עשוי כבנין רבי יוחנן אמר בר מאה בפי וחדא
נאנאי וגלית שמו מגת חני רב יוסף שהכל דשין
את אמו כגת כתיב מערות וקרינן מערכות
תני רב יוסף שהכל הערו באמו כתיב °הרפה
וכתיב ערפה רב ושמואל חד אמר הרפה שמה
ולמה נקרא שמה ערפה שהכל עורפין אותה מאחריה וחד אמר ערפה שמה ולמה
נקרא שמה הרפה שהכל דשין אותה כהריפות וכן הוא אומר °ותקח האשה ותפרוש
המסך על פי הבאר ותשטח עליה הריפות ואי בעית אימא °מהכ אם תכתש את האויל
במכתש בתוך הריפות בעלי ואת ארבעת °אלה יולדו להרפה בגת ויפלו ביד דוד וביד
עבדיו מאי ניהו אמר רב חסדא כף ומדון גלית וישבי בנוב ויפלו ביד דוד וביד עבדיו
דכתיב °ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה אמר רבי יצחק אמר הקב״ה יבואו בני
הנשוקה ויפלו ביד בני הדבוקה דרש רבא בשכר ארבע דמעות שהורידה ערפה על
חמותה זכתה ויצאו ממנה ארבעה גיבורים שנאמר °ותשאנה קולן ותבכינה עוד כתי׳
חץ חניתו וקרינן עץ חניתו אמר רבי אלעזר עדיין לא הגיענו לחצי שבחו של אותו רשע
מכאן שאסור לספר בשבחן של רשעים ולא לפתח ביה כלל לאודועי שבחיה דדוד:
בני עמון באו בניצחונו של שובך כו׳: כתיב שובך וכתיב שופך רב ושמואל חד אמר
שופך שמו ולמה נקרא שמו שובך שעשוי כשובך וחד אמר שובך שמו ולמה נקרא שמו
שופך שכל הרואה אותו נשפך לפניו בקיהון °אשפתו כקבר פתוח כולם גיבורים רב
ושמואל ואמרי לה רבי אמי ורבי אסי חד אמר בשערי שזורקין חץ עושין אישפרות
אישפתות של חללים ושמא תאמר שאומנין בקרב תלמוד לומר כולם גיבורים וחד
אמר בשעה שעושין צורכיהן עושין אישפתות אישפתות של זבל ושמא תאמר מפני
שחולי מעיים הם תלמוד לומר כולם גיבורים אמר רב מרי שמע מינה האי מאן דנפיש זיבליה חולי מעיים דהוא למאי נפקא
מינה ליטרח בנפשיה °דאגה בלב איש ישחנה רבי אמי ורבי אסי חד אמר ישיחנה מדעתו וחד אמר ישחנה לאחרים: ואתם
אי אתם בני׳: וכל כך למה מפני שהשם וכל כינויו

מאה פעמים ואחד נאמרו בפרק המולך למערכה ומיניין למה תלוי
לת ש״מ מתעברת וחוזרת ומתעברת לת ש״מ שמין הלם מתעברת
משני בני לדם בלחת ופליגי עלרבנן דהגדתה דרבנן דהגדתה לומרי׳ ויצא
לים הבינים ממערכות פלשתים ממאה ערלות פלשתים שהערו בה מאה
ערלות אמר רבי מתניה ולא פליגין עד
שלא נפרע הזרע הלם מתעברת משני
בני לדם בלחת משנפרע הזרע לין הלם
מתעברת משני בני לדם בלחת זה משמע
שכולן מאה היו לכותיו שהרי מכולן
מתעברה אחד ולא בפרס״י שפיר אחד נאמר
שם מיכן ופי׳ הערוך נאמר כלב שכלא
עליה מאה לכשים וכלב אחד וכן מפורש
בירקרע רבה ובאגדה דשמואל אמר רבי
יצחק אותה הלילה שפירסה ערפה
מחמותה נתערבו בה ניים של מאה בני
הלם הלת לכתיב והוא מדבר עמה והנה
לים הבינים ואומר ממערכות הפלשתים
ממערות כתיב ממאה ערלות פלשתי׳ רבי
תנחומא אמר אף כלב אחד שנאמר ויאמר
הפלשתי אל דוד הכלב אנכי ואומר והוא
התם ויתייצב ארבעים יום אמר רבי
ברכיה ר״י יצחק בשכר ארבעים פסיעות שהלכה ערפה עם חמותה נפלה לבנה
ארבעים יום:

מפני שהשם וכל כינוי מוכתי בחרון
תוספתא כי ה׳ אלקיכם ההולך
עמכם זה השם הנתון בחרון שנאמר
ויחלה אותם משה ואומר מלמד שהיה
פנחס מהלך מלחמה ובלי הקודש זה חרון
דים אומריש אז כנגלי בהונה שפתאר וכנגלי
הקודש אתה למדין ר״ל אומר שני מרגוות
היה עמהם זה שיצא עמהן למלחמה היו
מ שכרי לוחות שנאמר ויסעו מהר ס״ג
ואומר זה שהיה עמהן היה בו ס״ת שנאמר
ויעפילו לעלות ואומ׳ ובירושלמי ממרי חרון
אחד היה:

מאלו התוספות לא מצאתי יותר

ולמה נקרא שמה ערפה שהכל עורפין אותה מאחריה וחד אמר ערפה שמה ולמה
נקרא שמה הרפה שהכל דשין אותה כהריפות וכן הוא אומר °ותקח האשה ותפרוש
המסך על פי הבאר ותשטח עליה הריפות ואי בעית אימא °מהכ אם תכתש את האויל
במכתש בתוך הריפות בעלי ואת ארבעת °אלה יולדו להרפה בגת ויפלו ביד דוד וביד
עבדיו מאי ניהו אמר רב חסדא כף ומדון גלית וישבי בנוב ויפלו ביד דוד וביד עבדיו
דכתיב °ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה אמר רבי יצחק אמר הקב״ה יבואו בני
הנשוקה ויפלו ביד בני הדבוקה דרש רבא בשכר ארבע דמעות שהורידה ערפה על
חמותה זכתה ויצאו ממנה ארבעה גיבורים שנאמר °ותשאנה קולן ותבכינה עוד כתי׳
חץ חניתו וקרינן עץ חניתו אמר רבי אלעזר עדיין לא הגיענו לחצי שבחו של אותו רשע
מכאן שאסור לספר בשבחן של רשעים ולא לפתח ביה כלל לאודועי שבחיה דדוד:
בני עמון באו בניצחונו של שובך כו׳: כתיב שובך וכתיב שופך רב ושמואל חד אמר
שופך שמו ולמה נקרא שמו שובך שעשוי כשובך וחד אמר שובך שמו ולמה נקרא שמו
שופך שכל הרואה אותו נשפך לפניו בקיהון °אשפתו כקבר פתוח כולם גיבורים רב
ושמואל ואמרי לה רבי אמי ורבי אסי חד אמר בשערי שזורקין חץ עושין אישפרות
אישפתות של חללים ושמא תאמר שאומנין בקרב תלמוד לומר כולם גיבורים וחד
אמר בשעה שעושין צורכיהן עושין אישפתות אישפתות של זבל ושמא תאמר מפני
שחולי מעיים הם תלמוד לומר כולם גיבורים אמר רב מרי שמע מינה האי מאן דנפיש זיבליה חולי מעיים דהוא למאי נפקא
מינה ליטרח בנפשיה °דאגה בלב איש ישחנה רבי אמי ורבי אסי חד אמר ישיחנה מדעתו וחד אמר ישחנה לאחרים: ואתם
אי אתם בני׳: וכל כך למה מפני שהשם וכל כינוי

סוטה מסורת הש"ס

שמעו דברי מערכי מלחמה מי רתוי לחזור ומי רתוי לילך וחזרו הרתוי לקוור
כנון כנה בית ומוטב כרם ותירש ושתה ורך הלבב ורע״ב דכתיב כלן
ודברו הסוטרים לקמן תמלינן דכתן קמאר להו שלא שהסוטרים משמיעין
דברים לעם: לא ירך לבבכם אל תיראו ואל תערצו מהאומות
תוספתא הסוטרים היו עושים לפניהם מגיפין כתריסין
ומריעין בקרנות ומחין בקולם ורומסין
בפהלת סוסיהן ורהמותם לבל נחמוד
חרבות וטפעת קלגסים הן עיקר המלחמה
ואינן לחיים: כנילוי פניהם בחומה:
בחרו: לכרו פיו אמר פיו של כעלמו:
וירד אלי מאמע עלי שהוא יבוא להוש
למיתר וילחם אתי: ואידך והכני ואע״ג
דהדר אמר ואם אני אוכל לו והיכיתיו
מכל מקום פתיחת פיו לרעתו: דוד הדר
קאמר ליה ואני בא ואין זו פתיחת פה לרעה
דאמר ליה אתה בא למשול כי על ידי דבר
שאין בו ממש ואני בא למשול בך בשם
שהניצחנות שלו: כנגד ארבעים יום
שהיתרה תורה להתקבל ניתן לו כח
להתיצב: מכל מום מתוקן ומנוקה מכל
מום של כיעור: שבחמי ארבעה היו לו
בהלקחן: בר מאה בפי ואחד נאמרו בפרשת המערכה שכולו מאה פעמים על אמו
בלילה לחת ונתעברה מן לת ש״מ בשעת לחת
תביו וכולן מנחפים נאנאי והוא שם בלעזן
פרסי: פפי פרסטרא ולעזן לים הביני
סינה פיכן מנחפים הרבה: כתיב מערות
ממערות פלשתי: כתיב ערפה שם לחמת
ערפה וכתיב הרפה אחר בילדי הרפה
והיא ערפה בלשמעינן לקמן שנזר עליה
שיפלו בניה בחרב ביד בני רות שדקקה
בעכויה: עורפין אותה הפקירה עצמה
בהמה פניה כנגד עורף: שהריפות
חיטין כתושין: קף ומדון וגלית וישבי
כולם בספר שמואל: בני הנשוקה פנשקה
לחמותה להפרד מעמה שלא תחזירה:
ותבכינה עוד פעם שניה לעיל מיניה
כתיב ותשאנה קולן ותבכינה: תרבה
דמעות שתי בכיות מפתי עיניה: קף לעזן
חני הודיע שכחו שלא היה נאה בגבורתו:
לאודועי שבחיה דדוד שנלחם עם נבור
כמוהו: כתיב שובך בספר שמואל וכתיב
שופך בדברי הימים: תשפתו בקבר פתוח
בחילות של נבוכל נגד כתיב ותיהי
דנקט פלונתא דרב ושמואל בדרשות דקמני
נקט לה: מפני שחולי מעיים הם: ואתם אי אתם בני׳:
ליטרח בנפשיה לבקש לו רפואות טרם
יכבד חולי עליו: דאגה בלב איש ישחנה
ישיחנה מדעתו וישיחנה לאחרים: וכל כך
למה אומר להם ומה היא הבעיה הזו
שהבטיחן כי ה׳ אלקיכם ההולך ולא אמר כי
ה׳ אלקיכם עמכם ומה ת״ל ויאמר אליכם זו דמשמע
הולך ממש: שהשם וכל כינויו עומדים
בחרון חימה עמהם במלחמה:

סעיפים

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0088
DFG

מונחין באהרן וכן הוא אומר וישלח אותם משה אלף למטה לצבא אותם ואת פנחס אותם אלו סנהדרין פנחס זה משוח מלחמה וכלי הקודש זה ארון ולוחות שבו וחצוצרות התרועה אלו השופרות תנא לאלחנם הלך פינחס למלחמה אלא ליפרע דין אבי אמו שנאמר והמדנים מכרו אותו למצרים ונומר למיטרא דפינחס מיוסף אתי והא כתי ואעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה מאי לאו דאתי מיתרו שפיטם עגלים לעבודת אלילים לא מיוסף שפיטפט פיצרו והלא שבטים מבזין אותו ראיתם בן פוטי זה בן שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת אלילים יהרוג נשיא מישראל אלא אי אבות דאימה מיוסף אימיה דאימיה מיתרו ואי אימיה דאימה מיוסף אבוה דאימיה מיתרו דיקא נמי דכתיב מבנות פוטיאל תרי משמע שמע מינה : מתני : ודברו השוטרים אל העם ואמרו מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו ונומר אחד הבונה בית התבן בית הבקר בית העצי בית האוצרות אחד הבונה ואחד הלוקח ואחד היורש ואחד שנתן לו מתנה ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו ונומר אחד הנוטע כרם ואחד הנוטע חמשה אילני מאכל ואפילו מחמשת המינין אחד הנוטע ואחד המבריך ואחד המרכיב ואחד הלוקח ואחד היורש ואחד שנתן לו מתנה מי האיש אשר ארס אשה ונומר אחד המארס את הבתולה ואחד המארס את האלמנה אפילו שומרת יבם ואפילו שמע שמת אחיו במלחמה חוזר ובא לו כל אלו ואלו שומעין דברי כהן מערכי מלחמה וחוזרין ומספקין מים ומזון ומתקנין את הדרכים ואלו שאינן חוזרין הבונה בית שער אכסדרה ומרפסת הנוטע ארבע אילני מאכל ונזמשה אילני סרק המחזיר את גרושתו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין לא היה חוזר רבי יהודה אומר אף הבונה בית על מכונו לא היה חוזר רבי אליעזר אומר אף הבונה בית לבנים בשרון לא היה חוזר אלו שאין זזין ממקומן בנה בית וחנכו נטע כרם וחללו הנושא את ארוסתו הכונס את יבמתו שנאמר נקי יהיה לביתו שנה אחת לביתו זה בירתו יהיה זה כרמו ושמח את אשתו זו אשתו אשר לקח להביא את יבמתו אין מספיקין להם מים ומזון ואין מתקנין את הדרכים : גמ : תנו רבנן ודברו השוטרים יכול דברים של עצמן כשהוא אומר ויספו השוטרים הרי דברים של עצמן אמור מה אני מקיים ודברו השוטרים בדברי משוח מלחמה הכתוב מדבר הא כיצד כהן מדבר ושוטר משמיע ותניא אידך כהן מדבר וכהן משמיע ותניא אידך שוטר מדבר ושוטר משמיע אמר אביי הא כיצד מונגש ועד ודברו כהן מדבר וכהן משמיע מודברו עד ויספו כהן מדבר ושוטר משמיע מויספו ואילך שוטר מדבר ושוטר משמיע : מי האיש אשר בנה בית חדש כו' : ת"ר אשר בנה אין לי אלא אשר בנה לקח וירש ונתן לו במתנה מנין ת"ל מי האיש אשר בנה בית אין לי אלא בית מנין לרבות בית התבן ובית הבקר ובית העצים ובית האוצרות ת"ל אשר בנה מכל מקום יכול שאני מרבה אף הבונה בית שער אכסדרה ומרפסת תלמוד לומר בית טה בית הראוי לדירה אף כל הראוי לדירה רבי אליעזר בן יעקב אומר בית במשמעו לא חינך ולא חנכו פרט לגזלן לימא דלא כרבי יוסי הגלילי דאי רבי יוסי הגלילי הא אמר ורך הלבב זה המתיירא

מעבירות שבידו אפילו תימא רבי יוסי הגלילי
כגון דעבד תשובה ויהבדמי אי הכי חוה ליה
לוקח וליהדר ביון דמעיקרא בחורת נזילות
אתא לידיה לא: ומי האיש אשר נטע כרם
כו': ת"ר אשר נטע אין לי אלא נטע לקח וירש
ונתן לו במתנה מנין תלמוד לומר ומי האיש
אשר נטע כרם אין לי אלא כרם מנין לרבות
חמשה אילני מאכל ואפילו משאר מינין
ת"ל לומר אשר נטע יכול שאני מרבה
הנוטע ארבעה אילני מאכל וחמשה אילני
סרק הלמוד לומר כרם רבי אליעזר בן יעקב
אומר כרם כמשמעו לא חילל ולא חיללו פרט
למבריך ולמרכיב והא אנן תנן אחד הנוטע
ואחד המבריך ואחד המרכיב אמר רבי זירא
אמר רב חסדא לא קשיא כאן בהרכב איסור
כאן בהרכבת היתר האי הרכבת היתר היכי
דמי אילימא ילדה בילדה ת"פוק לי דבעי
טיהר משום ילדה ראשונה אלא ילדה בזקינה
והאמר רבי אבהו ילדה שסיבכה בזקינה
בטלה ילדה בזקינה ואין בה דין ערלה אמר
רבי ירמיה לעולם ילדה בילדה וכגון דנטע
להך קמייתא לסיג ולקורות דרגן הנוטע
לסיג ולקורות פטור מן הערלה ומאי שנא
ילדה בזקינה דבטלה ומאי שנא ילדה בילדה
דלא בטלה החם אי מימליך עלה לאוברת
מיהדר היא דהא מעיקרא לפירי קיימא הכא
אי מימליך עלה בת מיהדר היא מידי דהוה
דאעלו מאיליהן דרגן עלו מאיליהן חייבין
בערלה ולוקמה בכרם של שני שותפין דרבי
הדר אדידיה והאי הדר אדידיה אמ' רב פפא
זארת אומרת כרם של שני שותפין אין חוזרין
עליו מערבי דמלחמה ומאי שנא מחמשה
אחין וטרח אחד מהן במלחמה דכולן חוזרין
התם כל חד וחד קרינא ביה אשתו הכא
כל חד וחד לא קרינא ביה כרמו רב נחמן בר
יצחק אמר במבריך אילן בירק והאי רבנא
הוא דתניא המבריך אילן בירק רבן שמעון
בן גמליאל מתיר משום ר' יהודה בן גמדרי

תורה אור

דברי' כ

איש כפר עכו וחכמים אוסרין כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן הא מני רבי אליעזר בן יעקב היא לא אמר רבי אליעזר בן יעקב
החם כרם כמשמעו הכא נמי נטע כמשמעו נוטע אין מבריך ומרכיב לא כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן משום ר' אליעזר בן
יעקב ילדה פחותה מבת חייבת בערלה כל שנותיה דמתחזיא כבת שתא והני מילי שתים כנגד שתים ואחת יוצאה זנב אבל
כולידה כרם קלא אית ליה כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר בן יעקב מת תופס ארבע אמות לקרית שמע
דכתיב לוענ לרש חרף עושהו אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר בן יעקב חורגתא הגדילה בין האחין אסורה
לינשא לאחין דמתחזיא כי אחתיהו ולא היא קלא אית ליה למילתא ואמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר
בן יעקב לקט שכחה ופיאה שעשאן בגורן הוקבעו למעשר אמר עולא לא אמרן אלא בשדה אבל בעיר קלא אית ליה למילתא
ואמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר בן יעקב ילדה הפחותה מבת אינה מקדשת את הזרעים והני מילי שתים
כנגד שתים ואחת יוצאה זנב אבל גולי כרם מקדיש ואמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר בן יעקב
מת תופס

מעבירות שבידו. אפילו תימא רבי יוסי הגלילי כגון דעבד תשובה ויהבדמי אי הכי חוה ליה לוקח וליהדר ביון דמעיקרא בחורת נזילות אתא לידיה לא. תלמוד לומר אשר נטע. מלמד כתיב אשר כרם נטע. ומי אין כרם שהרי לא הוכיר כרם עדין. תלמוד לומר כרם לכרם ופתות שבכרמים תמצה נפגים הם. כרם כמשמעו ולא שאר מילות.

גמ' כהרכבת. היכי דרייתא בהרכבת. איסור מין בשאינו מינו ומצטרפין קרא כלאים ולא מנכו נבי בית פרט לגולן.

מבריך שכופף באדן. מרכיב שנוקב בחילן ומוטל מן הדף שבענפי החילן ותיחב לתוכו ועושה ענף בתוך הנקב וכיון שמין לותו חילן שנוטל ממנו ויש שרגיל מותר להרכיב משני חילנות שזה פירותיו נפסין וזה פירותיו לקין דהוו מינין אחד זה כזה. הני הרכבת היתר לחוקמת מתני' כה. היכי דמי דקתני פרט למבריך ומרכיב בהרכבה. מי ניימא ילדה בילדה שמא כשנוקב שהרקב את הענף הוא נטיעה בתוך הנטיעה ועדיין לא הגיעה לשנה רביעית לחללה דהא לגבי משוח הרכבה הרי הוא כנטוע ולמאי דמסקינן הרי הוא כנמי למיהדר מן המלחמה משוח ילדה בחסונה. נוקבין שבבר מתחללה. שסיבכה לענף אחר בסבך שעושה ענף בזקינה. בטלה לגבי זקינה ואין בה דין ערלה ומין בה דין רבעי וכי תנן במסכת ערלה המרכיב חייב בערלה ילדה בילדה תנן שמא ענף שהוא זקינה ומ"ג שקנטו מזקינה נעשה עכשיו ילדה שזו היא נטיעתה: לעולם ילדה בילדה וקתני לך בלא הרכבה נמי בעי למיהדר מתרכי המלחמה: מקשייתא כגון דנטעה לקמייתא: לסיג כגון שהיתה פרנה כדרך שדרכו ונטעה כפרנה לסתום לשון סונה כשוכנים נדורה כשוכנים:

ולקורות לקון ממנה קורות לכשתגדל: ומאי שנא ילדה בילדה כי הך ילדה קמייתא דזקינה היא לענין ערלה דלא בטלה הרכבה נמי להפטר מן הערלה כמותה: כיון גבי זקינה לאו נתת היא לחזור ולה ות ילדה על גוף מחובה מבל נטע לסיג מי ממליך עלה בתוך שני ערלה לקיימה לפירות חייבת בערלה הילכך ילדה דקא מרכב כגוף לחבילה חייבת בערלה ומ"ג דלא מימליך מקמייתא הא מיהא לחבלה הוא ומהני מחבב דשיקר ילדה נמי מי הוא מחבב עלה הוא מהני מחבב ומ"ג דכשעת נטיע לאו להכי נטיעה: מילי דהוא מעלו מאיליהן דכשעת נטיעה ליכא כוונה: ולוקמה בכרם של שני שותפין למה לי לאהדולי מחיוויה דמיקח בנוטע לסיג ולקורות לוקמה בנוטע לחבילה ודקשיה

לך תיפוק לי משום דבעי למיהדר משום רחסונה ליתני בגון שהגטיעה של רחוקן וכא בסמוכין והרכיב ניה לחיות פירות הרכבה שלו: ומאי שנא מחמשה אחין דחייבין מפני שהיא שמורת יבם לכולם: קסבר פיה מחשב שמא לזה תתייבם: כל חד וחד לא קרינא ביה כרמו המיוחד לו שאין לך בה נפן אחין לשניה חלק בה: רב נחמן אמר הא דקתני מתניתין מרכיב חוזר במרכיב חילן בירק דלא נפיי למיהדר משוסקמא וחס תאמר מין בשאינו מינו הוא ומיחסר שם הרכב חיסור מולא חילון ערב למבריך ומרכיב האי תנא הוא דאמר מותר: כפר עכו כן שמה: הא מני דקתני פרט למבריך ומרכיב למה סתמא היא אלא סיפא דמילתא דר' אליעזר בן יעקב היא ואפי' הרכבת היתר לא הדר עלה: פחותה מבת שהיא שפל קומה ולא תגבה לעולם עד טפח: כל סמוכים מדרבנן כל הימים ערלה נוהגת בה דמתחזיא בבת שתא והרואה שמוכלין פירותיה חומר שפירות ערלה מותרין: קלא אית ליה הכל חומרים כרם ים נפלוני משוכה מכל הכרמים ויודעין שהיא זקינה: להכי נקט שתים כו' דסבר לה כמאן דאמר במסכת ערלה כרם רבעי שתין ערלה נוהגת בנטיעה אחת אלא בכרם מדרבנן נינהו ובכי האי כרם לא גזור רבנן משום זרעים אחרים שבתוכו: מת תופס ד' אמות לקרות בהרכב חמותיו: משום לועג לרש הוא דכתיב: פחותה מבת. שהיא שפל קומה ולא תגבה לעולם עד טפח: כל סמוכים מדרבנן כל הימים ערלה נוהגת בה דמתחזיא בבת שתא והרואה שמוכלין פירותיה חומר שפירות ערלה מותרין: קלא אית ליה הכל חומרים כרם ים נפלוני משוכה מכל הכרמים ויודעין שהיא זקינה: להכי נקט שתים כו' דסבר לה כמאן דאמר במסכת ערלה כרם רבעי שתין ערלה נוהגת בנטיעה אחת אלא בכרם מדרבנן נינהו ובכי האי כרם לא גזור רבנן משום זרעים אחרים שבתוכו: מת תופס ד' אמות לקרות בהרכב חמותיו: משום לועג לרש הוא דכתיב: ערלה דקתני

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0090
DFG

מת תופס ארבע אמות לשומאה חכמים נזרו שיהא כדי מטמא כל הנכנס בארבע אמותיו כדי שלא ירגיל לוכלי טהרות ליכנס לו ויהא סבור שלא ראהו איש ולתוס שמא יפשוט ידו ויטהל ולא ידעתי: ותנא תנא וכן חכי תנא דידן במסנה הנשנית בינינו בבית המדרש בסדר טהרות: מתני הקבר

שלפני המערה כדחמר סדר בנין הקברות נכנס כתרא שנותין מערות גדולות של בד זק על בד על בד ותופר בכותלים סביב כיצד תלולת דקלי תרוכות בחיצת המת ותוחבו לתוכן והמערה מקורה בתקרה וכיסוי ועושה גומא בתחת בנד המערה ופותח פי המערה לתוך הגומא בכותל המערה כמין פתח ולותה גומא היא חנר הקבר: העומד בתוכו טהור כל מקום שהוא עומד בה טהור לכיון דמערה מלוקה היא ומחיצותיה ניכרות לא גזור רבנן במתים שבתוכה שיתפסו ארבע אמות סביבותיה לגד המערה הכי גזור רבנן ארבע אמות בית המוטל בטהור וכנון למעלה מגל גג מערה כדי להרחי את האדם מלהאהיל על הטומאה אבל כלין ים הכר: והוא שים בה ארבע אמות הוא לחביבה מקום לעצמה מכלן פחות מכלן נטלה מגל גג המפר ולא תביבה למיהוי מקום לעצמה: ובית הלל אומרי ארבע טפחים הוי מקום מצוה בכל הוכחה: נמה דברים אמורים בית הלל אומרים: כשפתח על חנר למעלה אינן לה כניסת מדרון כמעלות מן הבד אלא כשיורדין לה קופצין לה וכשעולין מתוכ מטפס ועולה ולקיין פריך ליכא מסתברא: כלפי ליה כגגל ליפוה הפתח דברך ליה ליפוה כדאמר בברכות כגני לחייה כדים שבורים להיכן הולכים ליכא מסתברא מן הבד כשעזו לחנר מדרון לנחת דרך בדרי ליכא למימר כיון דלא גזור רבנן ארבע אמות בחביות ניכרות סגי להא חנר בארבעה טפחים והעומד בם הריוח טהור אלין לגו כמה לטמא דלמו נרוך לטפס ולעלות שיפשוט זרועותיו ויאהיל וכגפיו על אלל הפתח לכי כפיק מ בדי וכפיק כשמע אמתך לו מן הפתח של מערה לגד פתח של חנר ויוצא לו: מלמעלה מי אפשר דלא מאהיל כיון דאינו אלא ארבע טפחים מי אפשר לו לפרוש כגפיו ולטפס ולעלות אלא אם כן

מת תופס ארבע אמות לשומאה °ואפילו תונא חצר הקבר העומד בתוכה טהור והוא שיהו בה ארבע אמות דברי בית שמאי בית הלל אומרים ארבעה טפחים במה דברים אמורים שפיתחה מלמעלה אבל פיתחה מן הצד דברי הכל ארבע אמות כלפי לייא אדרבה מן הצד מידריד ונפיק מלמעלה אי אפשר דלא מאהיל אלא במה דברים אמורים שפיתחה מן הצד אבל פיתחה מלמעלה ארבע אמות והני מילי חצר הקבר דמסיימה מחיצתא אבל מת בעלמא תפיס: °מי האיש אשר ארש ארש אשרי דכתי׳ כו׳ ת״ר אשר ארש אחד המארס את הבתולה ואחר המארס את האלמנה ואחד שומרת יבם ואפילו חמשה אחין ומת אחד מהם במלחמה כולן חוזרין לאלקח ולא לקחה פרט לאלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין לימא דלא כרבי יוסי הגלילי דאי רבי יוסי הגלילי הא אמר °הירא ורך הלבב זה המתייראה מעבירות שבידו אפילו תימא רבי יוסי הגלילי כדרבה דאמר רבה לעולם אינו חייב עד שיבעול מה טעם לא יקח משום לא יחלל משום דכתי׳ אינו לוקה עד שיבעול ת״ר אשר בנה אשר נטע אשר ארס ליכדה תורה דרך ארץ שיבנה אדם בית ויטע כרם ואחר כך ישא אשה ואף שלמה אמר בחכמתו °הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך אחר ובניה ביתך הכן בחוץ מלאכתך זה בית ועתדה בשדה לך זה כרם אחר ובנית ביתך זו אשרה ד״א הכן בחוץ מלאכתך זה מקרא ועתד בשדה לך זה משנה אחר ובנית ביתך זה גמרא ד״א הכן בחוץ

תופס לשון יפרידו לויכים: לפיכך שהיתה זכו שהיתה מעבירות תלה התורה בנה ונטע ותירס לחזר בגללו כדי שיתלה בכך החזירה ולא יתביים לומר מעבירות שבידו הוא יתן וחזר: ר׳ יוסי אומר כו׳ בגמרא מפרש בחלי פליג חבר יוסי הגלי לי: בעקבו של עם בסופו של עם שעומדי אלא יחזרו מחרונים למחוריהם לגוס: מעמידין זקפין מלפניהם כדרתם של בד המלחמה מעמידין בני אדם גיבורים ממוכים לכך שאם יפול אחד מן הגלחמים יעמידוהו וזקיפוהו ויגבירו את לבבו הנכנס בכבריהם: ואחרים מאחריהם: שהן מחריבים מאחריהם: וכשילין של ברזל בידיהן שלא יכופו וכשילי כעי׳ אחרין מקיפין וול״יש:

מלאכתך זה מקרא ומשנה ועתדה בשדה לך זה גמרא אחר ובנית ביתך °עשים טובים ר׳ אליעזר בנו של ר׳ הגלילי אומר הכן בחוץ מלאכתך זה מקרא ומשנה וגמרא ועתדה בשדה לך אלו מעשים טובים אחר ובנית ביתך דרוש וקבל שכר: ואלו שאינן חוזרין הבונה בית שער כו׳: תנא אם הוסיף בו דיעוס את חוזר: רבי אליעזר אומר אף הבונה בית הלבנים בשרון לא היה חוזר: תנא מפני שמחדשין אותו פעמים בשבוע: ואלו שאין זזין ממקומן בנה בית חדש וחנכו וכו׳: תנו רבנן °אשה חדשה אין לי אלא אשה חדשה אלמנה וגרושה מנין תלמוד לומר אשה מכל מקום אם כן מה ת״ל אשה חדשה מי שחדשה לו יצא מחזיר גרושתו שאין חדשה לו תנו רבנן °לא יצא בצבא יכול בצבא הוא דלא יצא אבל יספיק מים ומזון ויתקן הדרכים תלמוד לומר °ולא יעבר עליו לכל דבר יכול שאני מרבה אף הבונה בית ולא חנכו נטע כרם ולא חיללו ארס אשה ולא לקחה ת״ל עליו עליו אי אתה מעביר אבל אתה מעביר על אחרים ומאחר דכתב לא יעבר לא יצא בצבא למה לי לעבור עליו בשני לאוין: מתני׳: °ויכפו השוטרים לדבר אל העם וגומר רבי עקיבא אומר הירא ורך הלבב כמשמעו שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורך הלבב זהו המתייראה מן העבירות שבידו לפיכך תלתה לו התורה את כל אלו שיחזור בגללן רבי יוסי אומר אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין הרי הוא הירא ורך הלבב °והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם ובעקבו של עם מעמידין זקיפין לפניהם ואחרים מאחוריהם וכשילין של ברזל בידיהן וכל המבקש

לחזור הרשות בידו לקפח את שוקין

שתחילת ניסה נפילה בגמרא פריך ליפכת מבעי ליה שהניסה היא תחילת
הנפילה: כל' המוזרין מן המערכה ויש שחיין זוין ממקומן במלחמת
הרשות: תכל במלחמת מצוה פטון כיצוא מרן ישראל כיתי יהושע הכל
יוצאין: רבי יהודה אומר כו' מפרש בגמרא: גמ': עבירה דרבנן לרבי
יוסי הגלילי תפילו עבר על דברי סופרים
תזור: ולרבי יוסי עד שיעביר על דבר תורה תורה דומיא דחלמיה לכהן גדול וכגון שנשתה לחיכת ליסור: שם בין תפילה לתפילין בין הנחת תפילין של יד לתפילין של ראש: שם טיפר: עבירה היא נידו שם לא תזור וכיון דהכי אמרינן במנחות שם מנרך שתים לא שם מנרך אחת: ומיס שותתין על גרכיו מי רגלים מחמת ירחה: מפני שתחילת נפילה ניסה מבעי ליה תחילת הגרמת הדבר והכי מבעי ליה למימר כדאמרן נסין זו היא תחילת הגרמת הנפילה ומניסה לא שייך למימר תחילה דהא מתם קא ערקי: רשות דרבנן זו היא מצוה דרבי יהודה ואותה מלחמה שאמרו חכמים שהיא רשות ואין יוצאין לה תאמר כתי ר' יהודה דאין יוצא לה לא שרבי יהודה קורא לאותה מצוה ונפקא מינה לפוטרו משאר מצות בעודו עסוק בה כדמפרש רבא ואזיל מצוה דרבנן דאמר בה הכל יוצאין אמר ר' יהודה הכל יוצאין מפי ר' יהודה שמעינן לה דאי לא שמעינן לה מוכח ולאו מידי משמעינן דבר' יהודה אלא נפקא לה מסוף מצוה ורשות נקטו פלוגתייהו אלא מסוף דקרו רבנן לה רשות דיו לשם סוף קרבן אחת זו מצוה ואפילו היא חובה שהרי אין הדבר אלא להשלימה מעלה אחת ולומר אבל כזו הכל יוצאין וגבי רשות דייס לקרות אחת של מעלה מצוה מצוה ורבי יהודה דקרי לקמייתא מצוה לחסמיכין דהעוסק בה פטור מן הסוכה והוצרך להעלות אחת זו מעלה אחת לומר אבל כזו הכל יוצאין קילבך קרייה חובה כדלקמיה: אמר רבה כו' מילתיה דרבי יוחנן מפרש ואזיל ומקמיה דהא דאמר רבי יוחנן דאפילו רבנן ורבי יהודה באחת המלחמות בקריאת הפס נפקא לן מינה לענין עוסק במצוה דלמר חובה ולמר רשות ופריש

שתחילת נפילה שנאמר° נס ישראל לפני פלשתים ונם מגפה גדולה היתה בעם ולהלן הוא אומר° וינוסו ישראל מפני פלשתים ויפלו חללים ונומר בר"א במלחמות הרשות אבל במלחמות מצוה הכל יוצאין אפי' חתן מחדרו וכלה מחופתה אמר רבי יהודה במה דברים אמורי במלחמות מצוה אבל במלחמות חובה הכל יוצאין אפי' חתן מחדרו וכלה מחופתה: גמ': מאי איבא בין רבי יוסי לרבי יוסי הגלילי איבא ביניהו עבירה דרבנן כמאן אזלא הא דתניא שח בין תפילה לתפיל עבירה היא בידו וחוזר עליה מערבי המלחמה כמאן כרבי יוסי הגלילי מאן דתנא להא דתנו רבנן שמע קול קרנה והרתיע דנפרת דתריסין והרתיע צחצוח חרבות ומים שותתין לו על ברכיו חוזר כמאן לימא רבי עקיבא היא ולא רבי יוסי הגלילי בהא אפילו רבי יוסי הגלילי כמודי° ולא ימס את לבב אחיו כלבבו: והיה ככלות השוטרים כו': האי מפני שתחילת ניסה נפילה כפני שתחילת נפילה ניסה מיבעי ליה אימא מפני שתחילת נפילה ניסה: במה דברים אמורים במלחמת הרשות כו': אמר ר' יוחנן רשות דרבנן זו היא מצוה דר' יהודה מצות דרבנן זו היא חובה דר' יהודה אמר רבא מלחמת יהושע לכבש דברי הכל חובה מלחמות בית דוד לרוחה° דברי הכל רשו כי פליגי למעוטי נכרים דלא ליתי עילייהו מר קרי לה מצוה ומר קרי רשות נפקא מינה לעוסק במצוה שפטור מן המצוה:

הדרן עלך משוח מלחמה

בלשון

הקודם בתמרה מה שהזקנים אומרים ידינו לא שפכו והכהנים אומרי כפר לעמך ישראל כלשון הקודם הזקקו מן התורה לתמרה: שנאמר כי ימצא חלל ובנמ' פרשה היכי יליף מהכא: היו יוצאין וכאין שם ומודדין מן החלל לצד העיירות שסביבותיו לידע איזו קרובה: בגל על מכני: נמצא שמון לשפר כו' מפרש טעמא בגמרא: גמ': מאי קאמר היכי יליף לשון הקודם מהכא: אין בית דין שומע אין בית דין שיכול ליתלק שום בשום אלא שיהא הרוב לצד אחד לקיים אחרי רבים להטות: למיחדין הגך לשכת הגזית: מוקני וקניך מדכתי למיכתב וקני וכתיב וקניך מיוחדין שבוקניך: וקני הסוק לף על פי סמין סנהדרין: סופטיך וקניס שם סופטים את ישרא': מוקני העדה דסמיכת פר העלם דבר ואייתר ליה סופטיך להכי שור שנים: לינמרה לכולה מילתא מהתם דהא רבי יהודה התם נמי ממשה קאמר וליף לה מקרא כפרק קמא דסנהדרין: אלא ושופטיך למיניתא כלומר לא נמיר נזירה שום ושיעטרך סופטיך לסנהדרי נדולה כרבי שמעון: ו"ו

הדרן עלך משוח מלחמה

עגלה

ערופה בלשון הקודש שנאמר° כי ימצא חלל באדמה ויצאו זקניך ושפטיך שלשה מבית דין הנדול שבירושלם היו יוצאין רבי יהודה אומר חמשה שנ° זקניך שנים ושפטיך שנים ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד סנהדרין נמצא טמון בגל או תלוי באילן או צף על פני המים לא היו עוקפין שנאמר באדמה ולא טמון בגל נופל ולא תלוי באילן בשדה ולא צף על פני המים נמצא סמוך לספר או לעיר שרופה נכרים או לעיר שאין בה בית דין לא היו עורפין אין מודדין אלא לעיר שיש בה בית דין: גמ': מאי קאמר אמר רבי אבהו הכי קאמר שנאמר וענו ואמרו הלוים ואמרו וגומר מה ענייה האמורה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש וסדר עגלה ערופה כיצד כי ימצא חלל באדמה ויצאו זקניך ושופטיך שלשה מבית דין הגדול שבירושלם היו יוצאין רבי יהודה אומר חמשה וכו' תנו רבנן ויצאו זקניך ושפטיך זקניך שנים ושופטיך שנים ואין ב"ד שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן חמשה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר זקניך שנים ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן שלשה ורבי שמעון נמי הא כתיב ושופטיך דהוא מיבעי ליה למיוחדין שבשופטיך ורבי יהודה מזקני זקניך נפקא ורבי שמעון אי כתב רחמנא זקני הוה אמינא אפילו זקני השוק כתב רחמנא זקניך ואי כתב רחמנא זקניך הוה אמינא אפילו סנהדרי קטנה כתב רחמנא ושופטיך למיוחדין שבשופטיך ורבי יהודה גמר זקני זקני מזקני דעדה מה להלן מיוחדין שבעדה אף כאן מיוחדין שבעדה אי גמר ליגמרה לכולה מילתא מהתם זקניך ושופטיך למה ליאלא ושופטיך למניינא ורבי שמעון ו"ו

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0092
DFG

ו"ו ולשופטיך לדיים ר' יהודה למכיינא להכיא עוד שני: בעלול לעיר במגולה
ופשוט שאין עיר קרוב כזו: מתני' לעולם תקבו מלך וכהן גדול לפחות כך שיעור כהן
יעקב: מי כהן יהודה מפסיד מיכר שיעור שלשה ולא נעני כולה סנהדרין:
מגמו וקן מחרת לכך הגדול שלימנעשה מחרת שלא נפל על ע"ג כדילוף
בפרק קמא דסנהדרין: מכי פני כל שהוא
בתוך היקף חומות של ירושלים קרי ביה תורת כהן
פחני ולי נראה שהוא לשון תכיים כמו שקורין ס"ל ג"ו
בלע"ז של עיר כמו חומר וכית פחני
בשטרי לורית בית רחם של אפסר קורין כן:
ומפרש עליהן כלומר על מה שעשו מפס שם
ומרולו מהלכה הלך לו ושורש לעשות
כדרך שהיה מור בתפילה דהוה ליה מחרת
על פיהם: המקום המיוחד למעשה והוא
לשב הנזית: דנפיק מיניה כמה לגי פחני
דחיכטריך לחשמועינן דפטור מפני שעת
דחון לכ"ד: דילמא הוי דחיכא נזקי כוותי
פטירה להו ומהיכ תיתי לן מיכא דחיכטרי
קרא למיפטרי: שרך זו סנהדרין שיושבת
בשיכורה של לחן ישרש: חגן הסהר שעשויין
כחני לכנס עגולה בשורת ישיבת כדי שיהו
כולן רואין זה את זה: המוג כשיעור מוג
שני חלקי מים ומ' יין ומף כאן כדיך שיושתין
שלים: על העיר על יהושלים: תניא כרב
יוסף דאמר רבי אליעזר בן יעקב כולם
סנהדרי בעי ומתני' דילף פרט לטמון רבי
יהודה היא: בשדה ושכחת עומר בשדה סס יו
לרבי יהודה משמע בשדה על פני השדה
ולרבנן משמע בתוך השדה: סתם
מעייניה דקרא מדכתיב למידרשיה ושכח
מעייניה דקרא מדכתיב ליה נמי מ"ל כתיב
כי ימצא חלל כל היכא דמשתכח ואפילו סיכי
טמון הילכך על כרחך כי אתא בחדש
למעוטי טמון כף דתדרוש ביה על פני
האדמה דאי לרבנן לא מיבעיא מף שכחה
בגלוי והוה ממעט טמון ממשמעות אי נמי

לדידך דאיכא: לשכחת קמח שלש שכח ויית לחת לקנור קמי עלה פלח תשוב
לקחתו והכי משמע ושכחת עומר ושכחת בשדה: נפק לה מכשד ושכחת
קרי ביה בשכח את קנת שדהו: שנפו עומרין לתוך שדה חבירו שפשך
הרוח וקרימה את העומרין מן הי"ל ושפיפתן לתוך שדה חפיפו ושכחן
כשכור שיקן שלו נפקא מכשדך ולא כשדה
חבירך: דלא הוו שכחה: ורבנן מיעוטא
דשדה חבירו נפקא להו מדכתיב ליה למיכתב
כי תקצר קצירך בשדה ושכח עומר בשדך: כשנפו
שומרי לתוך שדהו שהיו מוטלין על גבי
חבן ולו עמוד לו זו ע"ו: פרט לשנפו וקח
שלקח לעתך נפו ממש על גבי חבן ולו גבי
עמוד: ולישמעיך לתוך שדה חבירו נפו על
גבי חבן הוה למעוט חבל מונחי' לא מיעט
והא כשדך כתיב אלא הא דקתמר נפו לאו
דוקא נפו על סוס דבר קטמר דאפילו
מונחי על גבי קרקע נמי קתמר ליכו שכח
והאי דקתמר נפו דלא משכח עומרין לתוך
שדה חבירו אלא נפשו שהרוח מנפתן על
פתרן ומניחתן לפס: שהחזיק כו להוליכו
לעיר ס"ל הפקעת דקתני דמילת נקט ולאו
דוקא: זכה ביה אחרת לא הוי שכחה דבעינן
שכחת מעיקרו כדלמר בפ"ג בפרק קמא ג.
מפני שהוא כאן שהוא פטור על שהחזיק
כו כאלו היה עומדו כף מעל הקרקע ומונח
בידו: שהיכי כאן עומדו בחזקי טבריה סס
מחד היה העתיד לילך אחר הריני כאן
בשומכדיתא מוכן להוא דכתר לשוא בעומק
ובחריפות כבן עזאי שהיו חריף ורוחס
בחזקי טבריה: שניתלו זה על גב זה והפך
מזון להלן מחבירו מעט ואם תאמר מזה
יקרב לעיר אחת ואם תאמר מחבירו יקרב
לעיר אחרת: ולא מזה מודד כו והוא הדין
דמיבעיא ליה כמי אם דילמא מין במינו לא
הוי טמון מין במינו לא אף ומסקינן
מודד אף שהוא בכלאו: תניתוה

היא אמר ליה אבא לא דילמא להוסיף על העיר ועל העזרות כדתנן אין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא בבית דין של שבעים
ואחד תניא כוותיה דרב יוסף מצאן אבית פגי והימרה עליהן כנון שיצאו למדידת עגלה או להוסיף על העיר ועל העזרות יכול
תהא המראתו המראה ת"ל וקמת ועלית מלמד שהמקו גורם: נמצא טמון בגל או תלוי באילן: לימא מתניתין ר' יהודה היא סס כד
דאמר ולא רבנן דתני ושכחת עומר בשדה פרט לטמון דברי ר' יהודה והכמים אומרים בשדה לרבות את הטמון אמר רב אפי' תימא סס כה
רבנן הכא מעייניה דקרא התם מעייניה דקרא דכתיב כי ימצא חלל היכא דמשתכח באדמה פרט לטמון והתם מעייניה סס כו
דקרא דכתיב כי תקצר קצירך בשדה ושכחת עומר שיכחה דומיא דקציר מה קציר בגלוי אף שכחה בגלוי כת רחבנן בשדה
לרבות את הטמון לר' יהודה נמי תיפוק ליה משכחה דומי דקציר אין הכי נמי ואלא בשדה למה לי מיבעי ליה לרבות שפחרת
קמה ורבנן שכחת קמה מנא להו נפקא להו מבי תקצר קצירך בשדך ור' יהודה מיבעי ליה לכדר' אבהו אמר ר' אלעזר דאמר רבי
אבהו אמר ר' א פרט לשצפו עומרין לתוך שדה חבירו ורבנן מבשדה בשדך ור' יהודה בשדה בשדך לא משמע ליה בעי ר' ירמי
צפו עומרין לתוך שדהו מהו אויר שדה כשדה דמי או לאו כשדה דמי אמר ליה רב כהנ לרב פפי ואמרי לה רב כהנ לרב זביד
תפשוט לי מדר' אבהו א"ר אלעזר דאמר פרט לשצפו עומרין לתוך שדה חבירו דחבירו אין לתוך שדהו לאו ולישמעיך לתו שדה
חבירו צפו אין מונחין לא והא בעינן בשדך וליכא לא לתוך שדה חבירו ואפי' מונחין והאי דקאמר צפו דלא משכחת לה אלא
בצפו תא שמע עומר שהחזיק בו להוליכו לעיר והניחו על גבי חבירו ושכחו התחתון שכחה והעליון אינו שכחה רבי שמעון בן
יהודה אומר משום רבי שמעון שניהם אינן שכחה התחתון מפני שהוא טמון והעליון מפני שרוא צף עד כאן לא פליגי אלא
בתחתון אבל בעליון דברי הכל לא הואי שכחה שאני התם כיון דאחזיק ביה זכה ביה אי הכי מאי איריא על גבי חבירו אפילו
בשדר נמי אין הכי נמי והאי דקתני על גבי חבירו משום תחתון והא מפני שהוא צף קאמר אימא מפני שהוא בצף אמר אביי
הריני כבן עזאי בשוקי טבריא אמר ליה ההוא מדרבנן לאביי שני חללים זה על גבי זה מהיכן דאתא מודד מין במינו הוי טמון
ומין במינו לא הוי צף ומעליון מודד או דילמא מין במינו לא הוי טמון ומתחתון מודד או דילמא מין במינו הוי
טמון ומין במינו הוי צף ולא מתחתון מודד ולא מעליון מודד אמר ליה תניתוה

תניתוה לחלת מיניהו דפלונתא היא בטמון מכל צד לא פסט לה מינה
שהא חוקימנא בטמא דעלין משום דלחזוק כיה הוא ולא לא ידעינן מאי
הוי עלה: סברו רבנן דבי מדרש דכעו למיפשט מינה דפלונתא בטמון דמין
במינו הוא דלכי תכלי תפי' תנא קמא דתמר תחתו שכחה כר' יהודה סבירא
ליה דאמר כשדה פרט לטמון וטעמא
משום דמין במינו לא הוי טמון: חלל לא
מקרי חלל בכלי בדול כעין חרב: בבולן
ואפי' מפרש בא וטמון ותלוי: ומוטל בחפש
חלא הוי בא ולא טמון ולא תלוי ואפילו הכי
מין עורפין בחלל קנאי שמא קרוי כדכתיב
בעיה: חלל יתירא כתיב הקרובים אל
החלל ועוד חללים טובא למדרש חלל דוקא
ולא חנוק: פרט לתצוי תדיר בגון ספר או
עיר סרוכה בויס: קא משמע לן כדתניא
כו' וכבי קאמר נמצא סתום לעיר שאין בה
ב"ד אין מודדין לה אלא לעיר שיש בה ב"ד
מודדין אותו שיש עיר שיש בה ב"ד דין
קרוב לומר לא כדר תניא הוא אמינא
אין מודדין כלל: ת"ל ולקחו זקני העיר
מכל מקום דהאי העיר קרוב יתירא הוא
דאי לכתיב והיתה העיר הקרובה אל החלל
ולקחו זקניה עגלת בקר: מתני': מכוון
מצומצם שאין זו קרובה לו מזו אפי' כמלא
חוט: ואין יודעין כי מפרש טעמא בגמרא:
מוליכין סרחם אצל הנוף בגמרא מפ' למאי
הילכתא מוליכין: גמ': מפשר לנמצא
מפשר לבוני המילם ואחת מהאי שאין זו
קרובה לו מזו כלל וסזו להו שתיהן
קרובות: וקסבר נמי קרובה דכתיב בקרא
מפילו קרובות נמצאת כאן ובאחת דבא
האי מלקא דעתך אי מפשר לנמצא אין

חניחוה עומר שהחזי בו להוליכו לעיר והניחו
על גבי חבירו ושכחו התחתון שכחה והעליון
אינו שכחה ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר'
שמעון שניהן אינן שכחה התחתון מפני שהוא
טמון והעליון מפני שהו צף סברוה דהני הנאי
כרבי יהודה סבירא להו דאמר בשדה פרט
לטמון מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר מין
במינו הוי טמון ומר סבר לא הוי טמון לא אי
כרבי יהודה סביר להו דכולי עלמא מין במינו
הוי טמון והכ בפלוגתא דר' יהודה ורבנן קמיפלגי
דרבנן כרבנן ורבי שמעון בן יהודה כר' יהודה
אי הכי מאי איריא על גבי חבירו אפילו בעפר
ובצרור נמי אין דכי נמי ולהודיעך כחו דרבי
יהודה דאמר אפי' מין במינו הוי טמון תנו רבנן
חלל ולא חנוק חלל ולא מפרפר בארמה ולא
טמון בגל נופל ולא תלוי באילן בשדה ולא
צף על פני המים ר' אלעזר אומר בכולן אם היה
חלל עורפין תניא אמר ר' יוסי בר יהודה אמר
לולר' אלעזר אי אתה מוצא שאם היה חנוק
ומוטל באשפה שאין עורפין אלמא חלל ולא
חנוק הכא נמי בארמה ולא טמון בגל נופל ולא
תלוי באילן בשד' ולא צף על גבי מים ור' אלעזר

חלל יתירא כתיב: נמצא סמוך לספר או לעיר שרובה נכרים כו': דכתיב כי ימצא פרט למצוי: או לעיר שאין בה בית דין:
דבעינא זקני העיר ולימא: אין מודדין אלא לעיר כו': פשיטא כיון דתנא לעיר שאין בה בית דין אנא ידענא דאין מודדין אלא
לעיר שיש בה בית דין הא ק"ל כדתניא מנין שאם נמצא סמוך לעיר שאין בה בית דין שמניחין אותה ומודדין לעיר שיש בה
בית דין תלמוד לומר ולקחו זקני העיר ההיא מכל מקום: מתני': נמצא מכוון בין שני עיירות שתיהן מביאות שתי עגלות
דברי רבי אליעזר ואין ירושלם מביאה עגלה ערופה נמצא ראשו במקום אחד וגופו במקום אחר מוליכין הראש אצל הגוף
דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר הגוף אצל הראש מאין היו מודדין רבי אליעזר אומר מטיבורו רבי עקיבא אומר מחוטמו
רבי אליעזר בן יעקב אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו: גמ': מאי טעמא דרבי אליעזר קסבר אפשר לצמצם וקרובה
ואפילו קרובות: ואין ירושלם מביאה עגלה ערופה: דאמר קרא לרשתה וקא סבר ירושלם לא נתחלקה לשבטים:
נמצא ראשי במקום כו': במאי קא מיפלגי אליבא דמר סבר מין במינו הוי מודדין מכלל דרישא
לא במדידה עסיקינן אמר רבי יצחק בטח מצוה קנה מקומו קמיפלגי והכי קאמר לקוברו קנה מקומו והיכא דנמצא ראשו
במקום אחד וגופו במקום אחר מוליכין הראש אצל הגוף דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר הגוף אצל הראש במאי קמיפלגי
מר סבר גופיה בדוכתיה נפיל רישא דנאדי ונפיל זמר סבר רישא היכא דנפיל נפיל גופא הוא דרהיט אויל: מאן הוי מודדין:
במאי קמיפלגי מר סבר עיקר חיותא באפיה ומר סבר עיקר חיותא בטיבוריה לימא כי הני תנאי מהיכן הולד נוצר מראשו וכן
הוא אומר ממעי אמי אתה גוזי ואומר גזי נזירך והשליכי וגו' אבא שאול אומר מטיבורו ומשלח שרשו אילך ואילך אפי' תימא
אבא שאול עד כאן לא קאמר אבא שאול לא לענין יצירה דכי מיתצר ולד ממעתיה מיתצר אבל לענין חיותא דכולי עלמא
באפיה הוא דכתיב וכל אשר נשמת רוח חיים באפיו ונומר: ר' אליעזר בן יעקב אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו: מאי טעמא
דרבי אליעזר בן יעקב כדכתיב לחת חרב על צוארי חללי רשעים: מתני': נפטרו זקני ירושלם והלכו להן זקני אותה העיר
מביאין עגלת בקר אשר לא משכה בעול ואין המום פוסל בה ומורידין אותה לנחל איתן כמשמעו קשה אף על פי שאינו
איתן כשר ועורפין אותה בקופין מאחוריה ומקומה אסור מלזרוע ומלעבוד ומותר לסרוק שם פשתן ולנקור שם אבנים
וזקני אותה העיר רוחצין את ידיהן במים במקום עריפה של עגלה ואומרים ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו וכי
על דעתינו עלתה שזקני בית דין שופכי דמים הן אלא שלא בא על ידינו ופטרנוהו בלא מזון ולא ראינוהו והנחנוהו בלא לוייה
והכהנים

כאן קרובה חלה אחת ואנן הוא דלא ידעינן כי מיניהו והוא ליה למימר
יביאו עגלה בשותפות ויתנו שם שלנו קרובה חלקכם יפה קני לנו ושם
עירכם קרובה חלקנו יפה קני לכם: לימא מסייע ליה מדקתני קמיפלגי
הרחם חלל הנוף דמשמע שנמצא הנוף שם צריך למדוד ויביאו הרחם
לכאן: ואי מדקתני כו': קשה מקומו
לקוברו שם אחד מעשרה חלקים
שהרי יושבי בפרקמטיא: עיקר תוספת
כו' הילכך עיקר חלל מיקרי ומודדין מיניה
כדכתיב בעריס לחמר סביבות החלל:
אתה נווה לישב לרישא כמו נווי מרך שער
דאתך חלבי ונלי רחמך: אפילו הימא
אחא שמעתי כדבי אלעזר בן יעקב דאמר
מאי טעמא דרבי אליעזר בן יעקב דכתיב על
כן הנשאר הוא קרוי חלל: דכתיב על
צואתי חללו רשעים והלכך ממנו מודדין
כדכתיב אל החלל: מתני': נפטרו
זקני ירושלם כו' שלין עליהם אלא למדוד
כדכתיב ויבאו וקיניך ושופטיך ומדדו:
ואתא לאשמועינן מקום שנהרג הוא נקרא
מקומה אסור לעולם: ואותר לסרוק שם
פשתן דוקא מקום עבודה אסיר בגופה
של קנקא כדתניא בגמרא: לא בא לידינו
ופטרנוהו בגמרא מפר' בלא מזונות והיינו
ידינו לא שפכו את הדם הזה על ידינו
שפטרנוהו בלא מזונות והיינו דקרא לעמעם את
הנהרג ועל כך נקרא: בלא לוייתו ומיזונותו
יתיבי בלא תנורה והייט ועינינו לא ראו:

יבמות דף ז ע"ב תוספתא דנגעים פ"ח מסכת נזיר דף כ"ח ב"ק דף כ"ב ב"ק דף כ"ג ע"ב

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0094
DFG

והכהנים אומרים כלכתיב לעיל ונגשו הכהנים בני לוי ולא פירש על מי סם
נגעים: ולא היו צריכי לומר ונכפר להם הדם כלומר ונכפר דכתיב בקרבן
לאו מוענו ואמרו קרי ביה לא מילתא בלחודיה כפשטה
היה שרוב הקודש כיסרו את ישראל ע"י משה רבינו לכשיעשו כן ונכפר להם
הדם: גמ' ענלה את שכתה היא ומה
עבירה שכתה פסולה דכל מקום שנאמר תורה אור
בתורה ענל סתם כן שכח הוא דילפי מוענל דריש כה
וכפם כן שכח: פרה מדומה מין סיעור
לעצמותי: מום פוסל בה דכתיב בפר מדומה
מין בה מום: בה מיעוט: ולא מיבעיא דכל
היכא דכתיב בה מיעוטא הוא ולא נמרונן
מיניה בקל וחומר: לא יהו מאר עבודת
פסולות בפרה להא עול בלבד כתיב בה ולא
דגמר לה בקל מענלה דכתי מאר לא עובד
בה כל עבודו במשמע ותיבה מיעוטא לא
ניגמר מיניה: שמא לומר רב יהודה הניח
על פר עורה של שקי לגזול של שקין פסול כה
ת"ש דלאו עול הוא וכעלי לחודי מיפסלה
כדכתיב בפרה במלאכת עול התורה בה
מאר לא עלה בעלייה לחודה ותפילו שלא
משכה: וכענלה עד שתמשך שתטלטל יט
המשך מעט דכענל כתיב מאר לא משכה
ולקמן פריך כיון דמאר עבודות כפרה לא
כתיבי ומענל ילפינן מאי מיפסל בעלייה
לחודה דמאר מפלוי שאינו עול מאי מכל
מקום שאני מיבה דגמר פרה מענלה בקל
וחומר כמאר עבודות ות"ש דכתיב בה
מיעוטא: מאחי פרש דילפי עול עול וכיון
דנזירה שוה מופנה היא שוה ליה כמאן
דכתי בנזיר ומיעוטא דבה דריש ליה לדרשת
מחריבא כדלקמן: ענלה נמי תיתי עול עול
מפרה לשוה: למיעוטי קדשים דלא פסלה
בהו עבודה מהקדיש אבל פרה לא ממעטת

והכהנים אומרים כפר לעמך ישראל אשר פדית ויקרא
ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל לא היו כה
צריכין לומר ונכפר להם הדם אלא רוח הקודש
מבשרתן אימתי שתעשו כך הדם מתכפר להם:
גמ': ויהא מום פוסל בענלה מקל וחומר ומה
פרה שאין השנים פוסלות ברא מום פוסל בה
ענלה ששנים פוסלות בה אינו דין שיהא מום
פוסל בה שאני התם דאמר קרא אשר אין בה
מום בה מום פוסל ואין מום פוסל בענלה אלא
מעתה לא יהו שאר עבודו פוסלו בה אמא אמר
רב יהודה אמר רב הניח על עור של שקין פסלה
ובענל עד שתמשו שאני פרה דילפי עול עול מ"ש דכי
מענלה ענל נמי תיתי עול עול מפרה הא מיעט יט
רחמנא בה בענלה נמי כתיב בה ההוא מיבעי
ליה למעוטי קדשים דלא פסלה בהו עבוד סלקא
דעתך אמינא ליתי בקל וחומר מענלה ומה ענלה
שאין מום פוסל בה עבודה פוסלת בה קדשים
שמום פוסלת בהן אינו דין שעבודה פוסלה
בהן איכא למיפר מה לענלה שכן שני פוסלות
בה אטו קדשים מי ליכא דפסלי בהו שנים כי
איצטריך קרא להנך קדשים דפסלי בהו שנים
וקדשים דלא פסלה בהו עבודה מהכא נפקא
מהת נפקא עורה או שבו או חרוץ או יבלת או
גרב או ילפת לא תקריבו אלה לה' אלה אי

אתה מקריב אבל אתה מקריב קדשים שנעבדה בהן עבודה איצטריך סד אמינא הני מילי היכא דעבד בהון עבודת היתר
אבל עבודת איסור אימא ליתסרו צריכה הא נמי מהכא נפקא ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלקיכם מכל אלה אלו ד
אי אתה מקריב אבל אתה מקריב קדשים שנעבדה בהן עבודה איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי היכא דעבד בהן כשהן
חולין אבל עבד בהן כשהן קדשים אימא ליתסרו צריכי גופא אמר רב הניח עליה עור של שקין פסולה ובענלה
עד שתמשוך מיתיבי עול אין לי אלא עול שאר עבודות מנין אמרת קל וחומר ומה ענלה שאין מום פוסל בה שאר עבודו פוסלו
בו פרה שמום פוסל בה אינו דין ששאר עבודות פוסלין בה ואם נפשך לומר נאמר כאן עול ונאמר להלן עול מה להלן שאר
עבודות פוסלות בה אף כאן שאר עבודות פוסלות מאי אם נפשך לומר וכי תימא איכא למיפרך מה לענלה שכן שנים פוסלות
בה אינמי קדשים יוביחו שמום פוסל בהן ואין עבודה פוסלת בהן נאמר כאן עול ונאמר להלן עול מה ל"להלן שאר עבודות אף
כאן שאר עבודות וממקום שבאתה מה להלן עד שתמשוך אף כאן עד שתמשוך תנאי היא דאיכא דמייתי לה מענלה איכא כיודרין יט
דמייתי לה מנופא דפרה דתניא עול אין לי אלא עול שאר עבודות מנין תלמוד לומר אשר לא עלה עליה עול מכל מקום
אם כן מה תלמוד לומר עול עול פוסל בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה שאר עבודות אין פוסלות אלא בשעת עבודה
ואימא אשר לא עלה עליה כלל עול פרט כלל ופרט ואין בכלל אלא מה שבפרט עול אין מידי אחרינא לא אשר רבויא הוא ותניא דריש כה
נמי גבי ענלה כי האי גוונא עול אין לי אלא עול שאר עבודה מנין תלמוד לומר אשר לא עובד בה מכל מקום אם כן מה תלמוד
לומר עול עול פוסל בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה שאר עבודות אין פוסלות אלא בשעת עבודה ואימא אשר לא
עובד בה כלל עול פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט עול אין מידי אחרינא לא אשר רבוייא הוא אמר רבי אבהו
בעי מיניה מרבי יוחנן משיכת עול בכמה אמר ליה כמלא עול איבעיא להו לארכו או לרחבו אמר להו ההוא מרבנן ורבי
יעקב שמיה לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יוחנן משיכת עול לרחבו טפח ולימא טפח האקמ"ל שיעורא דעול טפח הוי למאי
נפקא מינה למקח וממכר אמר ר' יוחנן בן שאול מפני מה אמרה תורה הביא ענלה בנחל אמ' הקב"ה יבא דבר שלא עשה פירות
ויערף במקום שאין עושה פירות ויכפר על מי שלא הניחו לעשות פירות מה פירות אילימא פריה ורביה לא נעתה אזקן ואסרים
הכי נמי דלא ערפינן לא מצות: ומורידין אותה אל נחל איתן כמשמעו קשה: תנו רבנן מנין לאיתן שהוא קשה שנאמר

דתניא מ"מ: מי ליכא לפסלה בהו שנים ושרי פסח ותשלח לכתב כאן כמי
שנתן וכי מיעטיה קרא למעטינהו מפסול עבודה להכי מיעטיה דאי לא
מעטיהו הוו נמרי בקל וחומר מענלה: שנעבדה בהן עבודה נדרש: עבודת
איסור כגון בשבת או כלאים בזוז וחמור עבודת איסור נמי מהאי קרא
נפקא לכיון דתרי קראי כתיבי על כאחיך
חד מיניהו לעבודת איסור: עול בני פרה
תניא: שאר עבודות פוסלות בה דכתיב
מאר לא עובד בה: ומה נפשך לומר ואם יש
לך להשיב על ק"ו זה נא ולמד בנ"מ נאמר
כאן עול כו': מה אם נפשך לומר מתי הוא
לך למיפרך דשבקה תנא לאורחיה ולימ
בגזיר שוה נאמר כאן כו' והא עול יתירא הוא
דהא בכלל שאר עבודו היה: ומקום שכתת
לאו תנא קתני לה ולא תיובתיה קא מפרש
ואזיל נמרא דקא מותיב לרב יהודה דאמר
לעיל שאר מפלוי פוסל בפרה בעלייה
בעלמא והא כיון דשאר מפלוי בפרה לא
כתיב ומענלה ילפי לה בגזיר שוה ומקום
שכתת מסתים לך ללמד נמי דמה ענלה עד דריש
שתמשוך אף פרה בשאר מפלות דילפינן כה
מענלה עד שתמשוך: ת"ל לשאר לא עלה
עליה עול מ"מ דריש ליה ולא עול מלמא
כתיב שאר לא עלה עול עליה ותו הלל
כתיב עול לגרשה כדרבי ואזיל: מ"כ כו':
ולא כשעת עבודה מכי הניחו עליה להקל
משא מידו ולא ליפסוק: ולא כשעת עבודה
כלומר שעבודה זו לצורך היא מכל מקום
בעלמא שהניח סק עליה ולא להוליכו מלא
מקרי ותותיב לא פסלה: מסיכת עול לפסול
בענלה שהיו עושה פירות ענלה בת
שנתה לא ילדה: במקום שהיו שוהרגוהו:

איתן מושבך ושים בסלע קנך אלא איתן הוא סלע : מוסדי ארץ הם הרים
וכל הר של אבנים הוא : שהוא ישן ולא שהובא קרקעיתו מחדש מקרקע
אחריתי: גוי מעולם הוא היינו ישן: מחטאת העוף דכתיב בה ממול עורפו:
כולי עלמא לא פליגי דהא כתיב ולא יזרע משמע להבא מדלא כתיב ואשר
לא זרע דלהוי משמע לשעבר : מי כתיב
ולא יעבד אי הוה כתיב אל נחל איתן ולא
יעבד בו הוה משמע להבא אבל השתא
דכתב לא יעבד משמע לשעבר דאשר לאו
לשון נוקה הוא : אשר לשעבר משמע אף
על גב דלא יעבד להבא משמע הני מילי
בלאו אשר אבל השתא דכתב אשר על
כרחיך מוכח עלה דלשעבר הוא : ריבוייא
הוא לא בא אלא לרבות כל עבודות כדלקמן
דלא תדרשי בכלל ופרט : כופין ללוייה
כופין את מי שאינו רוצה ללות את חבירו
לדרך ש לוהו: ויקרא שמה לוז סיפיה דקרא
הוא שמה עד היום הזה ומיניה יליף דלא
נתבלבלה ולא חרבה כדאמרינן כל מקום
שנא עד היום הזה לעולם ולעולמי עולמים

תורה אור
במדבר כד
ירמי׳ ה
דברים כא

°איתן מושבך ושים בסלע קנך ואומר °שמעו
הרים את ריב ה׳ והאיתנים מוסדי ארץ אחרים
אומרי׳ מנין לאיתן שהוא ישן שנ׳ °גוי איתן הוא
גוי מעול׳ הוא: ועורפין אותו בקופיץ מאחוריה:
מאי טעמא גמר עריפה עריפה מחטאת העוף:
ומקומ׳ אסור מלזרוע ומליעבד: תנו רבנן °אשר
לא יעבד בו ולא יזרע לשעבר דברי ר׳ יאשיה
רבי יונתן אומר להבא רבא אמר להבא דכולי
עלמ׳ לא פליגי דכתי׳ ולא יזרע כי פליגי לשעבר
רבי יאשיה סבר מי כתיב אשר לא יעובד ורבי
יונתן מי כתיב אשר לא נעבד ור׳ יאשיה אשר
לשעבר משמע ור׳ יונתן אשר ריבוייא הוא :

מיכה ו

הוא : שלא דבר בפיו דלא כתיב אלא ויראם באצבעו או בעקמימות שפתים
כדלקמן : ולזרעו כדאמרינן שאין מלאך המות שולט בהם : שליוהו פרעה
כדכתיב ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אותו: אינו ניזוק אותו היוצא לדרך:
עד עיבורה של עיר שהוא יוצא ממנה והוא בבית החיצון שבתוך שבעים
אמה ושירים לבתי העיר : בי ציניתא
דבבל מקום הוא וכו דקלים הרבה כמו
ציני הר ברזל : לא נתייסב והיינו לא ישב
אדם שם לא גזר אדם הראשון יישוב שם
והיינו דאמרי אינשי איתנהו משני אדם
הראשון שגזר עליו אדם הראשון יישוב
דקלים ולא יישוב אחר : שהקרחת
עלינו את המקום שכשהיו המים הרעים
היתה פרנסתינו להביא מים ולמכור :
מקטני אמנה שהיו דואגי׳ שפסק׳ פרנסתם
בשביל שנתרפאו המים : ודילמא קטנים
ממש הוו ועל שם מקומם נקראו נערים
שהיו מן נעורן : הכא מפרש מקומן יריחו :
ליהוו

ומיתר לסרוק שם פשתן ולנקור שם אבנים : תנו רבנן אשר לא יעבד בו ולא יזרע אין לי אלא זריעה שאר עבודות
מנין תלמוד לומר אשר לא יעבד בו מכל מקום אם כן מה תלמוד לומר ולא יזרע לומר לך מה זריעה מיוחדת שהיא בגופה
של קרקע אף כל שהיא בגופה של קרקע יצא סריקת פשתן וניקור אבנים שאינן בגופה של קרקע ואימא אשר לא יעובד
בה כלל ולא יזרע פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט זריעה אין מידי אחרינא לא אשר ריבוייא הוא : זקני העיר
רוחצין ידיהן כו׳: תנו רבנן °וכל זקני העיר ההיא הקרובים אל החלל ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה בנחל שאין תלמוד
לומר הערופה ומה תלמוד לומר הערופה על מקום עריפתה של עגלה ואומר ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו
וכי על לבינו עלתה שב״ד שופכין דמים אלא לא בא לידינו ופטרנוהו בלא מזונות ולא ראינוהו והנחנוהו בלא לויה תניא
היה רבי מאיר אומר כופין ללויה ששכר הלויה אין לה שיעור שנ׳ °ויראו השומרים איש יוצא מן העיר ויאמרו לו הראינו נא את
מבוא העיר ועשינו עמך חסד ואמת וכתיב ויראם את מבוא העיר ומה חסד עשו עמו שכל אותו העיר הרגו לפי חרב
ואותו האיש ומשפחתו שלחו °וילך האיש אל ארץ החתים ויבן עיר ויקרא את שמה לוז היא שמה עד היום הזה תניא היא לוז
שצובעין בה תכלת היא לוז שבא סנחריב ולא בילבלה נבוכד נצר ולא החריבה ואף מלאך המות אין לו רשות לעבור בה
אלא זקנים שבה בזמן שדעתן קצה עליהן יוצאין חוץ לחומה והן מתים והלא דברים קל וחומר ומה כנעני זה שלא
דיבר בפיו ולא הלך ברגלים גרם הצלה לו ולזרעו עד סוף כל הדורות מי שעשה לויה ברגליו על אחת כמה וכמה במה
הראה להם חזקיה אמר בפיו עקם להם ר׳ יוחנן אמר באצבעו הראה להם תניא כוותיה דר׳ יוחנן בשביל שכנעני זה הראה
באצבעו גרם הצלה לו ולזרעו עד סוף כל הדורות אמר רבי יהושע בן לוי המהלך בדרך ואין לו לויה יעסוק בתורה שנאמר
°כי לוית חן הם לראשך וענקים לגרגרותיך ואמר ר׳ יהושע בן לוי בשביל ארבעה פסיעות שהלוהו פרעה לאברהם שנאמר
°ויצו עליו פרעה אנשים וגומר נשתעבד בבניו ארבע מאות שנה שנאמר °ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה אמר רב יהודה
אמר רב כל המלוה את חבירו ארבע אמות בעיר אינו ניזוק רבינא אלויה לרבא בר יצחק ארבע אמות בעיר מטא לידיה
היזיקא ואיתציל תנו רבנן הרב לתלמיד עד עיבורה של עיר חבר לחבר עד תחום שבת תלמיד לרב אין לו שיעור וכמה
אמר רב ששת עד פרסה ולא אמרן אלא רבו שאינו מובהק אבל רבו מובהק שלשה פרסאות רב °כהנא אלויה לרב
שימי בר אשי מפום נהרא עד בי ציניתא דבבל כי מטו התם אמר ליה ודאי דאמריתו הני °ציניתא דבבל משני אדם הראשון
איתנהו א״ל °אדכרתן מילתא דאמר רבי יוסי בר חנינא מאי דכתיב °ארץ אשר לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם וכי מאחר
שלא עבר היכן ישב ומאחר שלא ישב היכן עבר אלא ארץ שגזר עליה אדם הראשון לישוב נתישבה ארץ שלא גזר עליה
אדם הראשון לא נתישבה רב מרדכי אלויה לרב אשי מהגרוניא ועד בי כיפי ואמרי לה עד בי דורא אמר רבי יוחנן משום
ר׳ מאיר כל שאינו מלוה ומתלוה כאילו שופך דמים שאילמלא ליווהו אנשי יריחו לאלישע לא גירה דובים לתינוקות שנאמר
°ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר ויתקלסו בו ויאמרו עלה קרח עלה קרח אמרו לו עלה
שהקרחת עלינו את המקום מאי ונערים קטנים אמר ר׳ אלעזר שמנוערים מן המצות קטנים שהיו מקטני אמנה תנא נערים
היו ובזבזו עצמן כקטנים מתקיף לה רב יוסף ודילמא על שם מקומן מי לא כתיב °וארם יצאו גדודים וישבו מארץ ישראל
נערה קטנה וקשיא לן נערה וקטנה ואמר רבי פדת °קטנה דמן נעורן התם לא מפרש מקומה הכא מפורש מקומן °ויפן
אחריו ויראם ויקללם בשם ה׳ מה ראה אמר רב ראה ממש כדתניא רבן שמעון בן גמליאל אומר °כל מקום שנתנו חכמים
עיניהם או מיתה או עוני ושמואל אמר ראה שכולן נתעברה בהן אמן ביום הכיפורים ורבי יצחק נפחא אמר בלורית ראה
להן כאמוריים ורבי יוחנן אמר ראה שלא היתה בהן לחלוחית של מצוה ודילמא בזרעייהו ניהוה הוה אמר רבי אלעזר לא בם
ולא בזרעם עד סוף כל הדורות °ותצאנה שתים דובים מן היער ותבקענה מהן ארבעים ושנים ילדים

רב

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn779453476/phys_0096
DFG

ליהוו דובים ולא ליהוו יער מאי עבד ליה יער דקרית ליה נמי: בעיתו הדוכי להתגרות בהם כשהן מקום קרוב להם לבוא ולהתחכות וכשהן קרובים ליער יוכלין להבטחה: וכה ויכתה ממנו רות סימן ממנו דוד ושלמה שהרבו להקריב קרבנות אלמלא זה היה שכרו: לקללה הוה למעט את ישראל ואותה כוונה כאן כתקיימה: ואלא מאי טיבותיה דמקום הוציל והמים רעים והארץ מכלת: תן מקום על ישבין ואפילו הוא רע נרפה להם טוב: תן השמש תמיד על כעלה ואפי' היא מכוערת נוטפת תן בעיניו: אחד שנירה דובים בעון שנירה דובים בתינוקות: אלא אחד את אלין תרי ואחד תשר ימות בו: מי שקל כולי האי בשלמי קרן כתיב שמנה דברים כסף וכגדים וזהב ואין ונקר ועבדים ושפחות וזיתים וכרמים כסף וכגדים דשקלים דכתיב ויצר ככרים כסף בשני מריטים ושתי תליסות בגדים: בשמונה שרצים: הגיע עת ליטול שכר תורתך בעולם הזה: תהן שומעת שמנשקת את המחכת מן הארץ ומעמידתו מלכים בתור: רבנן דקא דחקי ליה כותל התלמידים מפני שליש כשהיה משפש לפניו דכתיב למאר שפירים ממנו המקום שאר מנחתו יוכלין בית המדרש שלא רבנן צר ממנו שנתוספו התלמידים שהיה נחזי דוחק: יצר של תשמיש תקרבנו בימין שלא יקוץ בפריו וכיה וכן תינוק

רב ושמואל חד אמר נס וחד אמר נס בתוך נס מאן דאמר נס יערה הוה דובים לא הוו וכ"ד נס בתוך נס לא יערה הוה ולא דובים הוו וליהוי דובים ולא ליהוי יער דבעיתיה אמר ר' חנינא בשביל ארבעים ושנים קרבנות שהקריב בלק מלך מואב הובקעו מישראל ארבעים ושנים ילדי' אינו והאמ' רב יהוד' אמר רב לעול יעסוק אדם בתורה ובמצו' ואע"פ שלא לשמה שמתו' שלא לשמה בא לשמה שבשכר ארבעים ושנים קרבנות שהקריב בלק מלך מואב זכה ויצתה ממנו רות שיצא ממנו שלמה שכתב ביה° אלף עולות יעלה שלמה ואמר רבי יוסי בן חוני רות בתו של עגלון בנו של בלק היתה תאותו מיהא לקללה הוי ויאמרו אנשי העיר אלישע° הנה מושב העיר טוב כאשר אדוני רואה והנה מים רעים והארץ משכלת אלא מה טובתה אמר רבי חנין חן מקום על יושביו אמר רבי יוחנן שלשה חינוות הן חן חן מקום על יושביו חן אשה על בעלה חן מקח על מקחו תנו רבנן שלשה חלאין חלה אלישע אחד שגירה דובים

תורה אור

כה מנוד

פן יכרת ויאכל את עגמו ואשה לף היא לעתה קלה ואם ירלפוה תגע לתרכות רעה: מתני' תגע ותרעה בעדר כשאר מילין והוי תגע לית ליה הא דתמרינן בכמה דוכתי עגלה ערופה בפסרה מחיים וירידתה לנחל מיתן מוסרתה ונמסכת כריתות מוקמינן לה למילתא בפלוגתא דתניא בפרק בתרא: כיפרה סליקה היא עשתה את שלה ואם לא כמצה הכורע כתכפל הספק ולכשמלא נעשה ודאי ויהרג ומיהו היא כמיסור הנפש דילה קיימא לכפרה כתיב בה בקדשים: שנים אומרים לעינו לא היו עדים דפין נודע מי הכהו ואע"פ שאין עכשיו בפנינו לדונו: בשלה עגלה ערופה שהרי מכירין הן כהן מי הרגיל בהן להרוג: לא תפקוד על ניחוף נשותיכם לבודקן ומפני מה על בנותיכם כי תזנינה ועוד כי הם עם הזוכות יפרנו הם עצמן מפיקין כפרדיס הללו: התעכולות מפרש בגמרא שהכל בהן: עד יפיקן לא היו מחלוקת בחכמי ישראל כולן היו אומרים דברים בנתינתן למשה מסיני והן הרחשונים שנחלקו בשמיכת קרבנות ביום טוב כדתנן בתניא והוא היה מחלוקת רחשון שהיה בישראל בדברי תורה: העביר קודיית המעשר שלא יהו מתוולין בערתי הקדש כו' ובגמרא מפרש טעמא: עוברין ומוקפין בגמרא מפרש טעמא: עד

תלק דף קי פסחים דף כ ערכין דף יג היה בוטל דף פב מוריות דף י ג ניר דף כג

מלכים ב ב

ס"ם יג מלכים ב ב

ס"ם סנהדרין דף קו

ס"ם ו

כדיתנ' דף כב

מעשר שני דף עג תרומות דף מז ע"ב

פב

מיי' פ"ג מהל' סוטה ה"ג

בתינוקות ואחד שדחפו לנחזי בשתי ידים ואחד שמת בו שנאמר° ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו ר"ש רבנן לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת לא כאלישע שדחפו לנחזי בשתי ידיו אלישע מאי היא דכתיב° ויאמר נעמן הואל קח ככרים וכתיב ויאמר אליו לא לבי הלך כאשר הפך איש מעל מרכבתו לקראתך העת לקחת את הכסף ולקחת בגדים וזיתים וכרמים וצאן ובקר ועבדים ושפחות ומי שקיל כולי האי כסף ובגדים ר"ה דשקל אמר רבי יצחק באותה שעה היה אלישע עוסק בשמנה שרצים אמר לו רשע הגיעה עת ליטול שכר שמנה שרצים וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם° וארבעה אנשים היו מצורעים אמר רבי יוחנן זה גחזי ושלשה בניו והלך אלישע דמשק למה הלך אמר רבי יוחנן שהלך להחזירו לגחזי° בתשובה ולא חזר אמר לו חזור בך אמר לו כך מקובלני ממך כל מי שחטא והחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה מאי עבד איכא דאמרי אבן שואבת תלה לו לחטאה ירבעם והעמידה בין שמים לארץ ואיכא דאמרי שם חקק לה אפומא והיתה אומר אנכי ולא יהיה לך ואיכא דאמרי רבנן דהר מקמיה דכתיב° ויאמרו בני הנביאים אל אלישע הנה נא המקום אשר אנחנו יושבים שם לפניך צר ממנו מכלל רעד ר"א דהר"ה דחיק תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר יצר רשנוק ואשה תהא שמאל דוחה וימין מקרבת: מתני': נמצא ההורג עד שלא° נערפה העגלה תצא ותרעה בעדר משנערפה העגלה תקבר במקומה שעל פתח באתה מתחילתה כיפרה ספיקה והלכה להר נערפה העגלה ואחר כך נמצא ההורג הרי זה יהרג עד אחד אומר ראיתי את ההורג ועד אחד אומר לא ראית אשה אומרת ראיתי ואשה אומרת לא ראית דיו עורפין עד אחד אומר ראיתי ושנים אומרים לא ראית היו עורפין שנים אומרים ראינו ואחד אומר לא ראיתם לא דיו עורפין משרבו חרוצחנין בטלה עגלה ערופה משבא אליעזר בן דינאי ותחינה בן פרישה הי' נקרא חזרו לקרות בן הרצחן° משרבו המנאפים פסקו המים המרים ורבי יוחנן בן זכאי הפסיקן שנאמר° לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה כי הם וגומר משמת יוסי° בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יהודה איש ירושלם בטלו האשכלות שנאמר° אין אשכול לאכול בכורה איותה נפשי יוחנן כהן גדול הי' העביר הודייה המעשר אף הוא בטל את המעוררין ואת הנוקפין

עד

עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים בימיו אין צריך לשאול על הדמאי: גמ׳ תנו רבנן מנין שאם נערפה העגלה ואחר כך נמצא ההורג שאין פושרת אותו תלמוד לומ׳ ולארץ לא יכופר לדם אשר שפך בה כי אם בדם שפכה: עד אחד אומר ראיתי את ההורג כו׳: טעמא דמכחיש ליה הא לא מכחיש ליה עד אחר מהימן אידך חד היכי מצי מכחיש ליה והאמר שלא כל מקום שהאמינה תורה עד אחר הרי כאן שנים ואין דבריו של אחד בטקו׳ שנים אמר לך עולא דתני לא היו עורפין וכן אמר רבי יצחק תני לא היו עורפין ורבי חייא אמר תני היו עורפין ולרבי חייא קשיא דעולא לא קשיא כאן בבת אחת כאן בזה תנן עד אחד אומר ראיתי את ההורג ושנים אומרים לא ראיתי היו עורפין הא אחד ואחד לא היו עורפין תיובתא דרבי חייא וליטעמיך אימא סיפא שנים אומרים ראינו ועד אחד אומר לא ראיתם לא היו עורפין הא אחד ואחד היו עורפין אמתניתין קולה בפסולי עדות וכדר׳ נחמיה דאמר כל מקו׳ שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו שתי נשים באיש אחד כשני אנשי׳ באיש אחד ואיכא דאמרי כל היכא דאתא עד אחד כשר מעיקרא אפילו מאה נשים כי אחד דמיין והכא במאי עסקינן כגון דאתאי אשה מעיקרא ותרצה לדרבי נחמיה דזכי רבי נחמיה אומר כל מקום שהאמינה תורה עד אחד חלך אחר רוב דיעות ועשו שתי נשים פאשה אחת כשני אנשים באיש אחד אבל שתי נשי׳ באי׳ אחד כי פלגא ופלגא דמי ותרתי בפסולי עדות למה לי מהו דתימא כי אזלינן בתר רוב דיעות לחומרא אבל לקולא לא קמ״ל: תנ״ר משרבו הרוצחנין בטלה עגלה ערופה לפי שאינה באה אלא על הספק משרבו הרוצחנין בגלוי בטלה עגלה ערופה: תנ״ר משרבו הנואפין בו׳: תנ״ר ונקת האיש מעון בזמן שהאיש מנוקה מעון המים בודקין את אשתו ואומר אין המים בודקין את אשתו לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינה כו׳ מאי ואומר ופי תימא עון דידיה אין דבניה ודבנותיה לא תאשמעלא אפקד על בנותיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה וכי תימא עון דאשת איש אין עון דפנויה לא תאשמעבי הם עם הזונות יפרדו ועם הקדשות יזבחו ונומר מאי ועם לא יבין ילבט אמר להם נביא לישראל אם אתם מקפידין על עצמיכם מים בודקין נשותיכם ואם לאו אין המים בודקין נשותיכם משרבו בעלי הנאה נתעוותו הדיינין ונתקלקלו המעשים ואין נוח בעולם משרבו רואי פנים בדין בטל לא תגורו ופסק לא תכירו ופרקו עול שמים ונתנו עליהם עול בשר ודם משרבו לוחשי לחישות בדין רבה חרון אף בישראל ונסתלקה השכינה משום שנאמר בקרב אלקים ישפוט משרבו אחרי בצע לבם הולך רבו האומר לרע טוב ולטוב רע משרבו האומר לרע טוב ולטוב רע רבו הוי בעולם משרבו מושכי הרוק רבו היהירים ונתמעטו התלמידים והתורה חזרה על לומדיה משרבו היהירים התחילו בנות ישראל להינשא ליהירים שאין דורנו ודאה אלא לפנים איני והאמר מר האי מאן דמיהר אפילו אאנשי ביתיה לא מיקבל שנאמר גבר יהיר לא ינוה אפילו בנוה שלו מעיקרא קפצה עליה לסוף מיתזיל עלייהו משרבו מטילי מלאי על בעלי בתים רבה השוח והטי משפט ופסקה טובה משרבו מקבלני טובתך ומחזקיני טוביהיך רבו אנשי הישר בעיניו יעשה שפלים הונבהו והגבוהי׳ הושפלו ומלכות אזלא ונולא משרבו צרי עין וטורפי טרף רבו מאמצי דלב וקופצי ידים מלהלות ועברו על מה שכתב בתורה השמר לך פן ונומר משרבו נטויות גרון ומקרות עינים רבו מים המרים לא שפסקו משרבו מקבלי מתנות נתמעטו הזיתים ונתקצרו השנים דכתיב ושונא מתנות יחיה משרבו זחוחי הלב רבו מחלוקות בישראל משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שימשו כל צורכן רבו מחלוקות בישראל ונעשית תורה כשתי תורות:

משנת יוסי

בן יועזר כו׳: מאי אשכולות אמר רב יהודה אמר שמואל איש שהכל בו: יוחנן כהן גדול העביר הודאת מעשר כו׳: מאי טעמא אמר רבי יוסי בר חנינא לפי שאין נותנין אותו כתיקונו דרחמנא אמר והביא ללוים ואנן

תוספ׳ דף יח ע״ב

תוספ׳ דף יח ע״ב

תוספ׳ דף כה ע״ב

תוספ׳ דף כה ע״ב

תוספ׳ דף כה

ואנן קא יהבינן לכהנים ולודי אשאר מעשרות אמר ריש לקיש כל בית שאין מתודה על מעשׂ ראשון שוב אין מתודה על שאר מעשרות מאי טעמא אמ' אביי הואיל ופתח בו הכתוב תחיל' מכלל דאפרושי הוו מפרשי והא תניא אף הוא ביטל °את הודוי וגז' על הדמאי לפי ששל' בכל גבול ישראל וראה שאין מפרישין אא תרומה גדולה בלבד ומעשר ראשון ומעשׂ שני מקצתן מעשרין ומקצתן אין מעשרין אמ' לה' בניי בואו ואומ' לכם כשם שתרומ' גדולה יש בה עון מית' כך תרומת מעשר ומעשׂ שני יש בהן עון מיתה עמד והתקין להם הלוקח פירו' מעם הארץ מפריש מהן מעשׂ ראשון ומעשׂ שני מעשׂ ראשון מפרי' ממנה תרומת מעשר ונותנה לכהן ומעשר שני עולה ואוכלו בירושלם מעשר ראשון ומעשר עני °המוציא מחבירו עליו הראיה תרתי תקן ביטל וידוי דחבירים וגזר על דמאי של עמי הארץ: ואף הוא ביטל את המעוררים: מאי מעוררים אמ' רחבה בכל יום ויום שהיו עומדי' לוים על דוכן ואומרים °עורה למה תישן ה' אמר להן וכי יש שינה לפני המקום והלא כבר נאמר °הנה לא ינום ולא ישן שומר ישרא' אלא בזמן שישראל שרויין בצער ואומרת העולם בנחת ושלוה לבך נאמר עורה למה תישן ה': ואת הנוקפים: מאי נוקפים אמר רב יהודה אמר שמואל שהיו מסרטין לעגל בין קרניו כדי שיפול דם בעיניו אתא איהו בטיל משום דמיחזי כי מומא במתניתא תנא שהיו חובטין אותו במקלות כדרך שעושין אותו לפני עבודת אלילים אמר להם עד מתי אתם מאכילין נבילות למזבח נבילות הא שחיט להו אלא טריפות שמא ניקב קרום של מוח עמד והתקין להם טבעות בקרקע: עד ימיו היה פטיש מכה בירושל' בחולו של מועד: שכל ימיו לא היה אדם צריך לשא על הדמאי כדאמרן:

מתני': משבטלה סנהדרי בטלה השיר מבית המשתאות שנאמר °בשיר לא ישתו יין וגומר משמתו נביאים הראשונים בטלו אורים ותומים משחרב ב"ה בטל השמיר ונופת צופים ופסקו אנשי אמנה מישראל שנ' °הושיע' כי גמר חסיד וגו' רשב"ג אומר העיר רבי יהושע מיום שחרב בית המקדש אין יום שאין בו קללה ולא ירד הטל לברכה ונטל טעם הפירות ר' יוסי אומר אף נטל שומן הפירות רבי שמעון בן אלעזר אומר הטהרה נטלה את הטעם ואת הריח המעשרות נטלו את שומן הדגן וחכמים אומרים הזנות והכשפים כילו את הכל: גמ': וממאי דמשבטלה סנהדרי כתיב אמר רב הונא בריה דרב יהושע דאמר קרא °זקנים משער שבתו בחורי' מנגינתם אמר רב אודנא דשמעא זמרא תעקר אמר רבא זמרא בביתא חורבא בספיא שנאמר °קול ישורר בחלון חורב בסף כי ארזה עירה מאי כי ארזה עירה אמר רבי יצחק בית המסובך בארזים עיר הוא אלא אפילו בית המסובך בארזים מתרועע אמר רב אשי שמע מינה בי מתחיל חורבא בספיא מתחיל שנאמר חרב בסף ואי בעית אימא מהכא °ושאירה יוכת שער אמר מר בר רב אשי לדידי °חזי לי ומנגח כי תורא אמר רב הונא זמרא דנגדי ודבקרי שרי דגרדאי אסיר רב הונא בטיל זמרא קם מאה אווז בזווא ומאה סאה חיטי בזווא ולא איבעאי אתא רב חסדא זלזיל ביה איבעאי אווזא בזווא ולא משתכח אפר רב יוסף זמרי גברי ועני נשי פריצותא זמרי נשי ועני גברי כאש בנעורת למאי נפקא מינה לבטולי רחמנא אמר רבי יוחנן כל השותה בארבעה מיני זמר מביא חמש פורעניות לעולם שנאמר °הוי משכימי בבקר שכר ירדפו מאחרי בנשף יין ידליקם והיה כנור ונבל תוף וחלל ויין משתיה' ואת פועלי ה' לא יביטו ומה כתי' °אחריו לכן גלה עמי מבלי דעת שנורמין גלות לעולם וכבודו מתי רעב שמביאין רעב לעולם והמונו צחא צמא שנורמין לתורה שתשכח מלומדיה וישח אדם וישפל איש שנורמין שפלות לשונאי של הקדוש ברוך הוא ואין איש אלא הקדוש ברוך הוא °שנאמר ה' איש מלחמה ועיני גבוהים תשפלנה שנורמין שפלות של ישרא' ומה כתיב אחריו לכן

ניקוף מרגה כדס עולה: טבעות להכני' מחר בהמה לתוכו: כדתמרי' מתקן סיהו כל הלוקחין מפרישין: ולא היה מלח צריך לישהל לחבירו חבר שלקח מעם הארץ הפרשת דמאי: מתני': בשיר לא ישתו יין ובגמרא מפרש מנא לן דמשבטלה סנהדרי הוא: נביאים הראשונים בגמרא מפרש: נופת צופים בגמרא: תנאי היא בהקדוש ברוך הוא ומוכחין עלה לעצות טוב ודין דורשין לחסרון: גמ': ממך לך יוסף הכי קאמ' וכי בית המסובך כתרגו' עיר הוא שלא יהא נוח ליחרב: מתרועע לשון ערבה כיו ערו ערו: נסיפא מתחיל מהיסקופת הבית ופתחו מתחיל: ושמיה לשון בית הסלע מלין יוסף ומתוך כך שעירים מרקדים שם ומנגחין וכותתין זה את שערין: זמרי דגבי מוסכי ספיות בחבל שרי שמיו שלח לזרוס במלחמתם: ודבקי שמזמרין בשעה שחורשין ושיכו שלח לכוין את השוורין לתלמים שהולכין לקול השיר דעדר עליהם: דגרדאי שיכו שלח לשחוק: בטל ומרח גזר על דומו שלח יזמרו בבתיהם ובבית משתאות: ולא שיכעו ולא היו רוצים לקנותם ככך: זלזל בה ולא הקפיד למחות בידם: כאש בנעורת לפי שהעוגה מטה אזנו לשמוע את המומר לעגות אחרים ונמצאו הלוצים מטים אזנם לקול הנשים וקול בחשה ערוה כדכתיב השמיעני את קולך ומבעיר את יכרו כאש בנעורת אבל זמרי גברי ועניין נשי קנת פריצות יש לקול בחשה ערוה אבל אינו מבעיר יכרו כל כך שאין המומרים מטים אזנם לקול העוגים: לבטולי רחמי מקמי הא אם אין מזמרין לבטל את שמיהם נקרי לבטל את זה שהוא בחשה: נחת נמלין מתרגם לחונה: הרחיבה

תוס' יום

תלי"מ

שם קכ"ה ב

שעיה כל

תהלים יב

ילקוט ס נחמיה ג

בק דף כח

שעיה כל

שעיה ה

שם

משלי טו

הרחיבר ישאול נפשה ופערת פיה לבלי חק
וירד הדרה והמונה ושאונה ועלזבה: משמתו
נביאים הראשונים: מאן נביאי הראשוני אמר
רב הונא זה דוד ושמואל ושלמה רב נחמן אמר
בימי דוד זימנין סליק וזימנין לא סליק שהרי
שאל צדוק ועלתה לו שאל אביתר ולא עלתה
לו שנאמר ויעל אביתר מיתיב רבה בר שמואל
ויהי לדרוש אלקים כל ימי זכריה המביאין
ביראת אלקים מאי לאו באורים ותומים לא
בנביאי תא שמע משחרב בית המקדש ראשון
בטלו ערי מגרש ופסקו אורי ותומי ופסק מלך
מבית דוד ואם לחשך אדם לומר ויאמר
התרשת להם אשר לא יאכלו מקדשי הקדשים
עד עמוד כהן לאורים ותומים כאדם שאומר
לחבירו ער שיחיו מתים ויבא משיח בן דוד לא
אמר רב נחמן בר יצחק מאן נביאים הראשוני
לאפוקי מחגי זכריה ומלאכי דאחרונים נינהו
דת"ר משמתו חגי זכריה ומלאכי נסתלקה
רוח הקודש מישראל ואע"פ כן היו משתמשים
בבת קול שפעם אחת היו משמשין בעליות
בית גורי בריחונתנו עליהן בת קול מן השמי
ואמר יש בכם אדם אחד שראוי שתשר שכינ

תורת כהנים

ישעיה

עליו אלא שאין דורו ראוי לכך נתנו עיניהם בהילל הזקן וכשמת הספידוהו חסיד הי עניו תלמיד של עזרא ושוב פעם אחרת היו מסובין בעלייה ביבנה ונתנה להן בת קול מן השמים ואמרה להם יש בכם אדם אחד שראוי שתשרה שכינה עליו אלא שאין דורו זכאין לכך נתנו עיניהם בשמואל הקטן וכשמת הספידוהו חסיד תלמידו של הילל ואף הוא אמר בשעת מיתתו שמעון וישמעאל לחברה וחבריהי לקטלא ושאר עמא לביזו ועקן סגיאין ערתידין למיתי על עמא ואף על רבי יהודה בן בבא בקשו לומר הי חסיד הי עניו אלא שנטרפה שעה שאין מספידין על הרוגי מלכות:

משחרב בית המקדש בטל השמיר כו': ת"ר שמיר שבו בנה שלמה את בית המקדש שנאמר והבית בהבנותו אבן שלימה מסע נבנה דברי רבי יהודה אמר לו רבי נחמיה וכי אפשר לומר כן והלא כבר נאמר כל אלה אבנים יקרות וגו' מגורות במגירה אם כן מה ת"ל לא נשמע בבית בהבנותו שהיה מתקן מבחוץ ומכנים מבפנים אמרו נראין דברי רבי יהודה באבני מקדש ודברי רבי נחמיה באבני ביתו ורבי נחמיה שמיר למאי אתא מיבעי ליה לכדתניא אבנים הללו אין כותבין אותן בדיו משום שנ' פתוחי חותם ואין מסרטין עליהם כאיזמל משום שנ' במלואתם לא כותב עליהן בדיו ומראה להן שמיר מבחוץ והן נבקעות מאיהן כתאינה זו שנבקעת בימות החמה ואינה חסירה כלום וכבקעה זו שנבקעת בימות הגשמים ואינה חסירה כלום הנו רבנן שמיר זה בריתו כשעורה ומששת ימי בראשית נברא ואין כל דבר קשה יכול לעמוד בפניו במה משמרין אותו כורכין אותו בספוגין של צמר ומניחין אותו באיטני של אבר מליאה סובי שעורין אמר' אמי משחרב מקדש ראשון בטלה שירה פרנדא וזכוכית לבנה הניא נמי הכי משחרב מקדש ראשון בטלה שירה פרנדא וזכוכית לבנה ורכב ברזל וי"א אף יין קרוש הבא משני הדומה כעיגולי דבילה: ונופת צופים: מאי נופת צופים אמר רב סולת שצפה על גבי נפה ודומה לעיסה שנילושה בדבש ושמן ולוי אמר שתי ככרות הנרבקות בתנור ותופחות ובאות ער שמגיעות זו לזו ורבי יהושע בן לוי אמ' זה דבש הבא מן הצפיא מאי משמע כדמתרגם רב ששת כמא דנתזן דבריאת' ושייטן ברומי עלמא ומתיין דובשא מעישבי טורי תנן התם כל הנצוק טהור חוץ מדבש זיפים והצפיחים מאי זיפים אמר רבי יוחנן דבש שמזייפין בו וריש לקיש אמר על שם מקומו כדתני' זיף ושלם ובעלות כיוצא בדבר אתה אומר בבא הזיפים ויאמרו לשאול הלא דוד מאי זיפים אמר רבי יוחנן בני אדם המזייפין דבריהם ורבי אליעזר אמר על שם מקומן כדתניב זיף ושלם ובעלות: ופסקו אנשי אמנה: אמר ר' יצחק אלו בני אדם שאין מאמינין בהקדוש ברוך הוא דתניא רבי אליעזר הגדול אומ' כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמנה והיינו דאמר רבי אלעזר מאי דכתיב כי מי בז ליום קטנות מי גרם לצדיקים שיתבזבזו שולחנן לעתיד לבא קטנות שהיה בהן שלא האמינו בהקדוש ברוך הוא רבא אמר אלו קטני בני רשיעי ישראל

מלכים א ו

מלכים א ו

סוטה פ"ט ה"ב

יבמות קה ב

יומא נד ב

תלים נא

זכריה ד

שמבזבזין

תמורה טו ב

תמורה טז ב

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0100
DFG

שמבזבזין דין אביהם לעתיד לבוא אומ׳ לפניו
רבונו ש״ע מאחר שאת עתיד ליפרע מהן למה
הקהיתה שיניהם בם אמר רבי אילעא בר
יברכיה אילמלא תפילתו של דוד היו כל
ישראל מוכרי רבב שנ׳ שיתה ה׳ מורה להם
ואמר ר׳ אילעא בר יברכיה אילמלא תפילתו
של חבקוק היו תלמידי חכמ׳ מתכסי בטלי׳
אחת ועוסקין בתורה שנאמ׳ שמעתי שמעך
יראתי ה׳ פעלך בקרב שנים חייהו אל תקרי
בקרב שנים אלא בקרוב שנים ואמר ר׳ אילעא
בר יברכיה׳ שני תלמידי חכמים המהלכין
בדרך ואין ביניהן דברי תורה ראויין לישרף
באש שנ׳ ויהי המה הולכין הלוך ודבר והנה
רכב אש וגומר טעמא דאיכא דיבור הא ליכא
דיבור ראויין לישרף ואר״ אילעא בר יברכיה׳
שני ת״ח הדרין בעיר אחת ואין נותין זה לזה
בהלכה אחד מת ואחד גולה שנ׳ לנוס שמה
רוצח אשר ירצח את רעהו בבלי דעת ואין
דעת אלא תורה שנ׳ נדמו עמי מבלי דעת אמ׳
רבי יהודה ברי׳ דרבי חייא כל ת״ח העוסק
בתורה מתוך הדחק תפילתו נשמעת שנ׳ כי
עם בציון ישב בירושלם בכה לא תבכה חנון
יחנך לקול זעקיך כשמעתו ענך וכתי׳ בתריה
ונתן ה׳ לכם לחם צר ומים לחץ ר׳ אבהו אומר
משביעים אותו מזיו שכינה שנאמ׳ והיו עיניך
רואות את מוריך רבי אחא בר חנינא אמר אף
אין הפרגוד נגעל בפניו שנאמר ולא יכנף עוד
מוריך: רש״בג אומר משום רבי יהושע מיום
שחרב ב״ה אין וכו׳: אמר רבא וכל יום ויום
מרובה קללתו משל חבירו שנ׳ בבקר תאמר
מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר הי בקר
אילימא בקר דלמחר מי ידע מאי הוי אלא
דחליף ואלא עלמא אמאי קא מקיים אקדוש׳
דסידרא ואיהא שמי׳ רבא דאגדתא שנ׳ ארץ
עפתה כמו אופל: ולא ירד של לברכה וניטל
טעם פירות וכו׳: תניא ר״ש בן אלעזר אומר
טהרה בטלה׳ טעם ריח מעשר ביטל שומן
דגן רב הונא אשכח חומרתא דחינוניתא שקלה כרכה בסודריה אתא לקמ׳ רבא בריה א״ל מורחינא ריחא דחינוניתא א״ל בני
טהרה יש בך הכה ניהליה אדהכי אתא אבא בריה שקלה יהבה ניהליה א״ל בני שמהת את לבי והקהים׳ את שיני דאמרי
אינשי רחמי דאב׳ אבני רחמי דבני אבני דהוו ליה רב אחא בר יעקב איטפל ביה רב יעקב בר ברתיה כי גדל א״ל אשקין מיא
א״ל לאו בריך אנא והיינו דאמרי אינשי רבי רבי בר ברתך אנא: מתני׳: בפולמוס של אספסיינוס גזרו על עטרות הנשים ועל
האירוס בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרו כלה ושלא ילמד אדם את בנו יוונית בפולמוס האחרון גזרו שלא תצא הכלה
באפריון בתוך העיר ורבותינו התירו שתצא הכלה באפריון בתוך העיר משמ׳ ר״מ בטלו מושלי משלים משמ׳ בן עזאי בטלו
השקדנים משמת בן זומא בטלו הדרשני משמת ר״ע בטל כבוד התור׳ משמת׳ חנינא בן דוסא בטלו אנשי מעשה משמת׳
יוסי קטנתא פסקו חסידים ולמה נקרא שמו קטנתא שהיה קטנתא של חסידי׳ משמת׳ יוחנן בן זכאי בטל זיו החכמ׳ משמת
ר״ג הזקן בטל כבוד התורה ומתה טהרה ופרישות משמת ר׳ ישמעאל בן פאבי בטלה זיו הכהונה משמת ר׳ בטל ענוה וירא׳ חטא
ר׳ פנחס בן יאיר או׳ משחרב ב״ה בשו חברי׳ ובני חורין וחפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה וגברו בעלי זרוע ובעל לשון ואין דורש
ואין כבקש ואין שואל על מי לנו להשען על אבינו שבשמים ר״א הגדול אומר מיום שחרב ב״ה שרו חכימיא למהוי ככפריא
ספריא כחזנא וחזנא כעמא דארעא ועמא דארעא

אלא

ממבזבזין דין אביהם קודמין דין אביהם שבשמים לומר לפניו כו׳:
הקהיתה שיניהם למה אכלתם ובערתם עלינו בחטאינו ונפרעת מהם
בחטאיהם: מוכרי רבב רבב הוא דבר מתוס כגון חלב וצמר ובדק בבגדים
ונמצאין ואין לך חדס מתעסק בהם חלא עני: שיתה ה׳ מורה להם לעול
מיניה כתיב כי לא לנצח תשכח אביון תקות
ענוים תאבד לעד שיתה ה׳ מורה להם תן תורה לזה
להם מרות לחותן ענוים שנוער שיהו
הבוזים נוהגין בהם בכבוד וידעו הכוזים
שהן לומד ואינם חלמות שאין כל הבבול
והגדולה שלהם: מתכסין בטלית לחת מסו׳
עוני: בקדר שנים לותה פעולה שלך להייכו
דכר תור׳ שהיו בקירוב שנים שנה׳ נדיכין
להתקדש יחד בכיסוי אחד: חייהו רפאהו
והדווח להם ותן להם תשועתם: המה הולכים
הלוך ובכר בדכרי תורה בהלוכו ובהליטב
כתי׳: רחוץ ליסרף שעל מנת כן בא הרכב
עם עליהם: אחד מת על ידי חבירו שהרגו
בשוגג וזה גולה לערי מקלט וזה אין
כאן מיתה אימתן למיתה וגלות אימתן לגלות
שאחד מת ואחד גולה: בבלי דעת על
שלא היה להם לדעת ללמוד מלמדין זה את
זה וללמדין זה מזה: נדמו עמי וסיפים
דקדק ותשכח תורת אלקיך: כי עם
בינין יבא אלו יושבי ישיבת תורה וסיפים
דקדק תנון יחנך לקול זעקיך: לחם נרדפיכם
כמי הבתיב מדבר כמי שמוזהרתי קשין
עלי ואעפ״כ אין יושב ועוסק בתורה: והיו
עיניכו׳ וכו׳ כתריס כתיב לא יכפף: פרנול
מחיכה לא יכנף לא יתכסה ממך בכנף
בגדו ומחיכתו: ללמדך מי יתן שיבא יום
מי ידע אם ייטב מן הלילה: חלא דחליף
מי יתן והא יום הבא כזה שעבר: שלא עלמ׳
ממלו מקיים מאחר שהקללה הולכת תמיד
ורבה: מקידושא דסידרא סדר קדושה
שלא תקנוה אלא שיהו כל ישראל עוסקין
בתורה בכל יום דבר מועט שתומר קריאתו
ותרגומו והן בעוסקי בתורה ובין שנוהג
בכל ישראל בתלמידים ובעמי הארץ ויש
כאן שתי קדושת הסם ותלמוד התורה
חביב הוא וכן יהא שתים רבה מברך
שעונין אחר הגדה שהורגלו לומר הרבה
בכל שבת היו נוהגין כך ואם היו מקבצין
כל העם לשמוע לפי שאינו יום של מלאכה
ויש כאן תורה וקידוש הסם: סדרים סדר
פרשיות לתורה: טהרה שפסקה מישראל
ביטלה טעם התירות וריחם שמתוך שהיו
טהורים ונוהגין בטהרה אף הק׳ נם מטהר
פירות היקמרית רע ומטעם רע ומעם׳ ביטל
שומן לגן בעין פיסוק אעבדות פסק שומן
הגן כשמו של מעם׳ לתיקרי חלב כלכתיב
כל חלב יהיה ונו׳: לחינוניתא שמינה ויש

כם רית טוב ומין תמרי הוא לעצמן: טהרה יש בך לפיכך מריחק לך ולא בטל
הריח מתוכך: אתא כריה דרבה בר רב הונא ל״ר הונא לבריה: שמקת את
לביטהרתך והקהית את שיני שהרגלתני שאכלתך על בעלי שנטל
ממני ונתת לו: רחמי מיכאל: מיטפל ביה נידלו בביתו: רבי רבי גדל בגדל
ואף על פי כן בר בריתך אנא ואין
עלי לכבדך כבן: מתני׳: בפולמוס של
אספסיינוס גזרו על עטרות הנשים: עטרות
שבניה מספסיינות על ירושלם: עטרת
תלנים ומירום מפרש בגמרא: בפולמוס של
טיטוס שהכניס הורקינוס מלריסתוכלום
לתוכו וכיון שהוא היו מתעסים ושתים שנים
כדתמר בסדר עולם: עטרות כלות מפרש
בגמרא: בפולמוס האחרון הוא של
חורבן הבית ושל טיטוס נמי הוא: כאפריון
בתוך העיר שהיו מוליכין לות׳ מבית לבית
לבית בעלה ואפריון של מעלים ושלישות
מוסבות מוקפות לה: מושלי משלות לתת
לות׳ תשתלח ושעם לחכמה ליכנם בה
כשערי בינה כנון משלות שועלים לתחר
בשנהדרין כי הוא דריש ר׳ מתיר בפירקא
הוא דריש תילתא שמעתא ותילתא לגדיתא
ותילתא מתלי: שוקדנים שוקדין על דלתות
בית המדרש לילה ויום כדתמר ביבמות
פכל מה מעשה שנפשי תשקה בתורה:
הדרשנים שיש בקי בטעמי המקרות
כדתמר לא זכיתי שתתמר יציאת מלרים
בלילות על שדרשה בן זומא: בטל כבוד
תורה שהיה נותן לבו לדרוש כל קוץ וקוץ
של כל תות וכל זכן תיבות יתידות ותותיו
יתירות כגון נת ובת מני דורש והו כבוד
תורה גדול שאין בה דבר לבטלה: מעשי
מעשה בטוח בחשיבותו ועושה מעשה
מופלאים כדתמר בתענית נמטו כשורך
ותמר לתומן ילוך ולעשיר להכניע ויכיס
בקרניסה: קטנותה של חסידים שהיו
החסידים הולכים וכלו׳ והוא היה מקטניס׳
ושופט: זיו החכמה זה לא יקעבמתי היא:
משמת רבן גמליאל הזקן בטל כבוד התורה
במסכת מגילה תמר שער שמת הוא היה
גדיות בעולם ולא היה למידין תורה שלא
מעומד משמת הר יהד חולי לעולם והופרכו
ללמוד תורה מיושבת: בטל זיו הכהונה
שהיה חכם ועשיר וכהנים רבים חולכין
על פולחנו: בני חורין מיוקסין: חפו
ראשם שנגרח יד עזי פנים מחזירים שהם
עשירים ואלו ענייה: נדלדלו אנשי מעשה
אין חם לחם: ואין דורש ואין
מבקש עליהם רחמים: שרו חכמיא התחילו
החכמים: ספריא מלמדי תינוקות שהם
קטנים מן החכמים: כעמא דארעא
כעמי הארץ:

מזלא וכוולא הולכי ודליס ומתנוולים: בעקבות המשיח כסוף הגלות לפני ביאת משיח: וסיין ביקר שכבל עוסקין במשתאות: ואין תוכחת אין לך לדם שיוכל להוכיח שכולם נכנסים בחשאות וכשמוכיחין אומר לו אתה כמוני: וכית הועד של חכמים יהיו לבית זונות שכלו החכמים ואין לומר תורם ויבא מרב מאין לים וכעלי זימה מתגודדים שם: מפני שהיו לעיר היו בתי מדרשות שלשם: גמ': של מלח של נפרית ענין עטרה עושין מלכתחלה של מלח שהוא גלול כתכן הכדולח וקורין שליימ"ו וכובשין אותה כמין ייורין בנפרית כשש שעושין בכלי זהב וכסף וקורין אותו לה: מילית ליסקא כמין גומא הגדל כמים: טבלא דחד פומא זוג של עיבול אחד: שמקשקשין בו לשיר בבית המשתאות: טבבור"כ קורין לאותו כלשון לעז טנבור והוא עשוי דפנותיו עגולות כעין נפה וקורין בדפנותיו חוטין של כרזל ושוטחין על פיו עור כשהוא לח ומותח והוא מתייבש שם מעיו וכשמכין עליו כמקל דק הוא מוכי קול גלול ויש אומנין שיודעין להכות עליו מכאחר מכה כסדר על שבשמע כמו שיר: מיתלף בטבלא דחד פומא זוג של עיבול אחד: שמקשקשין בו לשיר בבית המשתאות: טבבור"כ קורין לאותו כלשון לעז טנבור והוא עשוי דפנותיו עגולות כעין נפה וקורין בדפנותיו חוטין של כרזל ושוטחין על פיו עור כשהוא לח ומותח והוא מתייבש שם מעיו וכשמכין עליו כמקל דק הוא מוכי קול גלול ויש אומנין שיודעין להכות עליו מכאחר מכה כסדר על שבשמע כמו שיר: מיתלף

לתמידים:

תורה אור

אזלא ודלדלה ואין שואל ואין מבקש על מי יש להשען על אבינו שבשמים בעקבות משיחא חוצפ' יסגא ויוקר יאמיר הגפן תתן פריה והיין ביוקר ואין תוכחת בית ועד יהיה לזנות והגליל יחרוב והגבלן ישום ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו וחכמו' סופרים תסרח ויראי חטא ימאסו והאמת תהא נעדר' נערים פני זקנים ילבינו זקינים יעמדו מפני קטנים בן מטול אב בת קמה באמה כלה בחמות' אויבי איש אנשי ביתו פני הדור כפני הכלב הבן אינו מתביי' מאביו ועל מה יש לנו להשען על אבינו שבשמים: נמ': אמר רב לא שנו אלא של מלח וגפרית אבל של הדם ושל וורד מותר ושמואל אומר אף של הדם ושל וורד אסור של קנים ושל חילת מותר ולוי אמר אף של קנים ושל חילת אסור וכן תני לוי במתניתיה אף של קנים ושל חילת אסור: ועל האירוס: מאי אירוס א"ר אלעזר טבלא דחד פומא רבא בר רב הונא עבד ליה לבריה טנבורה אתא אבוה תבריה אמר ליה מיחלף בטבלא דחד פומא זיל עביד ליה אפומא דחצבא או אפומא דקפיזא: בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות כלות וכו': מאי עטרות כלות אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן עיר של זהב תניא נמי הכי איזהו עטרות כלות עיר של זהב אבל עושה אותה כיפ' של מילת

היה שם זקן אחד מבפנים: לעז להם לאותן שבחוץ: בעון ביפרינו מדעתנו מחמת המלך שבערה על חילול שמו: ועל אותם שנה שבינו כו' שאותם שנה החריבו הם יילנו"ת הזרעי' שם ביכות מדינת ירושלם והוצרך להביא אותם שנה את העומ' מנחות נריפי' וכשאר הצבו מצות העומר להביא מן הקרוב לירושלם כדכתי' בראשל תקריבו שיהא הזרע לח והכר מלא ממנו וכשהוא בא מרחוק מתייבש ומתמעט ואין הכר הנכלת מלא מן הגרעין: בעון סורסי קרוב הוא לבעון תרמי ואו' אני שזה בעון גזרת ירושלמי' ואומות העולם קורי' אותו ליבנת סור"ית או לבעון יווני שהיו קרוכין לתרץ יון ולעון יון יפה מזה והיה לו לספר בו: מאי דכתיב לא נר"מ קרא מקרא זה על עצמו ואמר שעליו לעולל את עיניו בכבי יותר מי הכל: עוללה מכוולת את עיני לנפשי על נפשי מפני קורותיי: מספ' קומי שערו שלפניו ומכים בלורית מלחוניו: מדרכי האמורי שהן מניחין בלורית: בגמ' ספר תורה שהיה בעל הלכות מפי שמועה הרבה וסדורות בפיו כתילו כתוב בספר בדלת בסנהדרין הרבה תורה למדתי מרבותיי ולא עוד אלא שאני אומר שהיא הלכות בעצת הלפיס הלכות בעטיית קיסוסין ושלש מאות בהרת עוזה: ענה ומחשבה שהיה זריז בדרשות ובקי בהלכות ובתשובת המשקיפים ולהבין ברמזיהם כדאמרינן בפ"ק דחגיגה כיצד בפני' אמרו לו הכן מאי תהוי עלך מיניך אמר להן אבל עצה מבני יעקב: זרועי תור עומק סברא ולשון טעמי תורה שנעל פה על מדרשי המקראות ואותיות היתרים ולשונות המשתנים במקרא: רבי שעור בן עזריה עשיר הוה כדאמרינן תריסר אלפי עגלי הוה מעבר מעדריה כל שתא: לשיבא מנא שאני ענוותן:

הדרן עלך ענלה ערופה
וסליקא לה מסכת סוטה

תנא אף על חופת חתני' גזרו מאי חופ' חתני' זהורי' המוזהבות תניא נמי הכי אין חופת חתנים זהורית המוזהבות אבל עושה פפירית ותולה בה כל מה שירצ': ושלא ילמד את בנו יוונית: ת"ר כשצרו מלכי בית חשמונאי זה על זה היה הורקינוס מבחוץ ואריסטובלוס מבפנים בכל יום ויום היו משלשלין דינר בקופה ומעלין להן תמידי היה שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יווני' לעז להם בחכמת יוונית אמר להן כל זמן שעוסקין בעבודה אין נמסרי' בידכם למחר שלשלו להם דינרים בקופה והעלו להם חזיר כיון שהגיע לחצי חומה נעץ ציפורניו נזדעזעה א"י ארבע מאות פרסה אותה שעה אמרו לגדל חזירים וללמד לבנים חכמת יוונית ועל אותה שנה שנינו מעשה ובא עומר מגנו' צריפי' ושתי הלח' מבקע עין סוכר איני והא"ר בא' לשון סורסי למה לא אי לשון הקודש אי לשון יוונית ואמר רב יוסף בכבל לשון ארמי למה אלא או לשון קודש או לשון פרסי לשון יוונית לחוד וחכמ' יוונית לחוד וחכמ' יוונית מי אסירא והאמ' רב יהודה אמ' שמו' משום רש"בג מאי דכתיב °עיני עוללה °לנפשי מכל בנות עירי אלף ילדים היו בבי' אבא חמש מאות למדו תורה וחמש מאות למדו חכמת יווני' ולא נשתייר מהן אלא אני כאן ובן אחי אבא בעסיא שאני של בית ר"ג דקרובין למלכות הוו דתניא מספר קומי הרי זה מדרכי האמורי אבטולוס בן ראובן תתירו לספר קומי שהוא קרוב למלכות של בית רבן גמליאל התירו להן חכמ' יוונית מפני שקרובין למלכות: בפולמוס ד'אחרון גזרו שלא תצא כלה באפריון: מ"ט משום צניעותא: משמת רבי יוחנן בטלה החכמה: ת"ר משמת' ר' אליעזר נגנז ס"ת משמת' ר' יהושע בטלה עצה ומחשבה משמת רבי עקיבא בטלו זרועי תורה ונסתתמו מעיינות החכמה משמת רבי אלעזר בן עזריה בטלו עטרות הכמ' שעטרת חכמים עשרם משמת רבי חנינא בן דוסא בטלו אנשי מעשה משמת אבא יוסי בן קטונתא בטלו חסידים ולמה נקרא שמו אבא יוסי בן קטונתא שהיה מקטני חסידים משמת בן עזאי בטלו השקדנין משמת בן זומא בטלו הדרשנין כשמת רש"בג עלה נובאי ורבו צרות כשמת רבי הוכפלו צרות משמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא אמר ליה רב יוסף לתנא לא תיתני ענוה דאיכא אנא אמר ליה רב נחמן לתנא לא תיתני יראת חטא דאיכא אנא:

הדרן עלך ענלה ערופה וסליקא לה מסכת סוטה

מדובא קמיפלגי מנחות קמיפלגי

ליכא ג מדובא קמיפלגי

כל זה מדוש מדבר כישראל

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0102
DFG

פיסקי תוספות

א שהתה עם הבועל כדי טומאה אסורה לבעלה ולתרומה ולבועל:
ב קדין לוונין מלמן ומלמה אבל מלמן. ובתולה או כחוד ומלמה הוי
לפי המזל:
ג בבריאת עולם נגזר כל הדורות להכרחות במזל שנולדו:
ד אם אין נוהג כשורה אתה רשאי לשנאך בו:
ה בעל מים רשעים עד הפרק והשניים חוץ לפרק טהור בעל רשעים
ושניים חוץ לפרק טמאים נוהגין העולם לזרוק מן הכלי ליד אחת
ואחר כך משפשף בחבירתה אבל לא נתכוון ליטול כי אם יד אחת
ושיפשף בחבירתה טמא:
ו ספק סוטה תולכת ולא ודאי סוטה בא עליה בדרך אין המים בודקין
ואם על פון בניו ובנותיו ואפילו פעמים:

הדרן עלך המקנא

א שהיה בעי כלי שרת אך אין צריך כלי יפה לשתיה כמו לקמיכה:
ב אין יכיכה בעזרה ומוכלין מעומד בזיר טהור סוטה קנת אך יצא
הפסלו בשכרו ובקרע נקה וכן סיומך בתעבית בשבת לתלוש וצריך
ליזהר בתעבית גם יום ש' יצא הפסלו בשכרו:
ט קלפים שלנו אף כי אינה מעופפים כותבין עליהן שטרות וספר תורה:
י ותפילין ומזוזות:
יא תרי מנא מותר לתת לתוך דיו דיו של עפצים אינו דיו:
יב מגילת סוטה שכתבה קודם שתקבל עליה אלה פסולה וכן בלא
שידעה לר' מו לא דקדק בחסירות ויתירות וכן בשני עמודים
לר' יהושע ומן נט ולר' דוקא בשתי תיבות:
יג גרושה שזיכתה אינה נאסרת על בעלה:

הדרן עלך היה מביא

יד כהן זקן סיה מניח ידו תחת ידיה משום הרהור כשמניף אותה:
טו החיל אין נכנסים ושמא מתים נכנסין לשם ולשאר הר הבית שרי:
יז יש לה זכות תולה ואע"פ שאינה שהיה מותר לבעלה לבא עליה
זכות תולה ואין עושה לה נוסח ומגילתה מכל וכל:
יח בשביל עון אחד אין להחזיק אלא רשע אחין לקרות בשמו רק
כדוגמא שהיה רשע גמור:
יט פרוש מאהבת שכר וירושת יסורין אינו טוב וכגון שאם לא תמלא
אותו יתקרע לכל החומר שלא זה לבדקה שיהיו בניו הרי זה בריק
כשאינו מתקרע ופרוש מאהבת בורגו וירושתו שלא יקפיד טוב הוא:
יט העוסק בתורה רק להתגדל ולקנטר תבירו נוח לו שלא נברא מכל
עוסק לקבל שכר טוב לו:

הדרן עלך היה נוטל

כ פתח פתוח לרשות הרבים אין בו משום יחוד לו עם בעלה בעיר:
כא עוברת על ת"ת בריכות התרחה ויוצאות בלא כתובה:
כב מקל לה בעלה אחר שתירה אינו מחול:
כג נכרי חום אסה בביתו בשבי קרקע עולם אין צריך למסור עצמה:
כד כל מקום שאומ' פלוני ופלו כולהו סביר להו אין הלכ' כאותן תנאי:
כה בשעת קריאת שם חלה בעיון מוקף:
כו שני של תרומה אין עושה רביעי בקופה:

הדרן עלך ארוסה

כז גזלן דאוריית עסול לעדות לאסה ודרבריהם כשר וכן לסוטה:

הדרן עלך מי שקינא

כח בברכת המזון להרבות שם בעל תשובה הוא יאמר מעין שלש לנו
כו וכן כולן:
כט קדית שמע בכל לשון קרע ולא השמיע לאזניו יצא:
ל פרשת זכור אין מבטלין כלל בלשון שאינה של הקומה ויחיד לא
יאמר כרכיו בלשון תרמי אך תפילה דהני בריכים הוי בכל לשון:
לב שכחו היה מונח על דף כאיזו מיטה מסורגת ושתי מיטות תחתיו
בשביל לקרע הייבו שתי מיטות למוט ר' שתש מוט שתי בדים אחד
מימין ואחד משמאל:
לג כל כלי שולחן מיולבנים בשלחן וכלי המזבח מכוסין עמו במכסה
לד שבעים לשונות הן מלבד לשון הקודש:
לה בעל תשובה כשר לדוכן שם המיוחד ת"ת וחזר בעל מום בגלוי פסול:
לו שני כהנים צריכין לברך בע"ב ולא ביחיד:
לז כהן שהוא בעל מום שבכסת חייב לברך אבל לא כשהוא חוץ לב"ה:
לח מחיל של ברזל לי מפסיק ביניהן לאחיה שבשמי לעבוי ברכת כהנים:
לט כשקורין בתורה ומהדר אפיי וגדים בלאם שרי ולא בקול רם:
מ כשנושאין כפיהן חולקין שבעותיהן:
מא אסור לעשות מן ס"ת תיבה בשם שמניחין ס"ת עליו וכן מן הירושה
הפרוסה נפני ואפי' הירושה הפרוסה מבחוץ הוי תשמיש קדושה:
מב אין לומר הפסוקים שאומר כשהכהנים מברכין:
מג אין מעבירין מלך אלא מן המזבחין לכהונה:
מד היונק משום יאום בניו עבדים ואבי אף כי מלך הורדוס בניו
עבדים ואף על פי שאביהן בן חורין:

הדרן עלך אלו נאמרין

מה קיצץ יתור בטהיה ילדה וסיבכה בזקנה בטילה קנן אפילו מוקפה
והרכיבה על ילדה חייב אף על בטע בטיעה רשאונה לפייג ולקורות
והבריך בה בטיעה חייב דהוי כנוטע עבשיו לחולין מאכל:
מו תורנין הבלילין זו עם זו מותרין ליפת זו את זו וירושלמי פליג:

הדרן עלך משוח מלחמה

מז סנהדרי גדולה הולכין לבתיהן אחר תמיד בין העבדים ובשבתות
וביום טוב:
מח כאומר הולך אחר הזכר בלק היה מנסיכי מדי ובתו ניסאת למואבי
ורות בת בתו של עגלון בשכר שעמד מעל כסאו יצא ממנו רות:

הדרן עלך ענלה ערופה וסליקא לך מסכת סוטה

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0103
DFG

לאחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל למסכתה בעזרת השם יתברך:

הדרן עלך מסכת סוטה והדרך עלן דעתן עלך מסכת סוטה ודעתך עלן לא נתנשי מינך מסכת סוטה ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר

יהי רצון מלפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותינו בעולם הזה ותהא עכשו לעולם הבא חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא דפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאנו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחוקיך למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני באי למדני חקיך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אנו רצים והם רצים הם רצים לבאר שחת ואנו רצים לחיי העולם הבא:

על ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש שמואל בן כהר״ר משולם סג״ל וצ״ל הנקרא פיישל וועצר מק״ק פראג הבירה ממשפחת הורוויץ: ועוסק במלאכת שמים לע״ע פה ק״ק פרנקפורט דאדרה:

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש יצחק בן לה״ר כהר״ר משולם סג״ל וצ״ל הנקרא מינק וועצר מק״ק פראג הבירה ממשפחת הורוויץ ועוסק במלאכת שמים לע״ע פה ק״ק פרנקפורט דאדרה:

כבבי רצתי לעסוק במלאכת שמים • ועסקתי בתמונה בזריזות גלח בעגלתים • כי הכהנים הם זריזים ולא בעגלתים • לעשות בלי רפיון ידים תחד סמרכה ואחד המשתעט וכלבד שיכוין לבו לשמים • ויזכה לראות בנחמות ציון וירושלים • כ״ד בבי הירש בהר״ר קלונימוס כ״ץ וצ״ל מק״ק קעלניש השוסק לע״ע פה פרנקפורט דאדרה

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הזעצר משה נתנאל בן כהרר אהרן פריינד א״ש מק״ק פראג הבירה: ועוסק לע״ע במלאכת שמים מק״ק פרנקפורט דאדרה:

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש הפרעסין ניהר מניעור הנקרע ועלינ בן כהר״ר שלמה המכונה זלמן וצ״ל מק״ק ווינציהה הבירה: ועוסק במלאכת שמים לע״ע בק״ק פרנקפורט דאדרה:

ועל ידי הפועל העוסק כמלאכת הקודש דרוקר יצחק כן כהר״ר שלומה המכונה זלמן וצ״ל מק״ק לאטן באך בימרינתהנר ועוסק במלאכת שמים לע״ע פה ק״ק פרנקפורט דאדרה:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0104
DFG

פירוש המשניות להרמבם ממסכת סוטה

לאשתו רבי אליעזר אומר מקנא לה על פי שנים ומשקה על פי עד אחד או על פי עצמו רבי יהושע אומר מקנא לה על פי שנים ומשקה לה על פי שנים:

הקנוי הוא המניעה מהלכרים הדומים להניח המגד וגריך שימנעו ומתה בידה בפני שני עדים ואם נסתרה אחר כך בפני שני עדים נאסרה עליו עד שיקנה מי המרי כמו שיתבאר ודע שהל תייב לקנאות על מסתו ויקנא לה ולא יפגע בה וכן אמרו וקנא את אשתו והזהרו מין לדבר מקנא את אשתו שלא יהא אלא כן נכנסה בו רוח טהרה וכאשר הודיעה על נעלה שלשה חלקי החלק הראשון שיקנא לה בפני שני עדים ואחר כך תסתר בפני שני כמו שיתבאר הרי היא אסורה עליו עד שתשתה מי המרים ותבדוק ותהיה מותרת והיאים שמין לנו מי המרי לאסור עליו לעולם והוא מה שאמרו והלידנה ליהא מי סוטה למיבדקה ולאסר לה ליסורת לעלמא ותנא נלא כתובה כלא ספק . והחלק השני שיקנא לה בפני שנים ואחר כך ויכתה בעד אחד עם עדי התירה כמו שיתבאר הרי היא אסורה עליו לאסור עולם ואין משקין אותה מי המרי לאחרי ים שם עד שתטמא ולא תצא כתובי ודאי זה שהעיקר אצלינו שכל מקום שאמ תורה עד לממנ הכוי כ עשי עדי אחד כמו עד אחד העל גבי עדי זוממין ולא תתקייים הזמה אלא בשני עדי כמו שיתבאר במסכ מכות וזה יסור שבכל מקום שאמר תורה עד הכוי כו שני עדי ואחר בסוסה ועד אין כה והיא לא תשתה ר"ל שאין עליה שני עדי כמו שאמרנו אלא עד אחד ועם כל זה לא תשתה ר"ל שזיכתה בלא תוכם ונתפרסם הדבר נאסרה עליו וחייב אותה והוא ענין מה שאמרו והיא לא תשתה ר"ל שאין עליה שני עדי החלק הא שתשתה אסורה והחלק השלישי אלא נקדש לה קינוי אבל העידו עליה עדים שראו שזיכתה הרי היא אסורה ותנא אלא נכתובה אבל לא העידו עליה שני עדים בסתירה ולא נקדש לה קנוי או שהעיד עליו עד אחד שראה שזיכתה אינה אסורה עליו ושזכה זכתה בעד אחד הוי דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות משנים ואמרו גם כן טומאה בעלמא אלא קנוי ובלא סתירה אבלן אלא מכאי עד אחד נאמר כאן דבר ונאמר להלן דבר וכו"ל נאמ כאן מנא לה ערות דבר ונאמר על פי שני עדי יקום דבר ורחית הזכות לפי תורתינו כמו שאומיע והוא שיעידו על תכונת העינין והוא מה שאמרו כאכחפי על סירחא ואינו צריך שיעידו כאכחול בשפופר ושאר אלו העקרים כלם והבינם והלכה כרבי יהושע:

כיצד מקנא לה אומר לה בפני שנים אל תדברי עם איש פלוני ודברה עמו עדיין היא מותרת לביתה ומותרת לאכול בתרומה נכנסה עמו לבית הסתר ושהתה עמו כדי טומאה אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה ואם מת חולצת ולא מתייבמת:

זאת ההלכ נכללת על שני מינין מהקמי לאחד מהם קנוי לאמיתי והו שרמזנו בהלכה הנקדמת ולאחד הו שמנעה מלדבר עם איש פלוני בפני שני ואח"כ בלם אותה מדברת עמו בפני שני הרי זה אינו קנוי ואינה אסור על בעלה ולא תאסר בתרומה אם היתה ישראלית אבל כהן וכן כשנסתרה עמו בפני שנים לא תאסר עליו גם כן לאחר שלא מנעה אלא מן הדבור אבל אם אמר לה בפני שנים אל תסתרי עם איש פלוני זהו הקנוי הנמור הרמוז אלינו ואם רצה אותה לאחר כך מדברת עמו לא תאסר גם כן אבל היא מותרת לביתה ר"ל לבעלה עליה ואם נכנס עמו לפתר בפני שני ושהתה כדי טומאה ושיעור זה מן הזמן כפשיעור לגלות ביצה של תרנגולת בלא ביכונית וכדי לנמעה אחר שנלית ולא תאסר על בעלה ואינו מותר לה לאכול בתרומה עד שתשתה מי האמרי ולפיכך אם מת בעלה קודם שישקה חולצת ולא מתייבמת וזה למה

שאמרה התורה בלא שמנע בפתו ערו דבר דומה לזה הענין ונאמר מביתי והלכה והיתה לאיש אחר ואמרו לאחר ולא ליכם ולכך לא תתייב ועל כל פני מריבה תלינה לפי שהיתה מריבה גם מבעלה ולכך לפו מבריכין אותה תלינה ולא תהיה מותרת לבעל בני מלם:

ואלו אסורות מלאכול בתרומה האומרת טמאה אני לך ושבאו עדים שהיא טמאה והאומרת איני שותה ושבעלה אינו רוצה להשקותה ושבעלה בא עליה בדרך: כיצד עושה לה מוליכה לבית דין שבאותו מקום ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך רבי יהודה אומר בעלה נאמן עליה:

מה שאמר ושבעלו לה עדי שהיא טמאה ר"ל לאחר שנשתה מי המרי אבל קודם שתיית מי המרי הרי זה מנוול ומה שחייב שמי המרים מינן ממיתין אותה לפי שמי המרי אינן ממיתין אלא כשאין עדות כשזנתה בסוס פנים אבל אם עדים יגידו מעשיה שזנתה ואפילו היו במדינת הים אינן ממיתין אחר שהעדים יגידו ותחבושה והוא מה שאמרו והיא נטמאה טומאה לביאה שידע בה ר"ל שאין סס מי שיתלמת שזנותה אלא היא עצמה מיד ממיתין אותה מי המרים ומה שהזכירו תלמידי חכמים לפי שסס יודעים הסתירה וימצעוהו אלא להתקרב עמה ודבי יהודה אומ אחר שבעלה נאמן כשהיא נדה שהוא אסור כרת לא יהיה נאמן על אסור לאו וחכמים אומרים לאקלות האסור מתגבר עליו יגיד הדבר ואין הלכה כרבי יהודה:

והיו מעלין אותה לבית דין הגדול שבירושלם ומאיימין עליה כדרך שמאיימין על עדי נפשות ואומרים לה בתי הרבה יין עושה הרבה שחוק עושה הרבה ילדות עושה הרב שכנים הרעים עושים עשיל שמו הגדול שנכתב בקדושה שלא ימחה על המים ואומרי לפניה דברים שאינה כדי לשומען היא וכל משפחת בית אביה:

כתוכ בתורה בפרשת סוטה ועשה להכהן את כל התורה הזאת ואת נזקן ממרה על פי התורה לפיכך כמו הזקן ממרה בבית דין הגדול כמו שנתבאר מלשון התורה כפי שנבאר בסנהדרין כמו כן הסוטה בבית דין הגדול ומאיימין עליה יתבאר לוים עדי נפשות בפרק ד' מסנהדרין ובאין שהיה כדי לשומען שלפי הפשר שיהיו נאמנין בחקירי ובמשפחתה בזכרין אלו הדברים שיאמרו לה מעשה תמר ויהודה והבאין שבא בראשון ומן הדומה לזה ממה שום בחקירת זה כולו לחייב עליה:

אם אמרה טמאה אני שוברת כתובתה ויוצאת ואם אמרה טהורה אני מעלין אותה לשער המזרח שעל פתח שערי נקנור ששם משקין את הסוטות ומטהרין את היולדות ומטהרי את המצורעי וכהן אוחז בבגדיה אם נקרעו נקרעו אם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבה וסותר את שערה רבי יהודה אומר אם היה לבה נאה לא היה מגלה ואם היה שערה נאה לא היה סותרו:

מה שאמר מעלין אותה לשער המזרח ר"ל מעלין אותה ומורידין כדי שתתיצב אולי תודה לפי שהיה בשער המזרח לפיכך לי תפסי להעלותה אלא על הדרך שזכרנו ושם היתה כתובתה מצויה קורעין אותה ושם לא היתה מצויה תכתוב אחר והיו המחולה ונקרעו שנקרעו בתוך ונפרמו שנקרעו מן הצדדין כשאומו כהן וסותר את שערה שיהיה נדלי שערה שיהיה נראה ויפרע לותה סורי יהודה אומר שמא תנא נקיים ויסתקו כה עדיי כהנים וחכמים מקפידין בגמולה ובצנותה והלכה כחכמים:

היתה

היתה מתנסת בלבנים מכסה בשחורים היה עליה כלי זהב וקטליאות נזמים וטבעות מעבירים ממנה כדי לנוולה ואחר כך מביא תבל מצרי וקושרו למעלה מדדיה וכל הרוצה לראות בא לראות חוץ מעבדיה ושפחותיה מפני שלבה גם בהן וכל הנשים מותרות לראותה שנאמר ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזמתכנה:

בחרו בתוספתא שם בבגדים שחורין היו מיפין אותה מלבישין אותה בגדים שמנין אותה ויעלה על הדעת שמנין אותה בבגדיה ומכחין עליה תכשיטין שוה גם כן גנאי למיעוט הסתתפותה ודמיונה למדמו שחין דרך להניח לה תכשיט ופי׳ קטליות ענקים וסם חרוז והם מכניסין אותה לחוט וענגקי׳ פיהם הגומר ממיס הם תכשיטי החק טבעת ידוע ויעול הוא לפי הלשון הגיעול והנגלי ומה שאמר הרופא לרפות ר׳ לא הכבדי לכל הנשים מחוייבות בהכרת סיסיו מצויות שם והוא מה שאמרו נשים חייבות לרפותה שנאמר ונוסרו כל הנשים וענין לכה גם כהן גדול שהיתים לה נתת רופא כשהיא רופה למי שמכרת והם אין חל מכל מצרי בחיה מכל שיזדמן לפי שהכונה כזה כדי שלא יסמטו כבדים אחר שנקרע הספה שלהם ויכרוסלמי פירסו למה מכל מצרי שנאמרה מעשה מצרים:

במידה שאדם מודד בה מודדין לו היא קשפה את עצמה לעבירה המקום נוולה היא גלתה את עצמה לעבירה המקום נלה עליה בירך שהתחילה בעבירה תחילה ואחר כך הבטן לפיכך תלקה הירך תחילה ואחר כך הבטן ושאר כל הגוף לאפלט:

קשפה ענין הקשוט ילוע והתקוס כיוצא הוא מה שנקדס מגילוי רחמה וסתירת שערה וקלישת נגדיה וקשירתה בחבל היא גלתה עצמה רומז שהיתה יושבת בפתחי הכתי ומיעוט היותה נסתרת מן החכמים עד שחשדה בעלה עם מי שחשדה ועוכשה כזה שתהא מגולה לעיני החכמים והנשים והוא מה שאמרו המקום גלה עליה וכמו כן בחר הגמרא תלקה הירך תחילה ואחר כך הבטן בשהוא מלאך אותה הפתן והוא אמרו בתת ה׳ ירכך כופלת ותת בטנך נכה ואמרם ושאר הגוף לא פלט ר׳ שמאר מיכאל גופה חוכם פלטים מן החולי אלא מניע לכולם הזק לבל הירך תחילה ואחר כך הבטן ואחר כך החכמים כמו שנתבאר:

שמשון הלך אחר עיניו לפיכך נקרו פלשתים את עיניו שנאמר ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו אבשלום נתגאה בשערו לפיכך נתלה בשערו ולפי שבא על עשר פלגשי אביו לפיכך נתנו בו עשר לונביות שנאמר ויסבו עשרה אנשים נושאי כלי יואב ולפי שגנב שלש לבבות לב אביו ולב בית דין ולב ישראל שנאמר ויגנוב אבשלום את לב אנשי ישראל ולפיכך נתקעו בו שלשה שבטים שנאמר ויקח שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום:

פלך תחר עיניו דומה למה שהיה לוקח מן הנשים היפות ונשיניו יופיין והם כולו מפורסם בפסוקי המקרא:

ופן לענין הטובה מרים המתינה למשה שעה אחת שנאמר ותתצב אחותו מרחוק לפיכך נתעכבו לה ישראל ז׳ ימים במדבר שנאמר והעם לא נסע עד האסף מרים. יוסף זכה לקבור את אביו ואין באחיו גדול ממנו שנאמר ויעל יוסף לקבור את אביו ויעל עמו גם רכב וגם פרשים מילנו גדול מיוסף שלא נתעסק בו אלא משה משה זכה בעצמות יוסף ואין בישראל גדול ממנו שנאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו מי גדול ממשה שלא נתעסק בו אלא המקום

שנאמר ויקבור אותו בגיא לא על משה בלבד אמרו אלא על כל הצדיקים שנאמר והלך לפניך צדקך וכבוד ה׳ יאספך:

וכן רגלו לומר לישון הסכר לה כשוה לפי שהסכר יותר לפי שהיה הת תינוק פעמה מתת והתינוק לה סכינה שבעת ימים כמו שנת בחר:

פרק שני

היה מביא את מנחתה בתוך כפיפה מצרי ונותן על ידה כדי ליגעה כל המנחות תחילתן וסופן בכלי שרת וזו תחילתה בכפיפה מצרית וסופה בכלי שרת כל המנחות טעונות שמן ולבונה וזו אינה טעונה לא שמן ולא לבונה כל המנחות באות מן החטין וזו באה מן השעורין מנחת העומר אף על פי שבאה מן השעורין היא היתה באה גרש וזו באה קמחה בן גמליאל אומר כשם שמעשיה מעשה בהמה כך קרבנה מאכל בהמה:

כדי ליגעה כדי שתיעוף כדי שתולש ולא תעסה מי המרים ר׳ נתן אומר תחילתן בכלי שרת הרחוין לכלי שרת כלומר כלים של כלי זהב ושל כסף לפי שכל המנחות ממש נתנות בכלי זהב וכסף ואו נתנות בכלי שרת ומה שאמר כל המנחות טעונות שמן ולבונה לינו ר׳ לא שמת המנחה הפך כל המנחות בכל מקד מלנו שתי המעשים אבל ר׳ לא שהיה הפך המנחות בכל עניינם לפי שמנחת חוטא ואם היה בלא שמן ולבונה הרי היא נעשית תפולת חטים ומנחת העומר אם היה מן השעורים הרי היא גרש וטעונה שמן ולבונה וכנר נכלל בה מהמנחות כולם:

היה מביא פיילי של חרס חדשה ונותן לתוכה חצי לוג מים מן הכיור רבי יהודה אומר רביעית כשם שטמעט בכתב כך ממעט במים נכנס להיכל ופנה לימינו ומקום היה שם אמה על אמה וטבלא של שיש ושבעת היחה קבועה בה וכשהיא מגביה נוטל עפר מתחתיה ונותן כדי שיראה על המים שנ׳ ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים:

פיילי של חרס כלי שהוא מחרס וכדיך שיהיה זה הכלי שלא יסתנה שנוי הרכה בתוך הזמן ומה שאמר חכמה שלא נעשה בהם מלאכה כלל וחפילו בלבד מושט כגון כלי חרס של מנורה שנאמר כן על כלי חרס על מים חיים וחתרו מה מים חיים שלא נעשה בהם מלאכה אף כלי שלא נעשה בהן מלאכה ומין הלכה כרבי יהודה:

בא לו לכתוב את המגילה מאיזה מקום הוא כותב מואם לא שכב אישו וגו׳ ואת כי שטית תחת אישך ואינו כותב והשביע הכהן את האש׳ וכותב יתנך ה׳ אותך לאלה ולשבועה ובאו המים המארירים האלה במעייך לצבות בטן ולנפיל ירך ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן רבי יוסי אומר לא היה מפסיק רבי יהודה אומר כל עצמו אינו כותב אלא יתן ה׳ אותך לאלה ולשבועה וגו׳ ובאו המים המארירים האלה במעייך וגומר ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן:

תנא קמא אומר שהמאכותב שם לא שכב איש אותך ולא שטית טומאה תחת אישך וגומר לפי שאין הפסוקים חף על פי שאין הקללות מכל מקום משמעות קללות כי מה שאמר שם לא שכב הנקי ולא שכב לא הנקי ועל דרך ההפך הנעשה בתורה ושם הם קורבי׳ לותם קללות הנאות[אחת ברכות אבל

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0106
DFG

מנחתם שלמ' והשניע הכהן את המנחה היה נותן וכולם מולקין בפירום
מה שכתב וכתב המלות המלה תבת קמץ אות המלה לרבות קללות הנתונ'
מחמת ברכות המלה למעוטי נחות ורבי יוסי אומר את לרבות הכותב ולכך
נומר היינו תפסיק המלה כותב וכותב גם כן והשניע הכהן ורבי יהוד' אומר
המלה למעוטי קללות הנחות מחמת ברכות ולכך היינו כותב הפסוק כולו
והוא והשניע הכהן:

אינו כותב לא על הלוח ולא על הנייר ולא על הדיפתרא אלא על המגילה שנאמר בספר ואינו כותב לא בקומוס ולא בקנקנתום ולא בכל דבר שרושם אלא בדיו שנאמר ומחת כתב שיכול להמחק:

לא יקשה עליך זה ממ' עם מה שלמרנו בפ' אלו מיומת לפ היה עשוי
טבלה של זהב ספר' סוטה כתוב' כה לפי שלות הפרשה הכתוב כלות של
זהב ממש היתה כדי לכתוב ממנה פרשת סוטה על הספר כמו שמזכר ולא
נצטרך להביא ספר תורה לכתוב ממנו כשהיתה מגלינו סוטה וכבר בתרנ
בגמרא שפרשת סוטה שהיתה כתובה על לוחות של זהב היתה כתובה כך
והטע' נוה שהיתה מותר מגלינו לכתוב

פסוק מן התורה על הספר בסוטה	אם ואת
תחת מלה בספר לפי תנאי הכתיבה	לא כי
המבואר בספר תורה תפילין ומזוזה	שכב שכבת
מגל על הלוחות אין כותבי שלא תיבה	איש תחת
תחת תיבה או שתי תיבות תחת שתי	אותך אישך
תיבות ומצלים דף תחת ויתחיל דף	

תחלת על הנורה ספר בתרנו וכשהיה הכהן כותב בספר מוזה שלוח יכתוב
כתיבה ישרה ומתה שנריך שתדעהו מה שלמרנו מגלת סוטה שכתב בלילה
פסולה לפי שנאמ' את כל התורה הזאת ונמ' על פי התורה אשר יורוך ועל
המשפט ולא יהיה המשפט שלא כיוצא כמו שנאמרנו ברפ השכ' ונמרו כתיבה
למפרע פסולה לפי שנאמ' המלה כמו שהיה מפורש ונמרו כתיבה קודם
שתקבל עליה שבועה פסולה לפי שנאמ' והיה כי' וכתב ונמרו כתיבה תגרת
פסולה בספ' אמ' רחמנא כתיבה על שני דברים פסולה ספר מחר אמ' רחמנא
ולא שנים ושלשה ספרים ומה שאמר כאן שהיה לא תכתב אלא בדיו ונתן
טעם לזה כתב סטוה יכול להמחק וכל מקום שלמרנו כאן בספרי
תורה וזולתם אלא יכתבו אלא בדיו לחייב בספרי תורה גם כן נריך שיהיו
כתיבת כתב שהוא יכול להמחק ולכך רבותי בתרן ישרש מדקדקין כתיבת
ספרי תורה בחתך ממיני הדיו נקרא בערבי חיבר אלא בדיו ממש ומי
שהורה להם בכך היינו אנשי אלא טעות קרבה מלה שלמר בספרי תורה
הכתובי בחלמיש פסולות מפני שהיכם נמחקו והוא טעות בפסק ההלכה
שהוא לא ידע הדרכים שמתקיים בהם פסק ההלכה מן הגמרא שהבאנו
האחרון שבא בגמרא בזה הענין הוא מה שלמרנו בכל מסילין קנקנתום
חוץ מפרשת סוטה שבתקבו ואחר שהדבר הוא כך אין מגלינו מה שיהסור
כתיבתו בחלמיש אלא מפרשת סוטה שבתקבו למה שלמר ומזה כמו
שלמרנו ומתה שלמרו שתדעהו ומה שלמרו נריך שיהין מר לינוק מים לאמר
קרא מי המרים שמרים כבר כלומר שהוא מעשל במים מה שיהיר טעתם ואז
תמחק בהם הפרשה. אמר המעתיק האיתי לבחר בכהן מהו הוא מ' כבר
ומה הוא דיו כפי שפרשו אותו הגאונים בתשובותיהם שנתבאר למי שיהיו
יודע זאת המלה ועניינה מה בין הת' יבר והדיו הת' כר הוא הדיו של עפנים
ומעילין בתוכו הקנקנתו והוא מין ממיני העפר המסחיר ויהיו נמחק וכן
כתב ר"ת ז"ל וכן רבינו יעקב שרשו סתם יין בו עפנים: והדיו הוא הנעשה
מפיחם הנפנים ומעשן השמנים אבל אין בו עפנים וקנקנתום כלל והוא
קרוב ליהחק לפי שהעפנ והקנקנתום מעמידין הדיו ויהיו יכול להמחק
וכן כתב הרב המחבר ז"ל בהלכות תפילי ומזוזה וספר תורה וזה לשונו אם
כתב שלשתן במי עפנ וקנקנתום שהוא עומד ויהיו נמחק כשריס ועוד
כת' על מעשה הדיו שורין במי עפנ שאם תמחקנו לא ימחק לעולם שהדיו
שהיו נמחק הוא העשוי מן העפנ הקנקנתו הנקר' ת"ר וכבר והדיו הנמחק
הוא שאין בו לא עפנ ולא קנקנתום עד כאן:

על מה היא אומרת אמן אמן על האלה אמן על השבועה אמן מאיש זה אמן מאיש אחר אמן שלא שטיתי ארוסה ונשואה ושומרת יבם וכנוסה אמן שלא נטמאתי ואם נטמאתי יבאו בי רבי מאיר אומר אמן שלא נטמאתי אמן שלא אטמא:

זאת המשנה לרבי עקיבא שאומר סומרת יבם עדות וכבר נתפרסם לו זה
הדעת במקומות מיבמות ולפיכך אם זנתה אסורה על יבמה ולכך היה
לריך שיתנה עמה שלא זנתה שומרת יבם ואין הלכה כרבי עקיבא שלא
פסק ההלכה שומרת יבם שזנתה מותרת ליבמה ולפיכך אין לריך להתנות
עליה כשהיתה שומרת יבם ורבי מאיר הוא שהיה נוהג עת העתיד לבא
ולפיכך על זאת שזנתה מכאן ולהבא תמות והפסד הוא היולא:

הכל שוין שאין מתנה עמה לא על קודם שתארס ולא על מאחר שתתגרש ונסתרה לאחר ונטמאת ואחר כך החזירה לא היה מתנה עמה זה הכלל כל שתבעל ולא היתה אסורה לו לא היה מתנה עמה:

עמה שלריך שתדעהו שכל מי שנישים אסתיו ונתה אחר כך היינו אסור עליו
להחזיר ואם קבלה קדושין מאחר כאסורה עליו אע"פ שלא נבעלה לפי
שלא תלה הדבר בבעילה ואמנם תלה אותו בקדושין אמר ויצתה מביתו
והלכה והיתה לאיש אחר ולא אמר ובעלה איש אחר ולא זה ואומרם:

פרק שלישי

היה נוטל את מנחתה מתוך כפיה מצרית ונותנה לתוך כלי שרת ונותן על ידה וכהן מניח ידו מתחתי ומניפה הניף והגיש קמץ והקטיר והשאר נאכל לכהני היה משקה ואחר כך מקריב את מנחתה רבי שמעון אומר מקריב את מנחתה ואחר כך היה משקה שנאמר ואחר ישקה את האשה את המים אם השקה ואחר כך הקריב את מנחתה כשרה: עד שלא נמחקה המגילה אמרה איני שותה מגילתה נגנזת ומנחתה מתפזרת על הדשן ואין מגילה כשרה להשקות בה סוטה אחרת נמחקה המגילה ואמרה טמאה אני המים נשפכין ומנחתה מתפזרת על הדשן נמחקה המגילה ואמרה איני שותה כערערי אותה ומשקין אותה בעל כרחה:

נאמר בקרבן שלמים ידיו תביאנה ונאמר בסוטה ולקח הכהן מיד האשה
לפיכך כמו שים בשלמים תנופה בגבעליס וכהן כמו כן במנחת סוטה
ואין הלכה כרבי שמעון:

אינה מספקת לשתות עד שפניה מוריקות ועיניה בולטות והיא מתמלאת גידין והם אומרים הוציאוה הוציאוה שלא תטמא העזרה אם יש לה זכות היתה תולה לה יש זכות תולה שנה אחת יש זכות תולה שתי שנים יש זכות תולה שלש שנים מבאן אומר בן עזאי חייב אדם ללמד את בתו תורה שאם תשתה תדע שהזכות תולה לה ר' אליעזר אומר כל המלמד בתו תורה כאילו לומדה תיפלות רבי יהושע אומר רוצה אשה בקב ותפלות מתשעה קבין ופרישות הוא היה אומר חסיד שוטה ורשע ערום ואשה פרושה ומכות פרושין הרי

אלו מכלי עולם: רבי שמעון אומר אין זכות תולה במים המרים ואם אתה אומר הזכות תולה במים המאררי מרחה אתה את המים בפני כל הנשים השותות ומוציא אתה שם רע על הטהורות ששתו שאומרים טמאות הן אלא שתלתה להן זכות רבי אומר הזכות תולה במים המאררים ואינה יולדת ואינה משבחת אלא מתנוונה והולכת לסוף היא מתה באותה מיתה:

מה שאתר אין מספקת לשתות וכו׳ הוא דברי רבי עקיבא לפי שהוא סובר גס כן מקרב מנחתה ואתר כך מקנא כמו שאומר ר״ש ואינה הלכה ומה שאמר ים לה זכות ר״ל זכות תורה ואע״פ שהיא מנווה כבר לפי שאין מצות תלמוד תורה חלה על המנשים שנאמר ולמדתם אותם את בניכם ולא בנותיכם ואמרו חלמד׳ תפלות הוא דברי הכלי וכברי משלים וענין אומר רבי יהושע הוא שהאשה רוצה בדברים זנאי מאנשי משקר ואפילו שאינו נותן לה חלק בכל יום למוונותיה יותר מאדם חסיד פרוש מן העבירות ואפילו שנותן לה תשעה קנין בכל יום חסיד שוטה לאמרו בגמרא טעמן זה הוא המדבק בגיוול ומדקדק על ענמו עד שהוא בכל בעיני בני אדם ויעשה מעשים שאינם מתוייבים כאילו הוא שוטה בחסידותו ואמר בגמרא שכבת ירושלמי מי שהוא פטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט ורשע ערום חנשי התחבולה וזה שהחכמים קורחים עצמן פרושין להיותם מופרשין מבני אדם שים להם חסרונו והמדות הפחתיו׳ וקרדיפ׳ אחר תאות העולם והם מוחלין לכבוד העולם הבא ולמדות המעלות ויש מבני אדם שמתפארים ומרחין לבני אדם שהוא פרוש מן המעשים המגונים ומן המדות הפחתיות והוא מתנורד בהן בעצמו ומחנם בפרש מהם לכוונה מכוונות העולם: וכן אמרו רבותינו ז״ל שבעה פרושים הם ומהם כלם מי שמתפאר בירושת לשבח מסכות העולם כדי שיכבדוהו העם או בשביל שלא יתבד הכורח ממנו שיפסיד עבודתו ומן מלכם פרוש אמתי לא עובד מחשבה כמו אברהם יהושע והשאר הם גרועין והם מוסיפין בחטוי ומפליגין בחטיו׳ כדי שיגנבו דעת הבריות וכיוצא בתוספות שלהם והכבדות שמוצאין בתורה בלשון מכו׳ ואמרו מכות פרוצין ומה שאמר מכלי עולם או מכלי עולם שלנו הדברים מפסידין מניחות מלאדם ומדקה לפי לשונם הוא הענין החסר שאינו בתכלית הליכון ואין לו זוכר ולא בריקות וזה הרבה במסכת נגעים וענין אומרו בכאן מלקה שאתה מתניך חורס ותסיר וחרס מעיני בני אדם ומתנוו׳ שהחלה בחולי הבהפת ונעשית כחושה וכבר אמרתי פעמים רבות כשים מחלק׳ בין החכמים כשברת תמונה אין תכליתו מעשה מן המעשים שאין לומרים שום הלכה כפלוני ואין הלכה כבן עזאי:

נטמאת מנחת׳ עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחו׳ והפדה ואם משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותשרף ואלו שמנחותיהן נשרפות האומרת טמאה אני לך ושבאו לה עדים שהיא טמאה והאומרת איני שותה ושבעלה אינו רוצה להשקותה ושבעלה בא עליה בדרך וכל הנשואות לכהנים מנחותיהן נשרפות:

מנחת סוטה לאחם מביאה בעלה וכשהיה בעלה כהן חייב בשריפת זאת המנחה כולה לפי שנאמר וכל מנחת כהן כלילה תהיה:

בת ישראל שנשאת לכהן מנחת׳ נשרפת וכהנת שנשאת לישראל מנחת׳ נאכלת מה בין כהן לכהנת מנחת כהנת נאכלת ומנחת כהן אינ׳ נאכלת כהנת מתחללת וכהן אין מתחלל כהנת מיטמאה למתים ואין כהן מיטמא למתי כהן אוכל בקדשי קדשים ואין כהנת אוכלת בקדשי קדשים:

נאמר כתורה וכל מנחת כהן כלילה תהיה לא תאכל ובא בקבלה כהן ולא כהנת ונאמר ולא יחלל זרעו בעמיו זרעו מתחלל והוא אינו מתחלל ועניין אינו מתחלל שאינו נעשה חלל לעולם אבל הוא פסול כל זמן שהוא פוטר עם זאת החסה שעשאה חללה כגון כהן שנשא גרושה כיון שנשא עליה נעשית ח״ל כמו שנתבאר במסכת קידושין בין שהית כהנת ולויה בן ישראלית

ומה שאמר בכהן כהנת מתחללת אין עניינו שכהנת בלבד תהיה חללה ואמנם עניינו שהיא מתחללת בכלל מי שתתחלל ובשהיתה זאת החסה חללה תעמוד חללה לעולם בין שמת בעלה או גרשה והוא הכהן כל זמן שהוא עמה הוא פסול לעבודה והם גרשה ונדר שלא יסף אחר בעבירה כמו שיתבאר בפרק שבעי מבכורות הוצר לכתרותו ולשון ספרא להמלו בזמן שהוא כהן מנהג זה הרי הוא חולין וכתוב בתורה חמור על הכהנים בני אהרן ולא בנות אהרן מכל קדשי הקדשים והם החטאת והאשם כמו שקדמה אותם התורה קדשי קדשים מכותר בתורה כל זכר בכהנים יאכלנה:

מה בין איש לאשה האיש פורע ופורם ואין האשה פורעת ופורמת האיש מדיר את בנו בנזיר ואין האשה מדרת בנה בנזיר האיש מגלח על נזירות אביו ואין האשה מגלחת על נזירות אביה האיש מוכר את בתו ואין האשה מוכרת את בתה האיש מקדש את בתו ואין האשה מקדשת את בתה האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה האיש נתלה ואין האשה נתלית האיש נמכר בגניבתו ואין האשה נמכרת בגניבתה:

כתיב בת אב והנדרש אמר בו הנגע יבוא בגדין ואומ׳ ואמר איש כרוע הוא ואומר לפיכך לא יהיה דין פריעה ופרימה אלא בחיים כרוע ואמנם לו הבני דינין שייחד הכתוב בהם ולא הבשים בענין הנזירות היא הלכה למשה מסיני אין רשו להם בלשון התורה וכבר כתבנו זה בסוף פרק רביעי מנזיר ונאמר בתורה בשמעיתא הלא בתו ואמר אבי הנערה אל הזקנים ואת ואמ׳ וכי יחכור איש את בתו לאמה ואמ׳ ומקלחם אותו בחכני׳ וכח בקבלה אותו ולא אותה בכותה לא אותה בכפותה ואמר ותלית אותו על עץ וכח בקבלה אותו ולא אותה וכמו כן נאמר בגנב ונמכר בגניבתו:

פרק רביעי

ארוסה ושומרת יבם לא שותות ולא נוטלות כתובה

שנאמ׳ אשר תשטה תח׳ אישה פרט לארוס׳ ושומרת יבם אלמנ׳ לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל ובת ישראל לממזר ולנתין לא שותות ולא נוטלות בתובה:

עוד יתבאר לך בשאלם בעל אחר שהגדיל בעילה אסור אף זה אסור שיהיה המים המאררים אין עושין רושם בחסתו לפיכך אלמנה לכהן גדול והדומה לה כשנתבאר עליהם הקנוי והסתירה כמו שבארנו יונאות בלא כתובה לפי שים להן כתובה ואף על פי שבטלוהין באסור כמו שנתבאר בסוף פרק אחד עשר מכתובות:

ואלו לא שותות ולא נוטלות כתובה האומרת טמאה אני ושבאו לה עדים שהיא טמאה והאומרת איני שותה אמר בעלה איני משק׳ ושבעלה בה עליה בדרך נוטלת כתובתה ולא שותה כתו בעליהן עד שלא שהו בית שמאי אומרים נוטלות כתובה ולא שותות ובית הלל אומרים שותות או לא נוטלות כתובתן:

בית שמאי סברו שטר העומד לגבות כגבוי דמי וכאילו הגיע זה הזמן לילה ולפיכך נוטלות כתובתה לפי דעתם:

מעוברת חבירו ומינקת חבירו לא שותות ולא נוטלות כתובה דברי׳ מאיר וחכמים אומרים יכול הוא להפרישה ולהחזירה לאחר זמן אילונית וזקנה ושאינה ראויה לילד׳ לא

לא שותות ולא נוטלות כתובה ר׳ אליעזר אומר יכול הוא לישא אשה אחרת ולפרות ולרבו׳ הימנה ושאר כל הנשים או שותות או לא נוטלות כתובה:

רבי מאיר סבר מי שנשא מעוברת חבירו ומנקת חבירו יוציא ולא יחזיר עולמית ולפיכך הוא אכלו עובר עבירה כמו ישראל שנשא נתינה והדומות לה ולפיכך לא ישקה אותה וחכמים אומרי׳ שיגרשנ׳ עד תשלום זמן ההנקה והוא כ״ד חדשים כמו שבארנו בגיטין חוץ מיום שנולד ומיום שנתארסה בו ויחזיר ורבי אליעזר אומר מה שכתוב בתורה ונקתה ונזרעה זרע רוצה לומר תקון זריעה שתלד בריות אם היתה מנהגה שתלד בצער או תלד זכרים אם היתה מנהגה שתלד נקבות לפיכך לפי דעתי איילונית וזקנה שותות ואם תאמר שבעלה עמה בשנאה מפני שהוא נמנע מפריה ורביה ולא ישקנה מזה הטעם הרי זה אינו אמת שהוא יכול לישא אשה אחרת וחכמים אומרים ונקתה ונזרעה זרע את שראויה להזריע ואין הלכה כרבי אליעזר והלכה כחכמים:

אשת כהן שותה ומותרת לבעלה אשת סרים שותה על ידי כל עריות מקנין חוץ מן הקטן וממי שאינו איש:

שמא יעלה על הדעת אשת ישראל כשזנתה באונס שהיא מותרת לבעלה הי׳ שותה ותהיה מותרת לבעלה אבל אשת כהן שזנת׳ באונס שהיא אסורה עליו היה לנו לומר שלא תהיה מותרת לו אחר ששתתה שמא באונס זינתה ולכך הוצלה והיא אסורה עליו ולכך למדנו שהיא שותה ומותרת לבעלה וכמו כן אשת סרים ואף ע״פ שאין לו שכיבה ומה שאמר על כל ידי העריות מקנאין שמא יעלה על דעתינו שהוא אם קנא לה עם אחים או אביה או אחד מן העריות הדומין להם אינו קנוי לפי שאמר ונטמאה שני פעמי׳ ובא בקבלה טמאה לבעל טמאה לבועל לפיכך האיש שהיא אסורה עליו בזה הזנות הוא שתשתה על ידו אבל זה האיש שהוא אסור עליה לעולם קודם זה הקנוי הרי זה אינה שותה בשבילו לכך למדנו שהוא משקה אותה וקטן הוא פחות מבן תשע שנים ויום אחד כמו שנתבאר ביבמות ומי שאינו איש רוצה לומר בזה בהמה למה שנאמר ושכב איש אותה פרט לקטן ולבהמה:

ואלו שבית דין מקנין להן מי שנתחרש בעלה או נשתטה או שהיה חבוש בבית האסורין לא להשקותה אמרו אלא לפוסלה מכתובתה ר׳ יוסי אומר אף להשקותה לכשיצא בעלה מבית האסורין ישקנה:

רבי יוסי אומר כל מי שיקנא ישקנה לפי שנאמר וקנא והביא׳ ואין הלכה כר׳ יוסי ומה שצריך שתדעהו שאם היה בעלה סומא לא היה משקה אותה שנ׳ מעיני אישה וכמו כן אם היתה היא חגרת או שאין לה ידי׳ או אלמת אינה שותה לפי שנאמר והעמיד את האשה ונתן על כפיה ואמרה האשה ויאמר גם כן אשה תחת אישה מתחייב מזה שיהיה כל מה שימנענו מלהשקותה ימנענה גם כן מלשתות וכן מה שימנענה מלשתות ימנענו מלהשקותה לפיכך אם היתה סומא או היה הוא חיגר או שאין לו ידים או אלם אינה שותה אבל בכל זאת יוצאות שלא בכתובה:

פרק חמישי

כשם שהמים בודקין אותה כך המים בודקין אותו שנ׳ ובאו ובאו כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל שנאמר נטמאה ונטמאה דברי רבי עקיבא אמר רבי יהושע כך היה דורש זכריה בן הקצב רבי אומר שני פעמים האמורים בפרשה אם נטמאה נטמאה אחד לבעל ואחד לבועל:

בודקין אותו רוצה לומר בזה שימות מי שזנה עמה כמו שתמות היא כששת׳ ואין בין רבי ובין רבי עקיבא מחלוקת בדין ואמנם חולקין בראיית הדין

בשבת מחלוקתם וראית כל אחד מהם נכונה לפי שיטת הגמרא ולא נזכיר מהם בזה המקום כדי שלא יאריך הדבור ותמעט התועלת:

בו ביום דרש רבי עקיבא וכלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא אינו אומר טמא אלא יטמא לטמא אחרים לימד על ככר שני שמטמא את השלישי אמר רבי יהושע מי׳ גלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי שהיית אומר עתיד דור אחר לטהר ככר שלישי שאין לו מקרא מן התורה שהוא טמא והלא עקיבא תלמידך מביא לו מקרא מן התורה שהוא טמא שנאמר כל אשר בתוכו יטמא:

השרץ מאבות הטומאות׳ וכשנפל לאויר כלי׳ חרש ואפילו שלא נגע בגבו נטמא זה הכלי כמו שיתבאר בפרק שני מכלים ויחזור זה הכלי ראשון לטומאה והאוכל שבו שני לטומאה מפני שנטמא בכלי שהוא ראשון ואמר שכל מה שיש בזה הכלי שהוא שני כמו שבארנו יטמא זולתו רוצה לומ׳ שהוא יטמא אוכל אחר הרי למד על ככר השני שהוא מטמא את השלישי ולדעת רבי עקיבא שני עושה שלישי בחולין ואין הלכה אלא אין שני עושה שלישי בחולין אלא בתרומה ויתבארו אלו העקרים כולם וראיותם במקומם מסדר טהרות ובכל מקום שאומר במשנה בו ביום רוצה לומר בו ביום שהושיבו את רבי אלעזר בן עזריה בישיבה:

בו ביום דרש רבי עקיבא ומדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה וגומר ומקרא אחר אומר מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב אי אפשר לומר אלף אמה שכבר נאמר אלפים אמה ואי אפשר לומר אלפים אמה שכבר נאמר אלף אמה הא כיצד אלף אמה מגרש ואלפים אמה תחום שבת רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר אלף אמה מגרש ואלפים אמה שדות וכרמים:

רבי עקיבא סבר שאסור תחומין מדאורייתא ואמר שהם מפורשת בפסוק ורבי אליעזר אומר תחומין מדרבנן רוצה לומר שאין להם גדר אלא שעור תחום שבת דרבנן והלכה כרבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי שאומר תחומין דרבנן:

בו ביום דרש רבי עקיבא אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה׳ ויאמרו לאמר שאין תלמוד לומר לאמר ומה תלמוד לומר לאמר מלמד שהיו ישראל עוני׳ שירה אחריו של משה על כל דבר ודבר בקוראין את הלל לכך נאמר לאמר רבי נחמיה אומר בקורין את שמע ולא בקורין את הלל:

רבי נחמיה אומר כי מה שאמר ויאמרו ראיה שכולם היו אומרים ביחד השירה אלא שמשה היה מתחיל בדבור תחילה לכך כמו שעושה שליח ציבור בקריאת שמע ורבי עקיבא אומר ראשי פרקים בלבד היו אומרים אחריו כמו שעושין בקריאת ההלל:

בו ביום דרש רבי יהושע בן הורקנוס לא עבד איוב את הקדוש ברוך הוא אלא מאהבה שנאמר הן יקטלני לו אייחל ועדין הדבר שקול לו אני מצפה או איני מצפה תלמו׳ לומר עד אגוע לא אסיר תומתי ממני מלמד שמאהב׳ עשה אמר רבי יהושע מי׳ גלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי שהיית דורש כל ימיך שלא עבד איוב את המקום אלא מיראה שנאמר איש תם וישר ירא אלקים וסר מרע והלא יהושע תלמיד תלמידך למד שמאהבה עשה:

לו

לו ואפילו שהוא כתוב בתוך ספר תורה הוא מורה לפעמים על הין ואפילו שהוא כתוב כויי הרי הוא מורה על הלתו לפעמים וכבר זכר טעם זה המלבר בתוספות הנם ולפיכך מה שאמר לא יאכל לא היה כתיבתו מבלו מ"ל אלו כויי ומה שיסיר הספק בין הלתו ואין ואמר כשבאל רבי עקיבא תלמיד לרוב מעלתו לפי שרבי עקיבא תלמיד רבי אליעזר בן הורקנוס ור' אליעזר רבן יוחנן בן זכאי ולא חסם לזה השעור ברבי יהושע בן הורקנוס מכל מקום תלמיד תלמיד תלמיד כאלו שהיה:

פרק ששי

מי שקינא לאשתו ונסתרה אפילו שמע מעוף הפורח יוציא ויתן כתובה דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומ' עד שישאו ויתנו בה מוזרות בלבנה:

אמר רבי אליעזר ואפילו אים לו רמיז מפפוף העוף שהיא נבעלה אינו מותר לו להשקותה ולא לה שאחר שעמד מכל הוא נפטר ויוציא ויתן כתובה ורבי יהושע אומר עד שיאמר שטות ללכנה והוא בתכלית הפרסום והעסק בדבור בני אדם עד שיזכרו בדבריהן ויאמרו ספלונית מקנית לה פת פלוני ונסתרה עמו כבר וגה עמה או מוניח ויתן כתובה והלכה כרבי יהושע:

אמר עד אחד אני ראיתיה שנטמאת לא היתה שותה ולא עוד אלא אפילו עבד אפילו שפחה הרי אלו נאמנין אף לפוסלה מכתובתה חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה הרי אלו נאמנות ולא לפוסלה מכתובתה אלא שלא תשתה:

ממנ נאמנים פסולי עדות לפוסלה מכתובה כמו שזכר לו הנשים הסוכלו' לותה שלא תשתה כשהעידו ברחית הזנות לאחר הקינוי והסתירה בעדים לפי מה שנאמרנו בתחילת המסכתא:

שהיה ברין ומה אם עדות ראשונה שאין אוסרתה איסור עולם אינה מתקיימת בפחו' משני' עדות אחרונ' שאוסרתה איסור עולם אינו דין שלא תתקיים בפחות משנים תלמוד לומר ועד אין בה כל עדות שיש ברה קל וחומר לעדות הראשונה מעתה ומה אם עדות אחרונה שאוסרתה איסור עולם הרי היא מתקיימת בעד אחד עדות הראשונה שאין אוסרתה איסור עולם אינו דין שתתקיים בעד אחד תלמוד לומר כי מצא בה ערות דבר ולהלן הוא אומר על פי שני' עדי' יקום דבר מה להלן על פי שני' עדי' אף כאן על פי שני' עדי':

דעות הרשונה עדות סתיר' אחר הקינוי כמו שנקדם וכבר נאמרנו בתחלת המסכתא שלא תתקייש אלא בשני עדים ושניה אסורה אחר הסתירה על נעלה על אשתה מי המרים ואין זה איסור עולם ועדות הראשונה היא עדות טומאה וכבר נאמרנו בתחילת המסכתא שתתקיים בעד אחד ותאסר עליו לעולם וכבר נאמרנו רחיה לזה והוא מה שאמר ועד אין בה רוצה לומר אין שם עדות שלמה אבל יש שם עד אחד בלבד שהיא קלת עדות ואמר והיה לא נתפשה רוצה לומר שהיה מנוסה ולכך היא אסורה לעולם לפי שסלוק התפישה מחייב האיסור והרחיק שיהיה עד עדות ואין הכוונה בעד אחד מה שאמר לא יקום עד אחד ואלו היה שם גם כן עד מורה על האחד לא היה צריך שיפרש אותו כלאחר זה שאנו אומרים שעד אחד נאמן לאסור לפוסלה מכתובתה ולא תשתה ממנ הוא כשנקדם הקנוי והסתירה כמו שנאמרנו בתחילת המסכתא וכבר זכרנו שנעמ"ד בכר הוא גם כן דבר ומה:

עד אומר נטמאת ועד אומר לא נטמאת אשה אומרת נטמאת ואשה אומרת לא נטמאת היתה שותה אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שותה שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת לא היתה שותה:

פרק שני סוטה

מה שאמר עד אחד אומר נטמאת ועד אחד אומר לא נטמאת היתה שותה כתנאי שיעלו שניהם כאחד אם אמר עד אחד נטמאת אחר כך לא אחר אחרון ואמר לא נטמאת אין מעמידין לעדות האחרון ואינה שותה לפי שכבר אמרנו התורה האמינה עד אחד בסוטה והעיקר אצלינו כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי הוא במקום שנים ואין לכרעו של אחד במקום שנים ומה שאמר עד אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת שהכבר תלוי באחרון אמנם זה בפסולי עדות כגון שהיו עבדים או נשים או אחד מן הפסולין שזכרנו שהם נחשבין לרוב המנין אבל אם היה עד כשר ושנים פסולין הרי הוא כמו עד אחד ועד אחד והשמיענו בזה הלשון הזה שפסולי עדות הלך אחר רוב דעות אין לקולא אין לקומרא:

פרק שביעי

אלו נאמרין בכל לשון פרשת סוטה וודוי מעשר קרית שמע ותפלה וברכ' המזון ושבועת העדו' ושבועת הפיקדון:

נאמר בסוטה ואמר הכהן לאשה וכן בקללה בכל לשון שהוא אומר ואומר בוידוי מעשר ואמרת לפני ה' אלקיך בכל לשון שאתה אומר וכבר כתבנו וידוי מעשר בפרק האחרון ממסכת מעשר שני ואמר בקרית שמע בכל לשון שאתה שומע ותפלה יחוד ואתפללנו כני אדם בכל לשון ואומנם נכון אבל יחיד יזהר כשאמו שלא יתפלל אלא בלשון הקודש ואמר בברכת המזון וברכת בכל לשון שאתה מברך ושבועת העדות נאמר בה ושמעה קול אלה בכל לשון שנשמעת ולמדנו משבועת העדות שבועות הפקדון לפי שנאמר בכל אשר אמר תחטא:

ואלו נאמרין בלשון הקודש מקרא ביכורי וחליצה ברכות וקללות ברכת כהנים וברכת כהן גדול ופרשת המלך ופרש' עגלה ערופה ומשוח מלחמה בשעה שהוא מדבר אל העם מקרא ביכורים ביצד וענית ואמרת לפני ה' אלקיך ולהלן הוא אומ' וענו הלוי' ואמרו מה עניה האמורה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש חליצה ביצד וענתה ואמר' ולהלן הוא אומר וענו הלוים ואמרו מה עניה האמור להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש רבי יהודה אומר וענתה ואמרה ככה עד שתאמר בלשון הזה:

וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם ואמר משה ידבר והמלכים יענו בקול מה להלן בלשון הקדש אף כאן בלשון הקדש ולמד רבי יהודה חליצה ממה שנאמר ככה לפי שבכל מקום שנאמר בתורה ככה אינו אומר כלשון הזה אלא להוסיף ואין לגרוע:

ברכות וקללות ביצד בזין שעברו ישראל את הירדן ובאו אל הר גריזי' ואל הר עיבל שבשומרון שבצד שכם שבאצל אלוני מורה שנאמר הלא המה בעבר הירדן וגו' ולהלן הוא אומר ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה מה אלון מורה האמור להלן שכם אף אלון מורה האמור כאן שכם ששה שבטים עלו לראש הר גריזים וששה שבטים עלו לראש הר עיבל והכהנים והלוים והארון עומדי' למטה באמצע הכהנים מקיפין את הארון והלוים את הכהנים וכל ישראל מכאן ומכאן שנאמר וכל ישראל וזקניו ושוטריו ושופטיו עומדים מזה ומזה לארון וגו' הפכו פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה ואלו ואלו עונין אמן הפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו בקללה ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה ואלו

ואלו

ואלו עונין אמן עד שגומרין ברכות וקללות ואחר כך הביאו את האבנים ובנו את המזבח וסדרוהו בסיד וכתבו עליו את כל דברי תורה בשבעים לשון שנאמר באר היטב ונטלו את האבנים ובאו ולנו במקומן:

מה שאמר בהזכירם לשון רופא לומר בכתיבת כל תומם מתלו התומות:

ברכת כהנים כיצד במדינה אומרים אותם שלש ברכות ובמקדש ברכה אחת במקדש אומר את השם ככתבו ובמדינה בכינויו במדינה כהנים נושאים את ידיהן כנגד כתפיהן ובמקדש על גבי ראשיהן חוץ מכהן גדול שאינו מגביה את ידיו למעלה מן הציץ רבי יהודה אומר אף כהן גדול מגביה ידיו למעלה מן הציץ שנאמר וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם:

אמר כנרכת כהנים כה תברכו ואמר אלה יעמדו לברך את העם כמו שלו הנרכו בלשון הקודש כמו כן ואת בלשון הקודש נכתבו הוא הדבר הנקרא מ"יוד ה"א ו"ו ה"א והוא המפורש הגדול ודע זה ואל תטה מחשבתך בשם שמהבלין בו כותבי הקמיעות והמשונעי' מבני אדם וכיוצ"ו הוא אותו שהיו קורין היוס וממה שרואי שתלעגו שאינו מותר בשום פנים שיקרא בשם המפורש ולא ידבר בו והוא י"ד ה"א ו"ו ה"א שלא במקדש בלבד והרמיזה בזה בתורה בשם שאמר בכל המקום תבר תזכיר את שמי ואמרו שרש ודרשו בכל המקום תבר תבא אליך וברכתיך תזכיר את שמי ומה שחייב שיהיו עונין אותו כרשים אחת ולא היו עונין אמן על כל ברכה כמו שאנו עונין בכל המקומות לפי שהשיקר מצליח אין עונין אמן במקדש אלא כך היו עונין כרוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם ורמיזה לזה מה שאמר קומו כרכו את ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם ואין הלבה כר' יהודה:

ברכות כהן גדול כיצד חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנה לו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנה לסגן והסגן נותנה לכהן גדול וכהן גדול עומד ומקבל וקורא אחרי מות ואך בעשור ובולל את התורה ומניחה בחיקו ואומר יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפיקודים קורא על פה ומברך עליה שמנה ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודייה ועל מחילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ועל ירושלם והשאר תפלה:

קורא על פה לפי שמעמידין אין נוללין ספר תורה בבבור ואי אפשר נס כן שיקרא בשתי תורות לפי שלש יקרא אדם אחד בשני ספרי תורה בבבור משום פנס ספר בחזון ומה שאמר עומד ומקבל רמייה שהוא היה יושב וזה אי אפשר אלא בעזרת נשים לפי שסיסיבא אינה מותרת בעזרה אלא למלכי בית דוד כמו שבארנו בפרק שביעי ממסכת ביכורים שם כן זאת הקריאה היתה בעזרת נשים וכתינת הספר לפיס משום בבוד שנאמר ברוב עם הדרת מלך ולשון אלו הברכות הרחשונה אשר בחר בנו מכל העמים וכו' וקורא בספר תורה ומשלים הקריאה ומברך הברכה האחרונה והיא אשר נתן לנו תורתו תורת אמת וכו' והשלישית רצה השם אלקינו והרביעית מודים אנחנו לך והחמישית שלח לנו אבינו והששית מתפלל שיתמיד הקב"ה השכינה במקדש וחותם העומד בציון והשביעית מתפלל בקבלת הקרבנות הכהנים ושיברכם השל וירבה אותם וחותם מקדש הכהנים והשמינית מתחנן כאיש שאפשר לו ומבקש ומתפלל על ישראל שיזכרם לטובה ויתמיד ממשלתם וינביה קרנם על אויביהם וחותם עמך ישראל בריכין להושיע בקולי שומע תפלה ומן המפורסם שכל זה היה ביום שיפוד אחר שהיה משלים עבודת היום כמו שביארנו מפרק שביעי מכיפורים:

פרשת המלך כיצד מוצאי יום טוב הראשון של חג בשמיני במוצאי שביעית עושין לו ביטה של עץ בעזרה והוא יושב עליה שנאמר מקץ שבע שנים במועד וגומר חזן הכנסת

נוטל ספר תורה ונותנ' לראש הכנסת וראש הכנסת נותנה לסגן והסגן נותנ' לכהן גדול וכהן גדול נותנ' למלך והמלך עומד ומקבל וקורא יושב אגריפס המלך עומד וקבל וקרא עומד ושבחוהו חכמי' וכשהגיע ללא תוכל לתת עליך איש נכרי זלגו עיניו דמעות אמרו לו אל תתירא אגריפס אחינו אתה אחינו אתה אחינו אתה וקורא מתחילת אלה הדברים עד שמע ושמע והיה אם שמוע עשר תעשר בי תבלה לעשר ופרשת המלך וברכות וקללות עד שגומר כל הפרשה ברכות שכהן גדול מברך אותן המלך מברך אותן אלא שנותן של רגלים תחת מחילת העון:

בשמינית אמרו בשמינית דוקא לומר שבא שמינית מהשמטה והיא תחילת השמטה שנייה בלי ספק והקריאה היתה ביום שני מסוכות מוצאי יום טוב ומה שאמרו לי בתב רחמנא בחג הסוכות הוא אמינא אפילו ביום טוב האחרון כתב רחמנא בכל שבע שנה בשנת השמטה דוקא לומר תחילת חולו של מועד ומשם היו נותנין ספר תורה ליד לכבוד ולתפארת ומה שאומר קורא ויושב תרגם בבעזרת הנשים היתה הקריאה שהיסיבא מותרת בה אלא לפי שהיה המלך מנית דוד שהוא היה יושב בעזרת ישראל פמו שבארנו ביומא ואגריפס היה מקבל גרים ולא היה לו לפי שיראל ולא היה מותר למנותו בשום פנים לפי שנאמר שום תשים עליך מלך שאינו מקרב אחיך וכל בקבלה כל מצוות שאתה מושם עליך לא יהו אלא מקרב אחיך ומשם אמרו לו אחינו אתה מושם שלום המלכות ואמרו בחותם בחתך תתיירא ישראל כלייה מפני שהחניפו לו לאגריפס והעיקר מנליהו מלך שאינו על כבודו הוא אמרו שנאמר שום תשים עליך מלך שתהא מוראתו עליך ואמר ומשם שנתו לו בעמידה מפני שהיא מנוה ומה שהיה קורא מהתורה הוא תחלה הדברים עד סוף הפרשה ומחזר לותה בפרשת עשר תעשר וקורא על שכמו עד סוף הפרשה ומחזר לותה בפרשת עשר תעשר וקורא על שכמו עד סוף הברכות והקללות לפי שנאמר תשר כרית לתם בחורב:

פרק שמיני

משוח מלחמה בשעה שמדבר אל העם בלשון הקודש היה מדבר שנ' והיה בקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן זה כהן משוח מלחמה ודבר אל העם בלשון הקודש ואמר אליהם שמע ישראל וגומר על אויביכם ולא על אחיכם לא יהודה על שמעון ולא שמעון על בנימן שאם תפלו בידם ירחמו עליכם כמה ש' ויקומו האנשים אשר נקבו בשמות ויחזיקו בשביה וכל מערומיהם הלבישום מן השלל וילבישום וינעלום ויאכילום וישקום ויסכום וינהלום בחמורים לכל כושל וביאום יריחו עיר התמרים אצל אחיהם וישובו שומרון וגומ' על אויביכם אתם הולכים שאם תפלו בידם אין מרחמין עליכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו וגומ' אל ירך לבבכם מפני צהלת סוסים וצחצוח חרבות אל תיראו מפני הגפת החיסין ושפעת הקלגסין אל תחפזו מקול קרנות אל תערצו מפני קול צוחות כי השם אל קיכ' ההולך עמכם הן באין בנצחונו של בשר ודם ואתם באים בנצחונו של מקום פלשתים באו בנצחונו של גלית מה היה סופו לסוף נפל בחרב ונפלו עמו בני עמון באו בנצחונו של שובך מה היה סופו לסוף נפל בחרב ונפלו עמו ואתם אי אתם כן כי ה' אלקיכם ההולך עמכם להלחם לכם וגומר זה מחנה הארון ודברו השוטרים אל העם ואמרו מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו וגומר אחד הבונה בית התבן בית הבקר בית העצים בית האוצרו אחד הבונה ואחד הלוקח ואחד היורש ואחד

שניתן

שניתן לו מתנה ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו וגומר אחד הנוטע כרם ואחד הנוטע חמשה אילני מאכל ואפילו מחמשת המינין אחד הנוטע ואחד המבריך ואחד המרכיב ואחד הלוקח ואחד היורש ואחד שנתן לו מתנה מי האיש אשר ארס אשה וגומר אחד המארס את הבתולה ואחד המארס את האלמנה אפילו שומרת יבם ואפילו שמע שמת אחיו במלחמה חוזר ובא לו כל אלו ואלו שומעין דברי כהן מערכי מלחמה וחוזרין ומספקין מים ומזון ומתקנין את הדרכים:

אמר במשוח מלחמה ודבר אל העם ואמר משה ידבר והאלקים יעננו בקול מה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון בקודש וצחצוח חרבות הוא מריטת כלי המלחמה כגון הסיף והרמחים והגפת התריסין הכאת המגינים זה עם זר ושפעת הקלגסים העמדת השרביטין שראשיהן עקומין והם מקלות מכין בהם האבנים ועל ידי כך קופצין ומכין בקרסול האנשים והסוסים ומפילין גבורתן וכחן:

ואלו שאינן חוזרין הבונה בית שער אכסדרה ומרפסת הנוטע ארבע אילני מאכל וחמשה אילני סרק המחזיר את גרושתו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין לא היה חוזר רבי יהוד׳ אומר אף הבונה בית על מכונו לא היה חוזר ר׳ אליעזר אומר אף הבונה בית לבנים בשרון לא היה חוזר:

כתוב בתורה אשר בנה בית ר״ל בנה בית הראוי לדירה לדור ואחר אשר לקח אשה אשה שלקחה לפי מה שמחייב הדין ובית לבנים בשרון מפני שמחדשין אותו פעמים בשבוע ואין הלכה לא כר׳ יהודה ולא כר׳ אליעזר:

ואלו שאין זזין ממקומן בנה בית וחנכו נטע כרם וחללו הנושא את ארוסתו הכונס את יבמתו שנאמר נקי יהיה לביתו שנה אחת לביתו זה ביתו יהיה זה כרמו ושמח את אשתו זו אשתו אשר לקח להביא את יבמתו אין מספיקין להם מים ומזון ואין מתקנין את הדרכים:

מה שאמר שאינן זזין ממקומן רוצה לומר שהן אינן חייבין לצאת מבתיהם לעורכי המלחמה ואחר כך יחזרו כמו אלו שקדם זכרם אלא שאינן חייבין לטרוח בשום פנים שנה שלמה:

ויספו השוטרי׳ לדבר אל העם וגומר ר׳ עקיבא אומר הירא ורך הלבב כמשמעו שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה רבי יוסי הגלילי אומ׳ הירא ורך הלבב זהו המתיירא מן העבירות שבידו לפיכך תלתה לו התורה את כל אלו שיחזור בגללן רבי יוסי אומר אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין הרי הוא הירא ורך הלבב:

רבי יוסי הגלולי אומר מתיירא אני מן העבירות בין שהיו עבירו׳ דאורייתא בין עבירות דרבנן ר׳ יוסי אומר עבירות דאורייתא בלבד ולכך אמר אלמנה לכהן גדול וכו׳ והלכה כרבי עקיבא:

והיה ככלות השוטרים לדבר על העם ופקדו שרי צבאות בראש העם ובעקיבו של עם מעמידין זקיפין לפניהם ואחרים מאחוריהם וכשילין של ברזל בידיהן וכל המבקש לחזור הרשות בידו לקפח את שוקיו שתחילת ניסה נפילה שנאמר נס ישראל לפני פלשתים וגם מגפה גדולה היתה

בעם ולהלן הוא אומר וינוסו ישראל מפני פלשתים ויפלו חללים וגומר:

שתחילת מיסה נפילה רוצה לומר שתחילת הנצוח אמנם מתחיל מן הניסה ואחר כך הנפילה והוא מה שאמרו אימא מפני שתחילת נפילה מיסה:

במה דברים אמורים במלחמות הרשות אבל במלחמות מצוה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה אמר רבי יהודה במה דברים אמורים במלחמות מצוה אבל במלחמות חובה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה:

אין מחלוקת ביניהן שמלחמת שבעה עממין ומלחמת עמלק חובה ואין מחלוקת ביניהן שהרינת שאר אנשי המקומות משאר האומות רשות ואמנם מחלוקתם בהרינת ההורגים אותם ולהחליטם עד שלא יהרגו ישראל ולא ילחמו בארצם תנא קמא קורא לזה רשות ורבי יהודה קורא לזאת ההרינה מצוה ולפי דעת רבי יהודה מי שהיה מתעסק בזאת ההרינה או בעניינה פטור מן המצוה לפי שהעיקר אצלינו כמו שידעת העוסק במצוה פטור מן המצוה על דעת תנא קמא אינו עוסק במצוה ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק תשיעי

עגלה ערופה בלשון הקודש שנ׳ כי ימצא חלל באדמ׳ ויצאו זקניך ושפטיך ג׳ מב״ד הגדול שבירושל׳ היו יוצאין רבי יהודה אומר חמשה שנאמר זקניך שנים ושפטיך שנים ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד:

נאמר בעגלה ערופה וענו ואמרו ונאמר וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל מה להלן בלשון הקודש כמו שבארנו במה שנקדם אף כאן בלשון הקודש ומה שאמר שנאמר אמנם רצה להביא ראייה ממה שנאמר וענו אלא התחיל בתחילת סדר מעשה ובאר איך תהיה והלכה כר׳ יהודה וענין בית דין שקול שיהיה מנין מיוחד עד שאפשר להיות בו אחרי רבים להטות כמו שנבאר בתחילת סנהדרין:

נמצא טמון בגל או תלוי באילן או צף על פני המים לא היו עורפין שנאמר באדמ׳ ולא טמון בגל נופל ולא תלוי באילן בשדה ולא צף על פני המים נמצא סמוך לספר או לעיר שרובה נכרים או לעיר שאין בה בית דין לא היו עורפין אין מודדין אלא לעיר שיש בה בית דין: נמצא מכוון בין שני עיירות שתיהן מביאות שתי עגלות דברי רבי אליעזר ואין ירושלים מביאה עגלה ערופה:

נאמר בתור׳ כי ימצא וכשהיה קרוב לעיירו׳ הנכרי׳ השכנו׳ לנו והם נקראות ספר הרי הוא כאילו המציא עצמו למיתה ואמר ולקחו זקני העיר ההיא לפיכך אין מודדין לעיר שאין בה בית דין ומה שחזר ושנה לא היו מודדין אלא לעיר שיש בה בית דין שלא תחשוב שהוא כשנמצא קרוב לעיר שאין בה בית דין בטל דין עגלה ערופה אלא מניחין זאת המדינה ומקיש לעיר שיש בה בית דין ונאמר בתורה באדמה אשר ה׳ אלקיך נותן לך לרשתה וירושלים לא נתחלקה לשבטים ולכך אין מביאה עגלה ערופה ורבי אליעזר אומר שהוא יכול לדקדק בהקש ומה שאמר הקרובה ואפילו קרובות ות״ק אומר צריך שיהיה קרוב לאחת יותר מן השנייה כמו שמרגיש מן ההקש לפי שאי אפשר לדקדק עד שתאמר שיהיה רחוקו מאלו שתי העיירות בשוה וכבר דקדקו בגמרא בכורות כשנמצא מכוון בין שתי העיירות יביאו עגלה אחת בשותפות וכן הלכה.

נמצא ראשו במקום אחד וגופו במקום אחר מוליכי׳ הראש אצל הגוף דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר הגוף אצל הראש:

מחלוקתם

מחלוקתם בכהן גדול שנתן המנחה עול בית המשתה והמתין כזה וראוי מחלוקתם בזמן שהשיקר מגלגלו קנה מקומו ונקבר בארבע אמות שלו ואמר ריזסו לפי המקום שנמצא בו רמשו לו במקום שנמצא בו גופו ודין קבורת זה בסמוך כמת מצוה לפי שהוא נקבר במקום שנמצא והלכה כרבי עקיבא:

מאין היו מודדין רבי אליעזר אומר מטיבורו רבי עקיבא אומר מחשמו רבי אליעזר בן יעקב אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו:

רבי אליעזר לומר עיקר המיתה מצורו לפי שהוא מתנועות הנוף הכולל כלי המזון שכשם שמתכל רבי עקיבא לומר מקום שחיפת הרוח הוא הכורך הגדול בחיות לפי שנאמר כל אשר נשמת רוח חיים בנפיו והלכה כרבי עקיבא:

נפטרו זקני ירושלם והלכו להן זקני אותה העיר מביאין עגלת בקר אשר לא משכה בעול ואין המום פוסל בה ומורידין אותה לנחל איתן ואיתן כמשמעו קשה אף על פי שאינו איתן כשר ועורפין אותה בקופין מאחוריה ומקומה אסור מלזרוע ומלעבוד ומותר לסרוק שם פשתן ולנקר שם אבנים:

עניין איתן גדול כמו שאמר גוי איתן הוא ולומר שם היה מוק מהמשכה ומפי שנא היה גדול הסעור כשר וכבר פירשו איתן הוא קדמון וקופין הוא סכין הגדול והרחב שמתקינין בו הכשר הנקרע בערבי סאט"ור ונאמר בתורת כהנים לא יעבד בה ולא יורע וכן בקבלה מה זריעה מיוחדת שהיא בגופה של קרקע אף כל שהוא בגופה של קרקע יצא סורק שש פשתן ומנקר שש אבנים ופירש סורק שנפרע שש הפשתן ומנקר שש אבנים שמסתתין שש אבנים:

זקני אותה העיר רוחצין את ידיהן במים במקום עריפה של עגלה ואומרים ידינו לא שפכה את הדם הזה ועינינו לא ראו וכי על דעתינו עלתה שזקני בית דין שופכי דמים הן אלא שלא בא לידינו ופטרנוהו בלא מזון ולא ראינוהו והנחנוהו בלא לויה והכהנים אומרים כפר לעמך ישראל אשר פדית ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל לא דיו צריכין לומר ונכפר להם הדם אלא רוח הקדש מבשרתן אימתי שתעשו ככה הדם מתכפר להם:

אלו הכהנים שאומר פטרנוהו ורחצנוהו והנחנוהו מוזרין על הסרוג רונח לומר בכך שלחנו לא פשענו בו ולא מטלנו בעיניו שנתיים כחילו שכבנו הרינתו והוא מה שאמר לא כח לידנו ופטרנוהו בלא מזונות ולא רחצנוהו והנחנוהו בלא לויה:

נמצא ההורג עד שלא נערפה העגלה תצא ותרעה בעדר משנערפה העגלה תקבר במקומה שעל סנק באתה מתחילתה כיפרה ספיקה והלכה לה נערפה העגלה ואחר כך נמצא ההורג הרי זה יהרג:

כאמר בתורת כהנים פרשת עגלה ערופה ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר בעיניך יהרג ההורג אחר שנערפה העגלה:

עד אחד אומר ראיתי את ההורג ועד אחד אומר לא ראית אשה אומרת ראיתי ואשה אומרת לא ראית היו עורפין עד אחד אומר ראיתי ושנים אומרים לא ראית היו עורפין שני אומרי ראינו ואחד אומ' להם לא ראיתם לא היו עורפין:

לפי שנאמר בתורה לא נודע מי הכהו ופשוט עד אחד מן עורפין וכבר הודעתיך כוחת המסכתא שבכל מקום שהמינה תורה עד אחד שהוא במקום שנים ומן דברין של אחד במקום שנים ומה שאמר בכאן בלשון הכבות היו עורפין ממכם הוא כשהכתים עד לעד בכת אחת אבל אם אמר אחד מכל מי רחיתי הסורג אחר כך בא אחר והכחישו ואמר לא ראית לא היו עורפין לפי שהעיקר מנלגו מין דברין של אחד במקום שנים ומה שאמר עד אחד אומר ראיתי ושנים אומר לא ראית ממכם זה בפסולי עדות כמו שנתבאר בסוף פרק שני מזות המסכתא בפסולי עדות הלך אחר רוב דעות:

משרבו הרוצחין בטלה עגלה ערופה משבא איעזר בן דינאי ותחינה בן פרישה היה נקרא חזרו לקרותו בן הרצחן משרבו המנאפים פסקו הסוסים המרים ורבן יוחנן בן זכאי הפסיקן שנאמר לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה כי הם וגומר משכרת יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסי בן יהודה איש ירושלם בטלו האשכלות שנאמר אין אשכול לאכול בכורה איותה נפשי:

כתוב בתורה ונקה הוא מעון והתם הוא תסה את עונה בזמן שהוא מנוקה מעון המים בודקין את אשתו ואשכלות כנוי על הדם הכולל המדות ומעלות והחכמות לפי מיניהם והוא מה שאמרו משכולות הוא שהכל בו:

יוחנן כהן גדול העביר הודיית המעשר אף הוא בטל את המעוררין ואת הנוקפין עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמאי:

זאת ההלכה בעצמה בלא נסוף מעשר שני וכבר פירשנוה בסוף ערינה לות בחות ונקט אותה בסוף לשם שאר שיעתיק רציתי לכתוב פירוש ההלכה הזאת בכאן לפי שהיא בסדר אחר ואכתוב אותה כמו שכתב אותה המחבר עצמו אות בחות בסוף מעשר שני למען ירון קורא בו העביר רונה לומר העביר הודיית המעשר לפי שלא היו יכולין לומר בכל מצותך אשר צויתני לפי שהקב"ה צוה לתת המעשר לאחרון ללוים והם היו נותנין אותו הזמן לכהנים וזה היה בגזירת בית דינו של עזרא הסופר לפי שבשלה עזרא לא עלה עמו לוי כמו שכתוב בספרו ומכיון שעם וכהנים ומכני לוי לא מצאתי שם וקצם הלוים שלא יתנו להם מעשר וציותן לכהנים ומעוררים הם הלוים שהיו תומרים בכל יום בשעת קריאת השיר על הקרבן עורה למה תישן הגם והוא שתקם מזה ומזה שלא לתומרה עוד לפי שהם היו תומרים זה הפסוק כחילו היו מדברים עם הש"י והיו נוערים שלא בזה הפסוק וזה מה שאינו רחוי לעשות ולומר כלפי מעלה ונוקפין הם בני אדם שהיו עורכין ערימות לשוורים שהיו מקריבין על גבי המזבח כדי שיהיה הדם יורד ושותת בין עיניהם ולא ירחו ועל ידי כך יוכלו לכפותו ולשחטו ונוקף הוא העושה מכה ואמר בגמרא מין אדם נוקף בחנניה מלמטה שלחים כן מכניזין עליו מלמעלה והוא מגזרת כנוקף זית לפי שנוקף הזית מעבר אותם כשמנענעים בחוזק וזה המזכר כתל זה המעשה לפי שהיה נרחה אותו הסור הקרב כחילו הוא בעל מום ונתן שלשלות של כרזל תקועות בכתל והיו מכניסין בהן רגלי הקרבן והיו יכולין לשחטן כמו שיתבאר במסכת מדות עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים רונה לומר בזה בתולו של מעד והוא בתל זה המעשה ומנענע שהיו מכין בפטיש שלא יעבו מלאכתן בתולו של מעד ואמר ובימיו מין אדם צריך לשאול על הדמאי מפני הטעם שאבאר לך והוא כי בימיו היו בני אדם מקילין במתנות ולא היו מוכיחין מהורעים אלא תרומה גדולה בלבד והיו אוכלין המעשר והמחנים שהיו מדקדקין על עצמן היו שואלין ומזקרין אם מעושר אם לא ומעשר דמאי וכשהיה יודע שהיה דמאי היה נותנו ולא היה לוקחו מפני שהיה צריך להוציאו ממנו המעשרות ומי שלא היה מדקדק היה אוכלו דמאי לפי שהיה דן לו בהוצאת תרומה גדולה בלבד ומה הכהן אמר לאכזי דורו כשם שתרומה גדולה עון מיתה כך תרומת מעשר וכל עון מיתה אבל אתקן לכם דבר שהיה קל לכם לסוכלו ובני אדם יוכלו לעמוד

לעמוד כו׳ ותנינלו מעון המיתה ואמר כי הדמי אין מיניקין ממנו מנלן תרומת מעשר ומעשר שני תרומת מעשר תניתן לכהן ומעשר שני יאכלו אותו בירושלם אבל מעשר עני בחותן הבני שמניקין בהם מעשר עני אינו חייב להוציאו מן הדמי אבל אומר ללוי או לעני הבא ריחים שהוא טבל ושול התרו׳ והזכות שלך על העיקר שהוא תגלגלו המוכר מחבירו עליו הרחים וכשאר התקונו זה התיקון היו בני אדם כל מי שלקח פירות מעם הארץ לא היה שואל אותו כלל אם היו טבל או לאו אבל היה מוכיח תהן תרומת מעשר ומעשר שני ואוכל השאר כיון שפירות עם הארץ דמאי עד כאן:

משבטלה סנהדרין בטלה השיר מבית המשתאות שנאמר בשיר לא ישתו יין וגומר:

כתוב בתורה וקנים משער שבתו בחוריס מנגינתם ובשפסקו הסנהדרין והם הזקנים שאמר הקב״ה עליהם תתן לך בכל שעריך נפסק השיר גם כן ועוד אומר בענין הסנהדרין דבר תורה שנאמר שיאמר בחסכת סנהדרין:

משמתו נביאים הראשונים בטלו אורים ותומים משחרב בית המקדש בטל השמיר ונופת צופים ופסקו אנשי אמנה שנאמר הושע׳ כי גמר חסיד וגומר:

נביאים הראשונים הם נביאי בית ראשון לכל נביאי בית שני והם חגי זכריה ומלאכי ותכיריהן קורין אותן נביאים האחרונים ואמיר נתם תופר מנביים וכו פתחו אורים ותומים והיה מבני בזמן מן הומנים ונופת צופים מין דבש שהיה בא מארץ ישראל נקראת צופים היה מתך בפלגי במדבר ובטבעתו ובריחו:

רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהושע משחרב בית המקדש אין יום שאין בו קללה ולא ירד הטל לברכה וניטל טעם הפירות רבי יוסי אומר אף ניטל שומן הפירות:

טעם הנאה ושומן ידוע ל״ל כזה פירות ארץ ישראל וכן אמו מונחים אותם היום בעומות:

רבי שמעון בן אליעזר אומר הטהרה נטלה את הטעם ואת הריח המעשרות נטלו את שומן הדגן וחכמים אומרים הזנות והכשפים בילו את הכל:

ל״ל כזה בטול הטהרה ובטול המעשרות בטלו זה מתענוג:

בפולמוס של אספסיינוס גזרו על עטרו׳ חתני׳ ועל האירוס בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות כלות ושלא ילמד אדם את בנו יוונית בפולמוס האחרון גזרו שלא תצא הכלה באפיריון בתוך העיר ורבותי׳ התירו שתצ׳ הכלה באפריון בתוך העיר:

פולמוס הוא זמן זה הים וזמן ממשלתו וחרוס נורת מסטורה והיתה חלולה ויקוברין על פתח מנדליה עור עבה ומכין בו׳ וכו׳ מין מהשחוק והנענועין קורין לותו בארץ המערב תלט״ר ועטרות הכלה עיר של זהב וכבר בארנו זה בשבת וכמו כן העטרה וכל כיוצא בה אפיריון הוא כמו אהל והתירו שתצא הכלה בזה אהל מפני שים בו הסתרה ונניעות ומה שאמר פולמוס האחרון ל״ל הממשלה שהיתה בימיו ורבותינו ז״ל ר״ל רבינו הקדוש המחבר ומה שאמר יוונית ר״ל תכמה יוונית וזה שהם קורין תכמה יוונית הרמזים שהם בלשונות והלשונות שנוטים מדרך היתרה לפי הנראה מהם ויש להם

פנים וכנראה אמר ר׳ משתעי לשון תכמה וכבר בא לנו בלשונות שבחידות כמו שאמרו בגמרא והוי אומר כל הימנו לשמות מזה הענין מיוסדין בלומתם שהיו כותבין ונותנין בהם כל מה שהיו רוצים כמו הרמזים והחידות וטעם שאסרו זה מפני שבזמן בית שני גזר אחד מלכות בית חשמונאי ירושלים והיו אנשי ירושלים משלשלים להם במתנה קופה של דינרין בכל יום והיו נותנין להם בה שני תמידין לקרבן והיה שם אחד שהיה יודע הלשונות שבדו מלבם היונים ודבר להם בה הענין אין ספק שנתכל ולא נשאר ממנו היום בעולם לא מעט ולא הרבה:

משמת רבי מאיר בטלו מושלי משלים משמת בן עזאי בטלו השקדנים משמת בן זומא בטלו הדרשנים משמת ר׳ יהושע פסקה טובה מישראל משמת רבן שמעון בן גמליאל בא גוביי ורבו צרות משמת רבי אליעזר בן עזריה פסק העושר מן החכמים משמת רבי עקיבא בטל כבוד התורה משמת ר׳ חנינא בן דוסא בטלו אנשי מעשה משמת ר׳ יוסי קטנות׳ פסקו חסידי ולמה נקרא שמו קטנותא שהיה קטנותן של חסידים משמת רבי יוחנן בן זכאי בטל זיו החכמה משמת רבן גמליאל הזקן בטל כבוד התורה ומתה טהרה ופרישות משמת רבי ישמעאל בן פאבי בטלה זיו הכהונה משמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא רבי פנחס בן יאיר אומר משחרב בית המקדש בושו חברים ובני חורין וחפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון ואין דורש ואין מבקש ואין שואל על מי לנו להשען על אבינו שבשמים רבי אליעזר הגדול אומר מיום שחרב בית המקדש שרו חכימיא למהוי כספריא וספריא כחזנא וחזנא כעמא דארעא ועמא דארעא אזלא ודלדלה ואין מבקש על מי יש להשען על אבינו שבשמים בעקבות משיחא חוצפא יסגא ויוקר יאמיר הגפן תתן פריה והיין ביוקר

ואין תוכחה בית וועד יהיה לזנות והגליל יחרב והגבלן ישום ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו וחכמת סופרים תסרח וירא׳ חטא ימאסו והאמת תהא נעדרת נערים פני זקנים ילבינו זקנים יעמדו מפני קטנים בן מנוול אב בת קמה באמה כלה בחמותה אויבי איש אנשי ביתו פני הדור כפני הכלב הבן אינו מתבייש מאביו ועל מה יש לנו להשען על אבינו שבשמים רבי פנחס בן יאיר אומר זריזות מביאה לידי נקיות ונקיות מביאה לידי טהרה וטהרה מביאה לידי פרישות ופרישות מביאה לידי קדושה וקדושה מביאה לידי ענוה וענוה מביאה לידי יראת חטא ויראת חטא מביאה לידי חסידות וחסידות מביאה לידי רוח הקדש ורוח הקדש מביאה לידי תחיית המתים ותחיית המתים בא על ידי אליהו זכור לטוב אמן:

סליקא לה פירוש המשניות ממסכת סוטה

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0114
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0116
DFG

R30-C Ic-4406 (3)

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0117
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0118
DFG

ליהוו דובים ולא ליהוו יער מאי עבד ליה נס: בעיתו הדוכי
להתגדות בהם כשהן מקום קרוב להם לנוס ולהתחבאות וכשהן קרובים
ליער יכולין להבטחה: זכה ויצתה ממנו רות שיצא ממנו דוד ושלמה
שהרבו להקריב קרבנות שלמים וזה היה שכרו: לקללה הוה למעט את
ישראל ואותה כוונה כאן כתקיימה: ואלא
מאי טיבותיה דמקום הגיהל והמים רעים
והארץ משכלת: תן מקום על יושביו
ופילו הוא רע כרחם להם טוב: תן
הקשה תמיד על העלה ואפי' היה מכוערת
נוחה תן בעיניו: תחת שגירה דובים
בעון שגירה דובים בתינוקות: תלה חד את
חלון תרי ואל תשר ימות כו: מי שקל
כולי האי בהאי קרא כתיב שמנה דגרים
כסף וכגדים וזהן ונקר ועבדים ושפחות
ויתים וכרמים כסף וכגדים דשקלים
לכתיב ויגר ככרים כסף בשני חריטים
ושתי תליתות בגדים: בשמונה שרגים
בפרק שמנה שרגים: הגיע עת ליטול
שכר תורתך בעולם הזה: תהן שותפות
שמנכסת את המתכת מן הארץ ומעמידתו מלכים
בחוזר: דבגן דקה דומה היה את ט ג
התלמידים מפני שליבש כשהיה משפש
לפניו לכתיב לאחר שפיכם ממנו המקום
שהר מנחנו יושבין בית המדרש של
רבנן ער ממנו שכתוספו התלמידים שהיה
נחזי דומה: ישראל תשמים תקרבנו
בימין שלא יקון כפריס וכיה וכן תינוק

תורה אור

רב ושמואל חד אמר נס וחד אמר נס בתוך נס
מאן דאמר נס יער דהוה דובים לא הוו ומ"ד
נס בתוך נס לא יער הוה ולא דובים הוו וליהוי
דובים ולא ליהוי יער דבעיתיה אמר ר' חנינא
בשביל ארבעים ושנים קרבנות שהקריב בלק
מלך מואב הובקעו מישראל ארבעים ושנים
ילדי אינשי והאמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק
אדם בתורה ובמצות ואע"פ שלא לשמה שמתוך
שלא לשמה בא לשמה שבשכר ארבעים
ושנים קרבנות שהקריב בלק מלך מואב זכה
ויצתה ממנו רות שיצא ממנו שלמה שכתוב
ביה אלף עולות יעלה שלמה ואמר רבי יוסי
בן חוני רות בתו של עגלון בנו של בלק היתה
תאותו מיהא לקללה הוי ויאמרו אנשי העיר
מלכים אלישע הנה מושב העיר טוב כאשר אדוני
רואה וגומר וכי מאחר דמים רעים וארץ
משכלת אלא מה טובתה אמר רבי חנין
חן מקום על יושביו אמר רבי יוחנן שלשה
חנונות הן חן חן מקום על יושביו חן אשה על
בעלה חן מקח על מקחו תנו רבנן שלשה
חלאין חלה אלישע אחד שגירה דובים

בתינוקות ואחד שדחפו לגחזי בשתי ידים ואחד שמת בושנאמר ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו ותנו רבנן
תהא שמאל דוחה וימין מקרבת לא כאלישע שדחפו לגחזי בשתי ידיו אלישע מאי היא דכתיב ויאמר נעמן הואל
וכתיב ויאמר אליו לא לבי הלך כאשר הפך איש מעל מרכבתו לקראתך העת לקחת את הכסף ולקחת בגדים וזיתים
וצאן ובקר ועבדים ושפחות ומי שקיל כוליה האי כסף ובגדים הוא דשקל אמר רבי יצחק באותה שעה היה אל
בשמנה שרצים אמר לו רשע הגיעה עת ליטול שכר שמנה שרצים וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם וארבעה א
מצורעים אמר רבי יוחנן זה גחזי ושלשה בניו וילך אלישע דמשק למה הלך אמר רבי יוחנן שהלך להחזירו לגחזי בתי
חזר אמר לו חזור בך אמר לו כך מקובלני ממך כל מי שחטא והחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה
איכא דאמרי אבן שואבת תלה לו לחטאה ירבעם והעמידה בין שמים לארץ ואיכא דאמרי שם חקק לה אפומא והי
אנכיולא יהיה לך ואיכא דאמרי רבנן דהוה מקמיה דכתיב ויאמרו בני הנביאים אל אלישע הנה נא המקום אש
יושבים שם לפניך צר ממנו מכלל דעד האידנא לא הוה דחיק תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר יצר הינוק
חהא שמאל דוחה וימין מקרבת: מתני': נמצא ההורג עד שלא נערפה העגלה חצאו ותר
משנערפה העגלה תקבר במקומה שעל ספק באתה מתחילתה כיפרה ספיקה והלכה להה נערפה העגלו
כך נמצא ההורג הרי זה יהרג עד אחד אומר ראיתי את ההורג ועד אחד אומר לא ראית אשה אומרת ראי
אומרת לא ראית היו עורפין עד אחד אומר ראיתי ושנים אומרים לא ראית היו עורפין שנים אומרים ראי
אומר להן לא ראיתם לא היו עורפין משרבו חרוצחנין בטלה עגלה ערופה משבא אליעזר בן דינא
בן פרישה היה נקרא חזרו לקרותו בן הרצחן משרבו המנאפים פסקו המים המרים ורבי יוחנן בן זכאי הפסיק
לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינה ועל כלותיכם כי תנאפנה כי הם וגומר משמת יוסי בן יועזר איש צרידו
יהודה איש ירושלם בטלו האשכלות שנאמר אין אשכול לאכול בכורה איותה נפשי יוחנן כהן גדול העבירו
המעשר אף הוא בטל את המעוררין ואת הנוקפין

מלכים ב ג

מסורת הש"ס

תוספות דף קה פסחים דף כ ערכין דף יג היה כותל דף כב מוריות דף י ו נזיר דף כג

כד מנוד

פן יכרת ויאכל את עגמו ומשם לף היה לעתה קלה ומס ירדפוה תגע
לתרגמת דעקה: מחני': תגע ותרעה בעבד כשאר בלין והוי תגע לית
ליה הא דתמרינן בכמה דוכתי עגלה ערופה כפרה מחייס וירידתה לנחל
מיתן מוסרתה וכמסכת כריתות מוקמינן לה למילתא בפלוגתא דתנאי
בפרק בתרא: כיפרה ספיקה היא עשתה
את שלה ומס לא כמצא ההורג כתכפר
הספק ולכשמצא נעשה ודאי ויהרג ומיהו
היא כמיסור הנאה דילה קיימא דכפרה
כתיב בה בקדשים: שנים אומרים ראינו
לא היו עורפין דמס נודע מי הכהו ומעיפ
מעיקן עכשיו נפניהו לדונו: כשלה עגלה
ערופה שהרי מכירין בן כהן מי הרגיל
בהן להרוג: לא לפקוד על ניחוף
נפותיכם לכודקן ומפני מה על בנותיכם
כי תזנינה ופוד כי הם עם הזכות יפרלו
הם עצמן מלפין כפרדים הללו:
המשכולות מפרס בגמרא שהכל בהן:
עד ימיהן לא היה מחלוקת בחכמי ישראל
כולן היו אומרים דברים כהתיתן למשה
מסיני וכן הרמזונים שחלקו בשמיכת
קרבנות ביום טוב כלחמרי כחגיגה והוא
היה מחלוקת ליחסון שהיה בישראל בדברי
תורה: כעניך הודיית המעשר אלא יהו
מתוולין בערתי הקדש כו' ובגמרא מפרש
טעמא: עוברין ומוקפין בגמרא מפרש
טעמא:

נד

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn779453476/phys_0119
DFG